

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, Κυριακή 16 Φεβρουαρίου 2020 • Έτος 12^ο • Αρ. φύλλου 596

Κυπριακή Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα

www.kathimerini.com.cy | €2,50

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ

Ο Σιζόπουλος καθάρισε όλα τα στελέχη της ΕΔΕΚ

Μεα cui pra για τη στήριξη του Μαρίνου Σιζόπουλου στην προεδρία της ΕΔΕΚ, λέει στη συνέντευξή του στην «Κ» ο Δημήτρης Παπαδάκης μετά τη διαγραφή του από το Κίνημα. Απορρίπτει το ενδεχόμενο δημιουργίας κόμματος ή μεταγραφής του σε άλλο κόμμα σε αυτή τη φάση, γιατί δεν θέλει να πλήξει την ΕΔΕΚ και υποστηρίζει πως θα πιέσει μαζί με άλλα στελέχη για να ξαναβρεί το κόμμα τις ρίζες του. **Σελ. 5**

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΜΠΟΡΙΔΗΣ

Συμφέροντα αντι αρχές στον ΔΗΣΥ

Αντί για αρχές και αξίες υπηρετούνται συμφέροντα στον ΔΗΣΥ, λέει στη συνέντευξή του στην «Κ» ο Γιώργος Παμπορίδης. Απαντά γιατί δεν διεκδικεί την προεδρία του κόμματος, ενώ χαρακτηρίζει ανόητους όσους ασχολούνται με το 2023. Σχολιάζει το κατά πόσο θα ήθελε να αναλάβει το Υπουργείο Ενέργειας, τις σχέσεις του με το ΑΚΕΛ, αλλά και το κατά πόσο έχει προσωπική διαφορά με τον Νίκο Χριστοδουλίδη. **Σελ. 9**

ΕΥΤΥΧΗΣ ΒΑΣΙΛΑΚΗΣ

Πετάει ψηλότερα και προσφέρει η AEGEAN

Ο πρόεδρος της AEGEAN Ευτύχης Βασιλάκης μιλάει στην «Κ» για τα επόμενα βήματα της εταιρείας, τις εγχώριες και διεθνείς προκλήσεις του κλάδου, αλλά και για το τι περιμένει από την ελληνική κυβέρνηση. Η εταιρεία παρέλαβε τα τρία πρώτα αεροσκάφη Airbus A320neo και κάνει πράξη τη μεγαλύτερη ιδιωτική επένδυση στον κλάδο των αερομεταφορών στην Ελλάδα ύψους \$2,5-3 δισ. **Οικονομική, σελ. 6**

ΚΟΡΩΝΟΪΟΣ

Αποφυγή κρούσματος εντός των πυλών

Στόχος της Κίνας ο έλεγχος της επιδημίας στην ενδοχώρα της, για τους υπόλοιπους να μην έχουν εισαχόμενο κρούσμα, και αν υπάρξει, να μην προκαλέσει επιδημία στο εσωτερικό των χωρών. **Σελ. 20**

Κολλέγια «εκκολαπτήρια» αιτητών ασύλου

Τον φάκελο κολεγίων και εικονικών γάμων, για παραχωρήσεις πολιτικού ασύλου ανοίγει το υπ. Εσωτερικών

Αποκαλυπτικός για τις κινήσεις της κυβέρνησης στην αναχαίτιση των ροών μεταναστών, η παραμονή των οποίων στην Κυπριακή Δημοκρατία δεν δικαιολογείται, εμφανίζεται ο Νίκος Νουρής. Ο υπουργός Εσωτερικών άνοιξε το θέμα των

παρατυπιών που έχουν εντοπισθεί, όπως λέει, στην παραχώρηση καθεστώτος πολιτικού ασύλου, σε πρόσωπα που δεν το δικαιούνται. Σύμφωνα με τα όσα αναφέρει στη συνέντευξή του στην «Κ» ο υπ. Εσωτερικών, ο ίδιος διαθέτει στοι-

Σε διαδικασία ανέγερσης βρίσκεται νέο κέντρο φιλοξενίας δυναμικότητας 500 ατόμων.

χεία πέντε ετών για κολλέγια τα οποία, όπως λέει χαρακτηριστικά, έχουν μετατραπεί σε «εκκολαπτήρια» αιτητών ασύλου. Σε αυστηρό ύφος διαμνύει πως όσα κολλέγια παρανομούν θα πρέπει να ανησυχούν. Νομοθετικές αλλαγές βρι-

σκονται σε εξέλιξη και για τους ειδικούς πολιτικούς γάμους προς απόκτηση άδειας διαμονής στην Κύπρο. Ο κ. Νουρής αναφέρεται σε περιπτώσεις γυναικών από τη Ρουμανία, οι οποίες παντρεύονται κατά κύριο λόγο Ασιάτες. **Σελ. 7**

Ρίχνοντας φως στην επιφάνεια του ήλιου

Ο πύραυλος που φέρει το διαστημόπλοιο «Solar Orbiter» (Ηλιακός Δορυφόρος) και θα τραβήξει φωτογραφίες των πόλων του Ηλίου απογειώθηκε την περασμένη Κυριακή από τη Φλόριντα των ΗΠΑ και απομακρύνθηκε από τη Γη ώστε να «τοποθετηθεί» το διαστημόπλοιο σε τροχιά γύρω από τον Ηλιο. Η αποστολή είναι προϊόν συνεργασίας μεταξύ της NASA και του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Διαστήματος (ESA). Με το «Solar Orbiter» οι επιστήμονες ελπίζουν να δουν για πρώτη φορά με λεπτομέρεια τους πόλους του Ηλίου. Τα δεδομένα που θα συλλέξει το «Solar Orbiter» θα συμβάλουν στην κατανόηση του κύκλου της ηλιακής δραστηριότητας. Το «Solar Orbiter» αναμένεται να συμπληρώσει 22 περιστροφές γύρω από τον Ηλιο τα επόμενα 10 χρόνια. **Σελ. 22**

Με όπλα καθαρσης για το ποδόσφαιρο

Απομένει η βούληση των Αρχών

Ποδοσφαιρικός κόσμος και κοινή γνώμη παρακολουθούν με κοιμένη ανάσα τα γεγονότα στο σκάνδαλο του ποδοσφαίρου, αναμένοντας ότι οι αρμόδιοι δεν θα μείνουν και πάλι στα λόγια και πως αυτή τη φορά θα «φθάσουν το μαχαίρι στο κόκαλο» και δεν θα μείνουν στις εξαγγελίες. **Σελ. 8**

Πιέσεις στις τιμές των ακινήτων

Ειδικοί κάνουν λόγο για ενδεχόμενη μείωση 10-15% το 2020

Η υπερπροσφορά ακινήτων που θα υπάρξει τους επόμενους 6-12 μήνες θα επηρεάσει την αγορά και ενδεχομένως να οδηγήσει σε μείωση των τιμών κατά 10-15% εκτιμούν ειδικοί του κλάδου. Κι αυτό γιατί στην αγορά θα διοχετευθούν ακίνητα που έχουν περιέλθει στην κατοχή των τραπεζών και των διαχειριστών προ-

βληματικών δανείων. Οι εκτιμήσεις δείχνουν πως τα πρώτα που θα επηρεαστούν θα είναι τα χωράφια και τα οικόπεδα, σε δεύτερη φάση τα γραφεία και τρίτον και τελευταίο τα σπίτια και τα διαμερίσματα. Για τα ενοίκια εκτιμάται πως σε διάστημα 24 μηνών θα υπάρξει μείωση μόνο κατά 1%. **Οικονομική σελ. 4**

ΚΟΜΜΑΤΙΚΟ

Στην επιφάνεια οι παθογένειες του Ενδιάμεσου

Η καρατόμηση του Δημήτρη Παπαδάκη και τα όσα επακολούθησαν στην κόντρα με τον Μαρίνο Σιζόπουλο έβγαλε στην επιφάνεια τη μεγαλύτερη παθογένεια του κόμματος, αλλά και του χώρου ευρύτερα, που δεν είναι άλλη από τις προσωπικές ατζέντες των πολιτικών προσώπων. Τέτοιες, που σε μία από τις μεγαλύτερες κρίσεις της κυβέρνησης, ο Ενδιάμεσος όχι μόνο δεν καταφέρνει να κεφαλαιοποιήσει τους κραδασμούς των κυβερνήσεων, αλλά οδηγείται σε μία κατακόρυφη πτώση, με άγνωστες τις συνέπειες. **Σελ. 4**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Ο περίγελως

Τα τελευταία γεγονότα που αφήνουν έντονο τον λεκέ τους στο πολιτικό τοπίο εξαιτίας καταγγελιών διαφθοράς είναι εξαιρετικά ανησυχητικά. Θυμίζουμε: ο σάλος στην ΕΔΕΚ, με τη διαγραφή του ευρωβουλευτή Δημήτρη Παπαδάκη, τα όσα γράφονται, λέγονται και μεταδίδονται για τις σχέσεις του προέδρου Αναστασιάδη με τον Σαουδάραβα κροίσφο και τη χρήση αεροσκαφών του τελευταίου από τον πρώτο, αλλά και η λίστα των πολιτικά εκτεθειμένων προσώπων που πήραν δάνεια ή διευκολύνσεις από τις τράπεζες, η οποία λίστα πηγαίνει από την Κεντρική Τράπεζα στη Βουλή. Η κοινή γνώμη συζητεί καθημερινά και επισταμένα την «επιδημία» που ενέσκηψε στην πολιτική πιάτσα, διότι περί πιάτσας πρόκειται πλέον. Η κυβέρνηση, η Βουλή και τα κόμματα, αν θέλουν να μη γίνονται άλλο περίγελως, πρέπει να βρουν λύσεις πάραυτα. Διαφορετικά ο εξευτελισμός θα γίνει τσουνάμι.

Η δημοκρατία στον κόσμο σήμερα

Για την ώρα η δημοκρατία βρίσκεται σε ύφεση. Η ποιότητα της παγκόσμιας δημοκρατίας καταγράφει αρνητικό υψηλό 15ετίας και η δυσφορία της κοινής γνώμης σημειώνει τη χειρότερη επίδοση από το 1995. **Σελ. 18-19**

Σε τεντωμένο σχοινί το Συριακό

Ένα βήμα πριν από την ανοικτή σύγκρουση με τον κυβερνητικό στρατό του Μπασάρ Ασαντ βρίσκεται η Τουρκία, καθώς η κλιμάκωση των συγκρούσεων στην επαρχία Ιντλίμπ απειλεί να διαρρήξει την εύθραυστη ρωσοτουρκική συνεννόηση για τη διαχείριση του Συριακού. **Σελ. 10, 21**

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟ ΕΝΘΕΤΟ «ΖΩΗ»

ΘΕΑΤΡΟ

Μια αιώνια ιστορία αγάπης

Ανεβαίνει από την Κεντρική Σκηνή της ΕΘΑΑ το έργο του Γιάννη Καλαβριανού «Αβελάρδος και Ελοΐζα» σε σκηνοθεσία Κώστα Σιλβέστρου. Η ηθοποιός Βασιλική Κυπραίου μιλάει στην «Κ» για τον αιώνιο έρωτα του Αβελάρδου και της Ελοΐζας, που παρέμεινε ανεκπλήρωτος. **Ζωή, σελ. 1**

ΕΚΘΕΣΗ

Η «Κ» στην έκθεση-ύμνο στην Ελευθερία

Είκοσι έξι αρχαία από τις συλλογές του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου της Ελλάδας μαζί με 26 έργα του 18ου και 19ου αιώνα ξεδιπλώνουν την πολύτροπη εμπλοκή της αρχαιότητας με την επανάσταση, στην έκθεση «Δι' αυτά πολεμήσαμεν». **Ζωή, σελ. 8**

ΜΟΥΣΙΚΗ

Ο «Μόμπυ Ντικ» γίνεται μιούζικαλ

Ο Δημήτρης Παπαδημητρίου έγραψε το λιμνέρετο και τη μουσική, και όπως λέει στην «Κ» η παράσταση έχει επιική μορφή, «δεν πείραζε το έργο στην ουσία του». Σκηνοθέτης της παράστασης ο Γιάννης Κακλέας και τα σκηνικά είναι του Μανώλη Παντελιδάκη. **Ζωή, σελ. 11**

DEFY INVENTOR

Vassos Eliades Accessories Ltd

Nicosia - Limassol, Tel.: 22 897 361

ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Γράφει ο **ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ**

Ο χαμένος Οδυσσέας

Το όνομά του, ο Οδυσσέας, ο πολυμήχανος βασιλιάς της Ιθάκης κατά τα Ομηρικά έπη, το πήρε κατά μία ερμηνεία από το ρήμα «οδύσσομαι» (οργίζομαι, μισώ κάποιον) αλλά κατά πως λέει και ο Καβάφης «τους Λαιστρυγόνας και τους Κύκλωπας, τον άγριο Ποσειδώνα δε θα συναντήσεις, αν δεν τους κουβανείς μες στην ψυχή σου, αν η ψυχή σου δεν τους στήνει εμπρός σου». Ο Όμηρος, ο μεγάλος επικός ποιητής της αρχαιότητας, που έγραψε την Ιλιάδα των 15.693 στίχων και την Οδύσσεια των 12.110 στίχων, δημιούργησε τον Οδυσσέα προφανώς για να δώσει στον κόσμο έναν ήρωα ώστε να προσελκύει τους ακροατές των ποιημάτων του, αλλά ταυτόχρονα κι ένα θετικό πρότυπο στις κοινωνίες των ανθρώπων για να πορεύονται στον δρόμο το δύσκολο, τον περιπετειώδη αλλά τον καλό. Όταν οι Αχαιοί, μετά από ένα δεκαετή πόλεμο, κατέλαβαν την Τροία, τη λεηλάτησαν, σκότωσαν πολλούς αμάχους και στρατιώτες, ενώ δεν σεβάστηκαν ούτε καν όσους κατέφυγαν στους ναούς ζητώντας άσυλο. Η τιμωρία του Οδυσσέα για τις προσβολές κατά των θεών που διέπραξε στην Τροία ήταν να περιπλανηθεί δέκα χρόνια πριν καταρθώσει να φτάσει στην Ιθάκη. Έφυγε από την Τροία με τα 12 καράβια των Ιθακήσιων συντρόφων του κι άρχισαν οι περιπέτειές τους από τη χώρα των Κικόνων, μετά των Λωτοφάγων και στη συνέχεια των Κυκλώπων. Εκεί αιχμαλωτίστηκαν στη σπηλιά του Πολύφημου τον οποίο ο Οδυσσέας τύφλωσε, εξοργίζοντας γι' αυτό τον Ποσειδών. Κατόπιν στο νησί του Αιόλου, πήραν τον ασκό του θεού με τους άγριους μόνο ανέμους που τους κατέστρεφαν όλα τους τα καράβια πλην εκείνου που έβγαλε τον Οδυσσέα στο νησί των Λαιστρυγόνων κι ύστερα στις μάγισσας Κίρκης, όπου είδε να μεταμορφώνονται σε ζώα πολλοί σύντροφοί του. Με όσους του έμειναν κατόρθωσε να φύγει ύστερα από έναν χρόνο αιχμαλωσίας. Πέρασαν από τα στενά των Σειρήνων και από τα δόντια της Σκύλας και της Χάρυβδης κι όσοι γλύτωσαν από το μένος

των θεών έφτασαν στο νησί του θεού Ήλιου, όπου όμως, όλοι πλην του Οδυσσέα, έχασαν τη ζωή τους. Ο τραγικός Οδυσσέας παλεύει με τα κύματα ώσπου φτάνει στο νησί της Καλυψούς, όπου έμεινε για επτά ολόκληρα χρόνια. Από κει φεύγει με μια σχεδία και παλεύοντας με τις φουρτούνες του Ποσειδώνα φτάνει στο νησί των Φαιάκων, από εκεί με τη βοήθεια της Ναυσικλής και του βασιλιά Αλκίνοου, κατορθώνει να φτάσει στην Ιθάκη, δέκα ολόκληρα χρόνια αφότου έφυγε από την Τροία. Εκεί σκότωσε τους 40 μνηστήρες που πολιορκούσαν την Πηνελόπη και πήρε ξανά τον θρόνο του.

Η ιστορία τούτη διά της γραφίδας του Ομήρου έφτασε να διδασκεται σε όλο τον πλανήτη από την αρχαιότητα μέχρι και σήμερα. Έτσι έφτασε και στον 21ο αιώνα με τον πολυμήχανο Οδυσσέα χαμένο πια, να κουβαλά δυστυχώς όλα τα συμπτώματα μιας κοινωνίας σαθρής, αρρωστημένα φιλόδοξης και βουλιμικής. Κατάντησε πια ένας Οδυσσέας, εθνικιστής, ρατσιστής, ωβινιστής, μισογύνης και μισάνθρωπος. Ένας Οδυσσέας με εξουσία δυσανάλογη από αυτή που μπορεί να αντέξει το μυαλό του. Σε σημείο που να γίνεται εμμονικός και υπερβαιόνοντας την εξουσία του αρχίζει να καταδιώκει όσους, οι εμμονές του καταγραφούν στον νου του σαν εχθρούς. Ένας Οδυσσέας που καταστρώνει σχέδια για να φτάσει στην κορυφή της πυραμίδας. Εκεί που η εξουσία μπορεί να σε μετατρέψει και σε δικτάτορα, αν δεν υπάρχει, ανάλογος του αζιμάματος, έλεγχος. Εκεί γίνεται ένας Οδυσσέας-οδοστρωτήρας που δεν μετρά στιδήποτε πλην του θριάμβου της αυθεντίας του. Ούτε το καλώς νοούμενο δημόσιο συμφέρον, ούτε την κοινωνική δικαιοσύνη, ούτε καν τις προσδοκίες και τα όνειρα των παιδιών μας. Η εποχή μας είναι προκλητικά επικίνδυνη καθότι ένας εξουσιαστής, με το ραβδί της ισχύος μιας Κίρκης, μπορεί να μαγέψει το λαό του ευκολόπιστο, κατά τον αείμνηστο Δέιβνι, και να τον ανεβάσει από το ύπατο πεδίο των εμμονών στο ύπατο αξίωμα τους κράτους.

paraschos@kathimerini.com.cy

Ο ΦΙΛΙΣΤΩΡ

Επιλογή και επιμέλεια:

ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΗΝΑΚΑΚΗΣ, ΜΥΡΤΩ ΚΑΤΣΙΓΕΡΑ

80 χρόνια πριν στην «Κ»

16.11.1940

ΜΥΣΤΗΡΙΩΔΕΣ ΤΑΞΙΔΙ: [...] πολλοί εικασία γίνονται επί της δηλώσεως, την οποίαν έκαμεν ο κ. Ρουίβελτ προ της επιβίβάσεώς του επί του καταδρομικού «Τουσκολουίτσα», ειπών ότι είναι πολύ φυσικόν να συνδυάση την

ο πρόεδρος θα επεκτείνη τον θαλάσσιόν του περίπαιτον μέχρι της περιοχής όπου τα περιπολικά σκάφη επιτηρούν την ζώνην της ουδετερότητος προς το Μεξικόν.

ΚΡΙΣΗ: Τηλεγραφούν εν Σόφιας ότι [...] ο πρωθυπουργός κ. Κιοσεϊβάνοφ υπέβαλεν εις τον βασιλέα περί την μεσημβριάν την παραίτησιν της κυβερνήσεως. Ο βασιλεύς απεδέχθη την παραίτησιν. Ο βασιλεύς Βόρις [φωτ.] ανέθεσεν εις τον καθηγητήν Μπόγγταν Φίλωφ, υπουργόν της Δημοσίας Εκπαιδεύσεως εν τη παραιτηθείση κυβερνήσει, την εντολήν του σχηματισμού της νέας κυβερνήσεως. Ο καθηγητής Φίλωφ απεδέχθη την εντολήν και θα υποβάλη εντός της αύριον τον κατάλογον των συνεγατών του υπό την έγκρισιν του βασιλέως. [...] Αι αφορμαί της παραιτήσεως ταύτης δέον να αναζητηθούν προ παντός εις την διένεξιν, η οποία είχε σημειωθή εις τους κόλπους της κυβερνήσεως [...] επί των ζητημάτων της υποψηφιότητος των βουλευτών κατά τας τελευταίας εκλογάς.

Αντικείμενα του Λόρδου Βύρωνα δημοπρατούνται στο Λονδίνο

Διακόσια έτη μετά την Επανάσταση, η σχέση του Λόρδου Βύρωνα με την Ελλάδα παραμένει ζωντανή. Ο Βρετανός αριστοκράτης, από τους κύριους εκπροσώπους του ρομαντισμού στη λογοτεχνία, ο άνθρωπος που ταύτισε το όνομά του με τους επαναστατημένους Ρωμιούς, είναι η πιο ισχυρή μορφή του φιλελληνισμού. Λογικό είναι, λοιπόν, η ζωή και η δράση του να τοποθετούνται εκ νέου στο επίκεντρο, με αφορμή τον εορτασμό για το 1821. Στο πλαίσιο αυτό πραγματοποιείται σε λίγες ημέρες στο Λονδίνο μια ενδιαφέρουσα δημοπρασία. Τίτλος της, «Ο ποιητής, ο εραστής, ο πατριώτης: Λόρδος Βύρων, 200 χρόνια από την Επανάσταση του 1821».

Ο πλειστηριασμός που οργανώνεται στις 27 Φεβρουαρίου από τον οίκο δημοπρασιών Chiswick, βγάζει στο σφυρί μια ιδιαίτερη συλλογή που ανήκει σε Ευρωπαίο ιδιώτη. Συγκροτήθηκε σε μια περίοδο 30 χρόνων και περιλαμβάνει μεγάλο corpus βιβλίων, προτομών, στρατιωτικών αναμνηστικών και κοσμημάτων του Λόρδου Βύρωνα. Μέσα από τα αντικείμενα αυτά αναδεικνύονται καλειδοσκοπικά όλες οι πτυχές του βίου, από την αγάπη του για τα ταξίδια μέχρι τα λογοτεχνικά του έργα και, βέβαια, το πάθος του για την Ελλάδα.

Ανάμεσα στα σημαντικότερα lots είναι το σύνολο «Ο Ανώτερος Ταξίαρχος του Τάγματος του Σωτήρος», που δόθηκε επί Οθωνος. Περιλαμβάνει τον Σταυρό, τον Αστέρα και μια χρυσή αναμνηστική καρφίτσα με σμάλτο που περιέχει μαλλιά του Βύρωνα. Η καρφίτσα από ορεία κρύσταλλο φέρει επιγραφή «Στη μνήμη»,

Ένα από τα πιο σημαντικά ιστορικά αντικείμενα της δημοπρασίας.

Το δαχτυλίδι με την ελληνική επιγραφή.

με χρυσούς γοθικούς χαρακτήρες, ενώ η πλάτη έχει την εξής αφιέρωση: «Byron, από τον Κύμν P. Gamba στον James Emerson, Αθήνα 1825». Ο κύμνος Γκάμπα ήταν αδελφός της αγαπημένης του Τερέζα Τζουκιόλι, γνωστός σύντροφος του Λόρδου Βύρωνα κατά τη διάρκεια παραμονής του στο Μεσολόγγι, ενώ ο Τζέιμς Εμερσον Τέναντ πολέμησε στη μάχη της Ακροπόλεως και υπήρξε θερμός

Πορτρέτο του Βύρωνα από τον Ρίτσαρντ Γουέστολ.

Το σύνολο με τα παράσημα που δόθηκαν επί Οθωνος.

ΟΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ / Γράφει ο ΟΝΑΣΑΓΟΡΑΣ

Το Φόρουμ του Άντρου και η πορεία Αβέρωφ προς τον λαό

«Είναι παλιά αλήθεια ότι στην πολιτική, συχνά πρέπει να διδαχθείς από τον εχθρό»

Βλαδύμηρος Ίλιτς Λένιν.

Όπως μου λέχθηκε από πηγή μου στην Πάφο, ο Φούλης στη Μεσόγη επισκέφθηκε και συνεργείο επισκευής αυτοκινήτων και δεν παρέλειψε να αρπάξει τα εργαλεία και ως έμπειρος εργάτης να επιδιορθώσει αυτοκίνητο που βρισκόταν στο συνεργείο. «Παράδειγμα που θα ζήλευε κάθε εργατοπατέρας», πρόσθεσε η πηγή μου...

Την ίδια ώρα οι εργατοπατέρες του ΑΚΕΛ, λες και ο τόπος βρέθηκε σε χωροχρονικό χάσμα, βρίσκονταν στο βήμα οικονομικού φόρουμ που είχαν διοργανώσει και μιλούσαν για το μέλλον της οικονομίας! «Μήπως Άντρος και Φούλης θα έπρεπε να βρίσκονταν σε αντίθετες θέσεις;» διερωτήθηκε γνωστός πολιτικός την Παρασκευή.

Πάντως, ο Άντρος Κυπριανού ένα έντονο τρολάρισμα το δέχθηκε για την αναφορά του στο οικονομικό Φόρουμ του ΑΚΕΛ ότι η κυβέρνηση δεν έχει όραμα για την οικονομία και το μέλλον. Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης έκαναν πάρτι μόλις έγινε γνωστή η αναφορά. Κάποιος έγραψε: «Μα μιλά το ΑΚΕΛ για όραμα στην οικονομία; το είδαμε και το ζήσαμε το δικό του

όραμα» και κάποιοι άλλος: «παρά να ζήσουμε ξανά τον εφιάλτη καλύτερα να μένουμε χωρίς όραμα». Υπήρξε και κάποιος που υποστήριξε πως: «το πιο σύντομο αστείο είναι ότι το ΑΚΕΛ διοργάνωσε φόρουμ για την οικονομία και ειδικά ο τίτλος που του έδωσαν».

Για την ιστορία, ο τίτλος του Φόρουμ ήταν: «Κτίζοντας την οικονομία της επόμενης δεκαετίας».

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι στο ακροατήριο του Άντρου βρέθηκαν και ο υπουργός Οικονομικών και η υπουργός Εργασίας και ο υπουργός Γεωργίας , ο υπουργός Δικαιοσύνης, ο κυβερνητικός εκπρόσωπος αλλά και ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας. Ωστόσο η πιο ξεχωριστή πολιτική παρουσία ήταν αυτή του Νικόλα Παπαδόπουλου. Ο Φούλης έλειπε. Βρισκόταν στο μεροκάματο.

ΚΟΥΙΖ: Θα τολμήσει μεγαλόσχημος της ΕΔΕΚ να πει δημόσια αυτά που λέει κατ' ιδίαν σε φίλους και συναγωνιστές για τις εξελίξεις στο κόμμα του;

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΝΗΣ • Διευθυντής: ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ
Αρχισυντάκτης: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ • Υπεύθυνος Υλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Ατελιέ: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ
Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ • Διεύθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΟΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Πυροβολούν Ακιντζι για να εμποδίσουν την «επανεκλογή» του

Οι τρεις «υποψήφιοι» της τ/κ Δεξιάς αλληλοπυροβολούνται

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Την προηγούμενη εβδομάδα, στα Κατεχόμενα ενέσκηψε καινούγδια με αφορμή τα όσα ακολούθησαν τη συνέντευξη του Μουσταφά Ακιντζί στη βρετανική εφημερίδα «The Guardian», κατά την οποία ο T/κ ηγέτης ξεκαθάρισε για ακόμη μία φορά την αντίθεσή του σε κάθε είδους εναλλακτική πρόταση λύσης στο Κυπριακό και το ενδεχόμενο της προσάρτησης του βόρειου τμήματος της Κύπρου στην Τουρκία. Ακολούθησε μετωπική επίθεση της Άγκυρας εναντίον του, στην οποία συντάχθηκε και η τ/κ Δεξιά, η οποία επικεφαίωσε να περάσει το μήνυμά ότι «ο Ακιντζί, στην επαναδιακηδίκηση της ηγεσίας της κοινότητας του, εξαπολύει νέα επίθεση κατά της Τουρκίας με απότομο στόχο τη συσπείρωση της εκλογικής βάσης του». Στην πραγματικότητα, η επίθεση της Άγκυρας στον Ακιντζί, έδωσε στην τ/κ Δεξιά την ευκαιρία να προβάλει τις γνώσες, εθνικιστικές θέσεις της. Για τον «πρωθυπουργό» Ερσίν Τατάρ αυτή η εξέλιξη ήρθε να συμβάλει στην «προεκλογική» του εκστρατεία που έχει ως επίκεντρο τη «λύση δύο κρατών» και τη στενή συνεργασία με την Άγκυρα σε περίπτωση που εκλεγεί. Το πρόβλημα Τατάρ είναι ότι η Δεξιά καταβαίνει στις «εκλογές» με τρεις ξεχωριστές υποψηφιότητες.

Ο Όζερσαϊ προτείνει όπως μετά τον Μάιο, οι δύο πλευρές ξεκινήσουν συνεργασία σε πεδία όπως της ενέργειας και της οικονομίας και εξελικτικά όταν επέλθει εμπιστοσύνη να ξεκινήσουν οι τελικές διαπραγματεύσεις.

της παροικίας, ενώ επικοινωνιακά επιχείρησε να προβάλλει ότι είναι σε θέση να αναπτύξει σχέσεις στο διεθνές σκηνικό, σε περίπτωση που βρεθεί στο «προεδρικό», τον προσέχλινε. Επίσης, επιχείρησε να διαψεύσει φήμες και πληροφορίες που θέλουν να αντιμετωπίζει ο ίδιος προβλήματα με τις βρετανικές αρχές, εξαιτίας της εμπλοκής του ονόματός του σε υποθέσεις διαφθοράς.

Στα Κατεχόμενα, το στρατόπεδο Τατάρ εντατικοποιεί την «προεκλογική» εκστρατεία, στο επίκεντρο της οποίας βρίσκεται ο στόχος-όραμα των δύο κρατών υπό την σκέπη της Ε.Ε. Οι συνεργάτες του κ. Τατάρ προβάλλουν την άποψη ότι πλέον η ομοσπονδιακή φόρμουλα στο Κυπριακό είναι ανέφικτη. Για αυτόν τον λόγο, ανοίγει ο δρόμος για την αναζήτηση εναλλακτικών φόρμουλων, αμέσως μετά το τέλος των «προεδρικών». Ο

Η 2η Κυριακή κρίνει καριέρες

Με την τ/κ Δεξιά να κατεβαίνει στις «προεδρικές» με τείσφιξη ξεχωριστές υποψηφιότητες - με τα μέχρι στιγμής δεδομένα- και την τ/κ Αριστερά να συμμετέχει σε αυτές με τις δικές της δύο ξεχωριστές υποψηφιότητες, η επικείμενη αναμέτρηση, εκτός από το μέλλον του Κυπριακού και των σχέσεων Άγκυρας-Τ/κ, έρχεται να καθορίσει το μέλλον της πολιτικής καριέρας πολλών πολιτικών προσωποτήτων που σήμερα διαδραματίζουν πρωταγωνιστικό ρόλο στην τ/κ πολιτική ζωή. Σε περίπτωση που ο κ. Τατάρ οδηγηθεί στο «προεδρικό» θα υποχρεωθεί να χειριστεί την άκρως προβληματική διαδικασία της μεταβίβασης της σκατάλης στην «Πρωθυπουργία» και στην ηγεσία της τ/κ Δεξιάς στον διάδοχο του. Σε περίπτωση ήτα οι αντίπαλοι του εντός της τ/κ Δεξιάς θα ξεκινήσουν νέα αναταρσία. Τα ποσοστά που θα εξασφαλιστούν στις «προεδρικές» θα κρίνουν το πολιτικό μέλλον και του Κ. Όζερσάι αλλά και του κινήματος των εποίκων.

Ο «πρωθυπουργός» Τατάρ, στη φωτογραφία με τον Κουντρέτ Όζερσάι, εντατικοποιεί την «προεκλογική» του εκστρατεία, προβάλλοντας σαν στόχο λύσης τα δύο κράτη υπό την σκέπη της Ε.Ε. Ταυτόχρονα επιχειρεί να διαψεύσει πληροφορίες ότι αντιμετωπίζει προβλήματα με τις βρετανικές αρχές για λόγους διαφθοράς.

κ. Κατάρ πιστεύει ότι το «μοντέλο Τσεχοσλοβακίας» παρέχει την καταλληλότερη λύση για το Κυπριακό. Σύμφωνα με αυτό το μοντέλο, στην Κύπρο οι δύο κοινότητες χωρίζονται για πάντα τους δρόμους τους σε όλα τα πεδία, για να συναντηθούν στην συνέχεια στην Ευρώπη, υπό την σκέπη της Ε.Ε.

Η εξελικτική θεωρία

Ο αντιπρόεδρος της «κυβέρνησης» και «υπουργός Εξωτερικών» Κουντρέτ Όζερασί, που έθεσε ξεχωριστή, ανεξάρτητη υποψηφιότητα για την ηγεσία των τ/κ κοινότητες, δεν θεωρεί ρεαλιστικό και άμεσα εφαρμόσιμο το προαναφερόμενο σχέδιο. Ο κ. Όζερασί, ο οποίος συμφωνεί με τη θέση ότι πλέον δεν υπάρχουν περιθώρια συνεννόησης στο Κυπριακό με βάση τη ΔΔΟ, αντιπροτείνει ένα «εξελικτικό μοντέλο» ανάπτυξης διαλόγου και συνεργασίας των δύο κοινοτήτων. Σύμφωνα με τον κ. Όζερασί, μετά τον Μάιο, οι δύο πλευρές δίκως να σταματούν πολύτιμο χρόνο για ζητήματα όπως το τελικό καθεστώς των τ/κ, να ξεκινήσουν συνεργασία σε ορισμένα πεδία. Θα μπορούσαν λ.χ., οι δύο κοινότητες να ενώσουν

τις δυνάμεις τους στο αμέσως επόμενο διάστημα στα πεδία της ενέργειας και της οικονομίας. Με την πάροδο του χρόνου, παράλληλα με την οικοδόμηση κλίματος εμπιστοσύνης στις σχέσεις των δύο πλευρών, τα πεδία συνεργασίας θα μπορούσαν να αυξηθούν. Και όταν διαπιστωθεί ότι οι δύο πλευρές πλέον είναι σε θέση να εμπιστευτούν η μια την άλλη σε σειρά ζητημάτων, τότε θα μπορούσαν να ξεκινήσουν οι τελικές διαπραγματεύσεις για το οριστικό ξεκαθάρισμα του τοπίου στο Κυπριακό. Πρόσφατα μιλώντας στην «Κ», ο κ. Ξερόπουλος είχε πει στην τελική εκτίμηση ότι θα μπορούσαν να συζητηθούν μοντέλα όπως της ομοσπονδίας, της συνομοσπονδίας ή ακόμη και των δύο κρατών.

Η άποψη των εποίκων

Στις «προεδρικές» του Απριλίου, εκτός από τους Τατάρ και Όζερσάι από την πλευρά της Δεξιάς θα κατέλθουν και οι έμποικοι με την υποψηφιότητα του γιέντι του Κόμματος Αναγέννησης (ΚΑ), Ερχάν Αρίκλι. Πρόκειται για πρόσωπο που απασχόλησε τις κυπριακές και διεθνείς αρχές εξαιτίας της εμπλοκής του στα

γεγονότα της Δερύνειας τον Αύγουστο του 1996. Μάλιστα κατηγορείται από τους αντιπάλους του ότι οι τοποθετήσεις του πλέον χαρακτηρίζονται από στοιχεία φασιστικής ιδεολογίας. Ο Αρίκλι πριν την επαναλειτουργία του ΚΑ διαπραβούσε στενή συνεργασία με το Δημοκρατικό Κόμμα (ΔΚ) του Σερντάρ Ντενκτάς και φλέεταρε με την ιδέα της συνομωσιονδιακής λύσης. Μετά το διαζύγιο με το ΔΚ και τον Ντενκτάς, ο Αρίκλι υπογραμμίζει την σημασία της «ανεξαρτησίας» και «κυριαρχίας» της «ΤΔΒΚ» δίχως να κλείνει την πόρτα σε εναλλακτικές προτάσεις όπως λ.χ. ο συνομωσιονδία. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο Αρίκλι είναι ο μοναδικός μέχρι στιγμής εκπρόσωπος της τ/κ Δεξιάς που έχει ξεκαθαρίσει ότι δεν πρόκειται να διαπραγματευτεί με την ε/κ πλευρά την ομωσιονδιακή φόρμουλα, σε περίπτωση που αναδειχθεί στην ηγσία των Τ/κ. Σημειώνεται ότι όταν σύρονταν αυτές οι γραμμές το Κόμμα Εθνικιστικής Δημοκρατίας (ΚΕΔ), το οποίο διατηρεί στενές σχέσεις με τους Γκρίζους Λύκους, ετοιμαζόταν να ανακοινώσει τον δικό του, ξεχωριστό υποψήφιο στις «προεδρικές».

Πανεπιστήμιο Νεάπολις Πάφος

ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

- Οικονομικά, Διοίκηση & Πληροφορική**
 - Διοίκηση Επιχειρήσεων
 - Τραπεζική, Λογιστική και Χρηματοοικονομικά
 - Εφαρμοσμένη Πληροφορική
 - Digital Business
- Αρχιτεκτονική, Μηχανική & Γεωπεριβαλλοντικές Επιστήμες**
 - Αρχιτεκτονική
 - Εκτίμηση και Ανάπτυξη Ακινήτων
 - Πολιτική Μηχανική
- Επιστήμες της Υγείας**
 - Ψυχολογία
- Νομικές Επιστήμες**
 - Νομική (LLB)
- Κοινωνικές Επιστήμες, Τέχνες και Ανθρωπιστικές Σπουδές**
 - Διεθνείς Σχέσεις και Ασφάλεια

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

- Οικονομικά, Διοίκηση & Πληροφορική**
 - Διοίκηση Επιχειρήσεων (MBA)
 - Διοίκηση Επιχειρήσεων με εξειδίκευση στη Ναυτιλία
 - Διοίκηση Τουριστικών Επιχειρήσεων
 - Δημόσια Διοίκηση με κατευθύνσεις:
 - Γενική Διοίκηση
 - Εκπαιδευτική Διοίκηση
 - Διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας
 - Τραπεζικά, Επενδυτικά και Χρηματοοικονομικά
 - Λογιστική & Χρηματοοικονομικά
 - Πληροφοριακά Συστήματα και Ψηφιακή Καινοτομία
 - Digital Marketing
- Αρχιτεκτονική, Μηχανική & Γεωπεριβαλλοντικές Επιστήμες**
 - Εκτίμηση Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και Διοίκηση Αειφορίας
 - Digital Video Production
 - Αρχιτεκτονική Τοπίου
 - Real Estate
 - Ανθεκτικότητα των Κατασκευών σε Ακραίες Συνθήκες Φόρτισης
- Επιστήμες της Υγείας**
 - Συμβουλευτική Ψυχολογία
 - Εκπαιδευτική Ψυχολογία
- Νομικές Επιστήμες**
 - Διεθνές & Ευρωπαϊκό Οικονομικό Δίκαιο
 - Οικονομικό Εγκλημα και Ποινική Δικαιοσύνη
- Κοινωνικές Επιστήμες, Τέχνες και Ανθρωπιστικές Σπουδές**
 - Θεολογία
 - Ιστορία
 - Διεθνείς Σχέσεις, Στρατηγική και Ασφάλεια
 - Ευρωπαϊκή Πολιτική και Διακυβέρνηση

ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

- Διοίκηση Επιχειρήσεων (MBA)
- Διοίκηση Τουριστικών Επιχειρήσεων
- Εκπαιδευτική Ψυχολογία
- Δημόσια Διοίκηση με κατευθύνσεις:
 - Γενική Διοίκηση
 - Εκπαιδευτική Διοίκηση
 - Διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας
- Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία
- Θεολογία
- Διεθνείς Σχέσεις, Στρατηγική και Ασφάλεια
- Ευρωπαϊκή Πολιτική και Διακυβέρνηση
- Πληροφοριακά Συστήματα και Ψηφιακή Καινοτομία

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ:

Γιατί στο Νεάπολις

- Διεθνώς αναγνωρισμένα πτυχία
- Καταξιωμένο ακαδημαϊκό προσωπικό
- Σύγχρονες ποιοτικές σπουδές
- Επαγγελματική πιστοποίηση
- Άρτιες εγκαταστάσεις
- Φοιτητική μέριμνα
- Πρόγραμμα Erasmus +
- Πρακτική άσκηση - Γραφείο διασύνδεσης με την αγορά εργασίας
- Φιλικό και ασφαλές περιβάλλον

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΝΕΑΠΟΛΙΣ ΠΑΦΟΣ
Λεωφ. Δαναός 2, 8042 Πάφος, Κύπρος
Τ.: +357 26843331 / E: recruitment@nup.ac.cy

www.nup.ac.cy

Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.
ΚΑΙ
ΚΥ.Σ.Α.Τ.Σ.

f i t y i n g+

Στην προσωπική ατζέντα του Ενδιάμεσου

Οι έριδες, τα κλειστά κλαμπ και οι προσωπικές διαμάχες οδήγησαν στην κατακόρυφη πτώση των ποσοστών του χώρου

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Όταν τον Μάιο του 2019 η ΕΔΕΚ λάμβανε το εντυπωσιακό –για τα δεδομένα της– ποσοστό του 10,58% και διατηρούσε την έδρα της στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, πολλοί ήταν εκείνοι που είπαν πως τα δημοκρατικά αντανakλαστικά των Κυπρίων έδωσαν στην ΕΔΕΚ, μία δεύτερη ευκαιρία, να αυτοπροσδιοριστεί και να ξαναυστηθεί στην κοινωνία ως ένα πραγματικά σοσιαλιστικό κόμμα. Κανείς, όμως, ακόμα και μεταξύ των πλέον καχύποπτων, δεν θα μπορούσε να προβλέψει πως μετά τη σημαντικότερη νίκη των τελευταίων τουλάχιστον χρόνων της πολιτικής της παρουσίας θα ξεκινούσε μία αυτοκαταστροφική πορεία. Και λέμε πορεία αυτοκαταστροφική, καθώς η συνοπτική καρτοέκδοση του Δημήτρη Παπαδάκη μετέφερε την κόντρα στα δικαστήρια και οδήγησε στην πρωτοφανή εμπλοκή της Αστυνομίας και του γενικού εισαγγελέα. Η κόντρα Σιζόπουλου-Παπαδάκη έφερε στην επιφάνεια τη μεγαλύτερη παθογένεια του κόμματος αλλά και του χώρου ευρύτερα, που δεν είναι άλλη από τις προσωπικές ατζέντες των πολιτικών προσώπων. Οι προσωπικές ατζέντες ήταν ο λόγος σύμφωνα με πολλούς που έκλεισε επί του παρόντος το πολιτικό κεφάλαιο Γιώργου Λιλλήκα και οδήγησε στη συρρίκνωση της Συμμαχίας Πολιτών. Κλειστές ομάδες της εκάστοτε ηγεσίας αποκλείουν στελέχη και πρόσωπα από το να ενταχθούν και να ανελιχθούν και αυτό αποτελεί το κύριο πρόβλημα τόσο της ΕΔΕΚ όσο και του ΔΗΚΟ με τις πρόσφατες καροτομήσεις. Τέτοιες, που σε μία από τις μεγαλύτερες κρίσεις της κυβερνήσης, ο Ενδιάμεσος όχι μόνο δεν καταφέρνει να κεφαλαιοποιήσει τους κραδασμούς των κυβερνήσεων, αλλά οδηγείται σε μία κατακόρυφη πτώση, με άγνωστες συνέπειες.

Ένα μικρό Βυζάντιο

«Πολλοί μας ερωτεύονται και λίγοι μας παντρεύονται», έλεγε ο Βάσος Λυσσαρίδης, μιλώντας για την ΕΔΕΚ σε συνέντευξη του στο παρελθόν. Η ΕΔΕΚ δεν ήταν πολύφερνη, όμως, δεν ήταν ούτε και ιδιαίτερα

πρόθυμη νύφη. Η ιστορία της είναι εκεί και αποδεικνύει πως όχι μόνο δεν ήταν ανοικτό σε στελέχη κόμμα, αλλά φρόντιζε να κλείνει περισσότερο, όταν πρόσωπα διεκδικούσαν θέσεις και αμφισβητούσαν σοσιαλιστικά θέσφατα, λειτουργώντας λίγο πολύ ως Βυζάντιο. Αυτό, μπορεί να κορυφώθηκε μεν επί Μαρίνου Σιζόπουλου αλλά ξεκίνησε πολύ πριν. Ο Βάσος Λυσσαρίδης, που δοξάζεται σήμερα από όλους ως ηγετική φιγούρα του κόμματος, είχε αμφισβητηθεί έντονα από τη γνωστή ως «Αριστερή Πτέρυγα» της ΕΔΕΚ. Μία αμφισβήτηση που διευθετήθηκε συνοπτικά με τη διαγραφή τριών δυνάτων στελεχών (Προφάιδη, Τεμπριώτη, Δημητρίου) με την κατηγορία των φραξιονιστών. Αλυσμένη και η κόντρα που ακολούθησε σε μεταγενέστερη φάση μεταξύ του πρώην προέδρου της Βουλής και της ΕΔΕΚ, Γιαννάκη Ομήρου με τον Τάκη Χατζηδημητρίου, μέχρι που ο τελευταίος αποχώρησε τελικά από το κόμμα, καθώς επεδίωκε

Η καρτοέκδοση του Δημήτρη Παπαδάκη έφερε στο προσκήνιο την πολιτική κόντρα με τον πρόεδρο της ΕΔΕΚ, ενώ θύμιζε την αδρανοποίηση μιας σειράς άλλων στελεχών κατά τη διάρκεια της μακροχρόνιας παρουσίας του κόμματος.

την επικράτηση μιας πιο προοδευτικής τάξης στο Κυπριακό. Ο Γιαννάκης Ομήρου στη συνέχεια παραιτήθηκε από την Προεδρία του κόμματος μετά από πολυήμερη παρουσία. Παράτηση που για κάποιους ήταν αναγκαία ούτως ώστε να ανανεωθεί η ΕΔΕΚ, παράτηση που σύμφωνα με άλλα στελέχη ενορχοστρώθηκε από το περιβάλλον του Μαρίνου Σιζόπουλου για να αναλάβει ο ίδιος την εξουσία.

Όσο όμως περνούσαν τα χρόνια, το όποιο πολιτικό πρόσχημα στις

Ο Μαρίνος Σιζόπουλος ξεκίνησε υποσχόμενος ανανέωση και εμπλοκή νέων στελεχών, όμως το οικοδόμημα φαίνεται ολοένα και να αδειάζει.

κόντρες των Σοσιαλιστών έτεινε να φθίνει και να επικρατεί περισότερο το προσωπικό στοιχείο. Και η αλήθεια είναι πως ενώ ο Μαρίνος Σιζόπουλος είχε υποσχεθεί την ανανέωση και την εμπλοκή περισότερων στελεχών, η παραμονή του στο πηδάλιο της ΕΔΕΚ δεν επαίχθηκε τις προαγγελίες του. Η πρόταση για περιορισμό θητειών που εφαρμόσε, οδήγησε στην αδρανοποίηση μιας σειράς στελεχών, όπως το ζεύγος Μαυρονικόλα, τον Γιώργο Βαρνάβα, αλλά δεν έφερε νέα στε-

λέχη και τη νεολαία όπως υποστήριζε κοντά. Αυτό βεβαίως που έκανε ιδιαίτερη αίσθηση ήταν η στήριξη του Ανδρέα Χρίστου για τη δημαρχία της Λεμεσού, αντί του πρώην βουλευτή της ΕΔΕΚ Νίκου Νικολαΐδη. Όπως λέγεται μάλιστα εκείνη την περίοδο, ο κ. Σιζόπουλος έπαιξε καταλυτικό ρόλο στην απόφαση του όχι και τόσο πρόθυμου Ανδρέα Χρίστου να επαναδιεκδικήσει. Κάποιοι είπαν τότε πως ήταν αναμενόμενο να στηριχθεί ο κ. Χρίστου από την ΕΔΕΚ, καθώς ο κ. Νικολαΐδης αρ-

Βίντεο και ηχογραφήσεις

Το ερώτημα είναι τι γίνεται μετά τη διαγραφή Παπαδάκη. Το ενδεχόμενο δικαιώσής του στα δικαστήρια μπορεί να πάρει χρόνια, αν λάβουμε υπόψη την περίπτωση Κολοκασίδη, ενώ πλην του Γιαννάκη Ομήρου, κανείς εκ των παλαιότερων στελεχών της ΕΔΕΚ δεν μπήκε στη διαδικασία να στηρίξει τον ευρωβουλευτή. Είτε γιατί έχουν αδρανοποιηθεί πλήρως είτε επειδή κάποιοι δεν του συγχωρούν ότι επί δικής τους καρτοέκδοσης ο ίδιος δεν αντέδρασε. Ανοικτό είναι αν θα προχωρήσουν συλλογικά και συντεταγμένα εναντίον των χειρισμών Σιζόπουλου, ιδρύοντας άλλο κόμμα ή αν θα ακολουθήσουν τον δρόμο της αδρανοποίησης. Το σίγουρο είναι πως ο Δημήτρης Παπαδάκης δεν πρόκειται να σιωπήσει σύντομα, καθώς οι καταγγελίες περί παρακολούθησης και παραβίασης της ιδιωτικής του ζωής θα έχουν κι άλλα επεισόδια. Ερώτημα μένει και πώς θα κινηθεί ο Μαρίνος Σιζόπουλος μετά την τοποθέτηση του γενικού εισαγγελέα ότι οι καταγγελίες του δεν μπορούν να διερευνηθούν, καθώς ο ίδιος δεν δίνει στοιχεία, αλλά και πώς θα χειριστεί τις παραιτήσεις μελών και στελεχών.

νήθηκε να κατέλθει ως υποψήφιος της επαρχίας Λεμεσού στις βουλευτικές εκλογές του κόμματος και άλλοι είδαν ότι η απόφαση ήταν αποτέλεσμα της χρόνιας προσωπικής κόντρας που είχε μαζί του ο πρόεδρος της ΕΔΕΚ.

Η περίπτωση του ΑΚΕΛ

Το ερώτημα βεβαίως είναι πώς ο πρόεδρος της ΕΔΕΚ έφτασε στο σημείο να ανταλλάξει αγώνες και χαρακτηρισμούς με τον ευρωβουλευτή της ΕΔΕΚ Δημήτρη Παπαδά-

κη. Ήταν τόσο σημαντικές οι οικονομικές διαφορές και το παράπτωμα που δικαιολογούσαν τη διαγραφή του; Το κατά πόσο η τιμωρία του κ. Παπαδάκη είναι δίκαιη ή άδικη είναι ένα ζήτημα που συζητείται. Σημειώνεται, όμως, πως στο ΑΚΕΛ, στελέχη τα οποία δεν έδωσαν το εφάπαξ τους στο παρελθόν, δεν διαγράφθηκαν από το κόμμα όπως στην περίπτωση Παπαδάκη αλλά καθαιρέθηκαν από την Κεντρική Επιτροπή. Μάλιστα, υπάρχουν πρώην βουλευτές που δεν έχουν ακόμη ξεκαθαρίσει τις υποχρεώσεις τους έναντι του κόμματος, χωρίς ωστόσο να έχουν τύχει επί του παρόντος της όποιας ποινής.

Όπως αναφέρουν σοσιαλιστικοί κύκλοι, η κόντρα είναι καθαρά προσωπική και τα περί οικονομικών διαφορών η πρόφαση. Είναι γνωστό πως ο κ. Παπαδάκης, αν και στενός συνεργάτης του Γιαννάκη Ομήρου, ήταν από τα πρώτα στελέχη που είχαν στηρίξει δημοσίως τον κ. Σιζόπουλο για την προεδρία. Σύμφωνα με κομματικές πηγές υπήρξαν όμως διαφωνίες για διάφορους χειρισμούς. Από το Κυπριακό, τη συμπλευση με το ΕΛΑΜ και την εναντίωση στο ΓεΣΥ. Κινήσεις οι οποίες ήταν αρκετές για να προκαλέσουν την έντονη δυσaréσκεια του προέδρου των Σοσιαλιστών. Ο Μαρίνος Σιζόπουλος δεν είδε με αδιαφορία ότι κάποιοι έκαναν κρούσεις στον ευρωβουλευτή να διεκδικήσει απέναντί του στις εσωκομματικές εκλογές του 2017. Ούτε ότι στο προσκήνιο ακουγόταν έντονα η φημολογία ότι ο Δημήτρης Παπαδάκης θα αμφισβητούσε τον πρόεδρο της ΕΔΕΚ σε περίπτωση που το κόμμα έχανε την έδρα. Εκείνη την περίοδο, μάλιστα, είχε ενταθεί και η φημολογία ότι ο κομματικός μηχανισμός στηρίζει φανερά την υποψηφιότητα του διεθνολόγου Χρίστου Ιακώβου. Η νίκη του Δημήτρη Παπαδάκη σίγουρα δεν προκάλεσε χαμόγελα στη Βύρωνα με την ηγεσία όπως φαίνεται να ψάχνει τρόπο καρτοέκδοσης. Δεν είναι τυχαίο, άλλωστε, το περιβάλλον βίντεο που έδειχνε τη συνεργασία του κ. Παπαδάκη να δέχεται πελάτη στην εν λόγω εταιρεία, ήταν λίγες μόλις μέρες μετά την επανεκλογή Παπαδάκη.

Πρωθείται κλειστή ομάδα του Δημοκρατικού Κόμματος

Είναι, όμως, μόνο η ΕΔΕΚ που οδηγείται στην εσωστρέφεια και στην αιμορραγία στελεχών; «Για κάθε αλλαγή χρειάζεται το ΔΗΚΟ» υποστήριζε πρόσφατα ο Νικόλας Παπαδόπουλος και η αλήθεια είναι πως αποτελούσε μεγάλη αλλαγή για τα σημερινά κομματικά θέσμιμα, όταν μετά τις προεδρικές εκλογές είχε ξεκινήσει τη διαγραφή πλειάδας πρωτοκλασάτων στελεχών. Η καρογιανική τάση υπέσκαπτε με τις ενέργειές της το κόμμα και την υποψηφιότητα Νικόλα λένε στελέχη, δικαιολογώντας την καρτοέκδοση. Κάποιοι, όμως, θυμούνται ότι οι στενότεροι συνεργάτες του Νικόλα Παπαδόπουλου (Αντωνιάδης, Παντελίδης Σολωμού) εργάζονταν το 2013 στο επιτελείο Λιλλήκα και συνεπώς ενάντια στην επίσημη θέση του κόμματος για στήριξη του Νίκου Αναστασιάδη.

Με τη μαζική καρτοέκδοση στελεχών θεωρήθηκε πως το κόμμα ομοιογενοποιήθηκε πλήρως, η αλήθεια, ωστόσο, είναι πως ακόμα και σήμερα υπάρχουν σημαντικές αν-

Υπάρχει η ανησυχία ότι ο Ν. Παπαδόπουλος βρίσκεται σε αδιέξοδο, καθώς ο ενδιάμεσος χώρος έχει αποδειχτεί αδύναμος να εκλέξει πρόεδρο.

τιδράσεις που κρατούν πίσω το κόμμα του Κέντρου. Όχι μόνο από στελέχη που βρίσκονταν κοντά στον Μάριο Καρογιάν αλλά και από στελέχη που στήριζαν τον Νικόλα Παπαδόπουλο. Την αρχή είχε κάνει ο αντιπρόεδρος του ΔΗΚΟ Αλέκος Τρυφωνίδης, ο οποίος μίλησε για πραξικόπημα εντός του ΔΗΚΟ, ενώ έντονες αντιδράσεις για τη «νεοφιλελεύθερη» τάση του κόμματος έχουν στελέχη όπως οι Άγγελος Βότης, Μαρίνος Μουσιούττας, Γιώργος Προκοπίου, Χρίστος Τσιγκής και Νεόφυτος Χαραλαμπίδης. Οι αντιδράσεις βγήκαν στο προσκήνιο με την τοπική αυτοδιοίκηση αλλά

Ο Νικόλας Παπαδόπουλος επιδιώκει πλέον να ανοίξει δίοδο επικοινωνίας με το ΑΚΕΛ, καθώς αποτελεί τη μόνη λύση, αν θέλει εκλογή.

κυρίως με το νομοσχέδιο επιθεώρησης εργασίας, καθώς οι τρεις προαναφερόμενοι βουλευτές του κόμματος έχουν ήδη εκφράσει τη δια-

φωνία τους με τη στάση που τηρεί ο πρόεδρος του ΔΗΚΟ Νικόλας Παπαδόπουλος. Το θέμα αναμένεται να συζητηθεί περαιτέρω σήμερα Κυριακή σε έκτακτη συνεδρία της κοινοβουλευτικής ομάδας. Σύμφωνα με κομματικές πηγές, υπάρχει συζήτηση στελεχών για την ενεργοποίηση του πειθαρχικού συμβουλίου μετά και τις ανταρσίες των βουλευτών. Ενεργοποίηση που δεν θα σημαίνει απαραίτητα διαγραφή αλλά ίσως επιπληξη. Η αλήθεια, βεβαίως, είναι πως πέραν των διαφαινόμενων πολιτικών διαφωνιών καιριο ρόλο παίζουν οι βουλευτικές εκλογές. Οι Αλέκος Τρυφωνίδης, Μαρίνος Μουσιούττας, Χρίστος Τσιγκής, δεν βλέπουν καθόλου θετικά την υποψηφιότητα Χρύση Παντελίδη στην επαρχία Λευκωσίας σε συνδυασμό με αυτήν της Χριστιάνας Ερωτοκρίτου. Καθόλου τυχαίο ότι κάποιοι εξ αυτών έχουν ανοικτό παράθυρο επικοινωνίας με τη ΔΗΠΑ.

Έχει, άλλωστε, ενισχυθεί η ψευθολογία στα κομματικά πηγαδάκια περί κλειστής ομάδας που προ-

ωθείται και δεν επιτρέπει σε κανέναν να παρεισφρήσει στο ΔΗΚΟ. Ένα ντεζά βου δηλαδή της Ένωσης Κέντρου, με τον Τάσσο Παπαδόπουλο να εμπιστεύεται πλήρως τους Ντίνο και Γιώργο Ηλιάδη και Πολάκη Σαρρή και κατ' επέκταση άλλα πρόσωπα που ήθελαν να έχουν λόγο και ρόλο στο Κέντρο να κοιτάζουν αλλού. Οι κραδασμοί βεβαίως δεν αφήνουν ανεπρέπαστο τον πέμπτο όροφο. Και αυτό φάνηκε από την αιφνίδια παράτηση του υπεύθυνου των κοινωνικών μέσων δικτύωσης Μανώλη Κυριάκου, ο οποίος σύμφωνα με κομματικές πηγές επέρριψε ευθύνες στον Χρύση Παντελίδη για τον παραγκωνισμό του και την επιλογή νέας ομάδας που θα χειρίζεται τα social media. Αναβρασμό αναμένεται να προκαλέσει και η προώθηση του στενού συνεργάτη του κ. Παντελίδη, Παναγιώτη Παλατέ στη θέση του οργανωτικού άμα τη αποχωρήσει του Φύτου Κωνσταντίνου.

Όλα αυτά τα προβλήματα θα μπορούσαν βεβαίως να κλείσουν συνο-

πτικά στον χώρο του ΔΗΚΟ, αν υπήρχε η προοπτική εξουσίας. Υπάρχει ήδη η ανησυχία ότι ο Νικόλας Παπαδόπουλος βρίσκεται σε αδιέξοδο, καθώς ο ενδιάμεσος χώρος έχει αποδειχτεί, τόσο το 2008 όσο και το 2018, αδύναμος να εκλέξει πρόεδρο, με αποτέλεσμα η μόνη επιλογή να θεωρείται το ΑΚΕΛ. Η επιλογή ΑΚΕΛ θεωρείται πως κλείνει την πόρτα διεκδίκησης προεδρίας στον ΔΗΚΟϊκό πρόεδρο. Είναι όμως διατεθειμένος να εγκαταλείψει τις όποιες ευγενείς φιλοδοξίες του; Ήδη ο Νικόλας Παπαδόπουλος έχει επιδείξει πρόθεση μετάνοιας για όσα έλεγε προεκλογικά εναντίον του ΑΚΕΛ. Όχι μόνο με δηλώσεις του περί καλής συνεργασίας, αλλά και με κινήσεις όπως η παρουσία του στην κηδεία του πρώην επαρχιακού Λευκωσίας Φανή Χριστοδούλου και η παρουσία του στο οικονομικό φόρουμ του ΑΚΕΛ. Αν αυτά είναι αρκετά για να οδηγήσουν στην αναθεώρηση του ΑΚΕΛ γύρω από το πρόσωπο του Νικόλα Παπαδόπουλου είναι βεβαίως νωρίς για να διαπιστωθεί.

“ΜΙΑ ΔΟΣΗ ΓΙΑ
ΟΛΑ ΜΟΥ ΤΑ ΔΑΝΕΙΑ
ΣΗΜΕΡΑ

ΚΑΙ ΑΥΡΙΟ.”

Λύση
ONE
Μία λύση
δανεισμού,
για όλα!
www.hellenicbank.com/one

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
Έχεις τη δύναμη.

Πρέπει να συναφθεί ασφάλιση της κύριας κατοικίας και ασφάλεια ζωής. Προειδοποίηση: Εάν δεν τηρείτε το σχέδιο αποπληρωμής του δανείου σας, μπορεί να χάσετε το σπίτι σας. Προειδοποίηση: Υπάρχουν χρεώσεις αν εξοφλήσετε νωρίτερα το δάνειό σας. Προειδοποίηση: Το ποσό της δόσης και το συνολικό κόστος της χορήγησης μπορεί να αυξηθεί ή να μειωθεί ανάλογα με τη διακύμανση του βασικού επιτοκίου.

Ο Σιζόπουλος καθάρισε όλα τα στελέχη της ΕΔΕΚ

Θα ασκήσω πιέσεις για να γυρίσει το κόμμα στις ρίζες του, λέει ο Δημήτρης Παπαδάκης

Συνέντευξη στη
ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

«**Άνθρωποι** που δεν είχαν κανένα λόγο στη χάραξη πολιτικής του κόμματος ή στη λήψη αποφάσεων λάμβαναν αποφάσεις ή συνέβαλαν στη λήψη αποφάσεων», λέει στη συνέντευξή του στην «Κ» ο Δημήτρης Παπαδάκης, μετά τη διαγραφή του από την ΕΔΕΚ. Διερωτάται τι δουλειά είχε ο αστυνομικός της φρουράς του Μαρίνου Σιζόπουλου να κατέχει το μπρώο μελών του Κινήματος και να μην το κατέχει ο γραμματέας της Κεντρικής Επιτροπής. Ξεκαθαρίζει πως «καμία μικρή παρέα δεν μπορεί να με διαγράψει στη συνεδση των κόσμου της ΕΔΕΚ και αυτών των προσδευτικών ανθρώπων που με ψήφισαν» και απορρίπτει επί του παρόντος τη δημιουργία κόμματος ή τη μεταγραφή του σε άλλο κόμμα.

–**Όσα διαμειβονται στην ΕΔΕΚ με τα δικαστικά μέτρα και τις διαγραφές είναι αποτέλεσμα προσωπικής κόντρας;**

–Μόνο θλίψη μπορούν να προκαλέσουν όλα αυτά, ωστόσο, αυτό τον δρόμο δεν τον επέλεξα εγώ. Ο Μαρίνος Σιζόπουλος, λειτουργώντας εκδικητικά, προσπαθεί να εξαφανίσει το πολιτικό κεφάλαιο που ονομάζεται Δημήτρης Παπαδάκης, είτε αυτό το κεφάλαιο είναι μικρό είτε είναι μεγάλο.

–**Για ποιο λόγο να θέλει να σας εξαφανίσει;**

–Αυτό δεν είναι κάτι που μπορώ να απαντήσω εγώ. Καλύτερα θα ήταν να ρωτήσετε τον ίδιο τον Μαρίνο Σιζόπουλο.

–**Ποια είναι η δική σας εκτίμηση; Έχετε επαναλάβει πως δεν είναι οικονομικές οι διαφορές...**

–Οι διαφορές έχουν ξεκινήσει να διαφαίνονται εδώ και δύομιση χρόνια, όταν είχα εντοπίσει φαινόμενα εξωθεσμικής λειτουργίας του κόμματος. Αυτά εντάθηκαν και οδήγησαν σε παραιτήσεις συναγωνιστών από τα συλλογικά όργανα. Είχαμε τότε παραιτίηση του οργανωτικού γραμματέα, τρεις παραιτήσεις από το Πολιτικό Γραφείο και τέσσερις παραιτήσεις μελών από την Κεντρική Επιτροπή. Δυστυχώς, ενώ εγώ υποστηρίζα πως έπρεπε να συζητήσουμε τις παραιτήσεις στα συλλογικά όργανα, κανείς δεν ασχολήθηκε.

–**Τι είναι η εξωθεσμική λειτουργία;**
–Άνθρωποι που δεν είχαν κανένα λόγο στη χάραξη πολιτικής του κόμματος ή στη λήψη αποφάσεων λάμβαναν αποφάσεις ή συνέβαλαν στη

λήψη αποφάσεων. Τι δουλειά είχε, για παράδειγμα, ο αστυνομικός της φρουράς του Μαρίνου Σιζόπουλου να κατέχει το μπρώο μελών του Κινήματος και να μην το κατέχει ο γραμματέας της Κεντρικής Επιτροπής; Γίνεται να λαμβάνει απόφαση το Πολιτικό Γραφείο για υπερψήφηση των προϋπολογισμών του 2018 και την επόμενη μέρα να πηγαίνει και να καταψηφίζει τους προϋπολογισμούς; Πού είναι η δημοκρατική και συλλογική λειτουργία του κόμματος; Αυτά παραπέμπουν σε άλλες εποχές όπου ο εις και μόνος αποφάσισε και έπραττε.

–**Έχει διαρρεύσει βεβαίως ένα βίντεο που παρουσιάζει τη συνεργατιά σας να εργάζεσαστε στην ιδιωτική εταιρεία την οποία διλώσατε ως ανενεργή...**

–Δεν εμπλέκομαι καθόλου σε αυτό το βίντεο. Έχει ληφθεί παράνομα και έχει γίνει καταγγελία στο ηλεκτρονικό έγκλημα για αυτό. Η λήψη του βίντεο και η πράξη που απεικονίζει δεν έγινε μέσα στο πολιτικό μου γραφείο, αλλά στο διπλανό γραφείο, που στεγαζόταν η ιδιωτική επιχείρηση, της οποίας ετύχχανα μέτοχος και μετά την εκλογή μου, το 2014, ξεκίνησα τις διεργασίες, ώστε να αποχωρήσω πλήρως από την εταιρία, διαδικασίες οι οποίες ολοκληρώθηκαν το 2015. Το πολιτικό μου γραφείο βρισκόταν στον ίδιο όροφο με τη συγκεκριμένη επιχείρηση και από τον Αύγουστο του 2019, μετά την επανεκλογή μου, προχώρησα στην ενοικίαση ολόκληρου του ορόφου, αφού η συγκεκριμένη εταιρία αποχώρησε από το διπλανό γραφείο.

–**Η καταγραφή του όμως δεν προκαλεί πρόβλημα σε σας βάσει κανονισμών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου;**

Δεν προκαλεί κανένα πρόβλημα σε μένα, αλλά σε όσους λειτουργήσαν ως εγκληματική οργάνωση, χωρίς να δώσουν τα πραγματικά τους στοιχεία. Προσπαθώντας να παγδεύσουν και να δημιουργήσουν εντυπώσεις. Προκύπτουν μέχρι και ποινικές ευθύνες, σε αυτούς που φρόντισαν να το τραβήξουν και να το δημοσιοποιήσουν. Προκύπτουν παραβιάσεις συνταγματικών δικαιωμάτων και προσωπικών δεδομένων. Αντιλαμβάνεστε, πρόκειται για εγκληματικές ενέργειες.

–**Είναι εις γνώσιν του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου όλο αυτό που εκτυλίσσεται;**

–Έχω ενημερώσει την πρόεδρο και τον γενικό γραμματέα της Πο-

Σε καμία περίπτωση δεν θα ήθελα να πλήξω την ΕΔΕΚ. Θα συζητήσω με άλλους συναγωνιστές πώς να ασκήσουμε πίεση, ούτως ώστε η ΕΔΕΚ να επιστρέψει στις ρίζες της, λέει ο κ. Παπαδάκης κληθείς να σχολιάσει αν θα προσχωρήσει σε νέο κόμμα.

“
Δεν είναι ο κατάλληλος χρόνος να μιλάμε για προεδρία της ΕΔΕΚ. Θα διεκδικήσω όμως με όλα τα νόμιμα μέσα τη δικαίωσή μου και ακύρωση αυτής της παράνομης απόφασης.

λιτικής Ομάδας των Σοσιαλιστών και Δημοκρατών, καθώς και τον πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Σοσιαλιστικού Κόμματος, ενώ την ερχόμενη βδομάδα θα έχω συνάντηση με τις αρμόδιες υπηρεσίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, για να τους δώσω όλα τα στοιχεία. Δεν έχω να κρύψω τίποτα, ούτε να φοβηθώ τίποτα. Είμαι συνεπής με όλα αυτά που προβλέπουν οι κανονισμοί του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Είναι ο κ. Σιζόπουλος που ήθελε να παρανομήσω, στη βάση ενός εγγράφου, όπου τους είχα πει, πολλές φορές, ότι είναι παράνομο και δεν ήθελαν να ακούσουν. Στο πειθαρχικό συμβούλιο είχαμε ζητήσει ακόμα και να αναστείλουν την διαδικασία λήψης απόφασης και να αποστείλουμε, από κοινού, το έγγραφο στα αρμόδια όργανα του Ευρωκοινοβουλίου για γνωμάτευση. Δυστυχώς, δεν ήθελαν, κατ’ουδένα λόγο, να ακούσουν κάτι τέτοιο. Αναγκάστηκα να αποταθώ στο Επαρκιακό Δικαστήριο Λευκωσίας, ώστε να γνωματεύσει για το συγκεκριμένο έγγραφο και ακόμα, και εκείνη τη στιγμή, δεν άδραξαν την ευκαιρία, να αναστείλουν τη διαδικασία που υπήρχε, γιατί ακριβώς ήταν μία στημένη διαδικασία. Ο κ. Σιζόπουλος προσπάθησε να νομιμοποιήσει τα δήθεν στοιχεία του μέσω του απολύτως ελεγχόμενου πειθαρχικού και βεβαίως να κρυφτεί

πίσω από τις αποφάσεις των συλλογικών οργάνων. Βλέπουμε να αρνείται να καταθέσει όλα τα δήθεν στοιχεία στις αρμόδιες αρχές του κράτους.
–**Έχει αναφέρει πως η ΕΔΕΚ όλα είναι πιο καθαρή και πως όλο αυτό εμπίπτει στη διαδικασία πάταξης της διαπλοκής και διαφθοράς για την οποία αγωνίζεται το κόμμα...**

–Το μόνο πράγμα που έχει καταφέρει είναι να καθαρήσει από την ΕΔΕΚ όλα τα στελέχη. Πώς εργάζεται εναντίον της διαφθοράς; Με το να με αναγκάζει να πειθαρχήσω σε ένα παράνομο έγγραφο; Ο καθένας πρέπει να προσέχει τι λέει. Η Κύπρος είναι μικρή και γνωρίζουμε ποιος είναι ποιος.

–**Αυτό αποτελεί αιχμή πως ο κ. Σιζόπουλος ίσως να μην είναι τόσο καθαρός.**

–Όχι. Λέω ότι η Κύπρος γνωρίζει ποιος είναι ποιος.

–**Απλάδι;**

–Ο κ. Σιζόπουλος αφήνει αιχμές ότι εμπλέκομαι στη διαπλοκή, όμως εγώ ποτέ δεν διεκδικήσα δημόσιο χρήμα, ποτέ δεν κατηγορήθηκα για παράνομο πλουτισμό, ούτε είχα εμπλοκή σε οτιδήποτε.

–**Είχε ο κ. Σιζόπουλος;**

Δεν λέω αυτό το πράγμα, απαντώ για τον εαυτό μου και για αυτά που αδικώς και ψευδώς, με λάσπη, μου καταλόγησε, ευθέως και με υπονοούμενα, ο κ. Σιζόπουλος.

–**Σας κατηγορούν ότι δεν είχατε επαφή με το κόμμα.**

–Ο κ. Σιζόπουλος φρόντισε να μην επικοινωνήσει ποτέ μαζί μας. Είναι ο μοναδικός πρόεδρος, από τα μεγάλα κόμματα, που δεν επισκέφθηκε ποτέ τις Βρυξέλλες. Οι μάχες δεν κρίνονται πουλώντας εύκολο πατριτισμό, στα ραδιόφωνα και στη τηλεόραση. Στην Κύπρο, οι μάχες δίνονται εκεί που έχεις δυσκολίες. Εκτός, αν ο κ. Σιζόπουλος θεωρεί ότι έχω καθάρισει για όλα εγώ και έχω κάνει τόσο καλά τη δουλειά μου, που δεν χρειάζεται η δική του παρουσία.

Mea culpa...

–**Είχατε διαφορές στο Κυπριακό;**

–Η ΕΔΕΚ έχει να συζητήσει χρόνια το Κυπριακό. Έχουμε τόσες εξελίξεις και οφείλαμε να συζητούνται τα θέματα αυτά, στα συλλογικά όργανα, με εξαντλητικό τρόπο. Σήμερα κινδυνεύει η βιολογική παρουσία του κυπριακού ελλανισμού, με όσα συμβαίνουν στην περιοχή μας. Κινδυνεύουν και οι Τ/κ με ενσωμάτωση στην Τουρκία. Η ΕΔΕΚ, ως κόμμα πατριωτικό, θα έπρεπε να πρωτοστατεί στις συζητήσεις. Όχι να εμμένει σε διεθνή διάσκεψη για το Κυπριακό, τη στιγμή που ξέρουμε ότι 3 στους 5 είναι κάθετα εναντίον μας αυτή τη στιγμή.

–**Κακώς δεν διεκδικήσατε τότε την προεδρία της ΕΔΕΚ;**

–Εκ των υστέρων προφίτες δεν υπάρχουν. Στήριξα δύο φορές τον κ. Σιζόπουλο, και επίσης δεν ήταν μέσα στους στόχους μου, να διεκδικήσω την προεδρία του Κινήματος. Δυστυχώς, εκεί που αναμέναμε από τον Μαρίνο Σιζόπουλο να φέρει έναν άλλο αέρα στον κόμμα, αξιοποιώντας νέα στελέχη, δεν το έκανε. Όσοι εμφανίζονται τώρα είναι μεταγραφές και δεν το λέω για να μειώσω κανέναν. Η ΕΔΕΚ είχε απίστευτο πλούτο σε στελεχιακό δυναμικό, δεν αξιοποιήθηκαν αυτά τα άτομα.

–**Μεα culpa για τη στήριξη Σιζόπουλου;**

–Εκ των πραγμάτων, mea culpa. Δεν θα ήθελα να είναι έτσι τα πράγματα.

–**Σε όλη αυτή τη διαδικασία δεν σας στήριξε κανένας.**

–Χωρίς να προβώ στην όποια κινητοποίηση, στη δημοσιογραφική μου διάσκεψη παρευρέθησαν 150 άτομα. Ιστορικά στελέχη, υποψήφιοι δήμαρχοι, πρόσωπα που έπαιξαν ρόλο στην αντίσταση για τη δημοκρατία, νέοι άνθρωποι, ό,τι καλύτερο από στελεχιακό δυναμικό, που δυστυχώς αυτές οι συμπεριφορές, τους έχουν αφήσει στην κερκίδα να παρακολουθούν ως θεατές.

–**Δεν αναμείνατε κάτι περισσότερο από πρωτοκλασάτα στελέχη;**

–Ποια πρωτοκλασάτα στελέχη έμειναν σε αυτό το Κίνημα; Έχει αποφιλωθεί σε μεγάλο βαθμό η ΕΔΕΚ.
–**Ποιο είναι το μέλλον σας μετά τη διαγραφή;**
Το σημαντικό δεν είναι το δικό μου μέλλον. Έστω κι αν με έχουν διαγράψει από τα καταστάτικά τους, παραμένω ΕΔΕΚίτης, θα συνεχίσω να εργάζομαι μέσα στην Ομάδα των Σοσιαλιστών και Δημοκρατών, για το καλό του τόπου μας και για να προσπαθήσω να εκπροσωπήσω με τον καλύτερο δυνατό τρόπο αυτές τις 12.000, που με τίμησαν στις προηγούμενες εκλογές. Καμία μικρή παρέα δεν μπορεί να με διαγράψει στη συνείδηση του κόσμου της ΕΔΕΚ και αυτών των προσδευτικών ανθρώπων που με ψήφισαν.

–**Απλάδι αν πέσει η υπόθεση θα διεκδικήσατε την προεδρία της ΕΔΕΚ;**

–Δεν είναι ο κατάλληλος χρόνος να μιλάμε για προεδρία της ΕΔΕΚ. Θα διεκδικήσω όμως με όλα τα νόμιμα μέσα τη δικαίωσή μου και ακύρωση αυτής της παράνομης απόφασης.

–**Είναι λογικό, όμως, κάτι τέτοιο να μεταφέρεται στα δικαστήρια;**

–Αν δεν βρίσκει το δικαίό σου σε διαδικασίες που είναι στημένες τι μπορείς να κάνεις; Γίνεται το κόμμα που αγωνίστηκε για τη δημοκρατία να αγνοεί τους κανόνες δικαίου; Εγώ με κάθε τρόπο θα πιέζω ώστε η ΕΔΕΚ να βρει τις ρίζες της, ως ένα κόμμα ριζοσπαστικό, πραγματικά προοδευτικό που θα συμβάλλει στις κοινωνικές τομές. Δεν γίνεται, για παράδειγμα, μια δεξιά κυβέρνηση να καταθέτει φιλολαϊκές προτάσεις, κι εσύ να μην τις στηρίζεις ή να προβαίνεις σε δημοσιοποίηση των εγγράφων του Εθνικού Συμβουλίου, χωρίς να έχεις διαβουλευθεί με κανένα.

–**Αναφέρεστε στο ΓεΣΥ;**

–Ναι. Ο κ. Σιζόπουλος το έχει πάρει πάνω του, αποκλειστικά, και χωρίς να υπάρξει καμία περαιτέρω συζήτηση. Άλλο είναι να εντοπίζεις προβλήματα στο ΓεΣΥ και να καταθέτεις προτάσεις στους αρμόδιους φορείς, ούτως ώστε να επιλυθούν, και άλλο να επικαίρεις για τα προβλήματα που αντιμετωπίζει το ΓεΣΥ. Ο κόσμος το αντιλαμβάνεται.

–**Πού οφείλεται;**

–Ο κ. Σιζόπουλος δεν έχει γραφτεί στο ΓεΣΥ, ενώ θα έπρεπε να ήταν ο πρώτος που θα γραφόταν, ακόμα κι αν διαφωνεί.

–**Για τα δικά του συμφέροντα;**

–Ο καθένας καταλαβαίνει.

–**Εοεί τις καταλαβαίνετε;**

–Εγώ αυτό καταλαβαίνω.

–**Ο Μαρίνος Σιζόπουλος έχει πει πως έχει επανειλημμένα προσπαθήσει να επικοινωνήσει μαζί σας για να τηρήσετε τις υποχρεώσεις σας...**

–Ήθελε να υλοποιήσω παράνομες πρόνοιες που υπάρχουν στο περιβάλλον έγγραφο. Προσωπικά, είχα στείλει επιστολή από τον Ιούλιο στον κ. Σιζόπουλο, με οδηγίες για κοινοποίηση στα Μέλη του Πολιτικού Γραφείου, όπου έλεγα ότι προτίθεμαι να προσλάβω τοπικούς συνεργάτες, οι οποίοι να εργάζονται για τη σωστή λειτουργία του γραφείου μου και οι οποίοι θα ήταν σε επικοινωνία και σε συνεργασία με το Κίνημα, ούτως ώστε να καταφέρει το Κίνημα να έχει ένα σωστό γραφείο ευρωπαϊκών θεμάτων. Υπογράμμιζα όμως ότι δεν θα προέβαινα σε ενέργειες που θα ήταν εναντίον στους ευρωπαϊκούς κανονισμούς.

–**Ποια ήταν, λοιπόν, η διαφορά;**

–Υπήρξε η επιμονή να προσλάβω συνεργάτες της επιλογής του κ. Σιζόπουλου, να εγκατασταθούν στα γραφεία του κόμματος και να εκτελούν εντολές του κόμματος, κάτι το οποίο, έχει καταδειχθεί και με αποφάσεις του Γενικού Δικαστηρίου της Ε.Ε. ως παράνομο.

–**Υπάρχει στο πλάνο η δημιουργία άλλου κόμματος ή μεταγραφές;**

–Σε καμία περίπτωση δεν θα ήθελα να πλήξω την ΕΔΕΚ. Θα συζητήσω με άλλους συναγωνιστές πώς να ασκήσουμε πίεση, ούτως ώστε η ΕΔΕΚ να επιστρέψει στις ρίζες της. Ούτε όμως μεταγραφά ή ούτε δημιουργία κόμματος σε αυτή τη φάση δεν είναι στον ορίζοντα.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΑΝΔΡΕΑ ΠΑΠΑΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ**

Το κυκλοφοριακό της Λευκωσίας - Ένα στοίχημα ενώπιόν μας

Το κυκλοφοριακό πρόβλημα της Λευκωσίας, μαζί με τη διαχείριση αποβλήτων, αποτελούν τις δύο μεγαλύτερες και πιο απαιτητικές περιβαλλοντικές προκλήσεις που καλούμαστε να διαχειριστούμε στην πόλη μας. Είμε στον Στρόβολο το βιώνουμε ακόμη πιο έντονα, καθώς λόγω της γεωγραφικής μας θέσης, είμαστε οι πρώτοι και βασικοί αποδέκτες του κυκλοφοριακού.

Ως αποτέλεσμα, το κυκλοφοριακό έχει γίνει για τον Στρόβολο μια δυσάρεστη πραγματικότητα, αφού επί καθημερινής βάσεως ουρές αυτοκινήτων εκτείνονται για χιλιόμετρα σε όλες σχεδόν τις κύριες οδούς και λεωφόρους, προκαλώντας κυκλοφοριακή συμφόρηση, ατμοσφαιρική ρύπανση, ακορύπωση, εκνευρισμό και χάσιμο χρόνου και

ας μην ξεχνάμε, σημαντικό δυστυχώς αριθμό τροχαίων ατυχημάτων. Δυστυχώς, το πρόβλημα ολόένα και επιδεινώνεται. Οι αυξημένοι ρυθμοί ανάπτυξης και η αύξηση του ΑΕΠ τα τελευταία χρόνια, έχουν επιφέρει και αύξηση στις διακινήσεις με οχήματα. Άλλωστε, γνωστή σε όλους είναι η θετική συσχέτιση μεταξύ τους.

Μέχρι πού, όμως, θα φτάσει αυτό το πρόβλημα; Έχουμε αναλογιστεί πού οδηγείται αυτή η κατάσταση; Για αυτό, λοιπόν είναι ώρα για μέτρα τώρα. Είμαι απόλυτα πεπεισμένος, ότι η οριστική επίλυση του κυκλοφοριακού προβλήματος θα επέλθει μόνο με την υιοθέτηση και εφαρμογή του Τραμ, με γραμμές που θα ενώνουν τον νότο με τον βορρά και την ανατολή

με τη δύση. Χρειάζεται, λοιπόν, πολιτική βούληση σε ανώτατο επίπεδο. Παράλληλα, όμως, επιβάλλεται και η εφαρμογή πιο άμεσων μέτρων για την άμεση διαχείριση της καθημερινότητας και απάβλυνση του προβλήματος.

Σε αυτό το πλαίσιο, μέσω της νέας σύμβασης για τη διαχείριση των δημόσιων μεταφορών της Λευκωσίας, θα πρέπει να γίνουν πράγματα αυτονόητα: εκτεταμένο ωράριο, συχνότερες διαδρομές και πιο πυκνές στάσεις, ενώ αναφέρουμε και την αναγκαίοτητα για την τοποθέτηση εκσυγχρονισμένων στάσεων με κατάλληλα σκέπαστρα, που να εξυπηρετούν και ταυτόχρονα να προστατεύουν τους επιβάτες κατά την αναμονή τους. Επιπρόσθετα, αναφέρουμε και τη σημαντικότητα

της πλήρους αξιοποίησης των δυνατοτήτων της τεχνολογίας που προσφέρει το Split Cycle and Offset Optimization Technique (SCOOT), το οποίο συντονίζει τους φωτεινούς σηματοδότες κατά μήκος κύριων οδικών αξόνων, με σκοπό την εύρυθμη και απρόσκοπτη διακίνηση των οχημάτων.

Επιστημαίνουμε, ωστόσο, ότι η αλλαγή δεν θα πρέπει να επαφίεται σε στενά γραφειοκρατικά πλαίσια, αλλά να αποτελεί ύψιστη προτεραιότητα της πολιτείας.

Και κάτι ακόμη: Αυτή τη στιγμή υπάρχει μία αποσπασματική προσπάθεια του κυκλοφοριακού. Η διαχείριση του προβλήματος από τον ένα Δήμο, δεν θα πρέπει να μετακυλίνει το πρόβλημα στον άλλο Δήμο.

Για αυτόν ακριβώς τον λόγο, η

μεταρρύθμιση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης κρίνεται επιβαλλόμενη. Ο νέος μητροπολιτικός Δήμος που θα προκύψει και ναι, με τη συμπερίληψη του Στροβόλου, θα έχει τη δυνατότητα για την ολιστική εφαρμογή του Ολοκληρωμένου Σχεδίου Κινητικότητας της Λευκωσίας, μεγιστοποιώντας με αυτό τον τρόπο τα αναμενόμενα αποτελέσματά του.

Δεν νοείται σύγχρονη και ανθεκτική πόλη, που να μη βασίζεται στις αρχές της βιώσιμης κινητικότητας. Η παροχή ασφαλών μέσων μαζικής μεταφοράς, που να εξυπηρετούν τις ανάγκες των πολιτών κάθε ηλικίας είναι κοινωνική υποχρέωση κάθε σύγχρονου Ευρωπαϊκής πόλης, όπως είναι η υγεία και παιδεία. Τα ΜΜΜ θα πρέπει να μετεξελιχθούν ως ο βασικός τρόπος

κυκλοφορίας και όχι η μοναδική λύση των μη προνομιούχων τάξεων, που δυστυχώς αυτή είναι η θλιβερή σημερινή πραγματικότητα. Όπως μάλιστα διατυπώνεται στον 11ο Στόχο για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη της Ατζέντας 2020-30 των Ηνωμένων Εθνών, ο οποίος αφορά τις βιώσιμες πόλεις και κοινότητες, μέχρι το 2030 θα πρέπει να παρέχονται ασφαλή, προσιτά, πρόσβαση και βιώσιμα συστήματα μεταφοράς για όλους, ενώ παράλληλα θα πρέπει να βελτιωθούν οι δρόμοι, κυρίως μέσω της επέκτασης των δημόσιων συγκοινωνιών.

Αυτό είναι το στοίχημα που έχουμε ενώπιόν μας.

Ο κ. Ανδρέας Παπαχαράλαμπος είναι δήμαρχος Στροβόλου.

Οκτώ γεωτρήσεις μέχρι το τέλος του 2020

Εν αναμονή της άφιξης του γεωτρήπανου από τον γειτονικό Λίβανο, η γαλλοϊταλική κοινοπραξία θα κάνει αρχή από το τεμάχιο 6

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Η συντήρηση του τεταμένου κλίματος εντός της Κυπριακής ΑΟΖ, αλλά και ευρύτερα στην Ανατολική Μεσόγειο με ευθύνη της Τουρκίας, για την ώρα δεν φαίνεται να διαφοροποιεί τα δεδομένα ως προς τους ενεργειακούς σχεδιασμούς της Λευκωσίας. Η δήλωση του Προέδρου της Δημοκρατίας την περασμένη Κυριακή, πως το ενεργειακό πρόγραμμα προχωρεί κανονικά, αποτυπώνει τη βούληση της κυπριακής κυβέρνησης και κατά συνέπεια των εταιρειών, να υλοποιήσουν όσα έχουν σχεδιασθεί και έχουν καθυστερήσει για λόγους που δεν έχουν να κάνουν με τη τουρκική συμπεριφορά. Σε πολιτικό επίπεδο, όπως ορθά επισημάνθηκε και από τον Νίκο Αναστασιάδη, μια διαφορετική κίνηση θα συνιστούσε εγκατάλειψη των κυριαρχικών δικαιωμάτων της Κυπριακής Δημοκρατίας και επιβεβαίωση των τουρκικών επιδιώξεων, μέσω της πολιτικής των κανονιοφόρων. Όπως όλα δείχνουν και έχει ειπωθεί από επίσημα χείλη, η επανεκκίνηση του ενεργειακού προγράμματος τοποθετείται τέλος Μαρτίου αρχές Απριλίου. Επανεκκίνηση που σύμφωνα με όλα τα δεδομένα που υπάρχουν θα σημάνει μια μαζική γεωτρητική δραστηριότητα, από πλευράς Δημοκρατίας και εταιρειών, με το 2020 να έχει χαρακτηριστεί ως έτος γεωτρήσεων. Το κύριο βάρος των δραστηριοτήτων πέφτει στην πλευρά της γαλλοϊταλικής κοινοπραξίας, η οποία και ανοίγει την αυλαία, με την αμερικανική ExxonMobil να παίρνει τη σκυτάλη αρχές του δεύτερου μισού του τρέχοντος έτους. Συνολικά υπολογίζεται πως μέχρι το τέλος του έτους θα πραγματοποιηθούν έως και οκτώ

γεωτρήσεις, επιβεβαιωτικές ή ερευνητικές.

ENI – TOTAL

Η πρώτη προγραμματισμένη γεώτρηση, για τον ερχόμενο Απρίλιο από την γαλλοϊταλική κοινοπραξία, στο τεμάχιο 6 και σε συνθήκες συνεχιζόμενων τουρκικών προκλήσεων θεωρείται καθοριστικής σημασίας και αναμένεται με ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Η συγκεκριμένη γεώτρηση με βάση τους αρχικούς προγραμματισμούς, όπως είχε αποκαλύψει στην «Κ» ο υπουργός Ενέργειας Γιώργος Λακκοτύρης, ήταν για τους δυο τελευταίους μήνες του 2019. «Τώρα μιλάμε για Δεκέμβριο

Αρχές του δεύτερου εξαμήνου του 2020 στην κυπριακή ΑΟΖ θα επιστρέψει και η κοινοπραξία ExxonMobil-Qatar Petroleum, η οποία όπως έχει ανακοινωθεί θα πραγματοποιήσει δύο επιβεβαιωτικές γεωτρήσεις.

με Ιανουάριο του 2020. Η καθυστέρηση αποδίδεται εξ ολοκλήρου στις καιρικές συνθήκες. Αρχές του 2019 διεξάγονταν γεωφυσικές μελέτες από συγκεκριμένο σκάφος, το οποίο λόγω έντονων κακοκαιρίας αναγκάστηκε να παραμείνει αγκυροβολημένο για περισσότερο χρόνο απ' ό,τι είχε προγραμματιστεί». Παρά ταύτα οι εργασίες ENI – TOTAL πήραν νέα αναβολή αυτή τη φορά, όπως υποστηρίζεται ανεπίσημα,

Το γεωτρήπανο που έχει μισθώσει η γαλλοϊταλική κοινοπραξία για τις εργασίες στο τεμάχιο 6, είναι το Tungsten Explorer της Vantage Drilling Company και βρίσκεται στην ΑΟΖ του Λιβάνου, όπου πραγματοποιεί προγραμματισμένες εργασίες, οι οποίες αναμένεται να ολοκληρωθούν τέλος Μαρτίου.

ένεκα τεχνικών προβλημάτων του γεωτρήπανου που πραγματοποιούσε εργασίες στην Αιγυπτιακή ΑΟΖ. Με βάση την πληροφόρηση που υπάρχει το γεωτρήπανο, Tungsten Explorer της Vantage Drilling Company, ολοκλήρωσε τις προγραμματισμένες εργασίες στην πλευρά της Αιγύπτου και έχει μετακινηθεί στο τεμάχιο 4 της λιβανέζικης ΑΟΖ, όπου αναμένεται να παραμείνει μέχρι τέλος του επόμενου μήνα.

Οι εργασίες

ENI και TOTAL θα πραγματοποιήσουν έως και έξι γεωτρήσεις μέχρι το τέλος του 2020, σχεδιασμός που σύμφωνα με τον υπουργό Ενέργειας έχει να κάνει με τα οικονομικά οφέλη από μαζικό προγραμματισμό και διενέργεια διαδοχικών γεωτρήσεων, σε αντίθεση με την πραγματοποίηση μεμονωμένων εργασιών. Στο τεμάχιο 6 που θα ρίξει αγκυρές το γεωτρήπανο, η κοινο-

πραξία του τεμαχίου έχει επιλέξει να μην προχωρήσει, επί του παρόντος, με επιβεβαιωτική γεώτρηση στο στόχο «Καλυψώ» αλλά να πραγματοποιήσει δεύτερη ερευνητική γεώτρηση σε νέο στόχο που έχει εντοπισθεί με την ονομασία «Κρόνος». Η έναρξη των εργασιών θα υποστηριχθεί και σε πολιτικό επίπεδο από το Παρίσι. Προς τούτο, όπως έγραψε η «Κ» η γαλλική πλευρά θα παρατείνει την παρουσία

της, στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου. Χωρίς σε καμία περίπτωση να επιδιώκεται η στρατικοποίηση των εργασιών, η γαλλική στρατιωτική παρουσία στην περιοχή δεν φαίνεται να είναι άσχετη και με τις δραστηριότητες της TOTAL στην κυπριακή ΑΟΖ. Αυτό που παραμένει αδιευκρίνιστο και έχει έντονο ενδιαφέρον έχει να κάνει με το τεμάχιο 8, το οποίο αν και δεν είχε διευκρινιστεί, φέρεται να είναι μέσα στους γεωτρητικούς σχεδιασμούς της κοινοπραξίας για το τρέχον έτος.

Επί του συγκεκριμένου θέματος, το τι μέλλει γενέσθαι παραμένει αδιευκρίνιστο με μοναδική εξαίρεση κάποιες πληροφορίες, από κυβερνητικές πηγές που θέλουν τις εταιρείες να μην ενδιαφέρονται για το συγκεκριμένο στόχο που το «Γιαβούζ» επιχειρεί προκλητικά και παράνομα.

ExxonMobil

Το δεύτερο εξάμηνο είναι προγραμματισμένη και η επιστροφή της κοινοπραξίας ExxonMobil-Qatar Petroleum στο τεμάχιο 10. Όπως έχει γίνει γνωστό, ο αμερικανικός ενεργειακός κολοσσός θα πραγματοποιήσει δύο επιβεβαιωτικές γεωτρήσεις οι οποίες έχουν ανακοινωθεί για τον ερχόμενο Ιούνιο ή Ιούλιο. Το προφίλ της ExxonMobil σε συνδυασμό με την ισχυρή πολιτική κάλυψη που απολαμβάνει από την Ουάσινγκτον θεωρείται παράγοντας πως θα τονώσει τη Λευκωσία απέναντι στη συνεχιζόμενη επιθετική συμπεριφορά της Τουρκίας, στην περιοχή. Στο παζλ των γεωτρήσεων θα πρέπει να προστεθεί και μια επιβεβαιωτική που θα πραγματοποιηθεί στο κοίτασμα «Αφροδίτη», κατά πάσα πιθανότητα το 2021.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΚΥΡΙΑΚΟΥ Ν. ΠΟΧΑΝΗ**

Εξοπλισμοί, άμυνα, αποτροπή και ΑΟΖ

Μόνο στα θετικά μπορούμε να τοποθετήσουμε την τελευταία ανακοίνωση του Υπουργείου Άμυνας, μετά από πρόσφατο δημοσίευμα της εφημερίδας «La Tribune», που αφορά στην υπογραφή σχετικών συμβολαίων με την ευρωπαϊκή εταιρεία MBDA, για προμήθεια πυραύλων Exocet και Mistral. Για λόγους όμως, εθνικής ασφάλειας δε θα μιλούμε σε λεπτομέρειες που αφορούν στα εν λόγω οπλικά συστήματα αλλά ούτε και σε ευαίσθητες πληροφορίες. Αυτό όμως, που μπορούμε να πούμε είναι ότι, και προγραμματισμός και βούληση για την υλοποίησή του υπάρχει σε ό,τι αφορά στην συνέχιση αλλά και επαύξηση των δυνατοτήτων της Εθνικής Φρουράς στους κρίσιμους τομείς της παράκτιας και αντιαεροπορικής άμυνας. Το σύστημα κυρίως των Exocet αποτελεί ένα από τους σημαντικούς παράγοντες αλλά και πολλαπλασιαστές ισχύος σε ό,τι αφορά στην αποτροπή και άμυνα κατά τις ναυτικές επιχειρήσεις, όπως λόγου χάριν, ο έλεγχος θαλασσιών περιοχών ενδιαφέροντος και απαγόρευση χρησιμοποίησης των από τον εχθρό, προστασία φίλων ναυτικών μονάδων, αποτροπή αποβατικών επιχειρήσεων κ.ά.

Εξίσου όμως θα ήταν ορθό να ξεκαθαρίσουμε ότι αυτοί οι σημαν-

Είναι επιτακτική ανάγκη η επίτευξη των διαδικασιών πρόσκτησης ναυτικών μονάδων, παράλληλα με αυτήν των αμυντικών οπλικών συστημάτων.

τικοί και άκρως απαραίτητοι παράγοντες άμυνας και αποτροπής εχθρικών στρατιωτικών ενεργειών, σχεδόν καμία σχέση έχουν με τις ναυτικές επιχειρήσεις στον καιρό της ειρήνης ή με άλλα λόγια με το ρόλο του πολεμικού ναυτικού στην εν λόγω περίοδο το οποίο, παρόλο που είναι κλάδος των ενόπλων δυνάμεων, πρέπει να θεωρείται ότι αποτελεί και «εργαλείο» της εξωτερικής πολιτικής ενός κράτους. Το τελευταίο γίνεται πιο ξεκάθαρο τον τελευταίο καιρό με τη συμμετοχή των διαθέσιμων ναυτικών μονάδων και στο μέτρο του δυνατού, της ΚΔ σε πολυεθνικές ασκήσεις.

Όπως αναπτύχθηκε και σε προηγούμενη αρθρογραφία, η Κύπρος ως νησιωτικό κράτος έχει, με βάση το σε ισχύ διεθνές δίκαιο της Θάλασσας, κυριαρχικά δικαιώματα στην Χωρική Θάλασσά της, η οποία

αφορά σε μία θαλάσσια ζώνη έκτασης 1½ φορές τη χερσαία έκτασή της. Έχει δε, αποκτήσει δικαιώματα αποκλειστικής εξερεύνησης και εκμετάλλευσης των έμβιων και μη πόρων της θάλασσας, του βυθού αλλά και του υπεδάφους αυτού, σε μία μείζονα θαλάσσια ζώνη, την Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη (ΑΟΖ), η οποία σε μέγεθος είναι 10 φορές μεγαλύτερη από το συνολικό εμβαδόν του κυπριακού εδάφους. Μέσα σε αυτή τη μείζονα θαλάσσια ζώνη, η ΚΔ αποφάσισε να δραστηριοποιηθεί, για οικονομικούς αλλά και για πολιτικούς λόγους, χωρίς όμως να δημιουργήσει τις απαιτούμενες προϋποθέσεις για την προστασία των πιο πάνω δικαιωμάτων

της. Δηλαδή, την έγκαιρη συγκρότηση μίας κατάλληλης δομής ναυτικών δυνάμεων, μέσα στο πλαίσιο των δυνατοτήτων του κράτους. Ο χρόνος υπήρχε, οι δυνατότητες υπήρχαν πλην όμως – όπως επισημάνθηκε και στο προηγούμενο άρθρο - αυτό που δεν υπήρχε ήταν η βούληση και το όραμα προς αυτή την κατεύθυνση.

Η απουσία Κυπριακών Ναυτικών Μονάδων (μάχιμων πλοίων) και ως εκ τούτου μη εκτέλεση των αποστολών «Ναυτικής Παρουσίας» και «Επίδειξης Σημίας» στην πιο πάνω θαλάσσια ζώνη, δημιούργησε διαχρονικά μία κατάσταση αρνητικών τετελεσμένων και διαρκών αμφισβητήσεων.

Είναι λοιπόν επιτακτική ανάγκη η επίτευξη των διαδικασιών πρόσκτησης ναυτικών μονάδων, παράλληλα με αυτήν των αμυντικών οπλικών συστημάτων. Με αυτόν τον τρόπο, έστω και αν η πολιτεία έχει αργήσει να αντιληφθεί τη σπουδαιότητα και την αναγκαιότητα ύπαρξης ενός μικρού και ευέλικτου Πολεμικού Ναυτικού, αυτό θα αποτελέσει μία απτή απόδειξη της ετοιμότητας και αποφασιστικότητας της Κύπρου να προστατεύσει τα συμφέροντά της στην περιοχή αυτή με σκοπό την περεταίρω πρόληψη ή αποτροπή ενεργειών οι οποίες παραβιάζουν τους ισχύοντες νόμους ή βλάπτουν τα συμφέροντα της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Όπως τονίσαμε και στο παρελθόν, ΑΟΖ δε σημαίνει μόνο φυσικό αέριο και πετρέλαιο αλλά και πολλά άλλα δικαιώματα και υποχρεώσεις. Όλα αυτά είναι διαχρονικά και απαιτούν ναυτική παρουσία και αυτό επιτυγχάνεται μόνο με Ναυτικό.

Αν λοιπόν, αυτές οι σημαντικές προσδοκίες του κράτους σε αυτή τη θαλάσσια ζώνη, έχουν ενταχθεί από την πολιτική ηγεσία μέσα στο πλαίσιο των Εθνικών Συμφερόντων – Επιβιώσης, Ζωτικών, Μείζονων - τότε για την εκπλήρωση των Εθνικών Αντικειμενικών Σκοπών είναι επιβεβλημένη η επίτευξη υλο-

ποίησης του υφιστάμενου προγράμματος δημιουργίας Ναυτικής Δύναμης, στο πραγματικό μέτρο του δυνατού και μέσα στο πλαίσιο της Εθνικής Στρατηγικής.

Συνοψίζοντας, θα πρέπει να γίνει κατανοητό ότι, άλλο πράγμα είναι οι αμυντικές δυνατότητες και ικανότητες που επιβάλλονται να αναπτύσσονται ανάλογα με την απειλή για την προστασία της εθνικής κυριαρχίας και άλλο πράγμα είναι η προστασία των κυριαρχικών δικαιωμάτων και συμφερόντων όταν και εφόσον αποφασίσει ένα κράτος να τα ασκήσει σε ένα σύνθετο και πολύπλοκο περιβάλλον όπως είναι αυτό της θάλασσας. Ο προσανατολισμός δε, σε σκέψεις ότι κάποιοι άλλοι θα αναλάβουν αυτές τις υποχρεώσεις για μας, αποτελεί ένα τεράστιο λάθος από όλες τις απόψεις.

Εξίσου σημαντική είναι η αποδοχή και η κατανόηση, από την πλευρά της πολιτείας, ότι άλλο πράγμα είναι η απόκτηση ναυτικών μονάδων και άλλο πράγμα η δημιουργία μιας μάχιμης ναυτικής δύναμης κυρίως σε ό,τι αφορά στο χρόνο υλοποίησής τους. Σαφώς η δεύτερη απαιτεί περισσότερο χρόνο και οι λόγοι είναι προφανείς.

Ο κ. Κυριάκος Ν. Ποχάνης είναι Αρχιπλοίαρχος (εα) ΠΝ.

MC MEDOCHEMIE

43 ΧΡΟΝΙΑ

φροντίδα για τον άνθρωπο και την υγεία

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΣΤΗΝ «Κ»

Στοπ σε εικονικούς φοιτητές και γάμους

Αλλαγές στο νομοθετικό πλαίσιο για πολιτικούς γάμους και νέα κριτήρια εισδοχής φοιτητών τρίτων χωρών σε κολλέγια

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΤΟΜΑΡΑ

Μέτρα πάταξης του φαινομένου εξασφάλισης άδειας παραμονής στην Κυπριακή Δημοκρατία μέσω εικονικών γάμων αλλά και εικονικής φοίτησης σε κολλέγια, έχει προωθήσει το Υπουργείο Εσωτερικών, αποκαλύπτει ο Νίκος Νουρής στη συνέντευξή του στην «Κ». Ο υπουργός Εσωτερικών με νόημα αναφέρει πως γνωρίζει τη δράση κάποιων κολλεγίων, τα οποία χαρακτηρίζει εκκολαπτήρια αιτητών ασύλου, τα τελευταία πέντε χρόνια. Παρόμοιες κινήσεις γίνονται και για εικονικούς γάμους με γαμπρούς Ασιάτες, προκειμένου να εξασφαλίσουν άδεια παραμονής. Εδώ όπως αποκαλύπτει υπάρχουν και αντιδράσεις από τη Ρουμανία, χώρα καταγωγής των νυφών. Στο γενικότερο πλαίσιο του μεταναστευτικού, το ΥΠΕΣ προχωρά στην κατασκευή ενός νέου χώρου φιλοξενίας στην Κοκκινότριμιθιά, κλειστού τύπου, που θα μπορεί να υποδεχθεί και να φιλοξενήσει 500 άτομα.

—Οι ανησυχίες που εκφράζετε για το μεταναστευτικό είναι έντονες, σε σημείο μάλιστα να δέχετε επικρίσεις. Πώς έχει η κατάσταση;

—Το πρόβλημα της μετανάστευσης έχει πάρει ανησυχητικές διαστάσεις, ενέχει χαρακτήρα σοβαρής επιβάρυνσης της χώρας, αδυναμίας ανταπόκρισης του κυπριακού κράτους, εξαιτίας της ανυπαρξίας υποδομών να φιλοξενήσουμε τους τεράστιους αριθμούς που έχουμε. Υπάρχει πρόβλημα δημογραφίας, διότι σε πολλές περιπτώσεις, ιδιαίτερα σε μικρές κοινότητες, εγκαθιδρύονται και φιλοξενούνται μετανάστες που πολλές φορές πλησιάζουν πληθυσμιακά, τους αριθμούς των κοινοτήτων. Ως εκ τούτου για αυτούς και πολλούς άλλους λόγους, στους οποίους συμπεριλαμβάνονται και κάποια θέματα ασφάλειας, το πρόβλημα θα πρέπει, αν όχι να αντιμετωπιστεί στη ρίζα του, να ελεγχθεί. Και όταν λέμε για έλεγχο εννοούμε για τις ροές. Το πρόβλημα έχει εντοπισθεί, έχουμε κάνει σε αυτούς τους δύο μήνες, μια λεπτομερέστατη μελέτη του θέματος και είναι ξεκάθαρο πως η συντριπτική πλειοψηφία, σε ποσοστό 70% των μεταναστευτικών ροών, διέρχεται της διαχωριστικής γραμμής. Είναι μετανάστες, στην πλειοψηφία τους μέχρι σήμερα, Σύριοι οι οποίοι προωθούνται από την Τουρκία, και δεν έχω κανένα απολύτως πρόβλημα να πω, πως είναι ξεκάθαρη η πρόθεση, η Τουρκία ηθελημένα προωθεί μέσω της διαχωριστικής γραμμής μετανάστες στην Κύπρο.

—Ποιες είναι οι τουρκικές επιδιώξεις;

—Πρώτον, μπορεί να θέλει να

“

Εχουμε εξετάσει το σύνολο των κολλεγίων και έχουμε πλήρη εικόνα αυτή τη στιγμή. Εικόνα της τελευταίας πενταετίας και πώς εξελίσσεται αυτή η τροφοδοσία του κράτους με αιτητές ασύλου μέσω των κολλεγίων και ξέρουμε πολύ καλά, ονομαστικά.

“

Δεν περιποιεί τιμή για την Κυπριακή Δημοκρατία. Ήδη έχουμε σοβαρές παραστάσεις από ευρωπαϊκές κυβερνήσεις, κυρίως από τη Ρουμανία, χώρα από την οποία φαίνεται να προέρχονται νύφες, οι οποίες παντρεύονται κατά κύριο λόγο Ασιάτες.

δημιουργήσει κατάσταση αποσταθεροποίησης και δημιουργίας προβλημάτων στην Κυπριακή Δημοκρατία. Δεύτερον, δεν το αποκλείουμε, ανάμεσα στους συγκεκριμένους μετανάστες να υπάρχουν και κάποιοι που θα υπηρέτησουν άλλα συμφέροντα. Άρα επιβάλλεται και τα θέματα ελέγχου να εντατικοποιηθούν. Έχουμε ήδη εικόνα. Ακτινογραφίσαμε τη σύνθεση των μεταναστευτικών ροών. Το 2019 είχαμε περίπου, 13 χιλιάδες αιτητές ασύλου στη Δημοκρατία. Οι 7,5 χιλιάδες προέρχονται από τη διαχωριστική γραμμή, οι 500, περίπου, από τις θάλασσες και υπάρχει ένας μεγάλος αριθμός αιτητών ασύλου, από τρίτες χώρες, οι οποίοι φθάνουν στην Κύπρο με νόμιμους τρόπους.

—Πώς δηλαδή;

—Φθάνουν είτε ως υποψήφιοι φοιτητές σε κολλέγια είτε τελώντας εικονικούς πολιτικούς γάμους. Ως εκ τούτου, το Υπουργείο Εσωτερικών κινείται σε τρεις κατευθύνσεις: Πρώτον: Έχουμε προχωρήσει στην τροποποίηση των σχετικών νομοθεσιών που αφορούν τους πολιτι-

Αυστηρό μήνυμα στα κολλέγια που έχουν μετατραπεί, κατά τον υπουργό Εσωτερικών, σε εκκολαπτήρια αιτητών ασύλου, στέλνει με τη συνέντευξή του στην «Κ» ο Νίκος Νουρής. Ο ίδιος αποκαλύπτει πως έχει πλήρη εικόνα για την κατάσταση που επικρατεί την τελευταία πενταετία.

κούς γάμους. Θα ολοκληρώσουμε, στα επόμενα λίγα εικοσιτετράωρα, κάποιες νομοτεχνικές επεξεργασίες και θα προωθήσουμε στη Βουλή συγκεκριμένες αλλαγές, στον περί γάμων νόμο, ώστε να αποτρέψουμε αυτό το φαινόμενο το οποίο σήμερα εξελίσσεται σε ένα μεγάλο πρόβλημα και δεν περιποιεί τιμή για την Κυπριακή Δημοκρατία. Ήδη έχουμε σοβαρές παραστάσεις από ευρωπαϊκές κυβερνήσεις, κυρίως από τη Ρουμανία, χώρα από την οποία, φαίνεται, να προέρχονται οι νύφες, οι οποίες παντρεύονται κατά κύριο λόγο Ασιάτες. Δεύτερον: Σε συνεργασία με τον συναρμόδιο Υπουργό Παιδείας, το Υπουργείο Εσωτερικών, εντοπίζοντας το θέμα των κριτηρίων εισδοχής στα κολλέγια, έχουμε προχωρήσει σε μια διαφοροποίηση της μεθοδολογίας εγγραφής σε ένα κολλέγιο. Τα έχω προωθήσει για σχόλια στον υπουργό Παιδείας με πρόθεση από τον ερχόμενο Σεπτέμβριο, το νέο ακαδημαϊκό έτος, να εισαχθούν νέες παράμετροι, όσον αφορά τα θέματα εισδοχής, για να περιορίσουμε ακρι-

βώς την εγγραφή υπηκόων τρίτων χωρών που καμία πρόθεση δεν έχουν να φοιτήσουν αλλά μόνο να διεκδικήσουν, με αυτό τον τρόπο, την αίτηση ασύλου και παραμονής στη Δημοκρατία.

Αλλάζουν τα κριτήρια
—Τα όσα έχετε εντοπίσει αφορούν το σύνολο των κολλεγίων ή κάποια από αυτά;

—Έχουμε εξετάσει το σύνολο των κολλεγίων και έχουμε πλήρη εικόνα αυτή τη στιγμή. Εικόνα της τελευταίας πενταετίας και πώς εξελίσσεται αυτή η τροφοδοσία του κράτους με αιτητές ασύλου μέσω των κολλεγίων και ξέρουμε πολύ καλά και ονομαστικά. Έχω συναντηθεί με την ηγεσία του Συνδέσμου κολλεγίων, τους έχω εξηγήσει την κατάσταση, δεν είναι πρόθεση του Υπουργείου να προχωρήσει με δημοσιοποίηση ονομάτων. Τους ζητήσα την κατανόησή τους, στην εισαγωγή των νέων κριτηρίων και έχω εξηγήσει πως αυτοί που πραγματικά εργάζονται με τον σωστό τρόπο προφανέστατα θα ωφελη-

θούν. Αυτοί που πρέπει να ανησυχούν είναι όσοι έχουν καταστήσει, συγκεκριμένα κολλέγια εκκολαπτήρια αιτητών ασύλου.

—Ισχύει αυτό το οποίο υπάρχει ως πληροφορία για δύο κολλέγια;

—Δεν θα αναφερθώ σε αριθμούς. Αυτό που θέλω να πω είναι ότι την περσινή χρονιά είχαν καταθέσει αίτηση ασύλου γύρω στους 2 χιλιάδες φοιτητές, προερχόμενοι από κολλέγια. Ήλθαν στην Κύπρο γιατί δεν απαιτείται βίζα ή την είχαν εξασφαλίσει ως φοιτητές και στη λήξη του πρώτου έτους αντί να ανανεώσουν το δεύτερο έτος, επιλέγουν τη μεθοδολογία κατάθεσης ασύλου. Θέλω να στείλω ξεκάθαρο μήνυμα: όσοι φοιτητές επιλέγουν να καταθέσουν αίτηση ασύλου που δεν αιτιολογείται, η αίτηση θα απορρίπτεται. Έχω απορρίψει σωρεία αιτήσεων, δεν θα εγκρίνω ούτε μία.

—Τα μέτρα που λαμβάνετε αφορούν αν πράγματι φοιτούν σε κολλέγια;

—Μεταξύ άλλων. Η συνεννόηση

με το αρμόδιο Υπουργείο Παιδείας είναι ότι θα μας ενημερώνει πότε θέσεις έχει το κάθε κολλέγιο, σύμφωνα με τις επίσημες εγκρίσεις για να υποδεχθεί φοιτητές και το Υπουργείο Εσωτερικών θα παραχωρεί άδειες θεώρησης, μόνο αυστηρά για τον αριθμό που το Υπουργείο Παιδείας θα μας ενημερώσει. Δεν πρόκειται στην διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους να δώσουμε ούτε μία πρόσθετη άδεια.

—Η τρίτη κατεύθυνση που κινείστε στο μεταναστευτικό;

— Όσον αφορά τα θέματα των υπολοίπων, που είναι τα σημαντικότερα και σοβαρότερα, και τα οποία δυστυχώς δεν εξαρτώνται μόνο από τις δικές μας ενέργειες, έχουμε κάνει σωρεία επαφών με τα ευρωπαϊκά σώματα. Είχα παραστεί πριν από 15 ημέρες στο Συμβούλιο Υπουργών Εσωτερικών της Ε.Ε., στην Κροατία, στο οποίο είχα την ευκαιρία να κάνω παρουσίαση του μεταναστευτικού, να συναντηθώ με την αρμόδια Επίτροπο την κ. Γιόχανσον, να συναντηθώ με την επικεφαλής της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Υποστήριξης για το Άσυλο (EASO) και με τον διευθυντή της FRONTEX που είναι υπεύθυνος για τα θέματα επιστροφών. Έκτοτε έχουμε κάνει σωρεία επαφών και με πρέσβεις. Θα επιστρέψω στις Βρυξέλλες στις 25 Φεβρουαρίου για να δω τον αντιπρόεδρο της Κομισιόν, τον κ. Μαργαρίτη Σχοινά, ο οποίος έχει την ευθύνη του θέματος της μετανάστευσης. Έχουμε, ήδη, υποβάλει δύο συγκεκριμένα αιτήματα, ως Κυπριακή Δημοκρατία, για οικονομική βοήθεια αφενός για να επεκτείνουμε τον χώρο φιλοξενίας «Πουρνάρα» αλλά και να δημιουργήσουμε έναν δεύτερο, κλειστού τύπου χώρο φιλοξενίας, στον οποίο θα φιλοξενήσουμε τους αιτητές ασύλου, οι αιτήσεις των οποίων θα εξετάζονται, από τούδε και στο εξής, ελπίζω μέχρι τον Μάιο να είμαστε έτοιμοι, με τις ταχύρρυθμες διαδικασίες που θέλουμε να υιοθετήσουμε, ώστε εντός ενός μηνός από την ημερομηνία υποβολής μιας αίτησης ασύλου, η αίτηση θα εξετάζεται. Θα εξετάζεται, όμως, σε βάση ενός εγγράφου που ονομάζεται έγγραφο ασφαλών χωρών το οποίο έχουμε ετοιμάσει και στο έγγραφο περιλαμβάνονται όλες εκείνες οι τρίτες χώρες που θεωρούμε ότι είναι ασφαλείς. Θα το υποβάλουμε και για σχόλια στην Κομισιόν και είναι οι χώρες που θεωρούμε ότι μπορούν να γυρίσουν πίσω οι αιτητές ασύλου με ασφάλεια. Για παράδειγμα είναι χώρες όπως η Ινδία, το Πακιστάν, η Σρι Λάνκα, το Νεπάλ, η Γεωργία και άλλες, οι υπήκοοι των οποίων αποτίνονται στη Δημοκρατία και προφανώς δεν είναι πρόσφυγες και απροστάτευτοι, είναι οικονομικοί μετανάστες.

Το νέο κέντρο στην Κοκκινότριμιθιά θα μπορεί να φιλοξενήσει 500 άτομα

—Το νέο κέντρο φιλοξενίας σε ποια περιοχή θα ανεγερθεί;

—Στην ίδια περιοχή που είναι το υφιστάμενο κέντρο στην Κοκκινότριμιθιά. Έχω επιθεωρήσει τους χώρους. Έχουμε ολοκληρώσει την κοστολόγηση, τις μελέτες για το προσωπικό, τα λειτουργικά έξοδα που είναι πέραν των 2 εκατ. ευρώ τον χρόνο. Θέλουμε να δημιουργήσουμε ένα χώρο υποδοχής χωρητικότητας 500 ατόμων. Ελπίζω να μπορεί να ανταποκριθεί στις ανάγκες μας. Το κέντρο θα είναι κλειστού τύπου, προκειμένου να συνάδει με την πολιτική των επιστροφών και αυτό τίθεται από την FRONTEX. Δεν θα κρατούμε, το τονίζω, θα φιλοξενούμε κόσμο. Μας έχει ληχθεί με τον πλέον καθηγορηματικό τρόπο για να μπορέσει να μας βοηθήσει η FRONTEX, στα θέματα επιστροφών είναι αναγκαίο να πεισθούν ότι έχουμε ικανούς, αριθμητικά και ποσοτικά, χώρους για φιλοξενία αιτητών.

“

Θα είναι κλειστού τύπου, προκειμένου να συνάδει με την πολιτική των επιστροφών και αυτό τίθεται από την FRONTEX.

—Ποιες είναι οι προσδοκίες από το πακέτο μέτρων;

—Σε πρώτη φάση να στείλουμε το μήνυμα στους διακινητές ότι η Κύπρος δεν θα είναι πλέον εύκολος προορισμός, για αυτούς που επιλέγουν να μας τροφοδοτούν με αιτητές ασύλου. Η προσπάθεια δεν είναι εύκολη, έχουμε πολλά εμπόδια να ξεπεράσουμε. Θεωρώ ότι τα λι-

γότερα δύσκολα είναι τα οικονομικά φύσεως θέματα. Τα δυσκολότερα είναι τα διαδικαστικά και κυρίως το θέμα των επιστροφών. Παρά το γεγονός ότι είναι δεδουλευμένη η βούληση της FRONTEX να μας βοηθήσει, εκείνο που θέλουμε να διεκδικήσουμε στο επόμενο Συμβούλιο Υπουργών Εξωτερικών, στις 12 Μαρτίου, είναι η επιθυμία μας να συμπεριλάβει στη νέα πολιτική για το Άσυλο, η Ε.Ε., τη δυνατότητα να γίνεται κεντρική διαπραγμάτευση από την Ε.Ε., με τις τρίτες χώρες για επιστροφές. Άλλο είναι το εκτόπισμα της Ε.Ε. και άλλο της Κύπρου από μόνη της. Με αυτή την παράμετρο συμφωνούν και τα πέντε Μεσογειακά κράτη πρώτης γραμμής (Ελλάδα, Κύπρος, Ιταλία, Ισπανία, Μάλτα), άρα θεωρώ πως θα υπάρχει ένα κοινό μέτωπο. Εάν μπορέσουμε να καταλήξουμε, κινούμαστε με όσο γρήγορους ρυθμούς μπορούμε για χαλιναγώγηση των ροών.

—Υπάρχει κάτι που σας προκαλεί ανησυχία από τα μέτρα που λαμβάνονται;

—Παραμένει σταθερή η θέση της κυπριακής κυβέρνησης στο εξής. Είμαστε μια χώρα πολιτισμένη, μια χώρα με ιστορία, μια χώρα με κουλτούρα και δηλούμε πως είμαστε έτοιμοι και νιώθουμε υποχρέωση να φιλοξενήσουμε στη χώρα μας, τα απροστάτευτα παιδιά που έρχονται, τους πρόσφυγες που έχουν ανάγκη, που κινδυνεύει η ζωή τους ή προέρχονται από εμπόλεμες περιοχές. Την ίδια ώρα όμως δεν μπορούμε να συνεχίσουμε να υποδεχόμαστε οικονομικούς μετανάστες διότι έχουμε ξεπεράσει, προ πολλού, τους αποδεκτούς αριθμούς που μπορεί να απορροφήσει η Δημοκρατία. Η Κύπρος, σήμερα, είτε αρέσει σε κάποιους είτε όχι, εξαιτίας του τεράστιου αριθμού των μεταναστών, αντιμετωπίζει πάρα πολλά σοβαρά προβλήματα και

“

Αντιμετωπίζουμε πρόβλημα απορρόφησης, δεν μπορούμε να τους αφομοιώσουμε στην κοινωνία, λόγω των αριθμών.

δεν είναι κινδυνολογία αυτό το οποίο λέω. Αντιμετωπίζει πρόβλημα απορρόφησης, δεν μπορούμε να τους αφομοιώσουμε στην κοινωνία, λόγω των αριθμών.

—Εντοπίζετε κίνδυνο κοινωνικών αντιδράσεων;

—Θα μπορούσαμε να αφομοιώσουμε, για παράδειγμα, 500 ή 1000 παιδιά που ήλθαν απροστά-

τευτα. Αλλά όταν σήμερα σε σχολεία αντιμετωπίζεις και συναντάς στις τάξεις, το 30% των μαθητών να είναι αλλοδαποί που δεν έχουν καλή γνώση της ελληνικής γλώσσας και αυτό αποβαίνει εις βάρος των υπολοίπων που θέλουν να παρακολουθήσουν, έχουν αρχίσει να εκδηλώνονται αντιδράσεις, δικαιολογημένες κατά την εκτίμησή μου, από τους γονείς. Πολλοί μετανάστες εγκαθίστανται σε μικρά χωριά των ημιορεινών περιοχών κάτι που προκαλεί δημογραφικό πρόβλημα. Έχουμε τη δημιουργία, δυστυχώς, γκετοποίησης συγκεκριμένων περιοχών, όπως η παλιά Λευκωσία. Έχουμε εκκόλαψη φαινομένων φατριών, τα πρόσφατα περιστατικά με τους Σύριους. Έχοντας, ήδη, ένα σοβαρό πρόβλημα ότι δεν μπορούμε να επιστρέψουμε πρόσωπα προς την Τουρκία είναι κάτι περισσότερο από αναγκαίο να κινηθούμε στους άξονες που έχω περιγράψει.

Η πολιτεία έχει και το μαχαίρι και το πεπόνι

Οι Αρχές έχουν τα απαραίτητα όπλα για να πολεμήσουν τη διαφθορά στο ποδόσφαιρο

Του **ΑΝΔΡΕΑ ΒΙΟΛΑΡΗ**

Όσοι πιστεύετε πως η χειραγώγηση ποδοσφαιρικών αγώνων, με σκοπό το κέρδος από το στοιχήμα, αποτελεί... κυπριακή πατέντα ή ανακαλύφθηκε τα τελευταία χρόνια, τότε πλανάστε πλάνην οικτράν. Είναι κάτι που υπάρχει στον χώρο του ποδοσφαίρου για περισσότερο από 100 χρόνια (!) και συμβαίνει και στις καλύτερες οικογένειες.

Για του λόγου του αληθές: Το πρώτο μεγάλο στοιχηματικό, ποδοσφαιρικό σκάνδαλο έλαβε χώρα στην Αγγλία πριν από 105 χρόνια και μάλιστα σε αγώνα Μάντσεστερ Γιουνάιτεντ - Λίβερπουλ!

Στις 2 Απριλίου του 1915 (σ.σ. Μεγάλη Παρασκευή), οι δύο ομάδες αναμετρήθηκαν στο «Ολντ Τράφορντ» και οι ποδοσφαιριστές τους αγρότερα στο αγγλικό ποδόσφαιρο, ήταν βαθμολογικά αδιάφοροι.

Τα... προγνωστικά επιβεβαιώθηκαν. Ο αγώνας έληξε 2-0 υπέρ των «κόκκινων διαβόλων», με τον διαιτητή να διαπιστώνει και να καταγγέλλει στην αγγλική ομοσπονδία (FA) πως οι ποδοσφαιριστές των δύο ομάδων είχαν υποπτη συμπεριφορά, σημειώνοντας πως οι φιλοξενούμενοι έκαναν ό,τι μπορούσαν για να μη σκοράρουν. Μέ-

χρι και σε πέναλτι αστόχησε παίκτης της Λίβερπουλ! Σύμφωνα με τον Τύπο της εποχής παρατηρήθηκε περίεργος και μεγάλος όγκος στοιχηματικού πονταρίσματος στη νίκη της ομάδας του Μάντσεστερ με 2-0, σε απόδοση 7/1.

Μετά από έρευνα της FA, επτά ποδοσφαιριστές κρίθηκαν ένοχοι και τιμωρήθηκαν με διά βίου αποκλεισμό από το γήπεδο (απόφαση που τα επόμενα χρόνια ανατράπηκε και η ποιηή μετριάστηκε), χωρίς πάντως να επιβληθεί οποιαδήποτε ποινή στους δύο συλλόγους.

Πριν παραθέσουμε κάποιες ακόμη μικρές –πλιν σημαντικές– λεπτομέρειες αναφορικά με το εν λόγω σκάνδαλο, ομολογώ πως αυτό που οι περισσότεροι σκέφτεστε αυτή τη στιγμή, ήταν και δική μου απορία όταν διάβασα για πρώτη φορά για το συγκεκριμένο περιστατικό. Πώς είναι δυνατόν η FA και οι βρετανικές Αρχές να εξιχνίασαν την υπόθεση και να προχώρησαν στην παραδειγματική τιμωρία των ενόχων έχοντας ελάχιστα όπλα στα χέρια τους και εκατό χρόνια μετά, με την τεχνολογία και την τεχνονογσία που έχουν στη διάθεσή τους οι δικές μας Αρχές, να αδυνατούν να εξιχνιάσουν κάποια από τις περίπου 85 υποθέσεις που κατέληξαν στα χέρια της Αστυνομίας από το 2011 μέχρι σήμερα;

Επιστρέφοντας στο στοιχηματικό σκάνδαλο της Μεγάλης Παρασκευής του 1915 (γνωστό ως «Good Friday betting scandal»),

Όπως έχουν καταδείξει έρευνες των προηγούμενων χρόνων, ένα ποσοστό της τάξεως του 40% των ποδοσφαιριστών που αγωνίζονται στην Κύπρο συμμετείχαν ή γνώριζαν την ύπαρξη χειραγωγημένων αγώνων. Ωστόσο, υπό τον φόβο αντιποίνων του υποκόσμου ή ακόμα και εκδικητικής συμπεριφοράς από τις ίδιες τις ομάδες τους, δεν προχώρησαν ποτέ σε καταγγελία.

δύο ήταν τα στοιχεία που οδήγησαν στην εξιχνίαση του: 1) οι μαρτυρίες ποδοσφαιριστών και 2) η αποφασιτικότητα που επέδειξαν οι Αρχές.

Πιο συγκεκριμένα, κάποιοι ποδοσφαιριστές των δύο ομάδων αρνήθηκαν να συμμετάσχουν στο κόλπο και ένας εξ αυτών, ο ποδοσφαιριστής της Λίβερπουλ Φρεντ Πάγκναμ, απείλησε ότι θα σκοράρει με σκοπό να χαλάσει τα σχέδια των υπόλοιπων. Παραλίγο μάλιστα να τα καταφέρει, αφού είχε σουτ στο δοκάρι! Ήταν μάλιστα αυτός που προχώρησε σε επίσημη καταγγελία στη FA και ακολούθως στις αστυνομικές Αρχές για τη χειραγώγηση του εν λόγω αγώνα.

Πλέον διαθέτουν μαρτυρίες

Επιστρέφουμε στον 21ο αιώνα και τη νήσο Κύπρο. Η έλλειψη χειροπιαστών στοιχείων και μαρτυριών (όπως αυτά του Φρεντ Πάγκναμ στην περίπτωση του Μαν. Γιουν. - Λίβερπουλ) ήταν ένας από τους βασικούς λόγους που παρέμειναν ανεξιχνίαστες οι δεκάδες υποθέσεις χειραγωγημένων αγώνων που έφτασαν στο Αρχηγείο.

Το πρώτο μεγάλο στοιχηματικό, ποδοσφαιρικό σκάνδαλο έλαβε χώρα στην Αγγλία πριν από 105 χρόνια και μάλιστα σε αγώνα Μάντσεστερ Γιουνάιτεντ - Λίβερπουλ!

Όπως έχουν καταδείξει έρευνες των προηγούμενων χρόνων, ένα ποσοστό της τάξεως του 40% των ποδοσφαιριστών που αγωνίζονται στην Κύπρο συμμετείχαν ή γνώριζαν την ύπαρξη χειραγωγημένων αγώνων. Ωστόσο, υπό τον φόβο αντιποίνων του υποκόσμου ή ακόμα και εκδικητικής συμπεριφοράς από τις ίδιες τις ομάδες τους, δεν προχώρησαν ποτέ σε καταγγελία.

Πλέον, οι ποδοσφαιριστές έχουν τη δυνατότητα να προχωρούν σε καταγγελίες (επώνυμα ή ανώνυμα) για στημένα παιχνίδια μέσω της εφαρμογής του Red Button και στις πρώτες μέρες λειτουργίας του

έχουν καταχωρηθεί πέραν των 20 καταγγελιών.

Απομένει η βούληση

Πέρα από τις μαρτυρίες των ιδίων των πρωταγωνιστών, είναι εξίσου σημαντικό ότι οι Αρχές έχουν επιπλέον νομικά όπλα στα χέρια τους, τα οποία διευκολύνουν το έργο τους στην προσπάθεια για καταπολέμηση της διαφθοράς. Θυμίζουμε πως μετά τον Νόμο περί της Καταπολέμησης της Χειραγώγησης Αθλητικών Γεγονότων του 2017, πρόσφατα ψηφίστηκε από τη Βουλή και η άρση του απορρήτου των τηλεφωνικών επικοινωνιών, η οποία - υπό υποθέσεις – επιτρέπει στην Αστυνομία να έχει πρόσβαση σε τηλεφωνικές συνδιαλέξεις ή και συνομιλίες από άλλα ηλεκτρονικά μέσα όπως Facebook, Skype, Viber, MSN κ.ά. Για πρώτη φορά λοιπόν η αστυνομία έχει στα χέρια της μαρτυρίες, τα απαραίτητα «όπλα» και την τεχνολογία. Τι απομένει; Η βούληση και η αποφασιστικότητα της Πολιτείας. Στο πρόσφατο παρελθόν ο κόσμος του ποδοσφαίρου, αλλά και η κοινή γνώμη, αμφισβήτησαν την ύπαρξη πραγματικής βούλησης

από πλευράς Αρχών για να εξιχνιάσουν τις υποθέσεις που είχαν ενώπιον τους. Το προηγούμενο διάστημα ακούσαμε διοικητικούς παράγοντες, προέδρους σωματείων και άλλων οργανωμένων συνόλων να δηλώνουν δημόσια πως δεν έχουν καμία εμπιστοσύνη στις αρμόδιες αρχές για να τους τροφοδοτήσουν οποιαδήποτε πληροφορία, ενώ αμφισβήτησαν τη βούλησή ή ακόμα και την ικανότητα τους για να λαμβάνουν τολμηρές αποφάσεις. Πλέον, δεν υπάρχουν δικαιολογίες. Η Πολιτεία έχει το μαχαίρι, έχει και το πεπόνι. Διαθέτει μαρτυρίες, τα νομικά όπλα και, όπως δηλώνει, τη βούληση και την αποφασιστικότητα να προχωρήσει μέχρι το τέλος. Ο ποδοσφαιρικός κόσμος και σύσσωμη η κοινή γνώμη παρακολουθεί με κομμένη την ανάσα τα γεγονότα, αναμένει τις επόμενες εξελίξεις και ευελπιστεί ότι οι αρμόδιοι φορείς δεν θα μείνουν και πάλι στα λόγια. Ελπίζουμε ότι αυτή τη φορά θα «ξετυλίξουν το κουβάρι», θα «φθάσουν το μαχαίρι στο κόκκαλο» και ό,τι άλλο υπάρχει σε... κλισέ εξαγγελίες που κατά καιρούς ακούμε σε τέτοιες περιπτώσεις.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΥ**

Η γεωγραφία δεν αλλάζει...

Πριν από μερικές μέρες το ΚΥΠΕ με πάσα σοβαρότητα έγραφε ότι «στο οικόπεδο 8 της κυπριακής ΑΟΖ βρέθηκε να πλέει το γαλλικό αεροπλανοφόρο «Σαρλ ντε Γκώλ» σε κοντινή απόσταση από το τουρκικό γεωτρύπανο «Γιαβρούτζ». Να πλέει ένα πολεμικό πλοίο, έστω και αεροπλανοφόρο, σε διεθνή ύδατα -η ΑΟΖ είναι διεθνή ύδατα- δεν αποτελεί είδηση. Ούτε ακόμα κι αν πλέει κοντά σ' ένα γεωτρύπανο (πόσο κοντά δεν λέει, φαίνεται ότι η πηγή πληροφοριών του ΚΥΠΕ δεν ήταν σε θέση να μετρήσει την... απόσταση) αποτελεί είδηση.

Θα ήταν είδηση αν η Γαλλία, διά μέσου της παρουσίας του αεροπλανοφόρου της, έστελνε μήνυμα στην Τουρκία, η οποία παράνομη τρυπά σε οικόπεδο της Κυπριακής Δημοκρατίας. Η Γαλλία

όμως ποτέ δεν συνέδεσε την παρουσία του «Σαρλ ντε Γκώλ» στην περιοχή με την προστασία των κυριαρχικών δικαιωμάτων της Κυπριακής Δημοκρατίας από τις έκνομες ενέργειες της Τουρκίας. Τη συνέδεσε με τις εξελίξεις σε Συρία και Λιβύη.

Η «είδηση» όμως του ΚΥΠΕ έπαιξε στα κεντρικά δελτία ειδήσεων των τηλεοπτικών σταθμών και έγινε εξόφυλλο εφημερίδων την επομένη. Ο στόχος του δημοσιεύματος επιτεύχθηκε. Ανατροφοδοτήθηκε στο επίπεδο της κοινωνικής συνείδησης η αντίληψη ότι η διεθνής κοινότητα δραστηριοποιείται για να υπερασπιστεί την Κυπριακή Δημοκρατία ενάντια στις επιβουλές της Τουρκίας. Αυτή η αντίληψη αποτελεί μέρος ενός ευρύτερου αφηνγήματος που προσπαθούν να προωθήσουν διάφοροι κύκλοι στο

εσωτερικό -με προεξάρχοντες τους κυβερνώντες- ότι αν η Κύπρος παίξει σωστά το χαρτί του φυσικού αερίου τότε μπορεί να στριμώσει και να απομονώσει την Τουρκία.

Για τη διαμόρφωση αυτού του αφηνγήματος επιστρατεύθηκαν οι τριμερείς και τεταμερείς συναντήσεις με χώρες της περιοχής υποστηρίζοντας ότι έτσι οχυρώνουμε την ΑΟΖ μας. Επιστρατεύθηκαν οι κυρώσεις της Ε.Ε. εναντίον της Τουρκίας λέγοντας ότι αυτές θα πονέσουν. Στο παράνομο μνημόνιο της Τουρκίας με τη Λιβύη επιστρατεύτηκε ως απάντηση η υπογραφή της διακρατικής συμφωνίας για τον East Med, δίνοντας την εντύπωση ότι είναι ένα έργο ώριμο έτοιμο προς υλοποίηση.

Τίποτα απ' όλα αυτά όμως δεν οδήγησε στην παρεμπόδιση της Τουρκίας να προβαίνει σε προκλη-

τικές ενέργειες. Το υπό διαμόρφωση αφήγημα κατάρρευσε μπροστά στην οικτρή πραγματικότητα των παρανομιών της Τουρκίας. Οι παρανομίες της στην κυπριακή ΑΟΖ επιβεβαίωσαν όσα προειδοποιούσε το ΑΚΕΛ. Ότι, δηλαδή, με άλυτο το Κυπριακό η κατοχική δύναμη θα παρεμβάλλει εμπόδια στο ενεργειακό πρόγραμμα της Κυπριακής Δημοκρατίας και θα παραβιάζει κυριαρχικά της δικαιώματα.

Τα όσα διαδραματίζονται έχουν αναδείξει ένα γεγονός: χωρίς λύση στο Κυπριακό, η Τουρκία θα συνεχίζει να είναι παράγοντας πρόκλησης έντασης και περαιτέρω προβλημάτων. Ο μοναδικά προσφερόμενος τρόπος να ομαλοποιηθεί η κατάσταση και να ανοίξουν προοπτικές επίλυσης των προβλημάτων που προκαλεί η Τουρκία είναι η επίλυση του Κυπριακού. Με τη λύση

του Κυπριακού όσα ζητήματα εγείρει η Τουρκία εξ ονόματος των Τουρκοκυπρίων για το φυσικό αέριο και τα έσοδα που θα προκύψουν από την εκμετάλλευσή του, θα επιλυθούν. Ήδη, υπάρχουν σχετικές συγκλίσεις. Επιπρόσθετα, η λύση του Κυπριακού θα δημιουργήσει προοπτικές για επίλυση ζητημάτων, όπως είναι η οριοθέτηση ΑΟΖ μεταξύ Κύπρου και Τουρκίας, τα οποία σήμερα δεν μπορούν να επιλυθούν –ούτε καν να συζητηθούν– αφού η κατοχική δύναμη δεν αναγνωρίζει το κυπριακό κράτος.

Μα είναι δυνατόν η Τουρκία να συνεργαστεί –και πολύ περισσότερο– να αποδεχθεί μια λύση, η οποία θα απελευθερώσει και θα επανεκκινήσει τον τόπο και τον λαό μας; Μπορούμε να εμπιστευτούμε την Τουρκία για να συμφωνήσουμε μαζί της μια λύση;

Εύλογα ερωτήματα, εύλογες όμως είναι και οι απαντήσεις. Χωρίς λύση τα προβλήματα δεν έχουν καμία προοπτική να επιλυθούν και η Τουρκία –την οποία κανείς δεν μπορεί να εμπιστευτεί με τις συμπεριφορές που εκδηλώνει– θα παραμείνει στην Κύπρο να προκαλεί και να απειλεί. Με λύση του Κυπριακού δημιουργούνται προϋποθέσεις και προοπτικές για επίλυση των προβλημάτων με μια πολύ ισχυρή γειτονική χώρα.

Στην περίπτωση της Κύπρου ισχύει απόλυτα το αξίωμα της Πολιτικής Επιστήμης ότι «τη γεωγραφία κανείς δεν μπορεί να την αλλάξει. Μπορεί όμως να αλλάξουν οι όροι και οι συνθήκες της γειτνίασης».

Ο κ. Στέφανος Στεφάνου είναι βουλευτής, εκπρόσωπος Τύπου ΑΚΕΛ.

Θες το καλύτερο; Ψάξε το... Σε περιμένουμε!

Καινοτόμες Υπηρεσίες, σε τιμή που σου αξίζει

Αν θα πιείς, μην οδηγήσεις! Αν όμως έχεις πιεί, σε πάμε εμείς σπίτι με ασφάλεια με το **MotorShield**.

IN TRUST

WE TRUST.

Ο ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΜΠΟΡΙΔΗΣ ΣΤΗΝ «Κ»

Υπηρετούνται συμφέροντα αντί αρχές στον ΔΗΣΥ

Αν πίστευα πως διεκδικώντας την ηγεσία του Συναγερμού θα το μετέτρεπα σε ριζοσπαστικό κόμμα, τότε θα το έκανα

Συνέντευξη στη
ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

Αντί για αρχές και αξίες υπηρετούνται συμφέροντα στον ΔΗΣΥ, λέει στη συνέντευξή του στην «Κ» ο πρώην υπουργός Υγείας Γιώργος Παμπορίδης. Απαντά γιατί δεν διεκδικεί την προεδρία του κόμματος ή κάποια άλλη θέση ούτως ώστε να αλλάξει τα κακώς έχοντα. Χαρακτηρίζει ανόητους όσους ασχολούνται με το 2023, σημειώνοντας, ωστόσο, πως θα τον ενδιέφερε να έχει εκτός από λόγο και ρόλο. Σχολιάζει και την εξωτερική πολιτική, η οποία, όπως λέει, αφήνεται σε τακτικισμούς. Απαντά στο αν προσωποποιεί το πρόβλημα στο πρόσωπο του Νίκου Χριστοδουλίδη, σημειώνοντας πως δεν έχει καμία προσωπική διαφορά μαζί του, αλλά διαφωνεί με το ότι εστιάζεται στο περιτύλιγμα παρά στο περιεχόμενο.

–Θα μπορούσαμε να περιορίσουμε ως κράτος την προκλητικότητα της Τουρκίας;

–Θεωρώ πως ναι, γιατί ως κράτος είχαμε αρκετά χρόνια να προβλέψουμε τις εξελίξεις αλλά κυρίως να χαράξουμε στρατηγική. Αυτό που με λυπεί είναι ότι η Κυπριακή Δημοκρατία τους τελευταίους μεσοπρόθεσμη ή μακροπρόθεσμη στρατηγική. Οι κινήσεις μας στον τομέα των υδρογονανθράκων, αλλά και σε όλους τους τομείς της ζωής μας, έχουν βραχυπρόθεσμο ορίζοντα. Είμαστε πάντα των επόμενων ημερών και εβδομάδων αλλά ποτέ των στρατηγικών προγραμματισμών. Αυτό αντανακλάται και πάνω στην ενεργειακή μας πολιτική. Η κουλτούρα της προχειρότητας είναι διάχυτη, όπως και η κουλτούρα του βραχυπρόθεσμου. Αυτό είναι λυπηρό γιατί θέματα εξωτερικής πολιτικής δεν μπορεί να αφήνονται σε τακτικισμούς. Πρέπει να τυχάνουν στρατηγικού προγραμματισμού και να υπηρετούνται στόχοι μακρόπνοοι.

–Πού κάναμε λανθασμένη διάγνωση;

–Το μόνο πράγμα που έχει η Κυπριακή Δημοκρατία στο οπλοστάσιό της είναι το διεθνές δίκαιο. Δεν διαθέτουμε άμυνα, δεν διαθέτουμε στρατό ξηράς ή ναυτικό ή αεροπορία, που θα μας επιτρέψουν να επιβάλουμε την κυριαρχία μας. Είμαστε ένα μικρό κράτος με περιορισμένους πόρους που τελούμε υπό κατοχή ήδη και απειλούμαστε από περαιτέρω εισβολές και κατοχές από την Τουρκία. Όταν έρθει η ώρα του «λογαριασμού», οι περισσότεροι από τους γείτονές μας έχουν εναλλακτικούς τρόπους να δράσουν. Η μόνη που δεν έχει είναι η Κύπρος. Είναι μία ανοχήρωτη πολιτεία και δύσκολα θα μπορούσε να παραμείνει εκτός των διεκδικήσεων των παρανομιών του Ερντογάν, σε ένα σενάριο όπου

“

Δεν έχω καμιά προσωπική διαφορά με τον Νίκο Χριστοδουλίδη. Απεναντίας τον θεωρώ ένα συμπαθή άνθρωπο. Έχω όμως σοβαρές πολιτικές διαφωνίες με τον τρόπο που ασκεί πολιτική, αφού θεωρώ ότι εστιάζεται περισσότερο στο «περιτύλιγμα» παρά στο «περιεχόμενο».

θα μοιραστεί η πίτα της ανατολικής Μεσογείου με τρόπους συμφεροντολογικούς.

–Οι Τριμερείς δεν βοηθούν τελικά;

–Η Κύπρος δεν μπορούσε να μην κάνει συνεργασίες. Ο κ. Κασουλίδης, που είναι ο πατέρας των Τριμερών, διέκρινε εγκαίρως ότι η Κύπρος θα μπορούσε να απαλλαγεί από την παλιά εικόνα του επαίτη που περιφέρεται στα διεθνή φόρα καταγγέλλοντας την κακή Τουρκία και να καταστεί ένας παράγοντας σταθερότητας στην περιοχή ως ο μόνος εκπρόσωπος της Ε.Ε.

–Δώσαμε βεβαίως το μήνυμα ότι διασφαλίζεται η ΑΟΖ μας...

–Ανέκαθεν λοιπόν οι Κύπριοι αρέσκονται στα φούμαρα. Όταν ψηλώνεις όμως τον πήχη κι εσύ ο ίδιος εμφανίζεις τις τριμερείς ως πολύ διαφορετικές από αυτό που είναι, όταν τις εμφανίζεις ως πανάκεια ή ως μία στρατιωτική συμμαχία, τότε όταν έρθει η Τουρκία έξω από τη Λεμεσό, ο πολίτης, δικαίως θα αναζητά την θωράκιση της ΑΟΖ μέσω των τριμερών. Ουδέποτε όμως οι τριμερείς έπρεπε να εμφανιστούν ως ικανές να θωρακίσουν την ΑΟΖ μας, με τον ίδιο τρόπο που το Ισραήλ δεν ανέμενε πως σε περίπτωση που θα δεχόταν επίθεση στο Λεβιάθαν, θα έσπευδε ένα γειτονικό κράτος να το συνδράμει. Μακάρι να φτάσουμε σε σημείο αμυντικών συνεργασιών με τις υπόλοιπες χώρες της περιοχής αλλά αυτό είναι πρώιμο.

Περιτύλιγμα Χριστοδουλίδη –Προσωποποιείτε το πρόβλημα στο πρόσωπο του Νίκου Χριστοδουλίδη;

–Ένα από τα προβλήματα της έλλειψης πολιτικής παιδείας στον τόπο μας είναι και η αδυναμία πολλών να αντιληφθούν τη διαφορά μεταξύ πολιτικής διαφωνίας και προσωπικής επίθεσης. Ασχολούμαι συ-

Τους ψιθύρους ωστόσο για τα περί δύο κρατών τους άκουσα κι εγώ και φρόντισα αν και είχα ήδη αποχωρήσει από την Κυβέρνηση, να καταστώ όσο πιο επικριτικός γινόταν λέει ο Γιώργος Παμπορίδης.

στηματικά για 30 χρόνια με τις Διεθνείς Σχέσεις, το Διεθνές Δίκαιο, την Ενέργεια και τα νομικά. Σε αυτά λοιπόν που ειδικεύομαι έχω και άποψη και μάλιστα έντονη την οποία διατυπώνω πάντα επώνυμα, ευθαρσώς και με παρηγοσία. Δεν έχω καμιά προσωπική διαφορά με τον Νίκο Χριστοδουλίδη. Απεναντίας τον θεωρώ έναν συμπαθή άνθρωπο. Έχω όμως σοβαρές πολιτικές διαφωνίες με τον τρόπο που ασκεί πολιτική, αφού θεωρώ ότι εστιάζεται περισσότερο στο «περιτύλιγμα» παρά στο «περιεχόμενο». Τόσο απλά! Καιρός να ωριμάσουμε πολιτικά σαν κοινωνία και να αντιληφθούμε όλοι ότι η πολιτική διαφωνία είναι στοιχείο του δημοκρατικού διαλόγου.

–Επειδή έχουν γραφτεί διάφορα για τον πρόεδρο ότι βολιδοσκοπούσε για λύση δύο κρατών και ανάθεση διαχωρισμού της ΑΟΖ, εσείς δεν ακούσατε κάτι ως μέλος του υπουργικού σχήματος;

–Στα δυόμισι χρόνια που ήμουν υπουργός ουδέποτε ελέχθη κάτι τέτοιο στο Υπουργικό Συμβούλιο. Αποτελεί προσβολή για μένα ή τον κ. Κασουλίδη ή και τους άλλους, να μου λέει κάποιος ότι ενόσως ήμουν στο Υπουργικό ο πρόεδρος έθεσε θέμα δύο κρατών. Τους ψιθύρους, ωστόσο, για τα περί δύο κρατών τους άκουσα κι εγώ και φρόντισα—αν και είχα ήδη αποχωρήσει από την κυβέρνηση—να καταστώ όσο

πιο επικριτικός γινόταν. Θεωρώ οποιαδήποτε συζήτηση για λύση δύο κρατών καταστροφική για την Κύπρο. Πρέπει οπωσδήποτε να υπάρξει λύση στο Κυπριακό, δεν χωρεί πλέον οποιαδήποτε αναβολή. Μέχρι στιγμής είχαν βουλευτεί πολλοί με την υφιστάμενη κατάσταση. Όσοι από μας έλεγαν ότι αυτό αποτελεί μια εκκρεμότητα που είναι θέμα χρόνου να κλείσει εις βάρος μας, μας έλεγαν ενδοτικούς.

–Εσείς βεβαίως θεωρείτε η σκληρή γραμμή του ΔΗΣΥ στο Κυπριακό...

–Είμαι υποστηρικτής της ορθής γραμμής στο Κυπριακό, δηλαδή της διζωνικής, δικαιοδικής ομοσπονδίας, γιατί δυστυχώς μόνον αυτή μπορεί να είναι η λύση μετά που χάσαμε τον πόλεμο, όσο οδυνηρό κι αν ακούγεται. Η θέση μου όμως ότι το Σχέδιο Ανάν δεν αποτελούσε βιώσιμη και λειτουργική λύση ήταν ο λόγος που υποστήριξα το «Οχι» το 2004, πηγαίνοντας ενάντια στον Γλαύκο Κληρίδη, στον Νίκο Αναστασιάδη και στον Ιωάννη Κασουλίδη που ήταν κι ο πολιτικός μου μέντορας.

Πύργος της Βαβέλ –Εκφράσατε ανησυχίες για τον ΔΗΣΥ, γιατί λοιπόν δεν συμμετέχετε ούτως ώστε να διορθώσετε τα κακώς έχοντα;

–Δεν δίνω λευκή επιταγή σε κα-

Ανόητοι όσοι συζητούν για το 2023

–Το όνομά σας μπαίνει και στο κάδρο της προεδρίας για το '23...
–Εδώ συζητούμε για το αν θα υπάρχει η Κύπρος, όπως τη γνωρίζουμε μέχρι το επόμενο καλοκαίρι. Είναι ανόητοι όσοι συζητούν για το 2023 και προσωπικά αρνούμαι να μπω στα μικροπολιτικά παιχνιδάκια κάποιων.

–Σας ενδιαφέρει η προεδρία;
–Ως ταξίδι αναψυχής; (γέλια)
Δεν φαντάζομαι να μιλάτε για μωροφιλοδοξίες;

–Οχι. Για να αλλάξετε όσα θέλετε να αλλάξετε.
–Υπήρξα ενεργός πολιτικά από τα 12 μου και παραμένω ενεργός με τον λόγο και τις θέσεις που λαμβάνω σε μια δημόσια συζήτηση. Θα ήταν τουλάχιστον υποκριτικό να πω ότι δεν θα με ενδιέφερε να έχω εκτός από λόγο και ρόλο. Και δεν μιλώ κατ' ανάγκη για τη θέση του προέδρου αλλά γενικά για θέσεις που μπορούν να κάνουν τη διαφορά. Το ζητούμενο, όμως, πλέον είναι αν μπορεί πράγματι να αλλάξουν ριζικά πράγματα στην πατρίδα μας. Κι αν η κοινωνία πράγματι θέλει να αλλάξει και να εξελιχθεί. Όρες-ώρες διερωτώμαι.

–Αν σας ζητηθεί τώρα να συμμετάσχετε στο Υπουργικό θα το κάνετε; Στο Υπουργείο Ενέργειας για παράδειγμα;

–Για μένα η ανάληψη μιας θέσης απαιτεί θυσία προσωπική και επαγγελματική. Για να το κάνει οποιοσδήποτε πρέπει να πιστεύει ότι αξίζει τον κόπο να θυσιάσει κάποια πράγματα για να επιτύχει ένα συγκεκριμένο αποτέλεσμα για τον τόπο. Το ΓεΣΥ άξιζε τον κόπο. Δεν βλέπω κάτι αντίστοιχο στο Ενέργειας ειδικά μέσα στο πλαίσιο που σκιαγράφησα πιο πριν. Δεν έχω κανένα λόγο να μετέχω σε οποιαδήποτε θέση εκτελεστικής ή άλλης εξουσίας παρά μόνο αν εγώ πιστεύω ότι μπορώ να προσφέρω κάτι που αλλάξω ουσιαστικά τα πράγματα.

–Ποιες είναι οι σχέσεις σας με το ΑΚΕΛ;
–Δεν έχω καμία σχέση με το ΑΚΕΛ, ποτέ δεν είχα πλην της άριστης, πρέπει να πω, συνεργασίας που ανέπτυξε με κάποια στελέχη στην μάχη για το ΓεΣΥ και πλην του ότι 2-3 από τους κολλητούς μου φίλους είναι αριστεροί... (γέλια)

νέναν. Εγώ είχα συνηθίσει έναν Συναγερμό που υπηρετεί αρχές και αξίες. Δεν μπορώ να μπω σε ένα επικοινωνιακό κάδρο γιατί κάποιος θέλουν να δώσουν μια ωραιοποιημένη εικόνα. Δεν ξέρω σήμερα ποιες είναι οι στοχεύσεις του ΔΗΣΥ, ξεκάθαρα βλέπω ότι αλλάζει θέσεις, κι όταν μετακινείται στα δεξιότερα με εννοχεί βαθύτητα. Όταν το σπλιτεύω μου λένε πως πάντα είχε τέτοιες θέσεις. Αυτά είναι ανοψίες. Δεν μπορεί να πολιτεύεται έτσι ένα ιστορικό κόμμα.

–Διαφωνείτε συνεπώς με την πολυφωνία του;

–Αυτό που ανέκαθεν έωννε όλες τις «συνιστώσες» του Συναγερμού ήταν ένα πράγμα: η προσήλωση στη λύση του Κυπριακού, στη βάση διζωνικής, δικαιοδικής ομοσπονδίας. Ήταν ο κοινός παρονομαστής που επέτρεπε σε άτομα που κατά κανόνα δεν θα έπρεπε να ανέχονται ο ένας τον άλλο να συνυπάρχουν στοχοπροσηλωμένοι για τη λύση του Κυπριακού. Αν αφαιρέσετε τον κοινό παρονομαστή τότε θα έχετε τον Πύργο της Βαβέλ.

–Υπάρχει βεβαίως η φημολογία ότι ο Αβέρωφ Νεοφύτου έτεινε χείρα συνεργασίας για να εμπλακείτε στην ηγετική πυραμίδα.

–Δεν ισχύει. Εμένα άλλωστε ποτέ δεν με ενδιέφερε η καρέκλα.

–Από την καρέκλα όμως ίσως να μπορούσατε να αλλάξετε όσα σας ενόχλουν.

–Ποια καρέκλα;

–Από τη θέση του αναπληρωτή προέδρου;

–Δεν βλέπω πώς.

–Θα διεκδικούσατε τη θέση του προέδρου του ΔΗΣΥ;

–Αν πίστευα ότι μπορώ, διεκδικώντας την ηγεσία του ΔΗΣΥ, να τον αλλάξω σε ένα σύγχρονο ριζοσπαστικό κόμμα, τότε θα το έκανα. Δεν πιστεύω ότι έχω τέτοια δυνατότητα. Ειλικρινά.

–Για ποιο λόγο;

–Πρωτίστως επειδή το ίδιο το σύστημα δεν σε αφήνει. Δεν μπορείς να γνηθείς οποιοδήποτε σχήματος αν δεν περάσεις τις δομές που έχει θέσει το ίδιο το σύστημα και να δίνεις εξετάσεις στο κάθε στάδιο για να μπορεί να σου επιτραπεί να προχωρήσεις στο επόμενο. Είναι βαριές πόρτες και ανοίγουν μόνο από μέσα, όπως συνηθίζω να λέω. Με λυπεί. Και δεν είναι πρόβλημα μόνο του Συναγερμού αλλά όλων των κομμάτων. Στην Κύπρο τα περισσότερα κόμματα είναι αρχηγικά κόμματα. Οργανισμοί που υπηρετούν τον πρόεδρο ή τον αρχηγό παρά ο πρόεδρος και ο αρχηγός να υπηρετεί τις αρχές και αξίες της βάσης.

Κάποιοι με κράτησαν σε απόσταση από Κυπριακό και ενέργεια

–Η διζωνική, δικαιοδική ομοσπονδία βεβαίως τίθεται εν αμφιβόλω από μία κυβέρνηση στην οποία συμμετείχατε;

–Όσο ήμουν στην κυβέρνηση ουδέποτε υπήρξα στην ομάδα που ασχολήθηκε με το κυπριακό ή τα ενεργειακά. Κρατήθηκαν και σε απόσταση.

–Από δική σας επιλογή;

–Όχι. Δεν κλήθηκα ποτέ όσο ήμουν μέλος του Υπουργικού, παρά το ότι στην Κύπρο οι ενασχολούμενοι με το δίκαιο της θάλασσας και τα ενεργειακά ήμασταν μετρημένοι στα δάκτυλα του ενός χεριού. Και αφότου αποχώρησα ουδέποτε έτυχα οποιασδήποτε ειδικής ενημέρωσης ή πληροφορόρησής. Γι' αυτό κι εγώ επέλεξα τα τελευταία δύο χρόνια να διατυπώνω δημόσια ή μέσω twitter

κάποιες προτάσεις μου, όπως την εισήγηση να γίνουν ανοιγμένα προς τη Δαμασκό για να μπορέσει να δρομολογηθεί η υπογραφή κειμένου που έχει ήδη συμφωνηθεί επί υπουργίας Λιλλήκα για οριοθέτηση της ΑΟΖ Κύπρου-Συρίας. Ή για μια συντονισμένη προσφυγή στη Χάγη.

–Με δεδομένες τις τελευταίες αλλαγές στην βουλή και στην ηγετική πυραμίδα του ΔΗΣΥ, το κόμμα μπαίνει σε τροχιά ανάκαμψης;

–Για να μπορέσει κάποιος να αλλάξει, το πρώτο βήμα είναι να αναγνωρίσει ότι έχει πρόβλημα. Δεν είδα ακόμα τον ΔΗΣΥ να αποδέχεται ότι έχει πρόβλημα. Όταν εξέφρασα την θέση πως υπάρχει σοβαρότατο πρόβλημα απόστασης της κομματικής ηγεσίας από τις

“

Τα οργανωμένα σύνολα και συμφέροντα στην Κυπριακή Δημοκρατία απέκτησαν πολύ καλύτερες προσβάσεις στα κόμματα από ό,τι το γενικό σύνολο της κοινωνίας.

παραδοσιακές αρχές και τη βάση του κόμματος, δεν έπεισα. Ζήτησα να γίνει εκλογικό αλλά και ιδεολογικό συνέδριο και αγνοήθηκαν.

–Θα γίνει ιδεολογικοπολιτικό συνέδριο το προσεχές φθινόπωρο.

–Μήπως θα γίνει το φθινόπωρο για να δοθεί επικοινωνιακά η εικόνα της ανανέωσης ενόψει βουλευτικών εκλογών; Εγώ αν θεωρούσα ότι υπάρχει πρόβλημα στο γραφείο μου θα το έλυνα σήμερα. Έθεσα αυτό το θέμα από τον Μάιο του 2019 και πάνε για συνέδριο το φθινόπωρο του 2020. Καλές οι αλλαγές προσώπων, αν και δεν πιστεύω στο «όλοι οι καλοί χωράνε». Ας περιμένουμε όμως να δούμε αν θα υπάρξουν ουσιαστικές αλλαγές στην πράξη και αν έχουν ληφθεί τα με-

νύματα. Γιατί αν δεν έχουν ληφθεί τα μηνύματα οι κίνδυνοι που διατρέχει ο χώρος του Συναγερμού είναι πολύ σημαντικοί.

–Ποιο θεωρείτε πως είναι το πρόβλημα;

–Στη δάχτυλη απογοήτευση του κόσμου του Συναγερμού πρέπει να αναζητηθεί το πρόβλημα. Ο κόσμος αδιασσε και αποστρέφεται αυτό που κάποτε αποτελούσε την ελπίδα για αλλαγή και λύση. Αντί για αρχές και αξίες υπηρετούνται συμφέροντα.

–Πού έδειξε ότι υπηρετεί συμφέροντα ο ΔΗΣΥ;

–Να μιλήσω μόνο για το ΓεΣΥ. Ένα κατόρθωμα της κυβέρνησης το οποίο αντί να αγκαλιάσει και να αναδείξει ως δικό του επίτευγμα

ο ΔΗΣΥ το θεωρούσε ως το νόθο παιδί της παράταξης.

–Πού οφείλεται η δυσφορία του ΔΗΣΥ για το ΓεΣΥ;

–Τα οργανωμένα σύνολα και συμφέροντα στην Κυπριακή Δημοκρατία απέκτησαν πολύ καλύτερες προσβάσεις στα κόμματα από ό,τι το γενικό σύνολο της κοινωνίας. Αυτό είναι μία παθολογία της κυπριακής πολιτικής πραγματικότητας ότι τα κόμματά μας αντί να βλέπουν τους εαυτούς τους ως τον προστάτη του δημοσίου συμφέροντος και τη γραμμή που χωρίζει τα ειδικά συμφέροντα από το γενικό σύνολο τον βλέπουν ως προσηλωτή των ειδικών συμφερόντων. Γι' αυτό βλέπετε τα κόμματα να καίδουν τα αφτιά οργανωμένων συνόλων είτε αυτοί είναι δημόσιοι υπάλληλοι είτε συντεχνίες.

Τουρκία και Συρία στα πρόθυρα πολέμου

Αγκυρα, Μόσχα και Δαμασκός δοκιμάζουν τα νερά στο Ιντλίμπ – Αγνωστες οι προθέσεις και ο ρόλος των μεγάλων δυνάμεων

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Περίπου εννέα χρόνια μετά την έναρξη του εμφυλίου πολέμου στη Συρία, την προηγούμενη εβδομάδα, Τουρκία και Συρία βρέθηκαν στα πρόθυρα μιας γενικευμένης στρατιωτικής σύγκρουσης. Οι δυνάμεις του Αραβικού Στρατού της Συρίας, υποστηριζόμενες από τον ρωσικό στρατό και τις σιιτικές παραστρατιωτικές δυνάμεις, προωθούνται στο εσωτερικό του τελευταίου προπύργιου της συριακής αντιπολίτευσης, το Ιντλίμπ. Κατά την προέλασή τους στο εσωτερικό του Ιντλίμπ και στα τουρκικά σύνορα, οι συριακές δυνάμεις έρχονται αντιμέτωπες με τον τουρκικό στρατό, ο οποίος έχει δημιουργήσει παρατηρητήρια στην περιοχή με βάση τις συμφωνίες Σότσι-Αστάνα.

Για ποιον λόγο οι στρατοί της Συρίας και της Τουρκίας ανταλλάσσουν πυρά; Ποια είναι η στρατηγική σημασία του τελευταίου προπύργιου της συριακής αντιπολίτευσης και πώς αντιμετωπίζουν οι εμπλεκόμενες μεγάλες δυνάμεις τις νέες εξελίξεις; Η «Κ» αναζητεί απαντήσεις σε αυτά τα σημαντικά ερωτήματα. Πρώτο ερώτημα που αναφύεται είναι το ποια είναι η σημασία της κρίσης του Ιντλίμπ; Ο εμφύλιος πόλεμος στη Συρία ξεκίνησε το 2011 όταν το καθεστώς του κομμάτους Μπιάθ και του Μπασάρ Αλ Ασάντ επικέρησε να αντιμετωπίσει το λαϊκό κύμα διαμαρτυρίας για τον κρατικό αυταρχισμό και το κοινωνικοοικονομικό αδιέξοδο. Η κρατική βία πήρε διαστάσεις (οδηγηθήκαμε στην Αραβική Άνοιξη της Συρίας). Στη συνέχεια μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα, με την υποστήριξη ξένων παραγόντων, διάφορες ένοπλες δυνάμεις, κυρίως από το συντονιστικό τμήμα των κοινωνιών της Μεσοποταμίας, κατάφεραν να ελέγξουν μεγάλα τμήματα της συριακής επικράτειας. Αργότερα, ένα κομμάτι των εδαφών της Συρίας πέρασε στον έλεγχο της ριζοσπαστικής ομάδας των τζιχαντιστών «Ισλαμικό Κράτος».

Η αντίστροφη μέτρηση για την ένοπλη, συντονιστική συριακή αντιπολίτευση ξεκίνησε την περίοδο του 2014-2015 με δύο σημαντικές εξελίξεις. Πρώτον, στο βορειοανατολικό κομμάτι, με την υποστήριξη των

Ο Αϊντίν Σελτζέν, πρώην διπλωμάτης, σημειώνει ότι αν δεν υπάρξει αποτέλεσμα από τη συνάντηση Ερντογάν - Πούτιν στη Μόσχα θα πρέπει να προετοιμαστούμε για το χειρότερο σενάριο.

ΗΠΑ και των συμμαχικών δυνάμεων, οι Κούρδοι κατάφεραν να αποθώσουν τις επιθέσεις του Ισλαμικού Κράτους και στη συνέχεια πέρασαν στην αντεπίθεση και κατάφεραν να απομακρύνουν τους τζιχαντιστές από τις μεγάλες πόλεις της βορειοανατολικής Συρίας. Δεύτερο, το φθινόπωρο του 2015, η Ρωσία εισήλθε στο πολεμικό πεδίο της Συρίας και μπλόκαρε την κατάρρευση του συριακού κρατικού μηχανισμού. Η Πολεμική Αεροπορία της Ρωσίας και οι χερσαίες μονάδες του ρωσικού στρατού κατάφεραν την περίοδο του 2015-2018 να αλλάξουν τα δεδομένα στον συριακό εμφύλιο. Με την υποστήριξη του Ιράν και τη συνεννόηση με την Τουρκία, το 2018 Μόσχα και Δαμασκός κατάφεραν να φέρουν πίσω στον κρατικό έλεγχο μεγάλα τμήματα των εδαφών της Συρίας.

Σήμερα το τελευταίο τμήμα των συριακών εδαφών που τελεί υπό τη διοίκηση των τζιχαντιστών και ριζοσπαστικών ένοπλων ομάδων είναι το Ιντλίμπ. Στην περιοχή δραστηριοποιούνται παρακλάδια της φημισμένης Αλ Κάιντα. Από το καλοκαίρι του 2019, ο συριακός στρατός έχει καταφέρει να απελευθερώσει σημαντικές περιοχές του Ιντλίμπ. Έτσι, στις αρχές του 2020 μονάχα μια μικρή ζώνη, η οποία γειτνιάζει με τα τουρκικά σύνορα και στην

Οι δυνάμεις του Αραβικού Στρατού της Συρίας, υποστηριζόμενες από τον ρωσικό στρατό και τις σιιτικές παραστρατιωτικές δυνάμεις, προωθούνται στο εσωτερικό του τελευταίου προπύργιου της συριακής αντιπολίτευσης, το Ιντλίμπ.

οποία δραστηριοποιείται ο τουρκικός στρατός, παραμένει υπό τον έλεγχο των ανταρτών.

Δεύτερο ζητούμενο που εγείρεται είναι ποιο είναι το μέγεθος της ανθρωπιστικής κρίσης στην πολιορκημένη πόλη. Στη Γενεύη, την προηγούμενη εβδομάδα, ο ΟΗΕ ανακοίνωσε ότι κατά τις τελευταίες εβδομάδες περίπου 700.000 άνθρωποι έχουν υποχρεωθεί να απομακρυνθούν από τις εστίες τους στο Ιντλίμπ εξαιτίας της προώθησης των συριακών δυνάμεων. Στην πραγματικότητα πρόκειται για ανθρώπους που έχουν βρει καταφύγιο στο Ιντλίμπ κατά την πρώτη περίοδο του εμφυλίου της Συρίας, όταν διάφορα αστικά κέντρα της χώρας μετατράπηκαν

σε πεδία μάχης. Η Αγκυρα υποστηρίζει ότι στο Ιντλίμπ δεν αποκλείεται να έχουν εγκλωβιστεί εκατομμύρια άνθρωποι. Τις τελευταίες εβδομάδες, ένα τμήμα αυτών των ανθρώπων έχει προχωρήσει στα σύνορα Τουρκίας-Συρίας και αναζητεί απεγνωσμένα τρόπους για να εισέλθει στα τουρκικά εδάφη. Η τουρκική κυβέρνηση κρατά σφραγισμένα τα σύνορα με το Ιντλίμπ και δεν επιτρέπει την διέλευση των πολιτών. Μην κυβερνητικές ομάδες προειδοποιούν ότι ανεξάρτητα από τον αριθμό ατόμων που έχουν εγκλωβιστεί στο Ιντλίμπ, μεγάλη σημασία έχει η επιδείνωση που έχουν επιβιώσει στην πόλη, οι υποδομές της οποίας καταρρέουν και η παροχή βοήθειας από το εξωτερικό είναι σχεδόν απίθανη στην παρούσα φάση.

Ερώτημα είναι και το ποια είναι η θέση της Δαμασκού και των υποστηρικτών της. Τα τελευταία μηνύματα από τη Δαμασκό, τη Μόσχα και την Τεχεράνη δεν αφήνουν πολλά περιθώρια αμφιβολίας ως προς τις πραγματικές προθέσεις της κυβέρνησης της Συρίας και των υποστηρικτών της για το Ιντλίμπ.

Η συριακή πλευρά επιμένει στο γεγονός ότι ο τελικός σκοπός είναι η απελευθέρωση όλων των εδαφών της χώρας από τους «τρομοκράτες» και τις ξένες κατοχικές δυνάμεις.

Στο πλαίσιο του προαναφερόμενου στόχου, η Δαμασκό συνεχίζει τις στρατιωτικές επιχειρήσεις της και οι αναλυτές δεν αναμένουν τη διακοπή τους κατά τις επόμενες ημέρες ή εβδομάδες. Επίσης, οι αναλυτές πιστεύουν ότι μετά την απελευθέρωση του Ιντλίμπ, η προσοχή της Δαμασκού και των συμμάχων της θα στραφεί προς άλλες περιοχές που αυτήν τη στιγμή δεν ελέγχει η κεντρική κυβέρνηση της Συρίας. Πρόκειται για την τουρκική ζώνη κατοχής στο βόρειο κομμάτι της χώρας και τις περιοχές που ελέγχουν οι Κούρδοι και οι υποστηρικτές τους. Βάσει των παραπάνω ποια είναι η νέα στρατηγική της Αγκυρας και πώς προσεγγίζουν οι ΗΠΑ τις τελευταίες εξελίξεις; Αντιμέτωπη με τα πυρά του συριακού στρατού και την ρωσική αδιαλλαξία στο ζήτημα του Ιντλίμπ, στη νέα φάση του συριακού εμφυλίου, η Αγκυρα αφήνει όλα τα ενδεχόμενα ανοικτά. Την προηγούμενη εβδομάδα, ο πρόεδρος της Τουρκίας προειδοποίησε ότι από τώρα και στο εξής οι τουρκικές δυνάμεις, σε περίπτωση που δεχθούν νέες επιθέσεις, θα απαντήσουν στα πυρά σε ολόκληρη την επικράτεια της Συρίας. Στέλνοντας μηνύματα προς τη Δαμασκό και τους υποστηρικτές της, η Αγκυρα από τη μία ενισχύει τη στρατιωτική παρουσία της στο Ιντλίμπ και από την άλλη

ρίχνει το βάρος της στο πεδίο της διπλωματίας.

Οι αναλυτές τονίζουν ότι η Τουρκία προχωρά στη μεγαλύτερη και πιο εντυπωσιακή ανάπτυξη στρατιωτικών δυνάμεων της στα εδάφη μιας γειτονικής χώρας από την περίοδο της ίδρυσης της Τουρκικής Δημοκρατίας. Την ίδια ώρα, στην Αγκυρα, στις Βρυξέλλες, στη Μόσχα και στις ξένες πρωτεύουσες η τουρκική διπλωματία επιχειρεί να εξασφαλίσει υποστήριξη για να προβληθεί διεθνώς η ιδέα της δημιουργίας μιας ζώνης ασφαλείας στα τελευταία εδάφη που ελέγχουν οι αντάρτες και τα οποία μελλοντικά θα μπορούσαν να φιλοξενήσουν χιλιάδες αν όχι εκατομμύρια πρόσφυγες. Η Ουάσινγκτον παρακολουθεί με μεγάλη προσοχή τις τελευταίες εξελίξεις στο Ιντλίμπ και από τη μία επιχειρεί να επωφεληθεί από τη διένεξη για να βελτιώσει τις σχέσεις της με την Αγκυρα και από την άλλη μελετά διάφορα σενάρια, τα οποία προβλέπουν τον περιορισμό των κερδών της συριακής πλευράς, έτσι ώστε να μην τεθεί υπό αμφισβήτηση η παρουσία των αμερικανικών συμφερόντων στη Συρία. Πόσο πραγματικός είναι ο κίνδυνος μιας γενικευμένης σύρραξης; Παρά το γεγονός ότι υπό την σκιά των τελευταίων μηνυμάτων της Αγκυρας, έμπειροι αναλυτές και δημοσιογράφοι αποφεύγουν να απαντήσουν το συγκεκριμένο ερώτημα, καθώς η κατάσταση στο Ιντλίμπ είναι «ευθραυστή», ένα πρώην υψηλόβαθμο στέλεχος του τουρκικού διπλωματικού σώματος μας προειδοάζει για τις εξελίξεις που ενδέχεται να ακολουθήσουν κατά τις επόμενες εβδομάδες.

«Δεν συντηίζω να παραγνωρίζω τις ανακρινόμενες του προέδρου Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν. Θεωρώ ότι με τις τελευταίες δηλώσεις του έχει κηρύξει πόλεμο στη Συρία», προσθέτει ο Τούρκος πρώην διπλωμάτης Αϊντίν Σελτζέν, ο οποίος προσθέτει: «Σε λίγες ημέρες στη Μόσχα θα βρεθεί μια τουρκική αντιπροσωπεία για να συζητήσει με τη ρωσική πλευρά για τελευταία φορά την κρίση του Ιντλίμπ. Σε περίπτωση που δεν υπάρξει αποτέλεσμα σε αυτήν τη συνάντηση θα πρέπει να προετοιμαστούμε για το χειρότερο σενάριο».

Η συνεργασία μας εκπέμπει ισχυρό μήνυμα

Η Ελλάδα παράγει πολλές θετικές ειδήσεις, λέει στην «Κ» ο γραμματέας της Πολιτικής Επιτροπής της Ν.Δ. Γιώργος Στεργίου

Συνέντευξη στον **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

«Σήμερα, περισσότερο από ποτέ άλλοτε, οι πρωτοβουλίες που αναλαμβάνονται στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου και του Αιγαίου, με την ενεργό συμμετοχή της Ελλάδας, αλλά και της Κύπρου, όπως η υπογραφή της σημαντικής συμφωνίας για τον αγωγό φυσικού αερίου EastMed, εκπέμπουν ένα πανίσχυρο μήνυμα. Η περιφερειακή συνεργασία είναι πάντα ανοικτή σε όλους, με μία προϋπόθεση: να σέβονται το διεθνές δίκαιο», σημειώνει στην «Κ» ο νέος γραμματέας της Πολιτικής Επιτροπής της Νέας Δημοκρατίας, Γιώργος Στεργίου, ο οποίος θα επισκεφθεί τη Λευκωσία στις 19 Φεβρουαρίου για τα εγκαίνια των νέων πολιτικών γραφείων της Νέας Δημοκρατίας στην πόλη. Ο κ. Στεργίου στη συνέντευξή του τονίζει ότι η Ελλάδα το τελευταίο διάστημα παράγει πολλές θετικές ειδήσεις. «Όλοι οι δείκτες αλλά και οι αξιολογήσεις διεθνών οίκων συντηγούν ότι η χώρα έχει μπει για τα καλά σε αναπτυξιακή τροχιά».

—Ως ηγεσία της Νέας Δημοκρατίας πραγματοποιείτε μια σημαντική επίσκεψή την επόμενη εβδομάδα με σημαντικό πολιτικό μήνυμα. Ισχύει; Ποιος είναι ο κύριος στόχος της επίσκεψης;

—Με αφορμή τα εγκαίνια των νέων πολιτικών μας γραφείων στη Λευκωσία θα επισκεφθώ την Κύπρο στις 19 Φεβρουαρίου. Θα έχω τη χαρά

να συναντηθώ με την ηγεσία του Δημοκρατικού Συναγερμού αλλά και να συνομιλήσω με Έλληνες πολίτες που εργάζονται ή φοιτούν στην Κύπρο. Ξεκινάω με το ΔΗΣΥ και τον πρόεδρο Αβέρωφ Νεοφύτου τις διενδείς συναντήσεις μου με τα κόμματα, που ανήκουν στην ίδια πολιτική οικογένεια, υποδηλώνοντας για ακόμα μία φορά τη στενή σχέση συνεργασίας και συμπίεσης των δύο κομματικών οργανισμών μας σε μία κρίσιμη συγκυρία για την περιοχή μας. Παράλληλα, θα βρεθώ κοντά σε μία από τις πιο δραστήριες και πολυπληθείς κοινότητες Ελλήνων εκλογένων του εξωτερικού, λίγες μόνο εβδομάδες μετά από την υπερψήφισή του πλαισίου που τους διευκολύνει, ώστε να ψηφίζουν από τον τόπο διαμονής τους.

—Επισκέπτεστε την Κύπρο σε μία περίοδο κατά την οποία η Τουρκία πραγματοποιεί παράνομες γεωτρήσεις και έχει ανοικτά μέτωπα σε Λιβύη και Συρία.

—Η επιδίωξη της ένταξης χαρακτηρίζει εκείνους που δεν μπορούν να αντιληφθούν την αξία της συμβίωσης σε ένα πλαίσιο δικαίου. Σήμερα, περισσότερο από ποτέ άλλοτε οι πρωτοβουλίες που αναλαμβάνονται στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου και του Αιγαίου, με την ενεργό συμμετοχή της Ελλάδας αλλά και της Κύπρου, όπως η υπογραφή της σημαντικής συμφωνίας για τον αγωγό φυσικού αερίου EastMed, εκπέμπουν ένα πανίσχυρο μήνυμα. Η περιφερειακή συνεργασία είναι πάντα ανοικτή σε όλους, με μία προϋπόθεση:

«Δουλεύουμε ώστε οι συνθήκες διαβίωσης στην Ελλάδα να είναι ελκυστικές», λέει ο κ. Στεργίου, γραμματέας της Πολιτικής Επιτροπής της ΝΔ.

«να σέβονται το διεθνές δίκαιο». —Ποια είναι η εκτίμησή σας για τις πολιτικές και οικονομικές εξελίξεις στην Ελλάδα;

—Αφηνιδιάσαμε ευχάριστα τους Έλληνες πολίτες αλλά και τις αγορές με τον υψηλό βαθμό ετοιμότητας και αποφασιστικότητας που αποδείξαμε ότι διαθέτουμε από τις πρώτες κιόλας μέρες διακυβέρνησης. Ο Κυριάκος Μητσοτάκης έχει επενδύσει σε έναν λόγο αληθινό, ενωτικό και οικοδομεί σε στέρεες βάσεις σχέση εμπιστοσύνης με τον ελληνικό λαό ενώ παράλληλα μιλάει τη γλώσσα που καταλαβαίνει η παγκόσμια επενδυτική κοινότητα. Το πόσο μεγάλη αποδοχή απολαμβάνει η ΝΔ και ο Μητσοτάκης φαίνεται και στην αμχανία που διακρίνει την αντιπολί-

τευση στη χώρα μας. Ξαναγυρνάμε σε μία ρητορική υποσχέσεων χωρίς αντίκρισμα και εργαλειοποιούν την ανθρωπινή δυστυχία, όπως ακριβώς έκαναν το 2011 μέχρι το 2015. Σαν να μην πέρασε μία μέρα από τότε. Δεν διδάχθηκαν φαίνεται από την μετέπειτα κυβερνητική τους αποτυχία. Το πολιτικό τους μοτίβο έχει κουράσει αλλά μάλλον δεν διαθέτουν άλλο.

—Ο Κυριάκος Μητσοτάκης θα καταφέρει να πετύχει τη μείωση των πρωτογενών πλεονασμάτων; Και πόσο εφικτός είναι ο στόχος του 4% ρυθμού ανάπτυξης τα επόμενα χρόνια;

—Η Ελλάδα το τελευταίο διάστημα παράγει πολλές θετικές ειδήσεις. Όλοι οι δείκτες αλλά και οι αξιολογήσεις διεθνών οίκων συνηγορούν ότι η χώρα έχει μπει για τα καλά σε αναπτυξιακή τροχιά. Η συνέπεια που επιδεικνύουμε στην εφαρμογή του φιλόδοξου αλλά συνάμα ρεαλιστικού προεκλογικού μας προγράμματος αρχίζει να αποδίδει καρπούς. Η ραγδαία αποκλιμάκωση των επιτοκίων δανεισμού της χώρας αποτρέπει ίσως την πιο ισχυρή απόδειξη. Πρέπει να σας πω ότι έχουμε μάθει πολλά από τον επιτυχημένο τρόπο που η κυπριακή κυβέρνηση και ο πρόεδρος Αναστασιάδης έβγαλαν την Κύπρο από την οικονομική κρίση. Αφήσαμε πίσω μας οριστικά την εποχή της υπερφορολόγησης και δημιουργούμε ένα περιβάλλον που ευνοεί την υγιή επιχειρηματικότητα και τον κόσμο της εργασίας. Η διαρκής βελτίωση του οικονομικού κλί-

ματος τροφοδοτείται πλέον από τα απτά αποτελέσματα της πολιτικής μας.

- Ποια πρέπει να είναι η σχέση της Ελλάδας με τη Διασπορά της τη νέα δεκαετία;

—Ζούμε σε μία εποχή αλλά και σε μία ήπειρο όπου η μετακίνηση του ανθρώπινου δυναμικού από κράτος σε κράτος όχι μόνο διευκολύνεται αλλά στην ουσία ενθαρρύνεται. Πόσο μάλλον όταν η χώρα σου είναι εύλαπτη εξαιτίας της κρίσης. Μια νέα γενιά μεταναστών, με πολύ διαφορετικά χαρακτηριστικά από τις προηγούμενες, επέλεξε να ήσει για διάφορους λόγους εκτός Ελλάδας. Ανάμεσά τους και πολλοί στην Κύπρο. Το ελληνικό πολιτικό σύστημα με καθυστέρηση αρκετών ετών έκανε ένα σημαντικό βήμα για να κρατήσει ανοικτό δίαυλο επικοινωνίας με τους Έλληνες του εξωτερικού διευκολύνοντας τους να ψηφίζουν από εκεί όπου διαμένουν. Είναι ίσως το πρώτο και πιο καθαρό μήνυμα που εκπέμπει η ελληνική πολιτεία ότι αγκαλιάζει τους Έλληνες της διασποράς. Παράλληλα, δουλεύουμε ώστε οι συνθήκες διαβίωσης στην Ελλάδα να είναι ελκυστικές τόσο για εκείνους που έφυγαν προκειμένου να επιστρέψουν, όσο και για όλους αυτούς που έμειναν ώστε να μην χρειαστεί να φύγουν για λόγους ανάγκης.

—Πώς βλέπετε την παρουσία δεκάδων χιλιάδων Ελλήνων στην Κύπρο; Θέλετε να χτίσετε τις γέφυρες μαζί τους ή ακόμη και τον επαναπατρισμό τους;

—Όπως προανέφερα εμείς θέλουμε

να είμαστε δίπλα στους πολίτες μας στην όποια απόφαση τους να επαναπατριστούν ή να παραμείνουν στη Μεγαλόνησο. Η Κύπρος άλλωστε δεν είναι «ξένη» και γι' αυτό το λόγο πολλοί Έλληνες υπήκοοι την προτιμούν ως χώρα αναζήτησης εργασίας ή σπουδών σε σχέση με άλλες χώρες της Ευρώπης.

—Να αναμένουμε κάτι περισσότερο από τη Νέα Δημοκρατία το επόμενο διάστημα;

—Η κυβέρνηση Μητσοτάκη επιδεικνύει πρωτόγνωρη συνέπεια μεταξύ προεκλογικών λόγων και μετεκλογικών πράξεων. Έχουν ήδη υπολογιστεί περισσότερες από 60 δεσμεύσεις μας εφαρμόζοντας το πρόγραμμα μας γραμμή προς γραμμή. Ταυτόχρονα, με πρωτοβουλίες υψηλού συμβολισμού όπως η εκλογή της Κατερίνας Σακελλαροπούλου στην Προεδρία της Ελληνικής Δημοκρατίας δημιουργούμε τις προϋποθέσεις για έναν ευρύ, έναν μεγάλο συνασπισμό των οπαδών του μέτρου και τις λογικές που θα πάει την Ελλάδα μπροστά. Υπερτείνοντας ακριβώς αυτόν τον σκοπό, η Νέα Δημοκρατία ως οργανισμός και με αφετηρία το τελευταίο της Συνέδριο προετοιμάζει ένα σύγχρονο, φιλελεύθερο και προοδευτικό μανιφέστο απέναντι στον εγκώριο αριστοτέρω συντηρητισμό και στον υπεραπολιτιστικό της ευρωπαϊκής άκρας δεξιάς. Με προβολή στο μέλλον και στις νέες ανάγκες που δημιουργούνται. Με επίκεντρο τη φιλελεύθερη και προοδευτική ανάλυση, τον άνθρωπο και τα δικαιώματά του.

«Δεν ξέρω αν το προσέξατε είμαστε μια όμορφη ατμόσφαιρα»

Άλλα κόλπα

Τα όσα συμβαίνουν στην ΕΔΕΚ θα τα ζηλεύει και ο Φώσκολος αν ζούσε. Βάλανε κάτω ακόμα και τις βραζιλιάνικες σαμπουνόπες. Δεν τους αρκούσε η διαγραφή Παπαδάκη, ήθελαν να τον αποτελειώσουν. Και όταν ο Γενικός Εισαγγελέας έβαλε ανακριτές, έκαναν πίσω. Τότε, ως προ τι «σύντροφος» Εδεκίτες, τα υπονοούμενα για ποινικά αδικήματα; Ο κ. Σιζόπουλος γιατί δεν πήγε να δώσει κατάθεση με όλα αυτά που άφηνε να νοηθούν τις προηγούμενες μέρες; Και όλα αυτά με το βίντεο – παγίδα, αποτελούν σοσιαλιστικό ήθος; Και ύστερα αναρωτιέστε γιατί δεν σας «παντρεύονται» που έλεγε και ο γιατρός.

• • • •

Ο Ομήρου τουιτάρει

Η ιστορία στην ΕΔΕΚ θα έκλεινε αν οι φωστήρες της ηγεσίας, τερμάτιζαν το δημόσιο μαλλιοτράβηγμα με την διαγραφή. Το συνέχισαν όμως με χτυπήματα κάτω από τη μέση, κοινώς με μη πολιτικά έντιμο και ηθικό τρόπο. Και τώρα θα συνεχίσουν από εκεί που ξεκίνησαν, κάνοντας τους κινέζους ότι δεν έγινε τίποτα.Και ο Γιαννάκης Ομήρου μόνο μια ανάρτηση στο Twitter. Αν η διαγραφή συνιστούσε «θλίψη για τον ασυγκράτητο κατήφορο», η βιντεογράφιση ενός απλού πολίτη, για να πληξούμε πολιτικά τους αντιπάλους μας,τι συνιστά; Μια απλή αναφορά για προειδοποίηση κ. πρόεδρε με όλο το συμπάθιο δεν αρκεί. Η ΕΔΕΚ είτε το θέλουν είτε όχι έχει περιπέσει σε βαθιά κρίση και θα φανεί.

• • • •

Πού είναι η ΕΣΚ;

Ο Δώρος Πολυκάρπου ο οποίος, όπως λέει, ασχολείται με την προάσπιση των δικαιωμάτων όσων αναζητούν τη γη της επαγγελίας στη Δύση, μέσω Κύπρου είναι γνωστός. Ο εν λόγω κύριος ο οποίος έχει τάξει, αφιλοκερδώς φαντάζομαι, το είναι του στην καταπολέμηση κάθε μορφής μίσους, επιτέθηκε σε δημοσιογράφο της εφημερίδας «Αλήθεια» αποκαλώντας τον φασίστα, επειδή τόλμησε να ασχοληθεί με το μεταναστευτικό. Δεν θα ασχοληθώ με τις απόψεις του κ. Πολυκάρπου περί εισβολής, θα ασχοληθώ με την Ένωση Συντακτών της οποίας είμαι μέλος. Το εκφραστικό όργανο των δημοσιογράφων ασχολείται μόνο με γιορτές και καλλιτεχνικές εκδηλώσεις. Μια ανακοίνωση καταδίκης για την απαρόδεκτη επίθεση που δέχθηκε ένας δημοσιογράφος χάθηκε;

• • • •

Από τούδε και στο εξής: απαγορεύεται ρητά η χρήση του χαρακτηρισμού πολιτικό ξεκατίνισμα, απ’ όλα τα κόμματα άνευ γραπτής άδειας του Κινήματος Σοσιαλδημοκρατών ΕΔΕΚ του Μαρίνου Σιζόπουλου, που έχει τα πνευματικά δικαιώματα.

Από κατεχόμενα

Το θέμα με τις ροές φαίνεται ξεκάθαρα πως απασχολεί έντονα την κυβέρνηση και για ένα επιπρόσθετο λόγο. Η προσοχή που δίδεται προς την πλευρά των κατεχομένων, σχετίζεται και με ανήσυχια μηνύματα που δίδονται από τις αρχές ασφαλείας για υπαρκτή ύποπτων ατόμων, με τρομοκρατική δράση, ανάμεσα στα πρόσωπα που περνούν από την πράσινη γραμμή. Πληροφορίες έχουν δοθεί και από υπηρεσίες του εξωτερικού. Οι πληροφορίες μου, λένε πως εντοπίστηκαν κάποια πρόσωπα από τα οποία η αστυνομία προσπαθεί να βγάλει άκρη.

• • • •

Αποχώρηση

Έντονο πολιτικό ενδιαφέρον έχουν οι πληροφορίες, το τελευταίο διάστημα πως Υπουργός της κυβέρνησης ετοιμάζεται να κάνει το μεγάλο μπαμ. Και όταν λέω μπαμ να εξέλθει του κυβερνητικού σχήματος. Ονό-

ματα δεν θα πω όμως ο συγκεκριμένος Υπουργός ήταν για αναδόμηση μέχρι και την τελευταία στιγμή που ανακοινώθηκε ο τελευταίος ανασχηματισμός. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, λένε στο πολιτικό παρασκήνιο, έκανε δεύτερες σκέψεις όχι γιατί άλλαξαν οι διαθέσεις του απέναντι στο συγκεκριμένο Υπουργό του. Έως εδώ. Μόνο τούτο θα πω. Η αποχώρηση, οικειοθελής, παρακαλώ τοποθετείται πριν το ερχόμενο καλοκαίρι. Πάντως, όπως πληροφορούμαι, το υπό αχώρηση κυβερνητικό στέλεχος δεν θα χαθεί από τα του δημόσιου βίου.

• • • •

Πολιτικός πολιτισμός

Δεν πέρασε απαρατήρητο από την Ολομέλεια της Βουλής για την παρακολούθηση τηλεφωνικών συνδιαλέξεων. Ο Κώστας Ευσταθίου της ΕΔΕΚ απέδωσε τα εύσημα για την προσπάθεια εξεύρεσης λύσης στους ΔΗΚοικούς, Νικόλα Παπαδόπουλο και Πανί-

κο Λεωνίδου για να καταστεί τελικά εφικτή η ψήφιση της Νομοθεσίας με την μεγαλύτερη δυνατή συναινέση. Αξίζει αναφοράς, διότι σπανίως βουλευτές συχαίρουν ονομαστικά συναδέλφους τους, ιδιαίτερα μάλιστα όταν αυτοί προέρχονται από διαφορετικά κόμματα. Γι’ αυτή του την ενέργεια πιστώνεται ασφαλώς ο Κωστής Ευσταθίου, ενώ συχαρητήρια αξίζουν ασφαλώς και στους δυο αξιωματούχους του ΔΗΚΟ.

• • • •

Τρέχει ο Υγείας

Ικανοποιημένος αποχώρησε από το έκτακτο Συμβούλιο Υπουργών Υγείας για την επιδημία με τον κορωνοϊό, ο δικός μας Κωνσταντίνος Ιωάννου. Αν κρίνουμε και από τα όσα είπε εκτός αιθούσης, φαίνεται ότι τα πάμε καλά με τα μέτρα αντιμετώπισης. Βεβαίως περισσότερα θα μάθουμε την Δευτέρα. Πάντως κάποιοι μέσα στο Υπουργείο Υγείας φαίνεται να ενοχλήθηκαν με το δη-

Ο ΗΡΩΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

Το πολυεργαλείο, Γενικός Ελεγκτής της Δημοκρατίας ο οποίος μπορεί ταυτόχρονα να ελέγχει επισταμένα την επικαιρότητα, να δίνει παρουσία στα δίκτυα κοινωνικής δικτύωσης facebook, twitter, το instagram δεν τον συμπαθεί και ταυτόχρονα να συντάσσει εκθέσεις για το καλό της διαφάνειας και της χρηστής διοίκησης.

μοσίευμα την «Κ» και τις απόψεις του προέδρου του ΠΣ, για ενίσχυση των μέτρων σε άτομα που έρχονται σε επαφή με ύποπτα κρούσματα. Περισσότερο ενοχλημένη ήταν λειτουργός γένους θηλυκού, η οποία λύνει και δένει στους ελέγχους ύποπτων κρουσμάτων στο αεροδρόμιο Λάρνακας.

• • • •

Το Ινστιτούτο

Πάντως το Ινστιτούτο Νευρολογίας και Γενετικής Κύπρου πέρασε με άριστα το πρώτο ύποπτο περιστατικό κορωνοϊού για το οποίο κλήθηκε να πραγματοποιήσει αναλύσεις. Μέσα σε τρεις ώρες από τότε που το παρέλαβε, έβγαλε αποτέλεσμα ενημερώνοντας εγκαίρως τις αρμόδιες υγειονομικές υπηρεσίες για λήξη του συναγερμού που είχαν σημάνει. Πρόσθετη αξία για την Κύπρο αλλά και την περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου, το Ινστιτούτο το οποίο φέτος συμπληρώνει 30 χρόνια δράσης και προσφοράς στους συνανθρώπους μας, με κληρονομικές παθήσεις και κινητικά προβλήματα. Δεν πρέπει να παραλειφθεί και η προσφορά στην πολιτεία και το σημαντικό έργο προς τη Δικαιοσύνη με τη Δικανική Γενετική, το έργο στο πρόγραμμα των αγνοουμένων και πεσόντων, την ταυτοποίηση θυμάτων σε μεγάλες τραγωδίες, όπως της Helios.

Γράφει **Ο ΙΑΝΟΣ**

Old taxi drivers dont fade away

Του **ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΚΑΣΙΜΑΤΗ**

ΣΚΙΤΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΧΑΝΤΖΟΠΟΥΛΟΥ

Το είχε ανακοινώσει ο ίδιος προ δεκαπενθήμερου ότι αποσύρεται τον επόμενο Νοέμβριο. Η ανακοίνωση είχε αντίκτυπο στην κοινή γνώμη, διότι ο Θύμιος Λυμπερόπουλος, ο πρόεδρος των ταξιτζήδων, εκτός από αιώνιος και αμετακίνητος ήταν επίσης χαρακτηριστικός εκπρόσωπος της «Ελλαδάρας» που χρεοκόπησε. Ήταν εκφραστής του αδυσώπητου συντεχνιακού πνεύματος, που ανταγωνίζεται την υπόλοιπη κοινωνία, χωρίς να διστάζει καθόλου να χρησιμοποιήσει τα όπλα του εκβιασμού (οι περίφημες απειρίες) ή ακόμη και της βίας (οι ξυλοδαρμοί όσων δεν απεργούσαν).

Ήταν όμως και ξεχωριστή προσωπικότητα. Διέφερε, γιατί βαριόταν να κρύψει τον κυνισμό του και εκφραζόταν με τον αυθορμητισμό της αυθάδειας και της φυσικής επιθετικότητας του χαρακτήρα του. Όλο αυτό, όμως, το αντιστάθμιζε τόσο χαριτωμένα με τα εφαρμοστά ροζ πουκάμισα και το (συνή) πορτοκαλί μαλλί, ώστε το σύνολο, παρότι άκρως δυσάρεστο και ακαλαίσθητο, να γίνεται αποδεκτό (passable) ως γραφικό. Δεν ντρεπόταν ούτε για το γελοιωδώς νεανικό πουκάμισό του ούτε για τον κυνισμό του και ίσως αυτό να του προσέδιδε και κάποια γοητεία στα μάτια των οπαδών του.

Ήταν φυσικό, λοιπόν, οι θαυμαστές του να ανησυχήσουν και να κινητοποιηθούν. Ειδικότερα το ΙΕΜΕΒ (Ινστιτούτο Εντοπισμού και Μελέτης Βαψομαλλιάδων), του οποίου, όπως φημολογείται, ο Θ. Λυμπερόπουλος είναι senior fellow, πραγματοποίησε διαβήματα στον ίδιο τον πρωθυπουργό, μήπως εκείνος με το κύρος του τον μεταπεισεί. Τα νέα είναι όμως χειρότερα από όσο φαν-

ταζόμασαν. Όχι μόνον δεν απέδωσαν οι εκκλήσεις υπέρ της παραμονής του Θύμιου, αλλά, όπως με πληροφόρησε κυβερνητικό στέλεχος, η αποχώρησή του επισπεύδεται και θα γίνει μέσα στην εβδομάδα που ξεκίνησε σήμερα.

Με την επέκταση της Ν.Δ. στο κέντρο και την αξιωματική αντιπολίτευση σε αφασία (το έδειξε η προ ημερησίας στη Βουλή την Παρασκευή), το πολιτικό τοπίο και οι συσχετισμοί δυνάμεων αλλάζουν. Δεν υπάρχει

χώρος πια για τα υβρίδια της συνειρήσεως του δεξιού με τον αριστερό λαϊκισμό, που κυριάρχησαν κατά την περίοδο του ΣΥΡΙΖΑ. Παυλόπουλοι, Παπαγγελόπουλοι, Λυμπερόπουλοι κ.ά. φεύγουν, καθώς μένουν χωρίς ρόλο στον νέο δικομματισμό που είναι φανερό ότι διαμορφώνεται. Το παρατηρούμε στην τροχιά των μικρών κομμάτων στη Βουλή, όπου τα μεν αριστερά (ΠΑΣΟΚ και Βαρουφάκης) κινούνται γύρω από τον ΣΥΡΙΖΑ ως δορυφόροι, ο δε Βελόπουλος αντιστοιχεί γύρω από τη Ν.Δ. (Το ΚΚΕ

δεν το υπολογίζουμε: είναι μόνο του, στον κόσμο του, σαν μια κολόνα ή ένας τοίχος της Βουλής...) Όλα αυτά πρέπει να μέτρουν, αν και ακούω –και το μεταδίδω με πολλή επιφύλαξη– ότι του έχει προταθεί θέση ειδικού συμβούλου στην πολιτευτική Έ.Οreal και γι’ αυτό επισπεύδει την αποχώρηση. Μακάρι.

Αποκαιρετώντας τον, πάντως, δεν μπορούμε να επαναλάβουμε τους στίχους από την παλιά μπαλάντα, που χρησιμοποιούσε ο στρατηγός

Μακάρθουρ στην αποκαιρετιστήρια ομιλία του προς το Κογκρέσο: «Old soldiers never die, they simply fade away». Δεν ξέρω τι κάνουν οι στρατιώτες όταν γερνούν, πάντως, ο Θύμιος ποτέ δεν ξεθώριασε! Χρώμα, ναι, το άλλαξε και μάλιστα συχνά, εμπνεόμενος τότε από το τεχνητό περιβάλλον (το χρώμα του κομοδίνου, της κορνόνας κ.ά.), όπως και από το φυσικό (το χρώμα της αλεπούς – και της ουράς και της ράχης). Τη λάμψη του όμως δεν την έχασε ποτέ, με γκρίζους κροτάφους και

άσπρες ρίζες δεν τον είδαμε ποτέ! Σε τελευταία ανάλυση, αποχωρεί εν μέρει δικαιωμένος. Μπορεί το πολιτικό είδος του να εκλείπει, το παράδειγμα όμως που έδωσε με τη φροντίδα του μαλλιού του σε δύσκολες εποχές σήμερα τείνει να γίνει κανονικότητα...

Ο υποκλοπέας

Η οξεία αντίληψη του προέδρου της Βουλής απέτρεψε εν τη γενέσει της την απόπειρα του Βαρουφάκη να πλάσσει στη Βουλή το προϊόν της υποκλοπής των συνεδριάσεων του Eurogroup, με άλλα λόγια, την απόπειρα να μεταθέσει την ευθύνη της απαράδεκτης πράξης του στη Βουλή. Το χιούμορ του Κ. Τασούλα, όμως, ήταν εκείνο που εξέθεσε τη γελοιότητα της απόπειρας, καθώς στην ομιλία, με την οποία απέρριψε την προσφορά του Βαρουφάκη (το στικάκι με την ηχογράφιση), επανέλαβε τουλάχιστον τέσσερις φορές τον λόγο που είχε επικαλεστεί ο Βαρουφάκης για την αποχώρησή του από την αίθουσα: είχε να πάει στην κηδεία του καλύτερού του φίλου.

Το πρώτο που σκέπτεσαι, όταν το ακούς, είναι πώς γίνεται αυτό. Αφού ο καλύτερος φίλος του δεν είναι ο εαυτός του; Πώς γίνεται να πρέσει να πάει στην κηδεία του; Στην πραγματικότητα, ήθελε η δραματική χειρονομία του με το στικάκι να συμπέσει με τα μεσημβρινά δελτία, αλλά ο Δ. Κουτσούμπας, που αρνήθηκε να του παραχωρήσει τη σειρά του στις ομιλίες, του χάλασε τα σχέδια. Ανευθυνότητα και γελοιότητα πολύ συχνά πηγαίνουν μαζί. Μας το θυμίζει πάντα ο υποκλοπέας...

ΦΑΛΗΡΕΥΣ
kassimatis@kathimerini.gr

ΑΚΑΡΙΑΙΑ / Της ΕΛΕΝΗΣ ΞΕΝΟΥ

Ας μιλήσουμε για πολιτική ηθική

Έλειψα τρεις μέρες και ήταν αρκετές για να αποτοξινωθεί το μυαλό μου από τη θλιβερή πολιτική μας επικαιρότητα. Με τα ανούσια της ντιμπέιτ που έχουν σαν σλόγκαν το «όλα στο φως» ενώ επιτηδευμένα συντηρούν τα μαύρα μας σκοτάδια. Και με τους καβγάδες στις επιτροπές της Βουλής να επιβεβαιώνουν πως η πολιτική μας σκηνή στερείται κάθε ποιότητας. Τρεις μέρες στις Βρυξέλλες λοιπόν. Να περπατώ στους διαδρόμους της Κομισιόν και να βολτάρω έξω από το Ευρωκοινοβούλιο. Ακούγοντας ιστορίες δικών μας ανθρώπων που εργάζονται εκεί. Ένα ταξίδι αστραπή με ανάσες οξυγόνου. Και ύστερα πάλι πίσω. Σε μια ανώμαλη προσγείωση. Με την επικαιρότητα να στριμώχνει και πάλι την σκέψη μου μέσα στα ασφυκτικά τετραγωνικά της πολιτικής μας μιζερίας. Να πρέπει να ακούω από τηλεοράσεως πώς «έφαγε» ο Σιζόπουλος τον Παπαδάκη, πώς πρόσβαλε ο Κωνσταντίνου τη Χαραλαμπίδου στην κοινοβουλευτική Επιτροπή Ελέγχου και το πώς λογομάχησε ο Αβέρωφ με τον Κυπριανού. Ένα σκηνικό για κλάματα. Και κυρίως για τραγικές συνειδητοποιήσεις. Οι οποίες όλες αφορούν σε ένα και μόνο ουσιώδες συμπέρασμα, πως έχουν πολλά μίλια ακόμα να διανύσουν οι πολιτικοί μας για να πλισιάσουν σε αυτό που ονομάζεται πολιτική ηθική. Και κυρίως στην επίγνωση πως μόνο μέσα από την επαναφορά του πολιτικού ήθους ως κριτήριο του πολιτικού αναστήματος μπορούν να εμπνεύσουν εμπιστοσύνη. Και να πείσουν πως είναι σε θέση να αναγνωρίζουν τις αξίες αυτού του τύπου, ώστε να τις υπερασπιστούν.

Επέστρεψα πίσω κουβαλώντας όλες αυτές τις διαπιστώσεις. Και η ζοφερή πραγματικότητα μας μου τις επιβεβαίωσε ακόμη μια φορά. Έβλεπα τα πρακτικά της κοινοβουλευτικής Επιτροπής Ελέγχου να κάνουν τον γύρο της ειδησεογραφίας μας και να ξεσηκώνουν διαδικτυακούς καβγάδες. Εκθέτοντας όχι μόνο το επίπεδο του Κωνσταντίνου που πρόσβαλε τη Χαραλαμπίδου αλλά και το προέδρου της Βουλής και όλων των υπόλοιπων παρόντων βουλευτών (και απόντων) μέσα από διαλόγους που κάθε άλλο παρά πολιτικό ανάστημα μαρτυρούσαν. Το αντίθετο. Το μόνο που μαρτυρούσαν ήταν ένα φορικό πολιτικό επίπεδο. Σε μια συζήτηση που κανονικά θα έπρεπε να είναι υπέρ της διαφάνειας ώστε να δρομολογηθεί η ανάγκη να ξεβρομίσει ο τόπος από την σάπιες νοοτροπίες. Και αντ' αυτού έμοιαζε περισσότερο με ένα ξεκατίνιασμα χωρίς ιχνος σοβαρότητας. Και με την «πολιτική ηθική» να περιφέρεται παντού σαν μια αφορηή για να πει ο καθένας το μακρύ και το κοντό του. Αφαιρώντας από την έννοια όλη της την σημασία. Και τότε ήταν που έκανα την σύγκριση. Και αντιλήφθηκα πως αν πραγματικά θέλουμε να μιλήσουμε για πολιτική ηθική τότε οφείλουμε να στρέψουμε την προσοχή μας εκεί όπου το πολιτικό ήθος αποδεικνύεται εμπράκτως και δεν περιφέρεται σαν μια κενού περιεχομένου λέξη. Κι αυτό δυστυχώς είναι μακριά από δω και από τα κοινοβουλευτικά μας ξεκατινιάσματα που στην ουσία το μόνο που πετυχαίνουν είναι να συντηρούν την διαφθορά και τα μικροκομματικά συμφέροντα... Είναι μακριά από δω. Κάπου στις Βρυξέλλες. Εκεί όπου μια δική μας πολιτικός καταφέρει να συγκινήσει. Και να εμπνεύσει. Θέτοντας τον πήχη ψηλά. Και όλα αυτά μέσα μόνο από μια ομιλία της στο Ευρωκοινοβούλιο, σε μια εκδήλωση που διοργάνωσε η δική μας Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Με θέμα το ευρωπαϊκό σχέδιο για την καταπολέμηση του καρκίνου. Αρκεί να παρακολουθήσετε αυτή την ομιλία στο διαδίκτυο (παρά να επιδιώσετε σε ανούσιες διαδικτυακές κουβέντες). Και τότε θα θυμηθείτε ξανά τι σημαίνει πολιτική ηθική. Και πόσο, μα πόσο, απέχει από την εδώ πολιτική μας πραγματικότητα.

Προσωπικά βρισκόμενη εκεί, λίγες μέρες μετά από την συγκεκριμένη ομιλία, και συνομιλώντας με την Επιτροπο μας Στέλλα Κυριακίδου για αυτή την εκδήλωση, αισθάνθηκα συγκίνηση. Κάτι που ήμουν σίγουρη πως κανείς πολιτικός πια δεν είναι σε θέση να μου προκαλέσει. Κι όμως ένα απόγευμα, σε ένα από τα μικρά καφέ των Βρυξέλλων, με μια ζεστή σοκολάτα και το ζεστό χαμόγελο της Στέλλας Κυριακίδου, θυμήθηκα ξανά τί πάει να πει... πολιτικό ήθος.

elenixenou11@gmail.com

Ηλικιωμένοι Σριλανκέζοι στο Κολόμπο της Σρι Λάνκα με φωτογραφίες συγγενών τους, οι οποίοι αγνοούνται, μετά από διαδηλώσεις που έγιναν την ημέρα του Αγίου Βαλεντίνου.

ΑΡΘΡΟ / Του ΣΤΑΥΡΟΥ ΜΑΛΑ

Από το παρά πέντε της λύσης στο και πέντε της κρίσης

Καθημερινά γίνονται αναλύσεις και σενάρια για το πώς να «θωρακίσουμε» την ΑΟΖ της Κ.Δ. Στον αντίποδα, είναι οι αναλύσεις ειδικών, οι οποίοι προειδοποιούν ότι η οποία αξιοποίηση των κοιτασμάτων Φ.Α. της Ανατολικής Μεσογείου πολύ πιθανόν να αργοπορήσει (ή και να μην γίνει ποτέ), λόγω ραγδαίων αλλαγών στις διεθνείς αγορές αλλά και συνεπεία της κλιματικής αλλαγής. Ποιον, λοιπόν, εξυπηρετεί αυτή η ένταση στην ΑΟΖ; Το 2014, όταν η Τουρκία εξέδωσε NAVTEX δεσμεύοντας περιοχές στην κυπριακή ΑΟΖ, έγραφα τα εξής: «Αν εμείς επιδείξουμε μεγαλύτερη εναισθησία για τη NAVTEX παρά για την κατοχή, η Τουρκία θα συνεχίζει να μας 'παίζει' με επιμέρους κινήσεις αποπροσανατολισμού από τη λύση, η κατοχή θα εδραιώνεται και η αξιοποίηση του Φ.Α θα αργοπορήσει. Και το κέρδος για την Τουρκία θα πολλαπλασιάζεται».

Πέντε χρόνια αργότερα και το κέρδος για την Τουρκία ήδη πολλαπλασιάστηκε, ενώ το κόστος για την Κύπρο αυξήθηκε. Παρ' όλες τις ένкомες ενέργειές της, η Τουρκία αποχώρησε από το Κ.Μ. χωρίς να της προσάπτεται καμιά ευθύνη. Εισέβαλε στην ΑΟΖ χωρίς καμιά επιπώση και συνεχίζει να κατέχει τη μισή Κύπρο, επίσης χωρίς να έχει συνέπειες. Από την άλλη, η Κ.Δ. όχι μόνο αδυνατεί να ασκήσει την κυριαρχία της στον βορρά, αλλά ακόμα και εντός της οριοθετημένης ΑΟΖ, η Τουρκία, ουσιαστικά, ασκεί επικυριαρχία. Ορθό το επιχείρημα ότι την ευθύνη για την κρίση την φέρε, πρωτίστως, η Τουρκία. Πώς, όμως, απαλλασσόμαστε από αυτή την κρίση και την επικυριαρχία της Τουρκίας; Η Κ.Δ. κτύπησε την πόρτα της Ε.Ε. για να γίνει πλήρες μέλος επιδιώκοντας από τη μια, λύση χωρίς εγγυήσεις και συμβατή με το Ευρωπαϊκό κεκτημένο και από την άλλη, απαλλαγή από την κατοχή της Τουρκίας, η οποία επιδιώκει στενότερες σχέσεις με την Ε.Ε. Υπενθυμίζω ότι όταν η Κ.Δ. προσχωρούσε στην Ε.Ε., η Τουρκία επιδίωξε κρίση. Απειλούσε με αντίδραση «χωρίς όρια». Δεν υλοποίησε, όμως, της απειλή της γιατί θα της κόστιζε την ενταξιακή της πορεία. Επομένως, όταν μιλάμε για κέρδος και κόστος στη διπλωματία εξαρτάται πώς το υπολογίζουμε.

Αν κέρδος λογίζεται μόνο η αποχώρηση της Τουρκίας από την ΑΟΖ, τότε είναι δώρον άδωρον. Γιατί χωρίς λύση η μία κρίση θα διαδέχεται την άλλη και το κόστος θα το πληρώνει η Κ.Δ. Αν, από την άλλη, επιδείξουμε αποφασιστικότητα και καταλήξουμε σε λύση, τότε θωρακίζουμε πραγματικά την κυριαρχία της Κ.Δ. την οποία, η τώρα αδιάλλακτη Τουρκία, θα αναγκαστεί να αναγνωρίσει. Έχουμε, επομένως, δύο επιλογές: Η πρώτη είναι να συνεχίσουμε το επικίνδυνο παιχνίδι γεωπολιτικού (η και στρατιωτικού) ανταγωνισμού που επέβαλε η Τουρκία στη νότια ΑΟΖ, και η δεύτερη είναι η επικέντρωση στην προσπάθεια για απαλλαγή από την κύρια αιτία της κρίσης, την κατοχή.

Η πρώτη επιλογή κρίνεται καθημερινά, με κόστος για την Κύπρο και κέρδος για την Τουρκία, καταδεικνύοντας ότι τόσο η Ε.Ε. όσο και ο ΟΗΕ επιλέγουν, ουσιαστικά την ουδετερότητα. Ίσως και σκόπημα. Η δεύτερη επιλογή, επίσης κρίθηκε. Στο Κραν Μοντάνα, με στήριξη της Ε.Ε. και του ΟΗΕ, καταλήξαμε στο «παρά πέντε της λύσης-με κέρδη» (δηλώσεις Ν. Χριστοδουλίδη-Ν. Κοτζιά). Αυτό το «παρά πέντε» της λύσης έχει περιεχόμενο και το έχει καθορίσει με σαφήνεια ο γ.γ. του ΟΗΕ στο πλαίσιό του. Σε αυτή τη χρονική συγκυρία, στα κατεχόμενα επιχειρείται κάτι ιστορικό από τον κ. Ακιντζί. Επαναδιεκδικεί εκλογή και επιλέγει να αναμετρηθεί με την Τουρκία, καταρρίπτοντας παράλληλα το αφήρημα ότι όλοι οι Τ/κ είναι φερέφωνα της Τουρκίας.

Ο ΠτΔ έχει δύο επιλογές. Είτε θα αναμετρηθεί και αυτός με την ιστορία και να προχωρήσει σε διάλογο μέχρι τελικής συμφωνίας, είτε θα αναμετρηθεί με τον εαυτό του, διδάσκοντας στον ΥΠΕΞ το πώς χορεύεται ο «πρωγαμιαίος χορός της δροσόφυλλας» με έπαθλο τον προεδρικό θώκο, τον οποίο δύο φορές χόρεψε ο ίδιος, εξαπατώντας τον λαό. Η υποψήφια νύφη για τον ΥΠΕΞ μπορεί να είναι η εξουσία και τα λάφυρά της, αλλά βιολάρης είναι σίγουρα η Τουρκία και προίκα η μόνιμη διχοτόμηση.

Ο κ. Σταύρος Μαλάς είναι ακαδημαϊκός. Πρώην υπουργός Υγείας.

ΑΡΘΡΟ / Του ΧΑΡΗ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ

Ερντογάν Vs Ακιντζί

Το ολοένα και πιο βαθύ χάσμα μεταξύ Τουρκίας και Δύσης επιβαρύνει δραστικά την προοπτική επίλυσης του Κυπριακού. Αυτό είναι το συμπέρασμα που αναδεικνύεται μέσα από τη σφοδρή επίθεση των Ερντογάν και Τσαβούσογλου εναντίον του Τουρκοκύπριου ηγέτη. Τα όσα έχουν καταλογίσει τόσο ο Τούρκος πρόεδρος όσο και ο ΥΠΕΞ στον Μουσταφά Ακιντζί, με αφορητή τα όσα ο τελευταίος ανέφερε σε συνέντευξή του, είναι πραγματικά άνευ προηγουμένου. Ακόμη πιο σημαντική όμως είναι η διαπίστωση της ριζικά διαφοροποιημένης πορείας της Τουρκίας, σε σχέση με αυτή που είχε αρχικά επιλέξει το ΑΚΡ, όταν είχε ανέλθει στην εξουσία πριν από είκοσι σχεδόν χρόνια.

Ο αρχικός πολιτικός προσανατολισμός του ΑΚΡ, όπως είχε χαραχθεί από το διδύμο Ερντογάν-Γκιουλ, ήταν ευρωπαϊκός και φιλοδυτικός. Η προώθηση των σχέσεων της Τουρκίας με την Ε.Ε. ήταν ψηλά στην ατζέντα της τουρκικής ηγεσίας. Ενδεικτικό είναι το γεγονός ότι το ΑΚΡ, παρά το ότι ήταν και παραμένει κόμμα ισλαμικό, δεν είχε κανένα ενδιασμό να επιδιώξει την συμμετοχή του ως συνδεδεμένο μέλος στο Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα, την ομάδα δηλαδή των χριστιανοδημοκρατών και της ευρωπαϊκής φιλελεύθερης κεντροδεξιάς. Στο εσωτερικό της Τουρκίας, το ΑΚΡ είχε αρχικά επιλέξει την οδό του εκσυγχρονισμού και της εκδημοκρατικοποίησης, προωθώντας με τρόπο σταδιακό και προσεκτικό τον περιορισμό του ρόλου των ενόπλων δυνάμεων και την πραγματοποίηση ανοιγμάτων στους Κούρδους.

Σε αυτό το πλαίσιο, καταγράφηκε βελτίωση στις ελληνοτουρκικές σχέσεις, η οποία τονίστηκε συμβολικά από ορισμό του τότε πρωθυπουργού της Ελλάδας Κώστα Καραμανλή ως κουμπάρου στον γάμο της κόρης του Ερντογάν. Και σε αυτό ακριβώς το πλαίσιο, προέκυψε πράγματι ένα παράθυρο ευκαιρίας για την επίλυση του κυπριακού, παράλληλα με την επιτυχή κατάληξη της προσπάθειας για την ένταξη της Κύπρου στην Ε.Ε. Η διακριτική περιωριοποίηση του Ραούφ Ντενκτάς ήταν ίσως η πιο σημαντική ένδειξη της ετοιμότητας της Τουρκίας να συζητήσει σοβαρά για την λύση του κυπριακού, χωρίς βεβαίως αυτό να σημαίνει ότι η οποία διαπραγμάτευση θα ήταν απλή και εύκολη. Αυτή η ευκαιρία παρέληθε.

Η σημερινή αποτύπωση των δεδομένων σε σχέση με το πού οδηγεί την Τουρκία ο Ερντογάν δεν θα μπορούσε να ήταν πιο διαφορετική. Ο αντιδυτικισμός και η εθνική περιχαράκωση είναι το βασικό χαρακτηριστικό της ρητορικής της τουρκικής ηγεσίας, η οποία αντανάκλα τις αντιλήψεις μιας διερευνώμενης μερίδας της τουρκικής κοινωνίας. Μπορεί να μην τίθεται θέμα αμφισβήτησης της συμμετοχής της Τουρκίας στο ΝΑΤΟ, αλλά η ευρωπαϊκή προοπτική έχει εγκαταλειφθεί και η σχέση με τις ΗΠΑ και το Ισραήλ έχει κλονιστεί. Η Τουρκία δεν θεωρείται πλέον ο πιστός σύμμαχος και ο σταθερός συτλοβάτης του δυτικού συστήματος ασφαλείας. Στο δε εσωτερικό, ο εκδημοκρατισμός έχει δώσει τη θέση του στον αυταρχισμό, στις πολιτικές διδίες και στην καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Οι αναφορές του Μουσταφά Ακιντζί υπέρ της ομοσπονδιακής επανένωσης της Κύπρου, υπέρ της Ε.Ε. και κατά της προσάρτησης των κατεχομένων από την Τουρκία, θα μπορούσαν να θεωρηθούν και ως έκφραση αντίδρασης μπροστά στην διαφανόμενη διολίσθηση της Τουρκίας σε άλλα μονοπάτια, που έχει οδηγήσει πολλούς μετριοπαθείς Τούρκους στην απελπισία και που απειλεί να συμπαράσει και τους Τουρκοκύπριους. Η ένταση της αντίδρασης τους καθεστώς Ερντογάν μάλλον καταδεικνύει ότι τα πράγματα είναι ακόμη πιο δύσκολα. Και ίσως αυτό που θα πρέπει να αναμένουμε, τόσο στην Κύπρο όσο και στην Ελλάδα, είναι ακόμη πιο έντονες πιέσεις εκ μέρους της Τουρκίας σε όλα τα μέτωπα –ενεργειακά, μεταναστευτικό, Αμμόχωστος– διάλογου με την Τουρκία, της προβολής στρατιωτικής ισχύος. Τυχόν νέος γύρος συνομιλιών αναπόφευκτα θα διεξαχθεί μέσα σε αυτό το περιβάλλον πιέσεων από μια Τουρκία που θεωρεί πως είναι μεγάλη περιφερειακή δύναμη. Για όλα αυτά πρέπει να είμαστε έτοιμοι. Ούτε η ωριοποίηση μιας αντικειμενικά δύσκολης κατάστασης, ούτε η δογματική και στεία άρνηση, ούτε και η ψευδαίσθηση της ακινησίας μπορούν να αποτελέσουν ασφαλείς επιλογές για τον Ελληνισμό.

Ο κ. Χάρης Γεωργιάδης είναι αναπληρωτής πρόεδρος του Δημοκρατικού Συναγερμού.

ΒΟΛΕΣ / Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΚΑΠΑΡΗ

Πράσινες αμαρτίες

Πριν από μερικές δεκαετίες, τα παιδιά, μάζευαν γυάλινα μπουκαλάκια μαύρης μπογιάς, μπύρας και αναψυκτικών και τα ανταλλάζαν με γλειφιτζούρια, μπισκοτάκια και καραμέλες, στα διάφορα μπακάλικα. Παλαιότερα τα παιδιά μάζευαν αβγά και τα ανταλλάζαν με παγωτά. Τα χρόνια πέρασαν, ήλθε πλούτος στον τόπο και χάθηκε αυτή η πρακτική, η οποία στο τέλος της ημέρας ήταν και πολύ καλή μορφή ανακύκλωσης. Στην πλούσια Γερμανία, οι «κουτόφραγκοι» εκσυγχρόνισαν και αυτοματοποίησαν την καλή αυτή πρακτική. Σε όλες τις υπεραγορές υπάρχουν μηχανές, στις οποίες τοποθετείς πλαστικά μπουκαλάκια, μπουκαλάκια μπύρας, αναψυκτικών και άλλων ποτών και πιστώ-

νεται με ανάλογο ποσό, η πιστωτική σου κάρτα. Η ίδια πρακτική ακολουθείται για τις μπαταρίες, τα ηλεκτρικά και τα άλλα ανακυκλώσιμα είδη.

Στην Κύπρο, όλοι θέλουν τα «άχρηστα» μπουκαλάκια, μπαταρίες, πλαστικά και χαρτιά, αλλά χωρίς να πληρώνουν ούτε ένα σεντ, σε αυτό τον οποίο μαζεύει αυτά τα «άχρηστα» προϊόντα. Μάλιστα, κάποιοι ανακάλυψαν και τη συλλογή των πωμάτων των πλαστικών μπουκαλιών, ώστε τάχα να αγοράζονται αναπληρικά αμαξίδια. Πολύ σωστά βρήκε ο πρόεδρος των Παραπληγικών ο Δημήτρης Λαμπριανίδης και επέκρινε την πρακτική, αφού το κράτος παρέχει δωρεάν αμαξίδια σε όλους τους ανάπηρους. Η ίδια ιστορία με τα ρούχα ανακύκλωσης, τα οποία δεν καταλήγουν σε άτομα τα οποία έχουν ανάγκη, αλλά εξάγονται και πωλούν-

ται στο εξωτερικό. Δηλαδή είναι καθαρά εμπορικές πράξεις. Ο κοσμάκης νομίζει ότι τα ρούχα καταλήγουν σε φτωχούς, όπως συνέβαινε το 1974, με τα ρούχα των προσφύγων.

Το τελευταίο διάστημα δημιουργήθηκαν, με δαπάνες πολλών εκατομμυρίων, τα λεγόμενα πράσινα σημεία, δηλαδή χώροι στους οποίους οι πολίτες μπορούν να απορρίπτουν κλαδέματα, έπιπλα, ηλεκτρικές συσκευές και άλλα μεγάλα αντικείμενα. Ωστόσο, κανείς από τους αρμόδιους δεν απάντησε μέχρι σήμερα στο απλό ερώτημα, πώς ο πολίτης θα μεταφέρει τα κλαδέματα, πώς θα μεταφέρει τον παλιό καναπέ του, πώς θα μεταφέρει άλλα άχρηστα αντικείμενα, τα οποία στο παρελθόν μάζευαν τα δημαρχεία και οι τοπικές αρχές. Μία επιλογή είναι η ενοίκιαση ειδικού κάδου, μία άλλη είναι η αγορά

υπηρεσιών φορτηγού αυτοκινήτου, λύσεις με κόστος εκατοντάδων ευρώ. Μία άλλη λύση είναι να βρεις έναν γνωστό σου με διπλοκάμπινο, μόνο που και αυτά είναι είδος προς εξαφάνιση σήμερα. Η νέα καλή μας Επιτροπος Περιβάλλοντος Κλέλια Βασιλείου μίλούσε πρόσφατα στο Τρίτο του ΡΙΚ, για την ενοχοποίηση των συμπεριφορών για την καθαριότητα, για την ανάγκη ανάπτυξης συνείδησης στους πολίτες και άλλες πολύ σοφές κουβέντες. Ωστόσο, το μόνο που δεν απάντησε ήταν στο απλό ερώτημα της δημοσιογράφου Πόλας Σπόντα, πώς θα μεταφέρει τον παλιό καναπέ του ένας πολίτης στα πράσινα σημεία. Την ίδια ώρα στην «Πρωινή Ενμέρωση» της τηλεόρασης του ΡΙΚ η δημοσιογράφος Σωτηρούλα Χριστοφίδου παρουσίαζε το άθλιο θέαμα με την απόρριψη σκουπιδιών

έξω από ένα πράσινο σημείο στη Λεμεσό. Μας έδειξε και τα ωράρια λειτουργίας του σημείου, τα οποία είναι για μερικές μόνο πρωινές ώρες. Κάπου υπάρχει λάθος στην όλη προσέγγιση και σίγουρα οι πολίτες δεν έχουν τόσο πολλά χρήματα για να μεταφέρουν τα μεγάλα αντικείμενα στα πράσινα σημεία.

Πριν από αρκετούς μήνες, η ευκολότερη λύση για να απαλλαγεί κάποιος από ένα παλιό καναπέ, από ένα παλιό ψυγείο, από μια παλιά κουζίνα, ή σιδηδόποτε άλλο μεγάλο αντικείμενο, ήταν να αφήσει τα αντικείμενα έξω από το σπίτι του. Περνούσαν διάφοροι, συνήθως αλλοδαποί, με φορτηγά και τα έπαιρναν. Τότε ήταν και οι πολλές καταγγελίες, ότι έκλεβαν καλώδια, πώματα υπονόμων και άλλα μεγάλα αντικείμενα από υπό κατασκευές οικοδομές. Ση-

μερα με ένα μαγικό μάλλον τρόπο, τεμαρτίστηκε και αυτή η πρακτική. Αποτέλεσμα είναι να γεμίζουν οι γωνιές των δρόμων με άχρηστα αντικείμενα, ή οι «δρόστες» να τοποθετούν τα άχρηστα τους σε διπλάνες οικοδομές. Αποτέλεσμα είναι να αρχίζουν καβγάδες και καταγγελίες στους τοπικούς άρχοντες. Η πιο απλή λύση είναι να αναλάβουν την ευθύνη οι τοπικές αρχές και μια φορά τον μήνα, σε ημερομηνίες οι οποίες θα ανακοινώνονται, να μαζεύουν τα μεγάλα αντικείμενα. Ακόμη καλύτερο θα ήταν να αναλάβει μια ιδιωτική εταιρία και η πληρωμή της, να ήταν η χρήση των αντικειμένων. Λύσεις υπάρχουν, φτάνει να υπάρχει καλή θέληση και κοινή λογική, η οποία τελικά δεν είναι ποτέ κοινή.

kaparispan@yahoo.gr

Χρήσιμο εργαλείο αλλά και φάκα

Του ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ

Προσπαθώ να μπω στα παπούτσια των πολιτικών και να καταλάβω την εξάρτησή τους από την έκθεσή τους στα μέσα ενημέρωσης. Μοιάζει πολύ με άλλες εξαρτήσεις. Ξέρουν ότι μπορεί να τους κάνει ζημιά αλλά αδυνατούν να πουν «όχι» σε ακόμη ένα αίτημα για μια δήλωση ή συνέντευξη. Και έτσι πέφτουν στη μεγάλη παγίδα ή, μάλλον, στη μαύρη τρύπα της υπερέκθεσης στα μέσα. Συνεντεύξεις, παράθυρα, lifestyle προφίλ είναι απαραίτητα, αλλά με μέτρο, και μόνο εφόσον ακολουθούνται βασικές αρχές. Είναι εξαιρετικά σημαντικό να ξέρεις για τι μιλάς, να έχεις κάποιο απολύτως σαφές και καθαρό μήνυμα να δώσεις. Αν απλώς γράφεις ώρες πτήσης λέγοντας σαχλαμάρες, είναι μαθηματικώς βέβαιο ότι θα γίνει ζημιά. Ειδικά αν χειρίζεσαι ευαίσθητα ζητήματα, είναι κρίσιμο να έχεις πειθαρχία στο τι λες, αλλά και πώς το λες. Αντίπαλοι και σύμμαχοι μετράνε κάθε κουβέντα, ακόμη και τη γλώσσα του σώματος, για να αντλήσουν συμπεράσματα.

Οι σοβαρές χώρες επενδύουν στη στρατηγική επικοινωνία και στον ψυχολογικό πόλεμο μέσω δηλώσεων. Είναι καιρός να σοβαρευτούμε και εμείς. Όταν, για παράδειγμα, ξεσπάει μια κρίση ανάμεσα στην Ελλάδα και την Τουρκία, είναι αυτονόητο ότι κάποιο συντονιστικό κέντρο επιλέγει ποιος υπουργός ή εκπρόσωπος θα τοποθετηθεί. Η πίεση από τα μέσα μπορεί να είναι αφόρητη, μπορώ να σας διαβεβαιώσω. Αλ-

λοτε παίρνει τη μορφή της σαγηνευτικής πρότασης του τύπου «ο κόσμος θέλει να σας ακούσει σήμερα» και άλλοτε του ψυχολογικού εκβιασμού. Σε μια μικρή χώρα όπου όλοι (παρα)γνωρίζονται με όλους, το «όχι» είναι δύσκολο. Γι' αυτό είναι καλό να υπάρχουν οι επαγγελματίες και απρόσωποι εκπρόσωποι, οι οποίοι προβάλλουν και μια εικόνα σοβαρού κράτους όταν μιλούν τεχνοκρατικά σε στιγμές κρίσης.

Η δεύτερη βασική αρχή είναι ότι η υπερβολική έκθεση προκαλεί στο τέλος απέχθεια σε ένα μεγάλο κομμάτι του κοινού. Βεβαίως και υπάρχουν παραδείγματα τηλεμαϊντανών που εκλέγονται ξανά και ξανά επειδή έπιασαν στασίδι. Ανήκουν όμως σε μια ειδική κατηγορία. Είναι στενάχωρο να βλέπεις «σοβαρούς» ανθρώπους να ρέπουν προς τη γραφικότητα ή την περιωριοποίηση επειδή δεν μπορούν να το... ράψουν, όπως θα έλεγε ο σοφός λαός. Όταν κάποιος κάποιος γκάφα, επιλέγουν να τη διορθώσουν με ακόμη μία συνέντευξη ή δήλωση. Ξεκινούν ότι το σινάφι μας μπορεί εύκολα να παστεί από μία φράση και να ανακυκλώσει μια συζήτηση που έτεινε να ξεχαστεί.

Ζούμε στην εποχή της συνεχούς επικοινωνίας, που είναι ένα πολύ χρήσιμο εργαλείο. Αλλά όποιος δεν βλέπει την παγίδα θα πέσει στη φάκα. Όπως μου απάντησε ο Σόιμπλε όταν του «παράπονέθηκα» ότι του ζητούσα χρόνια να δώσει μια συνέντευξη και αρνείτο: «Αγαπητέ μου, κανείς δεν έχασε τη δουλειά του από μια συνέντευξη που δεν έδωσε».

Στη διάσκεψη ασφαλείας του Μονάχου αυτές τις ημέρες θέμα συζητήσεων ήταν η μειωμένη επιρροή της «Δύσης» και πώς αλ- λάζουν οι κοινωνίες των «δυτικών» χωρών. Το δεύτερο ζήτημα είναι «κλειδί» για το πρώτο: οι εσωτερικές ζημιώσεις κρίνουν τον τρόπο με τον οποίο οι χώρες συμπεριφέρονται στις μεταξύ τους σχέσεις. Εκεί βλέπουμε ότι η κρίση της Δύσης πηγάει από προβλήματα που έπληξαν πολλές χώρες τα τελευταία χρόνια. Η παγκοσμιοποίηση, προϊόν της «δυτικής» κηδεμονίας του διεθνούς συστήματος οικονομικής και πολιτικής διακυβέρνησης, επέτρεψε την ανάπτυξη πολλών φτωχών χωρών· σε άλλες, όμως, προκάλεσε την έντονη αμφισβήτηση του οικονομικού μοντέλου και της πολιτικής εκπροσώπησης.

Σήμερα, πολλά διεθνή προβλήματα πηγάζουν όχι μόνον από αποτυχίες των φιλελεύθερων δημοκρατιών στο πρόσφατο παρελθόν (όπως οι παρεμβάσεις στο Ιράκ και στη Λιβύη, καθώς και η μη παρέμβαση στη Συρία), αλλά και από τη δυσaréσκεια των πολιτών τους για

τις δικές τους κοινωνίες και οικονομίες.

Η συγκολλητική ουσία της «Δύσης» ήταν η αφοσίωση στη φιλελεύθερη δημοκρατία και στα ανθρώπινα δικαιώματα, στην οικονομία της αγοράς και στη συνεργασία μέσω διεθνών οργανισμών. Σήμερα οι εχθροί αυτής της κοσμοθεωρίας αυξάνονται, ενθαρρύνουν ο ένας τον άλλον. Ο Ντόναλντ Τραμπ, απευθυνόμενος στη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ πέρυσι, συνόψισε τη νέα νοοτροπία: «Το μέλλον δεν ανήκει στους οπαδούς της παγκοσμιοποίησης αλλά στους πατριώτες». Όπως ο Τραμπ, πολλοί επενδύουν στον εθνικισμό για να συσπειρώσουν τους οπαδούς τους, και ως οδηγεί αυτό σε εντάσεις και διενέξεις.

Ο Τούρκος πρόεδρος Ερντογάν είναι το πιο κοντινό παράδειγμα. Η ειρωνεία είναι ότι οι ΗΠΑ, αντί να επιδιώκουν τη διόρθωση ενός διεθνούς συστήματος που είχαν θεσπίσει προς όφελός τους, το υπονομεύουν οι ίδιες. Αυτή είναι επιλογή του προέδρου τους, η εκλογή του οποίου έδειξε ότι πολλοί Αμερικανοί πίστευαν ότι είναι θύματα του φιλελευθερισμού και της παγ-

κοσμιοποίησης που εκπροσωπούσε η αντίπαλός του, Χίλαρι Κλίντον. Το γεγονός ότι η οικονομία πήγαινε καλά πριν από την εκλογή του Τραμπ αλλά και τώρα, δείχνει ότι κριτήριο των ψηφοφόρων δεν είναι τόσο εάν έχουν θέσεις εργασίας, αλλά το τι είδους εργασία είναι, ποιες οι αμοιβές τους και πώς αισθάνονται οι ίδιοι. Η δυσaréσκειά τους είναι γόνιμο έδαφος για να καρποφορήσουν τα συνθήματα του Τραμπ περί αμερικανικής ιδιαιτερότητας, συνθήματα που διαχάζουν τη χώρα, υπονομεύουν τις συμμαχίες της και ενθαρρύνουν αυταρχικούς ηγέτες παντού – εις βάρος πάλι του «δυτικού» συστήματος διακυβέρνησης. Το μήνυμα «Πρώτα η Αμερική» είναι πολύ πιο ελκυστικό από επιχειρήματα υπέρ του διεθνούς συστήματος.

Σε άλλες χώρες της «Δύσης», η σαγήνη του λαϊκισμού και των «μνοθεματικών» κομμάτων ενισχύει τα πολιτικά άκρα, ενώ το κέντρο αδυνατεί να προσφέρει λύσεις σε σύνθετα προβλήματα. Η πολυδιάσπαση του πολιτικού χώρου μπορεί να οφείλεται στη μετανάστευση ή στην οικονομική ανασφάλεια, ευνοώντας την άνοδο ακραίων κομ-

μάτων, τα οποία υπονομεύουν συνεχώς το κέντρο. Η σημερινή κρίση στο κόμμα της καγκελαρίου Μέρκελ αποδεικνύει το μέγεθος της ζημίας. Η AfD, κόμμα που αναδείχθηκε λόγω αντιδράσεων εναντίον της διάσωσης της Ελλάδας και της αποδοχής μεταναστών και προσφύγων στη Γερμανία, οδηγεί σε παράλυση την ηγεσία της μεγαλύτερης χώρας της Ε.Ε. Αυτό, με τη σειρά του, δυσχεραίνει τη συνεργασία με άλλες χώρες, υπονομεύει την Ε.Ε., το ΝΑΤΟ και άλλους οργανισμούς στην αναζήτηση λύσεων των προβλημάτων της εποχής – με αποτέλεσμα να επιδεινώνονται τα προβλήματα που ενθαρρύνουν περαιτέρω διάσπαση. Παρόμοιες δυναμικές παρατηρούνται σε πολλές χώρες.

Η φιλελεύθερη δημοκρατία, ο καπιταλισμός και το διεθνές σύστημα έχουν ανάγκη από ριζική ανανέωση. Δεν επαρκούν για τις σημερινές προκλήσεις. Χρειάζονται ιδέες και πολιτικές που θα ενθαρρύνουν τη συνεργασία, τη συμμετοχή στην κοινωνία πολιτών, οι οποίοι σήμερα είναι αποξενωμένοι και ευάλωτοι. Αυτό έπρεπε να είναι κύριο θέμα συζήτησης και στις διασκέψεις ασφαλείας.

Απόκρυφες συγγένειες

Του ΚΩΣΤΑ ΙΩΡΑΝΙΔΗ

Το άκρως ενδιαφέρον στη σημερινή συγκυρία είναι ότι για πρώτη φορά η χώρα κυβερνάται από έναν αδιαμφισβητήτως φιλελεύθερο πολιτικό ηγέτη. Διότι ο πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης είναι από άποψη νομτικής διαμορφώσεως κατ' εσχάτην φιλελεύθερος πολιτικός.

Οχι απλώς διότι η ιδεολογική αναφορά του είναι ο Ελευθέριος Βενιζέλος, αλλά διότι εμφανίζεται από πηγαία διάθεση ανατροπής παλαιότερων συμβάσεων, πρακτικών και αντιλήψεων.

Φιλελεύθερος πρωθυπουργός

Εάν υπάρχει κάποιο κοινό στοιχείο φιλελευθερισμού και Αριστεράς, είναι ότι αμφότερες οι τάσεις εμφορούνται από επαναστατικό, ανατρεπτικό πνεύμα.

ήταν και ο Κωνσταντίνος Μητσοτάκης, αλλά η προσπάθεια που ανέλαβε για μια μετάλλαξη εκ βάθρων της Ελλάδας απέβη άκαρπος. Όπως επίσης πρωθυπουργός φιλελευθέρας διαμορφώσεως ήταν και ο κ. Αντώνης Σαμαράς, αλλά μιας πιο παραδοσιακής μορφής, με έντονα διακριτή την εθνική – κατ' άλλους εθνικιστική – αντίληψη. Από την άλλη πλευρά, ο ιδεολογικός πυρήνας της Ν.Δ. είχε προσδιοριστεί από ιδρύσεώς της ως «κοινωνικός φιλελευθερισμός» – μια προσπάθεια δηλαδή συνθέσεως δύο διαφορετικών αντιλήψεων.

Εξ ου και η θεωρία περί μεσαίου χώρου, όπως και η καθέρωση του όρου «Κεντροδεξιά». Ο κ. Μητσοτάκης – παρά τα διάφορα αντιπολιτευτικά στα οποία επιδίδεται ο ΣΥΡΙΖΑ – επιχειρεί να ενσωματώσει στην πολιτική του κοινωνική διάσταση, με σύμπραξη και του επιχειρηματικού παράγοντος. Κάποιοι θα πουν πως πρόκειται για

απόπειρα τετραγωνισμού του κύκλου, αλλά αυτό μέλλει να αποδειχθεί αργότερα.

Εάν υπάρχει κάποιο κοινό στοιχείο φιλελευθερισμού και Αριστεράς, είναι ότι αμφότερες οι τάσεις εμφορούνται από επαναστατικό, ανατρεπτικό πνεύμα. Στην πρώτη περίπτωση η ανατροπή επιβάλλεται από τις ανώτατες οικονομικές τάξεις, ενώ στη δεύτερη μετέχουν οι «μη προνομιούχες», όπως τις προσδιόρισε ο Ανδρέας Παπανδρέου. Το θεωρητικό υπόβαθρο διαμορφώνουν πάντα διανοούμενοι από τη μεσαία τάξη.

Επί της ουσίας, τόσο ο φιλελευθερισμός όσο και η Αριστερά –μεταμαρξιστική ή ορθόδοξη– είναι δύο όψεις του ίδιου νομίσματος, που τετέθη σε κυκλοφορία από το Νομισματοκοπείο του Διαφωτισμού, τον 18ο αιώνα. «Απόκρυφες συγγένειες» των δύο τάσεων είναι ανιχνεύσιμες. Διόλου τυχαίο ότι δύο Έλληνες ακαδημαϊκοί, διανοούμενοι πολιτικοί, ο Κωνσταντίνος Τσάτσος και ο Παναγιώτης Κανελλόπουλος, μετά τον ανταρτοπόλεμο απέρριπταν την «υλιστική αντίληψη» από την οποία εμφορούνται τόσο οι κομμουνιστές όσο και οι φιλελεύθεροι. Στις κοινοβουλευτικές δημοκρατίες οι αλλαγές επιχειρούνται διά της διαμορφώσεως του καταλλήλου νομικού πλαισίου. Λόγω του μνημονίου που υιοθέτησε ο πρόεδρος του ΣΥΡΙΖΑ Αλέξης Τσίπρας, και προκειμένου να παραμείνει η Ελλάδα στο ευρώ, η όλη του προσπάθεια είχε εξόχως περιορισμένα αποτελέσματα.

Σήμερα η κυβέρνηση του Κυριάκου Μητσοτάκη επιδίδεται στην δημιουργία φιλελεύθερου νομικού πλαισίου. Η επιτυχία του εγχειρήματος εξαρτάται από τη δεξιοότητα των ασκούντων την εξουσία, από το ποσοστό κοινωνικής αποδοχής, από την πολιτική και οικονομική συγκυρία στην Ευρώπη και, κυρίως, από τις αποσταθεροποιητικές τάσεις που κυριαρχούν στην περιοχή. Ως πείραμα, αναμφίβολως παρουσιάζει μεϊζον ενδιαφέρον. Μια περιπέτεια είναι άλλωστε τόσο η ζωή όσο και η πολιτική.

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ / Του ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΡΑ

Η δημοκρατία απαιτεί ανταρσίες

Το Σύνταγμα θεσμοθετεί αντίσταση στην εκποίηση της χώρας.

δηλητηριάζει την ύπαρξη η χαμοζωή. Όμως η βεβαιότητα ότι «ξέρουμε» τις αιτίες, και με αναποφευκτες τις διαφοροποιήσεις των βεβαιωτήτων του καθενός, εξαφανίζεται κάθε περιθώριο συν-εννόησης, συν-εργασίας. Το αδιέξοδο γίνεται νομοτέλεια, αναπότρεπτη «μοίρα».

Το πρόβλημα «παντογνωσίας» του κάθε αυτοβεβαιωμένου ελληνόνημου αντανακλά το πολιτικό μας πρόβλημα: Εδώ, στο «προοδευτικό» εκσυγχρονιζόμενο Ελλάδα-στόν, η πολιτική είναι, αποκλειστικά και μόνο, διαχειριστική, εύκολη για όλους επιδεξιότητα. Στον πολιτικό λόγο, κοινοβουλευτικό και δημοσιογραφικό, δεν υπάρχει απαίτηση (ούτε καν υποψία) για συστηματική ανάλυση και στρατηγικό σχεδιασμό – η πολιτική εξαντλείται στην αναζήτηση ευφρέστερης (δηλαδή εντυπωσιακότερης) διαχείρισης υφιστάμενων θεσμών και λειτουργιών. Τουλάχιστον τα τελευταία σαράντα έξη χρόνια, με-ταρρυθμιστικές τομές, ρηξικέλευθες καινοτομίες, τόλμη αλλαγής στοιχείων δεν υπάρχουν, είναι αδια-νόητο να υπάρχουν.

Ο φόβος για το καινούργιο, ο μεθοδικός αποκλεισμός του (ίσως και να πειθαρχεί η χώρα σε σχεδιασμούς διεθνών κέντρων εξουσίας) συντηρεί, σαν αυτονόητο μονόδρομο, τη διαχειριστική εκδοχή

και πρακτική της πολιτικής. Εχει παγιωθεί και μια καινούργια γλώσσα: «Προοδευτική» πολιτική λέμε αυτήν που βελτιώνει τους οικονομικούς δείκτες, όχι τους όρους επιβίωσης και συμβίωσης. Γι' αυτό και η μονομανία που τιτλοφορείται «προσέγκυση επενδύσεων»: Να εισέρχεται (υποτίθεται) χρήμα στη χώρα από το ξεπούλημα της χώρας.

Η έκκληση «ελάτε να επενδύσετε» σημαίνει: ελάτε να μας αγοράσετε, πουλιάμαστε φτηνά. Αγοράστε τα εκπληκτικά, φυσικά μας λιμάνια, τα αεροδρόμια, το οδικό μας δίκτυο, το ηλεκτρικό που παράγουμε, το νερό που πίνουμε, τις παralίες μας και τα έκπαπλα νησιά μας, τις ομορφιές των βουνών μας. Αγοράστε μας, να εισρεύσει λίγο χρήμα στα ταμεία της όποιας κυβέρνησης, μήπως προλάβει να αγοράσει κι αυτή ψήφους για την επανεκλογή της διορίζοντας αργόμισθη δημοσιοϋπαλλήλια. Αγοράστε μας και θα είμαστε πειθήνιοι σκλάβοι σας, οφειλέτες για μια τρίτη εκατονταετηρίδα.

Τέτοια ρεαλιστικά δεδομένα δεν τα συζητούν οι «προοδευτικές» πολιτικές (δήθεν) παρατάξεις στη χώρα μας. Διότι «όλοι ξέρουν» ότι πρόκειται για «ψευδοπροβλήματα», φλυναφάματα «συντηρητικών κύκλων». Όλοι «είναι βέβαιοι» ότι ο πατριωτισμός ταυτίζεται απόλυτα με την Ακροδεξιά και τον Νεοναζισμό. Συνεχίζει, λοιπόν, η διακομματική «προοδευτική» ολιγαρχία, δίχως αιδώ ή λύπην, τον ανέμελο αυτισμό της, το ιδιοτελέστατο ξεπούλημα της χώρας.

Δεν υπάρχει κόμμα, πολιτικός

σχηματισμός που να διακηρύξει ότι το πέρασμα (η μετάβαση) από τη φενάκη των μεθοδευμένων εντυπώσεων στον ρεαλισμό των πολιτικών μεταρρυθμίσεων μπορεί να ξεκινήσει μόνο από τη ριζική αλλαγή του Δημοτικού Σχολείου. Οχι για να περιμένουμε να διαμορφωθεί μια «άλλης νοοτροπίας γενιά», αλλά επειδή μια πραγματική σχολική μεταρρύθμιση (όχι λουστραρίσματα εντυπωσιασμού) αλλάζει τη σύνολη κοινωνική νοοτροπία.

Μία και μόνη κυβέρνηση τετραετίας, που θα τολμήσει μεταρρυθμιστική και όχι διαχειριστική πολιτική, μπορεί να ανακαιτίσει το αναπότρεπτο πια ιστορικό τέλος του Ελληνισμού. Το πεδίο της μάχης είναι τετραπλό. Ενα εντελώς διαφορετικό Δημοτικό Σχολείο, αμείλικτη επιβολή συνταξιοδοτικής δικαιοσύνης, άτεγκτη εκκαθάριση του ραδιοτηλεοπτικού κοπρώνα, επιστροφή στην αυτοδιαχειριζόμενη κοινότητα.

Τέτοια κυβέρνηση δεν πρόκειται ποτέ να προκύψει, όσο η εξουσία είναι αυτονομημένη από τη λαϊκή βούληση, μονοπόλιο μιας οικονομικής ολιγαρχίας και οικογενειών που υπουργοποιούν μειονεκτικούς βλαστούς τους μέχρι και τέταρτη γενιά.

Η αφροσύνη πραξικοπημάτων έχει πια εξαλειφθεί από τον ορίζοντα των κοινωνικών πιθανοτήτων. Υπάρχουν όμως θεσμικές δυνατότητες να εκφραστεί και να τελεσφορήσει η απαίτηση υψηλόβαθμων κρατικών στελεχών για χαλινάγηση των μανιακών της εξουσίας κομματιανθρώπων.

Τι να κάνουμε ως Κ.Δ.;

Του **ΠΕΤΡΟΥ ΖΑΡΟΥΝΑ**

Πολλοί ρωτάνε επίμονα τι να κάνουμε για να βγούμε από τη δύσκολη θέση που βρισκόμαστε ως Κ.Δ. Η απάντηση δεν είναι απλή. Κάποια στοιχεία της είναι ορθολογική και κάποια πολύ πιο σύνθετα. Ας ξεκινήσουμε με τα πρώτα. Η ενίσχυση της άμυνας και η επανενεργοποίηση του ενιαίου αμυντικού δόγματος (ΕΑΔ) κρίνονται απαραίτητα για λόγους προληπτικούς, αλλά και αποτρεπτικούς. Ήδη έχουν ανακινωθεί κάποιες αγορές οπλικών συστημάτων που κινούνται προς τη σωστή κατεύθυνση (αναβαθμισμένοι πύραυλοι Exocet και Mistral). Κάποιες άλλες κρίνονται ανεπαρκείς και υπό προϋποθέσεις λανθασμένες π.χ. απόκτηση περιπολικού ανοικτής θαλάσσης (μη εξοπλισμένου όπως το «Ιωαννίδης»)· αντί π.χ. δύο κορβέτων. Η επανενεργοποίηση του ΕΑΔ κινείται στην ίδια πεπατημένη οδό της ασάφειας και της τουρκοκεντρικής λογικής. Αντί αυτού θα έπρεπε να εκσυγχρονιστεί και εξευρωπαϊστεί με την υπογραφή πρωτοκόλλου μεταξύ Ελλάδας και Κ.Δ. που να περιλαμβάνει το πώς τα δύο αυτά κράτη – μέλη της Ε.Ε. προτίθενται να υλοποιήσουν τη ρήτρα αμοιβαίας συνδρομής (άρθρο 42.7) που προβλέπεται στη συνθήκη της Λισαβόνας. Ως δεύτερο μέτρο κρίνεται η συνέχιση και η εμβάθυνση των τριμερών συνεργασιών με τις χώρες της περιοχής. Λείπει, όμως, μία ρωμαλέα πρόταση για συγκρότηση τριμερούς αμυντικής συμμαχίας περιορισμένου σκοπού με την Αίγυπτο.

Μία χώρα που λόγω θέσης, μεγέθους και στρατιωτικής ισχύος μπορεί να εξισορροπήσει την τουρκική ισχύ. Σκοπός της θα πρέπει να είναι η υπεράσπιση των κυριαρχικών δικαιωμάτων Ελλάδας, Κ.Δ. και Αιγύπτου στην ΑΟΖ τους στην Ανατολική Μεσόγειο. Έναντι αυτού η Κ.Δ. θα έπρεπε, αντί του ουτοπικού EastMed, να δεσμευτεί να αποστείλει το φυσικό της αέριο σε ένα από τα τερματικά υγροποίησης της Αιγύπτου καθιστώντας την έτσι ενεργειακό κέντρο της περιοχής. Με τον τρόπο αυτό θα απόφυγε και τα τουρκικά εμπόδια στην όδευση του αγωγού από θαλάσσιες περιοχές νότια του Καστελλόριζου που δύσκολα θα αποδιδόνταν ακόμα και από ένα διεθνές δικαστήριο στην Ελλάδα. Ως τρίτο βήμα προτείνεται η επιδίωξη νέων κυρώσεων από την Ε.Ε. Καμία διαφωνία φτάνει να μην έχουμε ψευδαισθήσεις για το μέχρι που μπορούν να φτάσουν αυτές οι κυρώσεις. Υπάρχουν δυστυχώς σημαντικοί εταίροι που για δικούς τους λόγους είτε αυτοί έχουν να κάνουν με το προσφυγικό είτε με τα οικονομικά συμφέροντα τους ενίστανται στην κλιμάκωση αυτή. Αντί αυτού εκτιμώ πως θα επιλέξουν την άσκηση πιέσεων σε μας για αποδοχή μεγάλου μέρους των τουρκικών θέσεων για τα θέματα της ΑΟΖ όπως π.χ. ένα μορατόριουμ γεωτρήσεων μέχρι τη λύση Η δική μας απάντηση-αντιπρόταση θα πρέπει να είναι ότι είμαστε έτοιμοι ως κυρίαρχο κράτος για μορατόριουμ με την Τουρκία στις επικαλυπτόμενες ζώνες όπως αυτές προκύπτουν από τις συντεταγμένες που οι δύο χώρες έχουν καταθέσει στον ΟΗΕ. Κάποια πολιτικά κόμματα θεωρούν τη λύση του Κυπριακού ως πανάκεια για την επίλυση των διαφορών μας με την Τουρκία στα θέματα της ΑΟΖ. Παραβλέπουν όμως το γεγονός ότι οι τουρκικές διεκδικήσεις δυτικά του Ακάμα θα παραμείνουν και την επομένη μιας λύσης τύπου Κραν Μοντανά. Υπάρχει άμεση ανάγκη να επιμεινουμε όπως στα πλαίσια της λύσης του Κυπριακού περιληφθεί πρωτόκολλο που να περιλαμβάνει τη διαδικασία και το χρονοδιάγραμμα οριοθέτησης της ΑΟΖ μεταξύ της Ενωμένης Κύπρου και της Τουρκίας (διμερείς διαπραγματεύσεις για ένα χρόνο και αν δεν υπάρξει αποτέλεσμα προσφυγή στη Χάγη βάση προσωρινωμένου συνυποσχετικού). Επιβάλλεται να αξιοποιήσουμε το παράθυρο ευκαιρίας που έχει δημιουργηθεί μετά τις συγκρούσεις μεταξύ συριακών και τουρκικών δυνάμεων στο Ιστζιλμπ. Άμεση ανάγκη να πετύχουμε την οριοθέτηση της ΑΟΖ με τη Συρία στη βάση της μέσης γραμμής. Όλα τα πιο πάνω θα πρέπει να συναποτελέσουν μαζί και με άλλες δράσεις τμήματα μιας συνολικής εθνικής στρατηγικής της Κ.Δ.

Ο κ. Πέτρος Ζαρούνας είναι διεθνολόγος.

Εργαζόμενοι στην Κίνα γευματίζουν στην ταράτσα του εργοστασίου όπου εργάζονται. Τα υπαίθρια γεύματα εντάσσονται στα μέτρα για την αντιμετώπιση της εξάπλωσης του κορωνοϊού.

Αμοραλισμός και φόβος στις «17»

Του **ΛΑΡΚΟΥ ΛΑΡΚΟΥ**

Καθώς η ελληνική κυβέρνηση ταλαντεύεται ανάμεσα στη Χάγη και στις φοβίες της, είναι χρησιμη μια αδρή επισκόπηση του «Αιγαιακού». Όλες οι ελληνικές κυβερνήσεις (1974-2004) ζητούσαν «Χάγη» για επίλυση του ζητήματος της υφαλοκρηπίδας και η Τουρκία απέρριπτε την ιδέα. Το 1999 η αλλαγή ήταν σημαντική. Στα Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στο Ελσίνκι (Δεκ. 1999), συμπεριελήυθη η πρόταση για την ανάγκη επίλυσης των διαφορών Ελλάδας-Τουρκίας σε διμερές πλαίσιο, και εάν αυτή η προσπάθεια, σε πέντε χρόνια, δεν είχε θετική κατάληξη, τα μέρη συμφωνούσαν σε προσφυγή στο ΔΔ της Χάγης. Το 2003 οι διαπραγματευτικές ομάδες των δύο χωρών επεξεργάστηκαν στοιχεία γύρω από τις πρόνοιες μιας από κοινού προσφυγής. Οι συζητήσεις γύρω από το εύρος των χωρικών υδάτων στην αιγαιακή ζώνη, οδήγησαν σε πραγματικές συγκλίσεις, όπως η κατ' αρχήν σύγκλιση για κλιμακωτή επέκταση των χωρικών υδάτων – από τα σημερινά 6νμ σε 6, 8, 9, 12, ανάλογα με τα δεδομένα επί της γεωγραφίας. Με τις προσεγγίσεις αυτές η Ελλάδα, αύξανε το εύρος των ΧΥ της από το 40% στο 60% και η Τουρκία από το σημερινό 6νμ να προσεγγίζει το 10%. Αυτή η κατ' αρχήν σύγκλιση, επέτρεπε ουσιώδεις προσεγγίσεις για να ανοίξει ο δρόμος για υπογραφή συνυποσχετικού για την από κοινού προσφυγή στη Χάγη.

Κλειδί για όλες τις μετέπειτα εξελίξεις υπήρξε η 17η Δεκεμβρίου 2004.

Ολοκληρώνόταν το χρονοδιάγραμμα που έθεσε το Ελσίνκι και ασφαλώς η οριστικοποίηση της φόρμουλας της προσφυγής στη Χάγη. Ο Κ. Καραμανλής και ο Π. Μολυβιάτης εγκατέλειψαν τη διαδικασία και συναίνεσαν στην έναρξη ενταξιακής διαδικασίας για την Τουρκία-ορίστηκε η 3η Οκτωβρίου 2005. Έτσι έκλεισε ο κύκλος μιας στρατηγικής (η διεύρυνση της Ε.Ε. να συνδυάζεται με επίλυση ζητημάτων εξωτερικής πολιτικής) και άρχισε ο κύκλος μιας άλλης (όλα στο ράφι και στο τυχαίο).

Η Τουρκία άρχισε διαπραγματεύσεις με άλυτα τα δύο μεγάλα ζητήματα - Κυπριακό, «Αιγαιακό». Η βαρύτητα της 17ης Δεκεμβρίου δεν έχει αναδειχθεί στον βαθμό που της αναλογεί στη δημόσια συζήτηση καθώς οι Κ. Καραμανλής και Τ. Παπαδόπουλος επιμελώς απέκρυψαν τη στάση τους και, βέβαια, «ελαφρολαϊκοί» τενόροι στον χώρο των ΜΜΕ, τους σιγόνταραν. Η Κύπρος συναίνεσε χωρίς κανένα ανταλλάγμα επί της ουσίας του Κυπριακού (όπως η ασφάλεια, ή οι θεμελιώδεις ελευθερίες). Η ατζέντα του Τ. Παπαδόπουλου περιελάμβανε πολλά στοιχεία ανορθολογισμού, γι' αυτό πέταξε στον κάλαθο των αχρήστων την πιο ισχυρή στιγμή της Κύπρου από την εισβολή. Είναι ο ίδιος που είπε δημόσια πως «η παρούσα κατάσταση πραγμάτων είναι η δεύτερη καλύτερη λύση», μια θέση την οποία υπηρέτησε με απόλυτη συνέπεια μέχρι τέλους. Δεν μου διαφεύγει το γεγονός πως πολιτευτές που συχνά εμπορεύονται την αταλάντευτη ρη-

τορεία, κατά κανόνα, επιτυγχάνουν το ακριβώς αντίθετο αποτέλεσμα.

Ο «ορισμός της 17ης Δεκεμβρίου: η αποθέωση του αμοραλισμού και της ευθυνοφοβίας για τον Κ. Καραμανλή, η εγκατάλειψη της μοίρας της Κύπρου στο άγνωστό με βάρκα την ελπίδα για τον Τ. Παπαδόπουλο. Ο δεύτερος μίλησε δημόσια για τα περίφημα «62 βέτο», δήλωσε που ισοδυναμούσε με κανονική παραπλάνηση της κοινής γνώμης, καθ' ότι στην πραγματικότητα μόνο δύο υπάρχουν, στην αρχή και το τέλος της ενταξιακής διαδικασίας κάθε υποψήφιας χώρας. Η κοινή γνώμη πίστεψε στις παραπλανητικές δηλώσεις ότι δόθηκε η Κύπρος γίνεται «η υπερδύναμη των βέτο» για να κρύψει τις πραγματικές του επιδιώξεις και να αποφύγει να πει στην κοινή γνώμη τον απολογισμό των χειρισμών του στις 17 Δεκεμβρίου 2004.

Η βαρύτητα της 17ης Δεκεμβρίου 2004 χρειάζεται να αναδειχθεί στη δημόσια συζήτηση, όχι γιατί θα γυρίσουν οι συγκυρίες πίσω, όσο κυρίως για να δούμε τις επιπτώσεις από τις επιλογές αυτές και να βγάλουμε χρήσιμα συμπεράσματα για το σήμερα:

Η Ελλάδα, χωρίς μια επεξεργασμένη στρατηγική, παραπαίει, ενώ το τουρκοβίβικο σύμφωνο επιχειρεί να αναδιαμορφώσει το σκηνικό. Εάν η 17η Δεκεμβρίου 2004 είχε αξιοποιηθεί κανένα τουρκοβίβικο σύμφωνο δεν θα είχε εμφανιστεί, ούτε τα στρατιωτικά επιτελεία της θα έλεγαν ανοησίες ότι το τουρκικό ερευνητικό «Ορούτς Ρέις» μπήκε στην «ελληνική ΑΟΖ»

επειδή έβρεχε...

Μια λύση με τις προδιαγραφές του 2003, και με τους κατάλληλους χειρισμούς τον Δεκέμβρη του 2004, θα συνέβαλλε αποφασιστικά στη διαμόρφωση άλλης οικονομικής πολιτικής και η Ελλάδα δεν θα κατέφευγε στα μνημόνια και τις τρόικες.

Μια βήμα-βήμα σταδιακή επίλυση του «Αιγαιακού» θα λειτουργούσε ως καταλύτης στις διεργασίες για επίλυση του Κυπριακού, αν όχι το 2004, αλλά με αφετηρία αυτό, το αμέσως επόμενο διάστημα και με την κατάλληλη αξιοποίηση του δικαιώματος της αρνησι-κυρίας. Κανένας Ε/κ ηγέτης δεν θα μπορούσε να αγνοήσει μια διαδικασία που θα είχε τη σφραγίδα της Χάγης. Τα γεγονότα θα τον υποχρέωναν να εργαστεί διαφορετικά.

Το θέατρο του παραλόγου που ζούμε σήμερα έχει την εξήγησή του. Είτε με αναφορές στο 2004, είτε στο 2017, η ουσία παραμένει ίδια: πολιτευτές τρομοκρατημένοι από το φόβο του δόθεν πολιτικού κόστους, πολιτευτές με άλλες ατζέντες, άφησαν ευκαιρίες αναξιοποίτες και την Κύπρο στην τροχιά της οριστικής διχοτόμησης. Η 17η Δεκεμβρίου 2004 θα μείνει στην ιστορία ως η αποθέωση των μικρών. Αυτών που κρύβονταν μπροστά στις ευκαιρίες και εμφανίζονταν μπροστά στα μικρόφωνα για να αγοράσουν χρόνο. Τα τελεσμένα επί του εδάφους μεγάλωναν, αλλά η «μυστική» απάντηση ήταν έτοιμη: «ας αναλάβει ο επόμενος».

www.larkoslarkou.org.cy

Συνεπείς στα όχι, υπερασπιζόμενοι την αξιοπρέπεια και την ιστορία μας

Του **ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΥ**

«**Έχω** εμπιστοσύνη στην κρίση σας. Είμαι βέβαιος ότι δεν σας αγγίζουν ψευτικά διλήμματα. Ότι δεν σας τρομάζουν απειλές για δήθεν διεθνή απομόνωση. Ότι δεν σας πείθουν τα περί δήθεν τελευταίας ευκαιρίας. Ελληνική κυπριακή λαέ... Στη ζυγαριά του «Ναι» και του «Όχι», πολύ βαρύτερες και πολύ πιο επαχθείς θα είναι οι συνέπειες του «Ναι». Σε καλώ να απορρίψετε το «Σχέδιο Ανάν». Σε καλώ να πεις στις 24 του Απριλίου ένα δυνατό «Όχι»! Σε καλώ να υπερασπιστείς το δικαίο, την αξιοπρέπεια και την ιστορία σου», είχε πει, μεταξύ άλλων, ο Τάσος Παπαδόπουλος στο διάγγελμα του με το οποίο καλούσε τον λαό να πει ένα μεγάλο Όχι στο σχέδιο Ανάν.

Ο Ελληνισμός της Κύπρου στις 24 Απριλίου του 2004 άκουσε τον ηγέτη του. Υπερασπίστηκε το δικαίο, την αξιοπρέπεια και την ιστορία του. Το μεγάλο αυτό Όχι έμεινε στην ιστορία ως ένα από τα μεγάλα και «περήφανα» Όχι του ευρύτερου Ελληνισμού. Σίγουρα όταν το 76% ενός λαού ψηφίζει Όχι δεν είναι

κάτι που μπορεί να παραγνωριστεί. Άλλωστε όλοι γνωρίζουν το ρητό, «Φωνή λαού οργή Θεού». Ανεξάρτητα βέβαια του ότι αυτή η «φωνή λαού» χαρακτηρίστηκε τότε προϊόν παραπλάνησης και παραπληροφόρησης, σήμερα το διευρυνμένο «πατριωτικό μέτωπο» τη θεωρεί «οργή Θεού» και την σέβεται απόλυτα.

Όσο και αν κάποιοι διαφωνούν με τα επιχειρήματα και τις θέσεις του Τάσσου Παπαδόπουλου, θα πρέπει να παραδεχτούν και τις αλήθειες, τις προφητείες θα έλεγα, που περιλάμβανε το διάγγελμα του «Όχι». Στο θέμα των απειλών για διεθνή απομόνωση ο αείμνηστος πρόεδρος αποδείχθηκε σωστός. Σήμερα όχι μόνο καταφέραμε να μην είμαστε διεθνώς απομονωμένοι αλλά αντίθετα, όπως ισχυρίζεται ο ΥΠΙΕΞ, καταφέραμε το ακατόρθωτο, απομονώσαμε την Τουρκία. Ακόμα, προφητικά αποδεικνύεται η θέση ότι δεν επρόκειτο για την τελευταία ευκαιρία. Αν και δεν είχε κάτι υπ' όψιν του, γιατί λίγες μέρες μετά σε ερώτηση των Times του Λονδίνου για τις προοπτικές του Κυπριακού είπε, «Μακάρι να ήξερα», έκανε μια πρόβλεψη και

επιβεβαιώθηκε. Το 2017, 13 χρόνια μετά, ήρθε μια νέα ευκαιρία. Φτάσαμε στο παραπέντε της λύσης, όπως δήλωσε πολλές φορές ο Νίκος Χριστοδουλίδης. Και μάλιστα με ένα πλαίσιο των Η.Ε. καλύτερο από το «κατάπτωστο» σχέδιο Ανάν. Στα θέματα της διεθνούς πτυχής κερδίσαμε πολλά, έλεγε ο Νίκος Κοτζιάς.

Τώρα, το πώς η Τουρκία έμεινε αμετακίνητη στις θέσεις της, εμείς δεν κάναμε απαράδεκτες υποχωρήσεις, ο γ.γ. γραμματέας λίγες ώρες μετά την εκθείαζε για την εποικοδομητική της στάση που επέδειξε και δεν είπαμε όχι είναι σταυρόλεξο για πολύ γερούς λύτες. Δυστυχώς, αν και καταντήσαμε λωτοφάγοι όλα τα πιο πάνω δεν δένουν μεταξύ τους και αποτελούν ένα αντιφατικό αφήγημα. Στο Κραν Μοντανά, ανεξάρτητα αν είπαμε και πάλι Όχι, σίγουρα όχι βρονтерό και δακρύβρεκτο, ο γ.γ. των Η.Ε. επιρρίπτει και σε μας ευθύνες για το ότι χάθηκε μια μεγάλη ευκαιρία.

Και ενώ όλοι νόμιζαν ότι το ναυάγιο θα ήταν οριστικό και τα κροκοδείλια δάκρυα έρεαν σαν ποτάμι,

ήρθε, εντελώς αναπάντεχα, μια νέα ευκαιρία. Στις 30 Απριλίου του 2018 ο Μουσταφά Ακιντζί μας καλεί να υπογράψουμε στρατηγική συμφωνία στη βάση του πλαισίου Γκουτιέρρες. «Εάν η ελληνοκυπριακή πλευρά είναι έτοιμη να αποδεχθεί το πλαίσιο Γκουτιέρρες χωρίς αλλοιώσεις, όπως έχει υποβληθεί στις 30 Ιουνίου, as το δηλώσει άμεσα και να το ανακινώσουμε ως «στρατηγική συμφωνία πακέτο», δήλωσε ο Τουρκοκύπριος ηγέτης.

Σίγουρα τέτοια εξέλιξη δεν ήταν αναμενόμενη. Άκουσον άκουσον, ο κατοχικός ηγέτης να μας καλεί να υπογράψουμε στρατηγική συμφωνία για απαλλαγή από την κατοχή στη βάση του πλαισίου το οποίο πρώτοι εμείς διαλαλούσαμε ότι πρόκειται για μια μεγάλη μας επιτυχία.

Αν και προς στιγμή θορυβηθήκαμε, στο τέλος βρήκαμε την λύση. Ξέρεις, του είπαμε, υπάρχουν δύο πλαίσια, αυτό της 30ής Ιουνίου αλλά και αυτό της 4ης Ιουλίου. Έτσι με την όντως ευρηματική θεωρία των δύο πλαισίων και την αμφισβήτηση για το αν προτού μας πρότεινε τη στρατηγική συμφωνία ρώ-

τησε τα «αφεντικά» του, περάσαμε και αυτήν την κρίση. Είπαμε και πάλι Όχι και ο «κυρίαρχος λαός» δεν κατάλαβε τίποτε. Αντίθετα χειροκρότησε τους χειρισμούς μας.

Μετά και το «πυροτέχνημα» Ακιντζί, ομοψυχία. Όλοι συμφώνησαν ότι δεν μπορούμε να πάμε σε συνομιλίες υπό την απειλή των κανονιοφόρων και των γεωτρήπα-νων. Πού πάει ο όρκος που το 76% έδωσε στον Τάσσο Παπαδόπουλο για υπεράσπιση του δικαίου, της αξιοπρέπειας και της ιστορίας μας;

Δυστυχώς, όμως, «γκαντέμνδες» όπως πάντα, με μια νέα πρόταση μας αφηνιδίασαν και πάλι. Με πρότειναν μορατόριουμ των ενεργειακών σχεδιασμών μέχρι να λυθεί το Κυπριακό. Όλα κι όλα, αυτό δεν το περιμέναμε. Ναί μεν μας είχαν προειδοποιήσει ότι πάντα θα βρίσκονται ένα βήμα μπροστά αλλά τόσο μπροστά δεν το είχαμε υπολογίσει. Για βήμα έλεγαν, άλλα έκαναν. Αφού τα χάσαμε για λίγες ώρες τους δώσαμε και πάλι την απάντηση. Είπαμε και πάλι Όχι παραπέμποντάς τους στις συγκλήσεις Χριστόφια – Ταλάτ και στην πρότασή μας για escrow account. Όπως

το 2004 τους είπαμε να μη φύγουν από τη στεριά τώρα τους είπαμε να μη φύγουν από τη θάλασσα.

Τα τελευταία τρία χρόνια ο κυπριακός ελληνισμός συνεχίζει και ενδυναμώνει τα Όχι του Τάσου Παπαδόπουλου. Τρία απανωτά Όχι. Όχι στο Κραν Μοντανά τον Ιούλιο του 2017, Όχι στην πρόταση Ακιντζί τον Απρίλιο του 2018, Όχι στην πρόταση της Τουρκίας για μορατόριουμ στα ενεργειακά τον Ιανουάριο του 2020. Συνεπείς στα Όχι, υπερασπιζόμενοι την αξιοπρέπεια και την ιστορία μας.

Σίγουρα η αξιοπρέπεια είναι θέμα υποκειμενικό και ο καθένας την υπερασπίζεται όπως νομίζει καλύτερα. Όσο για την ιστορία μας και πάλι κανένα πρόβλημα. Άλλωστε διαχρονικά Όχι λέγαμε. Το θέμα είναι με το μέλλον των επόμενων γενεών. Στην ουσία είπαμε και πάλι Όχι στην επιβίωση του Ελληνισμού σε αυτήν τη μαρτυρική γη. Κάτι που δυστυχώς όταν το αντιληφθούμε θα είναι πολύ αργά.

Ο κ. Θεόδωρος Θεοδώρου είναι ειδικός προγραμμάτων ηλεκτρονικών υπολογιστών.

Μήπως να ασχοληθούμε με την ουσία;

Της **ΣΤΑΥΡΗΣ ΚΑΛΟΨΙΔΙΩΤΟΥ**

Οταν ακούει κανείς τους εκπροσώπους του Προεδρικού και του Συναγερμού να ζητούν από το ΑΚΕΛ να απολογηθεί για την κριτική που ασκεί στο πεδίο του Κυπριακού, δεν μπορεί παρά να την αποδώσει σε δύο εναλλακτικά σενάρια: είτε οφείλεται σε αδυναμία να κατανοήσουν την ουσία της ελικρινούς ανησυχίας που εκφράζεται είτε αυτή δεν τους απασχολεί. Ανεξαρτήτως βέβαια της διαβάθμισης των δύο σεναρίων, η μεγάλη εικόνα παραμένει ίδια. Υιοθετώντας κατά κάποιο τρόπο τη μακιαβελική προσέγγιση ότι «τους αντιπάλους σου ή πρέπει να τους παίρνεις με το μέρος σου ή να τους εκμηδενίζεις» επιχειρούν με οζύτατο σθένος να κεφαλαιοποιήσουν επικοινωνιακά από τις πρόσφατες δηλώσεις του εκπροσώπου του τουρκικού ΥΠΕΕ. Όχι για να δακτυλοδείξουν την κατοχική Τουρκία αλλά για να πλήξουν το ΑΚΕΛ, ξεχνώντας ότι πρόκειται για την ίδια πολιτική δύναμη που, ακόμα και στο πρόσφατο παρελθόν, είχε έμπρακτα αποδείξει πως τις επιλογές της καθοδηγεί το συμφέρον του τόπου μη διστάζοντας μάλιστα να παραμερίσει τα όρια της αντιπολίτευσης. Ενώ αποφεύγουν για άλλη μια φορά επιμελώς να αγγίσουν την ουσία.

Ήταν τελικά λανθασμένα τα συμπεράσματα στα οποία κατέληγε ο γενικός γραμματέας του ΟΗΕ στην Έκθεση που υπέβαλε προς το Συμβούλιο Ασφαλείας το 2017, τρεις μήνες μετά το ναυάγιο στο Κραν Μοντάνα; Ο οποίος, έχοντας αποσαφηνίσει τη θέση του για τερματισμό της Συνθήκης Εγγύησης και των όποιων επεμβατικών δικαιωμάτων, κατέληξε στην εκτίμηση ότι «παρά τις διαφορές στις αρχικές τους θέσεις και στη διόμηση ρητορική τους, μπορούσα να δω από τη δική μου σε βάθος εμπλοκή με τους τρεις εγγυητές στο Κραν Μοντάνα ότι είχαν έρθει όλοι στην Ελβετία δεσμευμένοι στην αναζήτηση αμοιβαία αποδεκτών λύσεων» (παρ. 18); Γιατί δεν αντιδράσαμε στο συμπεράσμά του ότι εκεί βρεθήκαμε «κοντά στην κατάληξη μιας στρατηγικής συναντίληψης όσον αφορά την ασφάλεια και τις εγγυήσεις» (παρ. 45); Γιατί επιτρέψαμε αμαχητί την αποενοχοποίηση της Άγκυρας από το διεθνές παράγοντα αναφορικά με τη στάση που τήρησε στη Διάσκεψη για την Κύπρο στα θέματα της ασφάλειας; Τι απαντούμε στον κ. Φέλτμαν σήμερα, ο οποίος δεν μίλησε μόνο για σοβαρότητα των ηγετών αλλά και για σοβαρότητα των εγγυητριών δυνάμεων; Γιατί δεν τον ρωτούμε τι εννοούσε δηλώνοντας ότι «η εντύπωση των αξιωματούχων του ΟΗΕ (...) είναι πως το Κραν Μοντάνα έφερε τις δύο πλευρές και τις εγγυήτριες δυνάμεις στα όρια μιας λύσης»; Ή ποια είναι αυτά που ειπώθηκαν «απευθείας εντός της αίθουσας» στα Ηνωμένα Έθνη τα οποία δημιουργούσαν αυτή την εντύπωση κατά τα λεγόμενά του; Και γιατί δεν του εξηγούμε ποιες είναι οι πληροφορίες στις οποίες είχαμε πρόσβαση και οι οποίες υπέσκαπταν την εγκυρότητα όσων όπως λέει ειπώθηκαν εντός της αίθουσας;

Ούτε η Τουρκία αντέδρασε στα συμπεράσματα του γενικού γραμματέα του ΟΗΕ κατά τον ουσιαστικό χρόνο. Ίσως γιατί ενώ ουδέποτε αποδέχθηκε δημόσια τη συζήτηση του ενδεχομένου άρσης του συστήματος εγγυήσεων —πόσο σοβαρό άραγε είναι να αναμένει κανείς ότι η Άγκυρα θα δεσμευτεί για τερματισμό τους και άρση της κατοχής χωρίς να φτάσει η διαπραγμάτευση στο

πλέον τελικό της στάδιο— είναι κοινός τόπος ότι ο κ. Γκουτιέρρες είχε θέσει ενώπιον όλων των πλευρών το Πλαίσιο και τον άτυπο μηχανισμό εφαρμογής της λύσης που καταργούσαν τη Συνθήκη Εγγύησης και οποι-αδήποτε επεμβατικά δικαιώματα. Έναν μηχανισμό που, ενώ δεν έδινε ρόλο εκτελεστικό ή συντακτικό στις εγγυήτριες δυνάμεις, κατά τον τότε Έλληνα ΥΠΕΕ έσπευσε να απορρίψει η ελληνοκυπριακή πλευρά. Σήμερα, στο αρνητικό τοπίο του Κυπριακού, όπως διαμορφώθηκε μετά την απώλεια ενός σημαντικού διαπραγματευτικού μομέντουμ, που ποτέ δεν εξαντλήθηκε και συνεπεία των ίσων αποστάσεων που τηρεί ο ΟΗΕ για τις ευθύνες των πλευρών σχετικά με το ναυάγιο του Κραν Μοντάνα, ποιος θα ανέμενε αλήθεια μία Τουρκία διαλλακτική, συνετή και έτοιμη για «υποχωρήσεις» μακριά από το τραπέζι των συνομιλιών; Αντ' αυτού, σε μια περίοδο πόλωσης του περιφερειακού τοπίου που η Τουρκία επιδιώκει να επαναπροσδιορίσει ακόμη και με ένкомες μεθοδεύσεις τον ηγεμονικό ρόλο που διεκδικεί στην περιοχή, η διαπραγματευτική στασιμότητα, η αβεβαιότητα του αποτελέσματος της ψηφοφορίας στα κατεχόμενα και η ψιθυρολογία για λύση δύο κρατών θρέφουν περαιτέρω την προκλιπτικότητα της Άγκυρας η οποία εντείνει τις διχοτομικές τις μεθοδεύσεις. Πόσο πειστικοί είναι, λοιπόν, αναρωτιέται κανείς, σε αυτές ακριβώς τις συνθήκες Προεδρικό και Συναγερμός ως προς την προσπάθεια ανατροπής των δυσχερών συνθηκών που έχουν διαμορφωθεί στο Κυπριακό; Γιατί είναι αντιφατικό αλήθεια να υποστηρίζει ότι διεκδικεί την επανέναρξη διαπραγματεύσεων που να διασφαλίζουν τον τερματισμό της Συνθήκης Εγγύησης και των όποιων επεμβατικών δικαιωμάτων, αλλά να αφαιρείς από την άλλη πλευρά το βασικότερο εχέγγυα κανονποίησης της δικής της αίσθησης ασφάλειας που είναι η πολιτική ισότητα. Και τραγικό λάθος να αμφισβητείς τη συμφωνημένη αποτελεσματική συμμετοχή των Τουρκοκυπρίων στη λήψη αποφάσεων του Υπουργικού Συμβουλίου η οποία αντικαθιστά θετικά το καθολικό βέτο του 1960 και συνάδει με τον ορισμό που μάλλον όχι τυχαία επαναφέρουν εδώ και μήνες τα Ηνωμένα Έθνη, όταν γνωρίζεις μάλιστα ότι αυτό είναι που επικαλείται ως άλλοθι η Τουρκία για συνέχιση των εγγυήσεων. Κάτι που βεβαίως δεν έχασε ευκαιρία να επικαλεστεί ούτε στην πρόσφατη δήλωσή του ο εκπρόσωπος του τουρκικού ΥΠΕΕ. Για όσους πραγματικά εργάζονται για επανέναρξη του απευθείας διαλόγου για λύση του Κυπριακού, τα όσα περιγράφονται πιο πάνω ίσως να έχουν κάποια αξία. Για όσους είναι πραγματικά έτοιμοι να επιδοθούν σε ουσιαστικές πρωτοβουλίες για να ανατραπούν τα διχοτομικά τετελεσμένα που όλο και πιο έντονα οριστικοποιούνται αντί σε επικοινωνιακά παιχνίδια. Η επιτυχία της υπόθεσης του Κυπριακού δεν κρίνεται στις εξέδρες μιας μισής πατρίδας ή μιας μισής ΑΟΖ για να είμαι και επικαιρη. Θα κριθεί στις διαπραγματεύσεις. Ναι, με το κλειδί να βρίσκεται στην Άγκυρα, αλλά και το Προεδρικό να δημιουργεί γέφυρες προοπτικής. Να χτίζει σε στέρεες βάσεις την διεκδικηση λύσης κι όχι πύργους θεμελιωμένους σε ψευδαισθήσεις.

Η κ. Σταύρη Καλοψιδιώτου είναι νομικός-διεθνολόγος, μέλος Κ.Ε. ΑΚΕΛ.

Η ΕΔΕΚ χρειάζεται πολιτική και ιδεολογική επανατοποθέτηση, όχι προσωπικές συγκρούσεις

Του **ΘΕΜΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ**

Μερικά πράγματα πολύ λίγο αλλάζουν στην ΕΔΕΚ. Παρά την τεράστια αλλαγή που έφερε η μεταμόρφωση του κόμματος από αγωνιστικό προπύργιο για τη δημοκρατία σε ευκαιριακό κόμμα προσωπικής ανέλιξης και εξυπηρέτησης, οι εσωτερικές διαδικασίες και τα παιχνίδια εξουσίας ελάχιστα διαφέρουν.

Στις 30 του Ιούλη 1980 η Συντακτική Επιτροπή της Σοσιαλιστικής Έκφρασης, τότε έκδοση της Σοσιαλιστικής Νεολαίας ΕΔΕΝ, αντιμετώπιζε στην Κεντρική Επιτροπή της ΕΔΕΚ την κατηγορία για «αντικομματική συμπεριφορά». Ήταν γνωστό ότι η ηγεσία του κόμματος ήθελε την Συντακτική Επιτροπή να παραχωρήσει τη διαχείριση της εφημερίδας στον Ρένο Πρέντζι, τότε υπεύθυνο τύπου της ΕΔΕΚ. Δεν υπήρχε τίποτε στο καταστατικό του κόμματος ή της νεολαίας που να δικαιολογούσε τέτοια απόφαση και η ηγεσία της ΕΔΕΚ κατέφυγε στην «κομματική πειθαρχία»: ζήτησε από τα μέλη της Συντακτικής Επιτροπής να δηλώσουν υπακοή σε οποιαδήποτε απόφαση πάρει η Κεντρική Επιτροπή. Η άρνηση των μελών της να δηλώσουν υπακοή πριν ξέρουν την απόφαση οδήγησε σε διαγραφή των Μάριου Τεμπριώτη, Ζήνωνα Ποφαίδη και Θέμου Δημητρίου για «άρνηση υπακοής σε απόφαση της Κεντρικής Επιτροπής».

Φυσικά το πρόβλημα δεν ήταν θέμα πειθαρχίας. Ήταν βαθιά πολιτικό ζήτημα που είχε τις ρίζες του στην αποτυχία της ΕΔΕΚ να αξιοποιήσει τη μετεωρική αύξηση της επιρροής της λόγω του ρόλου της ενάντια στο πραξικόπημα του Ιούλη του 74 και του αγώνα της για επιστροφή του Μακάριου. Η ένοπια των διαφόρων πολιτικών ρευμάτων του κόμματος που χτίστηκε μέσα από τους αγώνες εκείνης της εποχής άρχισε να αδυνατίζει και να δίνει τη θέση της σε μια εσωκομματική πάλη εξουσίας που γινόταν ολόενα και πιο βίαιη. Η Νεολαία και η εφημερίδα-της, η Σοσιαλιστική Έκφραση, αποτελούσαν την έκφραση των Μαρξιστών μέσα στο κόμμα, κάτι που συσπειρώσε τα μη-μαρξιστικά ρεύματα σε μια ετερόκλητη συμμαχία για τη φίμωσή-τους.

Τότε δεν υπήρχε «Πειθαρχικό Συμβούλιο» και ούτε συντάχτηκε «κατηγορητήριο» εναντίον των κατηγορουμένων, κάτι που οδήγησε τον Ευστάθιο Ευσταθίου να καταδικάσει τη διαδικασία σαν αναξιοπιστη. Ωστόσο, η εξέλιξη της «δικης» λίγο διέφερε από το τι συμβαίνει σήμερα στη «δική» του Δημήτρη Παπαδάκη. Χωρίς αναφορά στους πραγματικούς λόγους της διώξης, με πολύ λίγη σημασία στις τυπικές κατηγορίες, η συζήτηση μετατρέπεται σε ατεκμηρίωτη λασπολογία για μια πλειάδα θεμάτων και δημιουργία κλίματος λυντσαρίσματος των κατηγορουμένων.

Από τότε η ΕΔΕΚ πέρασε από τις διαγραφές ή την αδρανοποίηση δεκάδων σημαντικών στελεχών. Ο Τάκης Χατζήδημητρίου και ο Γιαννάκης Ομήρου είναι τα πιο ψηλόβαθμα στελέχη που έρχονται στο νου αλλά υπάρχουν πολλοί άλλοι. Σημαντικό ρόλο στην περιθωριοποίηση στελεχών είχε πάντα ο Βάσος Λυσσαρίδης, τον οποίο προσεταιρίζονταν κατά κανόνα οι «νέες» ηγετικές ομάδες που ήθελαν να απαλλαγούν από τις «παλιές». Έτσι, συμμάχησε με τον Τάκη Χατζήδημητρίου για να διώξουν την συντακτική επιτροπή της Σοσιαλιστικής Έκφρασης, με τον Γιαννάκη Ομήρου για να απαλλαγούν από τον Τάκη Χατζήδημητρίου, με τον Μαρίνο Σιζόπουλο για να εκτοπίσουν τον Γιαννάκη Ομήρου.

Αυτή η συνεχής αιμοραγία στελεχών είναι μέρος της αδυναμίας του κόμματος να αυξήσει την επιρροή του και να αναπυχτεί σε μια περίοδο που η Σοσιαλδημοκρατία κυριαρχούσε στην Ευρώπη. Παράλληλα, οι εσωτερικές διαμάχες, που την εποχή της Σοσιαλιστικής Έκφρασης είχαν πολιτικό και ιδεολογικό χαρακτήρα, άρχισαν να γίνονται ολόενα και περισσότερο ζήτημα προσωπικής επικράτησης. Κάθε καινούρια γενιά στελεχών γινόταν και πιο κυνική στην πολιτική της αντίληψη, ώπου το κυνήγι της εξουσίας και του προσωπικού κέρδους έγινε η κύρια καθοδηγητική γραμμή για τη δράση τους.

Η σημερινή κρίση με τη διαγραφή του Δημήτρη Παπαδάκη έρχεται σε μια στιγμή που ο πολιτικός χώρος που θέλει να καλύψει η ΕΔΕΚ καταρρέει σε ολόκληρη την Ευρώπη. Ο παγκόσμιος Καπιταλισμός δεν

είναι πια σε θέση να προσφέρει μεταρρυθμίσεις, με αποτέλεσμα τα σοσιαλδημοκρατικά κόμματα να μετατρέπονται σε φορείς επιβολής αντεργατικών μέτρων. Τα σοσιαλιστικά κόμματα της Γαλλίας, της Γερμανίας και της Ελλάδας βρίσκονται σε πορεία εξαφάνισης. Το Εργατικό Κόμμα της Βρετανίας επιβίωσε για λίγο, μόνο γιατί ο Τζέρεμι Κόρπιν του έδωσε νέα πνοή με ένα ριζοσπαστικό πρόγραμμα αλλά είναι ακόμα άγνωστο ποιο θα είναι το μέλλον του μετά τις εκλογές του περασμένου Δεκεμβρίου.

Η εθνικιστική πολιτική που ακολουθεί η ΕΔΕΚ τις τελευταίες δεκαετίες βρίσκεται επίσης σε αδιέξοδο. Με την σχεδόν βέβαιη κατάρρευση της προσπάθειας λύσης του Κυπριακού και τη συνειδητοποίηση ότι η διατήρηση του στατους κβο δεν είναι πια εφικτή, η συνθηματολόγηση της ΕΔΕΚ θα γίνεται ολόενα και πιο φανερά ουτοπική και θα υπερφαλαγγίζεται από τη συνθηματολόγηση του ΕΛΑΜ που θα προσφέρει πολύ περισσότερα σε εθνικιστική πλειοδοσία. Είναι φανερό ότι η ΕΔΕΚ χρειάζεται σήμερα δραστική αλλαγή πορείας σε όλους τους τομείς της πολιτικής της. Αυτό αντιλαμβάνονται και πολλά στελέχη μέσα στο κόμμα που κάτω από την πίεση της πραγματικότητας αρχίζουν να αμφισβητούν την ηγεσία και να αναζητούν μια νέα πορεία. Δεν είναι καθόλου τυχαίο που η κρίση Παπαδάκη ξεσπά αυτή τη στιγμή. Όμως δεν είναι ελπιδοφόρο το γεγονός ότι η πραγματική διαμάχη συγκυλύπτεται με τυπικούς όρους διαδικασίας και δικαστικού τύπου αποφάσεις. Δεν είναι ελπιδοφόρο το γεγονός ότι η εικόνα που δίνεται προς τα έξω είναι εικόνα σύγκρουσης προσωποκότητων. Η ΕΔΕΚ μπορεί να ελπίζει σε επιβίωσή της στη σημερινή εποχή μόνο αν μπόρεσει να διεξαγάγει μια σε βάθος πολιτική και ιδεολογική συζήτηση που να επανακαθορίσει τη θέση της στην κυπριακή κοινωνία, να την ξαναφέρει σε αρμονία με τις προσδοκίες των μελών της και να προσφέρει κάτι πραγματικά καινούριο στην πολιτική σκηνή της Κύπρου.

Ο κ. Θέμος Δημητρίου είναι πολιτικός συγγραφέας.

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΗΛΙΑ ΜΑΚΡΗ. imakris@kathimerini.gr

Κραν Μοντάνα: Χάθηκε πολύτιμος χρόνος για τα αυτονόητα

Του **ΠΕΤΡΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ**

Τις τελευταίες μέρες μια σειρά από δηλώσεις που έγιναν από τον Τούρκο υπουργό Εξωτερικών, κ. Μεβλούτ Τσαβούσογλου, τον εκπρόσωπο Τύπου του τουρκικού Υπουργείου Εξωτερικών, κ. Χαμίτ Ακσόν, και τον τέως βοηθό γενικό γραμματέα του ΟΗΕ για πολιτικές υποθέσεις, κ. Τζέφρι Φέλτμαν, ξεκαθάρισαν όσα διαμερίστηκαν στο Κραν Μοντάνα το καλοκαίρι του 2017. Ως πρώτο συμπέρασμα από τις δηλώσεις τους, εξάγεται η επιβεβαίωση, χωρίς πλέον περιθώριο αμφισβήτησης, των όσων είχε αναφέρει ο ΠτΔ για τα τεκταινόμενα. Συγκεκριμένα, ο κ. Χαμίτ Ακσόν διαμήνυσε ότι η Άγκυρα δεν είχε δεχθεί άρση των εγγυήσεων κατά τις συνομιλίες στο Κραν Μοντάνα. Προχώρησε, μάλιστα, ένα βήμα περαιτέρω χαρακτηρίζοντας ως «εκτός πραγματικότητας» σχετικές αναφορές στον ελληνοκυπριακό Τύπο.

Επιπρόσθετα, ο κ. Φέλτμαν, σε πρόσφατη συνέντευξή του στην εφημερίδα «Πολίτης», αναφέρθηκε

αφενός σε πολλαπλούς έντονους γυμνούς συζητήσεων και αφετέρου στο ότι τα μέρη αντιμετώπισαν τα πιο σοβαρά ζητήματα με «πρωτοφανή ευθύτητα». Εμμέσως, ήταν σαφώς, ο κ. Φέλτμαν επιβεβαιώνει ότι το θέμα των εγγυήσεων συζητήθηκε διεξοδικά και ότι υπήρξε θέμα σοβαρών εντάσεων μεταξύ των μερών. Μια δήλωση που σαφώς παραπέμπει σε έλλειψη συμφωνίας των δύο μερών για το μείζον θέμα των εγγυήσεων.

Στις δύο αυτές δηλώσεις θα πρέπει να προστεθούν οι δηλώσεις Τσαβούσογλου τόσο στις 14 Οκτωβρίου 2018 ενώπιον της Τουρκικής Εθνοσυνέλευσης όσο και κατά τη διάρκεια των ίδιων των συνομιλιών στο Κραν Μοντάνα, ο οποίος δήλωνε «Εκείνοι που λένε μηδέν εγγυήσεις και μηδέν στρατός να ξηπνήσουν από το όνειρο...» «Τέτοια πολιτική δεν είχαμε ποτέ. Και δεν θα έχουμε ούτε και από δω και πέρα».

Οι εν λόγω αναφορές των τριών αξιωματούχων, οι δύο μάλιστα υπήρξαν εκ των πρωταγωνιστών στο Κραν

Μοντάνα, αποδομούν το φαιδρό επιχείρημα ελληνοκυπριακών κύκλων ότι η Τουρκία αποδέχτηκε προφορικά άρση των εγγυήσεων στο Κραν Μοντάνα. Πέραν επίσης της επιβεβαίωσης του ΠτΔ, δημιουργούν εύλογες απορίες για τις πηγές της δικής τους πληροφόρησης, στη βάση της οποίας εξακολουθούν να επιρρίπτουν ευθύνες στον ΠτΔ για το αδιέξοδο στο Κραν Μοντάνα.

Η επιχειρηματολογία τους όμως στερείται κυρίως ορθολογισμού. Τι επιπρόδιδε την Τουρκία να μετατρέψει τη θετική της προφορική απάντηση για άρση των εγγυήσεων σε αντίστοιχη γραπτή; Γιατί ο Νίκος Αναστασιάδης να μην οδηγήσει τα πράγματα σε λύση μετά από τέτοια δέσμευση της Τουρκίας, εφόσον μάλιστα ο ίδιος είχε ήδη αποδείξει την πολιτική του βούληση με εποικοδομητικές προτάσεις σε μια σειρά άλλων θεμάτων π.χ. διακυβέρνησης, περιουσιακό κ.ά.; Αν ο Νίκος Αναστασιάδης σκεφτόταν τις προεδρικές εκλογές στην Κυπριακή Δημοκρατία,

όπως λανθασμένα επίσης του καταλογίζουν οι ίδιοι κύκλοι, γιατί να μην σκεφτόταν και τις εκλογές στην επανωμένη Κύπρο, όπου οι πιθανότητες εκλογής του θα ήταν λογικά μεγαλύτερες αφού θα επέστρεφε θριαμβευτής από το Κραν Μοντάνα; Έχοντας ήδη στο ενεργητικό του την επανένωση της Κύπρου, όντας μάλιστα ο κύριος υπεύθυνος για την άρση των τουρκικών εγγυήσεων, και τον άθλο της ανόρθωσης της κυπριακής οικονομίας. Γιατί ο Νίκος Αναστασιάδης να μην αποδεχτεί την άρση των εγγυήσεων, η οποία αποτελούσε διαχρονική θέση και της ελλαδικής πλευράς; Οι δηλώσεις των δύο Τούρκων αξιωματούχων και η δριμύτητα με την οποία η Άγκυρα επιτίθεται στον Μουσταφά Ακιντζί μας οδηγούν σε ακόμη δύο συμπεράσματα. Το μεν πρώτο επιβεβαιώνει την ορθή αξιολόγηση της κυβέρνησης για τις προθέσεις της Τουρκίας για το μέλλον της Κύπρου και τον ρόλο της. Η δήλωση Ακιντζί, η οποία έλεγε ότι η κατεχόμενη Κύπρος δεν πρέπει να

προσαρτηθεί ως μια ακόμη επαρχία της Τουρκίας στα πρότυπα της Αλεξανδρέττας οδήγησε τον Μεβλούτ Τσαβούσογλου να χαρακτηρίσει τον Ακιντζί ως «τον πλέον αναξιοπιστο πολιτικό». Ακόμη χειρότερα, οδήγησε σε απροκάλυπτες παρεμβάσεις της Τουρκίας στις επικείμενες «εκλογές» στα κατεχόμενα με ωμό και πειστικό τρόπο με στόχο την πολιτική εξουδετέρωση του Μουσταφά Ακιντζί. Αποκαλύπτει δηλαδή το πόσο επιθυμεί η Άγκυρα να έχει υπό τον έλεγχό της την τουρκοκυπριακή κοινότητα τόσο πριν όσο και μετά τη λύση. Το δε δεύτερο συμπέρασμα και τρίτο συνολικά, δικαιώνει τη στόχευση Αναστασιάδη για ένα επανενωμένο «κανονικό κράτος» με μηδέν στρατό και μηδέν εγγυήσεις εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως εξάλλου υποδηλώνει το αποδεχθέν από την πλευρά μας Πλαίσιο Γκουτέρες. Αποτελεί κομβικής σημασίας ζήτημα για το μέλλον του τόπου μας γιατί μόνο ένα τέτοιο κράτος θα αποτρέψει, στο πλαίσιο της λύσης, την Τουρκία

από το να παρεμβαίνει με τις εγγυήσεις και τα στρατεύματα στη βιώσιμη λειτουργία του ομοσπονδιακού κράτους. Σε κάθε περίπτωση, χάθηκε πολύτιμος χρόνος για τα αυτονόητα. Είναι πλέον καιρός να αντιληφθούμε ότι θα πρέπει να σταματήσουμε τις έριδες μεταξύ μας και όλοι μαζί ενωμένοι να αντιμετωπίσουμε την τουρκική αδιαλλαξία και προκλιπτικότητα. Επιθυμία μας είναι βέβαια να επικρατήσουν και στην άλλη πλευρά δυνάμεις που επιδιώκουν τη λύση και επιθυμούν τη συμβίωση σ' ένα ευρωπαϊκό πλαίσιο. Χωρίς να παρεμβαίνουμε στη διαδικασία για ανάδειξη του γνέπτη στην τουρκοκυπριακή κοινότητα, η κυβέρνηση ευελπιστεί να διαβουλεύεται με δυνάμεις που οραματίζονται το κοινό μέλλον των δύο κοινοτήτων, σ' ένα επανενωμένο κράτος, χωρίς ξένες εξαρτήσεις και στρατεύματα.

Ο κ. Πέτρος Δημητρίου είναι διευθυντής του Γραφείου του Προέδρου της Δημοκρατίας.

Εζησε και έπεσε ως ένας απλός στρατιώτης

Ο διοικητής της 33ης Μοίρας Καταδρομών ταγματάρχης Γεώργιος Κατσάνης μέσα από τα μάτια και τη μνήμη δύο συμπολεμιστών του

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΤΟΜΑΡΑ

Με έντονο το στοιχείο της συντροφικότητας που χαρακτηρίζει όσους υπηρέτησαν στις Δυνάμεις Καταδρομών, δύο απλοί λοκατζήδες με τον δικό τους ξεχωριστό τρόπο αποχαιρέτισαν, μετά από 46 χρόνια, τον διοικητή της Μοίρας τους, τον ταγματάρχη, τότε και σήμερα αντιστράτηγο, Γιώργο Κατσάνη. Εν είδει φόρου τιμής και αιώνιας ευγνωμοσύνης οι δύο καταδρομείς που πολέμησαν μαζί του, κατά την τουρκική εισβολή, εξομολογούνται στην «Κ» τις ώρες εκείνες που ο «Αττίλας» πάτησε τα χώματα της Κύπρου και πώς ο ηγέτης διοικητής τους πήγε πρώτος στη μάχη.

-Σαράντα έξι χρόνια πίσω, έχετε θύμψεις από τον διοικητή της 33 Μοίρας Καταδρομών, Γιώργο Κατσάνη;

ΣΑΒΒΑΣ ΜΕΝΤΖΗΣ: Η Μοίρα στις 19 Ιουλίου 1974 ήταν στο αεροδρόμιο Λευκωσίας, λόγω του πραξικοπήματος που είχε γίνει προηγουμένως.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΣΤΑΥΡΟΥ: Η Μοίρα διασκορπίστηκε.

ΣΜ: Στο αεροδρόμιο Λευκωσίας ήταν δύο λόχοι, ο 31ος Λόχος Κρούσεως και ο 32ος Λόχος Κρούσεως.

ΑΞ: Ο δικός μου Λόχος ήταν στο ΡΙΚ, στο Εφεδρικό.

ΣΜ: Αργά το βράδυ, στις 11 η ώρα, επέστρεψε ο διοικητής από μια σύσκεψη στο ΓΕΕΦ και μόλις μπήκε στο κτήριο του αεροδρομίου μου είπε: «Μέντζη, συγκέντρωσε αξιωματικών». Ειδοποίησα τους αξιωματικούς και όταν μαζευτήκαμε μας είπε: «Επιστρέφω από μια σύσκεψη και σας ενημερώνω πως υπάρχουν κάποιες πληροφορίες ότι αύριο μπορεί να πολεμάει Τούρκους. Για αυτό αύριο θα σκακοβούμε και θα κινηθούμε προς το στρατόπεδο στο Πέλλα Παίσι». Επειδή είχα το θάρρος του, λόγω ότι

Έκανα μια κίνηση να εντοπίσω τον λοχαγό για να ρωτήσω τι θα κάνουμε. Κατά την κίνηση άκουσα μια φωνή, είδα μια σκιά πίσω από ένα βράχο να μου λέει: «Καλήψου, μίστερ Μέντζη». Ήταν ο διοικητής μου. Ήταν η τελευταία φορά που τον είδα και τον άκουσα.

ήμουν στο υπασιστητήριο του είπα: «Κύριε διοικητή, δεν είναι καλύτερα να πάμε από απόψε; Και η απάντησή του, πάντα αυστηρή «Μέντζη, η διαταγή είναι διαταγή».

ΑΞ: Αυτό που είπε ο Σάββας έγινε και στη δική μου δύναμη. Μας κάλεσε το απόγευμα Παρασκευής ο υποδιοικητής της Μοίρας, τους αξιωματικούς, και μας είπε για όλα μετέδιδαν τα ξένα ειδησεογραφικά δίκτυα για τουρκική εισβολή και μας έδωσε οδηγίες να ετοιμάσουμε τους στρατιώτες για να κινηθούμε, την επομένη το πρωί, προς τη μονάδα στο Πέλλα Παίσι. Το πρωί κινήθηκα, μέσω Πενταδακτύλου, προς Πέλλα Παίσι. Έξω από τον Άγιο Επίκτητο, η φάλαγγά μας δέχθηκε επίθεση από τουρκικά αεροπλάνα με αποτέλεσμα την καταστροφή της. Είχαμε 13 τραυματίες, σκορπίσθηκε ο Λόχος, αλλά σε χρόνο ρεκόρ ανασυγκροτηθήκαμε και πεζοί συνεχίσαμε προς το Πέλλα Παίσι. Στο στρατόπεδο φθάσαμε τις απογευματινές ώρες και συναντηθήκαμε στη Βίλλα της Λένιτις, χώρος διασποράς της Μοίρας, πριν ξεκινήσουμε για τις επιχειρήσεις.

-Ο ταγματάρχης Κατσάνης;
ΑΞ: Ήταν ήδη εκεί και μας πε-

Ο Σάββας Μέντζης και ο Ανδρέας Σταύρου, έφεδροι ανθυπολοχαγοί σήμερα, άνοιξαν την καρδιά τους στην «Κ» και μοιράστηκαν εικόνες και συναισθήματα για τον διοικητή τους στην 33η Μοίρα Καταδρομών Γιώργιο Κατσάνη, τα λείψανα του οποίου επαναπατρίστηκαν στην Ελλάδα.

ρίμενε.

ΣΜ: Εμείς το πρωινό της 20ής Ιουλίου, ξυπνήσαμε με τους βομβαρδισμούς του διαύλου του αεροδρομίου και καταλάβαμε πως ξεκίνησε η εισβολή, όπως μας είχε πει ο διοικητής μας το προηγούμενο βράδυ. Ο 31ος Λόχος Κρούσεως επιβιβάσθηκε στα οχήματα, μαζί με τον Κατσάνη, ο οποίος προπορευόταν, και μέσω της διαδρομής Λευκωσίας – Κλεινής φθάσαμε βόρεια του στρατοπέδου της Μοίρας μας, στο Πέλλα Παίσι. Μείναμε 100 μέτρα από το στρατόπεδο. Εκεί ο Διοικητής, μάς συγκέντρωσε και με το γνωστό χαμόγελό του μας

εμπύχωσε λέγοντας: «Να είστε σίγουροι ότι η νίκη θα είναι δική μας». Κινήθηκα στη συνέχεια στο χώρο διασποράς και εκεί έγινε η ανασυγκρότηση της μονάδας.

ΑΞ: Το ηθικό ήταν πάντα υψηλό. Όταν μας έλεγε πως η νίκη είναι δική μας, το εννοούσε και πως θα φθάναμε και θα καταλαμβάναμε τον Άγιο Ιλαρίωνα.

ΣΜ: Ο διοικητής διέμενε στην Κερύνεια. Τις Κυριακές φορούσε την αθλητική του φόρμα, χρώματος μπλε, και ξεκινούσε τροχάδην και πήγαινε ο οδηγός του και τον έπαιρνε κοντά στην τοποθεσία Τζιγκλος που ήταν το νότιο μέρος της Κε-

ρύνειας. Περνούσε μπροστά από τα τουρκικά φυλάκια και έκανε αναγνωρίσεις. Για αυτό το βράδυ που ανεβήκαμε στον Άγιο Ιλαρίωνα, ο Διοικητής ήταν στην πρώτη γραμμή, που κανονικά, ένας Διοικητής μονάδας δεν είναι ο πρώτος..

ΑΞ: Να μου επιτρέψεις Σάββα να πω πως το ήθος και το φρόνημά του δεν του επέτρεψαν να μείνει στα μετόπισθεν, ως όφειλε για να κρατεί την μονάδα αμυντικά. Αλλά το ήθος και το φρόνημά του, τον έκαναν να ριχθεί στη μάχη ως ένας απλός στρατιώτης, εξ ου και ήταν από τους πρώτους που έπεσαν. Ο πρώτος των πρώτων. Τίποτα άλλο.

-Πότε είδατε για τελευταία φορά τον διοικητή σας;

ΣΜ: Στις 20 Ιουλίου το βράδυ έγινε κάτι που δεν το έχω πει ούτε στην οικογένειά μου και το έχω 46 χρόνια μέσα μου. Ήταν η πρώτη και τελευταία φορά που με φώναξε με το μικρό μου όνομα. «Ανδρέα, ξέρω πόσο ταλαιπωρημένοι και κουρασμένοι είστε. Θέλω να ετοιμάσεις τους στρατιώτες σου, εξάλλου για αυτό εκπαιδευόμαστε μια ζωή (συγκινημένος) ήλθε η στιγμή αυτή, ήλθε τώρα, είναι απόψε». Το ένιωθε και το πίστευε πως αυτός ήταν ο στόχος, η αποστολή, μιας ολοκληρωμένης ζωής και αυτό θα έπρεπε να επιδιώξουμε εκείνη τη βραδιά.

ΑΞ: Την πρώτη φορά που τον είδα πριν πέσει ήταν 200 μέτρα πριν περάσουμε το δρόμο Αγύρτας. Ένιωσα κάποιος να με χτυπά και να μου λέει χαμηλόφωνα στο αυτί: «Πρόσεξε τον αορτήρα σου διότι κάνει θόρυβο». (Κοιμάζει) Αυτός ήταν ο διοικητής. Η δεύτερη ήταν τα ξημερώματα της επόμενης μέρας. Εκεί που είμαστε δεχθήκαμε σφοδρή επίθεση από τα γύρω υψώματα. Έκανα μια κίνηση να εντοπίσω το Λοχαγό για να ρωτήσω τι θα κάνουμε. Κατά την κίνηση άκουσα μια φωνή, είδα μια σκιά πίσω από ένα βράχο να μου λέει :«Καλήψου, μίστερ Μέντζη». Ήταν ο διοικητής μου. (Με τρεμάμενη φωνή) Ήταν η τελευταία φορά που τον είδα και τον άκουσα.

-Συνολικά, 46 χρόνια μετά το ταξίδι της επιστροφής

ΣΜ: Ήταν, είναι και θα είναι στις καρδιές μας. Όταν θα φύγουμε εμείς θα είναι στις καρδιές των παιδιών μας και όταν φύγουν αυτά, θα είναι στις καρδιές των παιδιών τους. Αιώνια θα είναι η μνήμη του.

ΑΞ: Ήταν ο πατέρας μας. Εκτός από αξιωματικός ήταν και άνθρωπος. Για αυτό θα είναι για πάντα αθάνατος στις καρδιές μας.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΜΑΤΘΑΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗ**

Η ηρωική δράση των μονάδων καταδρομών στην Κύπρο

Η **απαρχή** της ιστορίας των Ειδικών Δυνάμεων στην Κύπρο έχει ως αφετηρία την ίδρυση της 31 Μοίρας Καταδρομών, 9 Ιουλίου 1964, η οποία και συγκροτήθηκε στην Ευρύχου. Πρώτος διοικητής καταγράφεται ο ταγματάρχης (ΠΖ) Γεώργιος Καρούσος. Ενεργά συμμετείχε στις επιχειρήσεις Τηλλυρίας μεταξύ 6 και 9 Αυγούστου, επιτυγχάνοντας τους τεθέντες αντικειμενικούς σκοπούς της με την κατάληψη του υψώματος Λωρόβουνο. Στις 21 Σεπτεμβρίου μεταφέρθηκε στο Μίτσερό. Στη Λακατάμια εγκαταστάθηκε στις 9 Νοεμβρίου 1964, την άνοιξη 1973 στην Τύμπου και τέλος Απριλίου 1974 στην Αθαλάσσα. Η 32 Μοίρα Καταδρομών συγκροτήθηκε στις 21 Αυγούστου 1964, στην περιοχή Ζαϊττά.

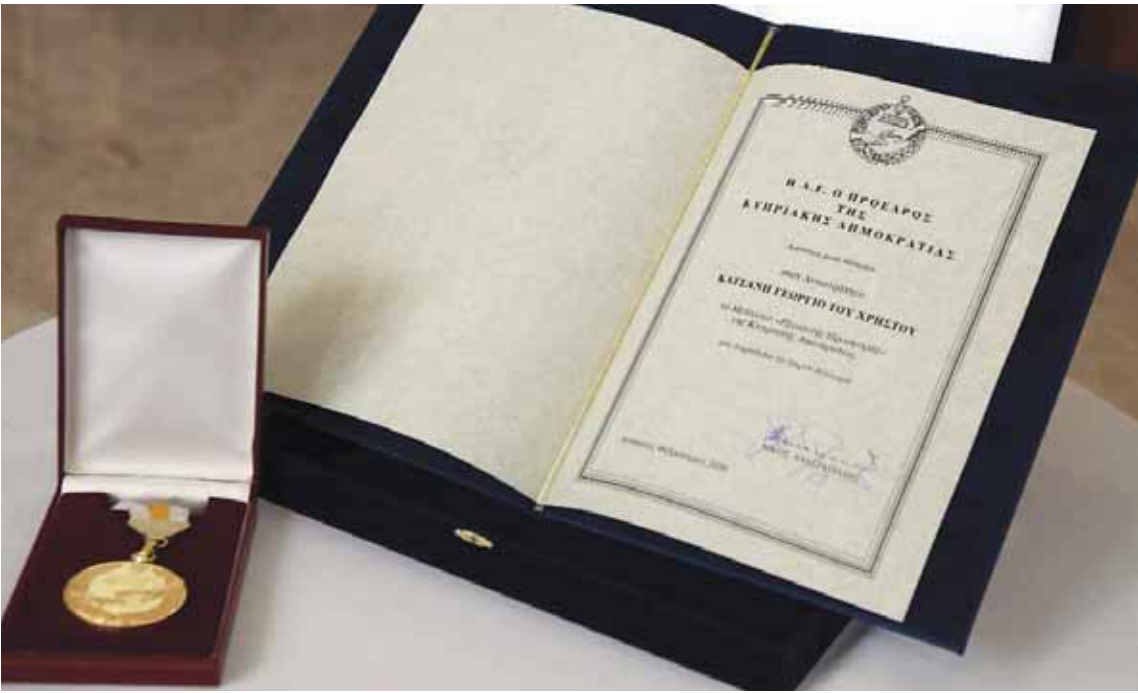
Πρώτος διοικητής της Μοίρας διετέλεσε ο Τχνης (ΠΖ) Βασίλειος Κούρκας. Το Δεκέμβριο του ίδιου χρόνου μεταφέρθηκε στα Πολέμια. Έλαβε πρωταγωνιστικό μέρος στη μάχη της Κοφίνου τη 15η Νοεμβρίου 1967, ενισχυμένη από τον 11 Λόχο Κρούσεως της 31 Μοίρας Καταδρομών. Το Μάρτιο 1968 μεταστάθμευσε στο Σταυροβούνι. Τον Απρίλιο 1970 μετακινήθηκε στη Μονή Αγίου Χρυσοστόμου, στις παρυφές του Πενταδακτύλου. Στο Πευκόδασος νοτίως του Πεδουλά, συγκροτήθηκε στις 30 Απριλίου 1965 η 33 Μοίρα Καταδρομών. Το καλοκαίρι του 1967 μεταστάθμευσε αρχικά στο Πέντε Μίλι Κερύνειας και στη συνέχεια στο Πέλλα Παίσι, όπου και παρέμεινε μέχρι την τουρκική εισβολή του 1974.

Ως πρώτος διοικητής καταγράφεται ο Τχνης (ΠΖ) Γεώργιος Κωνσταντινίδης. Τον Δεκέμβριο του 1973, ο' επιτελικό και μόνο επίπεδο με έδρα την Αθαλάσσα ολοκληρώνεται το οργανόγραμμα, στο οποίο τοποθετούνται αποκλειστικά και μόνο έφεδροι καταδρομείς. Τον

Η ηρωική παρουσία κι ο αγώνας της 32 Μοίρας Καταδρομών ενάντια στις προελαύνουσες δυνάμεις του εισβολέα παρείχε τη δυνατότητα και τον χρόνο στις δυνάμεις της Εθνικής Φρουράς που είχαν εγκλωβιστεί, να κινηθούν με ασφάλεια στις ελεύθερες περιοχές.

Ιούλιο 1974 ανέλαβε ως διοικητής της μονάδας ο ταγματάρχης (ΠΖ) Παναγιώτης Δεκούλος. Με την έναρξη της τουρκικής εισβολής, το ίδιο βράδυ του Σαββάτου 20 Ιουλίου 1974 εφαρμόζεται το σχέδιο επιχειρήσεων «Λαβίδα». Οι λόχοι κρούσεως της 31ης Μοίρας Καταδρομών προωθήθηκαν αργά το απόγευμα από το ύψωμα του Προφήτη Ηλία στην Αετοφωλιά. Διοικητής της Μοίρας ανέλαβε μετά και τον τραυματισμό του Κωνσταντίνου Ραφτόπουλου, ο Τχνης (ΠΖ) Αλέξανδρος Μανιάτης. Ως αντικειμενικός σκοπός τέθηκε η κατάληψη του στρατοπέδου Καταδρομών των Τούρκων στο ύψωμα Κοτζά Καγιά, ο οποίος κι επετεύχθη.

Η 32 Μοίρα Καταδρομών διέσδυσε επιτυχώς πλησίον του ΑΝΕΚ, στην Άσπρη Μούττη εκδηλώνοντας βίαιη κρούση. Πρωτοστατούντος του διοικητή της Μοίρας Τχνη (ΠΖ) Ναπολέοντος Δαμασκηνού, οι αντικειμενικοί σκοποί είχαν επιτευχθεί και οι καταδρομείς προέβησαν σε εκκαθαρίσεις πολυβολείων και εκθρίκνυν φυλακίων. Με επικεφαλής τον διοικητή της ταγματάρχη (ΠΖ) Γεώργιο Κατσάνη, λόχοι κρούσεως της 33ης Μοίρας Καταδρομών επιτυχώς διείσδυσαν και κατέλαβαν

τους αντικειμενικούς σκοπούς, εκκαθαρίζοντας τα εκθρικά πολυβολεία και ορύγματα επί των υψωμάτων Πετρομουθίων και Γκαμήλας. Το πρωινό της επόμενης μέρας έπαιξε ηρωικά ο διοικητής της Μοίρας, μετά των ανδρών της σωματοφυλακής του. Η 34 Μοίρα Καταδρομών κινήθηκε αργά το απόγευμα της 20ής Ιουλίου, προωθούμενη σε δρομολόγιο ανατολικά του χωριού Πάνω Δίκωμο, όπου και έλαβε θέσεις μάχης. Την καθορισμένη ώρα ανέτρεψε τις τουρκικές προφυλάκες, εισερχόμενη στον τουρκοκυπριακό θύλακα της Αγύρτας, στο ύψος της Μονής Προφήτη Ηλία. Την 21η Ιουλίου του 1974, η ηγεσία των ελληνικών ενόπλων δυνάμεων αποφάσισε τη μεταφορά στην Κύπρο της Α' Μοίρας Καταδρομών με δεκατρία τελικά αεροσκάφη Νοράτλς, υπό την ηγεσία του ταγματάρχη (ΠΖ) Γεώργιου Παπαμελετίου. Ένα εξ αυτών κατέπεσε

από φίλια πυρά, καθότι δεν υπήρχε έγκαιρος ενημέρωση των αμυνόμενων.

Ένας λόχος της 33 Μοίρας Καταδρομών με επικεφαλής τον ανθυπολοχαγό Χρίστο Κότσαλη, αμυνόμενος σθεναράς και με τους άνδρες της Α' Μοίρας Καταδρομών, ανακαίτισαν τις κατά κύματα επιτιθέμενες τουρκικές δυνάμεις, αποκλείοντας την κατάληψη του αεροδρομίου Λευκωσίας. Μεταξύ πρώτης και δεύτερης φάσης της εισβολής, επακολούθησαν από την 31η Μοίρα Καταδρομών κι ενώ οι Τούρκοι παραβίαζαν τη συμφωνία κατάπαυσης του πυρός, νικηφόρες επιχειρήσεις επί του υψώματος 1023, στις ακτές Καραβά και Λαπήθου, στο Αγριδάκι, στη διάβαση Αγίου Παύλου, στο ύψωμα 126 και στην Αετοφωλιά. Η 32 Μοίρα Καταδρομών κινήθηκε προς την Αλωανάρα, στο Βουφαβέντο και τον Παχύαμμο, ανακαίτιζοντας τις εκ-

θρικές επιτιθέμενες δυνάμεις. Στις οξυκόρυφες σειρές του Πενταδακτύλου τραυματίστηκε και ο διοικητής της Μοίρας. Η ηρωική παρουσία κι ο αγώνας της 32 Μοίρας Καταδρομών ενάντια στις προελαύνουσες δυνάμεις του εισβολέα παρείχε τη δυνατότητα και τον χρόνο στις δυνάμεις της Εθνικής Φρουράς που είχαν εγκλωβιστεί, να κινηθούν με ασφάλεια στις ελεύθερες περιοχές. Η 33 Μοίρα Καταδρομών, μετά και την απαγκίστρωσή της από την περιοχή Αγίου Ιλαρίωνα, μεταφέρθηκε στους χώρους διασποράς πλησίον του στρατοπέδου της. Το πρωινό της 22ας Ιουλίου, δύο λόχοι της μονάδας υπό τον υπολοχαγό Νικόλαο Κατούντα και Βασίλειο Ροκκά αναχώρησαν με αποστολή την επαφή κι αντιμετώπιση των αποβατικών εκθρίκνυν δυνάμεων στην περιοχή Αγίου Γεωργίου Κερύνειας.

Επιδεικνύοντας απaráμιλλο

ηρωισμό, οι αξιωματικοί, υπαξιωματικοί και οπλίτες της μονάδας αντιμετώπισαν καταβάλλοντας βαρύτατο τίμημα τις κατά παρασάγγας υπέρτερες τουρκικές δυνάμεις τόσο στον χώρο της απόβασης, όσο και στην είσοδο της Κερύνειας. Τη 16η Αυγούστου, τμήματα της 33 Μοίρας Καταδρομών διέσπασαν τον κλοιό των προελαυνόντων εκθρίκνυν τμημάτων στην πεδιάδα της Μόρφου, διασώζοντας τα εγκλωβισμένα στο δυτικό μέτωπο επιχειρήσεων τμήματα της Εθνικής Φρουράς. Την ίδια μέρα, μετά και την κατάληψη του στρατοπέδου της ΕΛΔΥΚ, εκδηλώθηκε εκθρική επίθεση με άρματα μάχης και πεζικό, στην περιοχή της Σχολής Γρηγορίου. Στοιχεία της Α' Μοίρας Καταδρομών υπό την ηγεσία του ανθυπολοχαγού Νίκου Κοϊμτζόγλου τάχθηκαν αμυντικά επί τριών παρακείμενων υψωμάτων. Η τουρκική επίθεση αντιμετώπιστηκε από τα τμήματα της Α' Μοίρας Καταδρομών και του 212 Τάγματος Πεζικού. Η μάχη διήρκεσε δύο ώρες. Έληξε με την οπισθοχώρηση των εισβολέων στις προγενέστερες θέσεις τους. Το πρωινό της 17ης Αυγούστου, μια διμοιρία του 13 λόχου κρούσεως της 31 Μοίρας Καταδρομών υπερασπίστηκε το Πυρρί απέναντι στις αλληπάλληλες εκθρικές επιθέσεις τουρκικού συντάγματος. Η απαγόρευση της προέλασης αρμάτων μάχης και πεζικού προς την κατεύθυνση νότια και ανατολικά, διέσωσε τη Λευκωσία από βέβαιο εγκλωβισμό. Στον Βωμό του καθήκοντος και συνεπεία της τιτανομαχίας των αιτητών και θρυλικών μονάδων καταδρομών, εκατόν ογδόντα εν τω συνόλω αξιωματικοί, υπαξιωματικοί και οπλίτες έπεσαν ή αγνοούνται.

Ο Ματθαίος Οικονομίδης Επ. Τχνης (ΠΖ) είναι πρόεδρος του Παγκύπριου Συνέδριου Εφέδρων Καταδρομίων.

Επίσημος ο χάρτης Αγκυρας - Τρίπολης

Οι συντεταγμένες θαλάσσιας δικαιοδοσίας που ορίζει το τουρκολιβυκό μνημόνιο θα αναρτηθούν από τον ΟΗΕ

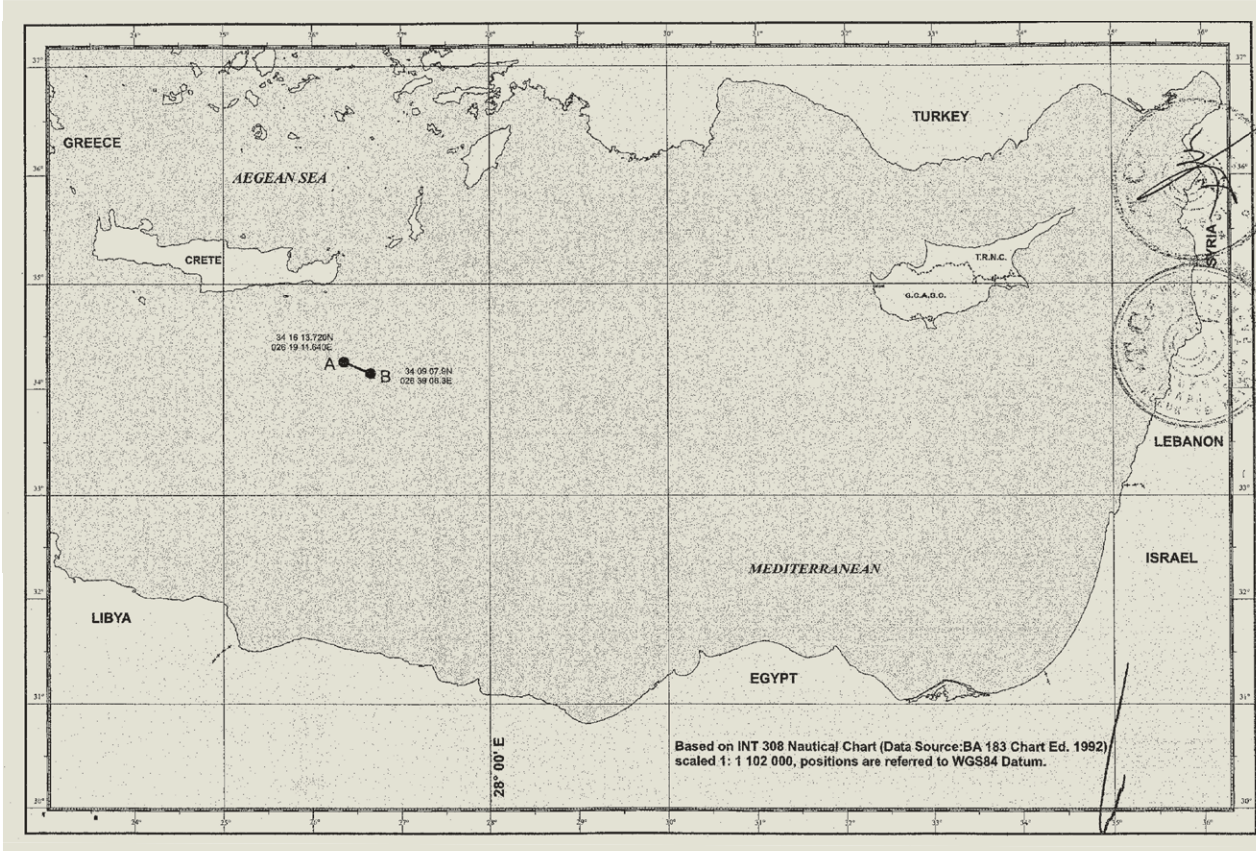
Του **ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΔΟΥ**

Ζήτημα ημερών είναι, με βάση τους υπολογισμούς της Αθήνας, η ανάρτηση από τη Διεύθυνση Ωκεάνιων Υποθέσεων και Δικαίου της Θάλασσας του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) των συντεταγμένων θαλάσσιας δικαιοδοσίας που ορίζει το τουρκολιβυκό μνημόνιο, το οποίο υπεγράφη στις 27 Νοεμβρίου 2019 από την Αγκυρα και την κυβέρνηση του Φαγέζ αλ Σαράζ στην Τρίπολη. Η ανάρτηση αποτελεί την τελευταία πράξη με βάση την οποία ο χάρτης οριοθέτησης θαλασσίων ζωνών Τουρκίας - Λιβύης, που περιλαμβάνεται ως παράρτημα στο μνημόνιο κατανόησης που υπέγραψαν Αγκυρα και Τρίπολη, αποκτά χαρακτήρα επίσημου εγγράφου στις βάσεις δεδομένων του ΟΗΕ. Η σχετική, απολύτως αναμενόμενη εξέλιξη προκαλεί ευλόγως ανησυχία στην Αθήνα, η οποία και προετοιμάζεται για τις επιπτώσεις που κάτι τέτοιο θα μπορούσε να έχει.

Από την Τουρκία έχει διαμνηνυθεί σε αρκετά επίπεδα από ανώτερους και ανώτατους αξιωματούχους ότι η ανάρτηση των χαρτών από τον ΟΗΕ ουσιαστικά θα αποτελέσει και την επισημοποίηση του μνημονίου για τις θαλάσσιες ζώνες, κάτι που εν συνεχεία αποδεσμεύει την Αγκυρα για πραγματοποίηση ερευνών σε αυτές. Είτε πρόκειται για έρευνες που θα πραγματοποιηθούν στη θεωρούμενη (με βάση το μνημόνιο) ως τουρκική αποκλειστική οικονομική ζώνη (ΑΟΖ) είτε σε εκείνη που θεωρείται ως λιβυκή και θα μπορούσε να αδειοδοτηθεί στην Τουρκική Εταιρεία Πετρελαίου (ΤΡΑΟ) γι' αυτόν τον σκοπό.

Με βάση τις γεωγραφικές ακροβασίες στις οποίες έχει προχωρήσει η Αγκυρα προκειμένου να κατορθώσει να επιτύχει τη συνάντηση της τουρκικής με τη λιβυκή ΑΟΖ σε ένα σύνορο μόλις 29,7 χιλιομέτρων, το νησί της Κρήτης έχει περιορισμένη επήρεια, η Κάσος, η Κάρπαθος και η Ρόδος την ελάχιστη δυνατή και μικρότερα νησιά, όπως το Καστελλόριζο, εντελώς ανύπαρκτη επήρεια. Αντιθέτως, προκειμένου να επιτευχθεί η οριοθέτηση αυτή, έχουν χρησιμοποιηθεί τουρκικές ακατοίκητες βραχονησίδες, στις οποίες και έχει αποδοθεί πλήρης επήρεια για τον καθορισμό ΑΟΖ.

Η Αθήνα ήδη έχει προσπαθήσει στο ανώτατο δυνατό διπλωματικό επίπεδο να καταδείξει τις

«Δεδομένα» στον ΟΗΕ οι τουρκικές επιδιώξεις

Από την Τουρκία έχει διαμνηνυθεί σε αρκετά επίπεδα από ανώτερους και ανώτατους αξιωματούχους ότι η ανάρτηση των χαρτών από τον ΟΗΕ ουσιαστικά θα αποτελέσει και την επισημοποίηση του μνημονίου για τις θαλάσσιες ζώνες (αποκτά χαρακτήρα επίσημου εγγράφου στις βάσεις δεδομένων του Οργανισμού), κάτι που εν συνεχεία αποδεσμεύει την Αγκυρα για πραγματοποίηση ερευνών σε αυτές.

Η εξέλιξη προκαλεί ευλόγως ανησυχία στην Αθήνα, η οποία και προετοιμάζεται για τις επιπτώσεις που θα έχει.

τεχνικές αυτές ακροβασίες στις οποίες έχει προχωρήσει η Αγκυρα, δεδομένου ωστόσο ότι το τουρκολιβυκό μνημόνιο αποτελεί μια διμερή συμφωνία ανάμεσα σε δύο διεθνώς αναγνωρισμένες κυβερνήσεις, τα πραγματικά πολιτικά αποτελέσματα που μπορεί να επιτύχει είναι περιορισμένα. Με βάση, λοιπόν, αυτή τη διόλου ευσιώπη επικείμενη εξέλιξη, η Αθήνα σχεδιάζει τις επόμενες κινήσεις της. Αύριο ξεκινά στην Αθήνα ο τεχνικός διάλογος σε στρατιωτικό και διπλωματικό επίπεδο για τα μέτρα οικοδόμησης εμπιστοσύνης (ΜΟΕ) ανάμεσα σε Ελλάδα και Τουρκία. Σε αυτό το πλαίσιο, όπως αποκάλυψε την Πέμπτη η «Κ», η Αθήνα ζητάει να ληφθούν μέτρα για καλύτερη επικοινωνία σε όλα τα επίπεδα (αεροπορία, σύνορα στον Εβρο και έλεγχος υποβρυχίων) προκειμένου να απομακρυνθεί ο κίνδυνος ατυχήματος από τη διαρκή στρατιωτική πίεση που

Ο παράγων συροτουρκική σύγκρουση

Ενας επιπλέον παράγοντας, που καθιστά την ανάγνωση των προθέσεων της Τουρκίας το ερχόμενο χρονικό διάστημα λίγο πιο περίπλοκη, είναι η πρόσφατη επιδείνωση των σχέσεων Αγκυρας και Μόσχας, μετά και το ξέσπασμα της, ανοιχτής πια, συροτουρκικής σύγκρουσης στην περιοχή γύρω από το Ιντλίμπ. Η Ουάσινγκτον ήδη έχει εκμεταλλευθεί τις τριβές προκειμένου να προσεγγίσει εκ νέου την Αγκυρα, ωστόσο στην παρούσα φάση δεν είναι καθόλου βέβαιο ότι οι ΗΠΑ μπορεί να εμπλακούν περισσότερο στην υφιστάμενη κρίση, λόγω, σε σημαντικό βαθμό, και της εσωστρέφειας που επικρατεί στο αμερικανικό πολιτικό σύστημα ενόψει των προεδρικών εκλογών τον ερχόμενο Νοέμβριο. Ωστόσο, όλες οι επιλογές είναι στην πραγματικότητα στα χέρια του Ερντογάν. Ο αριθμός των νεκρών Τούρκων στρατιωτών στο Ιντλίμπ είναι σημαντικός, ιδιαίτερα για μια κοινωνία η οποία αισθάνεται ολόένα και περισσότερο ότι η Αγκυρα δεν έχει να επιτύχει κάποιο στρατηγικό κέρδος από την παρουσία της εκεί.

ασκει η Τουρκία. Δεν είναι τυχαίο το ότι, μόλις σε λίγες ημέρες, ενώ μάλιστα εκκρεμούσε η συνάντηση των υπουργών Εθνικής Αμυνας Νίκου Παναγιωτόπουλου και Χουλουσί Ακάρ στο περιθώριο της Συνόδου του ΝΑΤΟ στις Βρυξέλλες, σημειώνονταν διαρκείς υπερπτήσεις σε νησιά του Ανατολικού Αιγαίου από την τουρκική αεροπορία. Επίσης, ενώ μεταδιδόταν εικόνα μείωσης της έντασης, από την Αγκυρα επανερχόταν μονότονα ένα αίτημα το οποίο, ακόμα και αν το ήθελε, ο πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης δεν θα μπο-

ρούσε να ικανοποιήσει: να πείσει τον πρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας Νίκο Αναστασιάδη να διακόψει το πρόγραμμα ερευνών και γεωτρήσεων της Λευκωσίας εντός της υφαλοκρηπίδας και της ΑΟΖ της Κύπρου.

Το συγκεκριμένο αίτημα υποδηλώνει, μεταξύ άλλων, την αντίληψη που έχει αυτή την περίοδο η Αγκυρα σχετικά με τη δυνατότητα παρέμβασης της Αθήνας σε μια ξένη κυβέρνηση. Συχνά, για τους ιθύνοντες στην Αγκυρα, δεν γίνεται αντιληπτό ότι η σχέση Αθήνας - Λευκωσίας δεν

Αύριο ξεκινά ο τεχνικός διάλογος σε στρατιωτικό και διπλωματικό επίπεδο για τα μέτρα οικοδόμησης εμπιστοσύνης.

είναι ανάλογη με εκείνη ανάμεσα στην Τουρκία και στα Κατεχόμενα. Αυτή η κατάσταση οδήγησε σε αναγκαστικό «πάγο» τις συζητήσεις για συνάντηση σε πολιτικό επίπεδο και δη ανάμεσα στους υπουργούς Εξωτερικών Νίκο Δένδια και Μεβλούτ Τσαβούσογλου. Για την Αθήνα, τα βήματα πρέπει να είναι αναλογικά. Εφόσον παραχθούν κάποια αποτελέσματα από τις συζητήσεις για τα ΜΟΕ αυτή την εβδομάδα, θα ανοίξει ξανά ο δρόμος για νέα συνάντηση ανάμεσα στους αρμόδιους γενικούς γραμματείς των δύο υπουργείων Εξωτερικών. Η προηγούμενη συνάντηση πραγματοποιήθηκε στις 10 Ιανουαρίου στην Αγκυρα, ανάμεσα στον γ.γ. του υπουργείου Εξωτερικών Θεμιστοκλή Δεμίρη και στον Τούρκο μόνιμο υφυπουργό Εξωτερικών Σεντάτ Ονάλ. Σύμφωνα με καλά πληροφορημένες πηγές, οι Τούρκοι έχουν μια εντελώς διαφορετική προσέγγι-

ση, καθώς θεωρούν ότι η άμεση αναβάθμιση του διαλόγου σε υπουργικό επίπεδο θα μπορούσε να οδηγήσει σε ταχύτερες λύσεις.

Ωστόσο, πυρήνας του προβλήματος, όπως τον αντιλαμβάνεται η Αγκυρα, παραμένει η κατάσταση στην Κύπρο. Τις τελευταίες εβδομάδες, πάντως, η Λευκωσία δέχθηκε μηνύματα ουσιαστικής στήριξης όχι μόνο από την Αθήνα, αλλά και από το Παρίσι. Οπως αποκάλυψε η «Κ» την Παρασκευή, το αεροπλανοφόρο «Σαρλ ντε Γκωλ» παρέντεινε σιωπηλά την παραμονή του στην Ανατολική Μεσόγειο, αλλά και στην κυπριακή ΑΟΖ, παρά το γεγονός ότι όλες οι επίσημες ανακοινώσεις του γαλλικού Ναυτικού για την επιχείρηση «FOCH 2020» περιλάμβαναν τη διέλευση των Στενών του Σουέζ και περίπλου της Αραβικής Χερσονήσου. Επρόκειτο για ένα εμφαιτικό μήνυμα προς την Αγκυρα, καθώς το «Σαρλ ντε Γκωλ», συνοδευόμενο μονίμως από τέσσερις φρεγάτες άλλων ευρωπαϊκών κρατών, πέρασε από το οικόπεδο 8, όπου πραγματοποιεί γεωτρήσεις το πλωτό γεωτρήπαινο «Γιαβούζ», ουκ ολίγες φορές, όπως άλλωστε και από τα οικόπεδα 2, 3, 7, 10 και 12.

Στην Αθήνα γίνεται, επίσης, μια προσπάθεια ανάγνωσης της πραγματικής πολιτικής κατάστασης μέσα στην Τουρκία προκειμένου να διαπιστωθεί αν μπορεί να εξελιχθεί ένα σενάριο προκήρυξης πρόωγων εκλογών από τον Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν, το αργότερο το 2021. Σε δύο δημοσκοπήσεις που έχουν καταγραφεί, μια για λογαριασμό του Τ24 και μια της αξιωματικής αντιπολίτευσης του CHP, το κυβερνητικό κόμμα ΑΚΡ φαίνεται να αντέχει στις πιέσεις των κεμαλιστών, ωστόσο ο κ. Ερντογάν εμφανίζεται να υπολείπεται ως πρόσωπο που προτιμάται για τη θέση του προέδρου της Τουρκικής Δημοκρατίας έναντι του ανερχόμενου αστέρα και δημάρχου Κωνσταντινούπολης Εκρέμ Ιμάμογλου. Βεβαίως, οι εκτιμήσεις αυτές γίνονται υπό την αίρεση της αξιοπιστίας αυτών των δημοσκοπήσεων, μάλιστα σε κλίμα πολύ αρνητικό για την κυβέρνηση Ερντογάν. Ενδειξη, πάντως, της κατάστασης είναι ότι, στη δημοσκοπήση του περασμένου Δεκεμβρίου στο Τ24 από την εταιρεία PİAR, οι μισοί υποψήφιοι ψηφοφόροι (48,2%) ιεραρχούσαν ως σημαντικότερο ζήτημα την οικονομία και την ανεργία.

Αμερικανικά ραντάρ στο Αιγαίο με σφραγίδα Κογκρέσου

Τις εξαιρετικά στενές αμυντικές σχέσεις που έχουν αναπτυχθεί τα τελευταία χρόνια ανάμεσα σε Αθήνα και Ουάσινγκτον αναδεικνύει ένα έργο το οποίο βρίσκεται σε φάση ολοκλήρωσης και έχει δώσει ουσιαστικές λύσεις στις επιχειρησιακές ανάγκες των ενόπλων δυνάμεων.

Με χρηματοδότηση περίπου 20 εκατ. δολαρίων, που εγκρίθηκε σταδιακά από το Κογκρέσο, οι ΗΠΑ εγκατέστησαν ένα υπερσύγχρονο σύστημα επιτήρησης, το οποίο έχει τοποθετηθεί σε σταθμούς που χρησιμοποιούνταν ήδη από το πολεμικό ναυτικό γι' αυτόν τον σκοπό, σε νησιά αλλά και στην ηπειρωτική χώρα.

Το σύγχρονο σύστημα (Maritime Domain Awareness) χρησιμοποιείται για την ωφέλεια τόσο του Π.Ν. όσο και των αμερικανικών ενόπλων δυνάμεων και έχει σκοπό την ακριβή παρακολούθηση οποιασδήποτε κίνησης συμβαίνει στο Αιγαίο, αλλά και πέρα από αυτό.

Το σύστημα δίνει εικόνα σε πραγματικό χρόνο στο Εθνικό Κέντρο Επιχειρήσεων (ΕΘΚΕΠΙΧ). Μέχρι πρότινος, το Π.Ν. είχε αρκετά «τυφλά» σημεία στο Κεντρικό και Βόρειο Αιγαίο, ωστόσο με το νέο, τελευταία τεχνολογίας, σύστημα υπάρχει καθαρή εικόνα από τη Λήμνο μέχρι και τα νότια της Κρήτης, όπου πλέον η Αθή-

να έχει να αντιμετωπίσει πιθανές απειλές, λόγω του τουρκολιβυκού μνημονίου και των περιοχών που έχουν οριοθετηθεί με βάση αυτό.

Πρόκειται για μια συνεργεία που προέκυψε σχεδόν φυσικά, καθώς εξυπηρετεί πάγιους σχεδιασμούς των Αμερικανών να έχουν

Για την Αθήνα θα ήταν ιδανική η επέκταση αυτού του συστήματος και κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας, αλλά προς το παρόν κάτι τέτοιο δεν είναι προγραμματισμένο.

καθαρή εικόνα από τη Μαύρη Θάλασσα μέχρι την Ανατολική Μεσόγειο, σε μια περίοδο αύξησης της ναυτικής παρουσίας αρκετών δυνάμεων στην περιοχή και, βεβαίως, την ελληνική ανάγκη να εκσυγχρονίσει το τακτικό σύστημα επιτήρησης των πλόων στην επιφάνεια του Αιγαίου και να αποκτήσει νότια της Κρήτης μια αξιοπίστη λύση.

Για την Αθήνα, θα ήταν ιδανική η επέκταση αυτού του συστήματος και κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας, αλλά προς

Μέχρι πρότινος το Πολεμικό Ναυτικό είχε αρκετά «τυφλά» σημεία στο Κεντρικό και βόρειο Αιγαίο. Με το νέο σύστημα αποκτά πλήρη εικόνα.

το παρόν κάτι τέτοιο δεν είναι προγραμματισμένο. Καλά πληροφορημένες πηγές αναφέρουν ότι το συγκεκριμένο παράδειγμα αμερικανικής επένδυσης σε ελληνική στρατιωτική υποδομή δεν θα είναι και το τελευταίο, ιδιαίτερα μετά την κύρωση της τροποποίησης του παραρτήματος της συμφωνίας αμοιβαίας αμυντικής συνεργασίας (ΜDCA) από τη Βουλή των Ελλήνων. Υπενθυμίζεται πως με τη νέα ΜDCA, οι ΗΠΑ θα επενδύσουν στην αεροπορική και ναυτική βάση της Σούδας, στην

αεροπορική βάση Λάρισας, στη βάση της Αεροπορίας Στρατού στο Στεφανοβίκειο, αλλά και «σε άλλες εγκαταστάσεις των ελληνικών ενόπλων δυνάμεων», κάτι που βεβαίως δεν έχει προσδιοριστεί. Στην ίδια συμφωνία γίνεται ρητή αναφορά για «ανεμπόδιστη πρόσβαση και χρήση» στο λιμάνι Αλεξανδρούπολης, αλλά και «σε άλλες τοποθεσίες» που, βεβαίως, δεν προσδιορίζονται, καθώς θα προκύπτουν κατά περίπτωση.

Οι εγκαταστάσεις στην Σούδα, στη Λάρισα και στο Στεφανοβί-

κειο έχουν αυτή τη στιγμή προτεραιότητα για τις αμερικανικές δυνάμεις, αν και, όπως αποκάλυψε η «Κ», πριν από λίγες ημέρες βρέθηκαν στην ευρύτερη περιοχή της Αλεξανδρούπολης αξιωματούχοι που κατόπτευσαν σημεία έξω από την πόλη, προκειμένου να διαπιστώσουν αν αυτά μπορούν να φιλοξενήσουν κάποιο σταθμό εφοδιασμού, ώστε κατά τη μετακίνηση δυνάμεων από τον Βορρά προς τον Νότο, και αντιστρόφως, να υπάρχει η δυνατότητα κάποιας μονιμότερης υποστήριξης. Πρόκειται, πάντως, για σχέδια που αυτή τη στιγμή απέχουν από την υλοποίηση, καθώς το τείχος του προέδρου Ντόναλντ Τραμπ ανάμεσα στις ΗΠΑ και στο Μεξικό απορροφά τους πόρους που υπάρχουν για διάφορα έργα μικρής ή και μεσαίας εμβέλειας που σχεδίαζε το αμερικανικό Πεντάγωνο για τοποθεσίες στο εξωτερικό, προφανώς και στην Ελλάδα.

Σε Καβάλα, Αλεξανδρούπολη

Αντιθέτως, φαίνεται ότι υπάρχει κάποια δυναμική για προσέλκυση αμερικανικών επενδύσεων σε διάφορους τομείς μέσω της νεοσύστατης υπηρεσίας χρηματοδότησης έργων στο εξωτερικό που θα μπορούσαν να έχουν στρατηγικό χαρακτήρα για τις ΗΠΑ, η επονομαζόμενη DFC (Development

Finance Corporation). Την προηγούμενη εβδομάδα, στελέχη της DFC βρέθηκαν στην Καβάλα και στην Αλεξανδρούπολη, όπου και διαβουλευθήκαν με τις τοπικές αρχές για τις δυνατότητες επενδύσεων που υπάρχουν στις περιοχές τους. Το αμερικανικό ενδιαφέρον σε αυτή την περιοχή είναι εστιασμένο σε συνεργείες οι οποίες έχουν στο επίκεντρό τους την ενέργεια, ευρύτερα του διακυρμμένου στόχου δημιουργίας ενός πλωτού κέντρου επαναεριοποίησης υδροποιημένου φυσικού αερίου (FSRU) στην Αλεξανδρούπολη.

Τα στελέχη της DFC έχουν ήδη αναχωρήσει για τις ΗΠΑ και υπολογίζεται ότι, ανάλογα με το κλίμα και τη διάθεση που υπάρχει στην Ουάσινγκτον, ότι μέχρι τον Απρίλιο ή τον Μάιο θα υπάρχει μια σαφής εικόνα για το αν μπορεί να κατατεθεί κάποια συγκεκριμένη πρόταση για επενδυτικό σχέδιο σε αυτές τις περιοχές. Η DFC αποτελεί ένα σχήμα το οποίο θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για στρατηγικά αμερικανικά πρότζεκτ, τα οποία δεν μπορούσαν μέχρι πρότινος να χρηματοδοτηθούν σε χώρες όπως η Ελλάδα, που, ως κράτος μέλος της Ε.Ε. δεν μπορεί να λάβει κάτι που θεωρείται αναπτυξιακή βοήθεια.

B. N.

Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΣΕ ΚΡΙΣΗ

Μια πολυπαραγοντική εξίσωση...

Η ύφεση, τα προβλήματα, οι αποτυχίες των κυβερνήσεων, τα κλειστά αυτιά των ψηφοφόρων και ένας κόσμος που αλλάζει

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΚΩΣΤΟΥΛΑ**

«**Θα μπορούσα** να σταθώ στη μέση της 5ης Λεωφόρου, να πυροβολήσω κάποιον και να μη χάσω ψηφοφόρους». Ο πρόεδρος των ΗΠΑ Ντόναλντ Τραμπ έχει όντως κάνει αυτή τη δήλωση στο παρελθόν. Όμως το πραγματικό πρόβλημα είναι ότι μπορεί να έχει και δίκιο σε μια εποχή κατά την οποία ο μέσος ψηφοφόρος κλείνει αυτιά και μάτια μπροστά σε οτιδήποτε απειλεί την εικόνα που έχει ήδη σχηματίσει για την πραγματικότητα.

Διαδοχικές αποτυχίες των κυβερνήσεων στη Δύση, σε μια φάση ενίσχυσης του ανταγωνισμού από την Ανατολή, προκαλούν τη σπασμαδική αντίδραση των κοινωνιών με κύρια χαρακτηριστικά την πόλωση και την παραπληροφόρηση. Μια σειρά ερευνητών και αναλυτών συγκλίνει στο συμπέρασμα ότι η κρίση στην ποιότητα της δημοκρατίας οφείλεται αφενός στις αδυναμίες των κρατών, αφετέρου στη δυσκολία προσήλωσης στα πραγματικά δεδομένα, τα οποία έχουν αρχίσει να χάνουν την αξία τους για τις αποφάσεις των ανθρώπων.

Συμπερασματικά, οι κυβερνήσεις που υπηρετούν την ιδέα της δημοκρατίας οφείλουν να αυξήσουν τις επιδόσεις τους και να καταπολεμήσουν τις ενδογενείς τους παθογένειες. Οι πολίτες από την πλευρά τους θα πρέπει να βελτιώσουν το αξιολογικό τους κριτήριο, αποτρέποντας την περαιτέρω ανάπτυξη ενός πολιτισμού στον οποίο ο καθένας θα ακούει και θα βλέπει μόνο αυτό που θα ήθελε ή φαντάζεται, σε έναν κόσμο που αλλάζει.

Για την ώρα, η δημοκρατία βρίσκεται σε ύφεση. Η ποιότητα της παγκόσμιας δημοκρατίας καταγράφει αρνητικό υψηλό 15ετίας και η δυσφορία της κοινής γνώμης σημειώνει τη χειρότερη επίδοση από το 1995. Η Ελλάδα φαίνεται να κινείται πλέον κόντρα στο ρεύμα που επικρατεί στην Ευρώπη και στις ΗΠΑ, ωστόσο πλήθος ερωτημάτων συνοδεύει το αφήγημα της «επιστροφής στην κανονικότητα».

Μια σφαιρική εικόνα των δη-

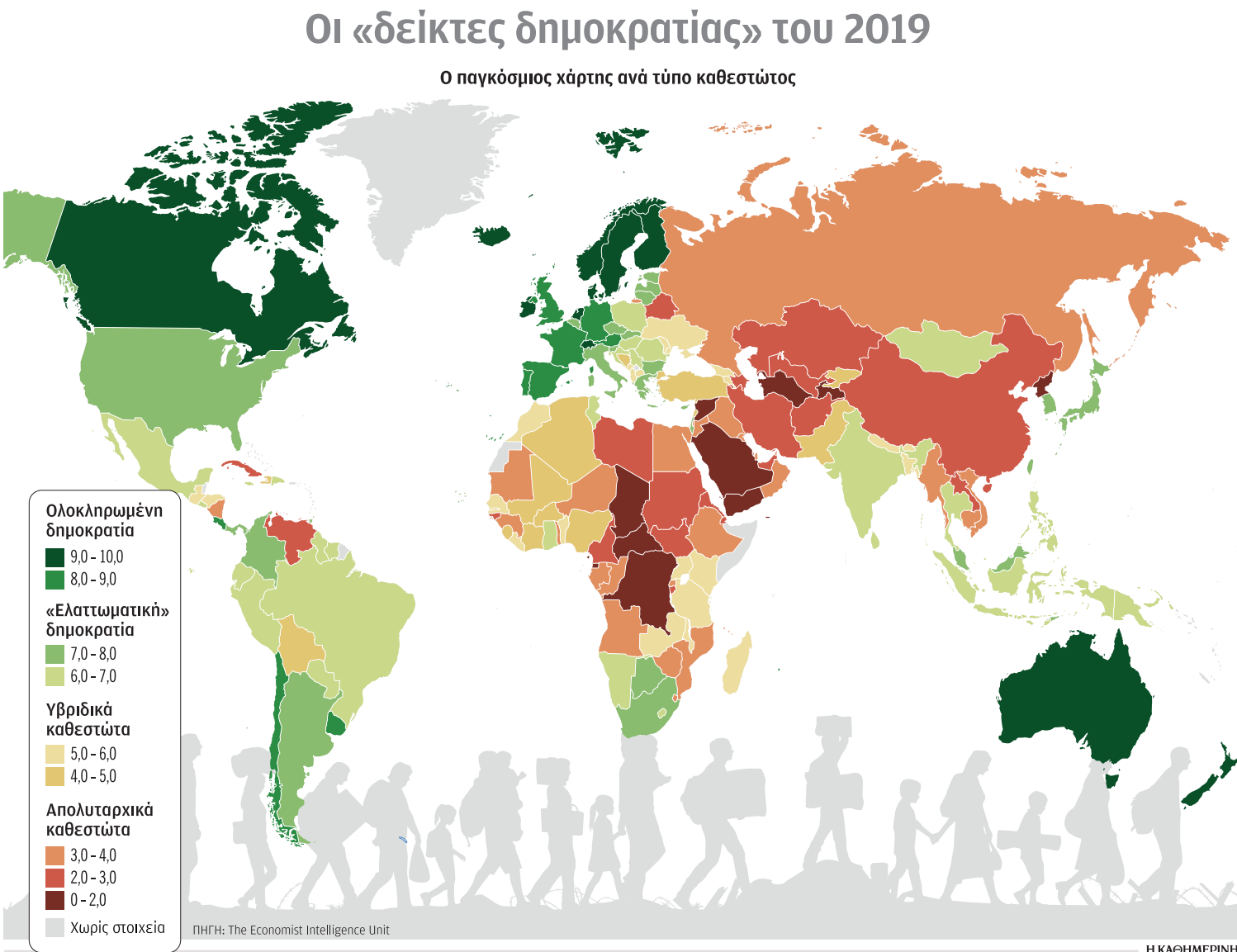
μοκρατικών επιδόσεων ανά τον κόσμο δίνει η αντίστοιχη ετήσια έκθεση του Economist Intelligence Unit. Το 2019 η μέση παγκόσμια βαθμολογία μειώθηκε από 5,48 το 2018 σε 5,44 (κλίμακα 0-10). Πρόκειται για το χειρότερο αποτέλεσμα από την έναρξη του δείκτη το 2006. Μόνο μία περιοχή κατέγραψε βελτίωση. Αυτή ήταν η Βόρεια Αμερική. Όμως όχι χάρη στις ΗΠΑ αλλά χάρη στον Καναδά. Η βαθμολογία της δυτικής Ευρώπης παρέμεινε στάσιμη, αντιμέτωπη με προκλήσεις οι οποίες παγιώθηκαν τα χρόνια που προηγήθηκαν. Παγκοσμίως, σε αντίθεση με την πολιτική συμμετοχή η οποία παρουσίασε βελτίωση, οι υπόλοιποι τομείς επιδεινώθηκαν: εκλογική διαδικασία και πλουραλισμός, λειτουργία της γενικής κυβέρνησης, πολιτική κουλτούρα και πολιτικές ελευθερίες.

Η Ελλάδα; Είναι σήμερα η φωτεινή εξαίρεση της Ευρώπης; Μένει να αποδειχθεί, εν προκειμένω να καταγραφεί, στην επόμενη έκθεση με έτος αναφοράς το 2020. Για το 2019, η ελληνική θεωρείται

Η Ελλάδα φαίνεται να κινείται πλέον κόντρα στο ρεύμα που επικρατεί στην Ευρώπη και στις ΗΠΑ.

«ελλατωματική δημοκρατία», με βάση τις διεθνείς προδιαγραφές. Δίνοντας συνολικό σκορ 7,43, ο Economist την κατατάσσει 39η στον κόσμο και 20η στην Ευρώπη, καταδεικνύοντας ως μεγαλύτερο «αγκάθι» τη λειτουργία της γενικής κυβέρνησης, με 4,86.

Από τις 167 χώρες που καλύπτει ο δείκτης, οι «πλήρεις δημοκρατίες» είναι 22. Σε 54 χώρες συναντά κανείς «απολυταρχικά καθεστώτα». Την καλύτερη επίδοση στον κόσμο καταγράφει η Νορβηγία (9,87) και τη χειρότερη η

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Βόρεια Κορέα (1,08). Η Γερμανία κατατάσσεται 13η με σκορ 8,68. Οι ΗΠΑ του Ντόναλντ Τραμπ τοποθετούνται στην 25η θέση με επίδοση 7,96, γεγονός που τους αποδίδει τον τίτλο της «ελλατωματικής δημοκρατίας».

Αρνητικό ρεκόρ 25ετίας

Υφεση δεν αντιμετωπίζουν μόνο οι οικονομίες αλλά και οι δημοκρατίες. Έκθεση την οποία εκπόνησε το Κέντρο για το Μέλλον της Δημοκρατίας, στο Πανεπιστήμιο του Κέμπριτζ, καταδεικνύει ότι

η δυσaréσκεια της κοινής γνώμης για τη δημοκρατία βρίσκεται σήμερα σε υψηλό 25ετίας. Ειδικότερα, σε δείγμα 154 χωρών, η δυσφορία για τη δημοκρατία μεταπλήδωσε από 47,9% το 1995 σε 57,5% το 2019.

Μετά την εκδήλωση της χρηματοπιστωτικής κρίσης του 2008, η δυσφορία για τη δημοκρατία ενισχύθηκε κατά 6,5 ποσοστιαίες μονάδες, μια αύξηση η οποία «φαίνεται να είναι ανθεκτική». Ξεχωρίζουν ως παραδείγματα οι ΗΠΑ και η Βρετανία, όπου η δυσaré-

σκεια των πολιτών τους αυξήθηκε κατά 1/3 από τη δεκαετία του 1990. Στα διαχρονικά υψηλά τους παρέμειναν εξάλλου χώρες όπως η Ιαπωνία, η Ισπανία και η Ελλάδα. Στον αντίποδα, «οι νήσοι της ικανοποίησης». Σε ιστορικά χαμηλά η δυσφορία για τη δημοκρατία στην καρδιά της Ευρώπης: Δανία, Ελβετία, Νορβηγία, Ολλανδία.

Τροφή για προβληματισμό, αλλά συγχρόνως και για αισιοδοξία, προσφέρει μάλλον το πόρισμα των ερευνητών: «Η άνοδος του λαϊκισμού δείχνει λιγότερο η αιτία και

περισσότερο το σύμπτωμα της δυσφορίας για τη δημοκρατία (...) Αν ολισθαίνει η εμπιστοσύνη στη δημοκρατία, είναι επειδή οι θεσμοί της αποτυγχάνουν να αντιμετωπίσουν ορισμένες από τις βασικές κρίσεις της εποχής μας, από τις οικονομικές καταρρεύσεις μέχρι την απειλή της παγκόσμιας υπερθέρμανσης (...) Τα ευρήματα δείχνουν ότι οι πολίτες είναι λογικοί απέναντι στους θεσμούς και επικαιροποιούν τη στάση τους αντιδρώντας κάθε φορά σε αυτό που έχουν μπροστά τους».

Υπεύθυνοι για την παραπληροφόρηση είναι και οι πολίτες

Ο Τζέισον Κόνελ, επίκουρος καθηγητής στο Ohio State University στις ΗΠΑ, βάζει μάλλον δύσκολα στον εαυτό του. Αφιερώνει τον ακαδημαϊκό του χρόνο προσπαθώντας να καταλάβει πώς και γιατί οι άνθρωποι λαμβάνουν πολιτικές αποφάσεις με τον τρόπο που το κάνουν. Σε συνομιλία με την «Κ», εξηγεί πώς εκείνος και η ομάδα του, έπειτα από έρευνα για τη διάδοση της παραπληροφόρησης, οδηγήθηκαν σε μια μάλλον αναμενόμενη πλην ενδιαφέρουσα διαπίστωση: Οι άνθρωποι τείνουν να θυμούνται λανθασμένα ή να μη θυμούνται καν αριθμούς που δεν ταιριάζουν στις πεποιθήσεις τους. Θεωρούν ότι βασίζουν τις απόψεις τους σε γερά δεδομένα όταν υποσυνείδητα προσαρμόζουν αυτά τα δεδομένα ώστε να ταιριάζουν στις προκαταλήψεις τους.

Με άλλα λόγια, οι άνθρωποι ακούν επιλεκτικά μόνο τη μία πλευρά της πραγματικότητας, ακόμη και αν έχουν μπροστά τους στοιχεία προς την αντίθετη κατεύθυνση. Επομένως, η παραπληροφόρηση δεν πηγάζει μόνο από εξωτερικές πηγές αλλά και από τον ίδιο τον εαυτό μας, με εύλογες συνέπειες για τις τελικές αποφάσεις μας. Όπως χαρακτηριστικά περιγράφει ο συντονιστής της έρευνας, η ομάδα του μπορούσε να καταλάβει πόσο οι εξεταζόμενοι συναντούσαν αριθμούς οι οποίοι δεν ανταποκρίνονταν στις προσδοκίες τους. Τα μάτια τους πήγαιναν μπρος - πίσω στα στοιχεία που είχαν μπροστά τους, σαν να ρωτούσαν «τι συμβαίνει;», όταν τα νούμερα δεν υποστήριζαν αυτό που είχαν μέχρι

“

Όλοι μας επικεντρωνόμαστε στις εξωτερικές πηγές των fake news, π.χ. πολιτικούς που σκοπιάμε τα διαδίδουν στα social media κ.λπ.

“

Ερευνες έδειξαν ότι οι άνθρωποι τείνουν να διαστρεβλώνουν αριθμούς και γεγονότα που δεν συμφωνούν με τα στερεότυπα και τις προκαταλήψεις τους.

εκείνη την ώρα στο μυαλό τους. – Μέσα από την ερευνητική σας δραστηριότητα εξετάζετε τον τρόπο με τον οποίο ο μέσος άνθρωπος συγκρατεί πληροφορίες. Ποια είναι τα ευρήματα έως τώρα;

– Τα αριθμητικά γεγονότα που άπτονται θεμάτων πολιτικής δραματίζουν εξέχοντα ρόλο στον

«**Το πρόβλημα** γίνεται μεγαλύτερο όταν οι πολίτες μοιράζονται με άλλους την παραπληροφόρηση που οι ίδιοι παράγαν», λέει στην «Κ» ο Τζέισον Κόνελ, επίκουρος καθηγητής στο Ohio State University.

δημόσιο λόγο, καθώς πολιτικοί, δημοσιογράφοι και ομάδες συμπεριφέρονται τα χρησιμοποιούν ως αποδεικτικά στοιχεία είτε για να υποστηρίξουν είτε για αποδομήσουν πολιτικά επιχειρήματα - σκοπούς. Ωστόσο, διαπιστώνουμε ότι οι άνθρωποι συχνά παρέχουν λανθασμένες εκτιμήσεις αριθμητικών ποσοτήτων, όπως οικονομικές στατιστικές και πληθυσμιακές δημογραφίες. Στην πράξη, οι πολίτες μπορούν να δημιουργήσουν τη δική τους παραπληροφόρηση, η οποία δεν προέρχεται μόνο από εξωτερικές πηγές. Μπορεί να μην τον κάνουν σκοπίμως, αλλά οι προκαταλήψεις τους είναι σε θέ-

ση να τους παρασύρουν. Και το πρόβλημα γίνεται ακόμη μεγαλύτερο όταν μοιράζονται με άλλους την παραπληροφόρηση που οι ίδιοι παράγαν.

– Πώς οδηγείστε σε αυτό το συμπέρασμα και ποιες μεθόδους χρησιμοποιείτε πρακτικά στην έρευνα; Μπορείτε να μοιραστείτε κάποια παραδείγματα από τις συνομιλίες σας με τους ανθρώπους που χρησιμοποιήσατε ως δείγμα;

– Έχουμε διενεργήσει δύο έρευνες στις οποίες εξετάζουμε πώς τα πολιτιστικά στερεότυπα των ανθρώπων ή η γενική γνώση του κόσμου, τα λεγόμενα σχήματα, μπορούν να διαστρεβλώσουν τη μνήμη τους γύρω από αριθμητικά γεγονότα.

Στην πρώτη εργαστηριακή μελέτη, για παράδειγμα, δείξαμε στους ανθρώπους την πληροφορία ότι υπήρχαν 12,8 εκατ. Μεξικανοί μετανάστες στις Ηνωμένες Πολιτείες το 2007, αλλά το 2014 ο πληθυσμός μειώθηκε στα 11,7 εκατ. Σημειωτέον, σύμφωνα με αξιόπιστες πηγές, όπως το Pew Research, ο αριθμός των Μεξικανών μεταναστών μειώθηκε στο διάστημα μεταξύ 2007 και 2014. Ωστόσο, ο κόσμος γενικώς θεωρεί ότι ο αριθμός των Μεξικανών μεταναστών αυξάνεται κάθε χρόνο. Όταν δοκιμάσαμε λοιπόν τη μνήμη των εξεταζόμενων στους αριθμούς, διαπιστώσαμε ότι παραποιούν τις πληροφορίες με τρόπο που ήταν συμβατός με τα σχήματά τους. Αυτό που θυμούνταν ήταν ότι ο αριθμός των Μεξικανών μεταναστών το 2014 ήταν

μεγαλύτερος από ό,τι το 2007.

Στη δεύτερη μελέτη, εξετάσαμε πώς αυτές οι στρεβλώσεις μνήμης θα μπορούσαν να εξαπλωθούν μέσω της κοινωνικής μετάδοσης, δεδομένου ότι στην καθημερινή ζωή οι άνθρωποι αναπαράγουν συχνά πληροφορίες σε φίλους, μέλη της οικογένειας και στους συναδέλφους τους, οι οποίοι με τη σειρά τους μπορούν να τις μεταδώσουν σε άλλους. Σχεδιάσαμε λοιπόν μια μελέτη που μοιάζει με ένα γνωστό παιδικό παιχνίδι, το «καλασμένο τηλέφωνο». Το πρώτο άτομο της «αλυσίδας» είδε την αρχική έκδοση των πληροφοριών. Για παράδειγμα, 12,8 εκατ. Μεξικανοί μετανάστες στις ΗΠΑ το 2007 και 11,7 εκατ. το 2014. Στη συνέχεια τους ζητήσαμε να γράψουν, διά της μνήμης, τον αριθμό των Μεξικανών μεταναστών το 2007 και το 2014. Οι αριθμοί που έγραψε το πρώτο άτομο παρουσιάστηκαν στη συνέχεια στο δεύτερο άτομο της αλυσίδας. Οι εκτιμήσεις του δεύτερου ατόμου για τους αριθμούς μεταβιβάστηκαν στη συνέχεια στο τρίτο άτομο. Αυτό που διαπιστώσαμε είναι ότι οι αριθμητικές εκτιμήσεις που παρείχαν οι πρώτοι στην «αλυσίδα» ήταν σημαντικά διαφορετικές από τις αριθμητικές εκτιμήσεις που παρείχαν οι τελευταίοι. Οι πρώτοι έδωσαν εκτιμήσεις που ήταν πιο κοντά στο πρωτότυπο. Εκτίμησαν ότι ο αριθμός των Μεξικανών μεταναστών το 2007 ήταν 11,7 εκατ. και 12,6 εκατ. το 2014 – μια διαφορά 900.000. Οι τελευταίοι της «αλυσίδας» παρείχαν εκτιμήσεις

που ήταν πολύ πιο μακριά από τις αρχικές πληροφορίες. Εκτίμησαν ότι ο αριθμός των Μεξικανών μεταναστών το 2007 ήταν 12,8 εκατ. και 16,9 εκατ. το 2014 – μια διαφορά 4,1 εκατομμυρίων.

– Ποιο είναι λοιπόν το δικό σας ευρύτερο συμπέρασμα μέσα από την έρευνα, με φόντο το φαινόμενο των πρετών, που αφορά ευρύτερα τα fake news και την παραπληροφόρηση στα δυτικά πολιτικά και κοινωνικά συστήματα;

– Η ομάδα μας θεωρεί ότι τα αποτελέσματα αυτής της μελέτης είναι σημαντικά, διότι μέχρι σήμερα όλοι μας επικεντρωνόμαστε στις εξωτερικές πηγές της παραπληροφόρησης: fake news, εκστρατείες παραπληροφόρησης στα social media και πολιτικούς που σκοπιάμε διαδίδουν προϊόντα παραπληροφόρησης. Ωστόσο, οι εξωτερικές πηγές δεν είναι οι μόνες πηγές παραπληροφόρησης. Θέλαμε να εξετάσουμε εάν οι προϋπάρχουσες προκαταλήψεις των ανθρώπων μπορούν να τους οδηγήσουν σε εσφαλμένες πληροφορίες, ακόμη και αν υποβληθούν σε ακριβή γεγονότα. Ονομάζουμε αυτές τις προϋπάρχουσες προκαταλήψεις που μπορούν να διαστρεβλώσουν τη μνήμη ως «εσωτερικές πηγές» παραπληροφόρησης. Με άλλα λόγια, οι άνθρωποι μπορούν να δημιουργήσουν τη δική τους παραπληροφόρηση και, επιπλέον, να μετατραπούν σε εξωτερική πηγή παραπληροφόρησης εάν μοιραστούν ή μεταδώσουν αυτές τις πληροφορίες σε άλλους ανθρώπους.

Άλλος ο λαϊκισμός στην Ελλάδα, άλλος στην Ευρώπη

Ο Αγγελος Χρυσόγελος είναι ερευνητικός εταίρος της δεξαμενής σκέψης Chatham House και λέκτωρ διεθνούς πολιτικής στο London Metropolitan University. Σε συνέντευξή του στην «Κ», εκφράζει την εκτίμηση ότι ο ελληνικός λαϊκισμός μόνο χρονικά συμπίπτει με τον διεθνή λαϊκισμό των τελευταίων ετών, διακινδυνεύοντας μάλιστα την πρόβλεψη ότι μια πραγματική λαϊκιστική έκρηξη ενδεχομένως ακόμη εκκρεμεί στην Ελλάδα. Σε κάθε περίπτωση, αποδέχεται τον όρο της ελληνικής «επιστροφής στην κανονικότητα», μόνον υπό την έννοια της επιστροφής στην κοινωνική ηρεμία και μετριοπάθεια. Διότι οι πολιτικές και οι αξίες που είχαν παγιωθεί πριν από την κρίση βρίσκονται ήδη στο χρονοντούλαπο της Ιστορίας.

— Πώς θα περιγράφατε τη σημερινή κρίση της δημοκρατίας; Ως μια υπαρξιακή απειλή ή ως ένα χρήσιμο εργαλείο υγιούς επανεκκίνησης, τουλάχιστον δυνητικά; — Όταν ένα σύστημα νοσεί, η κρίση αποτελεί έκκληση να προσαρμοστεί αυτό σε νέα λαϊκά αιτήματα. Υπό αυτήν την έννοια, η σημερινή κρίση της δημοκρατίας έχει τη θετική διάσταση ότι θέτει το αίτημα της αλλαγής στο τραπέζι. Πέραν αυτής της συνειδητοποίησης όμως, δεν είναι ξεκάθαρο τι ακριβώς πρέπει να γίνει ή τι θα ικανοποιούσε τους δυσαρεστημένους ψηφοφόρους.

Υπάρχει η άποψη ότι τα προβλήματα της σύγχρονης δημοκρατίας είναι συστηματικά χαρακτηριστικά. Αφορούν για παράδειγμα τη θεμελιώδη αδυναμία του έθνους-κράτους, μέσα στα όρια του οποίου λειτουργεί η δημοκρατία, να διαχειριστεί προβλήματα υπερεθνικού χαρακτήρα. Ή τον ρόλο των ΜΜΕ και του διαδικτύου, που συντελεί στον κατακερματισμό της δημόσιας σφαίρας και τον αναχωρητισμό των πολιτών από την πολιτική διαδικασία. Ο λαϊκισμός αποτελεί σύμπτωμα όλων αυτών των διαδικασιών, δεν προτείνει όμως συγκεκριμένες λύσεις. Το πιθανότερο σενάριο μελλονώς είναι η διατήρηση αυτής της λανθάνουσας αίσθησης κρίσης της δημοκρατίας, με παροδικές εξάρσεις, με διάφορες αφορμές (π.χ. οικονομικές ή μεταναστευτικές κρίσεις).

— Λαϊκισμός. Πώς έχει επιδράσει τα τελευταία χρόνια στα συστήματα των δυτικών χωρών; Έχει «ταβάνι»; — Η βασική επιπτώση του λαϊκισμού είναι ο κατακερματισμός, η πολιτική αστάθεια και η αδυναμία σχηματισμού ισχυρών κυβερνήσεων. Πλέον στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες χρειάζονται τρία ή και περισσότερα κόμματα για να σχηματιστούν κυβερνήσεις. Βλέπουμε νέους και περιεργούς συνδυασμούς όπως ο συνασπισμός Χριστιανοδημοκρατών-Πρασίνων στην Αυστρία, ενώ έχουμε παρα-

“

Η οικονομική κρίση, η άνοδος της Κίνας, η μετανάστευση και οι νέες ψηφιακές τεχνολογίες είναι εξελίξεις που συντείνουν σε μια επαναφορά της πρωτοκαθεδρίας της πολιτικής έναντι της αγοράς.

“

Σε σχέση με τη Βρετανία που έφυγε από την Ε.Ε. ή την Ουγγαρία που έχει διολισθήσει σε ένα ημι-αυταρχικό πολίτευμα, η Ελλάδα διατήρησε τις σταθερές της.

τεταμένες περιόδους πολιτικού κενού όπως στην Ισπανία. Πλέον στις περισσότερες χώρες με ισχυρές μονοκομματικές κυβερνήσεις κυβερνούν κόμματα με ισχυρά λαϊκιστικά ή εθνοσυντηρητικά χαρακτηριστικά, όπως η Βρετανία, η Πολωνία και η Ουγγαρία. Η σύνθεση και το ιδεολογικό προφίλ της σημερινής ελληνικής κυβέρνησης αποτελεί την εξαίρεση πανευρωπαϊκά.

Σχετικά με το αν ο λαϊκισμός έχει «ταβάνι», αυτό εξαρτάται από τις συνθήκες κάθε χώρας. Είναι πιθανό κάπου να δούμε υποχώρηση του λαϊκισμού, αλλού ενίσχυση. Αυτό που πιστεύω ότι είναι μη αναστρέψιμο είναι η πολυδιάσπαση, η πολυκομματικότητα και οι ασταθείς κυβερνήσεις. Αυτή είναι για μια μόνιμη κατάσταση που κάνει τη λήψη αποφάσεων στην Ε.Ε. μια ιδιαίτερα δύσκολη υπόθεση.

— Για την Ελλάδα έχει διατυπωθεί η άποψη ότι είναι η ευρωπαϊκή χώρα η οποία πρώτη ήρθε αντιμέτωπη με την έξαρση του λαϊκισμού και τις επιπτώσεις του. Ποιο κενό ήρθε να καλύψει η διακυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑΝΕΛ και ποια είναι η «παρακαταθήκη» της για την ελληνική δημοκρατία;

— Όσο περνάει ο καιρός σχηματίζω την άποψη ότι ο ελληνικός «αντιμνημονιακός» λαϊκισμός ήταν ένα φαινόμενο που να μην συνέπεσε, αλλά ήταν θεμελιώδης διαφορετικός από ό,τι συνέβη αλλού στην Ευρώπη και στις ΗΠΑ, με εξαίρεση ίσως τις χώρες του ευρωπαϊκού Νότου. Λόγω της

Ο ερευνητικός εταίρος της δεξαμενής σκέψης Chatham House και λέκτωρ διεθνούς πολιτικής στο London Metropolitan University, Αγγελος Χρυσόγελος, εκτιμά πως επιστροφή στις προ κρίσης πολιτικές και αξίες δεν θα υπάρξει.

έντασης της οικονομικής κρίσης, ο δικός μας λαϊκισμός είχε κυρίως ένα αριστερό πρόσημο και στηριζόταν σε οικονομικά - υλικά αιτήματα. Αντίθετα στο εξωτερικό είδαμε σχεδόν παντού κυρίως δεξιόστροφους λαϊκισμούς, με έμφαση σε ζητήματα μετανάστευσης και εθνικής κυριαρχίας.

Θα φανεί παράξενο, αλλά ίσως τελικά ο ελληνικός λαϊκισμός της κρίσης ήταν ένα λιγότερο δραματικό και περισσότερο παροδικό φαινόμενο σε σχέση με αυτά που ζουν άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Ήταν ένας λαϊκισμός που, μέσα από παλινδρομήσεις και περιπέτειες, απορρόφησε τη λαϊκή δυσάρεσκεια χωρίς τελικά να ανατραπούν ούτε η θέση της χώρας στην Ε.Ε. ούτε το πολίτευμά της. Σε σχέση για παράδειγμα με τη Βρετανία που έφυγε από την Ε.Ε. ή την Ουγγαρία που έχει διολισθήσει σε ένα ημι-αυταρχικό πολίτευμα, η Ελλάδα διατήρησε τις σταθερές της.

Αντί λοιπόν να βλέπουμε την Ελλάδα ως την πρώτη χώρα που «πέρασε λαϊκισμό», θα πρέπει να σκεφτούμε ότι η Ελλάδα ακόμα δεν έχει γνωρίσει έναν λαϊκισμό

πραγματικά ανάλογο με ό,τι συνέβη στον υπόλοιπο δυτικό κόσμο, που θα αφορά για παράδειγμα τη μετανάστευση, τις επιπτώσεις της αυτοματοποίησης και της τεχνολογικής αλλαγής στην αγορά εργασίας, ή την αλλαγή στον τρόπο ζωής και την ανασφάλεια της μεσαίας τάξης που επιφέρει το άνοιγμα της οικονομίας σε επενδύσεις και διεθνείς πιέσεις. Υπό μια έννοια, η πραγματική λαϊκιστική έκρηξη ακόμα εκκρεμεί στην Ελλάδα.

— Γίνεται λόγος σήμερα για την ελληνική «επιστροφή στην κανονικότητα». Ποια είναι η γνώμη σας; Σε κάθε περίπτωση, θα λέγατε ότι η Ελλάδα κινείται σήμερα κόντρα στο ρεύμα που επικρατεί στην Ευρώπη; — Το σύνθημα της «κανονικότητας» έχει ένα διττό νόημα. Από τη μια μεριά υπονοεί την επιστροφή σε μια πιο ομαλή λειτουργία του δημοκρατικού πολιτεύματος και της δημόσιας συζήτησης, χωρίς τις υπερβολές και την πόλωση της προηγούμενης περιόδου. Αυτό είναι κάτι που ήταν όντως αίτημα της κοινωνίας και το οποίο η νέα κυβέρνηση υπηρετεί όσο οι συνθήκες της το επιτρέπουν.

Το άλλο νόημα της «κανονικότητας» που υπονοείται είναι η επιστροφή στις προ κρίσης πολιτικές και αξίες. Αν όμως κάποιος ευελπιστούν στην επιστροφή στο οικονομικό και κοινωνικό φιλελεύθερο κონσένσους των πρώτων δύο μεταψυχροπολεμικών δεκαετιών, φοβάμαι ότι οι εξελίξεις τους έχουν ξεπεράσει. Η οικονομική κρίση, η άνοδος της Κίνας, η μετανάστευση και οι νέες ψηφιακές τεχνολογίες είναι όλες εξελίξεις που συντείνουν σε έναν πιο ενεργό ρόλο του κράτους, προστασία των συνόρων, γενικά σε μια επαναφορά της πρωτοκαθεδρίας της πολιτικής έναντι της αγοράς και του εθνικού έναντι του υπερεθνικού.

Δεν γίνεται επομένως να συζητούμε πια για τον Τραμπ και το Brexit σαν να είναι παροδικά φαινόμενα ή αποτελέσματα εκλογικών «ατυχημάτων». Είναι γεγονότα που ήδη παράγουν αποτελέσματα στα οποία άλλωστε βλέπουμε και τη νέα ηγεσία της Ε.Ε. να αντιδρά, με τη συζήτηση περί «Ευρωπαϊών βιομηχανικών πρωταθλητών», «ψηφιακής κυριαρχίας» και «γεωπολιτικής Ευρώπης». Πλέον, όλες οι μεγάλες δυνάμεις ενσωματώνουν τα λαϊκά αιτήματα για κυριαρχία, σύνορα και ρύθμιση στις εξωτερικές, οικονομικές και τεχνολογικές πολιτικές τους. Αν υπάρχει πια «κανονικότητα» στη διεθνή πολιτική, εκεί πρέπει να την αναζητήσουμε.

Νομίζω, ή τουλάχιστον ελπίζω, ότι η ελληνική κυβέρνηση είναι πολύ πιο συνειδητοποιημένη και καταλαβαίνει ότι οι σταθερές του παρελθόντος δεν ισχύουν πια. Αυτή που εμφανίζεται πλήρως ασύγχρονη με τις διεθνείς εξελίξεις είναι η διανόηση σε πανεπιστήμια, ΜΜΕ και δεξαμενές σκέψης, που παραμένει στην πλειοψηφία της νοσταλγική και προσκολλημένη σε μια εποχή φιλελεύθερης παγκοσμιοποίησης που όμως έχει παρέλθει ανεπιστρεπτί.

4 γεγονότα-σταθμοί για τη σύγχρονη δημοκρατία

EW / PETER ROLEY

2008

Τον Σεπτέμβριο καταρρέει η Lehman Brothers και ξεσπά η διεθνής χρηματοπιστωτική κρίση. Οι συνέπειες θίγουν ευθέως την καθημερινότητα του πολίτη στις δυτικές κοιτίδες του δημοκρατικού συστήματος και στην πράξη κορυφώνεται για την κοινή γνώμη η έννοια της πολιτικής αποτυχίας.

INTIMENESS / G. JAMAL

2015

Τον Απρίλιο η μεταναστευτική και προσφυγική κρίση αναγνωρίζεται ως τέτοια. Οι μαζικές ροές προς την Ευρώπη και οι επιπτώσεις τους συνδυάζονται με την πολιτική τους εκμετάλλευση από λαϊκιστικά κόμματα, τα οποία επενδύουν στην ανασφάλεια των ευρωπαϊκών κοινωνιών με σκοπό την ευκαιριακή τους ανέλιξη. Η δημοκρατία καλείται να αντιμετωπίσει πλέον την οργή και τον φόβο των δυτικών εκλογικών σωματίων.

EW / ERIN S. LESSER

2016

Τον Νοέμβριο ο Ντόναλντ Τραμπ κερδίζει τις εκλογές και εκλέγεται 45ος πρόεδρος των ΗΠΑ. Με την υπόσχεση ότι θα κάνει την Αμερική «σπουδαία ξανά» επικερδώς επιφέρει ηττώσεις και άγραφους κανόνες της αμερικανικής δημοκρατίας όπως τη γνωρίζαμε. Κηρύττει πόλεμο στα ΜΜΕ και ανάγει το Twitter σε μέσο άσκησης «υψηλής» πολιτικής.

Τον Ιούνιο οι Βρετανοί επιλέγουν με δημοψήφισμα να εγκαταλείψουν την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η εξέλιξη επιφέρει πλήγμα στο μεγαλύτερο δημοκρατικό εγχείρημα της Γηραιάς Ηπείρου, θέτοντας εν αμφιβόλω τη μακροπρόθεσμη προοπτική της Ένωσης. Δημιουργεί κρίση εμπιστοσύνης και αβεβαιότητα στο εσωτερικό της Ευρώπης ενισχύοντας τις δυνάμεις που τάσσονται υπέρ των κλειστών συνόρων.

Έχουν πει για την «κόπωση» της δημοκρατίας και τις επιπτώσεις της

AP / SANG TAN

«**Κάποιοι** μια μέρα να μου εξηγήσει γιατί σε μια εποχή που η επιστήμη δεν ήταν ποτέ πιο ευφυής, η αλήθεια πιο γυμνή και η γνώση πιο διαθέσιμη, υπάρχει τέτοια ζήτηση για λαϊκιστές και ψεύτες».

Τζον Λε Καρέ, Βρετανός συγγραφέας

«**Είμαστε** καταδικασμένοι να ζούμε μέσα στο ψέμα και στην πόλωση; Οι περισσότερες δημοκρατίες έχουν αναπτύξει μηχανισμούς που ελαχιστοποιούν το κόστος των αναπόφευκτων αυτών πρακτικών. Η σχετική συζήτηση θα ήταν πολύ πιο γόνιμη αν επικεντρωνόταν στους μηχανισμούς αυτούς».

Στάθης Καλύβας, University of Oxford

DANIEL VEGEL

«**Η δημοκρατία** δεν πεθαίνει, αλλά περνάει μια απρόβλεπτη κρίση ενός “μεσάλικα”. Οι ψηφοφόροι έχουν έντονη την αίσθηση της ρουτίνας και αρέσκονται στην ιδέα μιας αλλαγής. Όμως δεν θέλουν κάτι ουσιαστικά διαφορετικό. Στην πραγματικότητα, αλλάζουν ηγέτες παρά συστήματα».

Ντέιβιντ Ράνσιμαν, University of Cambridge

AP / A. GILMAN

— **Ματέο Ρέντσι:** Πρόεδρε, πότε θα φτάσετε στη δημοκρατία; — **Σι Τζινίνγκ:** Νομίζω δεν θα φτάσουμε προτού φύγετε εσείς από αυτήν.

Ο πρώην πρωθυπουργός της Ιταλίας Ματέο Ρέντσι, μιλώντας πρόσφατα σε συνέδριο του Economist στη Γερμανία, αποκάλυψε διάλογο που είχε κάποτε με τον πρόεδρο της Κίνας Σι Τζινίνγκ, «μετά από τρία μπουκάλια κρασί», στη Σαρδινία.

«**Η σημερινή** κόπωση της δημοκρατίας θυμίζει σε πολλούς αυτήν του μεσοπολέμου. Όμως η τότε κρίση της δημοκρατίας συνδέθηκε άρρηκτα με την οικονομική μιζέρια της Μεγάλης Ύφεσης, ενώ η σημερινή έρχεται σε καιρούς με ιστορικά υψηλά απασχολήσεις. Άρα, η αντίδραση δεν μπορεί να είναι επανάληψη της προηγούμενης».

Χάρολντ Τζέιμς, Princeton University

Αποφυγή επιδημίας «εντός των πυλών»

Στην Ελλάδα, στόχος είναι να εντοπιστεί εγκαίρως εισαγόμενο κρούσμα κορωνοϊού και να μην υπάρξει δευτερογενής μετάδοση

Της **ΠΕΝΝΥΣ ΜΠΟΥΛΟΥΤΖΑ**

Την αγωνία της επόμενης ημέρας της επιδημίας βιώνουν σε καθημερινή βάση οι υγειονομικές αρχές όλων των χωρών, που βλέπουν τον αριθμό των κρουσμάτων του νέου κορωνοϊού να αυξάνεται διαρκώς. Οι επιστήμονες έχουν ακόμα κενά στην κατανόηση του νέου κορωνοϊού (COVID-19, όπως είναι από την περασμένη Τετάρτη η νέα του ονομασία με ανάδοχο τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας) κυρίως ως προς τη μετάδοσή του, γεγονός που καθιστά επίφοβη οποιαδήποτε εκτίμηση για το πώς τελικά θα εξελιχθεί η επιδημία, η οποία έως το βράδυ της Παρασκευής μετρούσε περισσότερα από 65.000 κρούσματα και είχε στοιχίσει τη ζωή σε περίπου 1.400 ανθρώπους. Ακόμα και το γεγονός ότι βαίνουμε προς το τέλος του χειμώνα, γεγονός που συνήθως προμηνύει την υποχώρηση των ιώσεων, δεν είναι γνωστό πώς θα επηρεάσει αυτή την επιδημία.

Όπως σημειώνει στην «Κ» ο κ. Δημήτρης Παρασκευής, αναπληρωτής καθηγητής Επιδημιολογίας - Προληπτικής Ιατρικής στο Εργαστήριο Υγιεινής Επιδημιολογίας και Ιατρικής Στατιστικής στο ΕΚΠΑ, και οι κλιματικές συνθήκες είναι άγνωστος Χ για τον COVID-19. Και εξηγεί, «για άλλους γνωστούς κορωνοϊούς όπως αυτοί που προκαλεί το κοινό κρυολόγημα και για τους ιούς της γρίπης γνωρίζουμε ότι η αύξηση της θερμοκρασίας που συνοδεύεται και με μείωση της υγρασίας βοηθά στη μείωση της μετάδοσής τους. Για τον νέο κορωνοϊό δεν μπορούμε να πούμε με ασφάλεια εάν θα ακολουθήσει το ίδιο μοτίβο».

Σε αυτή τη φάση η Κίνα και ο υπόλοιπος κόσμος κινούνται σε διαφορετικές ταχύτητες ως προς τη διαχείριση της απειλής. Για την Κίνα το ζητούμενο είναι πώς θα ελέγξει και θα περιορίσει την επιδημία στο εσωτερικό της και για τον λόγο αυτό έχει προχωρήσει σε πολύ αυστηρά μέτρα με καραντίνα ολόκληρων περιοχών, απομόνωση ακόμα και με τη βία κρουσμάτων αλλά και αλλαγή των κριτηρίων για τον χαρακτηρισμό ενός κρούσματος. Για την πλειονότητα των υπόλοιπων χωρών το στοίχημα είναι να μην έχουν εισαγόμενο κρούσμα, και στην περίπτωση που υπάρξει, να μην προκαλέσει επιδημία «εντός των πυλών».

Η καθημερινότητα σε αυτοσχέδιο νοσοκομείο για ασθενείς με τον νέο κορωνοϊό σε κλειστό γήπεδο στη Γουχάν.

«Η εμπειρία από παλαιότερες απειλές έδειξε ότι η αντίδρασή μας είναι ικανοποιητική», λέει στην «Κ» ο καθηγητής Δ. Παρασκευής.

Στην Ελλάδα, οι ειδικοί επιστήμονες θεωρούν πολύ πιθανό να εμφανιστεί εισαγόμενο κρούσμα, αν και λαμβάνονται μέτρα ελέγχου στις πύλες εισόδου της χώρας, ενώ από αρχές Μαρτίου αναμένεται να διακοπουν και οι απευθείας πτήσεις από Κίνα προς το αεροδρόμιο «Ελευθέριος Βενιζέλος». Έτσι, το βάρος πέφτει στο πώς εισαγόμενο κρούσμα θα εντοπιστεί εγκαίρως και πώς δεν θα υπάρχει δευτερογενής μετάδοση του COVID-19 στην κοινωνία. Σημαντικό ρόλο σε αυτό διαδραματίζει η άμεση πρόσβαση στην πληροφορία. Από πού και πότε ήρθε στη χώρα ο ασθενής

και με ποιους είχε επαφή εντός της χώρας. Αυτοί εν συνεχεία θα ενημερωθούν για να αποφύγουν τις επαφές με άλλους και να αναφέρουν άμεσα συμπτώματα, εφόσον εμφανιστούν.

Στο πλαίσιο της άμεσης πρόσβασης στην πληροφορία, κατά την πρόσφατη έκτακτη σύσκεψη των υπουργών Υγείας της Ε.Ε. ο Έλληνας υπουργός Βασίλης Κικιλίας κατέθεσε πρόταση για τη δημιουργία ειδικής ηλεκτρονικής πλατφόρμας επισημονικών δεδομένων που θα ανταλλάσσονται μεταξύ των κρατών-μελών για την καλύτερη διαχείριση της κατάστασης. Τα δεδομένα της πλατφόρμας (παλιά και νέα κρούσματα, οι επαφές των ασθενών, ιστορικό ταξιδιού σε περιοχή που είναι σε εξέλιξη η επιδημία, η πορεία της υγείας τους κ.ά.) θα είναι προσβάσιμα μόνο από τις ομάδες διαχείρισης κρίσεων της κάθε χώρας, με διασφάλιση της προστασίας των προσωπικών δεδομένων των ασθενών, και θα βοηθούν στον σχεδιασμό της καλύτερης ανταπόκρισης των συστημάτων, και στην

κατανόηση της «διαδρομής» των περιστατικών. Η πρόταση ενσωματώθηκε στο τελικό κείμενο των συμπερασμάτων της σύσκεψης, ενώ εκδηλώθηκε ζωηρό ενδιαφέρον από τους συμμετέχοντες ώστε να προχωρήσει η υλοποίηση της πλατφόρμας, με τις πληροφορίες να αναφέρουν ότι κλιμάκιο του υπουργείου με επικεφαλής τον κ. Κικιλία θα μεταβεί το επόμενο διάστημα στο Βερολίνο για τον λόγο αυτό.

Πάντως, έως σήμερα η εμπειρία προηγούμενων σύγχρονων «παγκόσμιων απειλών» από νεοεμφανιζόμενους ιούς έχει θετικό πρόσημο: Ο SARS το 2003 ελέγχθηκε πριν εξελιχθεί σε πανδημία. Στην Ελλάδα σοβαρός συναγερμός «σήμανε» σε μία περίπτωση εισαγόμενου ύποπτου κρούσματος το οποίο τελικά δεν σχετιζόταν με τον SARS. Οι επιπτώσεις της πανδημίας της γρίπης 2009 ήταν τελικά μικρότερες του αναμενομένου –σύμφωνα με τον ΠΟΥ προκάλεσε λιγότερους θανάτους από την κοινή γρίπη, κάτι που παρατηρήθηκε και στην Ελλάδα – και πλέον ο υπεύθυνος ιός έχει

«ενταχθεί» στην εποχική γρίπη. Ο κορωνοϊός MERS του 2012 που προκαλεί το «αναπνευστικό σύνδρομο της Μέσης Ανατολής», περιορίζεται πια στη Σαουδική Αραβία. Στην Ελλάδα υπήρξε ένα επιβεβαιωμένο «εισαγόμενο» κρούσμα του συγκεκριμένου κορωνοϊού, χωρίς δευτερογενή μετάδοση στο εσωτερικό.

«Υπάρχει γνώση»

«Αυτό που έχει δείξει η εμπειρία, τόσο η πρόσφατη όσο και η παλιότερη, είναι ότι πρέπει να μάθουμε να ζούμε με αυτές τις απειλές. Θα πρέπει όμως να γνωρίζουμε όλοι ότι δεν είμαστε εντελώς απροφύλακτοι. Υπάρχει γνώση και υψηλό επίπεδο ετοιμότητας από το υγειονομικό προσωπικό», σημειώνει ο κ. Παρασκευής και συνεχίζει, «η εμπειρία στην Ελλάδα από παλιότερες απειλές έδειξε ότι η αντίδρασή μας είναι ικανοποιητική. Το γεγονός ότι δεν έχουμε απειληθεί σοβαρά από προηγούμενους παγκόσμιους συναγερμούς, οφείλεται στην ικανότητα και στην εμπειρία εμπλεκόμενων στον χώρο της υγείας».

«ΣΤΕΝΕΣ ΕΠΑΦΕΣ»

Τουλάχιστον 80 κλινικά δείγματα από περιστατικά που χαρακτηρίστηκαν «ύποπτα» για τον νέο κορωνοϊό είχαν εξεταστεί έως και την Παρασκευή από τα ειδικά εργαστήρια αναφοράς της Ελλάδας. Οι ειδοποιήσεις για ψευδο-ύποπα περιστατικά είναι πολλαπλάσιες, με την επιδημία γρίπης να θολώνει τα νερά, αλλά να «οξύνει» τα αντανακλαστικά ακόμη και απλών πολιτών. Ο Εθνικός Οργανισμός Δημόσιας Υγείας έχει διαχωρίσει σε ποιες περιπτώσεις ένα κρούσμα χαρακτηρίζεται ύποπτο, πιθανό ή επιβεβαιωμένο, αλλά και ποιες είναι οι «στενές επαφές» ενός ασθενούς. Ειδικότερα:

Υποπτο κρούσμα: Ασθενής με οξεία λοίμωξη του αναπνευστικού και είτε «στενή επαφή» με πιθανό ή επιβεβαιωμένο κρούσμα λοίμωξης από τον νέο κορωνοϊό, είτε ιστορικό ταξιδιού σε περιοχές με συνεχιζόμενη μετάδοση του ιού στην κοινωνία, ή εργασία-επίσκεψη σε μονάδα υγείας όπου αντιμετωπίζονται ασθενείς με νέο κορωνοϊό.

Πιθανό κρούσμα: Υποπτο κρούσμα με είτε αδιευκρίνιστο αποτέλεσμα εργαστηριακού ελέγχου για τον νέο κορωνοϊό, ή με θετικό αποτέλεσμα με εργαστηριακή μέθοδο που ανιχνεύει γενικά κορωνοϊούς και όχι ειδικά τον νέο.

Επιβεβαιωμένο κρούσμα: Ατομο με εργαστηριακά επιβεβαιωμένο κρούσμα, άτομο που ήρθε πρόσωπο με πρόσωπο με ασθενή, επαγγελματίες υγείας ή άλλο άτομο που παρείχε φροντίδα σε ασθενή, συνταξιδιώτης στο ίδιο αεροσκάφος (σε απόσταση δύο σειρών θέσεων) και μέλη του πληρώματος του αεροσκάφους.

Η νέα μέθοδος διάγνωσης δυσκολεύει το έργο των επιστημόνων

Της **RONI CARYN RABIN THE NEW YORK TIMES**

Τα νέα έμοιαζαν καλά: οι αναφορές κρουσμάτων κορωνοϊού στην Κίνα την εβδομάδα που πέρασε έδειχναν χαμηλότερους ρυθμούς εξάπλωσης της επιδημίας, υποδηλώνοντας ότι οι απόπειρες περιορισμού της διάδοσης του ιού έφεραν αποτέλεσμα. Όμως, την Πέμπτη οι αξιωματούχοι προσέθεσαν 14.840 νέα κρούσματα μόνο στην επαρχία Χουμπέι, ανεβάζοντας τον συνολικό αριθμό κρουσμάτων στην επαρχία στις 48.206. Ο αριθμός των νεκρών επίσης αυξήθηκε κατά 242, φθάνοντας τους 1.310.

Η έντονη αυτή αύξηση δείχνει πόσο δύσκολο είναι για τους επιστήμονες να κατανοήσουν την έκταση της επιδημίας, ιδιαίτερα στο επίκεντρό της, όπου χιλιάδες ασθενείς δεν έχουν υποβληθεί σε έλεγχο. Εχοντας απέναντί τους τόσους ασθενείς και τόσες δυσκολίες στη διάγνωση, οι Αρχές αποφάσισαν να αλλάξουν τη μέθοδο με την οποία αναγνωρίζουν τον ιό.

Αντί να περιμένουν τα περιπόλικα τεστ που ανιχνεύουν τη γενετική υπογραφή του κορωνοϊού, οι Αρχές στην πόλη Γουχάν (τη μεγαλύτερη της επαρχίας Χουμπέι) προσθέτουν πλέον στον κατάλογο των ασθενών και αυτούς που διαγιγνώσκονται με ακτινογραφία. Οι αξιωματούχοι της επαρχίας είπαν ότι κατ' αυτό τον τρόπο θα είναι πιο εύκολο και γρήγορο να προσδιοριστεί ποιοι χρειάζονται

βοήθεια και να αξιοποιηθεί πιο σωστά το σύστημα υγείας.

Η αλλαγή δείχνει τον τεράστιο αριθμό ανθρώπων στην επαρχία που είναι άρρωστοι, αλλά δεν περιλαμβάνονται στους επίσημους αριθμούς και εγείρει το ερώτημα αν οι υγειονομικές αρχές μπορούν να φροντίσουν τους νέους ασθενείς.

Η ακτινογραφία θώρακος είναι ατελής μορφή διάγνωσης, γιατί δεν προσδιορίζει από τι προκα-

Οι Αρχές στη Γουχάν προσθέτουν στον κατάλογο των ασθενών όσους διαγιγνώσκονται με ακτινογραφία, καθιστώντας αδύνατες τις συγκρίσεις.

λούνται οι αλλοιώσεις. Μια τυπική πνευμονία, που προκαλείται από την εποχική γρίπη, μπορεί επίσης να εμφανίσει ευρήματα στις ακτινογραφίες. «Είμαστε σε ακαρτογράφια νερά» δήλωσε ο λοιμωξιολόγος του πανεπιστημίου Βάντερμπιλτ, Γουίλιαμ Σάφνερ.

Η απόφαση για τη διάγνωση μέσω ακτινογραφιών προέκυψε μετά την έκκληση τοπικής γιατρού στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Η γιατρός είπε ότι οι ακτινογραφίες επιταχύνουν τις διαδικασίες, προσφέροντας άμεσα αποτελέσματα τη στιγμή που

Νιόπαντρο ζευγάρι με τα πιστοποιητικά του γάμου ανα χείρας την ημέρα εορτής του Αγίου Βαλεντίνου στη Σαγκάη.

παρατηρούνται ελλείψεις στα διαγνωστικά τεστ.

Ελλείψεις πληροφορίες

Ακόμη και πριν από την είδηση αυτή, οι ειδικοί παραπονιούνταν ότι οι επιδημιολογικές πληροφορίες από την Κίνα δεν είναι πλήρεις, δυσχεραίνοντας τις προσπάθειες περιορισμού της νόσου. Ο νέος ιός είναι πολύ μεταδοτικός και ο περιορισμός της επιδημίας θα είναι δύσκολος, καθώς ένας άνθρωπος μπορεί να τον μεταδώσει σε δεκάδες άλλους. Ξεσπάσματα υποχωρούν και επανέρχονται, ενώ οι

τρόποι με τους οποίους εξαπλώνεται δεν μπορούν να γίνουν απολύτως κατανοητοί.

Στο Χονγκ Κονγκ μολύνθηκαν άνθρωποι που κατοικούσαν ο ένας δέκα ορόφους μακριά από τον άλλον, ενώ ένας Βρετανός μετέδωσε τον ιό σε 10 ανθρώπους, εκ των οποίων κάποιοι ήταν σε σαλέ του σκι, πριν καν μάθει ότι ήταν άρρωστος.

Στην Τσαντζίν της Κίνας, τουλάχιστον 33 από τα 102 κρούσματα είχαν κάποια σχέση με ένα συγκεκριμένο πολυκατάστημα. «Η επιδημία αυτή μπορεί να πάει προς

οποιαδήποτε κατεύθυνση» δήλωσε ο γενικός γραμματέας του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας, Τέντρος Γκεμπρεχεσούς. Η αλλαγή της μεθόδου διάγνωσης δυσκολεύει τις συγκρίσεις και καθιστά αδύνατο να γίνει σαφές αν η επιδημία έχει περάσει το απόγειό της ή όχι.

«Τώρα, η εκτίμηση του μεγέθους της επιδημίας μοιάζει με κινούμενο στόχο», δήλωσε ο συνδιευθυντής του κέντρου Παγκόσμιας Υγειονομικής Ασφάλειας του πανεπιστημίου της Ουάσιγκτον Πίτερ Ραμπίνοβιτς.

Δεν είναι ασυνήθιστο να γίνονται πιο λεπτομερή τα κριτήρια διάγνωσης μιας ασθένειας, όσο προχωρεί η επιστημονική γνώση. Αλλά όταν τα κριτήρια αλλάζουν, δεν μπορούν να γίνουν συγκρίσεις με το παρελθόν. «Ακούγεται απλυστευτικό αλλά είναι πολύ σημαντικό. Τι νούμερα μετράμε;» ρώτησε ο δρ Σάφνερ.

Οι επιστήμονες δυσκολεύονται να κρίνουν αν η επιδημία βρίσκεται σε υποχώρηση γιατί πρόκειται για εξαιρετικά μεταδοτικό ιό, αν και λιγότερο θανατηφόρο από άλλες επιδημίες κορωνοϊών όπως ο SARS ή ο MERS. Οι επιδημίες που κινούνται γρήγορα παρομοιάζονται με παγόβουνα, των οποίων ο όγκος και το πραγματικό σχήμα κρύβονται κάτω από την επιφάνεια.

Ο δρ Τέντρος Γκεμπρεχεσούς σημείωσε ότι μια ακριβής γνώση της κατάστασης στο εσωτερικό της Κίνας είναι απαραίτητη για την ασφάλεια όλου του πλανήτη. Η χώρα έχει τόσο κεντρικό ρόλο στην παγκόσμια οικονομία, που θα μπορούσε πολύ εύκολα να μεταδώσει τον ιό οπουδήποτε.

«Τεράστια πρόκληση»

«Η αποτελεσματική διαχείριση της κατάστασης αυτής είναι τεράστια πρόκληση», σημείωσε η καθηγήτρια επιδημιολογίας στο πανεπιστήμιο της Καλιφόρνιας, Κριστίν Κρόιντερ-Τζόνσον. «Αυτό θα ίσχυε σε κάθε χώρα», προσέθεσε. «Όσο για το τι πρέπει να περιμένουμε, είμαστε στο σκοτάδι».

Ρώσικη ρουλέτα στη Συρία για την Τουρκία του Ερντογάν

Η σύγκρουση με τον Ασαντ θέτει σε δεινή δοκιμασία τις σχέσεις της με τη Μόσχα

Του **ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ**

Ενα βήμα πριν από την ανοικτή σύγκρουση με τον κυβερνητικό στρατό του Σύρου προέδρου Μπασάρ Ασαντ βρίσκεται η Τουρκία, καθώς η κλιμάκωση των συγκρούσεων στη βορειοδυτική επαρχία Ιντλίμπ απειλεί να διαρρήξει την εύθραυστη ρωσοτουρκική συνεννόηση για τη διαχείριση του Συριακού.

Ρόλο πυροκροτητή έπαιξε ο θάνατος πέντε Τούρκων στρατιωτών στη διάρκεια συγκρούσεων με τον συριακό στρατό κοντά στη στρατηγικής σημασίας κωμόπολη Σαρακέμπ, την περασμένη Δευτέρα. Είχε προηγηθεί, μία εβδομάδα νωρίτερα, ανάλογο επεισόδιο, που στοίχισε τη ζωή άλλων οκτώ Τούρκων στρατιωτών. Με την υποστήριξη της ρωσικής αεροπορίας, οι δυνάμεις του Ασαντ είχαν ήδη καταφέρει να εκπορθήσουν τους αντικαθεστωτικούς (κυρίως

Η Αγκυρα φοβάται ότι ενδεχόμενη συνεννόηση Κούρδων - Δαμασκού θα θέσει υπό αμφισβήτηση τα κέρδη της στη βόρεια Συρία.

τζικαντιστές) αντάρτες, που απολαμβάνουν τουρκική υποστήριξη, από μεγάλο μέρος της επαρχίας Ιντλίμπ, φτάνοντας σε απόσταση μόλις δέκα χιλιομέτρων από το κέντρο της ομώνυμης επαρχιακής πρωτεύουσας.

Με την κατάληψη του Σαρακέμπ, την περασμένη εβδομάδα, ο κυβερνητικός στρατός έθεσε υπό τον έλεγχό του τον κεντρικό αυτοκινητόδρομο Μ5, που ενώνει τη Δαμασκό με το Χαλέπι περνώντας από τη Χομς και τη Χάμα, σφίγγοντας τον κλοιό της πολιορκίας στους αντικαθεστωτικούς. Τον Σεπτέμβριο του 2018, Πούτιν και Ερντογάν είχαν συμφωνήσει στο Σότσι της Μαύρης Θάλασσας να δημιουργήσουν ζώνη αποκλιμάκωσης στο Ιντλίμπ. Βάσει αυτής της συμφωνίας, ο τουρκικός στρατός εγκαταστάθηκε σε 12 σημεία ελέγχου, στην πλευρά των ανταρτών, ενώ αντίστοιχα ρωσικά σημεία ελέγχου δημιουργήθηκαν στην πλευρά που ήλεγχε ο στρατός του Ασαντ. Ωστόσο, με τα εδαφικά κέρδη που αποκόμισε πρόσφατα η Δαμασκός, επτά τουρκικά φυλάκια βρέθηκαν περικυκλωμένα, πίσω από τις γραμμές του συριακού στρατού, ουσιαστικά σε κατάσταση ομηρίας.

Εξοργισμένος από τη δυσόιση τροπή που έπαιρνε η συριακή περιπέτειά του, ο Ερντογάν έστειλε στο Ιντλίμπ μία τεθωρακισμένη ταξιαρχία, δύο μηχανοκίνητες ταξιαρχίες, όπως και ειδικές δυνάμεις του τουρκικού στρατού, αυξάνοντας τους εκεί στρατιώτες του σε 9.000. Ο Τούρκος πρόεδρος κατήγγειλε ότι ο Ασαντ παραβιάζει τη συμφωνία του Σότσι και απείλησε, την Τετάρτη, ότι αν πληγεί έστω και ένας ακόμη Τούρκος στρατιώτης, δεν θα διστάσει να προχωρήσει

Φάλαγγα τουρκικών στρατιωτικών οχημάτων κατευθύνεται προς το Ιντλίμπ, την ώρα που χιλιάδες κάτοικοι του το εγκαταλείπουν άρον άρον. Ήδη 13 Τούρκοι στρατιώτες έχουν χάσει τη ζωή τους.

Σε τεντωμένο σχοινί

Η Ρωσία απέρριψε την αξίωση του Ερντογάν να αποσυρθεί ο συριακός στρατός από τα εδάφη που πρόσφατα κατέκτησε και κατηγόρησε εύλογα την Τουρκία ότι παραβίασε τη συμφωνία του Σότσι, αφού όχι μόνο δεν αφόησε τις τρομοκρατικές οργανώσεις, όπως είχε δεσμευθεί, αλλά τους επέτρεψε να επιτίθενται εναντίον συριακών και ρωσικών στρατευμάτων. Αλλωστε, η Μόσχα γνωρίζει ότι έχει την υπεροπλία στο μπράντε φερ με την Αγκυρα, ενώ οι λίγοι Αμερικανοί στρατιώτες που έχουν απομείνει στη Συρία είναι οχυρωμένοι στις πετρελαιοπηγές, στο ανατολικό τμήμα της χώρας. Ωστόσο, το βάθος που έχει αποκτήσει η ρωσοτουρκική συνεργασία (πύραυλοι S-400, αγωγός TurkStream) καθιστά πολύ επώδυνη και για τις δύο πλευρές μια ανοικτή ρήξη. Δεν αποκλείεται η ένταση των ημερών να εκτονωθεί (προσωρινά;) με ένα «Σότσι Νο 2», μια νέα συμφωνία Πούτιν - Ερντογάν, που θα συμπεριλαμβάνει, ενδεχομένως, και τη Λιβύη, όπου οι δυνάμεις του υποστηριζόμενου από τη Ρωσία στρατάρχη Χαφτάρ άρχισαν από την Τρίτη να πολιορκούν κεντρικές συνοικίες της Τρίπολης.

σε ανοικτή ρήξη με τη Συρία. Αν και απέφυγε να εκτοξεύσει οποιαδήποτε κατηγορία εναντίον της Μόσχας, είναι προφανές ότι μια ευρεία σύγκρουση με τον συριακό στρατό θα φέρει την Τουρκία σε τροχιά επικίνδυνης αναμέτρησης και με τη Ρωσία, η οποία στηρίζει τον Ασαντ και ελέγχει τον εναέριο χώρο πάνω από το Ιντλίμπ.

Από καιρό ήταν φανερό ότι το Ιντλίμπ θα καθόριζε το τέλος της παρτίδας στον ήδη εννεατή πόλεμο της Συρίας και θα λειτουργούσε ως ορός της αλήθειας για τις ρωσοτουρκικές σχέσεις. Ακριβώς κάτω από τα τουρκικά σύνορα, η συριακή αυτή επαρχία αποτελεί τον τελευταίο μεγάλο θύλακο των αντικαθεστωτικών. Ο πληθυσμός της έχει ανέβει στα τρία εκατομμύρια, καθώς συνέρρευσαν σε αυτήν τζικαντιστές και άλλοι αντάρτες από το Χαλέπι, τη Χομς, τη Χάμα και άλλες πόλεις, όπου πηδήθηκαν από τον στρατό του Ασαντ. Πολλοί από τους κατοίκους του Ιντλίμπ ωθούν

ναί ήδη προς τον Βορρά, κοντά στα τουρκικά σύνορα, για να αποφύγουν τις συγκρούσεις.

Εκρηκτικό πρόβλημα

Ο Ερντογάν χρησιμοποιεί την απειλή ενός νέου προσφυγικού κύματος για να ασκήσει πίεση στους Ευρωπαίους, καθώς η αντιμεταναστευτική υστερία αναζωπυρώνεται σε πολλές πρωτεύουσες της Γηραιάς Ηπείρου. Ωστόσο, το μεταναστευτικό είναι υπαρκτό πρόβλημα, εκρηκτικών διαστάσεων για την Τουρκία και απειλεί να αποσταθεροποιήσει πολιτικά τον Ερντογάν, ο οποίος ήδη πλήρωσε βαρύ τίμημα στις δημοτικές εκλογές, ιδίως της Κωνσταντινούπολης.

Από στρατηγική άποψη, αν ο Ασαντ πάρει και το Ιντλίμπ, η Τουρκία και οι δυτικοί της σύμμαχοι δεν θα έχουν κανένα ισχυρό διαπραγματευτικό ατού ενόψει της τελικής φάσης για την πολιτική λύση στη Συρία. Ακόμη χειρότερα, η απώλεια του Ιντλίμπ θα

σημάνει για την Τουρκία ότι θα τεθούν υπό αμφισβήτηση και οι θύλακοι που κατάφερε να δημιουργήσει, επί συριακού εδάφους, με τις τρεις διαδοχικές εισβολές του 2017, του 2018 και του 2019 εναντίον των Κούρδων (Τζαραμπλούς, Αλ Μπαμπ και κυρίως Αφρίν). Ήδη, την περασμένη εβδομάδα, ηγέτες της κουρδικής πολιτοφυλακής YPG συναντήθηκαν, προφανώς με ρωσική μεσολάβηση, στη ρωσική αεροπορική βάση του Χμεϊμίμ με αντιπροσωπεία της Δαμασκού, επικεφαλής της οποίας ήταν ο αρχηγός των μυστικών υπηρεσιών, για να συζητήσουν τις δυνατότητες ενιαίου μετώπου εναντίον του Τούρκου εισβολέα.

Υπό αυτό το πρίσμα, ο Ερντογάν αποπειράθηκε να ασκήσει πίεση στη Ρωσία με εξαιρετικά παρακινδυνευμένες κινήσεις, που εξόργισαν το Κρεμλίνο. Πήγε στο Κίεβο, όπου καταδίκασε την προσάρτηση της Κριμαίας και ανήγγειλε στρατιωτική βοήθεια 34 εκατομμυρίων δολαρίων στην Ουκρανία. Δέχθηκε με ανοιχτές αγκάλες στην Αγκυρα τον Αμερικανό απεσταλμένο Τζέιμς Τζέφρι, ο οποίος του προσέφερε πλήρη υποστήριξη απέναντι στον Ασαντ και στους Ρώσους.

Την ίδια ώρα, όλως τυχαίως, αμερικανικό εφετείο έβαζε στο ψυγείο τη δίωξη της τουρκικής τράπεζας Halkbank για παραβίαση του εμπάργκο στο Ιράν, μια πολύκροτη υπόθεση που απειλούσε τον Τούρκο υπουργό Οικονομικών Μπεράτ Αλμπαϊράκ, γαμπρό και πιθανό διάδοχο του Ερντογάν. Όλα αυτά έθεσαν επί τάπητος το ερώτημα εάν ο Τούρκος πρόεδρος είναι έτοιμος να επαναπροσεγγίσει τις ΗΠΑ, διαρρηγγύνοντας τη στενή, πραγματιστική συνεργασία του με τη Ρωσία.

Όλα τα ενδεχόμενα ανοικτά για το χρίσμα στους Δημοκρατικούς

Προηγείται ο Μπέρνι Σάντερς

Του **FRANK BRUNI**
THE NEW YORK TIMES

Ο αγώνας για τη διεκδίκηση του χρίσματος των Δημοκρατικών ήταν ήδη συγκεχυμένος πριν από το Νιου Χαμσάιρ. Τώρα, συνεχίζεται ακόμη πιο συγκεχυμένος. Πράγματι, ο Μπέρνι Σάντερς κέρδισε τις προκριματικές εκλογές στο Νιου Χαμσάιρ το βράδυ της Τρίτης. Αυτή η νίκη, αμέσως μετά την ουσιαστική ισοψφία του με τον Πιτ Μπούτιτζιτς στην Αϊόβα την περασμένη εβδομάδα, σημαίνει πως έχει το αδιαμφισβήτητο προβάδισμα για να πάρει το χρίσμα των Δημοκρατικών.

Δείτε, όμως, με πόσο μικρή διαφορά τερμάτισε πίσω του ο Μπούτιτζιτς, παρά τις έντονες επιθέσεις που είχε δεχθεί τις τελευταίες ημέρες από τον Σάντερς και άλλους υποψηφίους. Δείτε την ξαφνική άνοδο της Εϊμι Κλόμπουςσαρ, η οποία τερμάτισε τρίτη, δείχνοντας όχι μόνον πόσο ανοιχτός είναι ο αγώνας, αλλά επίσης πόσο πολλοί Δημοκρατικοί επιθυμούν να έχουν μια μετριοπαθή εναλλακτική επιλογή αντί του Σάντερς. Σημειώστε, επίσης, πως παρόλο που ο Σάντερς είναι πολύ γνωστός στο Νιου Χαμσάιρ και είχε κερδίσει το 2016 τη Χίλαρι Κλίντον με διαφορά 22 μονάδων, μόλις που κατάφερε να κερδίσει τον Μπούτιτζιτς. Προφανώς, πολλοί που τον είχαν ψηφίσει πριν από τέσσερα χρόνια δεν το έκαναν τώρα. Τέλος, προετοιμαστείτε για όσα θα ακολουθήσουν τις επόμενες ημέρες, κατά τις οποίες θα δοκιμαστεί σοβαρά η δυναμική του Σάντερς καθώς θα δεχτεί έντονες επιθέσεις από Δημοκρατικούς που θεωρούν πως η υποψηφιότητά του θα ήταν αυτοκτονική για το κόμμα και ότι αποτελεί εγγύηση επανεκλογής του Ντόναλντ Τραμπ.

Περιμένετε αποσαφήνιση της κατάστασης μετά το Νιου Χαμσάιρ; Πόσο αισιόδοξο είστε! Και πόσο ανυπόμονοι. Αυτό δεν ήταν ποτέ πιθανό, όχι φέτος, με πολλούς ψηφοφόρους των Δν-

μοκρατικών να είναι εξαιρετικά ανήσυχoi για το ποιος είναι ο πιο σίγουρος δρόμος που θα οδηγήσει σε νίκη επί του Τραμπ, όχι με τόσο πολλές βιώσιμες υποψηφιότητες, όχι όταν τόσο πολλοί ψηφοφόροι έχουν σταματήσει να καθοδηγούνται από οργανισμούς και παραδόσεις στις οποίες προέφευγαν τακτικά στο παρελθόν.

Η υποψηφιότητα της Ελίζαμπεθ Ουόρεν είχε υποστηριχθεί από πολλά αξιόπιστα ΜΜΕ. Τερμάτισε τέταρτη στο Νιου Χαμσάιρ, με λιγότερο από 10% των ψήφων, σε μια πολιτεία όπου είχε επενδύσει σημαντική ενέργεια και πόρους και η οποία βρίσκεται διπλά στη Μασαχουσέτη, την οποία εκπροσωπεί στη Γερουσία. Ο Τζο Μπάιντεν διαθέτει μεγάλο δίκτυο σημαντικών υποστηρικτών, είναι προετοιμασμένος για την προεδρία όσο θα μπορούσε να είναι κα-

Πολλοί στο κόμμα θεωρούν πως η υποψηφιότητά του αποτελεί εγγύηση επανεκλογής του Ντόναλντ Τραμπ.

νείς και επωφελείται από τα καλά αισθήματα που έχουν πολλοί ψηφοφόροι των Δημοκρατικών για την κυβέρνηση του Μπαράκ Ομπάμα. Τιποτε από αυτά δεν τον ωφέλησε. Τερμάτισε πέμπτος, με λιγότερο από 9% και ενισχύθηκε, ενδεχομένως σε ανεπανόρθωτο βαθμό, η έλλειψη εμπιστοσύνης προς το πρόσωπό του που είχε καταγραφεί μετά την τέταρτη θέση που είχε καταλάβει στην Αϊόβα.

Αντικρουόμενα μηνύματα, πληθώρα μετριοπαθών υποψηφίων και η υποψηφιότητα Μπάιντεν σε μηχανική υποστήριξη, αυτή είναι η κατάσταση στις προκριματικές εκλογές των Δημοκρατικών, που αρνούνται να ακολουθήσουν τις προβλέψεις.

Ο Μπέρνι Σάντερς, με τη σύζυγό του Τζέιν στο πλευρό του, ευτυχισμένος μετά τη νίκη του στις προκριματικές εκλογές στο Νιου Χαμσάιρ.

«Εσμός» χαρακτήρισε ο Φρίντριχ Μερτς την AfD ενώπιον του φόρουμ μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

Χριστιανοδημοκράτες στη Γερμανία υπό κρίση

ΒΕΡΟΛΙΝΟ. Το ντόμινο παραιτήσεων στους κόλπους του Χριστιανοδημοκρατικού Κόμματος της Γερμανίας συνεχίστηκε χθες με την παραίτηση του επικεφαλής του κόμματος στη Θουριγγία, Μίχαελ Μόρινγκ, ο οποίος είχε επιτρέψει στο κόμμα να ψηφίσει κοινό πρωθυπουργό με την AfD. Η ρητορική περικοπή εναντίον του ακροδεξιού κόμματος συνεχίστηκε χθες με την τοποθέτηση του υποψηφίου για την προεδρία των Χριστιανοδημοκρατών, Φρίντριχ Μερτς, ότι οι οπαδοί της

AfD είναι «εσμός». «Να τελειώσουμε με αυτό τον εσμό», είπε ο Μερτς σε εκδήλωση στο Βερολίνο, στην οποία παράλληλα αρνήθηκε να προβεί σε δηλώσεις σχετικά με την υποψηφιότητά του. Ο Μερτς είχε πτηθεί από την Ανεγκρετ Κραμπ-Κάρενμπαουερ στις εσωκομματικές εκλογές του 2018.

Χθες, ο πρωθυπουργός της Σαξονίας Βίνφριντ Κρέτσεμερ σημείωσε ότι η Κραμπ-Κάρενμπαουερ θα θέσει σε κίνηση τη διαδικασία επιλογής διαδόχου στις 24 Φεβρουαρίου, ενώ η διαδικασία καθαυ-

τή θα γίνει το φθινόπωρο. Στην πρώτη αναφορά του περιοδικού Focus, που εν συνεχεία διαψεύσθηκε, ο Κρέτσεμερ εμφανιζόταν να λέει ότι η Κραμπ-Κάρενμπαουερ θα προτείνει διάδοχο στις 24 Φεβρουαρίου.

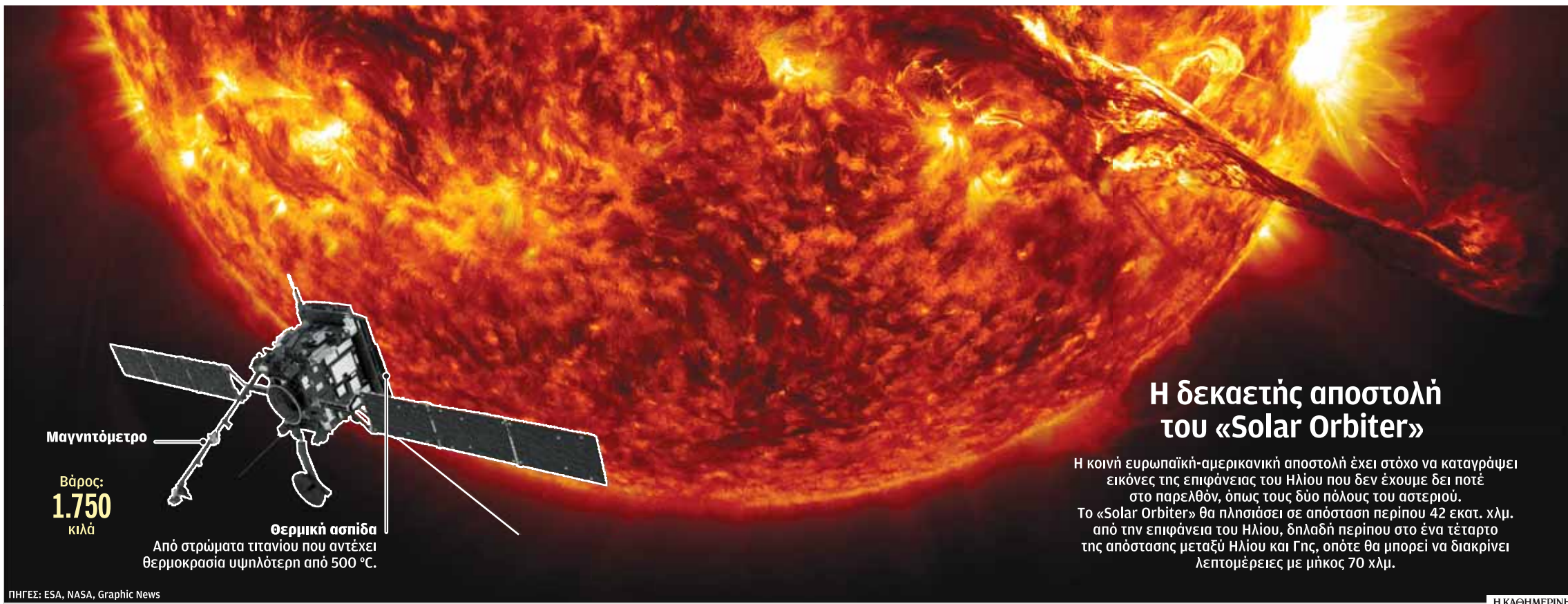
Η Κραμπ-Κάρενμπαουερ παραιτήθηκε αιφνιδιαστικά από το αξίωμα της τη Δευτέρα, υφιστάμενη τις συνέπειες της σταδιακής διάβρωσης της δημοτικότητάς της, αλλά και της εικόνας χάους που έδωσε το κόμμα στη Θουριγγία.

Το τοπικό παράρτημα στο κρα-

τίδιο αυτό προτίμησε να ψηφίσει υπέρ του υποψηφίου των Φιλελευθέρων, από κοινού με την AfD, αντί να στηρίξει την επανεκλογή του αριστερού πρωθυπουργού του κρατίδιου, Μπόντο Ράμελοφ.

Ο τοπικός επικεφαλής του κόμματος, Μίχαελ Μόρινγκ, που είχε μιλήσει για «δύο άκρα», εξισώνοντας το αριστερό κόμμα με την AfD, υπέβαλε χθες την παραίτησή του. Ωστόσο, η εφημερίδα Welt παρατηρεί ότι αυτό δεν πρόκειται να νρεμήσει τα πνεύματα στο τοπικό παράρτημα του κόμματος,

καθώς η μεγάλη συρρίκνωση των ποσοτών του προξενεί σοβαρές αναταράξεις. «Η απόσταση από το Βερολίνο δεν θα μπορούσε να είναι μεγαλύτερη», σημειώνει η εφημερίδα. Ο εκκολαπτόμενος ως διάδοχος του Μόρινγκ αναμένεται να συνεχίσει την ίδια γραμμή ανοίγματος προς την AfD, η οποία προξενεί σπαραγμό στο τοπικό κόμμα. «Οι πολιτικές αντιφάσεις δεν έχουν ξεκαθαρίσει, παραρτήματα βρίσκονται σε ανοικτό πόλεμο μεταξύ τους», τονίζει η εφημερίδα.

Η δεκαετής αποστολή του «Solar Orbiter»

Η κοινή ευρωπαϊκή-αμερικανική αποστολή έχει στόχο να καταγράψει εικόνες της επιφάνειας του Ηλίου που δεν έχουμε δει ποτέ στο παρελθόν, όπως τους δύο πόλους του αστεριού. Το «Solar Orbiter» θα πλησιάσει σε απόσταση περίπου 42 εκατ. χλμ. από την επιφάνεια του Ηλίου, δηλαδή περίπου στο ένα τέταρτο της απόστασης μεταξύ Ηλίου και Γης, οπότε θα μπορεί να διακρίνει λεπτομέρειες με μήκος 70 χλμ.

Φωτίζοντας τα μυστικά του Ηλίου

Οι επιστήμονες ελπίζουν ότι τα δύο διαστημόπλοια που θα τον προσεγγίσουν θα δώσουν πολύτιμες πληροφορίες

Τον **KENNETH CHANG**
THE NEW YORK TIMES

Ο **πύραυλος** που φέρει το διαστημόπλοιο «Solar Orbiter» (Ηλιακός Δορυφόρος) και θα τραβήξει φωτογραφίες των πόλων του Ηλίου απογειώθηκε την περασμένη Κυριακή από τη Φλόριντα των ΗΠΑ και απομακρύνθηκε από τη Γη ώστε να «τοποθετήσει» το διαστημόπλοιο σε τροχιά γύρω από τον Ηλιο. Ήταν μια καλή αρχή για μια αποστολή που είναι προϊόν συνεργασίας μεταξύ της NASA και του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Διαστήματος (ESA). Τις πρώτες ημέρες της πτήσης οι επιστήμονες θα ελέγξουν τη λειτουργία των οργάνων του «Solar Orbiter» και στη συνέχεια θα αρχίσουν να εκτελούν τους περιπλοκούς ελιγμούς που θα πρέπει να κάνει το διαστημόπλοιο ώστε να αρχίσει να ταξιδεύει προς τον Ηλιο και προς μία δεκαετία ανακαλύψεων, όπως ελπίζουν οι επιστήμονες.

Με το «Solar Orbiter» οι επιστήμονες ελπίζουν να δουν για πρώτη φορά με λεπτομέρεια τους πόλους του Ηλίου. Μέχρι σήμερα, όλα σχεδόν τα διαστημόπλοια που έχουν παρατηρήσει τον Ηλιο το έχουν κάνει από το επίπεδο στο οποίο ταξιδεύουν οι πλανήτες γύρω από το αστέρι. Η αλλαγή γωνίας παρατήρησης θα μπορούσε να οδηγήσει στην επίλυση μυστηρίων που σχετίζονται με την έκλυση από

τον Ηλιο φορτισμένων σωματιδίων σε πολύ υψηλή ταχύτητα, τα οποία διασχίζουν το ηλιακό σύστημα και πλάντουν τους πλανήτες, περιλαμβανομένης της Γης.

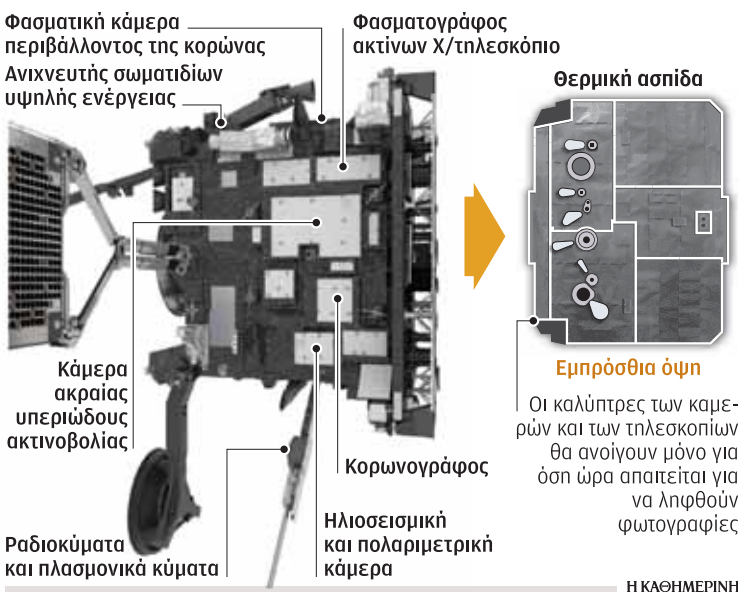
Τα μαγνητικά πεδία του Ηλίου που επιταχύνουν αυτά τα σωματίδια πηγάζουν και καταλήγουν στους πόλους του. Τα δεδομένα που θα συλλέξει το «Solar Orbiter» θα συμβάλουν στην κατανόηση του κύκλου της ηλιακής δραστηριότητας. Γιατί διαρκεί έντεκα έτη; Γιατί είναι κάποιοι κύκλοι ήρεμοι

Γιατί κάθε κύκλος της δραστηριότητάς του διαρκεί έντεκα χρόνια; Γιατί κάποιοι κύκλοι είναι ήρεμοι και άλλοι ταραγμένοι;

και άλλοι ταραγμένοι; Επίσης θα χρησιμοποιηθούν για την κατασκευή μοντέλων που αφορούν την πρόβλεψη των ηλιακών καταιγίδων οι οποίες έχουν την ικανότητα να προκαλούν ζημιές σε δορυφόρους και σε δίκτυα μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας στη Γη. Το διαστημόπλοιο «Οδυσσέας» που είχαν στείλει από κοινού NASA και ESA στο Διάστημα το 1990 είχε επίσης περάσει πάνω από τους πόλους του Ηλίου, αλλά σε πολύ με-

ΤΑ ΟΡΓΑΝΑ ΜΕΤΡΗΣΕΩΝ ΤΟΥ «SOLAR ORBITER»

Δέκα διαφορετικοί αισθητήρες θα παρατηρούν το ηλιακό πλάσμα και τα μαγνητικά πεδία ώστε να κατανοήσουμε πιο πολύ σε τι οφείλεται η δραστηριότητα του Ηλίου.

γαλύτερη απόσταση και δεν έφευγε κάμερες. Πολλαπλές διελεύσεις του διαστημόπλοιου γύρω από την Αφροδίτη και τη Γη τα επόμενα χρόνια θα του αλλάξουν την τροχιά, μέχρι το «Solar Orbiter» να αποκτήσει την τελική του πορεία που θα του επιτρέψει να παρατηρήσει από μεγαλύτερη γωνία τους πόλους του Ηλίου. Το «Solar Orbiter» αναμένεται να συμπληρώσει 22 περιστροφές γύρω από τον Ηλιο τα επόμενα 10 χρόνια.

Ορισμένα από τα δέκα επιστημονικά όργανα που φέρει το διαστημόπλοιο μετρούν το άμεσο περιβάλλον του, όπως τα μαγνητικά πεδία και τα σωματίδια του ηλιακού ανέμου. Αλλα τραβούν φωτογραφίες των όσων συμβαίνουν στον Ηλιο. Όπως πρέπει οι άνθρωποι να προστατεύουν τα μάτια τους όταν κοιτάζουν τον Ηλιο, το ίδιο πρέπει να συμβεί και με τις κάμερες του «Solar Orbiter», διότι το διαστημόπλοιο θα βρίσκεται σε

τόσο κοντινή απόσταση από τον Ηλιο ώστε το φως του αστεριού θα είναι 13 φορές εντονότερο απ' ό,τι είναι στη Γη. Τρεις θύρες στη θερμική ασπίδα του «Solar Orbiter» θα ανοίγουν για διάστημα δέκα ημερών τη φορά, ώστε να επιτρέπουν τη συλλογή δεδομένων από τα όργανα του σκάφους. Οι κάμερές του διαθέτουν επίσης ως προστασία ειδικό γυαλί που αντέχει σε υψηλή θερμοκρασία.

Οι κάμερες θα εξετάζουν τον Ηλιο σε διαφορετικό μήκος κύματος, περιλαμβανομένου του υπεριώδους φάσματος και των ακτίνων Χ. Ορισμένες από τις κάμερες διαχωρίζουν το ηλιακό φως σε μήκη κύματος ώστε να εντοπίζουν συγκεκριμένα σωματίδια.

Οι κίνδυνοι για τη Γη

Περιστασιακά, ο Ηλιος εκλύει τεράστια ποσότητα σωματιδίων και το φαινόμενο είναι γνωστό ως «αποβολή της μάζας της κορώνας» του Ηλίου. Αν μια τέτοια έκρηξη πετύχει τη Γη, θα μπορούσε να προκαλέσει πτώση του ηλεκτρικού δικτύου σε ολόκληρες πηλείους και να καταστρέψει τεράστιους μετασχηματιστές προκαλώντας ζημιά που για να αποκατασταθεί θα χρειαστούν μήνες ή και χρόνια.

Το 2018 η NASA είχε εκτοξεύσει το διαστημόπλοιο «Parker Solar Probe», το οποίο σταδιακά θα περνάει όλο και πιο κοντά από τον Ηλιο και θα αποκτά τη μεγαλύ-

τερη ταχύτητα που έχει πετύχει διαστημόπλοιο. Το «Parker Solar Probe» θα διασχίσει την εξωτερική ατμόσφαιρα του Ηλίου, γνωστή ως κορώνα, και τελικά θα προσεγγίσει σε απόσταση μόλις 4 εκατομμυρίων μιλίων από την επιφάνεια του αστεριού μας. Η Γη απέχει 93 εκατομμύρια μίλια από τον Ηλιο και ο Ερμής, ο κοντινότερος πλανήτης του, 29 εκατομμύρια μίλια.

Η κοντινή απόσταση θα επιτρέψει στο «Parker Solar Probe» να πραγματοποιήσει άμεσες μετρήσεις σε αυτές τις περιοχές. Αλλά θα πρέπει να προστατεύεται από την υψηλή θερμοκρασία που θα αγγίζει τα 2 εκατομμύρια βαθμούς Φαρενάιτ.

Αντιθέτως, το «Solar Orbiter» θα πετάει σε πιο μακρινή απόσταση από τον Ηλιο και η θερμοκρασία που θα αντιμετωπίσει δεν θα υπερβαίνει κάποιες εκατοντάδες βαθμούς Φαρενάιτ. Πράγμα που του επιτρέπει να φέρει πολύ περισσότερα όργανα. Η συντονισμένη παρατήρηση που θα κάνουν τα δύο διαστημόπλοια θα μπορούσε να οδηγήσει στον εντοπισμό φαινομένων στην επιφάνεια του Ηλίου και υπό προϋποθέσεις και στην κορώνα του.

«Είναι πραγματικά το τέλειο όνειρο, ένας ουράνιος γάμος», είπε την περασμένη εβδομάδα ο Γκούντερ Χάζινγκερ, επιστημονικός διευθυντής στον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Διαστήματος (ESA).

Χάρτες των βυθών όλου του κόσμου από πλοία-ρομπότ

Τιτάνιο έργο με τη συνεργασία ιδιωτικών εταιρειών και ωκεανογραφικών ινστιτούτων, με οριζοντα ολοκλήρωσης το 2030

Φιλόδοξο πρόγραμμα χαρτογράφησης του συνόλου του πυθμένα των ωκεανών εγκαίνιασαν ιδιωτικές εταιρείες και ωκεανογραφικά ινστιτούτα, θέτοντας το 2030 ως στόχο για την ολοκλήρωση του τιτάνιου έργου, σύμφωνα με δημοσίευμα του BBC.

Το πρόγραμμα χαρακτηρίζεται ιδιαίτερα φιλόδοξο, καθώς οι συμμετέχοντες σε αυτό ξεκινούν ουσιαστικά από το μηδέν. Ποσοστό 80% του πυθμένα των ωκεανών παραμένει εντελώς άγνωστο και ακαρτογράφητο. Το διεθνές πρόγραμμα χαρτογράφησης GEBCO 2030 δημιουργήθηκε σε μία προσπάθεια γεφύρωσης του χάσματος που δημιουργεί η έλλειψη δεδομένων.

Η ολοκλήρωση της χαρτογράφησης θα απαιτήσει, όμως, την αξιοποίηση νέων τεχνολογιών, όπως την κατασκευή στόλου μη επανδρωμένων ποντοπόρων εξερευνητικών σκαφών, ικανών να κινούνται στην επιφάνεια των ωκεανών. Η αμερικανική εταιρία Ocean Infinity OI, που πρότεινε τη δημιουργία τέτοιου στόλου, ιδρύ-

θηκε το 2016 και πέτυχε γρήγορα να αναρριχηθεί στην κορυφή του τομέα των υποθαλάσσιων ερευνών. Η εταιρεία εντόπισε ορισμένα σημαντικά ναυάγια, όπως το αργεντινικό υποβρύχιο «Σαν Χουάν» και το νοτιοκορεατικό πλοίο χύδην φορτίου «Στέλαρ Ντέιζι». Συμμετείχε επίσης στη φρουδα αναζήτηση του αγνοούμενου στον Ινδικό ωκεανό αεροσκάφους των Μαλαισιανών Αερογραμμών. Πάγια

Η αποστολή των σκαφών είναι δύσκολη, καθώς το 80% του πυθμένα των θαλασσών παραμένει παντελώς άγνωστο.

στρατηγική της υπήρξε η χρήση εξοπλισμού τελευταίας τεχνολογίας και μεγάλης υπολογιστικής ισχύος, για την επίλυση κάθε προβλήματος. Η επιλογή της να προτείνει τη χρήση μη επανδρωμένων σκαφών επιφανείας (USV) σε πολύ μεγάλο βαθμό θεωρείται αξιόπιστη

Ψηφιακή αναπαράσταση των μη επανδρωμένων σκαφών επιφανείας (USV), τα οποία η εταιρεία Ocean Infinity πρότεινε να αναλάβουν το εγχείρημα.

και εφικτή, σύμφωνα με ειδικούς. «Παραγγείλαμε 11 ρομπότ διαφορετικών μεγεθών. Το μικρότερο έχει μήκος 21 μέτρων, ενώ το μεγαλύτερο είναι 37 μέτρα. Θα είναι ικανά για ωκεάνια ταξίδια, θα είναι μη επανδρωμένα και θα ελέγχονται από κέντρα πλοήγησης στην

ξηρά», λέει στο BBC ο διευθύνων σύμβουλος της OI, Ολίβερ Πλάνκετ. «Κάθε ένα από τα ρομποτικά σκάφη θα διαθέτει συστοιχία αισθητήρων και εξοπλισμού, αλλά και την αυτόνομη ικανότητα να αναπτύσσουν δικά τους ρομπότ, που θα ερευνούν τον πυθμένα του

ωκεανού, σε βάθη μέχρι 6.000 μέτρα», λέει ο Πλάνκετ.

Τα αυτόνομα αυτά βαθυσκάφη θα έχουν την ικανότητα να αναζητούν «χαμένα» αντικείμενα, όπως το αεροσκάφος της πτήσης των Μαλαισιανών Αερογραμμών, ενώ θα μπορούν επίσης να επιθεωρούν τον πυθμένα για τον εντοπισμό βλαβών σε υποθαλάσσια καλώδια και αγωγούς πετρελαίου ή φυσικού αερίου και να ελέγχουν την κατάσταση των θεμελίων πυλώνων αιολικών πάρκων.

Μεταφορά φορτίων

Ο Πλάνκετ ελπίζει ότι τα σκάφη του αυτά θα μπορούν ακόμη και να μεταφέρουν φορτία στους ωκεανούς, λειτουργώντας σαν μικρά εμπορικά πλοία. Ο Νταν Χουκ, που πρόκειται να αναλάβει την τεχνική διεύθυνση του προγράμματος της OI, μέσω της θυγατρικής εταιρείας «Αρμάδα», λέει: «Το σκάφος των 37 μέτρων μπορεί να μεταφέρει φορτίο 60 τόνων στο κατάστρωμά του. Αναζητούμε συνεργασίες με πλατφόρμες άντλησης πετρελαίου ή άλλες εγκαταστάσεις στη

Βόρεια Θάλασσα για τη μεταφορά εμπορευματοκιβωτίων με το μεγάλο μας –μη επανδρωμένο– σκάφος». Κάθε ένα από τα USV θα είναι εξοπλισμένο με πχοβολιστικό σύστημα «σόναρ» πολλαπλών ακτίνων, που θα μπορεί να χαρτογραφεί τον πυθμένα.

Τα ρομποτικά πλοία της «Αρμάδας» θα έχουν ταχύτητα 12 κόμβων και αυτονομία 5.000 ναυτικών μιλίων για το σκάφος των 37 μέτρων και 3.700 ναυτικών μιλίων για μικρότερα. Η προώθησή τους θα εξασφαλίζεται χάρη σε υβριδικούς κινητήρες ντιζελ-ηλεκτρικού, οι εκπομπές καυσαερίων των οποίων είναι ελάχιστες, σε σχέση με τους κινητήρες εμπορικών πλοίων.

Ο στολίσκος των αυτόνομων σκαφών της «Αρμάδας» θα έχει έδρα το Σαουθάμπτον στα νότια παράλια της Βρετανίας. Εκεί θα βρίσκεται ο «θάλαμος διακυβέρνησης» των πρωτοποριακών ρομποτικών σκαφών, ο οποίος θα πλοηγεί τα σκάφη και θα διατηρείται σε διαρκή δορυφορική επαφή μαζί τους.

REUTERS

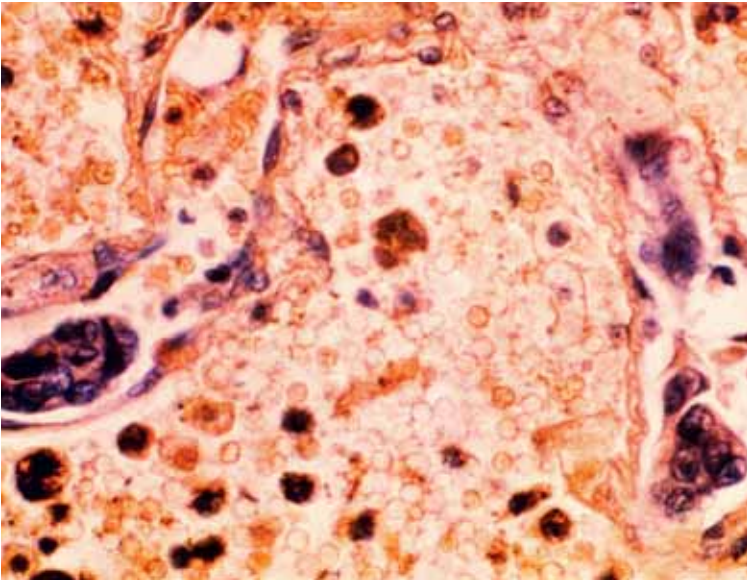
Ελπίδες για θεραπεία κάθε μορφής καρκίνου στο μέλλον

Μία νέα ανοσοθεραπεία θα μπορεί να θεραπεύει μελλοντικά κάθε μορφή καρκίνου. Ερευνητές του Πανεπιστημίου Κάρντιφ εντόπισαν ένα κύτταρο του ανοσοποιητικού συστήματος, το οποίο είναι δυνατό να χαλιναγωγηθεί κατά τρόπο ώστε να αποτελέσει μια «καθολική αντικαρκινική θεραπεία». Η έρευνα, που δημοσιεύθηκε στην επιθεώρηση Nature Immunology, επισημαίνει ότι η νέα μέθοδος, μέσω της οποίας εξουδετερώθηκαν, σε εργαστηριακά πειράματα, καρκινικά κύτταρα σε προστάτη, μαστό, πνεύμονα κ.α., δεν έχει εφαρμοστεί ακόμη σε καρκινοπαθείς, ωστόσο οι ερευνητές πιστεύουν ότι έχει «τεράστια δυναμική».

Τι ακριβώς ανακάλυψαν οι επιστήμονες του Κάρντιφ; Το ανοσοποιητικό μας σύστημα, η φυσική ανθρόπινη άμυνα έναντι των λοιμώξεων, ενεργοποιείται και εναντίον των καρκινικών κυττάρων. Οι

Μέσω μιας νέας μεθόδου εξουδετερώθηκαν καρκινικά κύτταρα σε προστάτη, μαστό, πνεύμονα κ.α.

Βρετανοί ερευνητές αναζητούσαν τους «αντισυμβατικούς» τρόπους με τους οποίους το ανοσοποιητικό σύστημα επιτίθεται στους όγκους. Ανίχνευσαν, λοιπόν, στο αίμα ένα Τ-λεμφοκύτταρο που έχει την ικανότητα «σάρωσης» του σώματος, προκειμένου να διαπιστώσει την ύπαρξη κάποιας απειλής, η οποία και θα πρέπει να εξουδετερωθεί. Η διαφορά του συγκεκριμένου κυτάρου από όλα τα υπόλοιπα έγκειται στο ότι επιτίθεται εναντίον κάθε μορφής καρκίνου. Όπως επισημαίνει ο καθηγητής Αντριου Σίουελ, του τμήματος Λοιμώξεων και Ανοσίας του Πανεπιστημίου του Κάρν-

Η νέα ανοσοθεραπεία έχει τη δυνατότητα να καταστρέφει καρκινικά κύτταρα στους πνεύμονες (φωτ.), καθώς και σε πολλά ακόμα όργανα του ανθρώπινου σώματος. Οι ερευνητές διατυπώνουν αισιοδοξία για τη γέννηση μιας «καθολικής αντικαρκινικής θεραπείας».

τιφ, «κάνεις μέχρι σήμερα δεν πιστεύεις ότι αυτό θα ήταν δυνατό. Η ανακάλυψή μας αυξάνει την πιθανότητα μιας καθολικής αντικαρκινικής θεραπείας».

Τα Τ-λεμφοκύτταρα διαθέτουν στην επιφάνειά τους υποδοχείς που τους επιτρέπουν να «βλέπουν» σε χημικό επίπεδο. Οι ερευνητές εντόπισαν ένα τέτοιο κύτταρο και τον υποδοχέα του, ο οποίος μπορεί να εντοπίσει και να σκοτώσει εργαστηριακώς καρκινικά κύτταρα στους πνεύμονες, στο αίμα, στο δέρμα, στο παχύ έντερο, στον μαστό, στα οστά, στον προστάτη, στις ωθήκες, στα νεφρά και στον τράχηλο της μήτρας, χωρίς να επηρεάζει καθόλου τους υγιείς ιστούς. Το πώς ακριβώς συμβαίνει αυτό εξακολουθεί να είναι προς διερεύνηση.

Να σημειωθεί ότι ήδη εφαρμόζονται πολλές ανοσοθεραπείες κατά του καρκίνου και ο τομέας

θεωρείται από τους πλέον συναρπαστικούς. Επί του παρόντος, όμως, αυτές οι ανοσοθεραπείες είναι αποτελεσματικές μόνον έναντι ορισμένων μορφών της νόσου, ενώ η εφαρμογή τους είναι ιδιαίτερα δύσκολη έναντι των συμπαγών καρκινικών όγκων. Αντιθέτως, η ανοσοθεραπεία με το νέο Τ-λεμφοκύτταρο και τον υποδοχέα του πιθανώς να οδηγήσει σε μια καθολική αντικαρκινική θεραπεία.

Ωστόσο, όπως επισημαίνει ο καθηγητής Λοιμωξιολογίας του Πανεπιστημίου του Μάντσεστερ, Ντάνιελ Ντέιβις, «αυτή τη στιγμή μιλάμε για μια πρώιμη έρευνα, η οποία απέχει πολύ από το να εξελιχθεί σε φάρμακο. Σίγουρα πρόκειται για μια συναρπαστική ανακάλυψη, που πλουτίζει τις βασικές μας γνώσεις για το ανοσοποιητικό μας σύστημα, αλλά και τις πιθανότητες εξεύρεσης νέων φαρμακευτικών σκευασμάτων».

Φάρμακα με αντικαρκινική δράση

Δεκάδες φάρμακα που χορηγούνται για ευρεία ομάδα παθήσεων, από τη χοληστερίνη, τον διαβήτη, τις φλεγμονές και τον αλκοολισμό έως ακόμη και την οστεοαρθρίτιδα των σκύλων, πιθανώς να έχουν αντικαρκινική δράση, αφού έχουν την ικανότητα καταστροφής καρκινικών κυττάρων. Στην ύπαρξη αυτής της «αντισυμβατικής» δράσης τους κατέληξαν Αμερικανοί ερευνητές που μελέτησαν εργαστηριακώς την αντίδραση καρκινικών κυττάρων σε χιλιάδες διαφορετικά φάρμακα. Οι ερευνητές, με επικεφαλής τον καθηγητή Τοντ Γκόλουμπ της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου του Χάρβαρντ, δημοσίευσαν τα αποτελέσματά στο ιατρικό περιοδικό Nature Cancer. Η απρόσμενη ανακάλυψη ότι τόσο πολλά ήδη γνωστά φάρμακα διέθεταν άγνωστες μέχρι σήμερα αντικαρκινικές δυνατότητες δίνει ελπίδες ότι μελλοντικά θα εμπλουτιστεί το «οπλοστάσιο» κατά της νόσου. «Πιστεύαμε ότι θα ήμασταν τυχεροί αν βρίσκαμε έστω και μία δραστική ουσία με αντικαρκινικές ιδιότητες. Νιώσαμε μεγάλη έκπληξη που βρήκαμε τόσες πολλές», δήλωσε ο δρ Γκόλουμπ. Οι ερευνητές, προκειμένου να καταλήξουν σε σαφές συμπέρασμα, εξέτασαν περίπου 4.500 φάρμακα τα οποία ήδη βρίσκονται στα ράφια των φαρμακείων, καθώς έχουν εγκριθεί από τον Οργανισμό Τροφίμων και Φαρμάκων (FDA) των ΗΠΑ, ή έχουν αποδειχθεί ασφαλή σε κλινικές δοκιμές, αλλά ακόμη δεν έχουν πάρει άδεια κυκλοφορίας. Δεν είναι, βέβαια, η πρώτη φορά που διαπιστώνεται επιπλέον θεραπευτική δράση σε φαρμακευτικό σκεύασμα. Κατά καιρούς, οι επιστήμονες «σκοντάφτουν» πάνω σε νέες χρήσεις παλαιών φαρμάκων – όπως συνέβη με τα διάσημα, πια, καρδιαγγειακά οφέλη της ασπιρίνης. Η νέα έρευνα συνιστά μια συστηματική, πλέον, προσπάθεια –η μεγαλύτερη μέχρι σήμερα– να μελετηθούν πρόσθετες ιδιότητες φαρμακευτικών ουσιών που προορίζονται για άλλες παθήσεις.

Αυτό που πυροδότησε το ενδιαφέρον των επιστημόνων είναι ότι μερικά από τα νέα δυνητικώς αντικαρκινικά φάρμακα σκοτώνουν τα καρκινικά κύτταρα με απρόσμενους τρόπους και όχι μπλοκάροντας συγκεκριμένες πρωτεΐνες, όπως συμβαίνει με αρκετά γνωστά αντικαρκινικά. Κάποια μη ογκολογικά φάρμακα, για παράδειγμα, ενεργοποιούν μια πρωτεΐνη, ενώ άλλα σταθεροποιούν την αλληλεπίδραση μεταξύ πρωτεϊνών.

Ενα γνωστό αναλγητικό όπως η ασπιρίνη αποδείχθηκε πως διέθετε και καρδιαγγειακή δράση.

Κρυολόγημα;

Όσοι υποφέρετε, ξέρετε.

Μια από τις πιο συχνές εποχιακές μεταδιδόμενες λοιμώξεις του αναπνευστικού συστήματος, με ήπια συμπτώματα τις περισσότερες φορές.

Περισσότερο συχνό στα παιδιά, ιδιαίτερα σε εκείνα που πηγαίνουν σχολείο.

Αιτία; Μετάδοση των παθογόνων ιών από πάσχοντα άτομα, κυρίως μέσω της εισπνοής ή μέσω των χεριών.

Τρόποι θεραπείας; Παραμονή στο σπίτι, όχι κάπνισμα και αλκοόλ, σούπες, ζεστά ροφήματα, πολύ νερό και ξεκούραση!

Τα συμπτώματα συνήθως διαρκούν 7 με 10 μέρες. Αν τα συμπτώματα επιμένουν πέραν του φυσιολογικού, απευθυνθείτε στο γιατρό ή στο φαρμακοποιό σας.

Είναι η υγεία σου. Δεν είναι παιχνίδι!

Να επιτραπεί η μεταθανάτια δωρεά σπέρματος ζητούν ιατροί

ΛΟΝΔΙΝΟ. Η δωρεά σπέρματος μετά τον θάνατο του δότη θα πρέπει να επιτραπεί για τους Βρετανούς, σύμφωνα με ειδικούς της βιοηθικής, οι οποίοι υποστηρίζουν ότι οι μεταθανάτιες δωρεές θα βοηθήσουν τα άτεκνα ζευγάρια και θα περιορίσουν την πίεση στους ζώντες δότες. Η έλλειψη δωρητών σπέρματος στη Βρετανία έχει οδηγήσει στην εισαγωγή 7.000 δειγμάτων τον χρόνο από το εξωτερικό, κυρίως από τη Δανία και τις ΗΠΑ, σε μια προσπάθεια αντιμετώπισης της ζήτησης από τις κλινικές γονιμότητας.

Σύμφωνα με την πρόταση που δημοσιεύθηκε στην ιατρική επιθεώρηση Journal of Medical Ethics, οι άνδρες θα μπορούν να δίνουν την άδειά τους για μετά θάνατον προσφορά σπέρματος, το οποίο θα επιτρέπει σε άτεκνες οικογένειες να αποκτήσουν παιδιά. «Συνειδητοποιούμε ότι στη Βρετανία υπάρχει έλλειψη δωρητών σπέρματος και αυτός είναι ένας τρόπος αντιμετώπισης του προβλήματος. Πιστεύουμε ότι είναι ηθικά θεμιτό οι άνδρες να έχουν τη δυνατότητα να προσφέρουν οικειοθελώς το σπέρμα τους μετά τον θάνατό τους, για τη γονιμοποίηση αγνώστων ληπτών», σημειώνουν ο δρ Τζόσουα Πάρκερ, από το πανεπιστημιακό νοσοκομείο του Μάντσεστερ, και ο δρ Νέιθαν Χόντσον του Πανεπιστημίου του Λέστερ, σε άρθρο της εφημερίδας The Guardian.

Στη δημοσίευσή τους, οι ιατροί εξηγούν γιατί οι μετά θάνατον δωρεές είναι όχι μόνο

Σε υγρό άζωτο διατηρούνται δείγματα κατεψυγμένου σπέρματος σε κλινική γονιμότητας της Νέας Υόρκης.

«τεχνικά εφικτές» αλλά και «ηθικά αποδεκτές». Από τεχνικής άποψης, το σπέρμα δωρητών εν ζωή εξασφαλίζεται με δύο τρόπους: με την εισαγωγή ορθικού ηλεκτροδίου το οποίο διεγείρει στιγμιαία τον προστάτη προκαλώντας εκσπερμάτιση ή με τη δημιουργία μικρής τομής στο όσχεο, που επιτρέπει στους ιατρούς να αποκτήσουν πρόσβαση στα σπερματικά κύτταρα. Ο ιατρικός κόσμος έχει διαπιστώσει ότι σε μικρό αριθμό περιπτώσεων, το σπέρμα που συλλέχθηκε λίγες ημέρες μετά τον θάνατο του δωρητή, μπορεί να αξιοποιηθεί για τη σύλληψη και να οδηγήσει στη γέννηση υγιών παιδιών.

Το 2018, εύπορο ζευγάρι Βρετανών συ-

νέλεξε σπέρμα του γιου τους, τρεις ημέρες μετά τον θάνατό του σε αυτοκινητικό δυστύχημα, ώστε να αποκτήσουν άρρενα κληρονόμο. Η οικογένεια πάγωσε το σπέρμα και το εξήγαγε στις ΗΠΑ, όπου χρησιμοποιήθηκε για τη δημιουργία αρσενικού εμβρύου και εμφυτεύθηκε στη μήτρα παρένθետης μητέρας.

Οι Πάρκερ και Χόντσον υποστηρίζουν ότι, παρόλο που η στείρωση δεν απειλεί τη ζωή όσων πάσχουν από αυτή, οι άνδρες που το επιθυμούν θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να προσφέρουν το σπέρμα τους μετά θάνατον. Στη Βρετανία, οι δωρητές σπέρματος είναι συνήθως 18 με 41 ετών και αναγκάζονται να προσέρχονται πολλές φορές σε κλινική γονιμότητας για διάστημα ορισμένων μηνών.

Ο ιατρικός κόσμος υποστηρίζει, όμως, ότι σε ηθικό επίπεδο, η μετά θάνατον δωρεά σπέρματος δεν είναι τόσο απλή υπόθεση. Η δωρεά σπέρματος δεν είναι ανώνυμη στη χώρα, επιτρέποντας έτσι στα παιδιά των δωρητών να επικοινωνούν με τους βιολογικούς τους γεννήτορες αφού κλείσουν το 18ο έτος της ηλικίας τους. Την ένστασή του εξήγη ο καθηγητής Ανδρολογίας στο Πανεπιστήμιο του Σέφιλντ, Άλαν Πέισι: «Θα προτιμούσα να επενδύαμε στη στρατολόγηση νέων, υγιών και πρόθυμων δωρητών, τα βιολογικά παιδιά των οποίων θα μπορούν να τους γνωρίσουν, εφόσον το επιθυμούν».

Τομογράφος για δύο μετράει την κοινωνικότητα

Οποιος έχει υποβληθεί σε μαγνητική τομογραφία γνωρίζει καλά ότι πρόκειται για μια μάλλον δυσάρεστη εμπειρία, εξαιτίας της στενότητας του χώρου, που σίγουρα μπορεί να φέρει τους κλειστοφοβικούς σε κατάσταση υστερίας, αποστερώντας τους ένα εξαιρετικά σημαντικό διαγνωστικό εργαλείο. Όμως, πιθανώς όλα αυτά τα προβλήματα να ανήκουν στο παρελθόν, καθώς δύο ομάδες νευροεπιστημόνων, μία στις ΗΠΑ και μία στη Φινλανδία, αναπτύσσουν μια μάλλον αμφιλεγόμενη νέα μέθοδο μαγνητικής απεικόνισης του εγκεφάλου, στην οποία οι ασθενείς θα υποβάλλονται ανά ζεύγη. Αυτό μπορεί να επιλύσει το πρόβλημα της μοναξιάς στον τομογράφο, επιδεινώνοντας ταυτόχρονα τη στενότητα του χώρου, καθώς δύο άνθρωποι σχεδόν αγκαλιασμένοι θα αναγκαστούν να παραμείνουν επί τουλάχιστον μία ώρα μέσα στο μηχάνημα. Στόχος των επιστημόνων δεν είναι μόνο να μειώσουν τη μοναξιά του εξεταζόμενου, αλλά να μελετήσουν ενδελεχώς τη λειτουργία του εγκεφάλου κατά την επικοινωνία και την επαφή μεταξύ των ανθρώπων, κάτι που προφανώς δεν είναι δυνατό να γίνει με την εξέταση μεμονωμένων ανθρώπων. Η κοινωνική νευροεπιστήμη είναι ένα ανερχόμενο επιστημονικό πεδίο, που φιλοδοξεί να αποκαλύψει τα νευρωνικά μυστήρια του κοινωνικού εγκεφάλου σε διάφορες φάσεις (ανταλλαγή συναισθημάτων, ανταπόκριση σε εκφράσεις του άλλου ή στο άγγιγμα κ.ά.). Βασική μέθοδος είναι η χρήση της λειτουργικής μαγνητικής τομογραφίας (fMRI) που μετράει την οξυγόνωση του αίματος στον εγκέφαλο, ώστε να εκτιμήσει τη νευρωνική δραστηριότητα. Η μία ερευνητική ομάδα είναι από το Πανεπιστήμιο Κολούμπια της Νέας Υόρκης με χρηματοδότηση από το Εθνικό Ίδρυμα Επιστημών των ΗΠΑ, ενώ η άλλη από τα φινλανδικά πανεπιστήμια Αάλτο και Τούρκου. Οι Φινλανδοί επιστήμονες έχουν ήδη βάλει δοκιμαστικά μαζί στον ειδικά σχεδιασμένο μαγνητικό τομογράφο τα πρώτα ζευγάρια των εθελοντών (συνήθως φίλων ή εραστών, όχι αγνώστων), τα οποία αγγίζουντι ακόμη και στα χείλη, προκειμένου να μελετηθούν σε πραγματικές συνθήκες ενσυναίσθησης οι κοινωνικοί εγκέφαλοί τους. Οι Αμερικανοί ερευνητές θα αρχίσουν τα δικά τους πειράματα εντός του 2020, σύμφωνα με το «Science».

Δύο ομάδες νευροεπιστημόνων αναπτύσσουν μια νέα μέθοδο μαγνητικής απεικόνισης του εγκεφάλου, στην οποία οι ασθενείς θα υποβάλλονται ανά ζεύγη.

Ουδέν κακόν αμιγές καλού. Και η τραγική σημερινή κατάσταση που κυριαρχούσε ποδοσφαιρικά, προσφέρει άλλη μια ευκαιρία. Ίσως την τελευταία, ίσως μία από τις τελευταίες. Η διαδικασία που εξελίσσεται ενόπιοι της κυριακής Δικαιοσύνης μπορεί να αποδειχθεί βοηθητική, ακόμη όμως και στο ενδεχόμενο αντίθετης κατάληξης, καμία δικαιολογία δεν μπορεί να σταθεί, ως άλλοθι, για την αδράνεια ή την ανοχή των αρχών. Ό,τι δηλαδή συμβαίνει τα τελευταία πολλά χρόνια...

Μεταβολές εβδομάδας

Χ.Α.Κ.
2,04%Χ.Α.
1,25%

1,10%

2,29%

-0,78%

1,26%

-0,70%

ΔΙΕΘΝΗ
Μειώνεται
η ζήτηση για
φυσικό αέριο
και πετρέλαιο
Σελ. 10Πετρέλαιο
2,34%€/ \$
-0,99%

ΠΙΟ ΓΡΗΓΟΡΟ ΚΑΙ
ΠΙΟ ΔΥΝΑΤΟ
ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΟΝΟ

Συμβουλευτείτε τον γιατρό ή τον φαρμακοποιό σας
ΤΗΛ: 22 056 300. ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΦΑΡΜΑΚΕΙΑ

MSI
life pharma

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

ΣΤΟΝ ΜΟΝΙΑΤΗ

Γαστρονομική σχολή
με κόστος 600.000 ευρώ

Τη δημιουργία γαστρονομικής σχολής στον Μονιάτη δρομολογεί η πολιτεία, με σκοπό να αξιοποιηθούν τα τοπικά προϊόντα και να δημιουργηθούν νέες θέσεις εργασίας για την περιοχή. Σύμφωνα με το ΕΒΕ Λεμεσού, το κόστος του έργου έχει προϋπολογιστεί στις 600 χιλιάδες ευρώ. **Σελ. 5**

ΑΓΟΡΑ ΑΚΙΝΗΤΩΝ

Ξενοδοχεία στην Αθήνα
αγοράζουν οι ισραηλινοί

Κυρίαρχο ρόλο στην ξενοδοχειακή αγορά της Αθήνας έχουν αρχίσει να διαδραματίζουν ισραηλινοί όμιλοι, προερχόμενοι τόσο από τον κλάδο της φιλοξενίας όσο και από εκείνον των ακινήτων. Brown Hotels, Fattal Group και Zoia Fund εμφανίζουν έντονη δραστηριότητα στην Αθήνα. **Σελ. 12**

Απόδοση δεκαετιών
ομολόγων

	Απόδοση	Εβδομαδιαία αλλαγή
Κύπρος	0,54%	-0,06%
Γερμανία	-0,39%	-0,02%
Γαλλία	-0,15%	-0,03%
Ιταλία	0,90%	-0,06%
Ισπανία	0,29%	0,00%
Ιρλανδία	-0,10%	0,00%
Ελλάδα	0,92%	-0,19%
Ην. Βασίλειο	0,65%	0,07%

Βαθμολογία
από οίκους αξιολόγησης

Οίκος Αξιολόγησης	Μακρο- πρόθεσμο Χρέος	Βραχυ- πρόθεσμο Χρέος
DBRS	BBB (low)	R-2 (middle)
Fitch	BBB-	F3
Moody's	Ba2	NP
S&P	BBB-	A-3

Βλέπουν πιέσεις στην αγορά ακινήτων

Η υπερπροσφορά ενδεχομένως να οδηγήσει σε μείωση των τιμών στους επόμενους 6-12 μήνες

Ορατό είναι το ενδεχόμενο πιέσεων στις τιμές των ακινήτων από την υπερπροσφορά που θα υπάρξει στο επόμενο διάστημα και συγκεκριμένα σε διάστημα έξι έως 12 μηνών. Ειδικοί του κλάδου εκτιμούν ότι με τη διάθεση των ακι-

νήτων που έχουν περιέλθει στην κατοχή των τραπεζών και των διαχειριστών προβληματικών δανείων θα επηρεασθεί η αγορά. Η υπερπροσφορά αναμένεται να ενταθεί ακόμα περισσότερο μετά τις επικείμενες πωλήσεις δανείων των

δύο μεγάλων τραπεζών. Σύμφωνα με τους ειδικούς η διοχέτευση στην αγορά πρέπει να γίνεται σταδιακά, με φειδώ και μεγάλη προσοχή. Όσον αφορά τα ποσοστά πτώσης των τιμών, οι ειδικοί εκτιμούν ότι δεν θα είναι πέραν του

«λογικού» 10%–15% και θα γίνεται σταδιακά. Οι εκτιμήσεις δείχνουν πως τα πρώτα ακίνητα που θα επηρεαστούν θα είναι τα χωράφια και τα οικόπεδα, σε δεύτερη φάση τα γραφεία και τρίτον και τελευταίο τα σπίτια και τα διαμερίσματα

διότι λειτουργεί αρκετά ο «συναίσθηματικός» παράγοντας. Η εκτίμηση αυτή αφορά μόνο τις πωλήσεις ακινήτων και όχι τα ενοίκια. Για τα ενοίκια εκτιμάται πως σε 24 μήνες θα υπάρξει μείωση μόνο κατά 1%. **Σελ. 4**

Παραμονή του Σίτι στην Ε.Ε. διαπραγματεύεται το Λονδίνο

Λίγες ημέρες μετά την επίσημη απόσχιση της από την Ε.Ε., η Βρετανία καταβάλλει προσπάθειες προκειμένου να διασφαλίσει ότι οι επιχειρήσεις του City του Λονδίνου θα διατηρήσουν την πρόσβαση στην ενιαία ευρωπαϊκή αγορά στη μετά το Brexit εποχή. Σύμφωνα με ρεπορτάζ των Financial Times, το Λονδίνο θα ζητήσει από την Ε.Ε. να αναγνωρίσει σε μόνιμη βάση ότι η βρετανική νομοθεσία που διέπει τον τομέα των χρηματοπιστωτικών είναι τουλάχιστον εξίσου αυστηρή με την ευρωπαϊκή και να κλείσει σχετική συμφωνία διάρκειας δεκαετιών. **Σελ. 9**

ΑΝΑΛΥΣΗ / Των **HOLGER SCHMIEDING, KALLUM PICKERING** και **FLORIAN HENSE / BERENBERG**

Οι αριθμοί δεν λένε όλη την αλήθεια για τη Γερμανία

Η γερμανική στατιστική υπηρεσία πολλές φορές δυσκολεύεται να αξιολογήσει τις αγορές κατά τη διάρκεια της χριστουγεννιάτικης περιόδου. Ως αποτέλεσμα, συνήθως οι πρώτες εκτιμήσεις αναθεωρούνται στη συνέχεια προς το καλύτερο, κατά μέσον όρο κατά 2 ποσοστιαίες μονάδες τα τελευταία τέσσερα χρόνια. Εάν προσαρμόσουμε ανάλογα τα πρώτα στοιχεία του Δεκεμβρίου του 2019, η ετήσια αύξηση ανέρχεται στο 3,3%, το οποίο βρίσκεται στα ίδια επίπεδα με τον μέσο όρο του έτους στο 3%.

Τα στοιχεία του Δεκεμβρίου σχετικά με τις παραγγελίες των εργοστασίων δημιουργούν επίσης μια εσφαλμένη εικόνα της κατάστασης που επικρατούσε στο τέ-

λος του περασμένου έτους. Η υποχώρηση της τάξης του 13,9% στις παραγγελίες από άλλες χώρες της Ευρωζώνης οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στην ασταθή ζήτηση αεροσκαφών και διαστημοπλοίων (χαρακτηριστικό το παράδειγμα της Airbus). Αφαιρώντας από τη μηνιαία κινητικότητα, οι συνολικές παραγγελίες εργοστασίων υποχώρησαν μόλις κατά 0,6% σε τριμηνιαία βάση το τελευταίο τρίμηνο του 2019, σημειώνοντας τη μικρότερη τριμηνιαία μείωση του έτους. Σύμφωνα με τη Markit, παρότι θα συνεχίσουν να μειώνονται οι παραγγελίες, η υποχώρηση του δεύτερου εξαμήνου του 2019 και του Ιανουαρίου του 2020 ήταν πολύ πιο ήπια. Η βιομηχανική παραγωγή του Δεκεμ-

Ο ρυθμός μείωσης της
βιομηχανικής παρα-
γωγής επιβραδύνθηκε
αισθητά το τελευταίο
τρίμηνο του 2019.

βρίου είναι πιθανό πως επηρεάστηκε από τις ημέρες των αργιών τα Χριστούγεννα, καθώς πολλοί εργαζόμενοι πήραν περισσότερες ημέρες άδειας απ' ό,τι συνήθως.

Όσον αφορά τον κορωνοϊό, εκτός από τη ζημία που έχει προκαλέσει στις μετακινήσεις και στον τουρισμό, φαίνεται πως θα επιβαρύνει ορισμένες διασυν-ριακές εφοδιαστικές αλυσίδες.

Είναι πολύ πιθανόν πως ο γερμανικός βιομηχανικός κλάδος θα επιβαρυνθεί τον Φεβρουάριο και τον Μάρτιο, αφαιρώντας έως και 0,1% από το ΑΕΠ του πρώτου τριμήνου. Ωστόσο, η ήπια βελτίωση της εμπορευσιμότητας στη βιομηχανία, η οποία ξεκίνησε το φθινόπωρο του 2019, φαίνεται πως εξακολούθησε να έχει ανοδική τάση τουλάχιστον μέχρι και τα μέσα του Ιανουαρίου.

Οι προσωρινές ζημιές, που έχουν προκληθεί στον βιομηχανικό κλάδο εκτός της Κίνας από τον κορωνοϊό, αναμένεται πως θα ισοσκελιστούν σχεδόν εξ ολοκλήρου μέσα στους επόμενους μήνες. Εκτός εάν η επιδημία παραλύσει βασικούς πυλώνες της παγκόσμιας βιομηχανίας για πε-

ρισσότερους από περίπου δύο μήνες. Εφόσον οι εμπορικές εντάσεις δεν κλιμακωθούν ξανά στο 2020, αναμένεται ότι η γερμανική βιομηχανική παραγωγή θα ενισχυθεί σε ήπιους ρυθμούς από το δεύτερο τρίμηνο του έτους.

Εφόσον υπάρξει μια γερή υποστήριξη από μέτρα επεκτατικής πολιτικής ύψους έως και 0,5% του ΑΕΠ, εφόσον εξακολουθήσει η ήπια αύξηση της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας και δεδομένης της αποκλιμάκωσης των εμπορικών εντάσεων, ο γερμανικός ρυθμός ανάπτυξης θα μπορούσε να ανακάμψει από τη συρρίκνωση των Χριστουγέννων, αγγίζοντας περίπου το 1,5% μέσα στο 2020.

ΑΝΑΛΥΣΗ Της MONIQUE GOYENS* / SOCIAL EUROPE

Προσπάθεια καταπολέμησης της ενεργειακής φτώχειας

Το έργο μετάβασης σε μία κοινωνία με μηδενικό ανθρακικό αποτύπωμα μοιάζει τιτάνιο, αλλά τα όσα οφέλη προκύψουν δεν θα αφορούν μόνον τη διάσωση του πλανήτη. Θα έχουν και μακροπρόθεσμο θετικό αντίκτυπο και για όσους επιβιώνουν με δυσκολία στην Ευρώπη. Σήμερα, σχεδόν 50 εκατομμύρια άνθρωποι στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης αγωνίζονται να κρατήσουν ζεστά τα σπίτια τους και να πληρώσουν τους λογαριασμούς του ρεύματος. Πολλοί αντιμετωπίζουν κοινά προβλήματα. Κατοικίες με ελάχιστη θερμομόνωση, χρεώσεις που δεν αντιστοιχούν στην κατανάλωση και ανεπαρκής ενημέρωση για την εξοικονόμηση ενέργειας ή ένας συνδυασμός των παραπάνω. Όσοι

και η κινδυνεύουν από αυτήν. Αυτή τη στιγμή τελεί υπό δοκιμή το πρόγραμμα STEP (Λύσεις για την αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας), στο οποίο συμμετέχουμε ως εταίροι και χρηματοδοτούμεθα από την πρωτοβουλία της Ε.Ε. «Ορίζοντας 2020/Horizon 2020». Εάν τα αποτελέσματα αποδειχθούν ικανοποιητικά, θα υπάρχει σοβαρός λόγος να επεκταθεί γενικότερα στις χώρες της Ε.Ε.

Οι οργανώσεις καταναλωτών είναι εν γένει αξιόπιστες χάρis στην ανεξαρτησία τους, ενώ συνήθως έχουν εμπειρία στο να παρέχουν συμβουλές σχετικά με την κατανάλωση ενέργειας. Υπάρχει ένας τρόπος να αντιμετωπιστεί το θέμα της αξιοπιστίας όσον αφορά την ενεργειακή φτώχεια: όσοι βρίσκονται μπροστά σε αυτόν τον κίνδυνο γενικά δεν εμπιστεύονται όσους τους δίνουν συμβουλές και ειδικά εάν προέρχονται από τον ιδιωτικό τομέα. Ίσως οι οργανώσεις καταναλωτών να στερούνται την άμεση επαφή με όσους πραγματικά χρειάζονται βοήθεια και αυτό μπορεί να αντιμετωπιστεί μέσω της συνεργασίας με οργανώσεις και οργανισμούς που την έχουν ήδη. Πρόκειται για φορείς όπου ήδη οι εργαζόμενοι που βρίσκονται στην πρώτη γραμμή συνδράμουν τις ευάλωτες ομάδες σε θέματα υγείας, διατροφής ή στα οικονομικά τους. Μέσω του προγράμματος STEP, κάθε οργάνωση καταναλωτών συνεργάζεται με φορείς, όπως οι παραπάνω σε διαφορετικές χώρες της Ε.Ε., και εκπαιδεύει τους εργαζόμενους τους στο πώς θα διαχειριστούν την ενεργειακή φτώχεια. Συνεπώς είτε οι εργαζόμενοι θα συμβουλευθούν απευθείας τους ανθρώπους είτε θα τους παραπέμψουν σε καταναλωτικές ενώσεις, που θα μπορέσουν να τους βοηθήσουν.

Η συνδρομή τους αυτή έγκειται στο να τοποθετηθούν θερμοστάτες, να μονωθούν παράθυρα και να δοθούν πληροφορίες για ανάλογες χρεώσεις στην ενέργεια και, εάν παραστεί ανάγκη, να ενημερωθούν οι καταναλωτές για το πού μπορούν να ζητήσουν οικονομική βοήθεια για πιο ακριβές εγκαταστάσεις μόνωσης. Τέλος, δεν έχουν ακόμα ενημερωθεί οι καταναλωτές για τον κίνδυνο ενεργειακής φτώχειας και πώς να τον απομακρύνουν, αλλά σε αυτό οι καταναλωτικές οργανώσεις δεν μπορεί να είναι μόνες — πρέπει να ενεργοποιηθούν και οι κυβερνήσεις.

* Η κ. Monique Goyens είναι γενική διευθύντρια της Ευρωπαϊκής Οργάνωσης Καταναλωτών/BEUC.

Σήμερα, σχεδόν 50 εκατ. άνθρωποι στην Ε.Ε. αγωνίζονται να κρατήσουν ζεστά τα σπίτια τους.

ανήκουν στα χαμηλά εισοδηματικά κλίμακα καλούνται να πληρώσουν ολόένα και μεγαλύτερο μερίδιο του προϋπολογισμού τους για τη θέρμανση και το ηλεκτρικό και συγκεκριμένα ποσοστό 9% το 2014 από το 6% το 2000. Σε βραχυπρόθεσμο ορίζοντα είναι πολύ πιο λογικό να εξοικονομούν ενέργεια παρά να επενδύουν σε φωτοβολταϊκά συστήματα, τζάκια πέλετ ή σε αντλίες θερμότητας. Οπότε η επιλογή δεν θα πρέπει να είναι μεταξύ του ή έχω ένα ζεστό σπίτι ή μπορώ να έχω φαγητό στο τραπέζι. Κι αυτό γιατί εάν οι άνθρωποι ζεστάνουν το σπίτι τους λιγότερο ενεργητικά, θα πληρώνουν ευκολότερα τους λογαριασμούς τους. Βέβαια, το να πεισθούν να κινητοποιηθούν προς αυτήν την κατεύθυνση είναι περίπλοκο.

Μπορεί όσοι βρίσκονται στα πρόθυρα ενεργειακής φτώχειας να αισθάνονται πως τους έχουν πνίξει τα προβλήματα και να θεωρούν πως πρέπει να δώσουν βάρος σε άλλα θέματα, όπως την ένδυση ή το φαγητό. Συχνά μπορεί απλά να μη γνωρίζουν τι λύσεις υπάρχουν, ενώ οι κυβερνήσεις και όσοι σύμβουλοι και ειδικοί για την ενέργεια καλό θα ήταν να μην περιορίζονται σε συστάσεις, που αναρτούν σε μία συναφή ιστοσελίδα. Στην Ευρωπαϊκή Οργάνωση Καταναλωτών πιστεύουμε πως βρήκαμε έναν απλό αλλά και ταυτόχρονα και καινοτόμο τρόπο να βοηθήσουμε όσους αντιμετωπίζουν την ενεργειακή φτώ-

ΔΗΚΤΗΣ

diktis@kathimerini.com.cy

Καλό το αποτέλεσμα της Moneyval. Ωστόσο, ας δούμε άμα ο πέλεκυς της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις πολιτογραφίες πέσει βαρύς.

Παρατρίχα

Συντονισμένα αποφεύχθηκε ή στο χωριό μου θα λέγανε «παρατρίχα» το τράβηγμα αυτού σε συγκεκριμένες επαγγελματικές ομάδες από τη Moneyval. Το μόνο πρόβλημα ήταν γενικά και αόριστα το πρόβλημα των Πολιτογραφιών βάσει των συγγραφών της Moneyval, που στα μάτια της στήλης ενδοχομένων να είναι «τράβηγμα αυτού» στο Υπουργείο Εσωτερικών για την επίβλεψη του Προγράμματος. Δεν μπορείς εξάλλου να τραβήξεις αυτή σε κάτι άυλο όπως μια υπηρεσία. Παρόλα αυτά, συντονισμένα οι αρχές έδρασαν εγκρίτως και προστατεύσαν όσους έπρεπε να προστατεύσουν και να μην βγει το όνομα της Κύπρου ξανά. Ωστόσο, μην περιμένουμε πως ξένα ΜΜΕ δεν θα επιστρέψουν με οποιοδήποτε κατηγορίες επί του Προγράμματος της Κύπρου, με περιέργες διαδρομές χρημάτων και όλα τα συναφή. Ας μην τρέφουμε φρούδες ελπίδες επειδή η έκθεση ήταν πολύ καλή σε γενικές γραμμές.

Ανάπτυξη και ασφάλειες

Στο 3,2%, από 3,5% το τρίτο τρίμηνο, κυμάνθηκε ο ρυθμός ανάπτυξης της οικονομίας κατά το τέταρτο τρίμηνο του 2019, σε σύγκριση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2018, σύμφωνα με την Προκαταρκτική Εκτίμηση (Flash Estimate) της Στατιστικής Υπηρεσίας, με την ανάπτυξη να δέχεται πιέσεις από τον τομέα των Χρηματοπιστωτικών και Ασφαλιστικών Δραστηριοτήτων. Παρά την απαισιοδοξία για μείωση της ανάπτυξης, η Κύπρος συνεχίζει να τρέχει με πολύ καλό ρυθμό. Οι ασφαλιστικές δραστηριότητες έπληξαν την ανάπτυξη λέει η Στατιστική, ήταν όμως λογικό με την έλευση του ΓεΣΥ πως κάτι τέτοιο θα γινόταν. Όπως πληροφορείται η στήλη, πολλές εταιρείες δεν έχουν προχωρήσει σε ανανέωση των ομαδικών σχεδίων υγείας και σκέφτονται εναλλακτικές περιπτώσεις διοχέτευσης αυτού του κονδυλίου. Οι ασφάλειες

υγείας ενδοχομένων να συνεχίσουν να υφίστανται, με περισσότερα χρήματα και να απευθύνονται μόνο σε πολίτες της Κύπρου με βαθείς τόπες.

Διαγράφηκαν 1,3 δισ.

Συνολικό ποσό, ύψους €1.353.515,79, το οποίο χαρακτηρίζεται ως μη εισπράξιμο δημόσιο χρήμα, έχει διαγραφεί το 2018, σύμφωνα με τα στοιχεία που δημοσιοποίησε την Παρασκευή το Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας. Σύμφωνα με στοιχεία που επεξεργάστηκε το ΚΥΠΕ, από το σύνολο των διαγραφών, ποσό ύψους €1.336.332,43 αφορά διαγραφές άνω των €1.000, σύμφωνα με τα στοιχεία τα οποία αφορούν τις διαγραφές στις οποίες προέβη η

αρμόδια Τεχνική Επιτροπή Διαγραφών μη εισπράξιμων δημοσίων χρημάτων, αξιών και υλικών, για το 2018. Όσον αφορά την ανάλυση των διαγραφών για ποσά άνω των €1.000, αυτές αφορούν απώλεια εισόδων ύψους €1.142.555,42, διαγραφές υλικών ύψους €54.534,23 και κλοπές €139.242,78. Ειδικότερα, ορισμένα από τα μεγάλα ποσά διαγραφών αφορούν μεταξύ άλλων την διαγραφή €353.327,68 οφειλών της Δημοκρατίας του Ιράκ προς τη Κυπριακή Δημοκρατία, με βάση τις πρόνοιες της Συμφωνίας που υπογράφηκε μεταξύ των Υπουργών Οικονομικών των δυο χωρών στις 20/09/2006 (Απόφαση Υπουργικού Συμβουλίου αρ. 62.851 ημερ. 9/11/2005). Σύμφωνα με τα στοιχεία, «οι εκατέρωθεν οφειλές μεταξύ των δυο χωρών έχουν συμψηφιστεί και οποιοδήποτε υπολειπόμενο ποσό ακυρώνεται».

Προϊόντα; Νέα;

Η κερδοφορία και η ανάγκη εξεύρεσης εναλλακτικών προϊόντων πέραν του δανεισμού, είναι η μεγαλύτερη πρόκληση για τράπεζες μικρών χωρών όπως η Κύπρος, όπως ανέφερε ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας Κωνσταντίνος Ηροδότου, μιλώντας στο Φόρουμ Οικονομικής Πολιτικής που διοργάνωσε το ΑΚΕΛ. Αναφερόμενος στις βασικές προκλήσεις για το τραπεζικό σύστημα, είπε ότι το θέμα της κερδοφορίας είναι η μεγαλύτερη πρόκληση για τις μικρές χώρες με τις μικρότερες τράπεζες επειδή η γεωγραφία δίνει λιγότερες ευκαιρίες στις τράπεζες να βρουν νέα κερδοφόρα προϊόντα. Είπε ότι στην κυπριακή αγορά το κύριο προϊόν εξακολουθεί να είναι ο δανεισμός και οι τράπεζες πρέπει να βρουν άλλα προϊόντα πέραν του δανεισμού για να ενισχύσουν την κερδοφορία τους, πάντα στα πλαίσια της σωστής διαχείρισης του ρίσκου. Για να δούμε αν θα τα καταφέρουν να φέρουν νέα ανταγωνιστικά προς τις άλλες χώρες προϊόντα.

Μειώθηκαν οι εκπομπές ρύπων το 2019 σε ΗΠΑ και ΕΕ

Αυξήθηκαν ωστόσο στις αναπτυσσόμενες οικονομίες της Ασίας λόγω της συνεχιζόμενης χρήσης του άνθρακα

«**Σε επίπεδα** αντίστοιχα με αυτά της δεκαετίας του 1980» μειώθηκαν οι εκπομπές αερίων ρύπων στις ανεπτυγμένες χώρες, όπως ανακοίνωσε η Διεθνής Υπηρεσία Ενέργειας (IEA), κάνοντας μια ευχάριστη έκπληξη στους υπέρμαχους της προστασίας του κλίματος.

Παρότι στις ταχύτατα αναπτυσσόμενες οικονομίες της Ασίας η χρήση του άνθρακα συνέχισε να αυξάνεται, οι παγκόσμιες εκπομπές παρέμειναν σταθερές το 2019 στους 33 γιγατόνους, διότι οι ανεπτυγμένες οικονομίες, μεταξύ αυτών οι ΗΠΑ και οι χώρες της Ε.Ε., εκμεταλλεύθηκαν άλλες πηγές ενέργειας. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την IEA, σημειώθηκε σημαντική αύξηση στη χρήση αιολικής και ηλιακής ενέργειας, καθώς και μεγαλύτερη αξιοποίηση του φυσικού αερίου και της πυρηνικής ενέργειας. «Η μετάβαση στις καθαρές μορφές ενέργειας άρχισε να επιταχύνεται με έντονο ρυθμό», όπως ανακοίνωσε ο Φατίχ Μπρόλ, επικεφαλής της IEA. «Με κάνει να ελπίζω ότι βλέπουμε το ανώτατο όριο των εκπομπών αερίων ρύπων και ότι τώρα θα αρχίσουν να μειώνονται», συμπλήρωσε ο ίδιος.

Στις ΗΠΑ, οι εκπομπές μειώθηκαν κατά 3% ή κατά 140 εκατ. τόνους το 2019, καθώς πολλοί στράφηκαν στο φυσικό αέριο, το οποίο πωλείται σε χαμηλότερες τιμές. Αξίζει να σημειωθεί ότι η μείωση των εκπομπών καταγράφηκε παρά την αποδέσμευση της αμερικανικής κυβέρνησης από τις επιταγές της Συμφωνίας των

Στις ανεπτυγμένες χώρες μειώθηκαν σε επίπεδα αντίστοιχα με αυτά της δεκαετίας του 1980.

Παρισιών. Στην Ευρωπαϊκή Ένωση, οι εκπομπές μειώθηκαν κατά 5% ή κατά 160 εκατ. τόνους το 2019. Σύμφωνα με στοιχεία της IEA, το φυσικό αέριο παρήγαγε περισσότερη ηλεκτρική ενέργεια σε σχέση με τον άνθρακα «για πρώτη φορά στην ιστορία της Ε.Ε.». Επιπλέον, η αιολική ενέργεια τείνει να φτάσει τα ίδια επίπεδα με τον άνθρακα όσον αφορά την παραγωγή ηλεκτρισμού. Ο Μπρί-

Στον αντίποδα, στις ταχύτατα αναπτυσσόμενες οικονομίες της Ασίας οι εκπομπές αυξήθηκαν κατά 320 εκατ. τόνους.

ρόλ ανέφερε ότι η παραγωγή ηλεκτρισμού με χρήση άνθρακα μειώθηκε κατά 25% πέρυσι, εν μέρει εξαιτίας του ευρωπαϊκού συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων ρύπων.

Στην Ιαπωνία, οι εκπομπές ρύπων μειώθηκαν κατά 4% από το 2018 ή κατά 48 εκατ. τόνους, διότι πλέον επαναλειτουργούν οι πυρηνικοί αντιδραστήρες μετά τη διακοπή της λειτουργίας τους το 2011. Αντίθετα στο ρεύμα κινήθηκαν το 2019 οι ταχύτατα αναπτυσσόμενες οικονομίες της Ασίας, όπου οι εκπομπές αυξήθηκαν κατά 320 εκατ. τόνους, καθώς ο άνθρακας συνεχίζει να τροφοδοτεί τον κλάδο της ενέργειας. Ο επικεφαλής της IEA τόνισε ότι οι εκπομπές θα πρέπει να μειωθούν με ακόμη ταχύτερο ρυθμό, προκειμένου να πραγματοποιηθούν οι στόχοι της Συμφωνίας των Παρισιών. Σύμφωνα όμως με τον ίδιο, το πρώτο βήμα είναι να σταματήσουν να αυξάνονται. «Εκουμε τις τεχνολογίες ενέργειας προκειμένου να το πετύχουμε και πρέπει να τις αξιοποιήσουμε όλες. Το 2019 είναι μια χρονιά η οποία μου δίνει ελπίδα ότι η δεκαετία του 2020 θα είναι μία δεκαετία ανακούφισης», υπογράμμισε ο Μπρόλ.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ ΤΟ ΕΙΔΙΚΟ ΑΦΙΕΡΩΜΑ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2020

**Ιδιωτική
Εκπαίδευση**

Οργανωμένη και ευέλικτη στις εκπαιδευτικές ανάγκες

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Κοινωνική Πολιτική και Οικονομική Ενημέρωση

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 23 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Βλέπουν πιέσεις στις τιμές της αγοράς των ακινήτων

Προσοχή στο ρυθμό της διάθεσής τους λόγω ενδεχόμενης υπερπροσφοράς τους προτείνουν οι ειδικοί

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Ενδεχόμενες πιέσεις στις τιμές των ακινήτων από την υπερπροσφορά που θα υπάρξει στο επόμενο διάστημα διαβλέπουν οι ειδικοί του κλάδου για τους επόμενους 6 – 12 μήνες. Ήδη οι διαφημίσεις στο δρόμο για ακίνητα από τράπεζες και «servicers», που είτε έχουν αγοράσει πακέτα προβληματικών δανείων είτε απλώς τα διαχειρίζονται, έχουν πολλαπλασιαστεί. Η αλήθεια είναι πως η αγορά των ακινήτων είναι λίγο «αργή» και δεν είναι σαν το χρηματιστήριο που η τιμή μίας μετοχής μπορεί να πέσει απότομα. Όσον αφορά τα ποσοστά πτώσης, δεν αναμένονται να πιεστούν οι τιμές προς τα κάτω πέραν του «λογικού» 10% – 15%, όμως η εκτίμηση αυτή γίνεται μόνο για τις πωλήσεις, και όχι για τα ενοίκια. Στα ενοίκια θα γίνει ακόμα πιο αργά η προσαρμογή των τιμών και όχι στο ίδιο ποσοστό με τις πωλήσεις. Εκτιμάται πως σε 24 μήνες θα υπάρξει αμελητέα αλλαγή τιμής προς τα κάτω, που θα κυμαίνεται στο 1%. Ταυτόχρονα, οι εκτιμήσεις δείχνουν πως τα πρώτα ακίνητα που θα επιπρεαστούν θα είναι τα χωράφια και τα οικοπέδα, σε δεύτερη φάση τα γραφεία και τρίτον και τελευταίο τα σπιτία και τα διαμερίσματα. Και τούτο γιατί λειτουργεί αρκετά ο «συναισθηματικός» παράγοντας.

Σε αυτά τα ακίνητα δεν λειτουργεί με τον ίδιο τρόπο η οικονομία. Εκτός των ιδιωτών επενδυτών του τομέα των ακινήτων, πηγές από το Υπουργείο Εσωτερικών έχουν αντίστοιχες, αν όχι τις ίδιες, ανησυχίες για τις τιμές των ακινήτων. Όπως σημείωσαν, η υπερπροσφορά ακινήτων που περιύλθαν στις τρά-

Η υπερπροσφορά ακινήτων και η διάθεσή τους στην αγορά αναμένεται να ενταθεί ακόμα περισσότερο μετά τις επικείμενες πωλήσεις δανείων των δύο μεγάλων τραπεζών.

πεζες ως ανταλλαγή χρέους και εν συνεχεία είτε υπάρχουν στους ισολογισμούς τους, είτε πέρασαν στους ισολογισμούς διαχειριστών δανείων σε συνδυασμό με τη μη μεθοδευμένη προσφορά τους, θα έχει κάποιες επιπτώσεις. Την ίδια ώρα, αυτή η υπερπροσφορά ακινήτων και η διάθεσή τους στην αγορά αναμένεται να ενταθεί ακόμα περισσότερο μετά τις επικείμενες πωλήσεις δανείων των δύο μεγάλων

τραπεζών. Ως γνωστόν, Τράπεζα Κύπρου και Ελληνική Τράπεζα βρίσκονται αρκετά κοντά στην πώληση μεγάλου μέρους των προβληματικών τους χαρτοφυλακίων, συνολικά, πάνω από 4,2 δισ. ευρώ. Τα δάνεια αυτά έχουν εγγυήσεις ακίνητη περιουσία, που ενδεχομένως μερικά από αυτά τα ακίνητα να καταλήξουν στην αγορά. Εξάλλου υπάρχουν πολλές τράπεζες και διαχειριστές δανείων που έχουν ήδη βάλει στην αγορά για πώληση ακίνητα, πόσω μάλλον μετά από τέτοιες κινήσεις οπότε θα ενταθεί ο ανταγωνισμός μεταξύ των «πωλητών».

Σιωπηρό μήνυμα

Η «Κ» έγραψε ξανά για το σιωπηρό μήνυμα που έχει δοθεί από «παίχτες» της αγοράς των ακινήτων, συμβούλους και Σύνδεσμο Τραπεζών ώστε τα ακίνητα να δοθούν στην αγορά με κάποιο συγκεκριμένο ρυθμό. Το ζήτημα από τούδε και στο εξής είναι κατά πόσο θα τηρηθεί αυτή η γραμμή, για να μειωθούν οι τιμές μόνο σε επιθυμητά επίπεδα του 10% - 15% και όχι περισσότερο, πράγμα που πιθανόν να έχει διαφορετικά αποτελέσματα για όλο το φάσμα της οικονομίας. Το μήνυμα αυτό δόθηκε την περίοδο που εισήχθη ο θεσμός των ηλεκτρονικών πλειστηριασμών και σε μία προσπάθεια ώστε να

Οι επόμενοι 6 - 12 μήνες θα δείξουν κατά πόσο θα πέσουν οι τιμές.

μην πλημμυρίσουν την κυπριακή αγορά με ακίνητα.

Τι λέει η Κεντρική

Η Κεντρική Τράπεζα που μελετά τις τιμές των ακινήτων, τομέας που έχει προεκτάσεις σε όλη την οικονομία, αναφέρει στο τελευταίο της δελτίο πως σε ετήσια βάση, οι τιμές κατοικιών κατέγραψαν αύξηση της τάξης του 2,8% κατά το δεύτερο τρίμηνο του 2019. Τόσο οι τιμές οικιών όσο και διαμερισμάτων κατέγραψαν ετήσια αύξηση κατά το υπό εξέταση τρίμηνο της τάξης του 2,3% και 4,3%, αντίστοιχα, ενώ τονίζει πως γενικά οι τιμές διαμερισμάτων αυξάνονται ταχύτερα σε σχέση με τις τιμές οικιών, γεγονός που φαίνεται να οφείλεται σε δύο κυρίως παράγοντες: Κατά πρώτο λόγο, στη

μέχρι πρόσφατα αυξημένη ζήτηση για ακίνητα από ξένους που προέρχεται από το Κυπριακό Επενδυτικό Πρόγραμμα (ΚΕΠ) και τις άδειες μόνιμης διαμονής, όπως φαίνεται και από την σημαντική αύξηση που καταγράφουν τα πωλητήρια έγγραφα το 2ο τρίμηνο του 2019. Κατά δεύτερο λόγο, φαίνεται να οφείλεται στην μη επαρκή προσφορά που φαίνεται να υπάρχει προς ικανοποίηση της ζήτησης από το μερίδιο της αγοράς που τείνει να επιλέγει διαμερίσματα παρά οικίες, όπως φοιτητές και ξένοι εργάτες.

Σημειώνεται ότι η ζήτηση, λόγω του Προγράμματος των Πολιτογραφήσεων, ξεκίνησε ήδη να παρουσάζεται κάμψη μετά την αλλαγή στα κριτήρια του προγράμματος τον Μάιο του 2019, δημιουργώντας

νέα δεδομένα ως προς την μελλοντική επίδραση του προγράμματος στις τιμές ακινήτων. Υπενθυμίζεται ότι, όπως έχει επισημανθεί στο Δελτίο και του Δείκτη Τιμών Ακινήτων για το 2ο τρίμηνο του 2018, ο Δείκτης επηρεάζεται από το Πρόγραμμα κατά κύριο λόγο έμμεσα, λόγω του ότι από τη μια οι πωλήσεις υπερπολυτελών κατοικιών, οι οποίες γίνονται για σκοπούς απόκτησης διαβατηρίου, σε μεγάλο βαθμό δεν χρηματοδοτούνται από το εγχώριο τραπεζικό σύστημα, και από την άλλη η πλειοψηφία αυτών των ακινήτων θεωρούνται ως μη-αντιπροσωπευτικά της αγοράς (outliers) και ως εκ τούτου εξαιρούνται από το δείγμα για την διαμόρφωση των γενικών δεικτών τιμών κατοικιών της Κεντρικής.

Επιβραδύνεται η αύξηση της απασχόλησης στην Ελλάδα

Η πολιτεία να επιδείξει σύννεση στο θέμα του κατώτατου μισθού τονίζει ο ΣΕΒ

Της **ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ**

Φόβους αντιστροφής της θετικής πορείας της απασχόλησης εκφράζουν οι παράγοντες της αγοράς, καθώς διαπιστώνεται πως η αύξηση της απασχόλησης των μισθωτών του ιδιωτικού τομέα έχει αρχίσει να επιβραδύνεται. Ήδη, τα στοιχεία του πληροφοριακού συστήματος «Εργάνη», που δημοσιεύθηκαν δείχνουν πως τον Ιανουάριο του 2020 χάθηκαν 17.318 θέσεις εργασίας, καθώς οι απολύσεις επικράτησαν των προσλήψεων. Μάλιστα, ο ΣΕΒ στο μηνιαίο δελτίο του κρούει τον κώ-

Το 2019 οι καθαρές προσλήψεις αυξήθηκαν κατά 127.600, επιβραδυνόμενες σημαντικά συγκριτικά με το 2018, όταν είχαν αυξηθεί κατά 141.000.

Χάθηκαν 17.318 θέσεις τον Ιανουάριο.

δωνα του κινδύνου, επισημαίνοντας ότι, αργά η γρήγορα, εάν η τάση αυτή δεν αντιστραφεί με αύξηση της επενδυτικής δραστηριότητας, θα αρχίσει να επηρεάζει αρνητικά την αύξηση του διαθέσιμου εισοδήματος το 2020.

Αναλυτικά, σύμφωνα με τα στοιχεία του υπουργείου Εργασίας, τον προηγούμενο μήνα το ισοζύγιο προσλήψεων - απολύσεων ήταν αρνητικό με συνέπεια να χαθούν 17.318 θέσεις εργασίας. Μάλιστα, από τις 177.632 προσλήψεις, μόλις 82.382 αφορούν πλήρη απασχόληση, ενώ 74.392 προσλήψεις αφορούν μερική και 20.858 εκ περι-

τροπής απασχόληση. Σύμφωνα πάντως με τον αρμόδιο υπουργό Γιάννη Βρούτση, η συγκριτικά βελτιωμένη επίδοση στην «Εργάνη» Ιανουαρίου δημιουργεί προσδοκίες στην αγορά εργασίας για το 2020, καθώς τον αντίστοιχο μήνα του 2019 είχαν χαθεί 5.015 θέσεις εργασίας περισσότερες.

Την ίδια στιγμή, στις προσλήψεις επικρατούν οι ελαστικές σχέσεις εργασίας, με 53,62% (μερική απασχόληση 41,88%, εκ περιτροπής εργασία 11,74%). Η κυριαρχία των ελαστικών σχέσεων εργασίας διατηρείται καθ' όλο το διάστημα Ιανουαρίου 2019 - Ιανουαρίου

2020, με 54,80% (μερική απασχόληση 42,48%, εκ περιτροπής εργασία 12,32%).

Οι μισθοί

Τις αυξήσεις των μισθών που έγιναν πέρυσι, και κυρίως την αύξηση του κατώτατου μισθού κατά 11%, βλέπει πίσω από την επιβράδυνση που παρατηρείται στην αύξηση της απασχόλησης ο ΣΕΒ στο μηνιαίο οικονομικό του δελτίο. Ο Σύνδεσμος επικαλείται τα στοιχεία του ΕΦΚΑ και επιστομναινει ότι η μεγάλη αύξηση που δόθηκε την περασμένη χρονιά είχε αρνητικό αντίκτυπο, ιδίως σε ό,τι αφορά τη

μερική απασχόληση. Ζητεί δε από την πολιτεία να επιδείξει σύννεση στην αύξηση του κατώτατου μισθού το 2020, καθώς «μία επανάληψη της μαζικιστικής πολιτικής του 2019 θα έχει αρνητικές συνέπειες για την οικονομία».

Συγκεκριμένα, όπως χαρακτηριστικά αναφέρει, η ετήσια μεταβολή του μέσου μισθού των εργαζομένων με μερική απασχόληση, που κατά τεκμήριο επηρεάζονται περισσότερο από τις αυξήσεις του κατώτατου μισθού, ανήλθε τον Ιούλιο 2019 σε +9% από +4,7% τον Φεβρουάριο του 2019 (όταν αυξήθηκε ο κατώτατος μισθός κατά 11%). Στην περίπτωση του μέσου μισθωτού (είτε εργάζεται με πλήρη είτε με μερική απασχόληση), η αντίστοιχη ετήσια μεταβολή διαμορφώθηκε τον Ιούλιο του 2019 σε +4,6% από +2,2% τον Φεβρουάριο.

Οι μισθολογικές αυτές αυξήσεις φαίνεται, σύμφωνα με τον ΣΕΒ, πως έχουν οδηγήσει σε επιβράδυνση της απασχόλησης. Ο μέσος μηνιαίος μισθός των ασφαλισμένων στον ΕΦΚΑ διαμορφώθηκε σε 951,7 ευρώ το 7μηνο του 2019, έναντι 919,7 ευρώ ένα χρόνο πριν και 937,6 το 7μηνο του 2017. Αντίθετα, ο ρυθμός δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας στο 7μηνο του 2019 (+281.800) επιβραδύνθηκε σε σύγκριση με το 2018 (+289.600).

Σημειώνεται ότι για όλο το 2019 οι καθαρές προσλήψεις αυξήθηκαν κατά 127.600, επιβραδυνόμενες σημαντικά συγκριτικά με το 2018, όταν είχαν αυξηθεί κατά 141.000. Μάλιστα, ακόμη και ο τουρισμός εμφανίζει επιβράδυνση στις καθαρές προσλήψεις (κατά -3% ή -0,9 χιλ.), ενώ στην υπόλοιπη οικονομία η τάση είναι εντονότερη (κατά -11,1% ή -12,4 χιλ.).

Πάνω από 30 εκατ. τουρίστες το 11μηνο, στα 17,8 δισ. τα έσοδα Στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος

Αύξηση 13% σημείωσαν κατά το 11μηνο του 2019 οι ταξιδιωτικές εισπράξεις, σύμφωνα με τα προσωρινά στοιχεία του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών που ανακοίνωσε η Τράπεζα της Ελλάδος, φθάνοντας στα 17,86 δισ. ευρώ, από 15,81 δισ. στο αντίστοιχο ενδεκάμηνο του προηγούμενου έτους. Το ίδιο διάστημα η εισερχόμενη ταξιδιωτική κίνηση αυξήθηκε κατά 4,0% και διαμορφώθηκε σε 30,656 εκατ. ταξιδιώτες, έναντι 29,466 εκατ. την αντίστοιχη περίοδο του 2018. Έτσι το ταξιδιωτικό ισοζύγιο στο ενδεκάμηνο εμφάνισε πλεόνασμα 15,373 δισ. ευρώ έναντι πλεονάσματος 13,872 δισ. την αντίστοιχη περίοδο του 2018. Η εξέλιξη προέρχεται από αύξηση των ταξιδιωτικών εισπράξεων κατά 2,049 δισ. ευρώ ή 13,0%, οι οποίες μόνο εν μέρει αντισταθμίστηκαν από την αύξηση των ταξιδιωτικών πληρωμών κατά 548 εκατ. ευρώ ή 28,2%. Η αύξηση των ταξιδιωτικών εισπράξεων οφείλεται στην άνοδο της μέσης δαπάνης ανά ταξίδι κατά 8,7%, καθώς και στην αύξηση της εισερχόμενης ταξιδιωτικής κίνησης κατά 4,0%. Την περίοδο Ιανουαρίου - Νοεμβρίου 2019, οι ταξιδιωτικές εισπράξεις εμφάνισαν αύξηση κατά 13,0% που οφείλεται στην άνοδο κατά 11,6% των εισπράξεων της Ε.Ε.-28, οι οποίες διαμορφώθηκαν στα 5,244 δισ. Ειδικότερα, οι εισπράξεις από τη Γερμανία μειώθηκαν οριακά κατά 0,1% και διαμορφώθηκαν στα 2,937 δισ., ενώ οι εισπράξεις από τη Γαλλία αυξήθηκαν κατά 14,7% και διαμορφώθηκαν στο 1,087 δισ. Οι εισπράξεις από το Ηνωμένο Βασίλειο αυξήθηκαν κατά 32,9% και ανήλθαν στα 2,541 δισ. Από τις

χώρες εκτός της Ε.Ε.-28, άνοδο κατά 13,6% παρουσίασαν οι εισπράξεις από τις ΗΠΑ, οι οποίες διαμορφώθηκαν στο 1,157 δισ. ενώ οι εισπράξεις από τη Ρωσία αυξήθηκαν κατά 28,0% και διαμορφώθηκαν στα 426 εκατ.

Το ίδιο διάστημα η εισερχόμενη ταξιδιωτική κίνηση αυξήθηκε κατά 4,0% και διαμορφώθηκε στα 30,656 εκατ. ταξιδιώτες, έναντι 29,466 εκατ. την αντίστοιχη περίοδο του 2018. Η ταξιδιωτική κίνηση από τις χώρες της Ζώνης του Ευρώ μειώθηκε κατά 3,7%, ενώ η ταξιδιωτική κίνηση

Η μέση δαπάνη ανά ταξίδι αυξήθηκε κατά 8,7% το διάστημα Ιανουαρίου - Νοεμβρίου 2019.

από τις χώρες της Ε.Ε.-28 εκτός της Ζώνης του Ευρώ αυξήθηκε κατά 10,9%. Ειδικότερα, η ταξιδιωτική κίνηση από τη Γερμανία παρουσίασε μείωση κατά 8,4% και διαμορφώθηκε στα 3,979 εκατ. ταξιδιώτες, ενώ αυτή από τη Γαλλία αυξήθηκε κατά 1,2% και διαμορφώθηκε στο 1,529 εκατ. Η ταξιδιωτική κίνηση από το Ηνωμένο Βασίλειο αυξήθηκε κατά 19,4% και στα 3,474 εκατ. ταξιδιώτες. Οι ταξιδιώτες από τις ΗΠΑ αυξήθηκαν κατά 8% στο 1,150 εκατ. ενώ από τη Ρωσία κατά 13,4%, στις 571.000.

Σύμφωνα με την ΤτΕ, οι καθαρές εισπράξεις από την παροχή ταξιδιωτικών υπηρεσιών στο ενδεκάμηνο αντιστάθμισαν κατά 72,5% το έλλειμμα του ισοζυγίου αγαθών και συνέβαλαν κατά 74,7% στο σύνολο των καθαρών εισπράξεων από υπηρεσίες.

Εδειξαν αντανακλαστικά οι αρχές με τη Moneyval

Περισσότερα τα συν από τα πλην στην τελική μορφή της έκθεσης, παρά τις εισηγήσεις

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Η **έκθεση** της Moneyval δημοσιοποιήθηκε την Τετάρτη. Τα συν της έκθεσης ήταν πιο πολλά από τα πλην, ενώ οι εισηγήσεις σύμφωνα με τις κυβερνητικές πηγές, θα γίνουν μεγάλες προσπάθειες για να υιοθετηθούν. Η Κύπρος σε γενικές γραμμές βρέθηκε «καθαρή» όσον αφορά το ξέπλυμα του μαύρου χρήματος, έχοντας κάνει από την τελευταία αξιολόγηση του Συμβουλίου της Ευρώπης, πολλά βήματα προόδου. Το κομβικό σημείο όμως είναι αλλού. Η Κύπρος ήταν από τις λίγες φορές που ενώ είχε κάνει κατάλληλη προεργασία για να βγει αυτό το θετικό αποτέλεσμα, έδειξε και γρήγορα αντανακλαστικά. Το αποτέλεσμα που δημοσιοποιήθηκε την Τετάρτη σε σχέση με τα προσέχδια «drafts» που είχαν ενώπιόν τους κράτος και Αρχές μέχρι την επικύρωση της έκθεσης το Δεκέμβριο του 2019, ήταν εντελώς διαφορετικό. Η Κύπρος (κράτος, φορείς και ιδιωτικός τομέας) από νωρίς το καλοκαίρι έδειξαν τη πρόθεση να συνεργαστούν με τους επόπτες της Moneyval και να εργαστούν συντονισμένα για ένα καλό αποτέλεσμα.

Η συνεργασία κράτους, φορέων και ιδιωτικού τομέα θύμιζε εποχές μνημονίου, όπου συντεταγμένα προχωρούσαν σε επικοινωνίες ουσίας και έδωσαν στη Moneyval τη βαρύτητα που χρειαζόταν. Οι συστάσεις που περιλαμβάνονται στην Έκθεση Αξιολόγησης ευθυγραμμίζονται σε γενικές γραμμές με την πρώτη Εθνική Αξιολόγηση Κινδύνων AML/CFT και το σχετικό Σχέδιο Δράσης και Στρατηγικής που έχουν εγκριθεί από το Υπουργικό Συμβούλιο τον Νοέμβριο του 2018 και τον Μάρτιο του 2019 αντίστοιχα, καθώς και από όλα τα εμπλεκόμενα μέρη. Η Κύπρος είναι μία από τις 25 χώρες από τις 98 που έχουν αξιολογηθεί, οι οποίες δεν έχουν χαμηλό βαθμό αξιολόγησης (Low) σε κανένα από τους έντεκα πυλώνες που συνθέτουν την αξιολόγηση αποτελεσματικότητας. Τα μέτρα της Κύπρου έχουν εκτιμηθεί ως αποτελεσματικά σε τρεις από τους έντεκα πυλώνες αποτελεσματικότητας και με μέτρια αποτελεσματικότητα στους υπόλοιπους οκτώ. Όσον αφορά την τεχνική συμμόρφωση, η Κύπρος έχει επιτύχει από-

Η Κύπρος είναι μία από τις 25 χώρες από τις 98 που έχουν αξιολογηθεί, οι οποίες δεν έχουν χαμηλό βαθμό αξιολόγησης (Low) σε κανένα από τους έντεκα πυλώνες.

λυτες βαθμολογίες Συμμόρφωσης ή Μεγάλης Συμμόρφωσης στις περισσότερες από τις 40 παραμέτρους, με μόνο δύο εν μέρει συμμορφούμενες αξιολογήσεις και καμία αξιολόγηση ως μη συμμορφούμενη. Από εδώ και πέρα όμως, η χώρα θα πρέπει να επικεντρωθεί στις εισηγήσεις της έκθεσης της Moneyval.

Η προσοχή

Στην έκθεση επισημαίνονται ορισμένοι από τους τομείς που χρήζουν βελτιώσεων και περαιτέρω προσοχής. Πρώτον, πως η Αστυνομία της Κύπρου θα πρέπει να συνεχίσει να αναπτύσσει εμπειρογνώμοσύνη για την αποτελεσματική διερεύνηση περιπτώσεων με περίπλοκες αναλύσεις που ετοιμάζονται από την ΜΟΚΑΣ και να προβαίνει σε διερευνήσεις και διώξεις για ενδεχόμενες περιπτώσεις νομιμοποίησης παράνομων εσόδων, ιδιαίτερα για εκείνες που αφορούν παράνομα έσοδα από το εξωτερικό. Δεύτερον, ότι η Κύπρος θα πρέπει να αυξήσει τις χρηματοοικονομικές έρευνες και, συνεπακόλουθα, τις δεσμεύσεις και δημεύσεις εσόδων

Η Κύπρος πέτυχε απόλυτες βαθμολογίες Συμμόρφωσης ή Μεγάλης Συμμόρφωσης στις περισσότερες από τις 40 παραμέτρους, με μόνο δύο εν μέρει συμμορφούμενες αξιολογήσεις και καμία αξιολόγηση ως μη συμμορφούμενη.

από παράνομες δραστηριότητες. Τρίτον, η χώρα θα πρέπει να διενεργήσει επίσημη και ολοκληρωμένη αξιολόγηση των κινδύνων που πηγάζουν από τα νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες. Τέταρτον, ο τομέας μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα (NPO) πρέπει να αξιολογηθεί περαιτέρω, προκειμένου να εντοπιστούν τυχόν ευάλωτα σημεία για χρη-

ματοδότηση της τρομοκρατίας ή για κινδύνους νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Πέμπτον, ότι η εποπτεία του τομέα των ακινήτων θα πρέπει να ενισχυθεί σημαντικά, με μεγαλύτερη παρακολούθηση των συναλλαγών σε ακίνητα. Έκτο, πως η Κύπρος θα πρέπει να διασφαλίσει ότι οι Πάροχοι Διοικητικών Υπηρεσιών θα αναλάβουν δράση για την ενίσχυση της κατανόησης των κινδύνων και θα εφαρμόσουν προληπτικά μέτρα ανάλογα με τους κινδύνους. Επίσης, θα πρέπει να επιβάλλονται αποτελεσματικές και αποτρεπτικές κυρώσεις για παραβάσεις απαιτήσεων για τη νομιμοποίηση παράνομων εσόδων και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας. Έβδομο, ότι οι κίνδυνοι που προκύπτουν από τη λειτουργία του ολοκληρωμένου καζίνο θερέτρου στο εγγύς μέλλον πρέπει να αξιολογηθούν και να μετριαστούν κατάλληλα. Όγδοο και τελευταίο πως οι κίνδυνοι που σχετίζονται με το Κυπριακό Πρόγραμμα Επενδύσεων δεν έχουν αξιολογηθεί διεξοδικά.

Μειώθηκε 98,6% η χρήση πλαστικής σακούλας στην Ελλάδα

Δραστική ήταν η μείωση της χρήσης λεπτής πλαστικής σακούλας, ειδικά σε ό,τι αφορά τις αγορές από τα σούπερ μάρκετ, μετά την επιβολή του ειδικού τέλους από την 1η Ιανουαρίου 2018. Οι καταναλωτές στράφηκαν είτε στις βιοαποικοδομήσιμες πλαστικές σακούλες, είτε στις χοντρές πλαστικές σακούλες, είτε στις επαναχρησιμοποιούμενες τσάντες. Κερδισμένες, εκτός από το περιβάλλον, είναι οι αλυσίδες σούπερ μάρκετ, καθώς μειώσαν σημαντικά το κόστος προμήθειας λεπτών πλαστικών σακουλών που πρώτα διέθεταν δωρεάν, ενώ ταυτόχρονα αποκόμισαν κέρδος από την πώληση των λοιπών ειδών τσαντών και σακουλών, στις οποίες δεν επιβάλλεται περιβαλλοντικό τέλος. Υπολογίζεται ότι μια μεγάλη αλυσίδα σούπερ μάρκετ εξοικονομεί σε ετήσια βάση περί τα 10-15 εκατ. ευρώ από τη μείωση της προμήθειας λεπτών πλαστικών σακουλών. Από την άλλη, η χρέωση για τις επαναχρησιμοποιούμενες τσάντες φτάνει ακόμη και το ένα ευρώ ανά τεμάχιο.

Στους ευνοημένους από το μέτρο είναι και οι παραγωγοί σακουλών για απορρίμματα, καθώς τον ρόλο αυτό προ 2018 έπαιζαν οι δωρεάν σακούλες από το σούπερ μάρκετ. Η δραστική αλλαγή στην αγοραστική συμπεριφορά των καταναλωτών επηρεάζει και άλλες πτυχές της καθημερινότητας.

Το 2019 υπολογίζεται ότι πωλήθηκαν 40% περισσότερες σακούλες απορριμ-

μάτων σε σύγκριση με το 2017. Σύμφωνα με τα στοιχεία του Ινστιτούτου Έρευνας Λιανεμπορίου Καταναλωτικών Αγαθών (ΙΕΛΚΑ), από το 1,8 δισ. λεπτές πλαστικές σακούλες 15-50 μικρών (σ.σ.: τα μικρά είναι μονάδα μέτρησης) που χρησιμοποιούσαμε μόνο μέσω των αγορών μας από τα σούπερ μάρκετ το 2017, πλέον χρησιμοποιούνται (στοιχεία 2019) μόλις 24 εκατ. τεμάχια ετησίως, δηλαδή μόλις το 1,33%. Η μείωση στη χρήση τους φθάνει το 98,6%. Το παραπάνω μεταφράζεται σε χρήση πλέον μόλις 2 λεπτών πλαστικών σακουλών κατά κεφαλήν σε ετήσια βάση, από 167 σακούλες κατά κεφαλή.

Αντιθέτως, έχει αυξηθεί η χρήση των βιοαποικοδομήσιμων πλαστικών σακουλών και των επαναχρησιμοποιούμενων τσαντών, τις οποίες πληρώνει ο καταναλωτής, χωρίς η χρέωση αυτή να αποτελεί περιβαλλοντικό τέλος, αλλά έσοδο των λιανεμπορικών επιχειρήσεων. Ενώ το 2017 η διάθεση από τα σούπερ μάρκετ βιοαποικοδομήσιμων σακουλών ήταν λιγότερο από 10.000 τεμάχια, το 2019 διατέθηκαν από το οργανωμένο λιανεμπόριο τροφίμων 36 εκατ. σακούλες αυτής της κατηγορίας. Επίσης, εκτιμάται ότι την τελευταία τριετία τα ελληνικά νοικοκυριά έχουν προμηθευτεί πάνω από 17,3 εκατ. επαναχρησιμοποιούμενες τσάντες μεταφοράς και σε κάθε νοικοκυριό αναλογούν 4,3 επαναχρησιμοποιούμενες τσάντες.

ΠΛΑΣΤΙΚΕΣ ΣΑΚΟΥΛΕΣ

Οι πωλήσεις στα σούπερ μάρκετ

■ 2017
■ 2019

Πλαστικές σακούλες μιας χρήσης

ΠΗΓΗ: ΙΕΛΚΑ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Πέραν των σούπερ μάρκετ –όπου εφαρμόζεται καθολικά το μέτρο της επιβολής τέλους στις λεπτές πλαστικές σακούλες, με αρκετές αλυσίδες να τις έχουν αποσύρει πλήρως–, το ΙΕΛΚΑ παρατηρεί διαφοροποίηση στα υπόλοιπα κανάλια του εμπορίου. Εκτεταμένη είναι η εφαρμογή του μέτρου στο λιανεμπόριο τροφίμων (κυρίως σε αρτο-

ποιεία και κρεοπωλεία) και ειδικά στις οργανωμένες αλυσίδες. Οι περισσότερες επιχειρήσεις ειδών ένδυσης - υπόδησης έχουν αντικαταστήσει τις πλαστικές σακούλες με χάρτινες, ενώ στον κλάδο της εστίασης το μέτρο της επιβολής τέλους εφαρμόζεται σχεδόν αποκλειστικά από τις οργανωμένες αλυσίδες.

ΔΗΜΗΤΡΑ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Δημιουργείται γαστρονομική σχολή στον Μονιάτη

Τη δημιουργία γαστρονομικής σχολής στον Μονιάτη δρομολογεί η πολιτεία μέσα τα επόμενα χρόνια, με σκοπό να αξιοποιηθούν τα τοπικά προϊόντα και κατ'επέκταση να δημιουργηθούν νέες θέσεις εργασίας για την περιοχή. Σύμφωνα με τον ιστότοπο του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Λεμεσού, το κόστος του έργου έχει προϋπολογιστεί στις 600 χιλιάδες ευρώ και θα κατασκευαστεί σε γη που εκμισθώθηκε από το κράτος. Στην εξαγγελία αυτή, όπως επισημαίνει το ΕΒΕΛ, προχώρησε ο Επίτροπος Ανάπτυξης Ορεινών Περιοχών Κώστας Χαμπαούρης μετά από συνάντηση που είχε στα γραφεία του στην Τριμίκλινη με τον υφυπουργό Τουρισμού Σάββα Περγίδη. Στην διάρκεια της συνάντησης, συνεχίζει, συζητήθηκαν όλες οι αναπτύξεις που προγραμματίζονται στα πλαίσια της Εθνικής Στρατηγικής για την Ανάπτυξη των Ορεινών Κοινοτήτων Τροόδους και εξετάστηκαν τα χρονοδιαγράμματα υλοποίησης τους.

Μεταξύ των 250 δράσεων της δεκαετούς στρατηγικής όπως τονίζεται σχετικά, συνολικού προϋπολογισμού 250 εκατ. ευρώ, περιλαμβάνεται η αναβάθμιση του νοσοκομείου Τροόδους στην Κυπερούντα, η ενίσχυση των δομών φροντίδας και εκπαίδευσης παιδιών προσχολικής ηλικίας, με την δημιουργία τριών βρεφονηπιακοτικών σταθμών σε Μαραθάσα, Κρασσοχώρια και Κούρη-Ξυλούρικο, η λειτουργία αγροτικής σχολής Τροόδους, καθώς και η δημιουργία δομής τηλεπαιδείωσης για τους μαθητές των ορεινών κοινοτήτων, η διάδοση και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς με τη σύσταση ιδρύματος πολιτισμού ορεινών κοινοτήτων, η ενεργειακή και μορφολογική αναβάθμιση κατοικιών, η σύνδεση των κοινοτήτων με λεωφορεία, η ενδυνάμωση των υποδομών της Αστυνομικής και Πυροσβεστικής Υπηρεσίας και η διαχείριση των στερεών και υγρών αποβλήτων.

Παράλληλα, προγραμματίζονται και τα εξής επτά έργα. Πρώτον, συντήρηση και αναπαλαίωση των 53 κυβερνητικών κατοικιών Τροόδους, του συγχροτήματος της Προεδρικής Κατοικίας, του ξενώνα νεόπτας, του Αστυνομικού Σταθμού, του Ταχυδρομείου και της ταχυδρομικής κατοικίας, του γραφείου και των αποθηκών του Τμήματος Δημοσίων Έργων. Δεύτερον, κατασκευή παρακαμπτήριου Πελενδρίου προς Ποταμίτισσα, κόστους 2,65 εκατ. ευρώ. Τρίτον, η ανάπλαση παραδοσιακού πυρήνα Απεσιάς - Φάση Β' κόστους 1,5 εκατ. ευρώ. Τέταρτον, η διαμόρφωση Κεντρικής Πλατείας Πελενδρίου - Φάση Α' κόστους 1,2 εκατ. ευρώ. Πέμπτον, η διαμόρφωση Πλατείας Τιμίου Σταυρού Πελενδρίου - Φάση Β' κόστους 1,3 εκατ. ευρώ. Έκτο, η ανάπλαση παραδοσιακού πυρήνα Άρσου- Φάση Β' κόστους 475 χιλ. ευρώ. Έβδομο η ανάπλαση παλιάς γειτονιάς Κυπερούντας και η δημιουργία πολιτιστικού Κέντρου κόστους 1,55 εκατ. ευρώ.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΡΟΥΓΚΑΛΑΣ

e-mail σε 40.000 Έλληνες δανειολήπτες με κόκκινα δάνεια

Στους 40.000 δανειολήπτες με κόκκινα δάνεια και ενέχυρο πρώτη κατοικία, που μπήκαν στην πλατφόρμα για τη ρύθμιση της οφειλής τους, δέχθηκαν την άρση του απορρίπτου, αλλά δεν προχώρησαν σε συμφωνία με τις τράπεζες, απευθύνεται τώρα με e-mail η Γενική Γραμματεία Ιδιωτικού Χρέους, σε μια προσπάθεια να διαπιστώσει τους λόγους της μικρής συμμετοχής στη ρύθμιση. Σύμφωνα με τα στοιχεία, μόνο 3.000 έφτασαν ως το τέλος της διαδικασίας.

Την αποστολή e-mail αποκάλυψε σε συνέντευξη του στον ραδιοφωνικό σταθμό Parapolitika, ο υπουργός Οικονομικών Χρήστος Σταϊκούρας, αναφερόμενος στις προσπάθειες που καταβάλλει η κυβέρνηση να ενθαρρύνει την αύξηση της συμμετοχής στην πλατφόρμα, προτού λήξει το καθεστώς προστασίας της πρώτης κατοικίας, την 31η Απριλίου. Οι τράπεζες, είπε, υποστηρίζουν ότι οι λόγοι που δεν φτάνουν οι δανειολήπτες αυτοί ως το τέλος είναι γιατί δεν ταυτοποιούνται οι πρώτες κατοικίες που δηλώνουν με τα στοιχεία της εφορίας, δεν πληρούν τα εισοδηματικά κριτήρια και γιατί δεν έχει «κοκκινίσει» το δανειό τους. Το υπουργείο θέλει να διαπιστώσει αν όντως έτσι έχουν τα πράγματα.

Εν τω μεταξύ, οι τράπεζες κάνουν τις δικές τους διαπραγματεύσεις με τους δανειολήπτες εκτός πλατφόρμας και ο κ. Σταϊκούρας είπε χθες ότι περίπου 44.000 δάνεια ρυθμίστηκαν με αυτόν τον τρόπο το δεύτερο εξάμηνο του 2019, ενώ συνολικά το έτος υπολογίζεται ότι ο αριθμός έφτασε τις 100.000.

Μιλώντας για το νέο πτωχευτικό πλαίσιο είπε ότι θα έρθει προς ψήφισή μετά δύο μήνες περίπου. «Το ιδιωτικό χρέος των πολιτών είναι ένα μεγάλο πρόβλημα και δεν μπορούμε να το κρύβουμε κάτω από το χαλί», ανέφερε. Σημείωσε ότι το νέο πλαίσιο θα δίνει «δεύτερη ευκαιρία» με βάση τους κανονισμούς του 2019 της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενώ θα προβλέπει και ένα «πλάνο προστασίας των ευάλωτων νοικοκυριών σε όλη τη διαδικασία».

ΕΙΡΗΝΗ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Ευτύχης Βασιλάκης, Πρόεδρος της AEGEAN

«Θα μεγαλώσουμε περισσότερο και θα προσφέρουμε περισσότερα»

Οι συμπράξεις για τη διάχυση της ανάπτυξης αποτελούν τη μόνη μακροπρόθεσμα βιώσιμη επιχειρηματική πρακτική

Συνέντευξη στον **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟ**

Με αφορμή την παραλαβή των τριών πρώτων αεροσκαφών Airbus A320neo, και την αποκάλυψη της νέας εταιρικής της ταυτότητας, η AEGEAN κάνει πράξη τη μεγαλύτερη ιδιωτική επένδυση στον κλάδο των αερομεταφορών στη χώρα ύψους \$2,5-3 δισ. σε τιμές αγοράς (\$6-6,5 δισ. σε τιμές καταλόγου) και πρωτοστατεί σε ένα νέο κύκλο ανάπτυξης τόσο για τον τουριστικό κλάδο όσο και για τη χώρα. Έχοντας θέσει ως στόχο να ξεπεράσει το ρεκόρ των 15 εκατομμυρίων επιβατών, με αυξανόμενη εξωστρέφεια κάθε χρόνο και με ετήσιες επενδύσεις ύψους \$500 εκ. για την επόμενη εξατία για την ανάπτυξη και τον εκσυγχρονισμό του στόλου της, η AEGEAN θεμελιώνει το μέλλον, με επίκεντρο πάντα τον επιβάτη και τη δημιουργία προστιθέμενης αξίας για τη χώρα. Ο Πρόεδρος της AEGEAN, Ευτύχης Βασιλάκης, μιλάει στην «Κ» εφ' όλης της ύλης για το τι σημαίνει η νέα εποχή και εικόνα της AEGEAN, ποιες είναι οι εγχώριες και διεθνείς προκλήσεις του κλάδου, ποια τα επόμενα βήματα της εταιρείας, αλλά και για το τι περιμένει από την Κυβέρνηση.

-Νέα αεροσκάφη, νέα εποχή,

«Δομήσαμε το μεγαλύτερο δίκτυο που ανέπτυξε ποτέ ελληνική αεροπορική εταιρεία».

νέο λογότυπο. Ποια είναι λοιπόν η επόμενη μέρα για την AEGEAN, τα επόμενα βήματα;

-Οι επόμενοι 24 μήνες θα είναι εξαιρετικά δημιουργικοί, σε ανάπτυξη υπηρεσιών και προγραμμάτων. Θα δημιουργήσουμε σταδιακά νέες υπηρεσίες, πριν-κατά τη διάρκεια- και μετά την πτήση, νέα lounges και περισσότερη καινοτομία. Παράλληλα, η αυξημένη ανταγωνιστικότητα σε κόστος με τα νέα αεροσκάφη θα μας επιτρέψει ενίσχυση της εξωστρέφειας και της χωρητικότητας του δικτύου. Ήδη πετάμε σε 155 προορισμούς, σε 44 χώρες, με 250 δρομολόγια, από 8 πλέον βάσεις σε Ελλάδα και Κύπρο, το μεγαλύτερο δίκτυο που ανέπτυξε ποτέ ελληνική αεροπορική εταιρεία. Έχουμε διπλασιάσει τους επιβάτες μας από το εξωτερικό τα τελευταία 6 χρόνια, φτάνοντας τα 8,7 εκ. ετησίως και έχουμε προσθέσει πάνω από 100 δρομολόγια εξωτερικού αντίστοιχα. Σίγουρα, με τη δύναμη του νέου στόλου θα μεγαλώσουμε ακόμη περισσότερο, αλλά και θα προσφέρουμε ακόμη περισσότερο στα δημόσια έσοδα και στην ανάπτυξη. Ίδιο όραμα και αξίες, αλλά σίγουρα μία νέα δυναμική. Πάντα με την ίδια ζεστή φιλοξενία, την ειλικρίνη και ανθρώπινη εξυπηρέτηση που σας έχουμε συνηθίσει. Πάντα πρεσβευτές της Ελλάδας, των περιοχών και των προϊόντων της, αλλά τώρα με μια νέα πιο δυναμική εταιρική εικόνα, που για μας συμβολίζει και μία νέα αφετηρία για τη χώρα. Δεν είναι αλλαγή ταυτότητας, αλλά μία νέα ευκαιρία δημιουργικότητας για τους ανθρώπους μας και για την εξυπηρέτηση των επιβατών μας. Οι εργαζόμενοι και τα στελέχη της εταιρείας ήταν και θα είναι αυτοί που κάνουν τη διαφορά. Η δική τους προσπάθεια, η δική τους αξία οι δικές τους πρωτοβουλίες. Νέα πλατφόρμα αλλά ίδια ομάδα με τις ίδιες αρχές και δεξιότητες που εξελίσσονται συνεχώς.

Οι προκλήσεις

-Ποιες είναι οι προκλήσεις για τον τουρισμό και τις αερομετα-

Η Aegean πετάει σε 155 προορισμούς, σε 44 χώρες, με 250 δρομολόγια, από 8 πλέον βάσεις σε Ελλάδα και Κύπρο, το μεγαλύτερο δίκτυο που ανέπτυξε ποτέ ελληνική αεροπορική εταιρεία, τονίζει ο πρόεδρος της εταιρείας Ευτύχης Βασιλάκης.

φορές στην Ελλάδα και πως απαντά η AEGEAN σε αυτές;

-Πρέπει να λέμε και τα καλά. Η ελληνική επιχειρηματικότητα στον τουρισμό έχει κάνει συνολικά πολύ σημαντικά βήματα. Η ποιότητα των καταλυμάτων και των υπηρεσιών έχει αυξηθεί αξιοσημείωτα με σημαντικές επενδύσεις και βελτιωμένη φιλοσοφία, ενώ οι περιοχές που έχουν πια δραστηριοποιηθεί είναι περισσότερες και η διάχυση του τουρισμού και της ανάπτυξης μεγαλύτερη. Οι προσπάθειες και οι συμπράξεις για τη διαμόρφωση προϊόντων και η προβολή περιοχών μεταξύ ιδιωτικών, αλλά και δημόσιων φορέων έχουν ξεκινήσει και σταδιακά γίνονται πιο αποτελεσματικές. Η AEGEAN έχει συμβάλει με όλες της τις δυνάμεις συστηματικά, στις συμπράξεις αυτές και θα συνεχίσει. Ακόμη και στις υποδομές με τις παραχωρήσεις των αεροδρομίων και τις νέες επενδύσεις, έχουμε σταδιακή βελτίωση η οποία τα επόμενα χρόνια θα γίνει πιο ορατή. Και βέβαια, η πορεία και οι προοπτικές από την ανάπτυξη του κέντρου της Αθήνας αλλά και του πα-

ραλιακού μετώπου είναι εντυπωσιακές. Με αυτά τα δεδομένα δεν πρέπει να φοβόμαστε, ούτε όμως να εφησυχάζουμε. Φυσικά υπάρχουν προκλήσεις, ανταγωνιστές που βελτιώνονται και αυτοί και η επιβράδυνση της ευρωπαϊκής οικονομίας.

Όμως παράλληλα είναι προφανές ότι η ανάγκη των ανθρώπων για όμορφες εμπειρίες σε προορισμούς είναι ισχυρή και εξελίσσεται θετικά. Εμείς πρέπει να συνεχίσουμε να φτιάχνουμε νέες θετικές εμπειρίες στη χώρα, να καταλάβουμε ότι όλοι είμαστε μία αλυσίδα στο ίδιο προϊόν και να επιταχύνουμε τις προσπάθειες. Φυσικά οι υποδομές πέρα από τα αεροδρόμια (δρόμοι, καθαριότητα, ενέργεια κ.α.) είναι κρίσιμες και έχουν συχνά προβλήματα που πρέπει να αντιμετωπιστούν. Ταυτόχρονα, η ανταγωνιστικότητα στον ΦΠΑ, στα τέλη είναι πρόκληση. Και βέβαια η μείωση της εποχικότητας είναι ο μεγάλος στόχος. Αν όμως επιταχύνουμε τις προσπάθειες και έχουμε περισσότερη συνεργασία είμαι αισιόδοξος. Η AEGEAN όπως βλέ-

πετε επενδύει πολλά και σε κεφάλαια-\$ 500 εκ. το χρόνο για τα επόμενα 6 χρόνια- και σε στόλο αλλά και σε προσπάθεια για ποιότητα και μεγαλύτερη διαφοροποίηση. Ήδη το 2020 κάνουμε ένα μεγάλο βήμα με τα καινούργια αεροσκάφη. Προσθέτουμε 1,5 εκ. θέσεις, 1,15 εκ. εξωτερικού, ξεκινάμε μια νέα βάση από την Κέρκυρα και ενισχύουμε την Θεσσαλονίκη σημαντικά, υποστηρίζοντας την πόλη αλλά και την επένδυση της FRAPORT στην ανάπτυξη του αεροδρομίου. Στη Θεσσαλονίκη θα λειτουργήσει σε περίπου 3-4 μήνες και το πρώτο νέο, μεγαλύτερο lounge, με την ανανεωμένη εταιρική εικόνα. Και όλα αυτά σε ένα διάστημα από τα μέσα του 2018 έως σήμερα που έχουν καταρρεύσει πολλές αεροπορικές εταιρείες με ιστορία. Είναι σημαντικό, ότι με την ποιότητα, τη δουλειά και την δύναμη των ανθρώπων της, αλλά και τη στήριξη των μέτοχων της, μια ελληνική εταιρεία προχωρά μπροστά με σταθερό βηματισμό, σε αυτό το δύσκολο περιβάλλον. Φυσικά, η επένδυση που κάνουμε βελτιώνει ση-

μαντικά και το αποτύπωμα σε ρύπους που μειώνεται κατά 19-23% ανά θέση επιβάτη, σε σχέση με τον παρόντα στόλο των Airbus αλλά και κατά 50% σε σχέση με τα αρχικά μας και τότε καινούργια αεροπλάνα AvroRJ100 20 χρόνια πίσω. Η επένδυση λοιπόν αφορά την ανταγωνιστικότητα, την υπεροχή αλλά και το περιβάλλον. Πραγματικά τα A320neo είναι ένα σπουδαίο νέο εργαλείο.

Περισσότεροι προορισμοί στην Αθήνα τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μια αύξηση ξένων επισκεπτών, χωρίς ωστόσο να έχει καλύψει τη δυναμική ή την προοπτική της πόλης. Ποια είναι τα περιθώρια περαιτέρω εξέλιξης και τι απαιτείται να γίνει για να αναδειχθεί σε έναν από τους κορυφαίους CityBreak προορισμούς;

Η Αθήνα έχει αναδειχτεί σε έναν από τους πλέον ανερχόμενους CityBreak προορισμούς στην Ευρώπη. Σταδιακά αλλά αποτελεσματικά ανεβαίνει και η ποιότητα και η διαφοροποίηση των προσφερόμενων

επιλογών για καταλύματα, εστιατόρια, νέες εμπειρίες. Αμβλύνεται η εποχικότητα, με σημαντική επένδυση και της AEGEAN που κάθε χειμώνα πετά σε 4 έως 5 παραπάνω προορισμούς που παλιότερα είχαν μόνο εποχική σύνδεση. Στα 6 τελευταία χρόνια έχουμε προσθέσει 50 προορισμούς εξωτερικού, διευρύνοντας ακόμη περισσότερο την προσβασιμότητα. Δεν είναι μικρό πράγμα να πετάς σε 29 προορισμούς μόνο σε Ιταλία, Γαλλία, Γερμανία ή σε 7 προορισμούς σε Ισπανία και Πορτογαλία. Αυτό φάνηκε και από τους ρυθμούς ανάπτυξης της αεροπορικής κίνησης στην Αθήνα, που συνεχίζουν να αυξάνονται, παρόλο που τα αντίστοιχα ποσοστά στην υπόλοιπη Ελλάδα αυξάνονται με μικρότερους ρυθμούς. Και φυσικά η εκμετάλλευση του παραλιακού μετώπου είναι ακόμη μπροστά μας. Ωστόσο, απαιτούνται ακόμη περισσότερο συντονισμένες δράσεις και μεγαλύτερη συνεργασία μεταξύ των φορέων του τουρισμού, της τοπικής αυτοδιοίκησης, του πολιτισμού και συνολικά της Πολιτείας. Στην κατεύθυνση αυτή εργαζόμαστε ήδη τα τελευταία χρόνια, στηρίζοντας αρχικά μαζί με τον Διεθνή Αερολιμένα Αθηνών και στη συνέχεια με τον ΣΕΤΕ και τη Marketing Greece την προσπάθεια του Δήμου για την προϊοντική εξέλιξη και προβολή της Αθήνας ως προορισμού για την προσέλκυση εισερχόμενου τουρισμού από σημαντικές αγορές. Παρόμοιες πρωτοβουλίες, μικρότερης κλίμακας αλλά πάντα στην ίδια λογική των συνεργασιών, αναλαμβάνουμε ή συμμετέχουμε και για άλλους, εξίσου δυναμικούς προορισμούς όπως η Θεσσαλονίκη, τα Χανιά, η Ρόδος κ.λπ. Πιστεύω ειλικρινά ότι οι συμπράξεις για τη διάχυση της ανάπτυξης αποτελούν τη μόνη μακροπρόθεσμα βιώσιμη επιχειρηματική πρακτική, ιδιαίτερα στον Τουρισμό. Γι' αυτό και θα συνεχίσουμε να συμπράττουμε σε συλλογικές προσπάθειες, με ιδιωτικούς και δημοσίους φορείς και να δουλεύουμε μαζί για κοινούς στόχους.

Να αναβαθμιστεί το επίπεδο υπηρεσιών του δημοσίου

-Τι θα θέλατε να δείτε από την κυβέρνηση ως επιχειρηματίες των αερομεταφορών αλλά και επενδυτής;

-Αξίζει να σημειώσουμε ότι μέχρι σήμερα οι αερομεταφορές είναι το μοναδικό ίσως σύστημα υποδομών, μεταφορών που οι άμεσες χρεώσεις και έσοδα του δημοσίου από τη δραστηριοποίησή τους, υπερκαλύπτουν με σημαντικό πλεόνασμα για το δημόσιο, το κόστος τόσο των υποδομών, όσο και της λειτουργίας τους. Άλλωστε αυτό φαίνεται από το ενδιάμεσο και τις επιτυχίες οικονομικά για το δημόσιο και για τους παραχωρησιούχους, πρόσφατες ιδιωτικοποιήσεις των αεροδρομίων. Η Πολιτεία λοιπόν μπορεί-καθώς διαθέτει τα σχετικά κονδύλια- και πρέπει να αντιμε-

τωπίσει άμεσα το ζήτημα της αναβάθμισης του επιπέδου υπηρεσιών του δημοσίου, όπως είναι η ρύθμιση της λειτουργίας, η αεροναυτιλία, η παροχή εκπαίδευσης και σχολών για ειδικευμένο προσωπικό κ.α.. Υπηρεσιών που είναι καίριας σημασίας για την Ελληνική αερομεταφορά αλλά κυρίως για τους επισκέπτες και τους ίδιους τους Έλληνες που ταξιδεύουν στο εσωτερικό. Επίσης, κάποια στιγμή πρέπει να διορθωθεί και το λάθος του 2015-2016 που μας οδήγησε να έχουμε 2 έως 3 φορές υψηλότερο ΦΠΑ (24%) στην επιβατική μεταφορά εσωτερικού, δηλαδή στα αεροπλάνα, την ακτοπλοΐα και τα λεωφορεία, από όλα τα κράτη της νότιας Ευρώπης. Ελπίζω σχετικά σύντομα να γίνει γιατί είναι άδικο

οι επιβάτες εσωτερικού να επιβαρύνονται τόσο πολύ. Ακόμα, η φορολογία, οι επιβαρύνσεις στην εργασία, στους ανθρώπους που παράγουν για όλους μας, είτε με τη μορφή της μείωσης των ασφαλιστικών εισφορών των εργαζομένων είτε με την κατάργηση της ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης πρώτα για την εργασία, πρέπει να βελτιωθεί σημαντικά. Δεν μπορεί να επιβαρύνουμε τόσο πολύ το πιο σημαντικό μας «υλικό», τους ανθρώπους που παράγουν την ποιότητα και την εξειδίκευση, τη φιλοξενία που χρειαζόμαστε και παράλληλα να μειώνουμε με αυτό τον τρόπο την ανταγωνιστικότητα των ελληνικών επιχειρήσεων.

-Κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης παραλαβής των νέων

αεροσκαφών, αναφέρθηκε έντονα ότι η AEGEAN αποτελεί ένα καλό παράδειγμα της ελληνικής επιχειρηματικότητας. Τι σημαίνει αυτό για εσάς;

-Σημαίνει ότι είμαστε περήφανοι για τους ανθρώπους μας, τα στελέχη μας και ότι αυτοί αποτελούν την πηγή της δύναμής μας. Σημαίνει επίσης το ότι συνεργάζοσταν αρμονικά μεταξύ τους πέντε διαφορετικοί επιχειρηματικοί όμιλοι τόσα χρόνια, στη χώρα μας, είναι σπάνιο αν όχι μοναδικό. Και τα δυο έχουν τη βάση τους στην ηθική και την ειλικρίνεια του Θόδωρου Βασιλάκη αλλά και στην καθημερινή σπουδή και προσπάθεια της ομάδας του management της εταιρείας, με πρώτο τον CEO μας, Δημήτρη Γερογιάννη.

Στο 2,4% ανεβάζει την ανάπτυξη της Ελλάδας το 2020 η Κομισιόν

Εναντι 2,3% που προέβλεπε το φθινόπωρο – Προϋπόθεση οι μεταρρυθμίσεις

Της ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Βελτίωσε, αν και οριακά, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή την πρόβλεψή της για την ανάπτυξη της Ελλάδας το 2020, την οποία τοποθετεί πλέον στο 2,4% έναντι 2,3%, όπου την έβλεπε το φθινόπωρο του 2019. Η εκτίμηση της Κομισιόν εξακολουθεί παρ' όλα αυτά να απέχει από την κυβερνητική, για ρυθμό ανάπτυξης 2,8%, και είναι πιο κοντά σε αυτήν της Τράπεζας της Ελλάδος για 2,5%.

Η βελτιωμένη πρόβλεψη και οι θετικές γενικά εκτιμήσεις στις χειμερινές προβλέψεις της Κομισιόν συντηρούν τις ελπίδες της κυβέρνησης για τη δημοσίευση, αργότερα, μιας καλύτερης ανάλυσης βιωσιμότητας χρέους εκ μέρους των θεσμών, η οποία θα διευκολύνει, με τη σειρά της, τη διαπραγμάτευση για χαμηλότερα πρωτογενή πλεονάσματα και μεγαλύτερο δημοσιονομικό χώρο.

Ηδη, ο επίτροπος Οικονομίας Πάολο Τζεντίλνι προειδέασε για μια θετική απόφαση από το Eurogroup του Ιουνίου για χρησιμοποίηση των επιστροφών των κερδών των ευρωπαϊκών κεντρικών τραπεζών από ελληνικά ομόλογα (SMPs και ANFAs) για επενδύσεις. Είπε, συγκεκριμένα, ότι η οικονομία κινείται στη σωστή κατεύθυνση, πως η έκθεση των θεσμών για την 5η αξιολόγηση θα είναι θετική και ότι αυτό θα ανοίξει τον δρόμο για την αλλαγή της χρήσης των SMPs και ANFAs.

Σταθερή το 2021

Αντίθετα, αναλλοίωτη έμεινε η εκτίμηση της Κομισιόν για το 2021, οπότε βλέπει τον ρυθμό να επιστρέψει στο μέτρο 2%, όπως τον έβλεπε και πριν από τρεις μήνες.

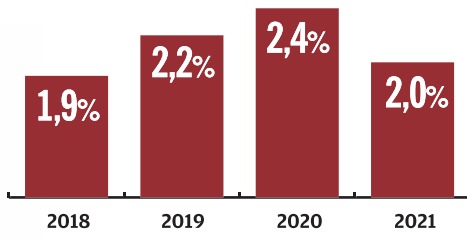
Οι προβλέψεις της Κομισιόν βασίζονται στην προϋπόθεση, όπως αναφέρεται, ότι η χώρα θα συνεχίσει να εφαρμόζει τις μεταρρυθμιστικές προσπάθειες. Η επισήμανση αυτή αποκτά ιδιαί-

Οι χειμερινές προβλέψεις της Κομισιόν για την Ελλάδα

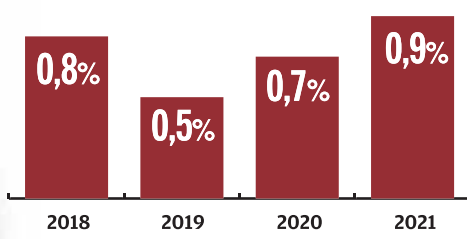
ΑΝΑΠΤΥΞΗ

ΑΕΠ, σε ετήσια βάση

ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ

Σε ετήσια βάση

ΠΗΓΗ: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ο επίτροπος Π. Τζεντίλνι προειδέασε ότι το Eurogroup του Ιουνίου θα εγκρίνει τη χρησιμοποίηση των SMPs και ANFAs για επενδύσεις.

τερη σημασία με δεδομένο ότι οι προβλέψεις για την ανάπτυξη το 2020 βασίζονται σε μεγάλο βαθμό στις επενδύσεις. Φέτος, δεν θα υπάρχει πλέον η ενισχυτική δύναμη της δημόσιας κατανάλωσης, στην οποία στηρίχθηκε σημαντικά το ΑΕΠ του 2019. Η έκθεση σημειώνει ότι η μεγάλη αύξηση της δημόσιας κατανάλωσης ήταν αποτέλεσμα της εκλογικής χρονιάς, το 2019. Αυτή και οι εξαγωγές, περιλαμβανομένου του τουρισμού, στήριξαν την ανά-

πτυξη του προηγούμενου χρόνου. Αντίθετα, επενδύσεις και ιδιωτική κατανάλωση ήταν υποτονικές, επισημαίνεται.

Δεν ισχύουν τα ίδια για το 2020. Κινητήριες δυνάμεις της ανάπτυξης κατά τη φετινή χρονιά, όπως εκτιμά η Κομισιόν, θα είναι οι επενδύσεις και η ιδιωτική κατανάλωση. Κι αυτό, γιατί η επιχειρηματική και η καταναλωτική εμπιστοσύνη βρίσκονται σε επίπεδα προ κρίσης και το διαθέσιμο εισόδημα αυξάνεται. Όσο για τις εξαγωγικές προοπτικές, εκτιμάται ότι θα παραμείνουν σε θετικό έδαφος αλλά ο ρυθμός τους θα υποχωρήσει, λόγω ελάττωσης του ρυθμού ανάπτυξης στις χώρες προορισμού των εξαγωγών.

Σχετικά με την απασχόληση, επισημαίνεται το γεγονός ότι η πρόσφατη αύξηση των απασχολούμενων κατά 2% τα τρία πρώτα τρίμηνα του 2019 οφείλεται στην αύξηση του αριθμού των

υπαλλήλων, ενώ οι αυτοαπασχολούμενοι μειώθηκαν.

Υποτονικά η Ευρωζώνη

Οι προβλέψεις αυτές της Κομισιόν για την Ελλάδα διατυπώνονται στο φόντο των εκτιμήσεων της για σταθερό ρυθμό αύξησης του ΑΕΠ στη Ζώνη του Ευρώ στο 1,2%, τόσο το 2019 όσο και το 2020 και το 2021. Οι προβλέψεις αυτές είναι ελαφρώς βελτιωμένες μόνο ως προς το 2019, που το τοποθετούσε στο 1,1% το περασμένο φθινόπωρο. Για το σύνολο της Ε.Ε. εκτιμάται ότι ο ρυθμός ήταν 1,5% το 2019 και θα παραμείνει στο 1,4% φέτος και το 2021. «Οι προοπτικές της ευρωπαϊκής οικονομίας είναι η σταθερή, αν και υποτονική, ανάπτυξη τα δύο επόμενα έτη», είπε ο επίτροπος Τζεντίλνι, προσθέτοντας πάντως πως πρόκειται για τη μακρότερη περίοδο επέκτασης μετά την εισαγωγή του ευρώ το 1999.

Ενταξη στο QE το 2020 «βλέπει» η Citigroup

Της ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ

Το απόλυτο επενδυτικό καταφύγιο έναντι των ανησυχιών για την παγκόσμια οικονομία και παράλληλα το κορυφαίο «στοίχημα» σε ό,τι αφορά τις προοπτικές βελτίωσής τους, έχουν γίνει πλέον τα ελληνικά ομόλογα, με τους επενδυτές να συνεχίζουν χωρίς φρένο το κυνήγι των «ελληνικών αποδόσεων». Δεν ήταν λίγοι εκείνοι που έχασαν το ράλι του 2019 και πλέον, βλέποντας πως όλα τα σήματα δείχνουν προς νέα ρεκόρ προσεχώς, σπεύδουν να επιβιβαστούν στο τρένο που οδηγεί σε περαιτέρω αναβαθμίσεις της Ελλάδας και ένταξη στο QE, μία διαδρομή η οποία «υπόσχεται» σημαντικά κέρδη για όσους την επιλέξουν.

Το ράλι συνεχίζεται

Συνεχίστηκε η βουτιά των αποδόσεων, με το ελληνικό 10ετές ενδοσυνεδριακά να υποχωρεί ακόμα και κάτω από το 0,9% και στη συνέχεια να κλείνει στο 0,92% σε νέο ιστορικό χαμηλό, με πτώση της τάξης του 6% σε σχέση με τα επίπεδα της Τετάρτης, ενώ το spread διαφορφώθηκε στις 132 μονάδες βάσης.

Παράλληλα, κάτω από το 0,3% «βυθίστηκε» η απόδοση του 5ετούς ομολόγου με πτώση της τάξης του 18% καταγράφοντας επίσης νέο ρεκόρ, ενώ σε ιστορικά χαμηλά κινήθηκαν και οι υπόλοιπες διάρκειες, με το νέο 15ετές να κινείται πλέον στο 1,48% από 1,911% κατά την έκδοσή του στα τέλη Ιανουαρίου.

Σημαντικό ρόλο στις επιδόσεις της αγοράς ομολόγων έπαιξε και η αναβάθμιση των εκτιμήσεων της Κομισιόν για την ανάπτυξη της

Η απόδοση του ελληνικού δεκαετούς ομολόγου υποχωρούσε ενδοσυνεδριακά ακόμα και κάτω από το 0,9% και στη συνέχεια έκλεισε στο 0,92%. Παράλληλα, κάτω από το 0,3% «βυθίστηκε» η απόδοση του 5ετούς ομολόγου, ενώ σε ιστορικά χαμηλά κινήθηκαν και οι υπόλοιπες διάρκειες.

Κάποιοι αναλυτές πλέον μιλούν ακόμη και για... μηδενικές αποδόσεις των ελληνικών ομολόγων.

ελληνικής οικονομίας φέτος (στο 2,4%) και η –παράλληλα– αμετάβλητη στάση της για την υποτονική ανάπτυξη στην Ευρωζώνη, η οποία έστειλε ένα ακόμη ισχυρό μήνυμα στις αγορές και εμμέσως πλην σαφώς «εξωόρισε» τις προοπτικές της Ελλάδας, μόλις μία

εβδομάδα μετά τα θετικά σχόλια της Κριστίν Λαγκάρντ.

Οι ελληνικοί κρατικοί τίτλοι βρίσκονται στο επίκεντρο του διεθνούς τύπου αυτές τις ημέρες, με σειρά δημοσιευμάτων να δίνουν εύσημα στο κατόρθωμα αυτό της Ελλάδας που από παρίας των αγορών έχει γίνει η «αγαπημένη» των επενδυτών. Κάποιοι αναλυτές πλέον μιλούν ακόμη και για... μηδενικές αποδόσεις, ενώ διεθνείς οίκοι προβλέπουν ένταξη στην ποσοτική χαλάρωση ακόμη και φέτος, κάτι που πριν από λίγο καιρό έμοιαζε αδιανόητο. Όπως σημειώνει χαρακτηριστικά ο Ράσελ Σίλμπερστον, διαχει-

ριστής κεφαλαίων της Investec Asset Management, πριν από τη χρηματοπιστωτική κρίση, τα ελληνικά 10ετή ομόλογα διαπραγματεύονταν μόλις οκτώ μονάδες βάσης υψηλότερα από τα γερμανικά. «Αν και δεν σημαίνει ότι θα φτάσουμε ξανά σε αυτό το επίπεδο σύντομα, υποδηλώνει ότι το τρέχον spread των 135 μονάδων βάσης, περίπου, έχει περιθώριο να περιοριστεί», τόνισε στο Bloomberg. «Αν φθάσουν στο 0%, το spread θα εξακολουθήσει να βρίσκεται πάνω από το ιστορικό χαμηλό», πρόσθεσε.

Ταχύτερη αναβάθμιση

Σύμφωνα με νέες εκτιμήσεις της Citigroup, η Ελλάδα είναι πιθανό να μπει στο QE της ΕΚΤ μέχρι τα τέλη του 2020, καθώς η ισχυρότερη ανάπτυξη μπορεί να προκαλέσει την ταχύτερη αναβάθμιση των αξιολογήσεων από τους οίκους. Όπως σημειώνει, η αλλαγή κυβέρνησης έχει οδηγήσει σε σημαντική ενίσχυση της οικονομικής εμπιστοσύνης, η οποία, παράλληλα με τις καλύτερες από τις αναμενόμενες δημοσιονομικές επιδόσεις, συνέβαλε στην αποκατάσταση της εμπιστοσύνης των ξένων επενδυτών στην ελληνική οικονομία.

Αυτό σε συνδυασμό με τη βελτίωση της αξιοπιστίας της χώρας μπορεί να οδηγήσει σε συμφωνία με τους πιστωτές για μείωση των στόχων για τα πλεονάσματα στο 2,25%, κάτι που θα δώσει ισχυρή δημοσιονομική ώθηση στην ανάπτυξη του ΑΕΠ. Ετσι, αναθεωρεί προς τα πάνω τον στόχο για την ανάπτυξη της Ελλάδας στο 2,6% φέτος και στο 2,5% το 2021 από 2,1% πριν.

Λιγότεροι τυχεροί, μεγαλύτερα κέρδη στις φορολοταρίες

Του ΠΡΟΚΟΠΗ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ

Μεγαλύτερα έπαθλα, λιγότερους τυχερούς και εβδομαδιαίες κληρώσεις αντι μνηαίων προβλέπει το σχέδιο του υπουργείου Οικονομικών για τις φορολοταρίες, προκειμένου να τονωθεί το ενδιαφέρον των φορολογουμένων να συναλλάσσονται με κάρτες. Ηδη τον επόμενο μήνα το οικονομικό επιτελείο ξεκινάει εκστρατεία ενημέρωσης των πολιτών για τις συναλλαγές που πρέπει να πραγματοποιηθούν μέσω καρτών (ανέρχεται στο 30% του εισοδήματος) και για το πόσο σημαντικό είναι να αυξηθούν οι ηλεκτρονικές συναλλαγές, αναδεικνύοντας τα οφέλη που θα προκύψουν για την ελληνική οικονομία. Ταυτόχρονα η αύξηση των ηλεκτρονικών συναλλαγών αποτελεί στοιχείο για την κυβέρνηση καθώς έχει υπολογίσει πρόσθετα έσοδα ύψους 557 εκατ. ευρώ. Σύμφωνα με τον υπουργό Οικονομικών Χρήστο Σταϊκούρα, στην περίπτωση που τα φυσικά πρόσωπα προχωρήσουν σε συναλλαγές με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής ύψους 30% του εισοδήματός τους, τότε οι συγκεκριμένες συναλλαγές θα αυξηθούν κατά 6,1 δισ. ευρώ. Αυτό σημαίνει ότι θα εκδοθούν επιπλέον αποδείξεις ύψους 2,05 δισ. ευρώ και έτσι το Δημόσιο θα εισπράξει 389 εκατ. έσοδα από ΦΠΑ, εφαρμόζοντας μεσοσταθμικό συντελεστή περί το 19%, ενώ επιπλέον 168 εκατ. ευρώ αναμένεται να εισπραχθούν μέσω της αύξησης των εσόδων και αντίστοιχων εξόδων που θα παρουσιάσουν οι επιχειρήσεις.

Όπως αναφέρουν παράγοντες του υπουργείου, η φορολοτορία αλλάζει και ενδεχομένως να αυξηθεί και το ποσό των 12 εκατ. ευρώ που διατίθεται ετησίως. Τα ποσά που θα κερδίζει κάθε φορολογούμενος θα ανέβει και από τα 1.000 ευρώ που είναι σήμερα θα φθάσει τις 3.000 ή 5.000 ευρώ, μειώνοντας ταυτόχρονα τον αριθμό των τυχερών. Σύμφωνα με τον νόμο, από την 1η Ιανουαρίου 2020, όσοι έχουν εισοδήματα από ενοίκια (εισοδηματίες), ελεύθεροι επαγγελματίες και αγρότες θα πρέπει να συγκεντρώνουν μέσω ηλεκτρονικών συναλλαγών αποδείξεις που ανέρχονται στο 30% του εισοδήματός τους. Σε περίπτωση που δεν τα καταφέρουν, η εφορία θα επιβάλει πρόστιμο με συντελεστή 22% στη διαφορά, δηλαδή μεταξύ των απαιτούμενων ε-αποδείξεων και αυτών που θα εμφανίσουν ο φορολογούμενος. Ωστόσο, στην περίπτωση που θα πραγματο-

Μέσω της αύξησης των ηλεκτρονικών συναλλαγών, το οικονομικό επιτελείο υπολογίζει πρόσθετα έσοδα ύψους 557 εκατ. ευρώ το 2020.

ποιήσουν δαπάνες για πληρωμές φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων και ΕΝΦΙΑ, για τοκοχρεολυτικές δόσεις δανείων και για ενοίκια, οι οποίες υπερβαίνουν αθροιστικά το 60% του ετήσιου πραγματικού εισοδήματος, θα πρέπει να καλύψουν ποσοστό 20% του ετήσιου πραγματικού εισοδήματος με ηλεκτρονικές αποδείξεις. Στο εισόδημα που θα λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό του 30% δεν θα περιλαμβάνονται η ειδική εισφορά αλληλεγγύης και τυχόν δαπάνες του φορολογουμένου για διατροφή. Θα λαμβάνονται υπόψη τα πραγματικά εισοδήματα του φορολογουμένου και όχι τα εισοδήματα που προσδιορίζονται με βάση τα τεκμήρια διαβίωσης και απόκτησης περιουσιακών στοιχείων.

Ποιες δαπάνες εξαιρούνται

Στις δαπάνες που θα λαμβάνονται υπόψη για την κάλυψη του ποσοστού αυτού περιλαμβάνονται τα περισσότερα από τα έξοδα κάθε νοικοκυριού καθώς και τα έξοδα για πληρωμές λογαριασμών ΔΕΚΟ και κοινόχρηστων, τα διδάκτρα, ιατρικές επισκέψεις, ιατρικές εξετάσεις, νοσήλια και ασφάλιστρα.

Εξαιρούνται οι πληρωμές για ενοίκια, δάνεια, φόρους και τέλη υπέρ του Δημοσίου, καθώς και οι δαπάνες για αγορές ακινήτων, αυτοκινήτων, δικύκλων (πλην ποδηλάτων), σκαφών, αεροπλάνων, αεροσκαφών, αποταμιευτικών και επενδυτικών προϊόντων (μετοχών, ομολόγων κ.λπ.). Από την υποχρέωση να καλύψουν το 30% του ετήσιου πραγματικού εισοδήματος με δαπάνες αγορών αγαθών και παροχών υπηρεσιών εξοφληθείσες με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής θα εξαιρούνται πλήρως φορολογούμενοι 70 ετών και άνω και άτομα με ποσοστό αναπηρίας 80% και άνω.

Αύξηση επιχορήγησης για απασχόληση ανέργων από ευπαθείς ομάδες

Στην απλούστευση και ενίσχυση του προγράμματος για νέες θέσεις απασχόλησης ανέργων από ευπαθείς κοινωνικές ομάδες (ΕΚΟ) που παραμένει ανοικτό εδώ και 2,5 χρόνια, προχώρησε η διοίκηση του ΟΑΕΔ, καθώς καλύφθηκαν μόνο 750 από τις συνολικά 2.000 προβλεπόμενες θέσεις. Με την τροποποίηση που εγκρίθηκε από το Δ.Σ. του Οργανισμού, αυξάνεται η επιχορήγηση για την κάλυψη νέας θέσης εργασίας στον ιδιωτικό τομέα, ενώ δίνεται η δυνατότητα συμμετοχής στο πρόγραμμα και του Δημοσίου.

Να σημειωθεί ότι σε ΕΚΟ ανήκουν άτομα με αναπηρίες (ΑμεΑ), ανεξαρτημένα από εξαρτησιογόνες ουσίες, αποφυλακισμένοι, νεαρά παραβατικά άτομα, ή νεαρά άτομα που βρίσκονται σε κοινωνικό κίνδυνο.

Πιο συγκεκριμένα, για την κάλυψη των 1.250 διαθέσιμων θέσεων έγιναν οι εξής αλλαγές:

α) Αύξηση της επιχορήγησης νέας θέσης εργασίας από 70% στο 90% του συνολικού κόστους (μισθολογικού και μη μισθολογικού) και για τα αντίστοιχα δώρα

Χριστουγέννων, Πάσχα, επιδόματα αδείας στον ιδιωτικό τομέα.

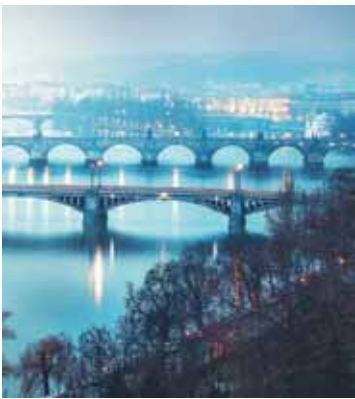
β) Αύξηση του μέγιστου ποσού επιχορήγησης από 700 ευρώ στα 800 ευρώ για θέση πλήρους απασχόλησης και από 350 ευρώ στα 400 ευρώ μνηνιαίας για θέση μερικής απασχόλησης.

γ) Αφαίρεση της δέσμευσης απασχόλησης μετά τη λήξη της επιχορήγησης για τους μη μακροχρόνια ανέργους.

δ) Αφαίρεση της προϋπόθεσης 2μηννης εγγραφής στο μητρώο ανέργων για τους ωφελούμενους, ώστε να μπορούν να προσληφθούν όλοι οι εγγεγραμμένοι άνεργοι ΕΚΟ.

ε) Δυνατότητα πρόσληψης ανέργων ΑμεΑ από δημόσιες επιχειρήσεις, φορείς και οργανισμούς που ασκούν οικονομική δραστηριότητα, επιπλέον των επιχειρήσεων των δήμων και των περιφερειών και των επιχειρήσεων του ιδιωτικού τομέα.

Σύμφωνα με τον διοικητή του Οργανισμού Σπύρο Πρωτοψάλτη, στόχος των βελτιώσεων είναι η αποτελεσματικότερη προώθηση της απασχόλησης για τους άνεργους από ευπαθείς ομάδες.

Λαμβάνουν μέτρα

Περιοριστικά μέτρα για τις βραχυχρόνιες ενοικιάσεις σχεδιάζει να λάβει ο δήμαρχος της πόλης Ζντένεκ Χριμπ. Την Πράγα με μόνιμο πληθυσμό 1,3 εκατ. κατοίκων επισκέπτονται ετησίως 8 εκατ. τουρίστες, με τον αριθμό των καταλυμάτων Airbnb να έχει υπερτριπλασιαστεί από 5.537 σε 13.000 την περίοδο Μαρτίου 2016 - Μαρτίου 2018.

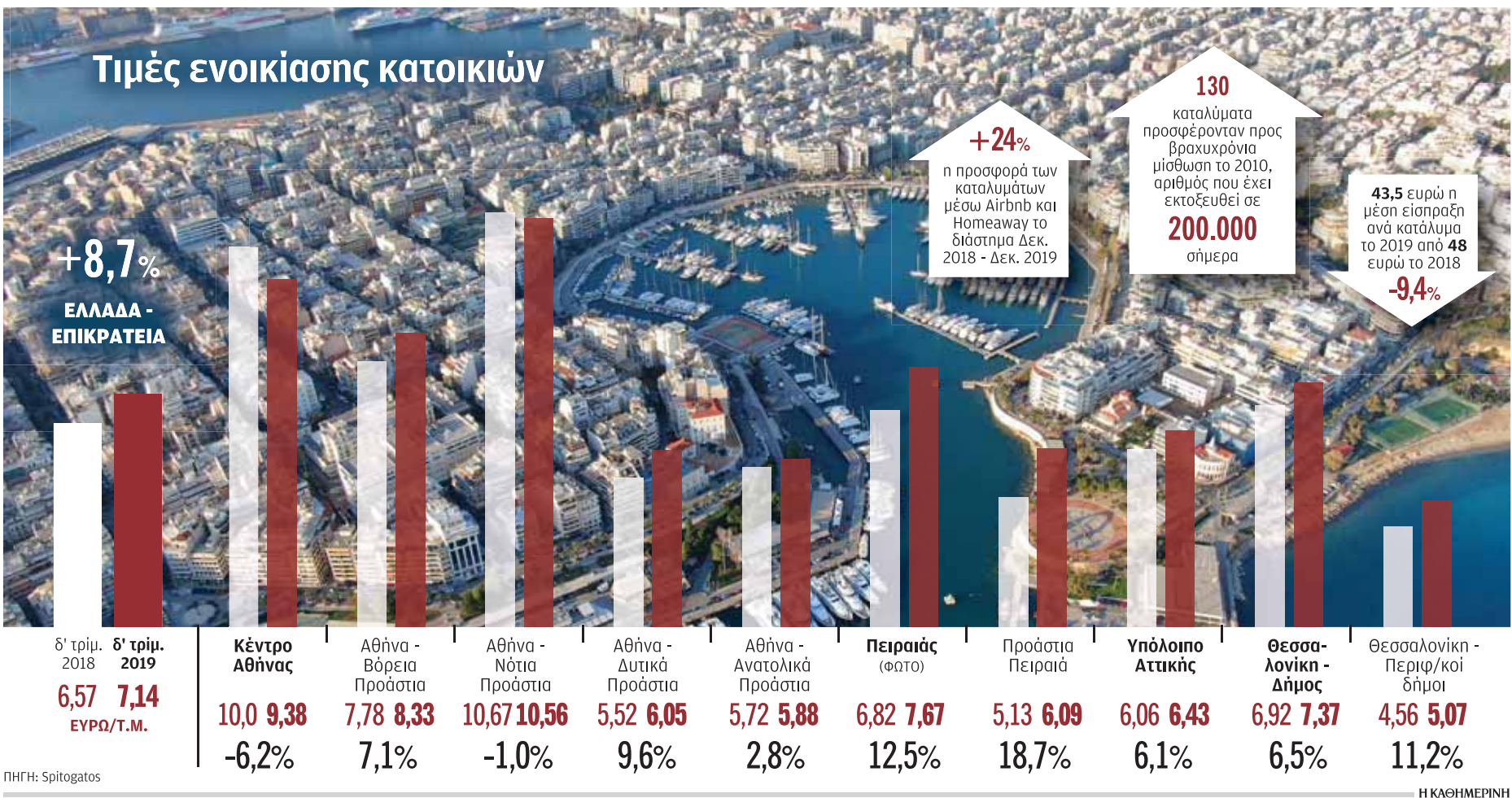
Υψηλές τιμές

Στην περιοχή Κουκάκι - Μακρυγιάννη, όπου κυτιέει η «καρδιά» των βραχυχρόνιων ενοικιάσεων, υπάρχουν συνολικά 732 καταχωρίσεις, των οποίων η συντριπτική πλειονότητα είναι ολόκληρες κατοικίες και διαμερίσματα. Σύμφωνα με τα στοιχεία του Inside Airbnb, στην περιοχή, όπου υπάρχει μόλις ένα κοινόχρηστο, προς ενοίκιαση δωμάτιο, η μέση τιμή ανά διανυκτέρευση διαμορφώνεται σε 91 ευρώ.

Ενοικιάζει κάστρα

Η αμερικανική εταιρεία Airbnb Inc., που ιδρύθηκε τον Αύγουστο του 2008 στην Καλιφόρνια, διαθέτει περισσότερες από 7 εκατομμύρια καταχωρίσεις σε περισσότερες από 100.000 πόλεις, παγκοσμίως. Στην πλατφόρμα της έχουν καταχωριστεί περισσότερα από 14.000 πολύ μικρά διαμερίσματα, επιφανείας από 10 έως 50 τ.μ., 4.900 κάστρα, αλλά και 2.400 δεντρώσιμα.

Χωρίς κανόνες οι βραχυχρόνιες μισθώσεις

Η Ελλάδα είναι από τις λιγοστές χώρες της Ευρώπης που δεν διαθέτουν ρυθμιστικό πλαίσιο

Του **ΔΗΜΗΤΡΗ ΔΕΛΕΒΕΓΚΟΥ**

Μπορεί σε μία δεκαετία ο αριθμός των ακινήτων που διατίθενται προς βραχυχρόνια μίσθωση να αυξήθηκε από μόλις 130 το 2010, σύμφωνα με έρευνα του Κέντρου Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών, σε περισσότερα από 200.000 στα τέλη του περασμένου Δεκεμβρίου, επιφέροντας τεκτονικές αλλαγές στην αγορά ακινήτων, όμως το ρυθμιστικό πλαίσιο έχει παραμείνει σχεδόν αναλλοίωτο στο... πέρασμα των χρόνων.

Η Ελλάδα είναι από τις λιγοστές χώρες, σε ολόκληρη την Ευρώπη, που δεν έχουν εφαρμόσει περιορισμούς στις βραχυχρόνιες ενοικιάσεις ή, τουλάχιστον, αυτοί παραμένουν κενό γράμμα. Δίκως αμφισβήτηση, οι βραχυπρόθεσμες ενοικιάσεις, με επικρατέστερες αυτές που πραγματοποιούνται μέσω της αμερικανικής πλατφόρμας

Airbnb, έχουν βγάλει από το τέλμα ιδιοκτήτες που καλούνταν να πληρώνουν φόρους για κενά και απρόσοδα ακίνητα, για τα οποία αδυνατούσαν να βρουν ενοικιαστή ή αγοραστή. Ωστόσο, η απουσία φορολογικών ρυθμίσεων και κανόνων δεν καθιστά μόνο τον βιο... αβίωτο όσων αναζητούν κατοικία, αλλά απειλεί και αυτή καθ'αυτήν τη μακροπρόθεσμη των βραχυπρόθεσμων μισθώσεων.

Κι αυτό, επειδή το κυνήγι των γρήγορων αποδόσεων δεν μετατρέπει μόνο ολόενα και περισσότερους σε επιδοξους ξενοδόχους, αλλά επιφέρει νομοτελειακά και μείωση των προσδοκώμενων εισπράξεων. Είναι ενδεικτικό ότι σύμφωνα με στοιχεία που παρέθεσε, σε πρόσφατο συνέδριο, η Aimee Trusler International Sales Manager της εταιρείας AirDNA με αντικείμενο την ανάλυση των δεδομένων των βραχυχρόνιων ενοικιάσεων, η προσφορά των καταλυμάτων μέσω των ιστοσελίδων Airbnb και Homeaway αυξήθηκε σε διάστημα ενός έτους (Δεκέμβριος 2018 - Δεκέμβριος 2019), σε ποσοστό της τάξης του 24%. Και ο αριθμός των διανυκτερεύσεων εκτοξεύθηκε σε ποσοστό άνω του 95%, αλλά η πληρότητα των καταλυμάτων υποχώρησε περίπου κατά 15%, πτώση που φανερώνει ότι η προσφορά είναι υπηλότερη της ζήτησης.

Τα συνολικά έσοδα από τις μισθώσεις το 12μηνο Ιουνίου 2018 - Μαΐου 2019 έφθασαν το 1,15 δισ. ευρώ.

Σύμφωνα με την πρόσφατη μελέτη «Οικονομικά στοιχεία βραχυχρόνιων μισθώσεων στην Ελλάδα, μέσω πλατφορμών Airbnb και Homeaway αυξήθηκε το 12μηνο Ιουνίου 2018 - Μαΐου 2019 έφθασαν το 1,15 δισ. ευρώ.

Ωστόσο, η φορολόγηση των εσόδων αυτών, όπως αναφέρουν παράγοντες της αγοράς, εν πολλοίς παραμένει μετέωρη. Οσοι ενοικιάζουν βραχυπρόθεσμα ιδιοκτησίες πρέπει να τις καταχωρίζουν στο ηλεκτρονικό μητρώο ακινήτων βραχυχρόνιας διαμονής στην ιστοσελίδα της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, λαμβάνοντας τον αντίστοιχο αριθμό μητρώου ακινήτου. Σύμφωνα με όσα προβλέπει το τελευταίο φορολογικό νομοσχέδιο του υπουργείου Οικονομικών, οι πλατφόρμες διαμοιρασμού θα πρέπει να γνωστο-

ποιούν στην ΑΑΔΕ τα στοιχεία (ονοματεπώνυμο κτλ.) των μελών τους, ειδήλλως η φορολογική διοίκηση θα έχει τη δυνατότητα να ζητήσει από τους εγχώριους παρόχους σύνδεσης στο Διαδίκτυο να απενεργοποιήσει τις σχετικές ιστοσελίδες. Ωστόσο, για την ώρα, σύμφωνα με πληροφορίες, η ανεξάρτητη αρχή βρίσκεται σε συζητήσεις με τις εταιρείες για τον τρόπο με τον οποίο θα παρέχονται τα εν λόγω δεδομένα, με αποτέλεσμα να μην επιτρέπεται η διασταύρωση και ο εντοπισμός αδελωτών εισοδημάτων. Παλαιότερος έλεγχος της ΑΑΔΕ, πάντως, μέσω ενός ειδικού προγράμματος αυτοματοποιημένου εντοπισμού (web scraping), έφερε στο φως περίπου 20.000 ακίνητα που δεν είχαν δηλωθεί. Σημειώνεται ότι στην Ελλάδα δεν υφίσταται χρονικός περιορισμός των βραχυχρόνιων μισθώσεων.

Στη Νέα Υόρκη, όπου συναντώνται οι περισσότερες καταχωρίσεις Airbnb παγκοσμίως, το καθεστώς είναι εντελώς διαφορετικό, σε σχέση με τα ευρωπαϊκά δεδομένα. Εκεί θα πρέπει ένα ακίνητο να μισθώνεται για 30 συνεπόμενες ημέρες, εκτός και αν ο μόνιμος ένοικος διαμένει σε αυτό παράλληλα με τον επισκέπτη. Με στόχο τον αυστηρότερο περιορισμό των βραχυπρόθεσμων ενοικιάσεων, επιχειρήθηκε να θεσπιστεί νόμος, που εντέλει κρίθηκε αντισυνταγματικός, σύμφωνα με τον οποίο όλες οι ηλεκτρονικές πλατφόρμες θα πρέπει να ενημερώνουν την τοπική δημοτική αρχή για την ταυτότητα και τη διεύθυνση των ενοικιαστών.

Οι περιορισμοί σε Γαλλία, Ισπανία, Γερμανία και Ολλανδία

Σε αντίθεση με την ελληνική πραγματικότητα, στο εξωτερικό οι περισσότερες χώρες έχουν επιβάλει περιορισμούς στις βραχυχρόνιες μισθώσεις.

Στο Παρίσι, από τον Ιανουάριο του 2020, οι διαδικτυακές πλατφόρμες είναι υποχρεωμένες, από τη νομοθεσία, να κοινοποιούν, σε ετήσια βάση, στις τοπικές φορολογικές αρχές συγκεκριμένα στοιχεία των ιδιοκτητών. Αυτά περιλαμβάνουν, εκτός από στοιχεία της ταυτότητάς τους, τα ακαθάριστα έσοδα και τον αριθμό των ημερών κράτησης κατά τον τελευταίο ένα χρόνο. Εάν πρόκειται για πρώτη κατοικία, δηλαδή ο ένοικος διαμένει για τουλάχιστον οκτώ μήνες ετησίως, τότε επιβάλλεται χρονικό

όριο μίσθωσης 120 ημερών, ενώ επιτρέπεται, δίκως χρονικό περιορισμό, η ενοικίαση δωματίου που αποτελεί τμήμα κύριας κατοικίας. Υπό ορισμένες προϋποθέσεις (π.χ. εάν πρόκειται για εξοχική κατοικία που μισθώνεται όλο τον χρόνο) οι ιδιοκτήτες θα πρέπει να λάβουν από τον δήμο αριθμό μητρώου.

Στη Μαδρίτη, απαιτείται όσα διαμερίσματα μισθώνονται βραχυπρόθεσμα, στο ιστορικό κέντρο της πόλης, να περισσότερο από 90 ημέρες, να διαθέτουν αυτόνομο εισόδο. Επίσης, οι ιδιοκτήτες τους θα πρέπει να λαμβάνουν αριθμό μητρώου από τη δημοτική αρχή. Στη Βαρκελώνη, υπάρχει περιορισμός 31 ημερών, ενώ ένα διαμέρισμα που ενοικιάζεται βραχυ-

Στο Αμστερνταμ, προβλέπεται ανώτατο όριο μίσθωσης 30 ημερών, σε ετήσια βάση.

πρόθεσμα θα πρέπει να έχει κριθεί κατάλληλο για τουριστική χρήση, ύστερα από επιθεώρηση των υπαλλήλων της δημοτικής αρχής. Αφού το έλεγχο ολοκληρωθεί, το διαμέρισμα λαμβάνει αριθμό μητρώου.

Στο Βερολίνο, απαιτείται ο οικοδεσπότης, που μισθώνει πρώτη κατοικία, να διαθέτει άδεια ανεξαρτήτως μισθωτικής διάρκειας. Όταν πρόκειται για δεύτερη κατοικία

τιθεται χρονικός περιορισμός 90 ημερών. Αντίθετα, δεν υπάρχει περιορισμός για δωμάτια που καταλαμβάνουν χώρο μικρότερο από το 50% του συνόλου μιας κατοικίας.

Στο Αμστερνταμ, προβλέπεται ανώτατος χρονικός περιορισμός 30 ημερών, σε ετήσια βάση, ειδήλλως χρειάζεται ειδική άδεια, ενώ σε κάθε περίπτωση οι ιδιοκτήτες θα πρέπει να δηλώνουν το βραχυπρόθεσμα ενοικιαζόμενο κατάλυμα στη δημοτική αρχή.

Στη Ρώμη, οι οικοδεσπότες πρέπει να ενημερώνουν, μέσω ειδικής πλατφόρμας, τις αρμόδιες αρχές για τα στοιχεία των φιλοξενούμενων τους, παρέχοντας φωτοαντίγραφο της ταυτότητας ή του διαβατηρίου τους.

Στη Νέα Υόρκη, όπου συναντώνται οι περισσότερες καταχωρίσεις Airbnb παγκοσμίως, το καθεστώς είναι εντελώς διαφορετικό, σε σχέση με τα ευρωπαϊκά δεδομένα. Εκεί θα πρέπει ένα ακίνητο να μισθώνεται για 30 συνεπόμενες ημέρες, εκτός και αν ο μόνιμος ένοικος διαμένει σε αυτό παράλληλα με τον επισκέπτη. Με στόχο τον αυστηρότερο περιορισμό των βραχυπρόθεσμων ενοικιάσεων, επιχειρήθηκε να θεσπιστεί νόμος, που εντέλει κρίθηκε αντισυνταγματικός, σύμφωνα με τον οποίο όλες οι ηλεκτρονικές πλατφόρμες θα πρέπει να ενημερώνουν την τοπική δημοτική αρχή για την ταυτότητα και τη διεύθυνση των ενοικιαστών.

Στρεβλώσεις προκαλούνται στην αγορά, με εκτίναξη των ενοικίων κατοικιών

Η μείωση των διαθέσιμων διαμερισμάτων και κατοικιών λόγω των βραχυπρόθεσμων ενοικιάσεων έχει οδηγήσει σε δραματική αύξηση τις τιμές των ενοικίων.

Σύμφωνα με πρόσφατη έρευνα του πανελλαδικού δικτύου Spitogatos, το 2019 οι τιμές ενοικίασης παρουσίασαν πολύ μεγάλες αυξήσεις στην πλειονότητα των ελληνικών πόλεων, με τις μεγαλύτερες μεταβολές να παρατηρούνται στον Πειραιά (25,2%), στα νησιά Αργοσαρωνικού (23,1%), στον νομό Τρικάλων (21,4%), στο κέντρο της Αθήνας και στα δυτικά κεντρικά (20%) και στον νομό Κερκύρας (19%).

Εξαιρέση αποτέλεσαν λίγες περιοχές, όπως η Ζάκυνθος, η Θε-

σπρωτία, η Καστοριά και η Φλώρινα, όπου τα ενοίκια υποχώρησαν. Όπως αναφέρει η Τράπεζα της Ελλάδος, η ενίσχυση των αξιών είναι απόρροια της αύξησης της ζήτησης κατοικιών λόγω του έντονου ενδιαφέροντος για στοχευμένα οικιστικά ακίνητα, τα οποία, ειδικά μέσω των βραχυχρόνιων μισθώσεων, έχουν αποκτήσει επενδυτικά χαρακτηριστικά και προσφέρουν αποδόσεις κοντά στα επίπεδα των επαγγελματικών χρήσεων.

Η δίψα για γρήγορο κέρδος μέσω των βραχυπρόθεσμων μισθώσεων έχει οδηγήσει, τουλάχιστον προτού οι ζητούμενες τιμές πώλησης αυξηθούν σημαντικά, σε περιπτώσεις άτυπης πλειοδοσίας για προς πώληση ακίνητα, τα οποία σε

άλλες εποχές θα βρίσκονταν στα αζήτητα. Κλασικά τείνει να γίνει στις τάξεις των μεσιτών η περίπτωση διαμερίσματος περίπου 30 τετραγωνικών μέτρων στον Νέο Κόσμο, που πωλούνταν πριν από περίπου ένα χρόνο προς 23.000 ευρώ. Το εν λόγω ακίνητο κατέληξε να αλλάξει χέρια προς περίπου 30.000 ευρώ, ενώ είχε προηγηθεί συνωστισμός ενδιαφερομένων, οι οποίοι ήταν πρόθυμοι να αγοράσουν το ακίνητο χωρίς καν να το δουν!

Ωστόσο, η υπερπροσφορά καταλυμάτων έχει μειώσει σημαντικά έσοδα και αποδόσεις. Στην Αθήνα υπολογίζεται, σύμφωνα με στοιχεία της AirDNA, ότι υπάρχουν 10.281 διαθέσιμα καταλύματα

Αντίθετα, οι εισπράξεις ανά κατάλυμα μειώθηκαν στα 43,5 ευρώ την ημέρα το 2019.

προς βραχυχρόνια ενοίκιαση, με τη μέση τιμή μίσθωσης να υπολογίζεται σε 52 ευρώ την ημέρα. Το 2019 στην επικράτεια οι εισπράξεις, ανά κατάλυμα, υποχώρησαν κατά 9,4% στα 43,5 ευρώ, από 48 ευρώ το 2018, ενώ η πληρότητα μειώθηκε σε περίπου 39% πέρυσιν, από 45,5% το 2018.

Αποτέλεσμα των πτωτικών μεγεθών; Η σταδιακή στροφή στις μακροχρόνιες μισθώσεις. Και αυ-

τό εάν ληφθεί υπόψη ότι ο χρόνος ανάκτησης της επένδυσης (Return on Investment) επιμυκνέται, δεδομένου ότι στις περισσότερες περιπτώσεις έχει δαπανηθεί κεφάλαιο έως 20.000 ευρώ για την υλοποίηση εργασιών ανακαίνισης, προκειμένου ένα ακίνητο να καταστεί κατάλληλο προς βραχυχρόνια μίσθωση.

Σύμφωνα, εξάλλου, με τους ειδικούς, κατά την ολιγοήμερη μίσθωση ενός ακινήτου, το τελικό όφελος για τον διαχειριστή τοποθετείται στο 35% επί του συνόλου των εσόδων. Υπολογίζεται ότι το υπόλοιπο 65%, που αντιπροσωπεύει τις δαπάνες του ιδιοκτήτη, κατευθύνεται στη φορολογία (15%), στην προμήθεια της πλατφόρμας

(5%), στις λειτουργικές δαπάνες του διαμερίσματος (ΔΕΗ, ΕΥΔΑΠ, τηλεφωνία, κοινόχρηστα) και στον καθαρισμό του διαμερίσματος. Στα έξοδα συγκαταλέγονται η συντήρηση και η επιδιόρθωση φθορών και ζημιών, ενώ ένα μικρό μονοψήφιο ποσοστό της εξίσωσης αφορά το κόστος μετάβασης του ιδιοκτήτη - διαχειριστή στην τοποθεσία του καταλύματος, όταν αυτή βρίσκεται σε μακρινή απόσταση από τη μόνιμη κατοικία του.

Δεν είναι τυχαίο ότι ορισμένοι τείνουν να παρομοιάζουν τη δραστηριότητα της βραχυπρόθεσμης ενοικίασης ενός ακινήτου με εργασία πλήρους απασχόλησης, όταν δεν ανατίθεται σε εξειδικευμένες εταιρείες.

Την «παραμονή» του City στην Ε.Ε. διαπραγματεύεται η Βρετανία

Στόχος, η πρόσβαση στην ενιαία αγορά του χρηματοπιστωτικού κλάδου

Λίγες ημέρες μετά την επίσημη απόσχιση της από την Ε.Ε., η Βρετανία ετοιμάζεται να προβάλει μαξιμαλιστικές απαιτήσεις προς τις Βρυξέλλες στην προσπάθειά της να διασφαλίσει ότι οι επιχειρήσεις του City του Λονδίνου θα διατηρήσουν την πρόσβαση στην ενιαία ευρωπαϊκή αγορά στη μετά το Brexit εποχή.

Σύμφωνα με σχετικό ρεπορτάζ των Financial Times, το Λονδίνο θα ζητήσει από την Ε.Ε. να αναγνωρίσει σε μόνιμη βάση ότι η βρετανική νομοθεσία που διέπει τον τομέα των χρηματοπιστωτικών είναι τουλάχιστον εξίσου αυστηρή με την ευρωπαϊκή και να κλείσει σχετική συμφωνία διάρκειας δεκαετιών.

Το θέμα αφορά το καθεστώς νομοθετικής και κανονιστικής ισοτιμίας, γνωστό ως equivalence, όπως περιγράφεται με την ορολογία της Ε.Ε. η αναγνώριση ότι μια τρίτη χώρα έχει νομοθεσία τουλάχιστον εξίσου αυστηρή με την ευρωπαϊκή ώστε να συνεργάζεται μαζί της επί ίσοις όροις. Οι FT επικαλούνται σχετικό έγγραφο εργασίας, το περιεχόμενο του οποίου περιήλθε εις γνώσιν της βρετανικής εφημερίδας αφού κατεγράφη με τηλεφάκο ενώ βρισκόταν στην Ντάουνινγκ Στρίτ.

Το έγγραφο αναφέρει πως ο Βρετανός υπουργός Οικονομικών Σαγίντ Τζαβίντ θα θέσει ως αρχική διαπραγματευτική του θέση το αίτημα του Λονδίνου να συμπεριληφθεί σε οποιαδήποτε συμφωνία ελεύθερου εμπορίου με την Ε.Ε. ένα πλήρες κεφάλαιο για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες και «μόνιμη αναγνώριση equivalence». Θα ζητήσει μάλιστα να σταθεροποιηθεί αυτό το καθεστώς, προκειμένου να εμπνεύσει εμπιστοσύνη στις επιχειρήσεις του χρηματοπιστωτικού κλάδου.

Όπως τονίζει η βρετανική εφημερίδα, η στάση του Λονδίνου αντανακλά την εντεινόμενη ανησυχία των βρετανικών εταιρειών του χρηματοπιστωτικού τομέα πως η Ε.Ε. θα ανακαλέσει το καθεστώς equivalence σε ό,τι αφορά τις εταιρείες του City δυσχεραίνοντας τις προσπάθειές τους να εξυπηρετήσουν Ευρωπαίους πελάτες τους.

Σημειωτέον ότι η Ε.Ε. έχει το δικαίωμα να ανακαλέι το καθεστώς equivalence χωρίς να αφηγήσει μεγάλο χρονικό διάστημα στην ενδιαφερόμενη χώρα και σε ορισμένες περιπτώσεις η προειδοποίηση έρχεται μόλις 30 ημέρες πριν από την ανάκληση.

Όπως, άλλωστε, τονίζουν οι FT,

Η **στάση** του Λονδίνου αντανακλά την εντεινόμενη ανησυχία των εταιρειών του City, οι οποίες είναι πιθανό να εξυπηρετήσουν τους Ευρωπαίους πελάτες τους.

Η Ε.Ε. πρέπει να αναγνωρίσει ότι η βρετανική νομοθεσία είναι εξίσου αυστηρή με την ευρωπαϊκή.

η Ε.Ε. χρησιμοποιεί το καθεστώς equivalence ως διαπραγματευτικό χαρτί. Συχνά, το ανακαλεί για να ασκήσει πιέσεις στους εμπορικούς της εταίρους. Στη διάρκεια του περασμένου έτους, για παράδειγμα, οι Βρυξέλλες απέκλεισαν τους Ευρωπαίους επενδυτές από το χρηματιστήριο της Ελβετίας, επειδή είχαν περιέλθει σε αδιέξοδο οι συνομιλίες ανάμεσα στη Βέρνη και στις Βρυξέλλες για τη σύναψη ευρύτερης συμφωνίας.

Εξάλλου, τραπεζικές πηγές που συμμετείχαν στη διαμόρφωση της διαπραγματευτικής στρατηγικής

του Λονδίνου, υπογράμμισαν στους FT ότι οι μεγάλες διεθνείς τράπεζες με εκτεταμένη παρουσία στο Λονδίνο χρειάζονται πολύ μεγαλύτερη «περίοδο χάριτος» από τις 30 ημέρες.

«Όταν είσαι η JP Morgan ή η UBS ακόμη και ένα ολόκληρο έτος δεν αρκεί για να οργανώσεις την κατάσταση», τόνισε η ίδια πηγή και υπογράμμισε πως η περίοδος του καθεστώτος equivalence πρέπει να διαρκεί τουλάχιστον τρία χρόνια. Εξέφρασε, πάντως, επιφυλάξεις ως προς το κατά πόσον μπορεί το Λονδίνο να επιτύχει μια τέτοια συμφωνία με τις Βρυξέλλες.

Στο σχετικό έγγραφο διατυπώνεται μάλιστα η εκτίμηση πως η Βρετανία θα δυσκολευτεί να αποσπάσει μια τόσο γενναιά δωρη και άνευ προηγουμένου συμφωνία. Παραθέτει, έτσι, την υπόθεση πως οι δύο πλευρές θα καταλήξουν σε ένα είδος συμφωνίας που θα καλύπτει μερικούς τις βρετανικές απαιτήσεις.

Δύο τα πιθανά σενάρια

Είναι πολύ πιθανόν η Ε.Ε. να χρησιμοποιήσει ως διαπραγματευτικό χαρτί το καθεστώς equivalence που ενδιαφέρει το City του Λονδίνου. Γι' αυτό και το έγγραφο εργασίας που επικαλούνται οι Financial Times παραθέτει και δύο πιθανά σενάρια για το ποια θα είναι η έκβαση των σχετικών συνομιλιών και ποια μπορεί να είναι η τύχη του βρετανικού αιτήματος. Ενα πιθανό σενάριο είναι να μην υπάρξει συμφωνία για τον χρηματοπιστωτικό τομέα αλλά να αναγνωριστεί επιλεκτικά καθεστώς equivalence με μια «κοινή δήλωση συνεργασίας» και με εκτεταμένα μνημόνια κατανόησης. Ενα δεύτερο σενάριο θα ήταν να διασφαλίσει η Βρετανία συμφωνία για τον χρηματοπιστωτικό τομέα αλλά για «περιορισμένο χρονικό διάστημα». Το εν λόγω έγγραφο εργασίας εξετάζει, άλλωστε,

και την περίπτωση να υιοθετήσει αρνητική στάση η Ε.Ε., καθιστώντας σαφές πως θα μπορεί να ανακαλεί μονομερώς την αναγνώριση καθεστώτος equivalence.

Ετσι πηγή επίσης από τον χρηματοπιστωτικό κλάδο περιέγραψε αυτό το ενδεχόμενο ως «σενάριο καταστροφής», καθώς θα διασφαλίζει στην Ε.Ε. το «πάνω χέρι». Σημειωτέον ότι ο Βρετανός υπουργός Οικονομικών εξήγησε διεξοδικώς τη θέση του επί του θέματος σε άρθρο γνώμης που δημοσιεύθηκε στη City AM, οικονομική εφημερίδα του Λονδίνου. Στο πλαίσιο αυτού του άρθρου προειδοποιεί πως ορισμένες πλευρές του City θα αποκλίνουν από τους υφιστάμενους κανόνες των Βρυξελλών και πιθανώς να κατηγορήσει η Ε.Ε. τη Βρετανία ότι προσπαθεί να συμφωνήσει «επιλεκτικά όπως τη συμφέρει».

Μέτωπο με την Ε.Ε. ανοίγει ο Τραμπ, εκτοξεύοντας απειλές για επιβολή δασμών

Ενόψει των προεδρικών εκλογών των Ηνωμένων Πολιτειών και έχοντας βρεθεί πλέον σε θέση ισχύος, ο Αμερικανός πρόεδρος Ντόναλντ Τραμπ ετοιμάζεται να ξιφουλκήσει εναντίον της Ε.Ε. στο πεδίο του εμπορίου. Έχει πιστώθει την επιτυχία της διμερούς σινοαμερικανικής εμπορικής συμφωνίας, που απέτρεψε την κλιμάκωση του εμπορικού πολέμου με την Κίνα. Επίσης, δεν κινδυνεύει πλέον με παραπομπή στη Δικαιοσύνη λόγω των πεπραγμένων του, οπότε αισθάνεται σχεδόν παντοδύναμος, όπως επισημαίνουν πολιτικοί αναλυτές.

Και τώρα ήρθε η ώρα να ασχοληθεί με τις εμπορικές συναλλαγές των ΗΠΑ και της Ε.Ε., οι οποίες αποτιμώνται σε 1 τρις. δολάρια και πλέον. Η ανισορροπία στο διμερές εμπόριο με τη Γαλαία Ηπειρο, όπως τόνισε ο Τραμπ, είναι χειρότερη από ό,τι με την Κίνα, απειλώντας να επιβάλει δασμούς στα ευρωπαϊκά αυτοκίνητα και σε άλλα προϊόντα. Οι Ευρωπαίοι αξιωματούχοι δηλώνουν αφενός πρόθυμοι να συ-

Ευρωπαίοι αξιωματούχοι δηλώνουν έτοιμοι να ανταπαντήσουν με δασμούς σε αμερικανικά προϊόντα.

νεργαστούν με την αμερικανική κυβέρνηση για να διευθετήσουν τα ακανθώδη θέματα, αφετέρου είναι έτοιμοι να ανταπαντήσουν. Μετά τις πρόσφατες συζητήσεις με αξιωματούχους του Λευκού Οίκου και του Στέιτ Ντιπάρτμεντ, ο Συντηρητικός Γερμανός βουλευτής Νόρμπερτ Ρέτγκεν, δηλώνει: «Κινούμαστε συντονισμένα και θα υπερασπίσουμε εαυτόν, οπότε εάν επιβληθούν δασμοί θα απαντήσουμε με αντίστοιχους, οι οποίοι θα είναι καίριοι για τα αμερικανικά προϊόντα». Εν τω μεταξύ, στα τέλη της προηγούμενης εβδομάδας απομακρύνθηκε από τα καθήκοντά του ο Αμερικανός πρέσβης στην Ε.Ε.,

Το **2019** το εμπορικό έλλειμμα των ΗΠΑ προς την Ε.Ε. έφθασε τα 178 δισ. δολ.

Γκόρντον Σόντλαντ, όπερ σημαίνει ότι το μέλλον των διαπραγματεύσεων γίνεται ακόμα πιο αβέβαιο. Ο Σόντλαντ είχε καταθέσει κατά την έρευνα για την παραπομπή ή μη του Τραμπ. Ειδικόι σε θέματα διεθνούς εμπορίου τονίζουν ότι μία περιορισμένου βελνκεούς συμφωνία, όπως εκείνη με το Πεκίνο, θα

έδινε την ευκαιρία μιας εκχειρίρας – τα βασικά θέματα, βεβαίως, όπως οι επιδοτήσεις των αεροναυπηγικών, το εμπόριο των αγροτικών και τα σχέδια φορολόγησης των αμερικανικών ψηφιακών κολοσσών από την Ε.Ε., δεν θα λυθούν. Το 2018, η Ε.Ε. (συμπεριλαμβανομένης της Βρετανίας) ήταν η

μεγαλύτερη αγορά υποδοχής των αμερικανικών εξαγωγών, ενώ το 2019 το έλλειμμα των ΗΠΑ προς την Ε.Ε. έφθασε τα 178 δισ. δολάρια, παρατηρεί το Reuters.

Εξαιτίας του ότι έχει απενεργοποιηθεί ο μηχανισμός διαιτησίας στον ΠΟΕ, ο Λευκός Οίκος και οι Βρυξέλλες δεν έχουν δυνατότητα διεθνούς διαμεσολάβησης. «Έχουμε συμμάχους και εχθρούς, αλλά μερικές φορές οι σύμμαχοι είναι εχθροί μας – απλώς δεν το γνωρίζουμε», είναι μία από τις χαρακτηριστικές του πολιτικού κλίματος φράσεις του Τραμπ. Τον Ιανουάριο στο Νταβός οι επαφές του με τη νέα πρόεδρο της Κομισιόν, Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, ήταν θετικές, εντούτοις στη συνέχεια παρέτεινε τους δασμούς στον ευρωπαϊκό χάλυβα, που είχε επιβάλει αρχικά το 2018.

Ο Τόμας Μπάερτ, αρμόδιος για θέματα γεωργίας και εμπορίου στην ευρωπαϊκή αντιπροσωπεία στις ΗΠΑ, είχε επισημάνει ότι ο επίτροπος εμπορίου Φίλ Χόγκαν θα

επισκέπτεται κάθε μήνα την Ουάσινγκτον, ώστε να επεξεργαστεί μία περιορισμένη συμφωνία. Σε μία τέτοια προοπτική, όπως τόνισε, «θα έχει τη δυνατότητα να διαμηνύει ότι η χειρότερη εμπορική σχέση (με την Ε.Ε.) μεταμορφώθηκε στην καλύτερη». Πάντως, έσπυσε να διευκρινίσει πως κάτι τέτοιο δεν μεταφράζεται στο ότι οι Ευρωπαίοι καταναλωτές θα αρχίσουν να αγοράζουν γενετικά τροποποιημένα αγροτικά προϊόντα ή κοτόπουλα που απολυμάνθηκαν με χλωρίνη. Πρόκειται για δύο πρακτικές που δεν γίνονται αποδεκτές στη Γαλαία Ηπειρο.

Τέλος, αξίζει να αναφερθεί ότι ο πρώτος τη τάξει οικονομικός σύμβουλος του Λευκού Οίκου, Λάρι Κάιντλου, ανέφερε πως η κυβέρνηση Τραμπ έχει αναστείλει προσωρινά τα σχέδια επιπλέον δασμολόγησης των ευρωπαϊκών αυτοκινήτων που εισάγονται στις ΗΠΑ, ενώ «παράλληλα καταβάλλει προσπάθειες να συναφθεί μία καλή τη πίστη εμπορική συμφωνία με την Ε.Ε.».

ZΗΤΕΙΤΑΙ Επεξεργαστής Ποιότητας Λογισμικού (SQA tester)

Η εταιρεία MG CY HOLDINGS LTD με αρ. Μητρώου εργοδότη 2539957/1/6209 ζητά να προσλάβει προσοντούχο «Επεξεργαστή Ποιότητας Λογισμικού» με τα ακόλουθα προσόντα:

Απαιτούμενα Προσόντα:

- Τουλάχιστον 3 χρόνια προυπηρεσία σε παρόμοια θέση.
- Πείρα με «black box, gray box, white box».
- Πείρα στη δημιουργία εκθέσεων υποθέσεων.

Καθήκοντα θέσης:

- Βελτίωση των σχεδίων δοκιμών για ένα ευρύ φάσμα ηλεκτρονικών υπηρεσιών.
- Εκτέλεση υποθετικών δοκιμών.
- Υπεύθυνος για την πλήρη απελευθέρωση πολλαπλών τύπων λειτουργιών σε μια πληθώρα συνδυασμών πλατφόρμων.

Προσφέρεται μισθός ανάλογος της κλίμακας Α8 και άλλα ωφελήματα. Οι ενδιαφερόμενοι να αποστέλλουν το C.V τους στο Επ. Γρ. Εργ. Λευκωσίας, τηλ. 22 403000 και Φαξ 22873170 με αντίγραφο στην εταιρεία. Στο Βιογραφικό Σημείωμα να σημειώνεται ο αρ. Μητρώου της εταιρείας.

ZΗΤΕΙΤΑΙ Επικεφαλής Ανάλυσης Ποιότητας Λογισμικού (Lead SQA Analyst)

Η εταιρεία MG CY HOLDINGS LTD με αρ. Μητρώου εργοδότη 2539957/1/6209 ζητά να προσλάβει προσοντούχο «Επικεφαλή Ανάλυσης Ποιότητας Λογισμικού» με τα ακόλουθα προσόντα:

Απαιτούμενα Προσόντα:

- Τουλάχιστον 4-6 χρόνια προυπηρεσία σε παρόμοια θέση.
- Πείρα με λογισμικό διαχείρισης δοκιμαστικών υποθέσεων.
- Εξαιρετική γνώση της HTML, CSS, RESTful API.

Καθήκοντα θέσης:

- Διαχείριση μιας παγκόσμιας ομάδας QAs.
- Προώθηση μιας κουλτούρας ανάπτυξης και συνεχών βελτιώσεων μέσα στην ομάδα.
- Καθορισμός και βελτίωση των ποιοτικών διαδικασιών ανάλογα με τις ανάγκες της εταιρείας.

Προσφέρεται μισθός ανάλογος της κλίμακας Α8 και άλλα ωφελήματα. Οι ενδιαφερόμενοι να αποστέλλουν το C.V τους στο Επ. Γρ. Εργ. Λευκωσίας, τηλ. 22 403000 και Φαξ 22873170 με αντίγραφο στην εταιρεία. Στο Βιογραφικό Σημείωμα να σημειώνεται ο αρ. Μητρώου της εταιρείας.

ZΗΤΕΙΤΑΙ Προγραμματιστής (Software Developer)

Η εταιρεία MG CY HOLDINGS LTD με αρ. Μητρώου εργοδότη 2539957/1/6209 ζητά να προσλάβει προσοντούχο «Προγραμματιστή» με τα ακόλουθα προσόντα:

Απαιτούμενα Προσόντα:

- Εξειδίκευση στην PHP.
- Άριστη γνώση των τεχνολογιών και βάσεων δεδομένων για την κλίμακα για ιστοσελίδες μεγάλου όγκου.
- Γνώση Javascript frameworks ή NodeJS .

Καθήκοντα θέσης:

- Ορισμό της αρχιτεκτονικής και του σχεδιασμού πολλών ιστότοπων.
- Ανάλυση κώδικα.
- Εισήγηση νέων μεθόδων για βελτίωση των ιστότοπων.

Προσφέρεται μισθός ανάλογος της κλίμακας Α8 και άλλα ωφελήματα. Οι ενδιαφερόμενοι να αποστέλλουν το C.V τους στο Επ. Γρ. Εργ. Λευκωσίας, τηλ. 22 403000 και Φαξ 22873170 με αντίγραφο στην εταιρεία. Στο Βιογραφικό Σημείωμα να σημειώνεται ο αρ. Μητρώου της εταιρείας.

Εγκλωβισμένη σε χαμηλό ρυθμό ανάπτυξης η Ευρωζώνη

Η Κομισιόν προβλέπει ότι το ΑΕΠ θα αυξηθεί κατά 1,2% φέτος και το 2021

Σταθερή αλλά χαμηλή ανάπτυξη θα χαρακτηρίσει την ευρωπαϊκή οικονομία την επόμενη διετία, σύμφωνα με τις ενδιάμεσες χειμερινές προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Για την οικονομία της Ευρωζώνης, η Επιτροπή προβλέπει ανάπτυξη 1,2% τόσο για το 2020 όσο και για το 2021 – τον ίδιο ρυθμό που εκτιμά ότι πέτυχε το 2019. Οι προβλέψεις είναι ίδιες με αυτές της έκθεσης του περασμένου φθινοπώρου (η μόνη διαφορά είναι ότι τότε προβλεπόταν ότι το 2019 θα κλείσει με μεγέθυνση 1,1%).

Αντιστοίχως για την οικονομία των «27» της Ε.Ε. οι προβλέψεις για το 2020-21 παραμένουν ίδιες με αυτές του φθινοπώρου (επίσημη ανάπτυξη 1,4%), ενώ η εκτίμηση για το 2019 είναι οριακά υψηλότερη (1,5% έναντι 1,4%).

«Η ευρωπαϊκή οικονομία συνεχίσει να διαχειρίζεται εξωγενείς “μετωπικούς ανέμους” στο δεύτερο μισό του 2019 χάρη στην ισχύ των εσωτερικών μοχλών ανάπτυξης», σημειώνουν οι συντάκτες της έκθεσης. «Η μεγέθυνση στην Ευρωζώνη υπερέρβη τις προσδοκίες στο τρίτο τρίμηνο, αλλά απο-

γοήτευσε στο τέλος του χρόνου».

Ο επίτροπος Οικονομικών Υποθέσεων Πάολο Τζεντιλόνι, παρουσιάζοντας την έκθεση σε συνέντευξη Τύπου, τόνισε ότι όλες οι χώρες της Ευρωζώνης θα καταγράψουν θετικούς δείκτες ανάπτυξης το 2020-21 και ότι πρόκειται για την πιο μακρά περίοδο οικονομικής επέκτασης από την ίδρυση του ευρώ, το 1999.

Η ανεργία, όπως ανέφερε, βρίσκεται στο χαμηλότερο επίπεδο της στην Ευρωζώνη από τον Μάιο του 2008. «Τον Δεκέμβριο του 2019 ο αριθμός των ανέργων ήταν χαμηλότερος κατά 4,6% σε σύγκριση με ένα χρόνο πριν και 36,8% χαμηλότερος από το αποκορύφωμα του Απριλίου του 2013», σημειώνεται στην έκθεση.

«Διαπιστώσαμε επίσης ενθαρρυντικές εξελίξεις όσον αφορά τη μείωση των εμπορικών εντάσεων και την αποφυγή της αποχώρησης του Ηνωμένου Βασιλείου χωρίς συμφωνία», σημείωσε ο κ. Τζεντιλόνι. Ωστόσο, πρόσθεσε, «εξακολουθούμε να αντιμετωπίζουμε σημαντική πολιτική αβεβαιότητα», κάνοντας ειδική μνεία στην πιθανότητα νέας όξυνσης

Ο επίτροπος Οικονομικών Υποθέσεων Πάολο Τζεντιλόνι μίλησε για «πολιτική αβεβαιότητα», κάνοντας μνεία στην πιθανότητα νέας όξυνσης των εντάσεων στις εμπορικές σχέσεις, μεταξύ άλλων, ανάμεσα στο Ηνωμένο Βασίλειο και στην Ε.Ε., αλλά και στους εντεινόμενους γεωπολιτικούς τριγμούς στη Μέση Ανατολή.

Στο 1,1% εκτιμάται η αναπτυξιακή επίδοση της Γερμανίας εντός του τρέχοντος έτους.

των εντάσεων στις εμπορικές σχέσεις, μεταξύ άλλων ανάμεσα στο Ηνωμένο Βασίλειο και στην Ε.Ε., στους εντεινόμενους γεωπολιτικούς τριγμούς στη Μέση Ανατολή και στη διογκούμενη κοινωνική αναταραχή στη Λατινική Αμερική.

Όσον αφορά τον κορωνοϊό, είπε ότι «είναι πολύ νωρίς για να αξιολογηθεί η έκταση του αρνητικού οικονομικού αντικτύπου του». Σε πρώτη φάση, το πρώτο τρίμηνο

του νέου έτους, η Κομισιόν εκτιμά πως θα επηρεάσει κυρίως την οικονομική δραστηριότητα στην Κίνα, χωρίς να μεταδοθεί αλλού – «όμως αυτό είναι μία υπόθεση, όχι μία πρόβλεψη», εξήγησε ο Ιταλός επίτροπος.

Η Κομισιόν αναθεώρησε ελαφρώς ανοδικά τον πληθωρισμό στην Ευρωζώνη, σε 1,3% το 2020 και 1,4% το 2021. Απέδωσε την αύξηση στην «υποστηρικτική νομισματική πολιτική», στις «ελαφρώς υψηλότερες εκτιμήσεις για την τιμή του πετρελαίου» και σε «κάποια ανοδική δυναμική» στις υποκείμενες τάσεις του δείκτη τιμών.

Σχετικά με τις μεγάλες οικονομίες της Ευρωζώνης, η Κομισιόν εκτιμά ότι η γερμανική οικονο-

μία επιβραδύνθηκε σημαντικά, καταγράφοντας ανάπτυξη μόλις 0,6% το 2019, «κυρίως εξαιτίας της εξασθένησης της αύξησης των εξαγωγών και της συνεχιζόμενης καθοδικής πορείας του βιομηχανικού τομέα». Για το 2020 και το 2021, η αναπτυξιακή επίδοση της Γερμανίας θα βελτιωθεί, φτάνοντας το 1,1%, σύμφωνα με τους οικονομολόγους της Επιτροπής.

Ιταλία

Η Ιταλία, από την πλευρά της, επιβεβαίωσε τη θέση της ως ο μεγαλύτερος ασθενής της ευρωπαϊκής οικονομίας. Το ιταλικό ΑΕΠ συρρικνώθηκε κατά 0,3% το 8^ο τρίμηνο του 2019, ενώ το αναπτυξιακό πρόσθετο για το σύνολο του έτους

ήταν οριακά θετικό (0,2%). Στην κακή επίδοση του τελευταίου τριμήνου, σύμφωνα με την Επιτροπή, συνέβαλε η μείωση τόσο της αγροτικής όσο και της βιομηχανικής παραγωγής. Η αύξηση του ιταλικού ΑΕΠ αναμένεται να παραμείνει σε χαμηλά επίπεδα και την προσεχή διετία (0,3% το 2020 και το 0,6% το 2021).

Αντιθέτως, η Ισπανία υπερέρβη τις προβλέψεις του φθινοπώρου κλείνοντας με ανάπτυξη 2% για το 2019 (προβλέπεται να πέσει στο 1,6% φέτος και στο 1,5% του χρόνου). Εκτός ευρώ, η Πολωνία συνέχισε να επελαύνει, καταγράφοντας ανάπτυξη 4% το 2019 (θα περιοριστεί στο 3,3% φέτος και του χρόνου).

Το Ριάντ προσπαθεί να προσελκύσει νεοφυείς επιχειρήσεις

Σε διεθνές κέντρο νεοφυών εταιρειών τείνει να εξελιχθεί η Σαουδική Αραβία, στο πλαίσιο του φιλόδοξου σχεδίου που έχει θέσει ο Σαουδάραβας πρίγκιπας Μοχάμεντ μπιν Σαλμάν να μετασχηματίσει την οικονομία της και να περιορίσει την εξάρτησή της από το πετρέλαιο. Στην πορεία της προς αυτόν τον μετασχηματισμό ανταγωνίζεται αναπόφευκτα το γειτονικό και κοσμοπολίτικο Ντουμπάι που μέχρι προσφάτως ήταν η πιο φιλική χώρα της Μέσης Ανατολής για τις νεοφυείς εταιρείες.

Όπως σχολιάζει σχετικό ρεπορτάζ του Bloomberg, μέχρι προσφάτως ακόμη και όσες εταιρείες στόχευαν στη σαφώς μεγαλύτερη αγορά της Σαουδικής Αραβίας επέλεγαν για έδρα τους το Ντουμπάι και όχι το Ριάντ. Τις αποθάρρυναν οι περιοριστικοί κανόνες για τις επενδύσεις αλλά και η θρησκευτική αστυνομία που έκανε περιπολίες στους δρόμους για να διασφαλίσει πως οι γυναίκες θα είναι επαρκώς καλυμμένες βάσει των ισλαμικών προτύπων. Τα τελευταία χρόνια, όμως, ο πρίγκιπας Μπιν Σαλμάν έχει ανοίξει το βασίλειο στον τουρισμό

Ο Σαουδάραβας πρίγκιπας Μοχάμεντ μπιν Σαλμάν επιχειρεί να μετασχηματίσει την οικονομία.

για πρώτη φορά στην ιστορία του, έχει χαλαρώσει τους περιορισμούς στις γυναίκες, επιτρέποντάς τους να οδηγούν, έχει εγκρίνει τη λειτουργία κινηματογραφικών αιθουσών και έχει επιστρατεύσει κοινοτικές από σφοδρής διαλογής ενώ διοργανώνει κοντσέρτα και αθλητικά γεγονότα. Τελευταία φημολογείται, μάλιστα, πως ενδέχεται να χαλαρώσει ακόμη και η απαγόρευση στην κατανάλωση αλκοόλ. Στόχος είναι βέβαια να προσελκύσει στο βασίλειο τις επιχειρήσεις που θέλοντας να δραστηριοποιηθούν στην περιοχή έχουν αναγκαστεί να εγκατασταθούν στις γειτονικές σαφώς μικρότερες χώρες του Κόλπου.

Ενδεικτική είναι η περίπτωση του Αμπντουλάχ Αλταμπί, Σαου-

Μολονότι έχουν χαλαρώσει οι περιορισμοί στους τρόπους διασκέδασης, το Ριάντ δεν μπορεί ακόμη να συγκριθεί με το Ντουμπάι.

δάραβας επενδυτή και προέδρου της εταιρείας ηλεκτρονικών πληρωμών HyperPay, που προ πενταετίας αντιμετώπιζε μεγάλες δυσκολίες στην προσπάθειά του να ιδρύσει επιχείρηση στην πατρίδα του. Όπως επισημαίνει το Bloomberg, σήμερα βλέπει το ακριβώς αντίθε-

το: έναν γίγαντα που ξυπνάει. «Δεν επενδύω σε μια εταιρεία που δραστηριοποιείται στην περιοχή χωρίς να επικεντρώνεται στη Σαουδική Αραβία», τονίζει ο ίδιος. Ούτε ο εν λόγω επενδυτής ούτε κανείς άλλος αρνείται πως το βασίλειο έχει πολύ δρόμο μπροστά του. Ο μετα-

σχηματισμός της Σαουδικής Αραβίας έχει συμπέσει με μια περίοδο αντιδράσεων στην αυταρχική διακυβέρνηση των Σαούδ, που φαίνεται να μην έχει πλέον την ανοχή των γειτονικών Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων. Το Ριάντ έχει, άλλωστε, αμαυρωθεί στα μάτια των επενδυτών εξαιτίας της επιθετικής εξωτερικής πολιτικής που έχει υιοθετήσει υπό τον πρίγκιπα Μοχάμεντ. Προκάλεσε τη διεθνή κατακραυγή το 2018 η δολοφονία του Σαουδάραβα δημοσιογράφου της Washington Post, Τζαμάλ Κασόγκι, που σπύλωσε ίσως ανεπανόρθωτα τη φήμη του βασιλείου.

Και δεν λείπουν βέβαια οι δυσκολίες στην καθημερινή ζωή. Οι ξένοι που εργάζονται στη Σαουδική Αραβία πρέπει να υποβάλουν στους εργοδότες τους αίτημα για την έκδοση «βίζας εξόδου» από τη χώρα ακόμη και για μια εκδρομή το Σαββατοκύριακο. Μολονότι έχουν χαλαρώσει οι περιορισμοί στους τρόπους διασκέδασης, η Σαουδική Αραβία δεν μπορεί να συγκριθεί με το Ντουμπάι, ενώ ο αυστηρός ενδυματολογικός κώδικας εξακο-

λουθεί να κρατάει πολλές γυναίκες μακριά από την πλούσια χώρα της Μέσης Ανατολής. Το αποτέλεσμα είναι ότι το Ριάντ αναγκάζεται να προσφέρει γενναϊόδωρα πακέτα για να προσελκύσει ταλέντα. Σε μεγάλο βαθμό τα καταφέρνει. Πέρυσι μια νορβηγική εταιρεία που σχεδίαζε να εγκαταστήσει στα Εμιράτα ιχθυοκαλλιέργεια σολομού, τελικά αποφάσισε να την εγκαταστήσει στη Σαουδική Αραβία. Οι κάτοικοι των Εμιράτων καταναλώνουν πολύ περισσότερο σολομό, αλλά η Σαουδική Αραβία προσφέρει προοπτικές ανάπτυξης, καθώς η κυβέρνηση υποστηρίζει την κατανάλωση θαλασσινών ως υγιεινής διατροφής.

Εξάλλου, το διεθνές γραφείο εύρεσης εργασίας Michael Page έχει διαπιστώσει πως ενδιαφέρονται να εγκατασταθούν στο βασίλειο περισσότερα στελέχη επιχειρήσεων, κυρίως του κλάδου της αγοράς ακινήτων, καθώς η Σαουδική Αραβία παρουσιάζει τα σχέδιά της για την ανέγερση ολόκληρων αστικών συγκροτημάτων που θα επισκιάσουν τους εμβληματικούς ουρανοξύστες του Ντουμπάι.

Μειώνεται η ζήτηση για πετρέλαιο και φυσικό αέριο

Καθώς η δεύτερη οικονομία στον κόσμο και μέχρι προσφάτως η πλέον ενεργοβόρος βρίσκεται σε παρατεταμένη καραντίνα και καταγράφεται μείωση της οικονομικής δραστηριότητας εξαιτίας του κορωνοϊού, περιορίζεται δραστηρικά η παγκόσμια ζήτηση για πετρέλαιο και φυσικό αέριο και συμπίπτουν οι τιμές των ορυκτών καυσίμων.

Ετσι, η Διεθνής Υπηρεσία Ενέργειας (IEA) προβλέπει πως για πρώτη φορά μετά 10 και πλέον χρόνια, το πρώτο τρίμηνο του έτους θα μειωθεί η παγκόσμια ζήτηση για αργό. Την ίδια στιγμή, όμως, μεγάλες ενεργειακές αναγκάζονται να διαγράψουν περιουσιακά στοιχεία τους καθώς έχει περιοριστεί η ζήτηση για φυσικό αέριο. Η μείωση της ζήτησης πάντως συμπίπτει με το πλεόνασμα που υπάρχει στην παγκόσμια αγορά, καθώς οι ΗΠΑ παράγουν

Κομβικό ρόλο παίζει η κάμψη της οικονομικής δραστηριότητας στην Κίνα εξαιτίας του κορωνοϊού.

με ιλιγγιώδεις ρυθμούς σχιστολιθικούς υδρογονάνθρακες ενώ εξαγωγή μεγάλο όγκο φυσικού αερίου. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της IEA, η ζήτηση για αργό θα μειωθεί το πρώτο τρίμηνο του 2020 κατά 435.000 βαρέλια την ημέρα.

Σε ό,τι αφορά, άλλωστε, το περασμένο έτος και ειδικότερα τις χώρες-μέλη του ΟΟΣΑ, η IEA εκτιμά πως η μειωμένη κατανάλωση περιορίσει την αύξηση της ζήτησης στα 885.000 βαρέλια την ημέ-

ρα. Σημειώτουν ότι η πτώση της ζήτησης από την Κίνα εξαιτίας της επιδημίας του κορωνοϊού προκάλεσε υποχώρηση των τιμών του «μαύρου χρυσού» τον περασμένο μήνα. Εν αναμονή, πάντως, νέας συμφωνίας για μείωση της παραγωγής ανάμεσα στις πετρελαιοπαραγωγούς χώρες-μέλη του ΟΠΕΚ και στη Ρωσία, οι τιμές ανέκαμψαν χθες, με το αργό ΗΠΑ να κυμαίνεται σε επίπεδα γύρω στα 51,21 δολάρια το βαρέλι και το Brent γύρω στα 55,73 δολάρια το βαρέλι.

Την ίδια στιγμή, η βρετανική εταιρεία Centrica είναι η πρώτη ενεργειακή που διαγράφει περιουσιακά στοιχεία της στην Ευρώπη, αφού το πλεόνασμα φυσικού αερίου στην παγκόσμια αγορά έχει συμπέσει τις χρηματιστηριακές αξίες των ενεργειακών σε Ευρώπη και Αμερική. Διαγράφει συγκεκριμένα 1,4 δισ. δολάρια

από τις επιχειρήσεις της εκμετάλλευσης και παραγωγής φυσικού αερίου, καθώς και το μεριδίό της σε μονάδα πυρηνικής ενέργειας στη Βρετανία. Η εν λόγω εταιρεία εκποιεί, άλλωστε, την εταιρεία Spirit Energy, που δραστηριοποιείται στους τομείς πετρελαίου και φυσικού αερίου στη Βόρεια Θάλασσα, καθώς και το μεριδίό της στις μονάδες παραγωγής πυρηνικής ενέργειας της Electricite de France που ανέρχεται στο 20%. Στις διαγραφές αξίας συμπεριλαμβάνεται, πάντως, το κόστος της αναδιάρθρωσης, ύψους 465 εκατ. δολαρίων. Έχουν αντιμετωπίσει ανάλογα προβλήματα οι μεγάλες πετρελαιοτικές όπως οι Royal Dutch Shell και Chevron Corp, καθώς έχουν υποχωρήσει οι τιμές του καυσίμων και στην Ευρώπη βρίσκονται στα χαμηλότερα επίπεδα της τελευταίας δεκαετίας.

Υπολογίζεται πως η ζήτηση για αργό θα μειωθεί εντός του πρώτου τριμήνου του 2020 κατά 435.000 βαρέλια την ημέρα.

Επενδύσεις 53 δισ. δολ. το 2019 σε εταιρείες ψηφιακής τραπεζικής

Με καινοτόμους ιδέες, ανταγωνίζονται υπεραιωνόβιες και παραδοσιακές τράπεζες και ασφαλιστικές εταιρείες

Ολοένα και περισσότερα κεφάλαια διοχετεύουν οι διεθνείς επενδυτές στις νεοφυείς εταιρείες που δραστηριοποιούνται στο πεδίο της ψηφιακής τραπεζικής και των ηλεκτρονικών χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών παντός τύπου (fintech), σύμφωνα με σχετικό άρθρο του οικονομικού περιοδικού Forbes. Ειδικότερα, όπως αναφέρει η εταιρεία συμβούλων επιχειρήσεων Accenture, το 2019 οι επενδυτές τοποθέτησαν στον κλάδο πάνω από 53 δισ. δολάρια συνολικά σε διεθνή κλίμακα. Κάθε χρόνο το ποσό ολοένα και αυξάνεται, ενόσω οι νέοι επιχειρηματίες ανταγωνίζονται ευθέως με τις παραδοσιακές και ενίοτε υπεραιωνόβιες τράπεζες ή τις ασφαλιστικές εταιρείες. Ένα από τα πολλά παραδείγματα είναι αυτό της MoneyLion, μιας επανομαζόμενης «νεοτράπεζας». Τι ακριβώς συμβαίνει με αυτήν; Ουσιαστικά πρόκειται για μία εφαρμογή, η οποία όχι μόνο δίνει τη δυνατότητα να ανοίξει κάποιος λογαριασμό, να εκδώσει χρεωστική κάρτα και να παίρνει προκαταβολή από τον μισθό του, αλλά και να μπορεί να διαχειρίζεται χαρτοφυλάκια με αμοιβαία κεφάλαια.

Με χρήστες που ξεπερνούν τα 6 εκατομμύρια, η MoneyLion εμφανίζεται πρώτη φορά μέσα στις 50 κορυφαίες εταιρείες τεχνολογίας χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών με κριτήριο την καινοτομία

τους για το 2019. Μία ενδιαφέρουσα επιχείρηση, επίσης, είναι η Dave, η οποία προσφέρει σε 5 εκατομμύρια και πλέον καταναλωτές τη δυνατότητα με ελάχιστη συνδρομή ενός δολαρίου τον μήνα και να τους παρέχει συμβουλές, ώστε να έχουν υπό έλεγχο την πιστωτική κάρτα και τα δάνειά τους, να ελέγχουν την κατάσταση του λογαριασμού τους και να μην

Η Dave, με συνδρομή 1 δολ., συμβουλεύει τους χρήστες πώς να έχουν υπό έλεγχο πιστωτική κάρτα ή δάνεια.

πληρώνουν προμήθεια για τυχόν υπερανάληψη.

Αξίζει να σημειωθεί ως στοιχείο αξιοπιστίας της Dave ότι ο Αμερικανός δισεκατομμυριούχος Μαρκ Κιούμπαν, επενδυτής, δραστήριος στις αγαθοεργίες και ιδιοκτήτης ομάδας μπάσκετ, έχει τοποθετήσει σε αυτήν 76 εκατ. δολάρια. Η δε αξία της Dave αποτιμάται ήδη σε 1,2 δισ. δολάρια.

Στο πεδίο της τεχνολογίας ασφαλιστικών υπηρεσιών, τώρα, εντοπίζονται τέσσερις νέες επιχειρήσεις, οι οποίες πρωτοεμφανίζονται στον κατάλογο των πε-

νήντα πιο καινοτόμων. Μέσα σε αυτές είναι η Ethos, η οποία εκμεταλλεύεται τις δυνατότητες της τεχνολογίας προγνώσεων προκειμένου να υπολογίσει τις τιμές των ασφαλίσεων ανά περίπτωση μέσα σε δέκα λεπτά, ενώ μπορεί να πιστοποιήσει τα δεδομένα που έχει δώσει κάθε ενδιαφερόμενο άτομο, διασταυρώνοντάς τα με το ιατρικό ιστορικό και το ιστορικό φαρμακευτικής αγωγής. Ανάμεσα σε όσους έχουν εμπιστευθεί τις προοπτικές της Ethos συγκαταλέγονται οίκοι επενδυτικών καινοτόμων κεφαλαίων και επενδυτές, αλλά και οι Τζέι Ζι (ράπερ και διευθυντής δισκογραφικών εταιρειών), Ρόμπερτ Ντάουνι Τζούνιορ (ηθοποιός και παραγωγός), Κέβιν Ντούραντ (καλαθοσφαιριστής) και Γουίλ Σμιθ (ηθοποιός και παραγωγός). Το σύνολο των επενδύσεων ανέρχεται σε 107 εκατ. δολάρια. Σήμερα, σύμφωνα με την εταιρεία δεδομένων αγοράς PitchBook, η Ethos αποτιμάται σε 450 εκατ. δολάρια.

Όπως αναφέρει το περιοδικό Forbes, στο σύνολο των 50 πιο καινοτόμων εταιρειών χρηματοπιστωτικής τεχνολογίας του 2019, οι 19 εξ αυτών βρίσκονται στον κατάλογο πρώτη φορά. Εν τω μεταξύ, όπως διευκρινίζουν οι συντάκτες αυτού του καταλόγου στο περιοδικό Forbes, το σημαντικό για να τον καταρτίσουν δεν είναι το μέγεθος της εκάστοτε νεοφυούς

Ο Ρόμπερτ Ντάουνι Τζούνιορ έχει επενδύσει στην Ethos, η οποία εκμεταλλεύεται τις δυνατότητες της τεχνολογίας προγνώσεων, ώστε να υπολογίσει τις τιμές των ασφαλίσεων ανά περίπτωση μέσα σε δέκα λεπτά.

εταιρείας, αλλά το εάν στηρίζεται σε μια καλή ιδέα. As πούμε, για παράδειγμα, η Propel έχει εξασφαλίσει μόλις 18 εκατ. δολάρια σε χρηματοδότηση από τα επενδυτικά κεφάλαια Andreessen Horowitz και τη διάσημη τενίστρια Σερένα Γουίλιαμς, μεταξύ των άλλων, ενώ η αξία της ανέρχεται σε 55

εκατ. δολάρια. Πάντως, η εφαρμογή της Propel σε κινητά τηλέφωνα με την επωνυμία Fresh EBT είναι ήδη σε θέση να προσφέρει σε δύο εκατομμύρια δικαιούχους επιδομάτων να ελέγχουν τους λογαριασμούς τους, να εντοπίζουν επιδόματα ηλεκτρονικά και να τα ενεργοποιούν, και να αναζητούν

δουλειά και παροχή κοινωνικών υπηρεσιών. Ο 32χρονος ιδρυτής της Propel, Τζίμι Τσεν, μεγάλωσε σε μια οικογένεια στο Κάνσας Σίτι που τα κατάφερνε με δυσκολία, αλλά εκείνος κατόρθωσε να πάει στο Πανεπιστήμιο Στάνφορντ και εργάστηκε στις εταιρείες LinkedIn και Facebook.

ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΛΗΡΩΜΩΝ (Κ.Ο.Α.Π.)
CYPRUS AGRICULTURAL PAYMENTS ORGANISATION (CAPO)

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ 2020

ΑΠΛΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ / ΠΟΛΥΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Επιχορηγήσεις για Ενέργειες Ενημέρωσης και Προώθησης που αφορούν τα γεωργικά προϊόντα και εφαρμόζονται στην Εσωτερική Αγορά και σε Τρίτες Χώρες σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1144/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου

Ο Κυπριακός Οργανισμός Αγροτικών Πληρωμών (ΚΟΑΠ) ενημερώνει ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανακοίνωσε την έναρξη υποβολής προτάσεων για το 2020 όσον αφορά τις Επιχορηγήσεις για Ενέργειες Ενημέρωσης και Προώθησης Γεωργικών Προϊόντων στην Εσωτερική Αγορά και στις Τρίτες Χώρες για προγράμματα τα οποία χρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Τα Προγράμματα που υποβάλλονται, χωρίζονται σε «Απλά», όπου οργάνωση ή/και οργανώσεις από ένα Κράτος-μέλος υποβάλλει/λουν Πρόταση και σε «Πολυπρογράμματα» όπου υποβάλλεται Πρόταση από κοινού, από οργανώσεις από περισσότερα του ενός Κράτους-μέλους.

Οι προτάσεις πρέπει να υποβληθούν μέχρι τις 15 Απριλίου 2020 στις 17:00 (ώρα Κεντρικής Ευρώπης) μέσω του ηλεκτρονικού συστήματος προτάσεων στη διεύθυνση:
<https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/home>

Πριν την υποβολή πρότασης παρακαλώ δείτε τους σχετικούς συνδέσμους (links):

- Αναζήτηση πρόσκλησης υποβολής προτάσεων:
<https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/programmes/agrip>
- Δημιουργία λογαριασμού για την υποβολή πρότασης:
<https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/how-to-participate/beneficiary-register>
- Καταχώριση όλων των εταιρών μέσω του μητρώου δικαιούχων:
<https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/how-to-participate/beneficiary-register>

Επικοινωνία

Για ερωτήσεις σχετικά με την ηλεκτρονική υποβολή, μπορείτε να επικοινωνήσετε με το Γραφείο Υποστήριξης της Υπηρεσίας Πληροφορικής που δημιουργήθηκε για τον σκοπό αυτό μέσω της διαδικτυακής πύλης για τους συμμετέχοντες:
<https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/support/helpdesks>

Για ερωτήσεις που δεν αφορούν την ηλεκτρονική υποβολή, είναι στη διάθεσή σας το Γραφείο Υποστήριξης του Chafea: CHAFEA-AGRI-CALLS@ec.europa.eu. Η προθεσμία για την υποβολή ερωτήσεων λήγει στις 1.4.2020, στις 17:00 (ώρα Κεντρικής Ευρώπης). Οι απαντήσεις στις σχετικές ερωτήσεις θα δημοσιευτούν στον δικτυακό τόπο του Chafea <http://ec.europa.eu/chafea/agri/faq.html> έως τις 8.4.2019 17:00 (ώρα Κεντρικής Ευρώπης).

Για πληροφορίες μπορείτε επίσης να επικοινωνήσετε με τον ΚΟΑΠ στα τηλέφωνα 22 557723 / 690 και στην ιστοσελίδα www.capo.gov.cy.

Κάθε μέρα, κάθε λεπτό

kathimerini.com.cy

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ONLINE

ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ - ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ - SHOWBIZ

GOOD LIFE - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ - ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ - ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

SALAMIS LINES LTD

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΑΓΑΘΩΝ

Η Salamis Lines ζητεί προσφορές για την προμήθεια των πλοίων c/s Salamis Floxenia, Ro/Ro Alexo, Ro/Ro Akritas & M/V Alasa για την περίοδο 1 Απριλίου 2020 - 31 Μαρτίου 2021 για τα πιο κάτω:

- Φρέσκα και κατεψυγμένα κρέατα και ψάρια
- Τρόφιμα ξηρής μορφής
- Αλλαντικά και γαλακτοκομικά προϊόντα
- Φρέσκα και κατεψυγμένα λαχανικά
- Φρέσκα φρούτα
- Αναλώσιμα είδη (σαπούνια, σιαμπού, χαρτοπετσέτες, πλαστικά σακούλια πλαστικά είδη μιας χρήσης κ.λ.π.)
- Χημικά είδη γενικού καθαρισμού & καθαριστηρίου
- Επιτραπέζια γυάλινα είδη και πορσελάνες
- Διάφορα ποτά (νερό, αναψυκτικά, αλκοολούχα, χυμοί)
- Στολές Προσωπικού
- Λευκά Είδη
- Γραφική και χαρτική ύλη.

Οι τιμές θα ισχύουν για όλη την περίοδο χωρίς μεταβολή (1/4/2020-31/3/2021).

Οι προσφορές πρέπει να υποβληθούν μέχρι τις 31 Μαρτίου 2020 σε κλειστό και σφραγισμένο φάκελο με την ένδειξη:

“ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΑΓΑΘΩΝ”
Salamis Lines Ltd, SALAMIS HOUSE, Γ. Κατσουνωτού 1, 3036 Λεμεσός
6ος όροφος, Τ.Θ. 50531, 3607 Λεμεσός, Τηλ.:25860600

Για περισσότερες λεπτομέρειες, προδιαγραφές και όρους προσφορών οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να αποστέινονται στο Τμήμα Αγορών, Τηλ.: 25860600.

Η εταιρεία δεν είναι υποχρεωμένη να αποδεχτεί τη χαμηλότερη ή οποιαδήποτε άλλη προσφορά.

«Απόβαση» ισραηλινών ομίλων στην ξενοδοχειακή αγορά Αθήνας

Βλέπουν μεγάλες προοπτικές στην ελληνική οικονομία και επενδύουν χωρίς φόβο

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Κυρίαρχο ρόλο στην ξενοδοχειακή αγορά της Αθήνας έχουν αρχίσει να διαδραματίζουν ισραηλινοί όμιλοι, προερχόμενοι τόσο από τον κλάδο της φιλοξενίας όσο κι από εκείνο των ακινήτων. Κατά τη διάρκεια του τελευταίου χρόνου, μάλιστα, οι σχετικές επενδύσεις έχουν πυκνώσει, σε ένα δείγμα της αυξημένης εμπιστοσύνης των επενδυτών από το Ισραήλ στις προοπτικές της ελληνικής οικονομίας, αλλά και του τουρισμού της πρωτεύουσας, η οποία φιλοδοξεί να αναδειχθεί σε έναν σημαντικό ευρωπαϊκό προορισμό Σαββατοκύριακου (city break) για ξένους επισκέπτες.

Το τελευταίο διάστημα, ο ξενοδοχειακός όμιλος Brown Hotels έχει ενισχύσει σημαντικά την παρουσία του

Τι σχεδιάζουν ο όμιλος Brown Hotels, η Fattal Group και η Zoia Fund στην Αθήνα.

στα ξενοδοχειακά «δρώμενα» της Αθήνας, εστιάζοντας στην περιοχή της πλατείας Ομόνοιας, η οποία εκτιμάται ότι θα αναβαθμιστεί άμεσα, με τη συνδρομή και των έργων ανάπλασης της ίδιας της πλατείας που ολοκληρώνονται αυτήν την περίοδο. Η αρχή έγινε με το πρώην Athens Acropolis, κλειστό από το 2011, το οποίο ξεκίνησε να λειτουργεί πριν από λίγες εβδομάδες ως Brown Acropolis, δυναμικότητας 165 δωματίων. Πρόκειται για το ακίνητο που βρίσκεται ακριβώς πάνω στην πλ. Ομόνοιας, στην οδό Πειραιώς 1. Παράλληλα, ο όμιλος έλαβε πρόσφατα την άδεια για την ανακατασκευή και λειτουργία ως ξενοδοχείου, του κτιρίου στη συμβολή των οδών Βερανζέρου και Μαρτίνας Κοτοπούλη, σχεδόν απέναντι από το αστυνομικό τμήμα της Ομόνοιας. Πρόκειται για το κτίριο που μέχρι πρότινος στεγάζε τα γραφεία

Ενα από τα δύο ξενοδοχεία που ετοιμάζει αυτή την περίοδο στην Αθήνα ο ξενοδοχειακός όμιλος Fattal Group, ο μεγαλύτερος του είδους στο Ισραήλ, είναι το πρώην Esperia Palace.

της Κομματικής Οργάνωσης Αττικής του ΚΚΕ.

Η Brown Hotels έχει υπομισθώσει και το πρώην La Mirage, επίσης στην οδό Μαρτίνας Κοτοπούλη. Το εν λόγω ακίνητο μισθώνεται από τον επιχειρηματία κ. Στ. Ιωαννίδη, ο οποίος είχε προσφέρει το υψηλότερο τίμημα σε σχετικό διαγωνισμό που πραγματοποιήθηκε πριν από λίγους μήνες η Υπηρεσία Αξιοποίησης Ακίνητης Περιουσίας των Ενόπλων Δυνάμεων, που διαχειρίζεται το κτίριο. Στη συνέχεια ο κ. Ιωαννίδης το υπομίσθωσε στον όμιλο Brown, ο οποίος και θα είναι ο χρήστης του.

Αξίζει να σημειωθεί ότι το επιχειρηματικό πλάνο που έχει εκπονήσει η διοίκηση του ισραηλινού ομίλου για την Αθήνα, αλλά και τη Θεσσαλονίκη, προβλέπει την ανάπτυξη συνολικά 11 ξενοδοχειακών ακινήτων, κυρίως μέσω

της ανακατασκευής υφιστάμενων κτιρίων. Στην Αθήνα, εκτός από την Ομόνοια, ενδιαφέρον υπάρχει και για την περιοχή της πλ. Συντάγματος, ενώ στην περίπτωση της Θεσσαλονίκης η ζήτηση επίσης στρέφεται σε ακίνητα στο κέντρο της πόλης.

Αντίστοιχα, ο ξενοδοχειακός όμιλος Fattal Group, ο μεγαλύτερος του είδους στο Ισραήλ ετοιμάζει αυτήν την περίοδο δύο νέα ξενοδοχεία στο κέντρο της Αθήνας. Το πρώτο είναι ασφαλώς το πρώην Esperia Palace στην συμβολή της Σταδίου με την οδό Εδουάρδου Λω, την εκμετάλλευση κι ανακατασκευή του οποίου έχει εξασφαλίσει ο όμιλος, επικρατώντας σε σχετικό διαγωνισμό παραχώρησης του ΕΦΚΑ. Το νέο ξενοδοχείο ετοιμάζεται να λειτουργήσει κατά το πρώτο εξάμηνο του 2021, υπό την επωνυμία NYX Athens, που υπάγεται

στην αλυσίδα Leonardo Hotels. Επιπλέον, ο όμιλος Fattal σχεδιάζει ένα ακόμα ξενοδοχείο στο κέντρο και συγκεκριμένα στην οδό Αβέρωφ 7, απέναντι από το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο. Το ξενοδοχείο θα ονομάζεται Leonardo Boutique Athens και θα είναι δυναμικότητας 84 δωματίων.

Κινήσεις στην αγορά φιλοξενίας έχει αρχίσει να πραγματοποιεί και ο επενδυτικός όμιλος ακινήτων Zoia Fund, του οποίου η αρχική παρουσία στην Ελλάδα εστίαζε σε κατοικίες. Ο όμιλος αναπτύσσει δύο ξενοδοχεία, αμφότερα boutique. Το πρώτο εξ αυτών (Zoia Aiolou) θα λειτουργήσει σε ανακαινισμένο κτίριο της δεκαετίας του '60 στην οδό Αιόλου, προσφέροντας 30 δωμάτια. Το έτερο θα είναι στην οδό Νικίου, στο Μοναστηράκι με 26 δωμάτια και θα ονομάζεται Zoia Nikiou.

Μέχρι το 2027 οι τιμές ακινήτων θα αυξάνονται, προβλέπει η Πειραιώς

Σε μια νέα περίοδο ανόδου των τιμών των ακινήτων, κατοικιών αλλά και επαγγελματικών κτιρίων (γραφεία, καταστήματα κ.λπ.), έχει εισέλθει πλέον η αγορά ακινήτων. Ειδικά, ο τομέας των κατοικιών προβλέπεται να καταγράψει αυξήσεις της τάξεως του 7%-8% κατά μέσον όρο, τόσο φέτος όσο και το 2021, προτού ο ρυθμός ανόδου επιβραδυνθεί σταδιακά. Πρόκειται για έναν νέο ανοδικό κύκλο, ο οποίος θα έχει διάρκεια τουλάχιστον 10 ετών, με αφετηρία το 2017, όταν ξεκίνησε η ανοδική πορεία του κλάδου. Τα παραπάνω επισημαίνονται σε σχετική οικονομική ανάλυση της Τράπεζας Πειραιώς, η οποία παρουσιάστηκε στο πλαίσιο του 1ου Real Estate Conference, που διοργάνωσε ο όμιλος Χρηματοπιστήριου Αθηνών. Ειδικότερα, σύμφωνα με τον επικεφαλής οικονομικό αναλυτή της Πειραιώς, Ηλία Λεκκό, από το 2018 και μετά ανοίγει ένας νέος κύκλος εξέλιξης στην αγορά ακινήτων, ο οποίος φαίνεται ότι θα διαρκέσει τουλάχιστον έως το 2027. Ξεκινώντας από μία θέση

κατά 7%-10% υποτιμημένη έναντι της δίκαιης τιμής, αναμένουμε οι τιμές ακινήτων να αυξηθούν κατά 7%-8% το 2020-2021 και στη συνέχεια να συγκλίνουν σε ρυθμούς περί το 3% στο τέλος της περιόδου». Αντίστοιχα, τα επαγγελματικά ακίνητα (με έμφαση στους χώρους γραφείων) βρίσκονται σήμερα υποτιμημένα κατά περίπου 4%. Στο πλαίσιο αυτό, προβλέπεται ετήσιος ρυθμός αύξησης 4%-5% το 2020-2021, ο οποίος στη συνέχεια θα ομαλοποιηθεί κοντά στο επίπεδο του 3%.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει πάντως και η προσέγγιση των αναλυτών της Τράπεζας Πειραιώς για την περίοδο που προηγήθηκε, τόσο στο σκέλος της ανόδου κατά τα χρόνια πριν από την κρίση, όσο και για το διάστημα της οικονομικής κρίσης. Επιγραμματικά, αναλύοντας τις εξελίξεις την τελευταία 20ετία, διαπιστώνεται ότι μετά σχεδόν μια δεκαετία (1999-2008), όπου η αγορά λειτουργούσε υπό όρους που υπαγόρευαν οι πωλητές, στη συνέχεια εισήλθε σε βαθιά κρίση το 2009-2014 για να μεταβεί έκτοτε σε μια περίοδο ανάκαμψης συναλλαγών, όπου όμως το «πάνω χέρι» στις αγοραπωλησίες βρισκόταν με το μέρος των αγοραστών. Οσον αφορά τις κατοικίες, εκτιμάται ότι από το 2000 έως το 2010 οι τιμές τους ήταν ικανοποιητικές μόνο για τα νοικοκυριά που ανήκουν στο 10%-20% των υψηλότερων εισοδημάτων και αντίστροφα, υπερτιμημένες κατά 12%-35% για τα νοικοκυριά μεσαίου εισοδήματος. Στον αντίποδο, οι τιμές των κατοικιών εμφανίζουν υποτιμημένες κατά 14% το 2018 και κατά 10% το 2019, με βάση το μέσο διαθέσιμο εισόδημα. Για τα νοικοκυριά με εισόδημα στο υψηλότερο 30% της εισοδηματικής κατανομής η υποτίμηση ήταν ακόμη πιο έντονη, στο 34% το 2019.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ**

Από το κοκαλάκι της νυχτερίδας, στο κοκαλούι του πουπούξιου

Η παροιμιώδης φράση «έχει το κοκαλάκι της νυχτερίδας...» χρησιμοποιείται για κάποιον που μπορεί να βγει αλώβητος από μια άσχημη ή δύσκολη κατάσταση. Οι Κινέζοι φυσικά το πήραν σε άλλο level και με την υπερκατανάλωση σουπας από νυχτερίδες μας έφεραν τον κορωνοϊό και πάει όλος ο πλανήτης σουζα.

Ενώ ρε Κινεζάκια, ακούστε μας κι εμάς όταν σας λέμε πως το «κοκαλούι του πουπούξιου (τσαλαπετεινού)» είναι αρκετά πιο safe. Άλλωστε αυτό το κοκαλούι μας έσωσε σαν χώρα τόσες φορές που δεν υπερβάλουμε όταν λέμε πως δεν μας σκιάζει φοβέρα καμιά. Δεν θα ήταν άσχημο αν ο τσαλαπετεινός γίνει το λογότυπο της νέας στρατηγικής ανάπτυξης του τουρισμού από το έχον το γενικό πρόσταγμα Υφυπουργείο στη διαφήμιση της χώρας μας στο εξωτερικό. Δεν χρειάζεται νέος διαγωνισμός για εμπνεύσεις που δεν υπάρχουν. Ο τσαλαπετεινός πετάει αγέρωχος και υπερήφανος ανάμεσά μας.

Το 2020 μπήκε με ανάμεικτα συναισθήματα για αρκετούς. Κάποιοι φοβούνται τον αντίκτυπο των εκπονήσεων, τον αντίκτυπο της πώλησης δανείων, της πτώσης των πολιτογραφήσεων, των αρνητικών επιτοκίων, με τη λίστα να μην συμμαζεύεται. Κάποιοι άλλοι, χαίρονται περίπου για τους ίδιους ακριβώς λόγους επειδή έχουν άλλη ατζέντα με... κορώνα της, το γιατί να πετυχαίνουν όσοι ασχολούνται με την ανάπτυξη της.

Είναι λοιπόν αναπόφευκτο όλοι να έχουν στο στόμα τους την κτηματαγορά. Όλοι μέτρησαν την προσφορά και την υπερβολική και όλοι μέτρησαν τη ζήτηση και την βρήκαν λειψή. Και άρα εξίσου αναπόφευκτο είναι να βγαίνει το συμπέρασμα πως «θα έρθουν ούλλα πούκουππα».

Η προσωπική μου άποψη είναι πως η κτηματαγορά το 2020 έχει αρκετά εφόδια και εχέγγυα να κυλήσει αρκετά ομαλά και να συνεχιστεί φέρει στο ΑΕΠ και στην οικονομία γενικότερα όσα έχει συνεισφέρει ιδιαίτερα την τελευταία διετία.

Ο τομέας των πολιτογραφήσεων έχει εισέλθει σε ένα πιο ώριμο στάδιο, ένα στάδιο το οποίο δεν θα επιτρέπει τόσο εύκολα την όποια παρερμηνεία με αποτέλεσμα όσοι ξένοι θα επιλέξουν και θα επιλεγούν μέσω του προγράμματος επενδύσεων δεν θα μας έχουν σαν χώρα στο στόχαστρο. Ο τομέας των ψηλών κτηρίων, ο οποίος ήταν το κύριο επενδυτικό προϊόν αυτών των επενδύσεων, θα συνεχίσει πιο συνεσταλμένα να αναπτύσσεται και όπως δεν ήταν, θα συνεχίσει να μην είναι ο κύριος δείκτης υγιεινής ανάπτυξης της κτηματαγοράς. Τώρα αν κάποιοι τον ανέδειξαν ως τον κύριο δείκτη, κακώς το έπραξαν.

Η κατασκευή νέων αναπτύξεων θα συνεχίσει επειδή υπάρχει ξένο ενδιαφέρον για επενδύσεις στην χώρα μας, αλλά και επειδή ο Κύπριος αγοραστής ενδιαφέρεται να διευρύνει τις επενδυτικές του ανα-

Η Λευκωσία έχει πολλά να προσδοκά εντός της επόμενης πενταετίας αφού θα γίνει πραγματικά αγνώριστο.

Όλοι μέτρησαν την προσφορά και την βρήκαν υπερβολική και όλοι μέτρησαν τη ζήτηση και την βρήκαν λειψή. Και άρα εξίσου αναπόφευκτο είναι να βγαίνει το συμπέρασμα πως «θα έρθουν ούλλα πούκουππα».

Ζητήσεις ειδικότερα ενόψει και των αρνητικών αποδόσεων των τραπεζικών του καταθέσεων. Μάλιστα είναι θετικό πως το προϊόν άρχισε να γίνεται πιο σύνθετο και πιο εξεζητημένο επειδή αφενός υπάρχει η ανάγκη έλκυσης ενδιαφέροντος από τους υποψήφιους αγοραστές και αφετέρου επειδή οι υποψήφιοι αγοραστές έγιναν πιο απαιτητικοί.

Οι πλειστηριασμοί και οι πωλήσεις δανείων δεν είναι κάτι που πρέπει να πτοεί τον οποιονδήποτε. Καλώς ή κακώς ήρθαν στη ζωή μας και θα μείνουν. Τον επηρεασμό

στις αξίες των ακινήτων – το έχω πει πολλές φορές – δεν θα τον αναλύσετε στο στάδιο της πρώτης πώλησης, αλλά στο δεύτερο αγορά αφού κάποιος το αγοράσει – as πούμε σε «χαμηλή» τιμή. Η μέχρι τώρα εμπειρία έδειξε πως η αγορά απορρόφησε τους όποιους κραδασμούς, και οι τιμές αγοράς σε πλειστηριασμούς είναι πάρα πολύ κοντά σε αυτό που θεωρείται αγοραία αξία. Αλλά αν ακόμη δεχθούμε πως οι τιμές αγοράς είναι χαμηλές, αυτό που την αγοράζουν δεν έρχονται μετά να τα διαθέσουν σε χαμηλές τιμές. Αντίθετα είτε τα κρατάνε εκτός αγοράς – άρα η προσφορά μειώνεται – ή τα προσφέρουν στις κανονικές τιμές αγοράς. Το τι συμβαίνει στην πραγματικότητα δεν είναι πτώση αξιών, αλλά ανακατανομή του πλούτου.

Ο τουρισμός αναμένεται να μανθεί στα ίδια με τα περσινά επίπεδα. Το «κοκαλούι του πουπούξιου» που μας προστατεύει, φέτος έχει τη μορφή του παγκόσμιου πανικού με την Κίνα και τη στρόφι των τουριστών μακριά από αυτήν και προς άλλες κατευθύνσεις. Με αυτό το δεδομένο, θα έχει και η χώρα μας το μερίδιό που της αναλογεί.

Η προχθεσινή συμφωνία – μετά από παρέλευση δεκαετιών παιξίματος και ξεπαιξίματος – για ανάπτυξη του ενιαίου χώρου λιμανιού και μαρίνας Λάρνακας με συνολικό ύψος επένδυσης το ένα δισεκατομμύριο ευρώ, δεν μπορεί να περάσει απαρατήρητη. Πρόκειται

για μια τεράστια επένδυση που θα αλλάξει την όψη και την τοπική οικονομία της Λάρνακας, έχοντας την ίδια ώρα σημαντική συνεισφορά στην οικονομία της χώρας. Με αυτή την επένδυση η Λάρνακα ανεβαίνει βαθμίδες πάνω στο επενδυτικό ενδιαφέρον λαμβάνοντας μια θέση που πραγματικά της αξίζει και που για χρόνια (αδικημένα) δεν είχε.

Η Λευκωσία, έχοντας σαν ραχοκοκαλιά τους Λευκωσιότες, δεν έχει να φοβάται τίποτα για το 2020. Το επενδυτικό ενδιαφέρον είναι δυνατό και αποσυνδεδεμένο από όσα αρνητικά συμβαίνουν σε άλλες πόλεις, ενώ δεν είναι αποστασιοποιημένα από όσα θετικά συμβαίνουν εκεί.

Επικείται η παράδοση φάσεων έργων υποδομής και έπεται η αρχή άλλων. Η Λευκωσία έχει πολλά να προσδοκά εντός της επόμενης πενταετίας αφού θα γίνει πραγματικά αγνώριστο.

Οι κίνδυνοι που υπάρχουν σε όλο αυτό συνοψίζονται κατά κύριο λόγο στο πόσο αρνητικό κλίμα και προσδοκίες είμαστε ικανοί να καλλιεργήσουμε εμείς. Και σε αυτό είμαστε δυστυχώς πολύ ικανοί. Γι' αυτό as μην βγάζουμε τα μάτια μας μόνοι μας και as βλέπουμε μπρος με αισιοδοξία. Ο πουπούξιος άμα νιώσει σιγουριά ανοίγει το λοφίο του και γίνεται μαγικός.

Ο κ. Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS, CEO, APS Andreou Property Strategy - Chartered Surveyors.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
ζωή

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ • ΕΠΙΣΤΗΜΗ • ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ

ΚΥΡΙΑΚΗ 16 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2020

Το έργο αφορά τον έρωτα της Ελοΐζας με τον Αβελάρδο, για τον οποίο τελικά δεν συγκατατέθηκε ο καιρός.

Φτάνει να τον αισθανθείς ή και να τον ζήσεις

Η Βασιλική Κυπραίου μιλάει στην «Κ» για την παράσταση της ΕΘΑΛ «Αβελάρδος και Ελοΐζα» σε σκηνοθεσία Κ. Σιλβέστρου

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Η Βασιλική Κυπραίου μιλάει στην «Κ» για την παράσταση «Αβελάρδος και Ελοΐζα» του Γιάννη Καλαβριανού, σε σκηνοθεσία Κώστα Σιλβέστρου, που ανεβαίνει από την Κεντρική Σκηνή της ΕΘΑΛ. «Σε λίγο θα μοιραστούμε αυτόν τον έρωτα με σας. Αλίμονο αν δεν πίστευα πως είναι ο υπέρτατος έρωτας», μου τονίζει η Βασιλική και συμπληρώνει ότι επί σκηνής είναι όλα όσα απαιτούνται για να μας πει την ιστορία δύο ανθρώπων που ερωτεύτηκαν. «Πρόκειται για ένα παιχνίδι μαγικό δύσκολο όμορφο. Για εμένα αποτελεί υποκριτική πρόκληση η εγρήγορση που απαιτεί η συγκεκριμένη παράσταση».

—Πλήρωσαν ένα τίμημα που δεν χώρεσε στον καιρό τους λόγω κοινωνικών συμβάσεων, σήμερα δεν θα χωρούσε λόγω ηλικίας... μήπως είναι ένας αιώνια καταδικασμένος έρωτας;

—Είναι. Είναι όλοι αυτοί οι καταδικασμένοι έρωτες που δεν χωρούν σε κοινωνικές συμβάσεις

«Σήμερα θεωρούμε θύματα αυτούς που ερωτεύονται. Σκέτο. Και χωρίς τη θυσία. Να το κοιτάξουμε αυτό. Κάτι δεν πάει καλά».

«δεν ταξινομούνται, δεν είναι «κανονικοί», αναγνωρίζονται, οικείοι. Κάποτε μεγεθύνονται, γίνονται μυθιστορήματα, κινηματογραφικές ταινίες. Άλλοτε πρώτο θέμα συζήτησης στη γειτονιά. Ή και τα δύο. Ταυτόχρονα.

—Ποιος άραγε μπορεί να κρίνει έναν έρωτα;

— Πώς μπορεί κάποιος να κρίνει το πώς νιώθει ένας άλλος άνθρωπος; Γιατί ερωτεύτηκε αυτόν και όχι τον άλλον; Αν μπορούσαμε να εξηγήσουμε τα του έρωτα θα μιλάγαμε για κάτι άλλο. Δεν επιδέχεται εξηγήσεις ο έρωτας. Δεν αναλύεται. Και σίγουρα δεν θα έπρεπε να κρίνεται. Από κανέναν μας. Υπάρχει η εξής φράση

στο έργο: Οι άνθρωποι γίνονται ζώα, όταν ερωτεύονται και θηρία όταν ερωτεύονται οι άλλοι. Αυτό το «θηρία» απαντάει στην ερώτηση νομίζω.

—Επί σκηνής είσαι η Ελοΐζα ή έννοιες όπως η αγάπη, η αφοσίωση κτλ.;

—Επί σκηνής είμαι όλα όσα απαιτούνται για να σου πω την

ιστορία δύο ανθρώπων που ερωτεύτηκαν. Πρόκειται για ένα παιχνίδι μαγικό δύσκολο όμορφο. Για εμένα αποτελεί υποκριτική πρόκληση η εγρήγορση που απαιτεί η συγκεκριμένη παράσταση. Και η μόνη απάντηση που έχω στην πρόκληση αυτή είναι η αλήθεια μου και τα μάτια του θανάση και της Αντωνίας.

Είμαστε τρεις άνθρωποι στη σκηνή. Υπάρχουν στιγμές που νιώθω πως γινόμαστε ένας άνθρωπος. Δώρο ανεκτίμητο. Και για να μη σε αφήσω παραπονεμένο είμαι και Ελοΐζα.

—Είναι ο έρωτας των Αβελάρδου και Ελοΐζας ο υπέρτατος έρωτας;

—Είναι. Ζω με τον έρωτα αυτόν από τη στιγμή που με πήρε τηλέφωνο ο Κώστας και μου πρότεινε να είμαι στην παράσταση και τον ευχαριστώ όσο δεν φαντάζεσαι για αυτήν την συνάντηση. Σε λίγο θα μοιραστούμε αυτόν τον έρωτα με σας. Αλίμονο αν δεν πίστευα πως είναι ο υπέρτατος έρωτας...

—Θυσιάστηκε η Ελοΐζα για τον έρωτά της; Σήμερα θα τη θεω-

ρούσαμε ίσως θύμα...

—Σήμερα θεωρούμε θύματα αυτούς που ερωτεύονται. Σκέτο. Και χωρίς τη θυσία. Να το κοιτάξουμε αυτό. Κάτι δεν πάει καλά.

—Τι κρατάς από 'την Ελοΐζα και τον Αβελάρδο;

—Την αφοσίωση. Την πίστη που είχαν στον έρωτα. Πέρα από κάθε λογική.

—Κρατάει ως θάνατος η αγάπη, λοιπόν; Έχετε ορισμό;

—Δεν τα πάω καλά με τους ορισμούς. Ακόμα κι αν προσπαθούσα να ορίσω την αγάπη θα έφτανε μια στιγμή, ένα βλέμμα, μια λέξη για να τα ανατρέψει όλα. Κι επιστρέφω στις κουβέντες με την πεντάχρονη κόρη μου που τον τελευταίο καιρό όταν της λέω «Χαρά, σε αγαπάω» εκείνη μου απαντάει «Μαμά, εγώ δεν ξέρω». «Γιατί δεν ξέρεις; Τι έκανα;» τη ρωτάω και αυτή μεταφέρθηκε από τις 14 Φεβρουαρίου στις 2 του ίδιου μήνα. Φυσικά, αυτή η διασύνδεση των Λουπερκαλίων με τη γιορτή του Βαλεντίνου έχει αμφισβητηθεί. Μία άλλη εξίσου ενδιαφέρουσα θεωρία είναι ότι κατά τη λατρεία της Anna Perenna, οι κάτοικοι της Ρώμης μαζεύνοντουσαν σε κάποιο άλσος σε ζευγάρια και λάτρευαν τη θεά. Το άλσος αυτό συνέπεσε να βρίσκεται πλησίον του τόπου ταφής του Βαλεντίνου! Από τον 17ο αιώνα περίπου, οπότε σταδιακά θεοπίζεται η ημέρα του αγίου Βαλεντίνου στις αγγλοσαξονικές χώρες καθιερώνεται η αποστολή αρχικά χειρόγραφων σημειωμάτων και αργότερα έντυπων καρτών. Υπάρχει άλλωστε και ο θρύλος ότι ο Άγιος Βαλεντίνος είχε στείλει επιστολή όντας φυλακισμένος στη σύζυγό του, υπογράφοντας το κλασικό, «Ο Βαλεντίνος σου».

—Έχεις καταλάβει τον Αβελάρδο; —Τον έχω συγχωρέσει.

ΠΤΥΧΕΣ / Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Αγαπήστε... μαθαίνοντας!

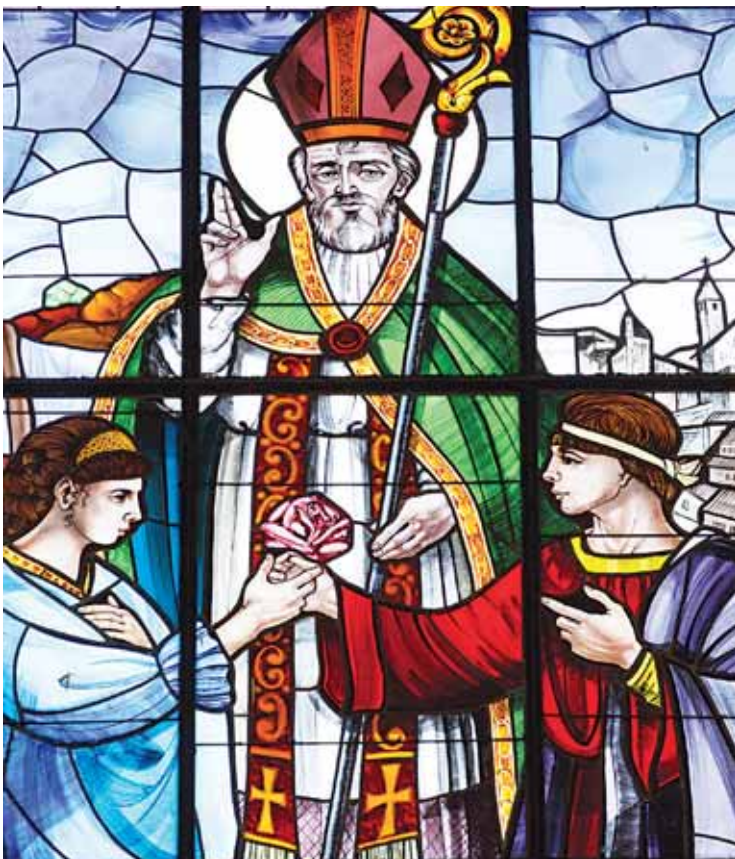
Ένα από τα μεγαλύτερα σφάλματα των ανδρών είναι το να ξεχάσουν μία επέτειο, τα γενέθλια, μία ημερομηνία ορόσημο, τέλος πάντων. Στην κατηγορία των θανάσιμων αμαρτημάτων των ανδρών συγκαταλέγεται, λοιπόν, και η αδιαφορία προς τη μέρα του Αγίου Βαλεντίνου. Ποιος είναι, όμως, ο άγιος του έρωτα; Στις 14 Φεβρουαρίου η Καθολική Εκκλησία γιόρταζε τρεις Βαλεντίνους. Αν και από το 1968, στα αναθεωρημένα εορτολόγιο, υποβίβασαν την εορτή του Αγίου Βαλεντίνου σε τοπική εορτή, εξαιτίας της έλλειψης πλήρους βιογραφικού.

Τα λίγα που ξέρουμε είναι ότι τον 3ο μ.Χ. αι. στη Ρώμη έζησαν και μαρτύρησαν δύο Βαλεντίνοι. Ο ένας γεννήθηκε στο Τέρνι της Ιταλίας στα τέλη του 2ου μ.Χ. αι. ο οποίος έγινε επίσκοπος της πόλης αυτής και μαρτύρησε στη Ρώμη το 268 μ.Χ. περ., όταν διατάχθηκε η θανάτωσή του διά αποκεφαλισμού. Ο άλλος Βαλεντίνος ήταν ένας απλός ιερέας που γεννήθηκε και πέθανε επίσης στη Ρώμη. Αποκεφαλίστηκε και αυτός με διαταγή του Ρωμαίου αυτοκράτορα, Κλαύδιου του Γότθου. Για τον τρί-

το Βαλεντίνο γνωρίζουμε μόνο ότι δραστηριοποιήθηκε στην Αφρική.

Η ημέρα του αγίου Βαλεντίνου Η 14η Φεβρουαρίου ορίστηκε ως ημέρα εορτής απάντων των ερωτευμένων και άρχισε να διαδίδεται χάρις στον Άγγλο συγγραφέα του 13ου αιώνα, Geoffrey Chaucer, ο οποίος με το έργο του «Parlement of Foules» έκανε την πρώτη μνεία στην ημέρα αυτή. Στις 14 Φεβρουαρίου τα πουλιά αναζητούν το ταίρι τους: «For this was on seynt Volantynys day Whan euery bryd comyth there to chese his make [...] (309-10)». Φυσικά, ο Φεβρουάριος είναι αρκετά κρύος για την αναπαραγωγή, αν και υπάρχει η θεωρία ότι τον Φεβρουάριο πολλά πουλιά αναζητούν το ταίρι τους στην κρύα... Βρετανία ή ότι τότε, σύμφωνα με κάποια αρχαία ημερολόγια, έμπαινε η άνοιξη. Φυσικά στη Βρετανία ο Άγιος Βαλεντίνος πρέπει να ήταν ο αγαπημένος άγιος των ερωτευμένων ήδη από τα τέλη του 16ου αιώνα, αφού στον Άμλετ του Σαίξπηρ, η Οφελία τραγουδάει:

«Αύριο είναι του Αγίου Βαλεντίνου, Και νωρίς το πρωί

Βιτρό από τον καθεδρικό ναό του Αγίου Βαλεντίνου στο Τέρνι της Ιταλίας.

ο κόσμος θα 'ναι στο πόδι, Κι εγώ ένα κορίτσι στο παράθυρό σου, Να γίνω η Βαλεντίνα σου. Τότε, αυτός σπκώθηκε και ντύθηκε, Και άνοιξε την πόρτα του, Και μπήκε μέσα η νέα, και αγνή πα δεν βγήκε».

Άμλετ, Πράξη 4, Σκηνή 5

Η καθιέρωσή της

Αυτή η αναφορά του Άγγλου συγγραφέα ανασύρθηκε από το χρονοντούλαπο της ιστορίας και διαδόθηκε από τον Alban Butler, ο οποίος αναφέρει στο βιβλίο του (Lives of the Fathers...) ότι επειδή οι ιερείς ήθελαν να εκριζώσουν τη συνήθεια των νέων της Ρώμης να γράφουν το όνομα των κοριτσιών αν είδε ψηφοφορίας, αντικατέστησαν τη συνήθεια αυτή γράφοντας σημειώματα με ονόματα αγίων. Αυτή η παράδοση, ίσως να στηρίζεται στην αρχαία ρωμαϊκή γιορτή, τα Λουπερκάλια, μια ποιμενική γιορτή εξαγνισμού που τελούσαν το διάστημα από τις 13 έως τις 15 Φεβρουαρίου.

Φαίνεται ότι απαγορεύθηκε κατά τον 5ο αιώνα, από τον πάπα

Ατζέντα

Ε Π Ι Λ Ο Γ Ε Σ

16.2 - 23.2.2020

Επιμέλεια: **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ**
art@kathimerini.com.cy
kouroupakisa@kathimerini.com.cy
louil@kathimerini.com.cy

ΔΙΑΛΕΞΗ

«Πρόσωπα
Λάρνακας»

Η **τρίτη** διάλεξη της σειράς «Πρόσωπα Λάρνακας» είναι αφιερωμένη στον λαϊκό ποιητή Ανδρέα Μαππούρα με εισηγητή τον δρα Κώστα Κατωήνη, ο οποίος θα παρουσιάσει τη ζωή και το έργο του ποιητή. Δευτέρα, 17 Φεβρουαρίου, ώρα 7:30 μ.μ. Ιστορικό Αρχείο Δήμου Λάρνακας, Ζήνωνος Κιτιέως 1, Λάρνακα. **Πληροφορίες τηλεφωνο 24641319. Είσοδος ελεύθερη.**

ΘΕΑΤΡΟ

«Αβελάρδος και Ελοΐζα» από την ΕΘΑΛ

Η νέα θεατρική περίοδος για την ΕΘΑΛ ξεκινάει με μια από τις μεγαλύτερες και τραγικότερες ιστορίες αγάπης, το έργο «Αβελάρδος και Ελοΐζα», του Γιάννη Καλαβριανού. Η παράσταση ανεβαίνει από την Κεντρική Σκηνή της ΕΘΑΛ, σε σκηνοθεσία Κώστα Σιλβέστρου και έκανε πρεμιέρα στις 14 Φεβρουαρίου 2020 στο θέατρο Δέντρο στη Λευκωσία. Στο Παρίσι του 12ου αιώνα, ο σαραντάχρονος θεολόγος και φιλόσοφος Πέτρος Αβελάρδος και η δεκαεξάχρονη μαθήτριά του Ελοΐζα Φυλμπέρ, ερωτεύθηκαν, σκανδάλισαν την Εκκλησία και πλήρωσαν για όλη τους τη ζωή, το τίμημα ενός έρωτα που δεν χώρεσε στον καιρό του. Συμμετέχουν οι ηθοποιοί Βασιλική Κυπραίου, Αντωνία Χαράλαμους, Θανάσης Γεωργίου και η μουσικός/περφόρμερ Αντρούλα Καφά. Σκηνικά/κοστούμια Μαρίνας Χατζηλουκά, μουσική σύνθεση Αντρούλας Καφά, κίνηση Αλέξη Βασιλείου και σχεδιασμό φωτισμών Βασίλη Πετεινάρη. Βοηθός σκηνοθέτη η Στέφανη Μουρούζη. Τεχνοχώρος ΕΘΑΛ, Λεωφόρος Φραγκλίνου Ρούσσελτ 76, Λεμεσός. Παραστάσεις από 21 Φεβρουαρίου μέ-

χρι 8 Μάρτιου 2020. 15 & 18 Φεβρουαρίου στις 8:30 μ.μ. και 16 Φεβρουαρίου στις 6:30 μ.μ. Θέατρο Δέντρο, Ενότητας 44Β, Παλουριώτισσα. Στις 21, 22, 25, 28, 29 Φεβρουαρίου και 3 Μαρτίου στον Τε-

χνόχωρο της ΕΘΑΛ. Στις 6 Μαρτίου στο Μαρκίδειο Θέατρο Πάφου.

Παρασκευή στις 8:30 μ.μ. και Κυριακή στις 6:30 μ.μ. Πληροφορίες τηλεφωνο 25877827.

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

«Μυστικοί Άνθρωποι»
του Γ. Χριστοδουλίδη

Η **Πολιτιστική** Κίνηση Λάρνακας «Φίλοι της Λογοτεχνίας και του Πολιτισμού» και η Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών Λάρνακας, διοργανώνουν την παρουσίαση της ποιητικής συλλογής «Μυστικοί Άνθρωποι», Εκδόσεις Κύμα 2019 του Γιώργου Χριστοδουλίδη. Για το έργο του ποιητή θα μιλήσουν η Δέσποινα Κωνσταντίνου γραμματέας της ΦΙΛΟΠΟΛ και Παναγιώτης Νικολαΐδης, ποιητής - φιλόλογος. Χαιρετισμό θα απευθύνουν ο δήμαρχος Λάρνακας κ. Ανδρέας Βύρας και η πρόεδρος της Κίνησης Αγγέλα Καϊμακλιώτη. Ποιητικό αναλόγιο από τον Ανδρέα Μελέκκη - ηθοποιό - Θέατρο Σκάλα. Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών Λάρνακας, Ζήνωνος Κιτιέως 1, Λάρνακα. Τετάρτη 19 Φεβρουαρίου, ώρα 7:30 μ.μ.

ΘΕΑΤΡΟ

«Η Δράκαινα» του Δημ. Μπόγρη από τον ΘΟΚ

Μία από τις σημαντικότερες σύγχρονες Ελληνίδες καλλιτέχνιδες, η Λυδία Κονιόρδου, με παγκόσμια καριέρα και αναγνώριση, έρχεται στον ΘΟΚ και αναλαμβάνει τον διπλό ρόλο της σκηνοθέτιδας και της πρωταγωνίστριας, στη «Δράκαινα» του Δημήτρη Μπόγρη. Η Λυδία Κονιόρδου παρουσιάζει ένα σπουδαίο ελληνικό δράμα το οποίο έχει στο επίκεντρό του μια αλύγιστη γυναίκα, μια σκληρή μητέρα που δεν διστάζει να συγκρουστεί με όλους για μην υποχωρήσει από τις αρχές της. Μαζί της ένα εκλεκτό επιτελείο συνεργατών, μεταξύ των οποίων ο αγαπητός του κυπριακό κοινό σκηνογράφος Γιώργος Ζιάκας, αποτελεί την καλλιτεχνική ομάδα της παράστασης, ενώ η ζωντανή μουσική και οι βιντεοπροβολές συνθέτουν μια μοναδική ποιητική ατμόσφαιρα. Παίζουν: Χάρης Αττώνης, Πινελόπη Βασιλείου, Φαίδων Καστρός, Βαλεντίνος Κόκκινος, Λυδία

Κονιόρδου, Ντίνος Λύρας, Μαριλύ Μήλια. Μουσικοί επί σκηνής: Γιώργος Καλογόρου, Χαράλαμπος Παντελής. Θέατρο ΘΟΚ, Γρηγόρη Αυξεντίου 9, Λευκωσία. Παραστά-

σεις από 14 Φεβρουαρίου μέχρι 12 Απριλίου 2020, Παρασκευή στις 8:30 μ.μ. και Κυριακή στις 6:30 μ.μ. **Πληροφορίες τηλεφωνο 77772717, www.thoc.org.cy**

ΣΙΝΕΜΑ

«Connecting Communities»

Η **Κυπριακή** Εθνική Επιτροπή UNESCO, το Υφυπουργείο Τουρισμού και η Έδρα UNESCO του Πα-

νεπιστημίου Λευκωσίας παρουσιάζουν εκδήλωση με φιλμάρκια που δημιουργήθηκαν για το «Καρναβάλι

της Λεμεσού», τη «Δαντέλα πιπίλα Όμοδος - Κοιλάνι» και τους «Κυπριακούς Παραδοσιακούς Χορούς» (σε συνεργασία με τον Λαογραφικό Όμιλο Λεμεσού). Επίσης θα γίνει η πρώτη παρουσίαση της έκδοσης με φωτογραφικό υλικό από όλα τα στοιχεία της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς της Κύπρου που έχουν συμπεριληφθεί στον Εθνικό Κατάλογο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς. Θέατρο Ριάλτο, Ανδρέα Δρουσιώτη 19, Πλατεία Ηρώων, Λεμεσός. Τρίτη 18 Φεβρουαρίου 2020 στις 8:30 μ.μ. **Πληροφορίες τηλεφωνο 77777745.**

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

Εικόνες και όψεις του εναλλακτικού κινηματογράφου

Το **Φεστιβάλ** «Εικόνες και Όψεις του Εναλλακτικού Κινηματογράφου», ο αγαπημένος θεσμός των σινεφίλ και όσων αγαπούν τον εναλλακτικό κινηματογράφο, επιστρέφει και φέτος με ένα πλούσιο, ποικιλόμορφο και ως είθισται άκρως εναλλακτικό πρόγραμμα προβολών. Αποστολή του Φεστιβάλ είναι να παρουσιάζει στο Κυπριακό κοινό μια άλλη οπτική και αφηγηματική δομή που έχει επινοήσει η τέχνη του κινηματογράφου, και να φέρει τον θεατή αντιμέτωπο με τις δυνατότητες και τα όρια του κινηματογραφικού μέσου. Το φετινό Φεστιβάλ αποτελείται από επτά προγράμματα / αφιερώματα σε δημιουργούς οι οποίοι πειραματίζονται με νέες μορφές αφήγησης και που συχνά επιχειρούν να

καταργήσουν τους φραγμούς που θέτουν τα είδη και οι διαφορετικές κατηγορίες ταινιών. Λέσχη βιβλίου «Υφαντουργείο», Λεύκωνος 67-71 Φανερωμένη, Λευκωσία. Από τις 17-23 Φεβρουαρίου 2020, ώρα 8:00 μ.μ. **Πληροφορίες τηλεφωνο 99 517 910, www.ivac.cinephilia.gr**

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ | Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Μια Οικία δεν φέρνει την άνοιξη

Ζητείται **εθνική** πολιτική για τον πολιτισμό χθες. Εν έτει 2020 είναι ξεπερασμένα όλα όσα ορίζουν τα του πολιτισμού μας. Διδόσπαρτες υπηρεσίες, παγιωμένες αντιλήψεις που δεν αλλάζουν μωρέ όλη η Ανταρκτική να λιώσει, απόψεις που είναι μεν σωστές, αλλά παρουσιάζονται ως θέσφατα, άρα θα πρέπει να τα ακολουθήσουμε και το κυριότερο, ατέρμονες συζητήσεις, που όσο χρήσιμες κι αν είναι σύντομα ξεστρατίζουν και χάνεται το δάσος γιατί αναγάγαμε το δέντρο σε ύψιστο ιδανικό.

Πώς μου ήλθαν τώρα όλα αυτά; Ή καλύτερα πώς μου ξανάλαθαν και είπα να τα ξαναγράψω, μπας και δεν έχω γίνει αρκετά γραφικός... Την περασμένη Τετάρτη, λοιπόν, έγινε στο Πολιτιστικό Ίδρυμα της Τράπεζας Κύπρου μία συζήτηση για το τι μέλλει γενέσθαι με την Οικία Χατζηγεωργάκη Κορνέσιου και τις προθέσεις του αρχιεπισκόπου να μην ανανεώσει το ενοικιαστήριο συμβόλαιο που έχει με το Τμήμα Αρχαιοτήτων και τα λοιπά, και τα λοιπά. Ενδιαφέρουσες οι ομιλίες, επιώθηκαν διάφορα πράγματα, άλλα γνωστά και

άλλα λιγότερο τονισμένα από τον Τύπο, μίλησαν διάφοροι άμεσα εμπλεκόμενοι, υπήρχε κοινό, αρκετό, αν και για να είμαι ειλικρινής θα περίμενα περισσότερους, αν σκεφτώ το κύμα των πολιτών που αντιτάχθηκε στις αρχιεπισκοπικές προθέσεις, αλλά έκανε και κρύο εκείνη την ημέρα, οπότε πάλι καλά. Μετά τις ομολογουμένως συντομότερες παρεμβάσεις ακολούθησε συζήτηση. Εκεί είναι το ψητό... εκεί περίμενα να ακούσω προτάσεις, κάτι διαφορετικό για τα πολιτιστικά πράγματα και όχι την ανάπτυξη ατζέντας. Δεν ξέρω τελικά αν μας πειράζει που αντιτίθεται ο αρχιεπίσκοπος και γι' αυτό κάνουμε όλη τη φασαρία και όχι το κονάκι του δραγομάνου.

Οποιαδήποτε συζήτηση εν τη απουσία του αρχιεπισκόπου είναι μάταια για την Οικία Κορνέσιου, φάνηκε και από την αποτυχημένη συνεδρίαση της Επιτροπής Μεταφορών, την προπαρασμένη Παρασκευή, όπου ο πρόεδρος της, κ. Προκοπίου ήταν στα τηλέφωνα μέχρι να αποσιπάσει θετική απάντηση από την Αρχιεπισκοπή ότι θα έρθουν, όταν βολέψει...

Η Πολιτεία φαίνεται σαστισμένη μπροστά στα προβλήματα που αντιμετωπίζει στον τομέα του πολιτισμού. Με τα χρόνια δημιουργήθηκαν τέτοιες δομές που χρειάζεται μεταρρύθμιση επείγοντως και αυτή η αδήριτη ανάγκη φάνηκε στη συζήτηση που έγινε. Το άρθρο 23 του Συντάγματος, ο περί Αρχαιοτήτων Νόμος, η πολυδιάσπαση των υπηρεσιών. Αλλού τα ράσα, αλλού ο παπάς, όπως λέει και ο λαός... Διάφορα υπουργεία και υπηρεσίες διαλαμβάνουν τα του πολιτισμού. Έχουμε δομές ανθρωποκεντρικές και όχι μνημειοκεντρικές και εκεί είναι που πρέπει να εστιάσουμε. Στη συζήτηση της περασμένης Τετάρτης επιώθηκαν αρκετά για το ποιο σύστημα πρέπει να ακολουθήσουμε, το γαλλικό ή το αγγλικό, ή μήπως το υβριδικό. Πού θέλουμε αυτόνομες διοικήσεις και πώς θα βρίσκουμε χορηγίες; Σκεφτείτε πόσο σημαντικά είναι όλα αυτά, αλλά αυτό είναι δουλειά του κράτους να τα σκεφτεί και να βάλει κάτω, να τα ζυγίσει και να αποφανθεί τι πρέπει να κάνει. Δυστυχώς, ό,τι και να λέμε, ό,τι και να γράφουμε όσο δεν υπάρχει κεντρική κατεύθυνση και στόχευση

τίποτα δεν θα γίνεται σωστά. Η δουλειά που επιτελείται από τα διάφορα τμήματα πάντοτε θα είναι στο στόχαστρο όσων διαφωνούν και θα έχουμε περιχαράκωση και άτσαλη άμυνα. Όπως έγινε και την Τετάρτη, με την έφορο Μουσείων Δέσπω Πηλείδου, η οποία έχασε την ψυχραιμία της όταν κάποιες τοποθετήσεις ήταν κάπως τσουκτερές. Η δουλειά που γίνεται θα πρέπει με κάθε τρόπο να διαφημίζεται, οι στρεβλώσεις να αντιμετωπίζονται αμέσως, η κριτική να λαμβάνεται υπόψη και να θεωρείται ότι γίνεται καλόπιστα, έστω και αν ισχύει το αντίθετο. Το Τμήμα Αρχαιοτήτων κάνει δουλειά, αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι βρίσκεται στο απυρόβλητο, και για όλα τα κακώς έχοντά του φταίει η υποστελέκωση. Φταίει και άλλα...

Και αν νομίζετε ότι η δημιουργία Υφυπουργείου Πολιτισμού θα είναι πανάκεια και ότι όλα θα λυθούν αν προστεθεί μία ακόμη διοικητική δομή στο κράτος μας, πλανάσθε πλάνην οικτράν. Σίγουρα, δεν είναι τόσο απλά τα πράγματα και από αυτή τη στήλη το έχουμε επανειλημμένα γράψει.

ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ**Προβάροντας
ρούχα ενός άλλου

Η **εντολή** της μητέρας είναι ρητή: «Μην πετάξεις τίποτα από τα πράγματα του παππού». Έτσι ο 30χρονος, πάνω-κάτω, Άρνης, που αναγκάζεται να μετακομίσει στο σπίτι του εκλιπόντος στρατιωτικού, ενδόξου, παππού Αριστείδη, στου Παπάγου, λόγω απόλυτης αδυναμίας να νοικιάσει σπίτι, είναι υποχρεωμένος να συμβιώσει με το παρελθόν. Και, μάλιστα, ένα παρελθόν που αγνοεί. Ο άνεργος νεαρός (έχει στοιβάξει στο σπίτι μηχανές εσπρέσο που προσπαθεί ματαιώς να διαθέσει, ως υπεύθυνος, υποτίθεται, μιας εταιρείας) ανακαλύπτει σιγά σιγά έναν κόσμο ανοίκειο, σε μια περιοχή με τη δική της ιστορία, που μοιάζει να κείται απαράλλαχτη, δεκαετίες τώρα, στην κάψουλα του χρόνου. Τι ρόλο διαδραμάτισε ο Αριστείδης στον Εμφύλιο και ποια ήταν η σχέση του με τον ζώντα, στενό φίλο του και κομμουνιστή, Βάσο; Ο βραβευμένος «Απόδρατος» του Ζαχαρία Μαυροειδή, που θα προβάλλεται από την ερχόμενη Πέμπτη στις αίθουσες, ανασυνθέτει, από τα απομεινάρια μιας ζωής, μια απροσδόκητη σχέση σε μια αιματηρή περίοδο της ελληνικής ιστορίας.

Είναι κρίμα που δεν μπορούμε να δούμε, παράλληλα, και την «Ανάκριση» του Παναγιώτη Πορτοκαλάκη, βασισμένη στο ομότιτλο βιβλίο του Ηλία Μαγκλίνη (εκδ. Μεταίχμιο). Και οι δύο ταινίες επιχειρούν να γεφυρώσουν το κενό ιστορικής μνήμης, με τρόπο πρωτότυπο, ευφάνταστο, πολύ τολμηρό. Είναι ένα εγχείρημα δύσκολο και ασυνήθιστο για τον ελληνικό κινηματογράφο όχι θεματολογικά (υπάρχει εκτεταμένη φιλμογραφία γύρω από τον Εμφύλιο, τουλάχιστον) αλλά υφολογικά. «Συνομιλούν» με τις γενιές των γονέων και των παππούδων, «βέβηλα» και ανατρεπτικά, γεφυρώνοντας το χάσμα μέσα από σύγχρονα πένθη και σημερινές αφηγήσεις. Στην «Ανάκριση», η περίπου 30χρονη Μαρίνα (δεν είναι τυχαία σχεδόν συνομηλικοί οι ήρωες και στις δύο ταινίες), κόρη ενός θύματος της δικτατορίας, γιου ενός επίσης βασανισμένου αντάρτη, ανάγει τα τραύματά της σε τέχνη, «εγχάρακτα» στο σώμα της, μιμούμενη τις περφόρμανς της πρωτοποριακής Μαρίνας Αμπράμοβιτς. Ετοιμάζοντας μια δική της περφόρμανς αναζητεί υλικό από τις δikes της χούντας, από μαρτυρίες βασανιστών (και συγκεκριμένα ενός, εκείνου που βασάνισε τον πατέρα της).

Τα σπίτια του Άρν, στου Παπάγου, και της Μαρίνας, κάπου στο κέντρο της Αθήνας, βαριανασαίνουν μέσα σε έπιπλα που δεν τους ανήκουν. Ο Άρνης δεν μπορεί να τα ξεφορτωθεί και η Μαρίνα, που προσπαθεί να απαλλαγεί από μια παλιά, βαριά, κονοσάλα, αποτυγχάνει. Η κονοσάλα φτάνει μέχρι τη σκάλα της πολυκατοικίας και φρακάρει εκεί, αφήνοντας ένα ελάχιστο άνοιγμα για να μπορεί να περνάει. Ένα πέραςμα ανάμεσα στο παρόν και στο παρελθόν: μια υπαρξιακή συνθήκη άβολη: ένα σώμα πληγωμένο πραγματικά όχι μόνο αλληγορικά. Οι πληγές στο σώμα της Μαρίνας είναι ιστορικές καταγραφές. «Τι σου έκαναν στο ΕΑΤ-ΕΖΑ, μπαμπά;», ρωτάει, αλλά η νωπή μνήμη υποφέρει από αλαλία. Οι δύο σκηνότητες δεν δικαιώνουν ούτε κατακρίνουν τους πρωταγωνιστές τους. Τους ανακουφίζουν από το βάρος τους, τους συμφιλιώνουν με τις αποτυχίες τους, φωτίζουν την πλευρά που κανείς τους δεν ομολογεί. Ούτε η αποσιώπηση αλλά ούτε και η αποκάλυψη λυτρώνουν. Τα βιώματα δεν κληρονομούνται ούτε και αποτινάσσονται. Μπορούν όμως να μετασχηματιστούν αφού πρώτα χαρτογραφηθούν.

Και οι δύο ταινίες αυτό κάνουν με τον τρόπο τους: χαρτογραφούν το σήμερα πάνω στα ίχνη του παρελθόντος. Ο «Απόδρατος» έχει ένα βέμμα παγιωμένο στο πρόστιο των αξιωματικών, με τις χαρακτηριστικές μονοκατοικίες, με τον μικρό κήπο, και τα αναλλοίωτα τελετουργικά ζωής. Ο «ηρωισμός» των απόδρατων εξίσου πραγματικός και μυθοπλαστικός. Οι παλαιοί κάτοικοι της περιοχής, όσοι έχουν απομείνει, συνυπάρχουν με τα φαντάσματά τους. Για άλλους είναι συντροφιά, για άλλους βάσανο. Άλλοι τα περιφέρουν, άλλοι τα κλείνουν σε μπαούλα, έως ότου κάποιος τρίτος, «ξένος», τα φέρει στο φως.

Ο Άρνης προβάρει τη στολή του παππού Αριστείδη, με όλη την εξάρτηση, για να πάει σε ένα πάρτι μεταφωτισμένων. Βγάζει σέλφι στον καθρέφτη περισσότερο για να ξερκίσει την εικόνα παρά για να την απαθανάτισει. Αρχίζει να ανακαλύπτει ότι η μέγιστη Ιστορία επιβιώνει χάρη στις αναριθμητές πτυχές, ασήμαντες ζάρες, άπειρους κόκκους ζωής, τους περιλάττοντες άγνωστους, χαμένους, που φερόσονται και τρέφουν το «σώμα» των κυρίαρχων αφηγήσεων. Χωρίς αυτές, τίποτα δεν θα έφτανε ως εμάς, τίποτα δεν θα ήταν σαν εμάς.

«Παγιδευμένος» στο κορμί ενός σταρ;

Η ομορφιά του Μπραντ Πιτ και η υποκριτική του ταυτότητα

Του ΝΙΚΟΛΑ ΖΩΗ

Έχει κερδίσει το χρυσό αγαλματάκι για την ερμηνεία του ως Κλιφ Μπουθ, στην ταινία «Κάποτε στο Χόλιγουντ» του Κουέντιν Ταραντίνο. Είναι ένας ρόλος που, αν και «δεύτερος», λειτουργεί παραπάνω από υποστηρικτικά στον πρωταγωνιστή Λεονάρντο Ντι Κάπριο – και ο Μπραντ Πιτ φαίνεται να το γνωρίζει καλά. Η άνεση, η ψυχραιμία και η λακωνικότητα, η αταραξία την οποία εμφυσά στον κασκαντέρ που υποδύεται, προκύπτουν μάλλον από τις σχεδόν τρεις δεκαετίες που μετράει στο κουρμπέτι. Και αν ένα τέτοιο συμπέρασμα είναι επισφαλές, μια ματιά στην άλλη εφετινή ταινία του ανδρός, ίσως το ενισχύσει: στο «Ad Astra» του Τζέιμς Γκρέι, ο Πιτ είναι ένας αστροναύτης εξίσου διακριτικός και λιγομίλητος. Η διαφορά είναι ότι στη δεύτερη ταινία, οι ίδιες ιδιότητες πηγάζουν, σεναριακά μιλώντας, από άρρητα συναισθήματα και όχι από μια γενική απερίσκεψια. Εστω κι έτσι, το κοινό υπόβαθρο παραμένει και δεν οφείλεται ακριβώς σε τυποποίηση.

Υπάρχει εδώ «κάτι παραπάνω από ένα ανακουφιστικά όμορφο παρουσιαστικό», όπως τουλάχιστον υποστηρίζει η κριτικός κινηματογράφου των New York Times, Μαρόλα Ντάργκις. Σε πρόσφατο άρθρο της για την εξωτερική εμφάνιση του Μπραντ Πιτ ως παράγοντα υποτίμησης της υποκριτικής του δει-

Η ωραιότητα αντιμετωπιζόταν ως κάτι ρηκό και ανόητο, υπεύθυνο για ανάλογα συναισθήματα.

νότητας, επισημαίνει κατ' αρχάς ότι το κάλλος μπορεί να συνιστά παγίδα και για τον άρρενα πληθυσμό της σόουμπιζ.

Τον... ψέκασε με Ενίαν

Ειδικά στην περίπτωση του Πιτ, το πρόβλημα έχει και απαρχή, η οποία εντοπίζεται στο «Θέλαμε και Λουίζ» του Ρίντλεϊ Σκοτ, σε εκείνη τη σκηνή της ταινίας όπου η κάμερα εστιάζει στο γυμνό στήθος και στο πρόσωπο του ηθοποιού, σαν οπτικό ισοδύναμο χαδιού. Λέγεται ότι ο Σκοτ ψέκασε τον Πιτ με νερό Ενίαν για ακόμη μεγαλύτερη γυαλάδα και ίσως αυτό ήταν το παράδειγμα που έκτοτε θα ακολουθούσαν ένα σωρό φωτογραφικοί φακοί και περιοδικά. Από την πλευρά τους, αρκετοί δημοσιογράφοι και κριτικοί μνημούσαν τα πρηνή της ξανθιάς του κόμπς (η οποία δοξάστηκε στους «Θρύλους του πάθους» του Εντουαρντ Τσβικ) ή έκαναν λόγο για έναν ερμηνευτή που βρίσκεται παγιδευμένος στο κορμί ενός σταρ. Η ωραιότητα αντιμετωπιζόταν ως κάτι το ρηκό και ανόητο, υπεύθυνο για ανάλογα συναισθήματα.

Οχι ότι ο Μπραντ Πιτ δεν εκπέ-

μπει τη σχεδόν χειροπιαστή αυτοπεποίθηση που συνήθως συνοδεύει τους ευεϊδείς ηθοποιούς. Ειδικά στο «Κάποτε στο Χόλιγουντ», ο άνθρωπος μας, είτε οδηγεί, είτε βαδίζει, είτε ανεβαίνει σε μια οροφή για να επισκευάσει ημίγυμνος μια χαλασμένη κεραία, το κάνει με μια σιγουριά που μοιάζει με κομμάτι της ιδιοσυγκρασίας του – εκτός από οδηγία του σκηνοθέτη. Σε πρόσφατη συνέντευξη του στο περιοδικό των New York Times, ο ίδιος ο Πιτ έλεγε ότι την όποια άνεση την απέκτησε με τον καιρό, αποδεχόμενος τη ζωή, τα ελαττώματά του, τις ελλείψεις του. Δεν ήταν πάντα έτσι: τα πρώτα 15 χρόνια της καριέρας του σχεδόν πνιγόταν από τους ρόλους του. Στην «Τροία» του Βόλφγκανγκ Πέτερσεν ασφυκτιούσε στο κέντρο κάθε πλάνου. Κατά τη γνώμη του, «ήταν σαν κάθε λήψη να φώναζε “Να ο ήρωας!”. Δεν υπήρχε κανένα μυστήριο».

Από όλους τους ρόλους του, εκείνος που περιέπλεκε την προσωπικότητα και τη δημόσια εικόνα του Πιτ, αντί απλώς να την εκμεταλλεύεται, ίσως ήταν εκείνος του Τάιλερ Ντέρντεν στο «Fight Club» του Ντέιβιντ Φίντσερ. Η ταινία επιχειρούσε να προσεγγίσει κριτικά την εκδοχή της ανδρικής ταυτότητας που ευνοούσε ο καταναλωτισμός του ύστερου 20ού αιώνα, καταδεικνύοντας τις αντιφάσεις της. Δεν είναι βέβαιο ότι τα κατάφερε, σίγουρα όμως παρουσίασε έναν Πιτ αιματοβαμμένο και καλο-

Ο Μπραντ Πιτ σε σκηνή από την «Απίστευτη ιστορία του Μπέντζαμιν Μπάτον» του Ντέιβιντ Φίντσερ, μία από τις τέσσερις ταινίες που του έχουν χάρισει οσκαρικές υποψηφιότητες.

γυμνασμένο, ο οποίος, για λόγους που θα είχε ενδιαφέρον να διερευνηθούν, αγαπήθηκε και από το ανδρικό κοινό. Αντιστοίχως, ο ίδιος ο ηθοποιός δεν πρέπει να ένωθε τη δημοτικότητά του να απειλείται όταν συμπρωταγωνιστούσε με τον Εντουαρντ Νόρτον ή αργότερα με τον Τζορτζ Κλούνεϊ στη «Συμμορία των έντεκα» του Στίβεν Σόντερμπεργκ. Ο ρόλος του στο «Κάποτε στο Χόλιγουντ», πλάι στον Ντι Κάπριο, μοιάζει κι αυτός με πολλούς τρόπους υποστηρικτικός.

Αν, πάντως, θελήσουμε να τον αδικήσουμε καταμετρώντας τα Οσκαρ του, θα διαπιστώσουμε ότι ίσα που έχει αγγίξει εκείνο της κα-

λύτερης ταινίας, ως συμπαρωγός του «Δώδεκα χρόνια σκλάβος». Στο παρελθόν, οι ερμηνευτικές του δυνατότητες του έχουν χάρισει οσκαρικές υποψηφιότητες άλλες τρεις φορές: για τους «Δώδεκα πιθήκους» του Τέρι Γκίλιαμ, την «Απίστευτη ιστορία του Μπέντζαμιν Μπάτον» του Φίντσερ και το «Moneyball» του Μπένετ Μίλερ.

Είναι άραγε η εμφάνισή του ένα εργαλείο που το χρησιμοποιεί είτε συμβατικά είτε ανορθόδοξα, προκειμένου να επιτύχει ένα συγκριμένο υποκριτικό αποτέλεσμα; Παραδόξως, η σχετική απάντηση του Μπραντ Πιτ σε εκείνη τη συνέντευξη στο New York Times

Magazine ήταν αρνητική. Δεν μπορούσε, έλεγε, να γνωρίζει πώς ερμηνεύεται η εικόνα του. «Υπήρχαν περιπτώσεις που έβλεπα παλιές φωτογραφίες μου και σκεφτόμουν “αυτός ο πιτσιρικάς φαίνεται να είναι καλά”», κατέληγε. «Μέσα μου όμως, δεν ένιωθα έτσι. Το μεγαλύτερο μέρος της δεκαετίας του '90 το πέρασα κρυμμένος, καπνίζοντας μαριχουάνα. Όλη αυτή η προσοχή με έφερνε σε υπερβολικά δύσκολη θέση. Και έπειτα βρέθηκα σε ένα σημείο όπου είχα την επίγνωση ότι φυλακίζω τον εαυτό μου. Τώρα πια βγαίνω έξω και ζω τη ζωή και οι άνθρωποι είναι γενικά πολύ άνετοι με αυτό».

Deejay 93.5
FEELS GOOD

Kamena Vourla

ME ΤΟΝ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ
@panayiotis_kyriakou
ΚΑΙ ΤΟΝ ΔΗΜΗΤΡΗ
@dimitrisdelta84

#mousikares

ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 15:00-18:00

LISTEN LIVE
www.mydeejay.com.cy

Ένας θεσμός που καταξιώθηκε στο πέρασμα του χρόνου ως έκφραση της δημιουργικής προσπάθειας των νέων σκηνοθετών και κινηματογραφιστών.

Οι μικρομηκάδες ταξιδεύουν και μαζί τους εμείς

Το ιστορικό Φεστιβάλ Δράμας ήρθε στην Κύπρο και προβάλλει τις βραβευμένες του με πολλαπλά νοήματα ταινίες

Της ΛΟΥΙΖΑΣ ΛΟΥΗ

Η εβδομάδα που μας πέρασε είχε φεστιβαλική ατμόσφαιρα, αφού υποδέχθηκε το Φεστιβάλ της Δράμας, την πιο ισχυρή κοιτίδα της ταινίας μικρού μήκους στην Ελλάδα, ένας θεσμός που καταξιώθηκε στο πέρασμα του χρόνου ως έκφραση της δημιουργικής προσπάθειας των νέων σκηνοθετών και κινηματογραφιστών. Με ανυπομονησία το περίμεναν και οι φανατικοί του στην Κύπρο, ώστε να δουν μεγάλο μέρος των ταινιών που βραβεύτηκαν κατά τη διοργάνωση του 2019 αλλά και μερικές του 2018, που ταξιδεύουν σε όλη την Ελλάδα, την Κύπρο αλλά και σε πολλές χώρες του κόσμου. Σε μια παράλληλη προβολή τη Δευτέρα 10 Φεβρουαρίου 2020 στην Λεμεσό στο Θέατρο Ριάλτο.

Ανάμεσα στο κοινό της Δευτέρας βρέθηκαν και εγώ, παρακολουθώντας τις επτά ταινίες, διάρκειας περίπου δύο ωρών. Παρακολούθησα με ιδιαίτερη προσοχή τις ταινίες που είχαν όλες νοήματα δοσμένα με ένα διαφορετικό και καινοτόμο τρόπο που κάνει τον θεατή να μπει στη διαδικασία να σκεφτεί μερικά θέματα της ζωής από διαφορετική γωνία.

«INDEX»

Η προβολή των ταινιών ξεκίνησε με το «INDEX» η ταινία που κέρδισε τον Χρυσό Διόνυσο αλλά και το Βραβείο Σεναρίου στο Φεστιβάλ Δράμας το 2019. Σε σκηνοθεσία και σενάριο του Νίκου Κολοβού. Μια ταινία μυθοπλασίας γυρισμένη μονοπλάνο. Η ταινία είναι για την ιστορία ενός πατέρα που προσπαθεί αγωνιωδώς να βγάλει το δάκτυλο του γιου του που το έχει σφηνώσει σε μια τρύπα. Όλα αυτά πρέπει να γίνουν σε λίγα λεπτά για να προλάβουν τη βάρκα που θα τους περάσει απέναντι σε μια πιο ασφαλή χώρα. Το «INDEX» είναι μια ταινία εμπνευσμένη από πραγματικότητες της ζωής που προκαλεί στον θεατή ποικίλα συναισθήματα, θλίψη, τρόμου αλλά και με ένα χιουμοριστικό τουίστ στο τέλος. Είναι μια ολοκληρωμένη ταινία που επάξια νομιζώ έλαβε το βραβείο του Χρυσού Διόνυσου.

«Υννοβατώντας»

Η δεύτερη ταινία που προβλήθηκε ήταν το «Υννοβατώντας» που έλαβε το βραβείο Έλλης του Κόσμου «Σωκράτης Δημητριάδης» σε σκηνοθεσία και σενάριο της Μελίσσας Αναστάσης. Η ταινία διαδραματίζεται σε ένα απομονωμένο αγρόκτημα, η αφοσίωση ενός εφήβου και η αντίληψη του για τον έξω κόσμο δοκιμάζονται, καθώς πρέπει να βοηθήσει τη μητέρα του να γλυτώσει απ' τον φανατικό πατριό του. Είναι μια έντονη ταινία, καθόλου ωραιопоιημένη αλλά απίστευτα αληθινή όπου αγγίζει θέματα ενδοοικογενειακής βίας, θέματα πατριαρχίας και μιας μητέρας που είναι εθισμένη στον πόνο που της προκαλεί ο πατέρας της οικογένειας, ο άντρας της σε σημείο που ο πόνος αυτός την εγκλω-

«Υννοβατώντας» 2019, Μελίσα Αναστάση 19'.

«Βίαιη Εξίσωση» 2019, Αντώνης Ντούσιας 5'.

βίζει και δεν την αφήνει να ελευθερωθεί και να ενδιαφερθεί ακόμη και για τον ίδιο της τον γιο.

«Sad Girl Weekend»

Η τρίτη στην σειρά που προβλήθηκε ήταν το «Sad Girl Weekend» που στο διαγωνιστικό κομμάτι του Φεστιβάλ Μικρού Μήκους Ταινιών Δράμας απέσπασε το βραβείο Καλύτερης Σπουδαστικής ταινίας και τιμητική διάκριση ενδυμασίας, σε σκηνοθεσία, σενάριο και παραγωγή του Δημήτρη Τσακαλέα και της Λήδας Βαρτζιώτη. Η ταινία είναι για το τελευταίο Σαββατοκύριακο τριών κολλητών φίλων, από τις οποίες οι δύο θα φύγουν για μεταπτυχιακό στο εξωτερικό. Σύντομα συνειδητοποιούν ότι τα «αντίο» είναι δύσκολα να ειπωθούν. Όπως δηλώσαν σε συνέντευξη τους οι δημιουργοί της ταινίας «Το Sad Girl Weekend είναι το προσωπικό μας αποχαιρετιστήριο στα φοιτητικά μας χρόνια. Η ταινία αποτελεί την πτυχιακή μας εργασία για το Τμήμα Κινηματογράφου της Σχολής Καλών Τεχνών του Α.Π.Θ. Μέσω της ταινίας καταφέραμε να διαχειριστούμε όλα τα «αντίο» που καλεστήκαμε να πούμε.» Όταν την είχα πρωτοδεί αυτή την ταινία στο Φεστιβάλ Δράμας που πήγα τον Σεπτέμβριο δεν μου είχε κάνει κάποια εντύπωση, βλέποντάς την για δεύτερη φορά, στην Κύπρο κατάλαβα ότι είναι μια ταινία που δεν «πιέζει» τον θεατή να νιώσει κάποιο συναισθήμα με εξωφρενικές ερμηνείες. Το μήνυμά της το δίνει αβίαστα και ανεπιτήδευτα που ίσως ο θεατής χρειαστεί να δει την ταινία δύο και τρεις φορές για να τη νιώσει.

«Machkenzie» 2019, Άρτεμις Αναστασιάδου 20'.

«Εξομολόγηση» 2019, Ανδρέας Σιεπτάνης 22'.

«Index», Νικόλας Κολοβός 12'.

Δεν χρειάζεται κάποιος να έχει μεγάλο προϋπολογισμό για να κυνηγήσει τα όνειρά του. Ίσως το κλειδί να είναι η ελπίδα, δύναμη και το πάθος.

«Βίαιη Εξίσωση»

Στην συνέχεια ήταν η ταινία κινουμένων σχεδίων «Βίαιη Εξίσωση» όπου στο Φεστιβάλ Δράμας έλαβε το βραβείο καλύτερης ταινίας κινουμένων σχεδίων σε σκηνοθεσία, σενάριο, κινούμενα σχέδια, 3d animation, μοντάζ αλλά και παραγωγή είναι του Αντώνη Ντούσια. Με εμπνευσση από τα έργα του καλλιτέχνη Κωστή Γεωργίου, η ταινία είναι για έναν πολύχρωμο, εξπρεσιονιστικό κόσμο που κάποιες μορφές αρχίζουν μια εξελικτική πορεία προς την τελειότητα. Κάποιες από τις υπόλοιπες μορφές, αντιμετωπίζουν τις «εξελιγμένες» με φόβο και αποφασίζουν να τις καταστρέψουν. Όταν το κατορθώνουν, στρέφουν τη βία τους σε όποιον τολμά να είναι διαφορετικός. Κυριαρχεί η λατρεία της άγνοιας και το ευαγγέλιο του φθόνου μιας οργανωμένης μειοψηφίας. Ο σκηνοθέτης λέει για την ταινία ότι «ο βανδαλισμός του γλυπτού του (Κωστή Γεωργίου), Phylax, από ακροδεξιούς θρησκόληπτους, διαμόρφωσε στο μυαλό μου τον άξονα γύρω από τον οποίο ήθελα να κινείται η ταινία.» Η «Βίαιη Εξίσωση» του Αντώνη Ντούσια βάζει τον θεατή σε ένα πολύχρωμο και φανταστικό κόσμο αλλά βασισμένο σε αληθινές ιστορίες και εικαστικά δημι-

ουργήματα που όλο αυτό δένει απολυτά με τον μουσικό σχεδιασμό φτιαγμένο από τον Μάριο Αριστόπουλου.

«Τέταρτος τοίχος»

Ο «Τέταρτος τοίχος» έλαβε το Ειδικό Βραβείο «Περιβάλλον & Κλιματική Αλλαγή» στο Φεστιβάλ Δράμας το 2018. Η σκηνοθεσία της ταινίας είναι από τον Δημήτρη Γκότση και το σενάριο από την ίδιο αλλά και της Μαρίας Κανελλοπούλου. Η ταινία- ντοκιμαντέρ βασίζεται στις σημειώσεις ενός οδοιπορικού που διήρκεσε δέκα μήνες. Ο τέταρτος τοίχος αποτελεί την αδιόρατη πλευρά του κοινωνικού ιστού, που μοιάζει αμετάβλητος, έχοντας ως μόνη διαφορά τα χαρακτηριστικά των ανθρώπων. Ένας κόσμος που αναπαράγεται για να παράγει, επιβιώνοντας μάλλον ενστικτωδώς. Μιλώντας για την ταινία του ο σκηνοθέτης εξηγεί πως «Φυσικές καταστροφές, εμφύλιες συγκρούσεις, αυξημένα επίπεδα φτώχειας και η τεράστια προσφυγική κρίση της εποχής μας, είναι επακόλουθα της συνεχούς περιβαλλοντικής υποβάθμισης.» Παρακολουθώντας την ταινία-ντοκιμαντέρ εκείνο που με συνεπήρε ήταν τα πορτρέτα των ανθρώπων που ο σκηνοθέτης κινηματογράφησε. Χωρίς να χρειαστεί κάποιος διάλογος το μήνυμα και ο πόνος από τα βλήματα και μόνο των ανθρώπων έβγαζαν το απαιτούμενο συναισθήμα.

«I am Machkenzie»

Πλησιάζοντας προς το τέλος των προβολών η προτελευταία ταινία που παρουσιάστηκε ήταν το «I am

Machkenzie» σε σκηνοθεσία της Τώνιας Μαρκετάκη που έλαβε το βραβείο για την καλύτερη γυναίκα σκηνοθετική παρουσία. Η ιστορία είναι για ένα αγοροκόριτσο από το επαρχιακό Τέξας, παγιδευμένο αναμεσα στην τοξική αρρενωπότητα και του εφηβικού έρωτα.

Το «I am Machkenzie» είναι μια γλυκιά ταινία που θίγει θέματα ταυτότητας φύλου, σεξουαλικότητας αλλά και πώς η οικογένεια επηρεάζει την ψυχολογία και τη διαμόρφωση του παιδιού.

«Εξομολόγηση»

Η μονή κυπριακής παραγωγής ταινία μικρού μήκους που προβλήθηκε ήταν η «Εξομολόγηση» σε σκηνοθεσία και σενάριο Ανδρέα Σιεπτάνη που απέσπασε το βραβείο #ThisisEU / Ευρωπαϊκές Αξίες στο Φεστιβάλ Δράμας 2019. Η ιστορία διαδραματίζεται το 1957, κατά τη διάρκεια του αγώνα της ΕΟΚΑ. Ο σκηνοθέτης εξηγώντας το σκεπτικό της ταινίας λέει: «Ήθελα μέσα από αυτή την ταινία να δείξω πώς σε έναν πόλεμο και οι δύο πλευρές κάνουν λάθη, και οι δύο πλευρές φανατίζονται, και οι δύο πλευρές αναγκάζονται να κάνουν πράγματα που στο τέλος μετανιώνουν. Στο τέλος της ημέρας είμαστε όλοι πάνω απ' όλα άνθρωποι.». Τα αποτελέσματα, τον πόνο και την εκρίζωση που αισθάνονται αμφότερες οι πλευρές και αφορά τις εξομολογήσεις των δύο πρωταγωνιστών.

Σημαντική η αλληλοβοήθεια

Η εκπρόσωπος Ευάννα Βενάρδου του Φεστιβάλ Δράμας, η οποία μετά τις προβολές δήλωσε πως μετά την κρίση πολύ τομείς στην Ελλάδα είχαν μια κάθοδο, αλλά το ελληνικό σινεμά αναπτήχθηκε, διότι αρχίσαν να συνεργάζονται μεταξύ τους οι καλλιτέχνες και βοηθούσε ο ένας τον άλλον και δεν βασιζόνταν τόσο πολύ στα χρήματα αλλά στην αλληλοβοήθεια. Έτσι και σε πολλά φεστιβάλ ειδικά στην Ευρώπη αλλά και διεθνή λαμβάνουν μέρος πολλοί Έλληνες δημιουργοί, χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι ο Γιώργος Λάνθιμος που θριαμβεύει ανά το παγκόσμιο. Επίσης, όπως δήλωσε, η Κύπρος είναι ένα πολύ σημαντικό κομμάτι του Φεστιβάλ Δράμας, οι ταινίες της διαγωνίζονταν στο εθνικό διαγωνιστικό κομμάτι αλλά και πλέον στο διεθνές. Μετά από ένα δίωρο συνεχόμενο γεμάτο με επτά διαφορετικές ταινίες και συναισθηματικές εναλλαγές, βγαίνοντας από την αίθουσα και μιλώντας με άλλους θεατές αποκόμισα την αίσθηση της ικανοποίησης, με το επίπεδο των ταινιών να έχει ευχαριστήσει τους περισσότερους. Αυτό που μου έκανε περισσότερη εντύπωση ήταν ότι οι πλείστες ταινίες είχαν γυριστεί χωρίς κάποια επιχορήγηση αλλά το αποτέλεσμα ήταν οπωσδήποτε πολύ καλό. Αυτό που παίρνω από το φεστιβάλ αυτό είναι ότι δεν χρειάζεται κάποιος να έχει μεγάλο προϋπολογισμό για να κυνηγήσει τα όνειρά του. Ίσως το κλειδί να είναι η ελπίδα, δύναμη και το πάθος. Αυτό το ταξίδι που κάνει το Φεστιβάλ Δράμας με τις ταινίες των κινηματογραφιστών είναι πάρα πολύ σημαντικό, δίνει προβολή και φως σε ταινίες νέων που διαφορετικά ίσως να μην είχαν αυτή την ευκαιρία να δει δηλαδή τα έργα τους τόσο μεγάλο κοινό.

ΧΡΟΝΟΓΡΑΜΜΗ / Της ΜΑΡΙΑΛΕΝΑΣ ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

Ένα εικοσιτετράωρο με τον συγγραφέα Χρίστο Κυθρεώτη

08.30

Δεν είμαι πρωινότυπος, το αναβάλω όσο μπορώ. Το φως απ' τις γρίλιες κόβει σε φέτες το δωμάτιο, οι ήχοι της μέρας πληθαίνουν κι εγώ στριφογυρίζω καμιά δεκαριά φορές στα σεντόνια, πριν σηκωθώ για τα δέοντα. Τρώω τoστ καζεύνοντας στο κινητό τις πρώτες ειδήσεις, δημόσιες, ιδιωτικές και την ενδιάμεση γκρίζα ζώνη. Αγγλος έσπασε δύο χέρια και δύο πόδια προσπαθώντας να βγάλει σέλφι. Αστυφύλακας παραιτήθηκε και παντρεύτηκε τη γιαγιά του. Τραβάνε τα μαλλιά τους οι διαιτολόγοι με αυτή την απλή μέθοδο αδυνατίσματος.

09.00

Ανοίγω λάπτοπ, ξεκινάω να δουλεύω. Επιμέλειες κειμένων, διορθώσεις, αναδιτυπώσεις, λεξικά και Google. Όλα για την ουτοπία της απουσίας λαθών. Σκανάρω σελίδες επί σελίδων και συνεχίζω. Ένας τόνος, ένα νι, μια λάθος αύξηση και το σφαγείο των υποτακτικών του βάλλω. Φιλοσοφικές σκέψεις για την αναγκαιότητα της ύπαρξης λαθών, για το πώς ο εγκέφαλός μας εξελίχθηκε μέσα από μηχανισμούς παράκαμψής τους – και δυσοίωνες προβλέψεις για την εξελικτικότητα του δικού μου εγκεφάλου. Κάθε λίγο η έρευνα για κάποιο πραγματολογικό οδηγεί την προσοχή μου σε απρόβλεπτα μονοπάτια: καταλήγω να γκουγκλάρω «συναυλία U2 1997» ή «Χένρικ Νίlsen σήμερα», στο τέλος ξεχνάω τι είχα ξεκινήσει να ψάχνω. Επιστρέφω πτηνμένος στη διόρθωση.

13.00

Το πρώτο επίσημο διάλειμμα της μέρας. Έχουν προηγηθεί αρκετά ανεπίσημα, πίσω απ' την ίδια μου την πλάτη. Περιπατώ λίγο μέσα στο σπίτι, στέλνω μέιλ, διαβάζω κάτι που δεν πρέπει να διορθώσω. Ακούω μουσι-

«Μετά τα μεσάνυχτα συνήθως μόνο εγώ είμαι ξύπνιος στο σπίτι. Διαβάζω ή γράφω – ή διαβάζω κάτι σχετικό με αυτό που γράφω».

Ο Χρίστος Κυθρεώτης έγραψε ένα από τα πιο απολαυστικά μυθιστορήματα των τελευταίων ετών το «Εκεί που ζούμε».

κή, όλο και πιο σπάνια. Τρώω μεσημεριανό, ξανακάθομαι στο γραφείο. Σκέφτομαι τις συνέπειες της καθιστικής ζωής. Ο αυχένάς μου έχει στραφεί εναντίον μου. Μου επιτίθεται με στρατηγικές σουβλιές που μέχρι το απόγευμα θα έχουν αθροιστεί σε κανονικό πονοκέφαλο. Πλάνα για να ξεκινήσω γυμναστική, μπάσκετ, κολύμβηση, ορεινές πεζοπορίες. Σηκώνομαι απ' το κάθισμα, πάω στην κουζίνα, ανοίγω το συρτάρι. Τρώω ένα γλυκό.

18.00

Τις καλές μέρες έχω τελειώσει τη δουλειά, τις άλλες συνεχίζω μέχρι το βράδυ ή βγαίνω έξω για να παραδώσω ή να παραλάβω κάποιο κείμενο, ή

«**Κλείνω** τον υπολογιστή, ανοίγω ένα βιβλίο. Οι λέξεις των άλλων. Οι άλλοι ξέρουν καλύτερα, επειδή δεν χρειάζεται να είναι εμείς», λέει ο Χρίστος Κυθρεώτης.

για κάποια άλλη πρακτική υποχρέωση. Χαλάρωση, ντους, ίσως μια ώρα ύπνου, γράψιμο. Σκάκι με τους γιους της συντρόφου μου. Θέμα χρόνου να αρχίσουν να με νικάνε. Συνομιλίες με φίλους στο messenger, σαν σημειωματάρια που γράφονται από μόνα τους. Αν είναι απολύτως απαραίτητο να κάνω μερικά τηλεφωνήματα, τα κάνω αυτή την ώρα – αλλά συνήθως δεν είναι, οπότε προτιμώ τους πολιτισμένους τρόπους επικοινωνίας, μηνύματα ή μέιλ.

22.00

Βλέπουμε κάποια σειρά με τη σύντροφό μου ή πάμε καμιά βόλτα ή απλώς τα λέμε. Κάποια βράδια συναντήσεις

με φίλους. Μετά τα μεσάνυχτα συνήθως μόνο εγώ είμαι ξύπνιος στο σπίτι. Διαβάζω ή γράφω – ή διαβάζω κάτι σχετικό με αυτό που γράφω. Ή κάνω έρευνα στο Ίντερνέτ, πράγμα που πυροδοτεί τη γνωστή διαδικασία. Στρίβω σε λάθος στενά, μπλέκω σε αναξιόπιστα σάιτ, ξαναδιαβάζω για τον τύπο με τη σέλφι. Φτηνά τη γλίτωσε. Επεσε από δέκα μέτρα πάνω σε κάτι γλάστρες. Για πολύ μικρότερα λάθη, άλλοι δεν ήταν τόσο τυχεροί.

01.00

Επιστρέφω στο κείμενο, θυμίζω στον εαυτό μου πως το να μην το γράφεις παίρνει περισσότερο χρόνο απ' το να το γράφεις. Σήμερα είναι αυτό

εδώ το κείμενο. Την τελευταία φορά που έγραψα για το εικοσιτετράωρο κάποιου, χρειάστηκα εκατό χιλιάδες λέξεις. Αυτό εδώ είναι μάλλον πιο απλό. Μάλλον. Εξω η νύχτα προχωράει, ακούγεται ένα σκυλί που γαβγίζει, ένα αυτοκίνητο γκαζώνει κάπου μακριά. Περίεργοι ήχοι νυχτόβιων πουλιών.

02.30

Η παραγωγικότητά μου, συζητήσιμη έτσι κι αλλιώς, πέφτει κάτω απ' το όριο επιφυλακής. Φράσεις που ξεκινάνε υποσχόμενες καταλήγουν... καταλήγουν κάπως τέλος πάντων, όταν δεν μένουν μισές. Ο ίδιος ο ήχος των πληκτρών γίνεται πιο διστακτικός, προδίδει αναξιοπιστία. Κλείνω τον υπολογιστή, ανοίγω ένα βιβλίο. Οι λέξεις των άλλων. Οι άλλοι ξέρουν καλύτερα, επειδή δεν χρειάζεται να είναι εμείς. Συνεχίζω το διάβασμα στο κρεβάτι, λίγες σελίδες με μισόκλειστα βλέφαρα, πριν καταθέσω τα όπλα, ακουμπήσω το κεφάλι στο μαξιλάρι, ψάξω με το χέρι τον διακόπτη. Το φως έχει σβήσει, αν και επιζεί για λίγο ως εφέ στον αμφιβληστροειδή μου.

03.00

Όταν ήμουν μικρός, η γιαγιά μου περνούσε τα καλοκαίρια μαζί μας. Τα βράδια καθόμασταν στο μπαλκόνι και μας έλεγε ξανά και ξανά την ιστορία της, που κάθε φορά μου φαινόταν σαν καινούργια. Μια περίπλοκη σάγκα που ξεκινούσε απ' τη Χίο, συνεχιζόταν στη Μικρά Ασία, στην Αίγυπτο, στο Κονγκό. Μέχρι την Αίγυπτο συνήθως με είχε πάρει ο ύπνος. Με κουβαλούσαν στο κρεβάτι και άκουγα τις ψιθυριστές τους καληνύχτες. «Αύριο θα είναι καλύτερα» έλεγε η γιαγιά μου και δεν είχα ιδέα τι εννοούσε. Ούτε σήμερα έχω αλλά, πριν πέσεις για ύπνο, είναι ωραία να το λες.

The 2020 Hubert Curien Memorial Lecture

Artificial intelligence: Success, Limits, Myths and Threats

Prof Marc Mézard

Director of the École Normale Supérieure, Paris

Friday, 21 February 2020 | 18:30

The Cyprus Institute

Novel Technologies Laboratory, Athalassa Campus

Info: tel. 22208752 · email: office.events@cyi.ac.cy · www.cyi.ac.cy

CYPRUS RESEARCH AND
EDUCATIONAL FOUNDATION

Media Sponsor KATHIMERINI

CYPRUS SCHOOL
of molecular medicine

4th Lecture of Academic Excellence

Paul Nurse FRS, Nobel Laureate

Control of the Cell Cycle

Thursday 27 February 2020, 7pm

Cyprus Theatre Organisation, Nicosia

RSVP by Friday 21 February 2020

Tel: 99 122 472

THE CYPRUS INSTITUTE OF
NEUROLOGY & GENETICS

Eurobank

Cyprus

EVENT SPONSOR

KATHIMERINI

MEDIA SPONSOR

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ

Της ΣΤΑΜΑΤΙΝΑΣ ΣΤΑΜΑΤΑΚΟΥ*

«Όταν δεις τη φρίκη...»

«Πιστεύω πως το μεγαλύτερο δώρο που μου δόθηκε, και σε πολλούς ανθρώπους (στη βιομηχανία του θεάματος), είναι η ευκαιρία να χρησιμοποιώ τη φωνή μου για όσους δεν έχουν», είπε ο Χοακίν Φίνιξ από το κόκκινο χαλί κρατώντας το Οσκαρ Α΄ Ανδρικού Ρόλου. Και το έκανε. Έδωσε φωνή σε ανθρώπους που υφίστανται διακρίσεις, μίλησε για τον σεξισμό, τον ρατσισμό, τα queer δικαιώματα, το (άδικο) δικαιο του ισχυρού. Και όχι μόνο. Έδωσε φωνή και στα πλάσματα που τη στερούνται, στα αιώνια αόρατα θύματα, στα ζώα.

Ο 45χρονος ηθοποιός σταμάτησε να τρώει κρέας –δηλαδή σταμάτησε να σκοτώνει ζώα (κατά παραγγελίαν)– από την ηλικία των 3 ετών. Τότε είχε βρεθεί με την οικογένειά του σε ένα φορτηγό πλοίο από τη Βενεζουέλα με προορισμό το Μαϊάμι και έβλεπε μαζί με τα αδέρφια του και τη μητέρα του τους ψαράδες να πετούν με μαβία τα ζωντανά ψάρια στα σκαριά του πλοίου και να τα αφήνουν να πεθαίνουν αβοήθητα από ασφυξία ενώ σπάρταρούσαν. Σε αυτήν την τόσο μικρή ηλικία εκείνος και τα μεγαλύτερα αδέρφια του κατάλαβαν ότι τα ψάρια δεν είναι φαγητό, αλλά αθώα πλάσματα που οδηγούνται στον θάνατο εξαιτίας των ανθρώπων.

Αυτή ήταν η αρχή για να γίνει όχι απλώς βίγκαν αλλά και ακτιβιστής. Η ΡΕΤΑ, Άνθρωποι για την Ηθική Μεταχείριση των Ζώων, τον ανακήρυξε Πρόσωπο της Χρονιάς για το 2019.

«Όταν δεις τη φρίκη πίσω από τις κλειστές πόρτες και τα σφαγεία στη βιομηχανική κτηνοτροφία, συνειδητοποιείς ότι πρέπει να κάνεις κάτι δραστικό για να τη σταματήσεις», έχει δηλώσει ο Χοακίν Φίνιξ που αμέσως μετά την 26η τελετή απονομής των βραβείων SAG, όπου απέσπασε ακόμα ένα βραβείο Α΄ Ανδρικού Ρόλου για το «Τζόκερ», πήγε σε σφαγείο της Καλιφόρνιας προκειμένου να διαμαρτυρηθεί για την προγραμματισμένη σφαγή των χοίρων και να τους προσφέρει για τελευταία φορά νερό και συμπαράσταση μαζί με άλλους φιλόζωους. «Πολύς κόσμος δεν γνωρίζει τα βασανιστήρια και την αγωνία των ζώων στις διαδικασίες σφαγής των εργοστασίων κρέατος. Εγώ στέκο-

ΕΡΑ / ETIENNE LAURENT

«Νιώθουμε πως έχουμε δικαίωμα να γονιμοποιούμε τεχνητά μια αγελάδα και να κλέβουμε το μωρό της, παρόλο που οι κραυγές απελπισίας της είναι ολοφάνερες. Μετά παίρνουμε το γάλα της που προορίζεται για το μικρό της και το βάζουμε στον καφέ και στα δημητριακά μας», είπε ο Χοακίν Φίνιξ, σχεδόν βουρκώνοντας και κομπιάζοντας.

Για πρώτη φορά ένας ηθοποιός που κερδίζει Οσκαρ δεν ευχαριστεί τη μαμά του, και τον μπαμπά του, δεν αναλώνεται στο υπερφίαλο εγώ του.

μαι εδώ ως μάρτυρας. Οφείλω να είμαι εδώ», επεσήμανε εκείνη την ημέρα μιλώντας στο CNN. Εξάλλου το χορτοφαγικό μενού στα Οσκαρ και στις Χρυσές Σφαίρες παρατέθηκε κατόπιν δικής του πρωτοβουλίας.

«Νομίζω πως έχουμε αποσυνδεθεί πολύ από τον φυσικό κόσμο. Πολλοί από εμάς έχουμε μια εγωκεντρική οπτική του κόσμου και πιστεύουμε πως είμαστε το κέντρο του σύμπαντος. Μπαίνουμε στον φυσικό κόσμο και τον λεηλατούμε για τις πηγές του. Νιώθουμε πως έχουμε δικαίωμα να γονιμοποιούμε τεχνητά μια αγελάδα και να κλέβουμε το μωρό της, παρόλο που οι κραυγές απελπισίας της εί-

ναι ολοφάνερες. Μετά παίρνουμε το γάλα της που προορίζεται για το μικρό της και το βάζουμε στον καφέ και τα δημητριακά μας», είπε ο Χοακίν Φίνιξ σχεδόν βουρκώνοντας και κομπιάζοντας.

Πολλοί συγκινήθηκαν με την ομιλία του. Αρκετοί προβληματίστηκαν. Κάποιοι επικρίρησαν να την αποδομήσουν διότι έκριναν ότι πρόκειται περί συμψηφισμού και η ανωτερότητα του ανθρώπινου είδους είναι αυταπόδεικτη. Ακόμη και κάποιοι δικαιωματιστές αλα καρει υποστήριξαν ότι βίγκαν γίνεσαι από επιλογή, ενώ ΛΟΑΤΚΙ όχι. Ο κόσμος είναι τόσο ανθρωποκεντρικός που δύσκολα μπορεί να καταλάβει ότι το ζήτημα δεν είναι αν επιλέγει ο άνθρωπος να φάει κρέας ή όχι, δεν είναι μία διατροφική συνήθεια. Το ζήτημα είναι ότι τα ζώα δεν αποτελούν φαγητό, δεν είναι απλώς κρέας. Τα ζώα είναι συναισθανόμενα όντα που δεν επιλέγουν να βασανίζονται, να σφάζονται και να δολοφονούνται. Άρα για τα ζώα δεν είναι επιλογή.

Μπορεί η σφαγή των ζώων αλλά και ο βασανισμός τους να είναι νόμιμος, αυτό δεν τον καθιστά

όμως και ηθικό. Η αντίληψη του ανθρώπου ότι είναι ανώτερος από τα ζώα δεν περιορίζεται εξάλλου μόνο στα μη έλλογα όντα. Η ίδια αντίληψη ήταν που έκανε τους αποικιοκράτες να ζωοποιούν τους αυτόχθονες κατοίκους και να τους αποκλείουν από την πολιτική κοινότητα και να τους στερούν δικαιώματα. Η αντίληψη ότι η ζωή τους είναι μικρότερης αξίας, κατώτερη, με εκείνους να έχουν δικαιώματα πάνω τους λόγω της ανωτερότητάς τους. Κάποτε ήταν νόμιμο στην Αμερική οι μαύροι να είναι σκλάβοι, πλέον δεν είναι.

Για πρώτη φορά ένας ηθοποιός που κερδίζει Οσκαρ δεν ευχαριστεί τη μαμά του και τον μπαμπά του, δεν αναλώνεται στο υπερφίαλο εγώ του, αλλά επιλέγει να μιλήσει για τα δικαιώματα των άλλων ανθρώπων και των ζώων. Και τόλμησε να βάλει στην ίδια ατζέντα –όχι δεν τα έβαλε στο ζύγι– τα δικαιώματα των ζώων δίχως να τα υποτιμήσει ως δευτέρας κατηγορίας.

* Η κ. Σταματίνα Σταματάκου είναι δημοσιογράφος.

500 ΛΕΞΕΙΣ

ΜΕ ΤΟΝ ΣΤΡΑΤΗ ΓΑΛΑΝΟ

Ο Στρατής Γαλανός γεννήθηκε στην Αθήνα το 1968. Είναι εκ γενετής τετραπληγικός, μετακινείται με αναπηρικό αμαξίδιο και γράφει... μα πώς γράφει; Αν δεν το δείτε, δεν θα το πιστέψετε... Σπούδασε Νομικά στο Πανεπιστήμιο Αθηνών απ' όπου αποφοίτησε το 1991. Μιλάει τέσσερις γλώσσες, αγγλικά, γαλλικά, ιταλικά, ισπανικά. Εργάστηκε αρχικά ως δικηγόρος (1993-1996), κατόπιν ως υπάλληλος γραμματειακής υποστήριξης στον ΑΝΤ1 (1996) και τέλος ως διοικητικός υπάλληλος στην ΕΥΔΑΠ (1997-2012), όταν και συνταξιοδοτήθηκε. Το πρώτο του μυθιστόρημα «Η Διαδρομή και το Κόμιστρο» κυκλοφόρησε τον Απρίλιο του 2019 από τον εκδοτικό οίκο Λιβάνη, ενώ ο δεύτερος τόμος της τριλογίας με τίτλο «Ο,τι Απέμεινε: Ένας Σκαραβαίος» αναμένεται να εκδοθεί το 2020.

Ποια βιβλία έχετε αυτόν τον καιρό πλάι στο κρεβάτι σας; Πού χώρος για βιβλία; Εχω την ανανευστική συσκευή και τη μάσκα οξυγόνου.

Ποιος ήρωας/ηρώίδα λογοτεχνίας θα θέλατε να είστε και γιατί; Ο Βοτρέν, αντιήρωας του Μπαλζάκ. Για την ικανότητά του να αλλάζει εαυτό και προσωπεία, για το ταλέντο του στη χειραγώγηση, για την ευκολία με την οποία μεταπηδά από την παρανομία στην υπηρεσία του νόμου, διατηρώντας όμως πάντοτε έναν προσωπικό κώδικα ηθικής.

Διοργανώνετε ένα δείπνο. Ποιους ποιητές ή συγγραφείς καλείτε, ζώντες και τεθνεώτες; Τους Ντε Σαντ, Μαρξ, Φρόντ, Σαρτρ και έναν διαιτητή να τους χωρίζει.

Ποιο ήταν το πιο ενδιαφέρον στοιχείο που μάθατε πρόσφατα κάρη στην ανάλυση ενός βιβλίου; Ότι ένας Εμφύλιος δεν τελειώνει ποτέ.

Ποιο κλασικό βιβλίο διαβάσατε πρόσφατα για πρώτη φορά; Το «Νεκρές Ψυχές» του Γκόγκολ.

Και ποιο είναι το βιβλίο που έχετε διαβάσει τις περισσότερες φορές; Τη «Γενεαλογία της Ήθικής» του Νίτσε.

Ποιος ο βαθύτερος ρόλος του κλασικού αυτοκινήτου Oldsmobile στο μυθιστόρημά σας; Λειτουργεί και ως «μπαγιά του χρόνου»; Περισσότερο πρόκειται για μία εκσυγχρονισμένη εκδοχή του πανάρχαιου λογοτεχνικού ευρήματος του ανθρωπομορφισμού: αποδίδοντας ανθρώπινες ιδιότητες σε ένα άψυχο αντικείμενο, δίνεται η ευκαιρία στον συγγραφέα να στοχαστεί πάνω στην ανθρώπινη συνθήκη διατηρώντας το πλεονέκτημα της αποστασιοποίησης. Λειτουργεί επίσης ως συνδεδεικός κρίκος ανάμεσα στις ιστορίες των επιβατών του.

Είναι πολλές και διαφορετικές οι δεκαετίες όπου εκτυλίσσεται το μυθιστόρημά σας. Γιατί οι συγκεκριμένες περίοδοι του 20ού αιώνα; Αν εξαιρέσει κανείς κάποια σύντομα flashbacks και flashforwards, το μυθιστόρημα ξεκινά τον Οκτώβριο του 1929 με το Μεγάλο Κραχ και ολοκληρώνεται τον Οκτώβριο του 1944 με την Απελευθέρωση. Θεωρώ τη συγκεκριμένη περίοδο καθοριστική για τη διαμόρφωση της εικόνας του σύγχρονου κόσμου.

Έχετε Facebook, Twitter κ.τ.λ.; Βρίσκετε καθόλου ποίηση εκεί; Μόνο Facebook. Ναι, βρίσκω. Τα λουλούδια ανθίζουν μέσα στην κοπριά και η ποίηση μέσα στην κοινοτοπία.

ΚΡΙΤΙΚΗ

Της ΜΑΡΙΑΣ ΤΟΠΑΛΗ

Το μαχητικό πνεύμα της Αρεντ ήταν εντέλει ποιητικό

ΧΑΝΝΑ ΑΡΕΝΤ
Ευτυχισμένος όποιος δεν έχει πατρίδα
μυθρ.: Ιωάννα Αβραμίδου
πρόλογος - επίμετρο: Karin Biro
εκδ. Πανοπτικών, σελ. 86

Δεν βρίσκεται, άραγε, η φιλοσοφία εγγύτερα στην ποίηση, ιδιαίτερα τη σύγχρονη, από ό,τι βρίσκεται, π.χ., το μυθιστόρημα; Σε κάθε περίπτωση, η μεταξύ τους ανταλλαγή είναι, τουλάχιστον από τον 20ό αιώνα και δώθε, ζωηρή. Οι λόγοι μάλλον με το «στένεμα» (επί το ουσιαδέστερον και αναγκαιότερον) της σύγχρονης ποιητικής στόχευσης σχετίζονται. Δεν είναι, λοιπόν, παράξενο που μια μαχητική θεωρητικός, η Γερμανοεβραία Χάννα Αρεντ (1906-1975), δοκίμασε τις δυνάμεις της στη λύρα. Στη λύρα, μάλιστα, κατά κυριολεξία: ανάμεσα στους στίχους των 71 ποιημάτων της, που μόνο σχετικά πρόσφατα (2015) είδαν το φως της δημοσιότητας στα γερμανικά, ενώ 35 από αυτά μπορούμε πλέον να τα διαβάσουμε ελληνικά στην υπό συζήτηση έκδοση, νιώθουμε με το στήθος της να φουσκώνει από γνήσια λυρική συγκίνηση. Η γερμανική έκδοση είχε παρουσιαστεί μεταξύ άλλων και με το κατατοπιστικό κείμενο του

Ιακώβ Σιμπή στο Athens Review of Books (τ. 99, 2018). Τώρα, η ανοιγμένη όρεξη του ελληνικού αναγνωστικού κοινού παίρνει μια καλή μερίδα με τη μετάφραση της Ιωάννας Αβραμίδου που αποδίδει, σε γενικές γραμμές, το νόημα και τον ποιητικό τόνο. Το ελληνικό

βιβλίο, όπως μας εξήγησε ο εκδότης Κώστας Δεσποινιάδης, «πατά» στη γαλλική έκδοση, από όπου ο πρόλογος και το επίμετρο της Κάριν Μπιρό αλλά και ο τίτλος. Η Μπιρό, γραμματολόγος των ρομανικών και γερμανικών γλωσσών, έδωσε άλλωστε το έναυσμα και για τη γερμανική, πρώτη συγκεντρωτική έκδοση των ποιημάτων που αποτελούν, κατά κάποιον τρόπο, δική της ανακάλυψη.

Στη γερμανική έκδοση τα ποιήματα χωρίζονται σε προπολεμικά και μεταπολεμικά περίοδο. Το σύστημα αυτό δεν ακολουθείται στην ελληνική έκδοση, χωρίς να γίνεται σαφές ποια λογική υιοθετεί η σειρά της εκεί δημοσίευσης.

Το ίδιο το σώμα των –αχρονολόγητων– ποιημάτων διαφοροποιείται κατά περίπτωση σημαντικά από τη γερμανική έκδοση, όπως π.χ. στο εμβληματικό άτιτλο ποίημα που αρχίζει με το «Καμία γνώση...» (σ. 17), όπου μεταφράζε-

ται η πληρέστερη (αλλά πιθανόν όχι τελική) εκδοχή του χειρογράφου και όχι του (μεταγενέστερου) δακτυλογραφημένου. Τη σχετική πληροφορία μας παρέχει ο υπομνηματισμός της γερμανικής έκδοσης, θα ήταν όμως χρήσιμο μια επόμενη έκδοση του ελληνικού βιβλίου να φροντίσει για τη διευκρίνιση των πηγών και των συγκεκριμένων επιλογών.

Το επίμετρο της Μπιρό επικεντρώνεται στο βιογραφικό υπόβαθρο των ποιημάτων: πόσος από τον διάσημο έρωτα, νεανικό-προπολεμικό και αναξυπυρμένο-μεταπολεμικό ανάμεσα στην Αρεντ και τον Χάιντεγκερ πέρασε στα ποιήματα; Μολονότι πολλαπλώς κατανοητό να δίνεται έμφαση

Πρώτα σε πωλήσεις

Αυτή την εβδομάδα
Δοκίμια, λευκώματα, βιογραφίες

- 1 «Ζευγάρια που έγραψαν την ιστορία της Ελλάδας» της Λένας Διβάνη (Πατάκης)
- 2 «Το Δώρο» του Στέφανου Ξενάκη (Key Books)
- 3 «Η τελευταία μπλόφα» των Ελένης Βαρβιτσιώτη, Βικτώριας Δενδρινού (Παπαδόπουλος)
- 4 «Ο ελληνικός 20ός αιώνας» του Αντώνη Λιάκου (Πόλις)
- 5 «Ο Κωνσταντίνος Μπτσστάκς με δικά του λόγια. Τόμος Β', 1974-2016» του Αλέξη Παπαχελά (Παπαδόπουλος)

Αυτή την εβδομάδα
Λογοτεχνία

- 1 «Οι ρετινές του βασιλιά» του Ισίδωρου Ζουργού (Πατάκης)
- 2 «Όσοι αγαπιούνται» της Βικτόρια Χίσλοπ (Ψυχογιός)
- 3 «Casa Μπιάφρα» του Γιώργου Σκαμπαρδώνη (Πατάκης)
- 4 «Είμαι όσα έχω ξεχάσει: Μια αληθινή ιστορία» του Ηλία Μαγκλίνη (Μεταίχμιο)
- 5 «Normal People» της Sally Rooney (Faber & Faber)

• Αυτή την εβδομάδα τα στοιχεία παρέχονται από το βιβλιοπωλείο «Κωνσταντινίδης» (Μητροπόλεως 92, Θεσσαλονίκη)

ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

ΛΟΝΔΙΝΟ
Οι ξεχασμένοι Ινδοί
Μια σχετικά άγνωστη ιστορία φέρνει στο φως η έκθεση στη Wallace Collection στο Λονδίνο, όπου παρουσιάζονται οι Ινδοί ζωγράφοι στους οποίους παράγγελλε έργα η East India Company στα τέλη του 18ου και στις αρχές του 19ου αιώνα. Έργα ποίησης και ομορφιάς συγκεντρώθηκαν για πρώτη φορά σε αυτό το κομψό μουσείο του Λονδίνου, σε μια ξεχωριστή έκθεση που επιμελήθηκε ο συγγραφέας Γουίλιαμ Νταρλίμπλ. Μια σημαντική σελίδα της ιστορίας των ινδοβρετανικών σχέσεων.

ΣΑΝ ΝΤΙΕΓΚΟ
Η τέχνη του Μπουγκερό
Επιτομή του βικτωριανού γούστου, ιδιαίτερα δημοφιλής στην εποχή του, η τέχνη του Γάλλου ακαδημαϊκού ζωγράφου Γουλιέλμ-Αντόλφ Μπουγκερό (1825-1905) επανεξετάζεται υπό άλλο πρίσμα στη μεγάλη έκθεση-αφιέρωμα στην Πινακοθήκη του Σαν Ντιέγκο. Η έκθεση με τίτλο «Ο Μπουγκερό και η Αμερική» συγκεντρώνει πάνω από 40 έργα προερχόμενα από διάφορα αμερικανικά μουσεία, αναδεικνύοντας τη δημοτικότητα που είχε η τέχνη του στη μεσοαστική και μεγαλοαστική Αμερική από το 1870 έως το 1910.

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ
Διακοσμητικές τέχνες
Οι νέες αιθουσες στο Μητροπολιτικό Μουσείο της Νέας Υόρκης, αφιερωμένες στις διακοσμητικές τέχνες της Βρετανίας από το 1500 έως το 1900, θα είναι το νέο δέλεαρ του μουσείου από τις 2 Μαρτίου. Στις δέκα αιθουσες παρουσιάζονται περί τα 700 εκθέματα, που θα αναπαριστούν την ιστορία του γούστου. Εσωτερικά του 18ου αιώνα θα εκτίθενται μαζί με πορσελάνες, έπιπλα και κάθε αντικείμενο, χρηστικό ή διακοσμητικό, ως προϊόν ενός ορισμένου αισθητικού σύμπαντος.

ΛΟΣ ΑΝΤΖΕΛΕΣ
Τα χαμένα γλυπτά
Η Δημόσια Βιβλιοθήκη του Λος Αντζελες έχει θέσει στόχο να βρει τα χαμένα γλυπτά από την ορεικάλκινη κρήνη που κοσμούσε άλλοτε τον προαύλιο χώρο της. Η κρήνη αφαιρέθηκε, γιατί μέρος της αυλής μετατράπηκε σε πάρκινγκ το 1969. Εκτοτε αγνοήθηκε η τύχη της. Ένα μέρος μόνο των γλυπτών εντοπίστηκε, αλλά όχι το σύνολο. Η Βιβλιοθήκη προσφέρει αμοιβή 10.000 δολάρια. Το κτίριο χτίστηκε το 1926, σε ρυθμό μοντέρνο καλλιφρονέζικο, από τον αρχιτέκτονα Bertram Goodhue.

ΜΠΙΑΜΠΑΟ
Ολαφουρ Ελίασον
Στο Γκούγκενχαϊμ του Μπιλμπάο εγκαινιάστηκε μόλις προχθές η νέα έκθεση του Δανοϊσλανδού καλλιτέχνη Ολαφουρ Ελίασον. Παρουσιάζει πάνω από 30 έργα της ιδιαίτερης αισθητικής αντίληψης του κόσμου, που πάντα τον χαρακτηρίζει. Γλυπτά, φωτογραφίες, ζωγραφική, εγκαταστάσεις με ευρεία χρήση υλικών – πάγος, ομίχλη, μούχλα, νερό σε μια σχεδόν ψευδαισθητική αποτύπωση ενός εσωτερικού και διαρκώς ρευστού σύμπαντος. Η έκθεση θα διαρκέσει έως τις 21 Ιουνίου.

Επιμέλεια: **ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ**

Η αναγέννηση του Ντιτρόιτ

ΗΠΑ
Ο παλιός σιδηροδρομικός σταθμός του Ντιτρόιτ (φωτ.) είναι εγκαταλελειμμένος και παρουσιάζει μια όψη παραίτησης και φθοράς, αλλά σύντομα θα ξαναγεννηθεί. Είναι στα σχέδια της αυτοκινητοβιομηχανίας Ford, που επιστρέφει με επενδυτικά σχέδια στην παρνημασμένη μεγαλούπολη και άλλοτε πρωτεύουσα της βιομηχανίας αυτοκινήτου. Ο παλιός σταθμός, γνωστός ως Michigan Central Station, στέκει κενός από το 1988 όταν εκτελέστηκε το τελευταίο δρομολόγιο.

Ακούγεται ως μια ιστορία φαντασμάτων. Στο ογκώδες κτίριο, σαν ένα ψηλό συγκρότημα με δύο πυργοειδείς απολήξεις, η Ford θα δώσει νέα ζωή, όχι πλέον ως παραδοσιακό σταθμό τρένων αλλά ως συγκοινωνιακό κόμβο σε ένα πάρκο καινοτομίας, μαζί με ξενοδοχείο, εστιατόρια και καταστήματα. Μαζί θα αξιοποιήσει και γειτονικά εργοστάσια, επίσης εγκαταλελειμμένα. Το κτίριο χτίστηκε το 1913 στη θέση μικρότερου σταθμού που είχε καεί. Ήταν ακόμη η εποχή του τρένου στις

ΗΠΑ. Η χρυσή περίοδος του σταθμού ήταν η δεκαετία του 1940, όταν διακινούσε πάνω από 4.000 επιβάτες ημερησίως. Στη δεκαετία του 1950 δόθηκε προτεραιότητα στο αυτοκίνητο σε όλη την Αμερική και ο σταθμός άρχισε σταδιακά να παρακμάζει. Η περίπτωση του Ντιτρόιτ και η παρακμή του όπως και η σχεδιαζόμενη αναγέννησή του με σειρά άλλων επενδύσεων και παρεμβάσεων είναι χαρακτηριστική της ιστορίας των αμερικανικών πόλεων και των παραμέτρων της ανόδου και της πτώσης τους.

Απνχει τους κύκλους ζωής των αστικών κέντρων όπως τα γεννήσε αρχικά ο 19ος αιώνας και τα παρέδωσε στον 20ό με όλες τις διακυμάνσεις, τις κορυφώσεις και τα χάσματα που ακολούθησαν. Ο 21ος αιώνας παραλαμβάνει όλη αυτήν την κληρονομιά του αστικού και υλικού πολιτισμού με ανοικτά τα ζητήματα της βιωσιμότητας, της βιοποικιλότητας και της συνοχής που πρέπει να διασφαλιστούν. Το Ντιτρόιτ εμφανίζεται σαν ένας πινακας ασκήσεων, σαν ένα τεράστιο και προκλητικό εργαστήρι,

στο οποίο συναιρούνται τα αποστάγματα της νέας σκέψης. Όπως αναφέρει σχετικό άρθρο των «Νιου Γιόρκ Τάιμς», τα προβλήματα που γέννησε ο λεγόμενος εξευγενισμός ολόκληρων συνοικιών ή περιοχών σε άλλους τόπους είναι πλέον οδηγός ώστε να αποφευχθούν οι συνθήκες που τα δημιούργησαν. Το Ντιτρόιτ αναγεννάται και από τη φυσική περιέργεια που γέννησε η τρομακτική παρακμή του. Η απώλεια της ικμάδας του οδήγησε στην επιθυμία για την ολική ανόρθωση της πόλης. Μένει να το δούμε.

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΙ

Γράφει ο **ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ**

Γράμμα από το μέτωπο

Την πήρα στην αγκαλιά μου, με τη μαμά της από δίπλα να σπρώχνει το στατό με τους ορούς. Την οδηγήσαμε στο δωμάτιο όπου θα της έκαναν την ενδορραχιαία έγχυση. Στην πρώτη της χημειοθεραπεία. Την κράτησα στην αγκαλιά μου γεμάτος τρόμο, λύπη μα και δέος: καλείται στα τέσσερά της να δώσει μια μάχη που στα πενήντα μου ούτε μπόρεσα να φανταστώ ποτέ.

Μας είπαν να την τοποθετήσω μπρούμυτα στην κλίνη και μετά μας ζήτησαν να βγούμε έξω. Και την αφήσαμε εκεί, στα χέρια του γιατρού και των νοσηλευτριών, που μάθαμε πολύ γρήγορα να εμπιστευόμαστε με κλειστά μάτια.

Επρεπε να την τοποθετήσουν σκυφτή, γονατιστή, για να διαγραφεί καθαρά η σπονδυλική της στήλη για να περάσει η βελόνα. Και να παραμείνει σε αυτή τη στάση προκειμέ-

Τώρα ξέρω: η κόρη μου έχει μπει στα χαρακώματα· εγώ παραμένω άκαπνος.

νου το χημικό να κυλήσει εσωτερικά έως τη βάση του κρανίου. Κάποια αναισθησία, τοπική, είχε γίνει, αλλά οι γιατροί ήταν σαφείς εκ των προτέρων: δεν γίνεται να μην πονέσει, έστω και λίγο.

Κι έπειτα, έπρεπε για δύο ώρες να την κρατήσουμε με τη μητέρα της σε μια τέτοια στάση για δύο (2) ώρες. Χτυπιόταν και τσίριζε, μας διαλόγγετο με τον τρόπο της, καστούκιζε το πρόσωπό της με μανία και ωρυόταν.

Όση ώρα της κρατούσα τα πόδια ακινητοποιημένα σαν βασανιστής,

Αυτό είναι όλα τα παιδιά: τη στιγμή που παύει ο πόνος, η κακουχία, η ενόχληση, μπορούν να γελάσουν και πάλι.

σκεφτόμουν ότι ήταν Πέμπτη, έντεκα και τέταρτο το πρωί – εκείνη την ώρα, οι συμμαθητές της στο προνήπιο θα έκαναν κανονικά το πρόγραμμά τους γελώντας και παίζοντας μεταξύ τους και με τις δασκάλους τους, και μετά θα επέστρεφαν σπιτίτια τους. Μα εκείνη έλειπε. Η Αγία Καθημερινότητα· το άπαστο, μακρινό όνειρο.

Κάποια στιγμή ηρέμισε και βρήκαμε τον τρόπο, με μια αγκαλιά και κινούμενα σχέδια στο κινητό, να περάσει το διάδρο. Και μετά ήταν όλο γέλια – διότι αυτό είναι όλα τα παιδιά: τη στιγμή που παύει ο πόνος, η κακουχία, η ενόχληση, μπορούν να γελάσουν και πάλι, να παίξουν, να χαζολογήσουν σαν να μην είχε συμβεί τίποτα προηγουμένως. Και τότε εσύ, ο μεγάλος, ο ενήλικας, ο γονιός, ο απολύτως διαλυμένος από την όλη εμπειρία, να πάρεις το πιο απίστευτο κουράγιο. Είναι όπως το λέει το

τραγούδι: Πώς να κρυφτείς απ’ τα παιδιά· έτσι κι αλλιώς τα ξέρουν όλα.

Στους διαδρόμους του «Ελπίδα», με τον παιδότοπο και τα άλλα παιδιά με τους επιθετικούς παιδικούς καρτίνους, τα παιδιά που παίζουν γελώντας, χωρίς μαλλιά, με ορούς να τα συνοδεύουν σαν υγρή σημαία στο πλάι τους, και ήρωες-γονείς να χαμογελούν μπροστά τους, όπως γελεί ένας γονιός μπροστά στο παιδί του που παίζει στις κούνιες, αισθάνθηκα πολύ μικρός και ανόητος. Επρεπε να το δω για να νιώσω αυτή την αδιανόητη δύναμη ζωής: από τους γιατρούς και τις νοσηλεύτριες έως αυτά τα παιδιά, αυτούς τους γονείς. Και αυτό ήταν το πρώτο μου γράμμα στον κύριο Γκρι από το μέτωπο στο οποίο μάχεται το παιδάκι μου.

Τώρα ξέρω: η κόρη μου έχει μπει στα χαρακώματα· εγώ παραμένω άκαπνος.

Είκοσι έξι αρχαία από τις συλλογές του μουσείου, μαζί με 26 έργα του 18ου και 19ου αιώνα, προσωρινά δάνεια από άλλα μουσεία, ξεδιπλώνουν την «πολύτροπη εμπλοκή της Αρχαιότητας με την Επανάσταση».

Ο ρόλος της Αρχαιότητας το 1821

«Δι' αυτά πολεμήσαμεν» – Η «Κ» επισκέφθηκε την έκθεση-ύμνο στην Ελευθερία του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου

Της **ΓΙΩΤΑΣ ΣΥΚΚΑ**

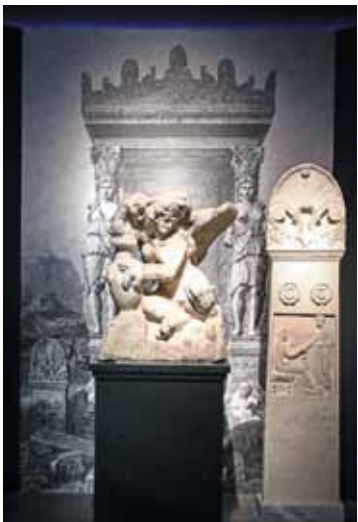
«Είχα δύο αγάλματα περίφημα, μια γυναίκα κι' ένα βασιλόπουλο ατόφια – φαίνονταν οι φλέβες' τόσο εντέλειαν είχαν. Όταν χάλασαν τον Πόρον, τα 'χαν πάρει κάτι στρατιώτες και εις τ' Αργος θα τα πουλούσαν κάτι Ευρωπαίων' χίλια τάλλαρα γύρευαν. Άντεσε κ' εγώ εκεί, πέρναγα' πήρα τους στρατιώτες, τους μίλησα: "Αυτά και δέκα χιλιάδες τάλλαρα να σας δώσουμε, να μην το καταδεχτήτε να βγουν από την πατρίδα μας. Δι' αυτά πολεμήσαμεν". (Βγάζω και τους δίνω τρακόσια πενήντα τάλλαρα,)' κι' όταν φιλωθούμεν με τον Κυβερνήτη, (ότι τρωγόμαστε), τα δίνω και σας δίνει ό,τι του ζητήσετε διά να μείνουν εις την πατρίδα απάνου».

Τα λόγια του Στρατηγού Μακρυγιάννη και η γνώση του ρήση, έδωσαν το νόημα και τον τίτλο στη νέα έκθεση του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου (ΕΑΜ): «Δι' αυτά πολεμήσαμεν» – Αρχαιότητες και Ελληνική Επανάσταση. Στις τρεις αίθουσες, βαμμένες στο χρώμα του γραφίτη, με τις δύο τεράστιες οθόνες, σε μια ατμόσφαιρα αυστηρή, δίχως μεγάλες σκηνογραφικές παρεμβάσεις, παρακολουθούμε ένα μουσειολογικό αφήγημα για τη σχέση των Ελλήνων με τις αρχαιότητες και την εθνική αφύπνιση που κορυφώθηκε στα χρόνια της Επανάστασης, φτάνοντας μέχρι την ίδρυση του ελληνικού κράτους και τα μέσα του 19ου αιώνα.

Είκοσι έξι αρχαία από τις συλλογές του μουσείου, μαζί με 26 έργα του 18ου και 19ου αιώνα, προσωρινά δάνεια (Βουλιά, Εθνικό Ιστορικό Μουσείο, Μουσείο Μπενάκη, Μουσείο της Πόλεως των Αθηνών, Πινακοθήκη, Συλλογή Stephan Adler και Συλλογή Μιχάλη και Δήμητρας Βαρκαράκη), ξεδιπλώνουν την «πολύτροπη εμπλοκή της Αρχαιότητας με την Επανάσταση».

Προσέγγιση που, όπως λέει η διευθύντρια του μουσείου, δρ Μαρία Λαγογιάννη-Γεωργαράκου, «φωτίζει εκλεκτικά την περιπετειώδη συνύπαρξη των αρχαίων κόσμου με τη νεότερη εποχή, αποκαλύπτοντας σημαντικές πτυχές της πολυσήμαντης σχέσης των αρχαιοτήτων με την Ελληνική Επανάσταση: την "ανακάλυψη" των λαμπρών μνημείων της Ελλάδας και τη συστηματική διαρπαγή και εμπορία τους από τους ξένους περιηγητές, την πολύτροπη σύνδεση της αρχαίας κλασικής παράδοσης με το κίνημα του φιλελληνισμού, την ενδυνάμωση της αυτοσυνείδησης των Ελλήνων και τις αγωνιώδεις προσπάθειές τους για τη διεκδίκηση και την προστασία της αρχαίας κληρονομιάς».

Λέξεις-κλειδιά οδηγούν τον επισκέπτη στο επόμενο βήμα, και η «Κ» ξεκινάει την περιήγηση με οδηγό τη διευθύντρια του πρώτου μουσείου της χώρας, να μιλάει για την ιδεολογική προετοιμασία της Επανάστασης, τις φιλελεύθερες ιδέες που προετοίμασαν τον ξεσηκωμό του

Εκθέματα από τη δεύτερη αίθουσα της έκθεσης, όπου περνάμε από τη προεπαναστατικά χρόνια σε αυτά του Αγώνα για την Ελευθερία.

Ενα «ταξίδι» από την εθνική αφύπνιση, που κορυφώθηκε στα χρόνια της Επανάστασης, στην ίδρυση του ελληνικού κράτους.

Γένους, την αφύπνιση της εθνικής συνείδησης, τους μεγάλους διαφωτιστές όπως ο Αδαμάντιος Κοραΐς και ο Ρήγας Φεραίος. Δύο φύλλα (το 4ο και το 7ο) από τη μνημειακή Χάρτα του παρουσιάζουν την αλληγορική μορφή της Ελλάδας, πλαισιωμένη από αρχαιοελληνικές παραστάσεις.

Στην προεπαναστατική εικονογραφία, η Ελλάδα εμφανίζεται υπόδουλη ανάμεσα σε αρχαιότητες, όπως η αλληγορική μορφή της, που παρουσιάζεται σε υδατογραφία, αλυσοδεμένη και ρακένδυτη κι ολόγυρα αρχαία. Δίπλα σε ένα αναθηματικό ανάγλυφο του 5ου αι. π.Χ, σε σκηνή ναΐσκου, και ένα αγαλμάτιο της Αθηνάς, προσέχουμε την εικονογράφηση έκδοσης, που αναφέρεται στους Έλληνες της διασποράς, Dimo Stephanopoli και τον ανιψιό του Nicolò. Μανιάτες που ζούσαν στην Κορσική, το 1797 ήρθαν στην Ελλάδα απεσταλμένοι του Ναπολέοντα Βοναπάρτη για να δουν τις επαναστατικές διαθέσεις των Ελλήνων. Στο Γύθειο, σε ένα ανάγλυφο από ναό της Νίκης, αναγνώρισαν τη μορφή της Ελευθερίας και την επιγραφή «Νίκη ή θάνατος». Το ανάγλυφο βέβαια, επιστρέφοντας, προσφέρθηκε ως δώρο στον Βοναπάρτη...

Ο θαυμασμός για την Ελλάδα και τα μνημεία της, θυμίζει η διευθύντρια του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου, συνοδευόταν και από λεηλασίες και λαφυραγώγηση. Στα τέλη του 18ου αι. αρχές 19ου, το κυνήγι των αρχαίων και η διαρπαγή τους γενικεύτηκε. Ανάμεσα στους άρπαγες ήταν και μέλη επιστημονικών αποστολών και διπλωματικοί

Μπαίνοντας στην τρίτη αίθουσα αντικρίζεις δύο φτερωτές Νίκες από τον ναό της Αρτέμιδος στην Επιδαύρο να περιστρέφονται στον αέρα. Ένα θέαμα τονισμένο ηχητικά με μουσική του Νίκου Ξανθούλη.

εκπρόσωποι στην Υψηλή Πύλη. Δεν ήταν μόνο ο Ελγιν και ο πράκτοράς της Αθηνάς, αλλά ανάλογα έπραξε στις Κυκλάδες και στην Πελοποννήσο. Στις Μυκίνες ζήτησε από τον εκπρόσωπο των Βρετανών στο Αργος, Θεοδωράκη Βλασσόπουλο, να ερευνήσει για λογαριασμό του και επ' αμοιβή τον Θησαυρό του Ατρέα.

Τα περισσότερα απ' όσα βρήκε στη βιαστική ανασκαφή του ο Βλασσόπουλος, μεταφέρθηκαν σε ιδιωτική συλλογή και έπειτα, το 1816, πουλήθηκαν στο Βρετανικό Μουσείο. «Ενθύμια» έπαρναν οι Βρετανοί, οι Γάλλοι, οι Ρώσοι, οι Ολλαν-

δοί, οι Γενουάτες, οι Ενετοί, όπου μπορούσαν. Στις αρχές της δεύτερης δεκαετίας του 19ου αι., ομάδα Βορειοευρωπαίων νεαρών καλλιτεχνών και αρχιτεκτόνων μοιράστηκε τις μεγαλύτερες έως τότε αρχαιολογικές ανακαλύψεις στον ναό της Αφαιάς στην Αίγινα. Αλλά και από τον ναό του Επικούριου Απόλλωνα στις Βόσες.

«Το παράδειγμα του Ελγιν στον Θησαυρό του Ατρέα ακολούθησε ο διοικητής του Μοριά, Βελή Πασάς, γιος του Αλή Πασά των Ιωαννίνων, ο οποίος διενήργησε ανασκαφές το 1810 και ανακάλυψε νέα τμήματα από τους ημικίονες που κοσμούσαν την είσοδο. Από αυτά, τρία τμήματα μεταφέρθηκαν στην Ιρλανδία, όπου έπειτα από πυρκαγιά κατέληξαν σε κάποια αποθήκη, για να παρουσιαστούν ξανά το 1905 στο Βρετανικό Μουσείο», σημειώνουν στον εξαιρετικό κατάλογο της έκθεσης η κ. Μαρία Λαγογιάννη και ο κ. Θεωδωρής

Η ναυμαχία του Ναυαρίνου το 1827, αποτυπώνεται σε γαλλική πορσελάνη, με λαβές που έχουν τη μορφή φτερωτών Νικών.

Ο θαυμασμός των ξένων για την Ελλάδα και τα μνημεία της, συνοδευόταν και από λεηλασίες και λαφυραγώγηση.

Κουτσογιάννης, έφορος της Συλλογής Εργων Τέχνης της Βουλής των Ελλήνων. Όμως, και άλλοι περιηγητές πήραν ό,τι μπορούσαν από τον Θησαυρό του Ατρέα, όπως ο Θείρισος (Friedrich Thiersch). Το τμήμα κιονόκρανου που περισυνέλεξε βρίσκεται στην Καρλορούνη.

«Είναι ένα μνημείο διασκορπισμένο σε τρεις χώρες και έξι μουσεία στον κόσμο. Στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, στο Μουσείο των Μυκηνών και τα άλλα σε Μόναχο, Καρλορούνη, Βερολίνο και Βρετανία», λέει η διευθύντρια του ΕΑΜ, προτρέποντάς μας να προσέξουμε το ημερολόγιο του Παναγιώτη Σταματάκη.

Σπάζοντας τις αλυσίδες

Συνεχίζοντας την περιήγηση, στη δεύτερη αίθουσα η ατμόσφαιρα αλλάζει. Η αλυσοδεμένη Ελλάδα των προεπαναστατικών απεικονίσεων σπάει τις αλυσίδες δίνοντας τη θέση της στην Ελευθερία. Η εικονογραφία με αρχαιοπρεπές στυλ ανταποκρίνεται στο κλίμα του καιρού, όπως στο έργο με την Ασπίδα Λιδωρίκη. Η σύζυγος του φρουράρχου της Ακρόπολης, Ιωάννη Γκούρα, προβάλλεται στα Προπύλαια, έχοντας πεσμένο τον δυνάστη οθωμανό. Στη διπλανή λιθογραφία ο λόρδος Βύρων, με τη σκωτσέζικη στολή του, προβάλλεται ως ήρωας της Επανάστασης με αρχαιοπρεπές κράνος. Πρότυπα που ενέπνευσαν την εικονογραφία του φιλελληνισμού όπως ο μελανόμορφος αμφορέας που εικονίζει περικεφαλαία, «συνομιλούν» με τη μόδα της εποχής.

Το επιτραπέζιο ρολόι είναι ένα από αυτά. Πολλές φιλελληνικές οργανώσεις υποστηρίζουν τον αγώνα των Ελλήνων ακόμη και με έρανο όπως εικονίζεται σε λιθογραφία του 1826, με σικάτες Παριζιάνες να συνεισφέρουν. Στην ίδια προθήκη εκτίθεται κι ένα πιάτο από φαγεντιανή με τον Σατωβριάνδο να προΐσταται του φιλελληνικού κοιμιάτου στο Παρίσι.

Η επιτύμβια στήλη που εικονίζει ιππέα πάνω σε άλογο από την Ακαδημία Πλάτωνος (τέλη του 5ου αι. π.Χ.), χρησιμοποιήθηκε ως πρότυπο για να αναπαραχθεί το θέμα του Γκαιούρ εναντίον του Χασάν, ενώ μία από τις ένδοξες στιγμές της αρχαίας Ελλάδας, η ναυμαχία του Ναυαρίνου το 1827, αποτυπώνεται σε γαλλική πορσελάνη, με λαβές που έχουν τη μορφή φτερωτών Νικών.

Παρακολουθούμε όμως και τι ακολούθησε λίγους μήνες μετά τη ναυμαχία στο Ναυαρίνο, όταν αποβιβάστηκαν 15.000 Γάλλοι στρατιώτες στην Πελοπόννησο με τις διαταγές του στρατηγού Μαιζών για να προστατέψουν τους Έλληνες από την εκδίκηση των Τούρκων. Τότε οργανώθηκε και επιστημονική αποστολή με τα τμήματα αρχαιολογίας, αρχιτεκτονικής και γλυπτικής της Expedition scientifique de Moree, να καταγράφουν αρχαιότητες που δημοσίευαν σε μνημειακές εκδόσεις. Όπως η μαρμάρινη Σφίγγα - Αρπυία από τη Δήλο που βλέπουμε και οι επιτύμβιες στήλες από τη Σαλαμίνα και την Τήνο.

«Βεβαίως δι' αυτά πολεμήσαμεν, αλλά πώς τα διασφαλίσαμε...» λέει η κ. Λαγογιάννη, τονίζοντας ότι το 1827 στην Εθνοσυνέλευση της Τροιζήνας απαγορεύθηκε με διάταγμα η εξαγωγή αρχαιοτήτων από την Ελλάδα. Θυμίζει επίσης την ίδρυση του πρώτου Εθνικού Μουσείου από τον Καποδίστρια, την προσπάθεια της χώρας να σώσει τα αρχαία της, αλλά και την τεράστια προσφορά της Αρχαιολογικής Εταιρείας.

«Ο αποκαριετισμός στο Σούνιο», ζωγραφικό έργο του Θεόδωρου Βρυζίκη δεξιά μας και αριστερά η ανδρική κεφαλή από τις πρώτες ανασκαφές του 19ου αι., με τους στίχους του Σεφέρη «Ξύπνησα με το μαρμάρينو τούτο κεφάλι στα χέρια» στο επιτοίχιο, είναι τα εκθέματα πριν από την κορύφωση της έκθεσης.

Μπαίνοντας στην τρίτη αίθουσα προσπαθείς να συγκρατήσεις κάθε λεπτομέρεια από το θέαμα που κορυφώνεται απέναντι, τονισμένο ηχητικά με τη μουσική του Νίκου Ξανθούλη. Δύο φτερωτές νίκες από τον ναό της Αρτέμιδος στην Επιδαύρο, περιστρέφονται αργά στον αέρα, όπως προβάλλονται στην εγκατάσταση, ενώ στο κέντρο της αίθουσας, σε προθήκες από φινιέ πλέξιγκλας, οι Νίκες που εικονίζονται σε έξι ερυθρόμορφα αγγεία, ολοκληρώνουν το πυκνό αφήγημα για την Ελευθερία, γεμάτο υπαινιγμούς και συμβολισμούς γι' αυτά που μας εμπνέουν και μας κινούν.

«Πιο σημαντικά είναι όσα δεν χτίζουμε»

Η μεγαλύτερη απειλή για τον διάσημο Χιλιανό αρχιτέκτονα είναι η αυθαιρεσία, λέει στην «Κ» ο Αλεχάντρο Αραβένα

Του **ΣΑΚΗ ΙΩΑΝΝΙΔΗ**

Τουλάχιστον τρεις φορές με κάλεσε ο Αλεχάντρο Αραβένα να κοιτάξω έξω από τα μεγάλα παράθυρα του γραφείου του την Elemental, καθώς συζητούσαμε για τις απαντήσεις που μπορεί να δώσει η αρχιτεκτονική στα σύγχρονα προβλήματα των πόλεων και των κατοίκων τους. Η έδρα του διάσημου Χιλιανού αρχιτέκτονα βρίσκεται στην κορυφή ενός ουρανοξύστη της δεκαετίας του '70. Από κάτω απλώνεται το Σαντιάγο των 5,5 εκατομμυρίων κατοίκων, που τους τελευταίους τέσσερις μήνες κλυδωνίζεται από κοινωνικές συγκρούσεις και βίαιες ταραχές. Το μεγαλύτερο ποσοστό του πληθυσμού ζει σε συνθήκες «Λατινικής Αμερικής», μου λέει και με το χέρι του δείχνει τις φτωχές περιοχές της πρωτεύουσας, ενώ το υπόλοιπο σε συνθήκες «Σουηδίας». Οι ανισότητες είναι για τον ίδιο ένα από τα σοβαρότερα προβλήματα που καλούνται να αντιμετωπίσουν τα σύγχρονα αστικά κέντρα.

«Οι πόλεις μπορούν να προσφέρουν έναν σύντομο δρόμο προς την ισότητα, διότι μπορούν να βελτιώσουν το βιοτικό επίπεδο των πολιτών τους με στρατηγικές παρεμβάσεις στη δημόσια συγκοινωνία, στον δημόσιο χώρο, στις υποδομές, χωρίς να αγγίζουν το εισόδημα. Σκεφτείτε την αλλαγή στην ποιότητα ζωής των πολιτών παρέχοντάς τους μια σύγχρονη δημόσια συγκοινωνία, μια θέση σε ένα θερμαινόμενο λεωφορείο ή σε έναν κλιματιζόμενο υπόγειο σιδηρόδρομο. Οι πόλεις αξιολογούνται και για τα πράγματα που προσφέρουν δωρεάν. Οπότε, μέσα από τον δημόσιο χώρο, τα πεζοδρόμια, την

πρόσβαση στη θάλασσα μπορεί να γίνει μια ανακατανομή της ποιότητας ζωής. Οι πόλεις έχουν το πρόβλημα αλλά και τη θεραπεία του», σημειώνει.

Ο Αλεχάντρο Αραβένα γεννήθηκε στη Χιλή και μεγάλωσε σε μια χώρα, όπως λέει, χωρίς την αρχιτεκτονική παράδοση του Περού ή του Μεξικού. «Η Χιλή ήταν μια χώρα σε πόλεμο, οπότε δεν ανέπτυξε τέτοια κουλτούρα. Η Χιλή είναι περισσότερο φύση», λέει κοιτάζοντας πάλι προς το παράθυρο. Τελείωσε τη σχολική εκπαίδευσή του τέσσερα χρόνια πριν από την πτώση του δικτάτορα Πινοσέτ και μπήκε στην Αρχιτεκτονική κάπως τυχαία, με έναν συνδυασμό καλής γνώσης σε μαθηματικά, φυσική και σχέδιο. Στις εισαγωγικές εξετάσεις δεν μπορούσε να ονοματίσει ούτε έναν από τους κλασικούς της αρχιτεκτονικής. «Νόμιζα πως οι αρχιτέκτονες κατασκευάζουν πράγματα. Με ρώτησαν ποιος ήταν ο Λε Κορμπιζιέ. Δεν είχα ιδέα. Ήξερα μόνο τον Mis Van ντερ Ροέ επειδή είχα δει σχέδιά του σε μια βιβλιοθήκη». Σήμερα, όμως, σχεδόν όλοι γνωρίζουν τον ταλαντούχο Αλεχάντρο Αραβένα. Κάτοχος του «νομπέλ της αρχιτεκτονικής», του περίφημου Βραβείου Πρίτσκερ, επιμελητής της Μπιενάλε Αρχιτεκτονικής της Βενετίας του 2016, γνωστός για τις ιδέες του σχετικά με τον κοινωνικό ρόλο της αρχιτεκτονικής, ο 52χρονος Αραβένα με το νεανικό του παρουσιαστικό είναι κάτι σαν σταρ της αρχιτεκτονικής, με τη φήμη του να ξεπερνάει τα όρια της Λατινικής Αμερικής.

Το 2000 κλήθηκε ως επισκέπτης καθηγητής στο αμερικανικό Χάρβαρντ. Ήταν η πρώτη φορά που θα

«Το πρόβλημα με το στυλ είναι ότι έχεις μια απάντηση πριν ακούσεις την ερώτηση», λέει ο κ. Αραβένα.

μιλούσε έξω από τη Λατινική Αμερική και ανησυχούσε για το τι θα μπορούσε να περδίσει σε ένα τέτοιο κοινό. Δουλεύοντας όμως συνεχώς με όρους οικονομικής λιτότητας, εκπαιδεύτηκε να ξεπερνάει ελλείψεις που άλλοι αρχιτέκτονες δεν μπορούσαν να φανταστούν. «Η μεγαλύτερη απειλή για το επάγγελμά του αρχιτέκτονα είναι η αυθαιρεσία. Υπάρχει μια λεπτή γραμμή μεταξύ αυθαιρεσίας και ασκετοσύνης. Όταν δουλεύεις με λίγους πόρους, προστατεύεις απέναντι στην αυθαιρεσία. Πρέπει να αιτιολογείς οποιαδήποτε επιλογή σου», σημειώνει.

Έχοντας εκπαιδευτεί σε μια έντονα σεισμογενή χώρα, ο Αραβένα σχεδιάζει στη Χιλή κτίρια που αντέχουν στον χρόνο και στις δυνάμεις της φύσης. «Το κτίριο πρέπει να είναι σχεδόν ολοκληρωμένο όταν ολοκληρώνεται ο σκελετός του. Έτσι μπορεί να αντέξει χρονικά και πολιτισμικά. Η παλιά αρχιτεκτονική είναι κυρίως σκελετός και απλές, καθαρές κατασκευές», μας λέει αναφερόμενος σε

Καθαρές, γεωμετρικές, γραμμές, αλλά και πιο ελεύθερες μορφές στις κοινωνικές κατοικίες που έχει σχεδιάσει χαρακτηρίζουν τα έργα του αρχιτέκτονα.

ένα από τα εμβληματικά κτίριά του στο Σαντιάγο, το Κέντρο Καινοτομίας. Στην Ευρώπη ή στην Αμερική, ωστόσο, η μορφή είναι διαφορετική γιατί η ερώτηση είναι διαφορετική, σημειώνει. Το επόμενο διάστημα, μάλιστα, θα συνεργαστεί πολύ στενά με τον ηθοποιό Ρόμπερτ Ρέντφορντ για τον σχεδιασμό του νέου κτιρίου που θα στεγάσει το φεστιβάλ κινηματογράφου Sundance.

Ανταποκρινόμενη σε σεισμούς και τσουνάμι, η ομάδα του έπρεπε να ανακατασκευάσει ολόκληρους οικισμούς, αναπτύσσοντας έτσι μια αρχιτεκτονική φιλοσοφία που αποδέχεται τις κατά τεκμήριο αντίρροπες δυνάμεις του εξωτερικού περιβάλλοντος (οικονομικές, περιβαλλοντικές, κοινωνικές, πολιτικές, αισθητικές) και βάζοντας συμμετόχους τους κατοίκους στη διαδικασία του σχεδιασμού. Μας καλούν, λέει, σε περιπτώσεις όπου χρειάζεται «κοινωνική άδεια» για να προχωρήσει μια κατασκευή.

Πώς θα την ονόμαζε αυτή την αρχιτεκτονική; «Αυτό που κάνουμε εντέλει είναι να δίνουμε μορφή στα μέρη όπου ζουν οι άνθρωποι. Η αρχιτεκτονική δεν είναι πιο σύνθετη από αυτό, ούτε πιο απλή από αυτό. Τι σημαίνει, όμως, ζωή;» διερωτάται, για να απαντήσει λίγο αργότερα ότι «η ζωή είναι μια μείξη πραγμάτων, όπως φόβος, ζήλια, χαρά, αλληλεγγύη, όλα τα πρωτόγονα συναισθήματα αλλά και οι κοινωνικές συμβάσεις είναι μέρος της εξίσωσης. Θα έλεγα ότι με την αρχιτεκτονική μας προσπαθούμε να καταλάβουμε τον άνθρωπο και την κοινωνία ως σύνολο, ως την ονομάσουμε ουμανιστική αρχιτεκτονική».

Μπορεί λοιπόν αυτή η προσέγγιση να βοηθήσει στην αντιμετώπιση

κρίσεων, όπως η μαζική μετανάστευση; «Πρέπει να βοηθήσει», απαντάει κατηγορηματικά ο Αραβένα και τονίζει ότι πρέπει να καταλάβουμε τους λόγους της μαζικής μετακίνησης των ανθρώπων. «Αν εξαιρέσουμε τον πόλεμο και την κλιματική αλλαγή, η μετανάστευση ενεργοποιείται για την αναζήτηση ευκαιριών. Οι πόλεις δεν είναι ένα σύνολο σπιτιών, αλλά μια συγκέντρωση ευκαιριών, όπως καλύτερες δουλειές, εκπαίδευση, υγεία και υγιεινή, διασκέδαση, υπόσχεση για μια καλύτερη ζωή. Πρέπει να δίνουμε πρόσβαση σε ευκαιρίες, όχι μόνο στη φυσική στέγη», μας λέει.

Ο ίδιος έγινε ευρύτερα γνωστός χάρη στις κοινωνικές κατοικίες (social housing) που κατασκεύασε στη Χιλή δίνοντας τον χώρο και την ευκαιρία στους νέους κατοίκους να τις διαμορφώσουν όπως θέλουν. «Χτίζοντας τον σκελετό, η σάρκα μπορεί να γεμίσει το κενό. Πιο σημαντικά από αυτά που χτίζουμε είναι όσα δεν χτίζουμε. Η ποιότητα του δημόσιου χώρου ανάμεσα στον δομημένο χώρο αμέσως εγγυάται το κοινό συμφέρον», σημειώνει.

Όπως μας λέει τελειώνοντας την κουβέντα μας, η ερώτηση οδηγεί κάθε φορά τον σχεδιασμό. Δεν έχει μια «υπογραφή» και δεν το επιδιώκει. «Το πρόβλημα που έχω με τα στυλ είναι ότι έχεις έτοιμη μια απάντηση πριν ακούσεις την ερώτηση. Μόλις σχεδιάσεις κάτι, κινδυνεύεις να ερωτευτείς την ιδέα σου και να μην ακούς τίποτα άλλο».

Πριν φύγουμε τον ρωτάμε εάν η συζήτηση για τον κοινωνικό ρόλο της αρχιτεκτονικής έχει αλλάξει την ίδια την προσέγγισή της αρχιτεκτονικής διεθνώς. «Θα έλεγα όχι, όχι αρκετά».

Φιλανθρωπικό Μεσημεριανό Γλέντι
με τη ρεμπέτικη ορχήστρα
"Αρχή - Δια του Ρεμπέτικου"
Σάββατο **22** Φεβρουαρίου
στην **1.00** μ.μ.
στην ταβέρνα "ΑΡΧΟΝΤΟΛΟΙ"
"Επίτιμοι" σερβιτόροι:
Υπουργός Δικαιοσύνης Γιώργος Σαββίδης
Οινοποιός Κώστας Τσιάκκας
Δούτωρ Δημήτρης Ανδρεόπουλος
Δευθυντής ΚΑΝΑΛ 6 Μιχάλης Παπαευαχόρου
Τιμή με φραγτό υαί επιλεγμένο ποτό **€30**
Κρατήσεις στο **25 37 79 99**
Τσιάκκας Χρηργός
Χρηργός Επιωνωνίας
ΤΣΙΑΚΚΑΣ
ΟΙΝΟΠΟΙΕΙΟ WINERY
Τα υαθαρά έσδα θα δοθούν στο Ίδρυμα "Ταμείο Ημέρας Αγάπης Παιδιού"

Θεατρική Περίοδος 2019/2020 | Κεντρική Σκηνή | 157η παραγωγή
Αβελάρδος
και Ελοΐζα
Γιάννης Καραβριανός
ΠΡΕΜΙΕΡΑ
14 Φεβρουαρίου 2020
Θέατρο Δέντρο - 8:30 μ.μ.
Λευκωσία
Σκηνοθεσία: Κώστας Σιλβέστρος
Σκηνικά / κοστούμια: Μαρίνα Χατζήλουκά
Μουσική σύνθεση: Αντρούλα Καρά
Κίνηση: Αλέξης Βασιλείου
Σχεδιασμός φωτισμών: Βασίλης Πετεινάρης
Βοηθός σκηνοθέτη: Στέφανη Μουρούζη
Ηθοποιοί: Βασιλική Κυπραίου, Αντωνία Χαραλάμπους, Θανάσης Γεωργίου & η μουσικός / περφόρμερ Αντρούλα Καρά
ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ
15 & 18 Φεβρουαρίου - 8:30μ.μ. & 16 Φεβρουαρίου - 6:30μ.μ. | Θέατρο Δέντρο
21, 22, 25, 28, 29 Φεβρουαρίου & 3 Μαρτίου - 8:30 μ.μ. | Τεχνολώρος της ΕΘΑΛ
23 Φεβρουαρίου - 6:30μ.μ. | Τεχνολώρος της ΕΘΑΛ
6 Μαρτίου - 8:30μ.μ. | Μαρκίδεο Θέατρο (Πάφος)
Πληροφορίες / κρατήσεις: **25 877827** | www.ethal.com.cy | [f](https://www.facebook.com/technohoros) Τεχνολώρος ΕΘΑΛ / Technohoros ETHAL
Μέγας Θεματικός Χορηγός Πάγος Χορηγός Χρυσός Χορηγός Χορηγός Παραγωγής Υποστηρικτές Χορηγός Επισυνωνίας
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΥΠΡΟΥ
Cic Centre Sales
MEDICINE
Z
LOVE 100.7
Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Όταν οι αξίες ζωής μάχονται τη θηριωδία

Μια συγκινητική ιστορία αληθινού θάρρους από τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο

Μια κρυφή ζωή ★★½
ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΔΡΑΜΑ (2019)
Σκηνοθεσία: Τέρενς Μάλικ
Ερμηνείες: Ογκαστ Ντιλ, Βάλερι Πά-κνερ, Μαρία Σιμόν, Μπρούνο Γκανζ

Του **ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ**

Μετά μερικές μέτριες δουλειές αλλά και κάποιους πειραματισμούς, ο Τέρενς Μάλικ επιστρέφει με ένα πραγματικά καλό φιλμ, παρουσιάζοντας μια συγκινητική αληθινή ιστορία από τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Ηρώας του είναι ο Φραντς, ένας Αυστριακός αγρότης, ο οποίος ζει μαζί με τη σύζυγο και τις τρεις μικρές τους κόρες στο κτήμα του, πάνω στα καταπράσινα ορεινά λιβάδια των Άλπεων. Η ειρηνική ζωή, ωστόσο, θα διαταραχθεί από τον πόλεμο και σύντομα ο Φραντς θα κληθεί να δώσει όρκο πίστης στον Χίτλερ και να υπηρετήσει στο μέτωπο. Ανδισιασμένος από αυτή την προοπτική, αρνείται, με αποτέλεσμα να καταλήξει στις φυλακές της Γκεστάπο. Εκεί θα έρθει αντιμέτωπος με τις αγκυρώσεις των δεσμοφυλάκων αλλά και τον πειρασμό που πνίγζει από τις όμορφες αναμνήσεις του.

Ο Μάλικ δημιουργεί έναν (σχεδόν) επίγειο παράδεισο οικογενειακής γαλήνης και ειρήνης στο πρώτο κομμάτι της ταινίας προκειμένου να τον φέρει σε πλήρη διάσταση με όσα δραματικά θα συμβούν στο δεύτερο μέρος. Τα υπέροχα τοπία, η ευκαρίστηση για τη γη που δουλεύεται και καρπίζει, η βαθιά αγάπη και συντροφικότητα είναι όλα εκείνα που οδηγούν, πολύ φυσιολογικά, τον Φραντς στην απόφαση

να πάει κόντρα στον παραλογισμό του πολέμου. Όσα έχει μάθει στη ζωή του, αλλά και ο δικός του θεός της καλοσύνης και της πραότητας, δεν μπορούν να συμβαδίσουν με τη βαρβαρότητα του ναζισμού. Όλα αυτά, βέβαια, δεν τα συμμερίζονται οι περισσότεροι από τους συγχωριανούς του, οι οποίοι τον θεωρούν προδότη και δειλό.

Στο επίκεντρο η ηθική

Εκτός της αληθινής ιστορίας, που αποτελεί από μόνη της παράδειγμα θάρρους και απόδειξη ότι ο πραγματικός ηρωισμός εμφανίζεται και μακριά από το πεδίο της μάχης, το φιλμ στοχάζεται φιλοσοφικά πάνω στην ανθρώπινη ύπαρξη και στην ηθική που ελάχιστη σχέση έχει με τη συμβατική πνευματική καλλιέργεια ή τη μόρφωση. Οι αξίες ζωής του Φραντς είναι ανεκτίμητες και πηγαίες και αυτό ίσως αποτελεί και το μυστικό της δύναμής τους. Η δοκιμασία στην οποία θα τεθούν αποκτά σχεδόν θεολογικό χαρακτήρα, θυμίζοντας τους πειρασμούς που κατανικάει ο Ιησούς πάνω στον σταυρό.

Ο Ογκαστ Ντιλ, τον οποίο είχαμε δει προ διετίας να υποδύεται άρτια τον νεαρό Καρλ Μαρξ («Όταν ο Μαρξ συνάντησε τον Ενγκελς»), τα καταφέρνει εδώ εξαιρετικά στον κεντρικό ρόλο, ενώ πλαισιώνεται από άλλους γνωστούς Ευρωπαίους ηθοποιούς, όπως ο Ματίας Σόνερτς («Κόκκινο σπουργίτι»), ο Φραντς Ρογκόφσκι («Στους διαδρόμους»), καθώς και ο Μπρούνο Γκανζ, σε μια από τις τελευταίες εμφανίσεις του τελευταίου στη μεγάλη οθόνη.

Ο Ογκαστ Ντιλ τα καταφέρνει εξαιρετικά στον κεντρικό ρόλο του Αυστριακού αγρότη που πληρώνει το τίμημα της άρνησής του να ορκιστεί πίστη στον Χίτλερ.

HOME CINEMA

Φρενήρεις ρυθμοί, ποπ νότα και γεύση από NBA

Ο Ανταμ Σάντλερ υποδύεται έναν τυχοδιώκτη κοσμηματοπώλη και αθεράπευτο τζογαδόρο.

Uncut Gems ★★½
ΘΡΙΛΕΡ (2019)
Σκηνοθεσία: Μπένι και Τζος Σάφντι
Ερμηνείες: Ανταμ Σάντλερ, Κέβιν Γκάρντνερ, Τόμι Κομίνικ

Οι αδελφοί Σάφντι, οι οποίοι άφησαν πολύ καλές εντυπώσεις με το προ διετίας «Good Time», επιστρέφουν στο Netflix με ένα ακόμη πιο πολυσυζητημένο φιλμ, με την απουσία του από τις οσκαρικές υποψηφιότητες να προκαλεί αρκετές αντιδράσεις. Ο Ανταμ Σάντλερ, σε ένα ρόλο μακριά από τις κωμικές περσόνες που τον έχουμε συνθίσει, είναι ο Χάουαρντ, ένας τυχοδιώκτης κοσμηματοπώλης και αθεράπευτος τζογαδόρος, ο οποίος θα βάλει τον εαυτό του σε μεγάλα μπλέξιματα προσπαθώντας να πετύχει το τέλειο «κόλπο». Η πώ-

ληση ενός εντυπωσιακού πολύτιμου λίθου σε ένα σταρ του NBA, οι επικίνδυνες σχέσεις με τους τοκογλύφους και η προσωπική του ζωή θα ενωθούν σε μια όλο και πιο παρανοϊκή υπόθεση, που θα τον οδηγήσει στα άκρα.

Οι Σάφντι σκηνοθετούν και μοντάρουν εδώ με φρενήρεις ρυθμούς έναν ακόμα πιο φρενήρη χαρσχητήρα. Ο Χάουαρντ σε αρκετές περιπτώσεις ισορροπεί επικίνδυνα ανάμεσα στην ένταση και την καρικατούρα, ωστόσο μένει στον αφρό χάρη στην αφοσιωμένη ερμηνεία του Σάντλερ, αλλά και στο καλογραμμένο σενάριο. Αυτός ο παράξενος ήρωας αποτελεί, βέβαια, άλλη μία σύγχρονη ενσάρκωση του αμερικανικού ονείρου, ηθικά παραμορφωμένη και ποτισμένη με μια παράλογη, αλλά βα-

θά συμβολική, απληστία. Ο Χάουαρντ είναι αυτοκαταστροφικός, όπως ένα μικρό παιδί που θα καταβροχθίσει λαίμαργα το νόστιμο παγωτό δίχως να υπολογίζει τον πονόκοιλο.

Αξίζει επίσης να σημειωθεί και η εμφάνιση-έκπληξη του πρώην μπασκετμπολίστα Κέβιν Γκάρντνερ, ο οποίος, σε αντίθεση με αρκετούς συναδέλφους του που έχουν κάνει το κινηματογραφικό βήμα στο παρελθόν, είναι πειστικός υποδόμενος τον εαυτό του και χαρίζοντας έτσι άλλη μια ευχάριστη ποπ νότα στην πλοκή. Από την άλλη, η αλήθεια είναι πως αυτή ακριβώς η (ποπ) προσέγγιση των δημιουργών είναι σε κάποιες περιπτώσεις υπερβολική και εκτροχιάζει την ταινία –και τον θεατή– από την ουσία της θεματικής της.

PIK1 ΘΗΛ.: 22862000

21.30 Killing Bono

07.30 Θεία λειπουργία Απευθείας μετάδοση.
10.00 Καμύσματα τζι αρώματα Κωμική σειρά εποχής.
11.00 ΕΥ4U, II - (Ε) Με την Βιβιαν Κανάρη.
12.00 Χάλκινα χρόνια, III - (Ε) Δραματική σειρά εποχής. Αμύνεσθαι περί πάτρης
14.00 ΕΙΔΗΞΕΙΣ
14.15 ArtCafe, III - (Ε) Εκπομπή πολιτισμού.
15.15 Σπίτι στη φύση - (Ε) Περιβαλλοντική εκπομπή. Τετ - Α - Τετ - (Ε) Talk show, «Ελευθερία Αρβανιτάκη» Μαζί - (Birlikte)
17.00 Δικονομική εκπομπή.
18.00 ΕΙΔΗΞΕΙΣ (νοηματική)
18.20 Η κυρά του μεταξοφύ - (Ε) Δραματική σειρά εποχής. Ο δρόμος έχει τη δική του ιστορία - (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ, που αναφέρεται στις επανυμίες των οδών.
19.25 Κάποτε το '80 Κωμική σειρά, με τους Δέσποινα Χρυσάνθου, Αιμιλία Σέλλη, κ.ά.
20.00 ΕΙΔΗΞΕΙΣ
21.00 Αθλητική Κυριακή
21.30 Σκοτώνοντας τον Μπόνο (Killing Bono). Κωμωδία, με τους Μπεν Μπαρνς, Ρόμπερτ Σίκαν.
23.20 ΕΙΔΗΞΕΙΣ
23.25 The Graham Norton Show Chat show. Ο Graham Norton υποδέχεται με χιούμορ τα αστέρια του Hollywood.
00.20 Επαναλήψεις

PIK2 ΘΗΛ.: 22862000

21.00 The Graham Norton Show

07.30 Παιδική ζώνη α. Η Μάρθα μιλά β. Ο Σούπερ Γουάι γ. Παπούτσια της Φράνι δ. Παιχνιδούπολη ε. Μάγια η μέλισσα στ. Το θαυμαστό ταξίδι του Νιλς Χόλγκερσον η. Γουίσερ
11.00 Στη Χώρα του Γιατί - (Ε) Παιδικό πρόγραμμα.
11.30 Παιδική ζώνη
16.00 One Strange Rock - (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ. Το μικρό σπίτι στο λιβάδι Οικογενειακή σειρά, με τους Μάικλ Λάντον, Κάρεν Γκραουλ, κ.ά.
17.40 Baywatch, VI
18.20 Victrola, III (Victoria, III) Βιογραφική σειρά.
19.10 Art of Space - (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ.
19.40 ΕΙΔΗΞΕΙΣ (Αγγλική)
20.50 ΕΙΔΗΞΕΙΣ (Τουρκική)
20.00 Global Ideas - (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ.
21.00 The Graham Norton Show Chat show. Ο Graham Norton υποδέχεται με χιούμορ τα αστέρια του Hollywood.
21.50 Poldark, IV (Poldark, IV) Σειρά εποχής, με τους Έντον Τέρνερ, Έλε Άννο Τόμλινσον, κ.ά.
00.00 ΕΙΔΗΞΕΙΣ - (Ε)
00.10 ΓΙΟΥΡΝΟΙΟΥΣ

OMEGA ΘΗΛ.: 22477777

21.05 Το κόκκινο ποτάμι

05.30 Τώρα ό,τι συμβαίνει Ενημερωτική εκπομπή με τη Φαίη Μαυραγάνη.
09.45 Έλα χαμογέλα Ψυχαγωγική εκπομπή με τους Σίσσυ Χρηστίδου, Παύλο Σταματόπουλο, Κωνσταντίνο Βασάλο, Ελένη Βουλγαράκη.
13.00 Τροχός της τύχης - (Ε) Τηλεπαιχνίδι.
15.00 Εικόνες, II
16.00 Ταξιδιωτική εκπομπή με τον Τάσο Δούση.
17.20 Shopping star - (Ε)
18.00 OMEGA NEWS
18.10 Χαρούμενος ταξιδιώτης Ταξιδιωτική εκπομπή, με τον Αλέξ. Ταρμαουντά.
19.00 Τροχός της τύχης Τηλεπαιχνίδι με τον Πέτρο Πολυχρονίδη.
20.10 OMEGA NEWS
21.05 Το κόκκινο ποτάμι Δραματική σειρά εποχής με τους Ιωάννη Παπαζήση, Αναστασία Παντούση.
22.00 Η ζωή όπως την ξέρουμε (Life as we know it). Αισθηματική κωμωδία, με τους Κάθριν Χέινγκλ, Τζος Ντουκάμπελ, κ.ά.
23.40 Στο Αλαλούμ - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά, με τους Γιώργο Ζένο, Χριστόδουλο Μαρτά, κ.ά.
00.40 AR3NA - (Ε) Δραματική σειρά.
01.40 Ζωή μου - (Ε) Δραματική σειρά.
02.40 UNA Fatsa - (Ε) Τηλεπαιχνίδι.
03.50 Ευτυχείτε!

ANT1 ΘΗΛ.: 22200200

21.20 Your Face Sounds Familiar

06.10 Πρωινή ενημέρωση Ενημερωτική εκπομπή.
06.40 Τα κορίτσια του μπαμπά Κωμική σειρά.
07.30 Καθρέφτη, καθρεφτάκι μου - (Ε) Κωμική σειρά.
08.10 Daddy Cool - (Ε) Κωμική σειρά.
08.50 Την πάτσα - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά.
10.30 Εσύ... στον κόσμο σου, II
12.00 Υγεία πάνω απ' όλα Ψυχαγωγική εκπομπή.
12.50 Αν ήμουν πλούσιος - (Ε) Κωμική σειρά.
14.30 Food N' Friends Εκπομπή μαγειρικής με τον Δημήτρη Σκαρμούτσο και τον Ηλία Φουντούλη.
15.20 Casa De Mikel - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή με τον Μιχάλη Σοφοκλέους.
17.20 Πέτα τη φριτζά - (Ε) Κωμική σειρά.
18.00 Τα νέα του ANT1 σε 10΄
18.10 Συνέχεια της σειράς
18.40 Μην ψαρώσεις, II Κωμική σειρά.
20.20 Τα νέα του ANT1
21.20 Your Face Sounds Familiar - Πρεμιέρα Ψυχαγωγική εκπομπή με τη Μαρία Μπεκατώρου.
01.00 Τίτλοι ειδήσεων
01.10 Aquarius - Βιογραφική Δραματική σειρά.
02.00 Χωρίς όρια - (Ε) Ελληνική σειρά.
02.50 Ιατρικό απόρρητο - (Ε) Ελληνική σειρά.
03.40 Τα νέα του ANT1 - (Ε)
04.30 Πόσο γλυκά με σκοτώνεις

ΣΙΓΜΑ ΘΗΛ.: 22580100

21.20 Παραδοσιακή βραδιά

05.20 Τα χρυσάψαρα - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά.
05.50 Οι Τάκοι - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά.
06.00 Μαζί σου Ψυχαγωγική εκπομπή με την Τατιάνα Στεφανίδου.
08.00 Μαραθώνιος Λευκωσίας Ζωντανή μετάδοση του μαραθωνίου, με επιτόπου ρεπορτάζ, συνδέσεις, ανταποκρίσεις.
12.30 Βουράτσε γεπτόνι - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά.
13.00 My Style Rocks Gala - (Ε) Τηλεπαιχνίδι μόδας.
15.40 Για το καλό σου - (Ε) Εκπομπή για την υγεία με την Ανδροδίτη Γεωργίου.
16.40 Θα γίνει της πολυκατοικίας Κωμική σειρά.
17.30 My Style Rocks Gala - (Ε) Τηλεπαιχνίδι μόδας.
18.00 Γεγονότα σε συντομία
18.10 My Style Rocks Gala - (Ε) (Συνέχεια)
20.20 Τορές στα γεγονότα
21.20 Παραδοσιακή βραδιά (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή με την Άντρη Καραντώνη.
23.30 Πιρί ορέξω - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή με τη Βασιλική Χατζηπαδόμου.
00.20 Γεγονότα σε τίτλους
00.30 Πιρί ορέξω - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή με τον Ανδρέα Δημητρώπουλο και τη Γιώτα Δαμιανού.
01.30 Μαζί σου - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
03.30 Επιστροφή - (Ε) Δραματική σειρά.
04.20 Σε φόντο κόκκινο - (Ε) Κυπριακή σειρά.

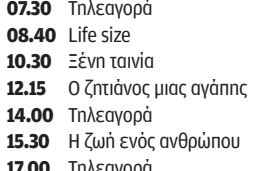
ALPHA ΘΗΛ.: 22212400

21.15 Παράδοση κατ' οίκον

06.00 Άλλαξε το - (Ε) Εκπομπή διακόσμησης.
07.00 24 ώρες - (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ.
08.00 Έλα στη θέση μου - (Ε) Κωμική σειρά.
09.30 Εύκολο και σπιτικά Εκπομπή μαγειρικής, με την Αθηνά Λοϊζίδου.
10.00 Σαββατοκύριακο με τον Μάνεση Ενημερωτική εκπομπή, με τον Νίκο Μάνεση.
13.00 Μην αρχίζεις τη μουρμούρα - (Ε) Κωμική σειρά.
13.45 Η φαμίλια - (Ε) Κωμική σειρά.
14.30 Λούκς Night Show - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή, με τον Λούη Πατσαλίδη.
17.00 Σπίτι είναι... Κωμική σειρά.
17.50 ΕΙΔΗΞΕΙΣ (νοηματική)
18.00 Έλα στη θέση μου, IV Κωμική σειρά.
19.30 Μην αρχίζεις τη μουρμούρα Κωμική σειρά.
20.20 ALPHA NEWS
21.15 Παράδοση κατ' οίκον Ψυχαγωγική εκπομπή με τη Βασιλική Χατζηπαδόμου.
22.30 Κάρμα, II Δραματοποιημένη σειρά της Χριστιάνας Αρτεμίου.
23.30 Μεσάνυχτα Talk show με την Ελεονώρα Μελέτη.
00.45 World party - (Ε)
01.45 Divided - (Ε) Τηλεπαιχνίδι γνώσεων.
03.15 Σ/Κ με τον Μάνεση - (Ε) Ενημερωτική εκπομπή.

CAPITAL ΘΗΛ.: 25577577

07.30 Τηλεαγορά
08.40 Life size
10.30 Ξένη ταινία
12.15 Ο ζπιάνος μιας αγάπης
14.00 Τηλεαγορά
15.30 Η ζωή ενός ανθρώπου
17.00 Τηλεαγορά
19.00 Ξένη ταινία
21.00 Ξένη ταινία
23.00 Ξένη ταινία
01.15 Ο καταστροφικός
03.00 Ο Χάρι γνώρισε τη Σάλι

TV PLUS ΘΗΛ.: 22259000

06.30 Παιδική ζώνη
09.20 Για πάντα νέοι - (Ε) Με τη διατροφολόγο Άννα Αντωνίου.
11.00 Τηλεαγορά
13.00 Μόνο για σένα (Best of) ANNITA κοίτα Ψυχαγωγική εκπομπή.
17.30 Τηλεαγορά
18.00 Αποκαλύψεις Live Ψυχαγωγική εκπομπή.
22.25 Το ταξίδι της ζωής, III
23.25 Ξένη ταινία
01.05 Ξένες σειρές
04.30 Video Clips
04.40 ANNITA κοίτα - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.

SMILE TV ΘΗΛ.: 25715126

12.00 Oggy & The Cockroaches
12.30 Sabrina
13.00 Angels Friends
13.30 Heidi
14.00 Glimmies
14.30 Zig And Sharko
15.00 Nonty
15.30 Maya The Bee
16.00 Heidi
16.30 Horseland
17.00 Rabbids, II
17.30 Puppy In My Pocket
18.00 Oggy & The Cockroaches
18.30 The Owl
19.00 Popples
19.30 Glitter Force
20.00 Digimon Fusion

MOVIES BEST

21.00 Florence Foster Jenkins

07.50 Lucky
09.30 El Futbol O Yo
11.20 ...First Do No Harm
13.05 Spaceman
14.45 Backstabbing For Beginners
16.40 1945
18.25 Prodigal Girl
20.00 Capital
21.00 Florence Foster Jenkins
23.00 Men Don't Cry
00.45 Love Is All You Need?
02.50 Under The Tree

GREEK CINEMA

22.00 Δάκρυα για την Ηλέκτρα

05.55 Έγκλημα στο Κολωνάκι
07.45 Ραντεβού στον αέρα
09.25 Ο παπαρέχας
11.00 Η ωραία των Αθηνών
12.25 Μια τρελή... τρελή οικογένεια
14.10 Η μοίρα γράφει την ιστορία
15.45 Ξύπνα κορίδιο
17.15 Της μιας δραχμής τα γασαεμά
18.50 Ο θησαυρός του μακαρίτη
20.30 Τα κίτρινα γάντια
22.00 Δάκρυα για την Ηλέκτρα
23.30 Το ποντικιάκι
00.00 Χαρούμενο ξεκίνημα
01.35 Αριστοτέλης ο επιπόλαιος

Μια λευκή φάλαινα στο θέατρο «Παλλάς»

Ο «Μόμπυ Ντικ», το λογοτεχνικό αριστούργημα του Χέρμαν Μέλβιλ, με την παραμυθένια μεταφυσική, γίνεται μιούζικαλ

Της ΓΙΩΤΑΣ ΣΥΚΚΑ

«**Στην οικογένεια** διαβάζαμε πάντα πολύ, περισσότερο ο μεγάλος μας αδελφός, ο Αντώνης. Εμείς με τον Γιώργο ισοφαρίσαμε αργότερα μαζί του· είμαστε κοντά στο δικό του σκορ. Ο Αντώνης διάβαζε πολύ και παντού, έσερνε μαζί του ένα βιβλίο, ακόμη κι όταν παίζαμε. Κάποτε παίζαμε πινγκ πονγκ και όταν το μπαλάκι χανόταν στα φυτά, εκείνος πήγαινε κρυφά και άνοιγε το βιβλίο να διαβάσει τη συνέχεια. Κάπως έτσι τον θυμάμαι να κουβαλάει το πολυσέλιδο βιβλίο του Χέρμαν Μέλβιλ “Μόμπυ Ντικ”. Ήταν τεράστιο και εντυπωσιακό, δεν μπορούσε καλά καλά να το κρατήσει στο τραπέζι και έριχνε ολόγυρα πιάτα και ποτήρια. Το εξώφυλλο είχε μια περίεργη παιδικότητα: μια τεράστια φάλαινα και στον πίδακα επάνω ένα μικρό καράβι σε ισορροπία τρόμου. Το έφερνε καιρό στο τραπέζι, γιατί το διάβαζε ξανά και ξανά».

Χαμογελάει σαν θυμάται την ανεμελιά εκείνων των χρόνων ο συνθέτης Δημήτρης Παπαδημητρίου, ο οποίος τώρα έγραψε το λιμπρέτο και τη μουσική του «Μόμπυ Ντικ», του μιούζικαλ που ανεβαίνει σε σκηνοθεσία Γιάννη Κακλέα στις 28 του μηνός στο «Παλλάς» – σύμπραξη του Onassis Culture με τις Θεατρικές Σκηνές. Φιλόδοξη παραγωγή με ολογράμματα, τρισδιάστατα γραφικά, ορχήστρα που διευθύνει ο Πάνος Βλάχος, εντυπωσιακά σκηνικά του Μανώλη Παντελιδάκη, κοστούμια της Ηλένης Δουλαδέρη και χορογραφίες της Αγγελικής Τρομπούκη. Είναι όμως και μια αγαπημένη ιστορία για τη φιλία, την ανθρώπινη μοίρα, τη σχέση των ορίων του ανθρώπου με τον Θεό.

Ο Δημήτρης Παπαδημητρίου ήταν εννέα ετών όταν άρχισε να διαβάζει το βιβλίο του 13χρονου μεγαλύτερου αδελφού του, Αντώνη. «Αυτή η στρατηγική με οδήγησε στην ανάγνωση πολλών καλών βιβλίων. Όταν εκείνος τα είχε πια διαβάσει, τα μάζευα εγώ. Τον “Μόμπυ Ντικ” τον διάβασα απνευστή. Όπως λέει στην «Κ», σε εκείνη την ηλικία προέχει η περιπέτεια. «Δεν είναι βιβλίο για παιδιά, είναι βιβλίο για μεγαλύτερους, απλώς μπορούν να τρυπώσουν και τα παιδιά στον κόσμο του Μόμπυ Ντικ».

Το ξαναδιάβασε έφηβος, και του άφησε, όπως λέει, κάποια «σκοτεινά σημεία». Η παραμονή του στο Τάνγκλγουντ, τη θερινή έδρα της Συμφωνικής Ορχήστρας της Βοστώνης, όπου είχε πάει για σεμινάριο, αναζωπύρωσε το ενδιαφέρον του. Τα μαθήματα, βλέπετε, γίνονταν σε ένα μικρό οίκημα, το εξοχικό του Ναθανιέλ Χόθορν, ενός επίσης αγαπημένου του συγγραφέα. Ήταν κληροδότημα στη Συμφωνική της Βοστώνης. «Έμεινα αποσβολωμένος όταν έμαθα ότι το οίκημα ήταν του Χόθορν, αλλά ακόμη περισσότερο όταν μου άνοιξαν την πόρτα της

Πρόκειται για μια φιλόδοξη παραγωγή με ολογράμματα και τρισδιάστατα γραφικά. Τα εντυπωσιακά σκηνικά είναι του Μανώλη Παντελιδάκη, τα κοστούμια της Ηλένης Δουλαδέρη.

«Η παράσταση έχει επική μορφή. Δεν πείραξα το έργο στην ουσία του», λέει στην «Κ» ο Δημήτρης Παπαδημητρίου, ο οποίος έγραψε το λιμπρέτο και τη μουσική.

διπλανής αίθουσας. Υπήρχε ένα αυστηρό μεγάλο τζάκι και δύο καρέκλες. “Ξέρεις”, μου είπαν, “εδώ ο Μέλβιλ διάβασε τον Μόμπυ Ντικ στον Χόθορν”».

Εκεί πρωτοσκέφτηκε να γράψει κάτι για το μυθιστόρημα του Μέλβιλ. Στην Ελλάδα πια, ξαναδιάβασε 30άρης το βιβλίο στα αγγλικά και στα γαλλικά. «Συμβαίνει με τα περισσότερα έργα μου: Στην αρχή δεν τα πολυσκέφτομαι, υπάρχει μόνο μια ακαθόριστη ιδέα που ωριμάζει με τον χρόνο. Λες και

Ο σκηνοθέτης της παράστασης Γιάννης Κακλέας (αριστερά) συζητάει με τον Δημήτρη Παπαδημητρίου τις τελευταίες λεπτομέρειες.

έρχεται μόνη της. Κάποια στιγμή το πρότεινα σε δυο-τρεις φίλους φιλόλογους να το αναλάβουν, αλλά ήθελαν δυο-τρία χρόνια προετοιμασίας». Όταν πήρε τη μεγάλη

απόφαση, το ετοίμασε ο ίδιος σε τρεις μήνες.

Η ιστορία του «τρελού» καπετάνιου Αχαάβ, όπως τον περιγράφει, ο οποίος πείθει το πλήρωμά του να

τον ακολουθήσει στην εσωτερική του αποστολή: να νικήσει τα όριά του, τη φύση, τη μοίρα του, να φθάσει και να ξεπεράσει τον Θεό, «δεν είναι μια περιπέτεια για παιδιά». Η σκοτεινή, παραμυθένια μεταφυσική του Μόμπυ Ντικ, δηλαδή της λευκής φάλαινας που έχει βάλει σκοπό της ζωής του να σκοτώσει ο Αχαάβ, «θα έλεγα ότι είναι για όλο τον κόσμο. Δεν απαγορεύεται να το δουν παιδιά, αλλά ο καθένας θα καταλάβει κάτι άλλο. Σε αυτά τα λογοτεχνικά αριστουργήματα», συνεχίζει ο Δημήτρης Παπαδημητρίου, «μου αρέσει ο μηχανισμός, όχι οι ήρωες. Το νόημα του έργου σε όλο το βάθος δεν μπορεί να το ελέγξει ούτε αυτός που το έγραψε, γιατί είναι μια διαδικασία χημικών αντιδράσεων, άπειρων και ανεξέλεγκτων. Εάν βάλεις παραπάνω στοιχεία που αντιδρούν μεταξύ τους, αυτά προκαλούν αντιδράσεις επί αντιδράσεων».

Ο πολυσχιδής συνθέτης λέει ότι στη διασκευή του δεν άφησε κάποιο κεφάλαιο του βιβλίου απέξω. «Η διαφορά από τις ταινίες και μια

όπερα που είδα είναι ότι εκεί κρατούν κάποια κομμάτια του έργου. Αυτό με ενοχλεί, παρότι ειδικά η ταινία του Χιούστον με τον Γκρέγκορι Πεκ είναι υπέροχη. Δεν παύει, ωστόσο, να αποτελεί απόσπασμα του Μόμπυ Ντικ». Τονίζει ότι στο δικό του μιούζικαλ οτιδήποτε έχει συμπεκνωθεί, έγινε επειδή πρόκειται για μουσικό έργο. «Πολλά πράγματα που θα ήθελαν ανάλυση και περιγραφή, τα λένε η μουσική, η σκηνοθεσία και η υποκριτική. Η παράσταση έχει επική μορφή. Δεν πείραξα το έργο στην ουσία του, απλώς το μετέφερα σε μιαν άλλη τέχνη, από τη λογοτεχνία στο μουσικό θέατρο. Είναι έργο απαιτητικό μουσικά και ερμηνεύεται σε διεθνές επίπεδο από τους Μπάμπη Βελισσάριο, Θοδωρή Βουτσικάκη, Αιμιλιανό Σταματάκη, Βασίλη Κούρτη, Νικόλα Καραγκιαούρη, Ιβάν Σβιτάιλο, Ζερόμ Καλούτα, οι οποίοι νομίζω ότι βάζουν τα θεμέλια για μια νέα εποχή στο ελληνικό μιούζικαλ, ως προς τις μουσικές και υποκριτικές επιδόσεις σε μεγάλες και ίσες ποιότητες».

«Ο άνθρωπος δεν μπορεί να ζήσει χωρίς μύθο και μαγεία»

Η **επικών** διαστάσεων σύγκρουση του καπετάνιου Αχαάβ με τη λευκή φάλαινα Μόμπυ Ντικ είναι η πάλη του ανθρώπου με τη φύση, τη μοίρα του, τον Θεό. «Είναι σαν ο άνθρωπος να έχει παράπονο από τον μπαμπά του. Οτι ο πατέρας-Θεός τον έφτιαξε και τον παράτησε, ότι δεν ασχολείται μαζί του. Τέτοια παράπονα εκφράζει ο σαλεμένος καπετάνιος και αντιτίθεται στον Θεό. Είναι η διαδρομή του ανθρώπου προς το θείο, προς οτιδήποτε μεγαλύτερο. Ο Αχαάβ είναι μια τραγική φιγούρα, γιατί εκφράζει όλων των ειδών τα παράπονα και την αίσθηση εγκατάλειψης που έχει ο άνθρωπος. Όσο για το καράβι, είναι μια κιβωτός διαφορετικών θρησκειών και απόψεων, ένα καράβι με όλη τη μεταφυσική της ανθρωπότητας μαζεμένη».

Η έρευνα για τη δυνατότητα των ολογραμμάτων –μία τεχνολογία εν εξελίξει–, που ο συνθέτης ξεκίνησε

«Πιστεύω ότι η επόμενη γενιά θα αγαπήσει το διάβασμα, όπως συνέβη στη δική μας. Τελειώνει η εποχή της εικόνας».

πριν αρχίσει να γράφει το λιμπρέτο, τον ταλαιπώρησε περισσότερο σε αυτή την παραγωγή. «Αυτή η περίοδος ήταν η μεγαλύτερη δυσκολία για μένα, πριν αρχίσω το γράψιμο. Έχουμε τέσσερις φαλαίνοθηριες, πώς τις παρουσιάζεις στο θέατρο; Χωρίς μάλιστα να μπλέξεις με το σινεμά. Η δεύτερη δυσκολία ήταν ο όγκος και η μείωση του έργου: πώς οι 1.000 σελίδες του μυθιστορήματος γίνονται 110; Τρίτον, πώς να τις συμπυκνώσω χωρίς να χάσω σημαντικά συστατικά του έργου; Κάποια σίγουρα δεν υπάρχουν, αλλά η έκταση που προσδίδει βάθος

Η **δυσκολία** για τον Δημήτρη Παπαδημητρίου ήταν μεγάλη: οι 1.000 σελίδες του μυθιστορήματος έγιναν 110 σελίδες στο λιμπρέτο.

έπρεπε να κερδηθεί με την αίσθηση της μουσικής. Η χρήση της τεχνολογίας σε τέτοια έργα είναι υποκριτική για να μην καταφύγεις σε υπερβολικούς υπαινιγμούς. Είναι κατόρθωμα του Γιάννη Κακλέα ότι κατάφερε να αποφύγουμε τη χρήση της ρεαλιστικής εικόνας, που θα μετέτρεπε το θέατρο σε ντοκιμαντέρ. Πρέπει ο υπαινιγμός και η ποίηση να εξακολουθήσουν να υπάρχουν».

Το ερώτημα

Γιατί να δει κάποιος σήμερα το «Μόμπυ Ντικ»; «Η εποχή μας έχει ακραία ανάγκη τη μαγεία. Η εξέλιξη της τεχνολογίας και, έως ένα σημείο, η γνώση της φύσης οδηγούν σε μιαν απομάγευση. Αυτό είναι ένα πρόβλημα. Βιβλία σαν αυτό –είναι εξαιρετική η ελληνική μετάφραση του Θανάση Χριστοδούλου από τις εκδόσεις Gutenberg– επαναφέρουν τη μαγεία στον κόσμο των ανθρώπων.

Ο άνθρωπος δεν μπορεί να ζήσει χωρίς μύθο και μαγεία. Όταν του τα στερήσεις, αρχίζει να χάνει μια βασική του υπόσταση. Νομίζω ότι οι νέοι έχουν μεγάλη ανάγκη από αυτό. Καταφεύγουν σε είδη τέχνης τα οποία μόνο ρεαλισμό δεν έχουν. Βλέπεις τα παιδιά να έχουν τρελαθεί με τους δεινοσαύρους.

Το χέβι μέταλ και το ντεθ μέταλ έχουν τη δική τους μαγεία – μαύρη, αλλά μαγεία. Ο Χάρι Πότερ γιατί πέτυχε; Γιατί, όλ' αυτά ξαναδίνουν, με βαθύ ή ρηκό τρόπο, μια μαγική διάσταση στον κόσμο που χάθηκε. Πιστεύω ότι η επόμενη γενιά θα αγαπήσει το διάβασμα, όπως συνέβη στη δική μας. Τελειώνει η εποχή της εικόνας – είμαι βέβαιος, ο υπαινιγμός και το φανταστικό θα επιστρέψουν. Μαθαίνω ότι ξαναβγήκε το βιβλίο του Μέλβιλ στις προθήκες των βιβλιοπωλείων. Αυτό για μένα είναι επιτυχία της παράστασης, πριν ακόμη ανέβει».

Η ΝΕΑ ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΣΕΙΡΑ ΤΗΣ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΣ

Ελευθέριος Βενιζέλος

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ, Ο ΗΓΕΤΗΣ

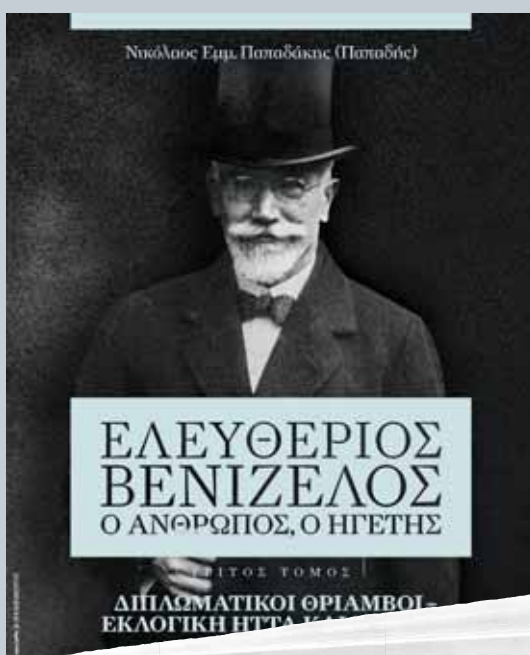
Ένα βιβλίο του **Νικολάου Εμμ. Παπαδάκη (Παπαδή)**,
Γενικού Διευθυντή του Ιδρύματος «Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος»

ΜΙΑ ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ ΣΑΝ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

Η Καθημερινή, σε συνεργασία με το Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών και Μελετών «Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος», σας προσφέρει την πρώτη ολοκληρωμένη βιογραφία του μεγάλου Έλληνα ηγέτη. Ένα εξαιρετικό έργο που ακολουθεί τη ζωή του από τη γέννησή του στην Κρήτη (1864) έως και τον θάνατό του στο Παρίσι (1936), με έναν τρόπο γραφής μυθιστορηματικό, ευανάγνωστο και με πλούσια εικονογράφηση.

**Ο ΤΡΙΤΟΣ ΤΟΜΟΣ: «ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΟΙ ΘΡΙΑΜΒΟΙ –
ΕΚΛΟΓΙΚΗ ΗΤΤΑ ΚΑΙ ΕΞΟΡΙΑ (1917-1928)»**

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 23 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ